II
138081
…cunabel
E-S

G.W 2528

2. Practica ...
3. Scripta practica
4. Ista practica Arnoldi.
5. Scripta ... ab ...
6. [illegible] Anatomia ...
7. De morbis mulierum.

Arnaldus 36

Practica medicine Arnaldi de Uilla noua.

BIBLIOTHEK DER K. K. UNIVERSITAET IN WIEN

2.

36 [illegible]

II
138081
Incunabel

Breuiariū practice excellentiſſimi Arnaldi de vil la noua medici quondam ſummi pontificis: a capite vſqꝫ ad plantam pedis: cū capitulo generali de vrinis ⁊ tractatu de oībus febribus peſte empiala ⁊ liparia.

Incipit prologus.

Poſt obitum bone memorie magiſtri Joannis caſamide medicinalis ſcie profeſſoris reuerēdiſſimi. d. d. mei ⁊ magiſtri ſpecialis Ego quoddam opus in practica medicine compillare propoſui: quod breuiarium nuncupabo in quattuor libros diuiſum in quo diuino fauente auxilio ſigna cās ⁊ curas oīum egritudinum in humano corpore venientiū ꝓut melius potero bene aſſignabo: ⁊ ibi tam pro pauperibus q̄ꝫ diuitibus aggregabo curas diuerſorū phiſicoꝝ ⁊ magiſtroꝝ vtiles pro egritudīalibus vniuerſis ⁊ ſpecialiter curas mei magiſtri in medicina expertiſſimi ibi ponā: ⁊ oīa que expertus ſuꝫ: ⁊ quecūqꝫ per oēs magiſtros ⁊ viros ⁊ mulieres etiā ſimplices ⁊ empicos vidi temporibus meis experiri nulla detētus inuidia ſiue auaritia: prout in ſequētibus patebit: clariter enarrabo ꝓut vnicuiqꝫ cōpetit egritudini. Si itaqꝫ in aliquo peccauerim minus bene dicendo ſupplico vniuerſis doctoribus magiſtris ceteriſqꝫ viris probis in medicinalibus expertis: ſi opus iſtud ad eoꝝ manus deuenerit: vt mea dicta corrigant: ⁊ comendēt mee ſimplicitati: ⁊ ignorantie veniam impendant. Nam vt ait lex: oiū habere memoriā: ⁊ in nullo peccare potius eſt diuinitatis q̄ꝫ humanitatis. Scio nempe ꝙ in multiloquio peccatum nō deerit: cuꝫ idē in hoc libro meo: vt ſuperius dixi: velim curas tā pro diuitibus q̄ꝫ ꝓ pauperibus tradere ſm̄ diuerſoꝝ phiſicorum ⁊ magiſtrorum doctrinā multa oꝫ me loqui: vt qcunqꝫ hunc librum penes ſe habuerit: ⁊ ipſum intellexerit: ⁊ ſm̄ doctrinā traditam ibi ēt in curando egritudines vniuerſas proceſſerit: rōnaliter medicus ⁊ veritatis amicus ab oībus nuncupetur. ex inde. n. amicoꝝ copiā: pecuniam in burſa: ⁊ famā clarā p medicinam acquiret: vt ait eccleſiaſticus de terra creauit altiſſimus ⁊c. iccirco Jeſus xp̄i eiuſqꝫ glorioſiſſime virginis matris marie auxilium ⁊ iuuamen imploro vt ſint mihi adiutores in hoc meo opere. Oīa eterna rōe agunt: ſi principiū fuerit decens: ⁊ amabile deo vt ait lex in libro autēticoꝝ. Dominus cor meū inſpiret: ⁊ labia mea: vt poſſim vtilia pro humano genere pronunciare: ⁊ ad bonum finē deducere quod incepi. Explicit prologus.

Capitulum primum de dolore capitis in generali.

Quoniaꝫ a cerebro oēs nerui originem ducunt: cum ſit radix oīs ſenſibilitatis: vt ait Gal. in tegni: Ideo primo de paſſionib⁹ cerebri tanq̄ꝫ de nobiliori ⁊ digniori agendū eſt. Cerebrum enim multis ⁊ diuerſis paſſionib⁹ humoribus in ſe exiſtentibus vel aliunde procedētibus: vel a ſtomaco venientibus ſepiſſime moleſtat. Et quādoqꝫ ex frigidi aeris diſtēperantia ſiue cal. di: vt a caliditate ſolis: ſiue vento ⁊ hmōi alijs cauſis de quibus dicā inferius domino cōcedente: Cū igitur cerebrum ex frigidi aeris diſtemperātia fuerit inflāmatum ſiue cōflatū: humores a ſe quaſi ſpongia plena aque expſſa per diuerſa membra diffundit. ꝙ ſi ex calidi aeris diſtemperātia ſiue ſolis calefactione fuerit deſiccatuꝫ velut ventoſa humores ad ſe trahens a mēbris p eadem mēbra effundit: qd̄ diuerſaruꝫ egritudinū cauſa exiſtere conſueuit: multos ⁊ eniꝫ videmus ex his cauſis egrotare qm̄ ex reumate a cerebro deſcendente fiunt catarri: branzi: corize: dolores auriuꝫ ⁊ dentium: paraleſis: ſquinantia: peripleumonia: ptiſis ⁊ q̄ꝫplures alie egritudines. Et poſtmodum qn̄qꝫ contingit patiētem ex aliqua predictarum egritudinum ſubiacere: quapropter peritus medicus circa paſſiones cerebri multum debꝫ eſſe ſolicitus ⁊ attentus in reſtringēdo ipſum reuma cū fuerit oportunuꝫ: ne pa. ad predictas paſſiones ſiue egritudines peſtiferas deueniat. homo enim vt ait phūs in libro de aīalibus incurrit plures cauſas reumatis ceteris animalibus cum ſit velut arbor euerſa. Dolor ergo capitis qn̄qꝫ fit ex ſanguine ⁊ talis dicitur dolor infixus. Et qn̄qꝫ ex colera ⁊ dicit̄ pūgitiuus: qn̄qꝫ ex flegmate ⁊ dicit̄ extenſiuus: quandoqꝫ ex melencolia: ⁊ tunc dicitur agrauatiuus. Quādoqꝫ ex predictis humoribus ſuperabundantibus in eſſentia cerebri: qn̄qꝫ ex eiſdem humoribus in ſtomaco exiſtentibus ⁊ ſuperexcreſcentibus. Cum cerebrū ſtomaco cōpatiatur ꝓpter colligantiam quā habent. Qn̄qꝫ fit dolor in toto capite: ⁊ talis dolor dicit̄ cephalic⁹ a cephalon qd̄ in greco caput dicitur. Quādoqꝫ fit dolor in medio capitis ⁊ talis emigraneus dicit̄. ab emi: qd̄ eſt mediuꝫ ⁊ craneum: quoniā in medio cranei fit. Quandoqꝫ dolor fit in vna parte capitis tm̄: ⁊ talis dicitur monopagicus: a monos qd̄ eſt vnuꝫ ⁊ pagos qd̄ eſt vila. de quibus oībus ſecundario tractabo. Et nota ꝙ cerebrum in quattuor partes diuiditur. ſ. in anteriori ⁊ poſteriori: dextro ⁊ ſiniſtro. in anteriori viget ſanguis: i poſteriori viget flegma: in dextro colera: in ſiniſtro melencolia.

Capitulum ſcd̄m de dolore capitis ex diſtemperantia aeris a vento frigido.

Doloris capitis ex frigidis aeris diſtemperātia facti ſigna erunt hec. Pa. a vento vel niue vl' alio frigido aere quātūcūqꝫ fatebit̄ ſe fuiſſe leſum: totum caput cum frigiditate dolet: nares opillātur: ⁊ quaſi aqua clara p ipſas nares enititur: tuſſiunt etiam quandoqꝫ. Aliquando etiam denegatur vox eis: ⁊ fere omnia corporis membra cum quadam grauedine moleſtātur. Curetur itaqꝫ huiuſmodi dolor in hunc modum fiat ſuffumigiuꝫ. ℞. farine foliorum lauri pulegij betonice roriſmarini ʒinʒi. narciſci. abrotani. aā. m. i. buliant hec omnia in vino ru. optimo in vaſe aliquo coperto ſic ꝙ fumus expirare non poſſit. Et pa. in lecto ſtans optime copertus fumum per os ⁊ nares recipiat: ⁊ cum tepefactuꝫ fuerit ipſum vinum pedes crura ⁊ brachia vſqꝫ ad humeros ex predicto vino lauentur: ⁊ ſinapiſmum de caricis contritis dicto vino ca. commixtis ⁊ puluerisatis ſinapis ⁊ pulegij: tritis ⁊ cōmixtis ſimul capiti apponantur. Aliud ad idem: decoquantur predicte herbe in lexiuio: ⁊ cū ipſo lauetur caput: prius tamen ſuffumigetur ex fumo a predicto lexiuio diſſoluto: poſtmodum coperiatur caput bene: ⁊ cum intrat lectuꝫ recipiat fumum de vna galina in paſta decocta ſub paſta plena de optimis ſpeciebus ⁊ his ſimilib⁹ calidis

ſuperſcriptis. Ad idem ⁊ valet. crura lauentur cum di
cto lexiuio facto ex cinere vitis ⁊ paleis ordei ſimul
coctis: ⁊ lectum intret ⁊ capite coperto duplici pan-
no fumum de aqua in qua pulegium regale ſanſucus
laurus ſauina ⁊ modicuʒ laudani cocta ſint in facie re
cipiat: ⁊ poſt dormiat quia multi hoc ſolo experimen-
to curati ſunt ab huiuſmodi paſſione: ⁊ hoc ſi neceſſe
fuerit bis vel ter intra diem ⁊ noctem fiat. Aliud q̄d
didici a quodaʒ ſaraceno. accipiantur .ij. vel .iij. tegu
le ⁊ calefiant fortiter in igne ſic ꝙ ſint bene accēſe igne
⁊ bene rubee. deinde ſuperius fundatur vinum opti-
mum ⁊ pa. fumum per nares ⁊ os recipiat capite coꝑ-
to: ⁊ melius quidem eſt ſi in ipſo vino cocte ſint herbe
calide ſupraſcripte. ⁊ hoc bis vel. ter ſi fuerit neceſſe in
fra diē ⁊ noctem fiat etiam pluries: quia multos hoc
modo curaui. ꝙ ſi per predicta remedia pa. non cura-
tus fuerit: vngatur caput eius oleo muſtelino pulegi-
no ſambucino camomellino ⁊ ſimilibus: metridatum
vel eſdra: aurea: vel tiriaca cuʒ vino in quo pulegium
vel calamentum cocta fuerint diſtemperentur: ⁊ cere-
bro ⁊ timporibus ad modū emplaſtri applicentur: et
etiam cum predicto vino calido in potu ſuſcipiantur.
Sacelletur prius caput raſum in ſummitate cum pul.
thimi: pulegij: baccarum lauri ⁊ origani calefactis pa
rum ſine aliquo liquore: aut etiam cum oleo muſte-
lino: camomelino: vel cōi cōmixtis addito oleo oli-
bani ⁊ ſtorace calamite ⁊ baccaruʒ lauri ſupra ſūmita-
teʒ capitis abraſi prius tepida emplaſtrata mirabiliter
conferunt. Ideʒ operatur eſdra metridatum: tiriaca.
diaoblibanum ⁊ ſimilia: ⁊ data etiam in potu cum vi-
no decoctionis olibani ſaluie rute per interualla dieꝝ
trium. Stuelli facti ex laudano noſtrano ſtorace ⁊ ni-
gella puluerizatis ⁊ inſimul commixtis ſi naribus im-
mittant̄: ⁊ quotidie ibi teneantur: ipʒ reuma miro mo
do conſtringunt: ⁊ huiuſmodi dolorē mitigant. Fiat
aer artificialiter calidus cum igne ex lignis ſine fumo.
Dieta eorum ſit calida. ⁊ calidis ſpeciebus condiātur
predicta cibaria. ꝙ ſi tuſſis cum ipo reuāte fuerit: fiāt
remedia que in capitulo de tuſſi domino concedēte di
cam. vinum odoriferum ⁊ ſuaue bibant ⁊ limphent cū
aqua decoctionis pulegij thimi paſſularum ⁊ foliorū
lauri.

¶ Capitulum .iij. de dolore capitis ex calidi aeris di-
ſtemperantia facto.

Doloris capitis ex calidi aeris diſtemperan
tia facti: ſigna ſunt hec. pa. fatetur ſe in ſo-
le vel iuxta ignem: vł in alio loco calido ni-
mis ſtetiſſe: adeſt dolor in toto capite cum
caliditate ⁊ ſiccitate maxime in fronte: adeſt nariuʒ cō
ſtrictio cum ſiccitate ⁊ ardore ⁊ modica purgatione ꝑ
ipſas nares. curetur huiuſmodi dolor hoc modo: acci
piatur lb. i. ptiſane ordei optime: ⁊ cum ea miſcean
tur tria vitella ouorum cruda ⁊ in ſimul tepefiant: et
cum tali mixtura lauetur caput: ⁊ ſtatim cum gauſape
bene ligetur. poſt. ℞. parum olei ro. vel vio. ⁊ paruʒ la
ctis mulieris: ⁊ parum aceti ⁊ omnia ſimul miſce: ⁊ pe
ciam lini in hoc liquore intingas ⁊ ſupra frontem ⁊ ti
pora apponatur precedente prius fricatione frontis
⁊ tiporum ita fortiter: ꝙ locus incipiat rubeſcere. Vn
guentum optimum ad idem. ℞. malue altee: brāce vr
ſine: volubił ana. lbr. i. ⁊ ſe. lini fenugreci. ana. ʒ. ij. hec
omnia trita in aqua ⁊ oleo bulliant: quouſqʒ tota aqua
conſumatur: deinde per pannū colletur: ⁊ addita lbr.
i. ⁊ ſe. aſongie liquefacte ⁊ cere. ʒ. iij. iteruʒ coquātur
perfecte: ⁊ vſui huiuſmodi vnguentum reſeruetur
quoniam frontis capitis ceruicis timporum colli dor
ſi ⁊ genitalium pro certo huiuſmodi dolores mirabili
ter tollit. Experimentum bonum ad idem. ſuffumige-
tur facies cum aqua in qua roſe olibanum: ⁊ lauda
num cocta fuerint capite coperto: poſt pedes ⁊ crura
abluantur ⁊ cum aqua decoctionis mire: roſaruʒ. vel
ſimplicem aquam frigidā naribus trahant. roſas odo
rent camphoram ⁊ ſimilia: ſi fuerit dolor capitis ex ca
lidi aeris diſtemperantia vel propter ſoleʒ vel alio mo
do: ⁊ hoc ſi fuerit in vere vel in principio eſtatis: ⁊ ap-
paruerint ſigna aliqua pleuretudinis: ⁊ pectoris fuerit
grauitas: ⁊ tuſſicule: ⁊ ſi virtus permiſerit fiat minu-
tio de vena cephalica: poſt ea def ſirupus roſatus cuʒ
aqua frigida ſi dolor huiuſmodi fuerit ſine reumate
frons ⁊ timpora cū aqua ca. in qua roſe mixte viol. co
cta fuerit: vel vnguento ſupradicto vngatur. ꝙ ſi do-
lor adhuc perſeuerauerit: pul. ſan. al. ⁊ ru. gūi. arabici
ſpodij cum aqua roſ. diſtempera. ⁊ pannuʒ ibi infuſuʒ
fronti ⁊ timporibus applica: q̄d ſepe in die fiat ⁊ ſi ne-
ceſſe fuerit. Aliud ad idem. ℞. raſine. cucurbite ſucci
cimarū rubi. vmblici ve. ſempuiue cimaꝝ brance vr.
aā. ⁊ cum oleo viol. diſtēpera. ⁊ pannū ibi infuſum frō
ti ⁊ timporibus applicabis. Aliud ad idē lac mulieris
cū agreſta ⁊ oleo valet. Inunctio ex vnguēto populeō
⁊ frōti ⁊ timporibus facta mirabiliter valet ſi non fe-
bricitauerit. Pulos perdices faſianos edos aues pre
terqʒ in paludibus degentes ⁊ ſimilia comedant. Vi-
num limphatū bū bibant. Si vero febricitāt comedāt
lactucas ſcariolam boragineʒ portulaca cicera fracta
cum lacte amigdalarum coquinata. fiat ordei ptiſana
cum lacte amigdalarum: granata ⁊ huiuſmodi come-
dant: aquā prius coctā ⁊ infrigidatā poſtmoduʒ bibāt
⁊ ſirupū roſ. vel viol. ſumant cum aqua predicta.

¶ Capitulum quartum de dolore capitis ex ſanguine
facto.

Dicto de dolore capitis ꝓp caliditatem vel
frigiditatem ⁊ ſine hu. vitio facto. Nunc vi
dendum eſt de ipo dolore capitis ex aliquo
humore ibi exiſtente. Si igitur dolor capi-
tis fuerit propter aliquē humorē in eſſentia cerebri ibi
dem abundantem ⁊ ibi exiſtentem: eſt cōtinuus ſine in
terpollatione. Si vero fuerit ꝓpter hu. in ſtomaco exi
ſtentem: vel alibi dolorem capitis inducentem eſt cum
interpollatione ⁊ nō continuus vt inferius enarrabo.
Si ergo dolor capitis fuerit ex ſanguine ibi exiſtente
hec ſunt ſigna: dolor eſt cum calore ⁊ frontis grauedi
ne: rubeſcunt oculi: ⁊ vene timporum plene eſſe videā-
tur: pulſus plenus: vrina ſubruffa ⁊ ſpiſſa: ⁊ mēbra om
nia graueſcunt: que quandoqʒ ſunt ſigna future ſino-
che. Primo igitur in via curationis huius capitis do-
loris ex ſanguine facti minuatur pa. tempore etate
⁊ virtute permittentibus de vena cephalica dextri bra
chij: detur ſibi ſirupus acetoſus vel oxizachara cuʒ te-
pida omni mane. Ieme vero ⁊ tempore frigido minua
tur de cephalica ſiniſtri brachij: poſt def ſirupus roſ.
vel viola. vel ſolum ſucum cum tepida. ſequenti die:
ſi dolor non ceſſauerit ponantur ventoſe poſt collum
cum ſcarificatione: ⁊ attrahatur ſanguis inde ſecun-
dum vires pa. Si iterum propter hoc dolor non ceſſa-

uerit in.vi.vel.viij.uel.x.die det̃ hec decoctio ſanguinem mundificans. ℞. pruna damaſena.xxv. Juiube xv.violarum.ʒ.ſ.floruꝫ boraginis.ʒ.quartũ: in aqua buliant uſqꝫ cõſumptionẽ medietatis ⁊ colature.adde ʒ.ij.caſſie fi.mãne.ʒ.i.⁊ cuꝫ ſirupo violato exhibeas in potu. Alia decoctio mundificãs ſãguinẽ optima et expta co.reprimẽs recipe ca.ve.epatice violarũ.ſeminũ cõ.añ.ʒ.ſ.pruna dama.xxv. Juiube ſebeſten añ.xv.liquiricie.ʒ.i.hec oĩa in ſufficiẽti quãtitate aque bulita colentur et colature addatur caſſiefiſtule.ʒ.ij.mãne.ʒ.i.tamarindoruꝫ.ʒ.ſ. diaboriginati.ʒ.i.⁊.ſ.pulueris mirabolanoruꝫ citrinorum ⁊ embilicorum añ.ʒ.i.trifere ſaracenice.ʒ.ſ.in mane colentur hec oĩa ⁊ colatura tepida exhibeat̃ in potu. Jtem ſi pa.nimis fuerit conſtipatus ante aſſumptioneꝫ decoc.fiat cliſtere.℞.viol̃.mal̃.brãce vrſine.añ.m.i.ſeĩs lini.fenugreci.furfuris tritici.añ.p.i.in aqua marina uel ſamentia buliãtur quouſqꝫ ſolum quarta pars ipſius aque remaneat coletur ⁊ colature addas olĩ viol. uel coĩs.ʒ.i. ſuci mercurialis.ʒ ij.ſuci viol.mel̃.añ.ʒ.ſ.triffere ſaracenice.ʒ.i.⁊.ſ.pulpe caſſie.ʒ.ii. Jnciatur per cliſtere ad minus tribus vicibus hoc apoꝫĩa: fomentẽtur frons ⁊ tĩpora cum aqua in qua cocte ſunt roſe melilotum ⁊ flores camomille:uel cũ aqua mal.foliorum mirti ſalicis ⁊ roſ.uel cum ſimplici aqua calida:⁊ abſtergatur: ⁊ poſt inungatur cum oleo roſ.uel viol.uel cum lacte mulieris puellam nutrientis. Jtem.℞.vitellum oui ⁊ cũ lacte mulieris:⁊ oleo viol.diſtempa: ⁊ fronti ⁊ timporibus applicetur. Aliud.cãphora cum pſilio teratur:⁊ cum aqua roſ.diſtemperetur:⁊ pti dolenti applicetur.qd̃ ſi dormire non poſſit: inungãtur frõs ⁊ timpora ex unguento quod in cura freneſis ponam:uel aliquid de empl̃is ⁊ epithimatibus ad prouocandum ſõpnum in predicto capl̃o ſcriptis tĩporibus applicẽtur. Jtem unctões ⁊ epithĩata que diximus in dolore capitis ex ca.aeris diſtẽperantia ſi fuerit neceſſe fiant ẽt in hac cauſa. Jtem trociſci de eupatorio multuꝫ valẽt in hac cã ⁊ ſpãliter qñ fuerit ſanguis aquoſus ĩ cã faciens dolorem capitis.ꝙ ſi facies pp dictum dolorẽ capitis intumuerit:lauetur cuꝫ aqua in qua cocte fuerint lẽticule: terra etiam figuli cum aqua pluuiali uel roſ.diſtemperetur: ⁊ ad mõꝫ empl̃i in facie ponatur. Si fe.patitur cõcdat ſcariolam boraginem bletas lactucas cũ lacte amigdalaruꝫ cognata.prũa dama. Juiube ⁊ ſil̃ia Si vero nõ febricitauerit pulos edos turd̃ faſiãos pdices ſturnos merulas ⁊ alias aues preter quã in paludibus dgentes cõedat:piſces aſſatos ſptilles triſ.cithi. ⁊ ſil̃ia. vinũ odoꝛifex ⁊ liphatũ cũ aqua fe.feni.bibat. Et nota qd̃ in hac paſſione ⁊ ceteris egritudinibus:in quibus cõpetit fl̃omia ſemp debet fieri in die nõ cretica.⁊.iij.⁊.vj.⁊.viij.⁊ ſic deinde ⁊ non in ij.vel.iiij.⁊ idẽ dico de medicina laxatiua:qꝛ in febrib⁹ vel in alijs egrtudinib⁹ pꝛodicis nunqꝫ debꝫ exhiberi medicina in die cretica. Et ratio talis eſt:qꝛ natura pugnat contra moꝛbuꝫ vꝫ in die cretico: queadmodum pugnarent duo pugiles:⁊ ppterea ſi tunc tpis fl̃omiã ſeu farmaciaꝫ exhibemus: eſſet natura tunc aut attenta circa moꝛbum vel circa plobotomiã vel circa pharmaciam.vel circa vtrunqꝫ. Si circa moꝛbum medicina nõ poſſet cõſequi tunc ſuos effectus niſi niſi iuuaretur a natura. Si circa medicinã tunc moꝛbus ſuuꝫ cõſequeretur effectum non reſiſtente natura. Si circa vtrunqꝫ ad vtranqꝫ debilioꝛ reperiretur. Jtem nota ꝙ quando phl̃omamus optimum eſt pꝛius inducere aſſellam cuꝫ ſuppoſitorio aliquo ex lardo vel medulla caul̃ ⁊ oleo intincta ⁊ deſuper aſperſa ſale trito: vel cum ſuppoſitoꝛio ex ſale ⁊ melle facto ſimul coctis in ſartagine in tantum ꝙ indureſcant. Jtem nota ꝙ eadem die quando phl̃omamus non vti debemus cliſteri qꝛ vt ait Jpo. in fine acutoꝛum:cũ phlõmaueris nõ indigebis cliſteri.

Capitulum quintum de doloꝛe capitis facto ex colera.

Ccidit quãdoqꝫ dolorem capitis fieri propter col̃am in capite immoderate ſuperabũdantẽ cuius ſig̃ ſunt hec: dolor eſt maximus acutus pungitiuus ⁊ maior eſt in dextra parte capitis:adeſt ſitis ⁊ vigilia cum inſtantia pꝛopter exceſſum ſiccitatis colere: lingue aſperitas cum oris amaritudine. Et quandoqꝫ cum quadam circunuolutione que uertigo dicitur:vrina citrina adeſt uel ſubcitrina ⁊ tenuis:⁊ pulſus uelox ⁊ acutus:color facici ⁊ oculorum eſt rubeus clarus cum quadam citrinitate. Curetur itaqꝫ hic dolor in hunc mõm. Primo facies tĩmpora pedes crura ⁊ brachia abluantur cum aqua in qua roſ.melilotum flores camomille decocte fuerint:ut poris apertis propter huiuſmodi lotionem feruoꝛ colere euaporare poſſit:⁊ poſt cum ol̃o roſ.vel viol.vngatur. Deinde ad digõnem accedamus materie dando omni mane.ʒ.i.ſ. oxiꝫachare cuꝫ aqua pꝛunoꝛum ⁊ viol. detur ipſa oxiꝫachara: vel detur ſirupus viol. Jn.vj.vel.viij.die detur talis lotura. ℞.ca.ve.end̃.boꝛaginis:ſcolopendrie epatice.añ.m.ſ. pꝛuna.xxv.oꝛdei.p.i.viol.ʒ.ſ.radicum feniculi.ʒ.i.ſeminum cõium ꝯtuſoꝛuꝫ.ʒ.ij. Juiube.xv.in hac decoctione diſtemperetur caſieſi.tamarind̃.añ.ʒ.i.ꝫucchari roſa.noui propter confoꝛtationem ſtomaci.ʒ.ſ.reubarbari pulueriꝫati.ʒ.quartuꝫ. pulpe mirabolanoꝛum citrinoꝛum.ʒ.ſ.que omĩa lateant in pꝛedicta decoctione per totam noctem:⁊ ſtet ad ſerenum aerem. Jn auroꝛa vero colentur: ⁊ colatura tepida exhibeatur pa. vel purgetur cum oximelle ſquilitico:vel cum el̃io de ſuco roſ.vel pſilitico:vel cum diapꝛunis:vel cuꝫ aqua reubarbari:vel cum.ʒ.ij. mirabolanoꝛum citrinoꝛuꝫ pulueriꝫatoꝛum:qui per noctẽ lateant in aqua ca. mane vero dicta colatur:⁊ addito pauco ꝫuccharo detur in auroꝛa:vel purgetur cum iſtis pillulis ex eis dando pondus.ʒ.i.⁊.ſ.℞.coꝛticum mirabolanoꝛum citrinorum indoꝛũ ſeminis fumiterre ſe.ſcariole.añ.ʒ.ſ. reubarbari.ʒ.ſ.ſcamonee in pomo cocte.ʒ.i.ſ. confice cũ ſuco ſcariole ⁊ pillulas infoꝛma ⁊ dabis ex eis.ʒ.i.ſ.vt dictum eſt. Unctiõibus ⁊ epithimatibus fr̃is vt dictũ eſt foueantur:ſi doꝛmire non poſſint pꝛouocet̃ ſomn⁹ cum vnctionibus empl̃is vel epimatibus que in capitulo de freneſi dicturi ſumus. Unguentum:quo ſi vngantur frons ⁊ timpoꝛa: ⁊ vene pulſatiles bꝛachioꝛuꝫ ⁊ pedum ſomnum inducit ⁊ doloꝛem capitis intẽſiſſimum mitigat: ⁊ in fe.etiam acuta ⁊ peracuta valet. Et non nocet etiam ſi infirmus ſit reumaticus imo etiaꝫ pdeſt.℞.olei viol.roſ.camo. añ.ʒ.iij.ſuci mãdagoꝛe: iuſqami lactuce.añ.ʒ.i.opij.cere albe.añ.ʒ.i.ſuci herbarum coquantur: ⁊ colentur ⁊ ſic cera ſupermittat̃: poſt opium in vino infuſum adiunge: ⁊ modicum bullire deſine: ⁊ ab igne eleua ⁊ infrigidari permitte, dein

de reſerua vſui: ⁊ vtere vt dictum eſt: ſm doctrinaʒ in precedenti capitulo datam.

¶ Capitulum ſextum de dolore capitis ex flegmate facto.

q Uod ſi dolor capitis fuerit ex flegmate ſup excedente in cerebro. ſigna ſunt hec dolor eſt cuʒ nimia fritate ⁊ grauedine ⁊ maxime in occipitio: ſupfluitas q̄ꝫpſrima per os ⁊ nares emittitur adeſt oris īſipiditas. Urina alba ⁊ ſpiſſa appꝫt: color faciei albꝰ ⁊ pallidus ⁊ grauedo cū ſomnolentia. Curet̄ hoc modo: detur oī mane. ℥.i. ⁊ ſ. oximelł. cōpoſiti cuʒ aqua decoctio. ſe. fe. ⁊ aniſi vſqꝫ ad materie digōnem ⁊ hoc in viris. In mulieribus vero damus oximel ſine aceto factum: qꝛ vt ait Gal. acetuʒ eſt mulieribꝰ inimicum: ⁊ detur eis oximel predictuʒ cuʒ decoctione ſticad. ⁊ ſe. ⁊ radicis feniculi ⁊ apij. materia digā purgetur cum pillulis iſtis: que valde ſunt vtiles: ⁊ ſodā cronicam antiquā ſiue dolorem capitis ex flegmate factū ſedant. ℞. ſpēruʒ yere pigre. ʒ.i. ſeis apij. ʒ.i. interioris colloquintid. ʒ.ſ. ſcamonee bone anthiocene in pomo cocte. ğ. quattuor ⁊ ſ. ſuci abſinthij gra. ix. cōfice cum ſuco feniculi dentur. ʒ ij. vel minus ſm vires ſuſcipientis: vel purgetur cum theodoricon empericon paulino ieralogodiō. Jera fortiſſima vel ierapigra. Uel cum hijs pillulis alijs optimis ad idem. ℞. agarici. caſie lignee turbit polipod. cameđ. camepi. colloquintid. maſticis ſe. fe. aniſi cinamomi. aā. ʒ. ij. aloes epatici. ʒ.i. ſcamonee bone in pomo cocte. ʒ.i. ⁊ ſ. tere oīa: ⁊ cū ſuco abſinthij iſta incorpora ⁊ ex eis pillulas informa in modum cicerum dantur. xiij. vel xv. vel minus ſm vires ſuſcipientis. Alie pillule ad idē experte ⁊ cōpetunt ſpāliter ruſticis ⁊ fortibus. ℞. agarici: maſticis cinamomi ſe. fen. aniſi aā. tere oīa ⁊ tempera cū lacte titimali ⁊ pillulas informa in modum ciceruʒ ⁊ da. xj. vel. xv. ſm qđ expedit: purga ēt p nares vt diacaſtoreum aurea alexandrina vel potio ꝑ Pauli. predicta cuʒ ſuco rute diſtēperata naribus inijciēdo. ſucus blete cum medietate ſui melł mixtus ⁊ naribus iniectus multum purgat flegma per nares. probatuʒ eſt. Gargariſma ēt fiat: qđ caput optime purgat a ſupfluitatibus f̄łatis qđ. ℞. ſtaphiſagrie. zinzi. piperis cimini pulegij aā. terantur ⁊ cum forti aceto coquātur ⁊ cum melle roſ. miſce: ⁊ calidum ad gargarizandum da. Aliud ad idem. ℞. ſe. rape ſinapis ana. ʒ.i. piperis gra. xx. ſeminis naſturcij ſeminis origani: ⁊ apij tantūdem terantur omnia ⁊ cum melle ⁊ aceto decoquant̄ ⁊ cum aqua ca. dabis ad gargarizanduʒ. Aliud ad idē ℞. mellis lbr. i. ſape aceti fortis aā. lbr. i. ſinapis triti origani iſopi thuris ſtaphiſagrie aā. ℥.i. omnia ſimul decoque ⁊ gargarizet pa. ad ſolem capite eleuato: huiuſmodi gargariſmata fiāt ſemel ī hebdomada vel bis ſi fuerit neceſſe in patiente: vel etiam in ſanis ſi fiant ſemel vel bis in menſe: multum mūdificant cerebrum a ſupfluitatibus flegmaticis. pectus etiā ⁊ ſtomacum a predictis ſuperfluitatibus purgat optime: ⁊ hominez ſanum reddunt: lauetur etiam caput iſtorum in aqua ī qua cocta ſint pulegiuʒ ros marinꝰ maiorana laurus betonica ſauina ⁊ huiuſmodi: vngatur caput cū oleo nardino vel ſambucino. Item aleum tritum ⁊ calefactum in tegula ⁊ parti dolenti ſuperpoſitum dolorem tollit. Item emplaſtrum factum ex euforbio mirra: gūmi arabico ⁊ croco orientali parti patiē. ſuperpoſitum multum valet. Item caſtoreum diſtemperatum cum ſuco rute ⁊ in occipitio ſuperpoſitum mirabiliter valet ⁊ eſt probatum. Sternutationes etiam prouocentur cum elleboro condiſi ⁊ caſtoreo in naribus proiecto: ⁊ huiuſmodi dentur electuaria ſicut diaciminum diazinzi. diatriton pipereon ⁊ ſimilia: apponantur etiā naribus odorifera. comedāt carnes porcinas nō multum. ſ. aliquantulum ſalitas cum boragine feniculo petro. coquinatas caſtratinas arietinas ⁊ edinas capriolinas perdices faſianos turdos merulas ⁊ huiuſmodi farrum ordeum ius cicerum ⁊ panem bñ fermentatū. Uinum limphatum odoriferuʒ bibant vuas paſſas comedere poſſent. a piſcibus ⁊ a frixis abſtineant. Item inunctio ex vnguento aureo circa caput multum valet. Item caſtoreum ⁊ piper in oleo communi buliāt ⁊ modico aceto ⁊ ſpongia vel pecia in tali liquore intincta loco dolenti epithimetur. Item centaurea betonica ⁊ branca ur. in oleo ⁊ vino cocta ⁊ cataplaſmata valent. Item caſtoreum: ⁊ ſemen rute trita in vino ⁊ oleo buliant: ⁊ ſpongia vel pecia intincta parti dolenti ſepe ⁊ ſepius applicetur.

¶ Capituluʒ ſeptimum de dolore capitis facto ex melencolia.

c Um dolor capitis ex hu. fit melēcolico his ſignis diſcernitur: dolor eſt cum frigiditate maxima in ſiniſtra parte capitis: timor vigilie ⁊ triſticia: ⁊ vrina alba ⁊ tenuis: color faciei eſt pallidus trahens ad ingredinem. Curet̄ hoc modo detur omni mane. ℥.i.ſ. oximelł. compoſiti cuʒ aqua thimi ⁊ epithimi ⁊ florū boraginis. Materia digeſta purgetur cuʒ pillulis iſtis. ℞. aloes epithimi: polipod: colloquintid. agar. mirabolanorum indoꝝ aā. ʒ.v. cinamomi: ſpice: carpobalſami ſcamonee. aā. ʒ. ij. croci. ʒ.i. confice cum aqua decoctionis epithimi. Alie pillule optime ⁊ experte: que valent melencolicis: timidis: maniacis: quartanarijs ⁊ ſpleneticis. ℞. lapid lazuli: ſene thimi epitimi cuſcute ſticados ypericon maſticis: cinamomi: ſpice. ana. ʒ. ij. radicis caparis: polipodij: agarici ſquinanti: mirabolanorum indorum ⁊ chebulorum ſeminis feniculi. aniſi croci. aā. ʒ.i. aloes ʒ. xv. diagredij in pomo cocti. ʒ. viij. confice cum ſuco abſinthij: vel maratri ⁊ ſecundum vires pa. in ſero da cum aqua calida lacte coagulato vel formato: poteſt etiam ad digeſtionem huiuſmodi malencolici hu. ⁊ diuiſionem ipſius dari pliris arcoticon: ⁊ diacatolicon. deinde purgare cum ierapigra ⁊ teodoricon empericon vel cum aqua in qua ſene vel polipodium depoſita ſint addito zuccharo: vel cum aqua decoct. epithimi ⁊ cuſcute additis. ʒ. ij. lapidis lazuli: ⁊. ℥.ſ. zucchari vel cum diaſene: poſt quartum vero diē purgationis detur metridatum ſeu adrianum cum vino decoctionis calamenti. Ungatur caput cum oleis ⁊ vnguētis ſuperius in capitulo de dolore capitis ex flegmate facto dictis. Et ſi fuerit neceſſariuʒ videlicet ſi ipſe dolor nimis perſeueret: bonum eſt ꝙ faciamus abradi capillos ad hoc vt virtus vnguentorum ⁊ aliorum medicaminum ibi competentium poſſit interius facilius penetrare: fomentetur caput cum aqua decoctionis ſanſuci: pulegij: roriſmarini. floruʒ camomilł. lauri: ⁊ policarie minoris. Odorifera etiam naribus apponā tur: vt in precedenti capitulo dictū eſt ſimili modo dietentur: vt ibi.

Capitulum. viij. de dolore emigraneo.

q Uādoq; fit dolor recte in medietate cranei ⁊ tunc dicitur emigraneus. ab emi quod eſt medium ⁊ craneum. Primo igitur ſtudeam⁹ in purgando ⁊ mūdificando cerebrū precedente aliquo digeſtiuo conuenienti: vt ſi hu. frigidus fuerit in cauſa digeratur materia cū oximelle cōpoſito: poſtea purgetur cū pillulis aureis vel cochijs vel ſine quibus eſſe nolo pigra ⁊ ſimilibus: que habent purgare caput a frigidis hu. poſt detur aurea metridatum opopira ⁊ huiuſmodi: poſt hoc fiat ſuffumigium valens multum contra emigraneam ex cauſa frigida. ℞. foliorum lauri ⁊ baccarum eius camo. cimini laudani ⁊ teſte alij in optimo lexiuio de cinere ſermetorū vel quercus facto coquantur: ⁊ pa. fumum recipiat in capite pannis optime coopertus: poſtea cum predictum lexiuium fuerit tepefactum lauet ſibi caput de eo bene munitus a frigore. Item inungantur caput ⁊ timpora in ſūmitate abraſum cum oleo laurino uel muſtelino: vl' petroleo ⁊ oleo bñdicto. Et ex eis frōs caput timpora ⁊ ſumitates capitis inūgantur vel ex vno eorum ſolo: valet multum contra emigraneam ex cauſa frigida. Item emplaſtrum optimum ad idem. ℞. ſtaphiſagrie cimini. laudani euforbij. ana. ℥. ij. cere. q. s. decoquantur inſimul vſq; ad ſpiſſitudinem: ⁊ mediante pecia timporibus fronti ⁊ ſumitati capitis abraſi applicetur. Aliud ad idem. aleum elixum: ⁊ in oleo frixum decoctum cū pauco pulegio ⁊ pipere puluerizato ſuper iunctū locis predictis miromodo ſubuenit. Aliud ad idem. ℞. calamenti pulegij mente: cimini. roſ. cāo. ana. .M. i. decoquantur hec omnia in vino ⁊ ſupra tegulā calidam incorporentur: ⁊ inter duos pannos ponatur ⁊ calide quantum poterit tolerare capiti abraſo ſuper ponantur. Item olibanum ⁊ realgar ana: vel alterum eorum per ſe cum albumine oui teratur ⁊ diſtemperetur fronti ⁊ timporibus applicetur. Item gargariſmata ſupradicta in dolore capitis ex flegmate facto dicta in hac cauſa vtilia ſunt multum ⁊ purgationes capitis ibi ⁊ alibi notate. Nam ſi caput fuerit bene purgatum oculi nullam poſſunt habere inualitudinem: nec aures etiam. q' ſi dolor emigraneus ex ca. fuerit hu. Curetur in hūc modū ſi ſanguis fuerit ī cā fiat minutio d uena cephalica. que eſt ī frōte: vl' apponantur ibi ſanguiſuge: vel fiat miūtio de vena capis que eſt in māu iuxta policem: vel de uēa que eſt in ſumitate naſi. Item buſture facte in capite ⁊ cetones conferunt multū ualde. Itē mundificetur ſanguis cū decoctōe ſan. mūdificante ſuperius in capitulo de dolore capitis ex ſanguine facto dicta. Si co. fit in cā digeratur materia ⁊ purget pa. ſecūdū doctrinā datā in capitulo de dolore capis ex co. facto. Itē in materia qualī poſt purgationē vel flōiam. ℞. tale empl'm qd frōti tīporib⁹ ⁊ ſūitati applicet. ℞. ſuci ſempuiue ſuci memithe. ca. veneris ⁊ plantaginis aā. incorporentur in farina horobi: ⁊ tepidū predictis locis mediante pecia lini epithīa. Item iungantur predicta loca ex puro oleo roſato uel viol'. mixtis ſil' vel de ſe ſolo bis vel ter in die. Itē ventoſa ſine ſcarificatiōe inter duas ſpatulas vel in cōcauitate colli poſita multū v; in materia cal'a. Itē apiū decoctum in aqua tritū ⁊ emplātū multū v;. Aliud ad idem. ℞. florum ſcorād vel ipſa herba cū tantūdē mirti bulliat in aqua ⁊ ex ea caput fomentet ⁊ lauetur. Item ſucus ruthe naribus iniectus ⁊ pānus ītinctus in predicto ſuco ⁊ tiporibus ⁊ fronti ⁊ ſumitati capitis abraſi ſuperpoſitus. v. vel. vij. vicibus in die ipſum dolorē emigraneū mirabiliter tollit. Unguentum ad feruorē capitis expertū. ℞. ſuci ſempuiue. ℥. iiij. ſuci verbene. ℥. vi. aceti fortiſſimi. ℥. iij. omnia inſimul miſce agita ⁊ colla ⁊ cū populeō ⁊ oleo roſ. miſce ⁊ vſui reſerua p̄dicta loca inunguendo. Trociſci qui debēt miſceri cū oleo laurino vel oleo benedicto vel cum aliquo unguēto ca. mirabiliter valentes ī emigranea ⁊ ī quolibet dolore capitis ex materia frigida facto. ℞. baccarum lauri. ℥. vi. opij croci ana. ℥. iij. cardamomi. mire. coſti. rute viridis nitri ana. ℥. ij. vini albi. q. s. ſi cū predictis oleis ⁊ vnguentis ca. commiſceantur iſti trociſci ⁊ inungantur predicta loca valent contra materiam frigidā ſi cum populeō vel oleo roſa. vel viola. valent contra cauſam calidam. Unguētū ad emigraneum ⁊ dolorē ceruicis ⁊ omnium membrorum expertum ⁊ eſt valde neceſſarium arti medicine. ℞. foliorum ſaluie exſiccate ad ſolem foliorum rute viridis. ana. ℥. vi. baccarum lauri maturarum cimini. ana. lib. i. verbene cum cauda ſua. ℥. vi. cere libr. i. olei veteris. lib. x. omnia optime terantur ⁊ infunde tribus diebus in vino: ita, vt omnia tegantur a vino. poſtea percoque ea in predicto vino ⁊ cum cocta fuerint mitte oleum ⁊ verbenam iterum coquere: vt oīs vis hu. decoquatur ⁊ vinum deficiat ⁊ poſt oleum quod ſupereſt cola ⁊ iterum coque ⁊ ceram mitte vt ſolui poſſit ⁊ vſui reſerua.

a Additiones: locale bonum in emigraneo ⁊ claue. ℞. ſpongiam ad quantitatem manus intinctā in aqua artemiſie: ⁊ expreſſa applicetur: poſt inungatur cum oleo de caſtoreo. Item ℞. pulueris lane ſucide cōbuſte immiſce cum albumine oui ⁊ fronti ſuperpone: dolorem enim aufert ⁊ lacrimas: ⁊ valet obtalmie. Quidam eſt paſſus diu dolorē frontis omni die in veſperis valde fortem: qui longo tempore remedium nō inuenit: ⁊ doctus fecit ſibi emplaſtrum de nucleis perſicorū bene piſtis ⁊ fuit perfecte curatus. ⁊ multi alij. In dolore accuto ſupercilij ſi a ſtomaco eſt: quod vt plurimum eſt: cura eſt vomitū prouocare cū ca. aqua: ⁊ etiam oximel compoſitum bibere: ⁊ pedes ⁊ crura cū aqua feruenti lauare: ⁊ ad inferiora trahere. poſt hoc ī nocte ſi non quieſcit per hoc yeram aſſumere debet vl pillulas de yera. fronti vero hoc emplaſtrum apponere. ℞. aloes epatici. ℥. iij. olei roſati vel aneti quantum ſufficit: ⁊ ſecundum cauſam a calido: vel frigido prouenientē emplaſtrū de florib⁹ arthīe ī aqua cocte ⁊ piſtate: prius lauatiōe facta cū aqua decoctiōis eiuſdem multum valet etiā in dolore capitis.

Cap'l'm. ix. de dolore capitis ex flegmate in ſtomaco abundante.

a Liquādo fit dolor capitis ex hu. flegmaticis ī ſtomaco ſupabūdātib⁹ ex qb⁹ reſoluūtur fumi q petūt cerebrū ⁊ faciūt dolorē in capite pp colligātiā quā h; cerebrū cū ore ſtomaci. Si igit dolor capis fuerit ex hu. ī ſtocō exitib⁹: ſignū erit q: cū īterpollatōe. ex quacūq; n. cā fuerit ſupaſcriptis ⁊ ſubſcribēdis ſignis dignoſcit: ⁊ curis ſupiorib⁹ curabit exceptis purgatiōib⁹ p nares ⁊ gargariſma. Cū igit dolor capitis fuerit ex hu. ī ſtomaco ſupabūdāte faſtidiū generat: ſed ſtatī cibo ſūpto minuitur. Curetur

hoc modo ſi pa. de leui uomere poterit cepas caſeū pi
ſces ſalſos uel ficus ſiccas ⁊ huiuſmodi comedat: vi-
num forte bibat ⁊ poſt aquam calidam in bona quan-
titate bibat ⁊ uomat: ⁊ hoc faciat duobus diebus: uel
prouocetur uomitus cuꝫ vomitiuo ſcarpelle patriar-
che uel nicolai: uel cum aliquo ſil'i vł cū uomitiuo ma
giſtri mei: quem in cura de vomitu prouocando dicā.
Nebule flegma medicātes de ſtomaco ⁊ inteſtinis: ⁊
etiam vermes ⁊ aſcarides prouocant: ℞ modicum fa
rine ⁊ paruꝫ maſticis ⁊ cinamomi puluerizati que om
nia miſceas: ⁊ cuꝫ lacte titimali nebulas fac et da vnā
uel duas. Aliud ad idē. ℞. ij. uel. iij. radices polipo
dij tere cum modica farina ⁊ vitello oui fritellas fac
⁊ pa. da: uł detur pul. petrōcelli q̄ ſuauiter educit fleg
ma de inteſtinis ⁊ ſtomaco etiam melencoliam. pul. eti
am de ſe. modice cum aqua ca. ⁊ modico melle datus
idem operatur. poſt purgationem per vomitum den-
tur electuaria calida confortantia ut eſt gariofilatuꝫ
diacalamentum diaciminuꝫ ⁊ ſimilia. Inungatur ſto-
macus ex iſto epithimate. ℞ olei veteris: rute ana. ʒ. i.
caſtorei caſſie ana. ʒ. ſ. omnia in p̄dicto oleo decoquā-
tur: ⁊ ex eo ſtomacus inungatur. Dietentur ſimili mō
ut diximus de dolore capitis ex flegmate facto: ⁊ ce.
remedia ibi dicta fiant prout expedit.

¶ Capitulū. x. de dolore capitis ex melancolia in ſto-
maco ſuperabundante facto.

Si dolor capitis fuerit ex melencolia in ſto-
maco ſuperabundante his ſignis diſcer-
nitur: pa. male digerit: ⁊ ante comeſtionem
⁊ cum digeſtio fieri incipit: dolet in ſtoma-
co: ⁊ grauedinem in auribus patitur: ⁊ ce. in dolore ca
pitis ex melencolia ibi ſigna apparent. Curetur hoc
modo precedēte uſu oximellis per aliquos dies: pur-
getur pa. cum decoctione hac: que ad hoc ⁊ quartanā
notam que fit de melancolia naturali eſt experta. ℞ ſe
ne thī epithimi cuſcute eleboris nigri camedreos ſq
nanti ſticados ſeminis aneſi feniculi petro. corticum
capparis. ana. ʒ. ſ. omnia in ℔. iij. aque buliant: vſqꝫ
ad conſumptionem duarum partium: deinde colen-
tur: ⁊ colature addas mirabolanorum chebulorum.
ʒ. i. idorū. ʒ. ſ. lapidis laꝫuli loti. ʒ. ij. exhibeatur tepida
in matutinis decoctō hec: uel purgeṫ cum iſto oximel
le quod uꝫ ad predicta omnia: ad que decoctio. ℞. ra
radicis feniculi raffani apij ⁊ ſqlle ana. m. i. hec omnia
per triduum in aceto infunde. Tertio vero die in me-
dietatem illius aceti bul'. facias deinde cola: ⁊ colatu
re addas tertiam partem mellis diſpumati: ⁊ pul. iſtuꝫ
ſuperaſperge qui. ℞ ſquinanti: ſene: epithimi: ſpice ci-
namomi: ſeminis feniculi: aneſi: ana. ʒ. i. ⁊ iterum buli-
re fac de quo dabis cum aqua ſe. raparum ⁊ radicum
ʒ. ij. uel mundificetur ſtomacus cum uomitiuis: quos
dicemus in capitulo de vomitu prouocando: utatur
electuarijs calidis in predicto capitulo dictis poſt
purgationem mane ⁊ ſero cuꝫ vino odorifero ſumēs
ca. utatur: ⁊ ſepe ⁊ ſepius poſt purgationeꝫ ſimplici ye
rapigra galieni. Oleis calidis: ⁊ epithimatibus: et un-
guentis ſtomacus inungatur: ⁊ dieteṫ eo modo ut eſt
predictum in predicto capitulo.

¶ Capitulū. xi. de dolore capitis propter co. in ſtoma
co exiſtentem.

Si dolor fuerit propter co. in ſtomaco ſu-
perabundantem. ſigna ſunt hec. Pa. ha-
bet abominationem ſitim oris amaritudinem cum
ſtomaci faſtidio ⁊ punctione: ⁊ alia accia in capitu-
lo de dolore capitis ex co. exiſtente ibi ſume. Si pa. fu
erit colericus ⁊ in eſtate: bibat multū de aqua frigida
⁊ poſt de ca. ⁊ ſic vomitū ꝓuocet quoniā hoc ſolo mul
ti curati ſunt. uel. ℞. ʒ. ij. uomiti nicolai patriarche: uł
ſcarpelle: ⁊ diſtempera eas cuꝫ aqua ca. ⁊ cola: et cum
ſirupo acetoſo miſce et potui da: uel mūdificato ſto-
maco cū p̄dictis medicis ī capitulo ď doloꝛ capitis ex
co. ſcō dictis. In meridie ſumāt tria ſandalos uł diaro
dō cū ſirupo ro. uł vio. uel cū ſirupo ď ſandał cū aqua
fria mixtis. Sirupus ualēs ad purgādū colerā ď ſtōa
co: epar ⁊ viſcera refrigerat: vētrē humectat ſuauiter:
⁊ calorē ſtomaci ⁊ capitis dolorē: q̄ fit ꝓpter co. in ſto-
maco exiſtētē mitigat. ℞ mirabolanoꝝ citrinoꝝ: ab-
ſinthij: ana. ʒ. xv. cuſcute: fumitere viole. roſ. ana. ʒ. iij.
tamaridorū. ʒ. iij. pruna. c. iuiubas. xl. maſticis ſpodij.
ſanda. alb. ⁊ ru ana. ʒ. iij. endi. m. i. hec omnia in ℔. x.
aque die ⁊ nocte reponātur: poſtea coquātur ⁊ colatu
re addatur māne caſſiefiſtule mūde ana. ʒ. xv. ⁊ fricent
manib⁹: quib⁹ iterū collatis miſce ℔. i. granati aceto
ſi ⁊ dulcis ⁊ zuchari ℔. iij. de quo dabis. ʒ. iij. cum
aqua frigida: ⁊ ſi plus laxare volueris cōmiſce ī quali
bet doſi ſcamo. grana. iij. ⁊ dragāti. ʒ. i. ⁊ modicū ſiru
pi viola. ⁊ cū aqua tepida dabis. inungaṫ ſtomac⁹ olco
roſato uł viol. Epitīa ualēs ad punctionē ⁊ dolorē ſto
maci ⁊ īceſionē qui fiunt propter co. ru. ⁊ cōtra uo-
mitū acre ualet ſi ſupra ſtomacū ponaṫ. ℞. ſanda. al. ⁊
ru. roſ. ana. ʒ. iij. ſpodij. galie maſticis ana. ʒ. i. ſ. oīa cō
tuſa coquātur ī ℔. i. ſuci ſolatri uſqꝫ ad medietatem:
quib⁹ collatis adde. ʒ. iij. olei roſ. deide coquātur quo
uſqꝫ ſolū oleū r̄maneat: ⁊ ſtomac⁹ inungaṫ. Aliud epi
thima ad idē optimū: valet. n. cōtra ſtomaci caloꝛē: et
epatis aduſtionē: co. ru. refrigerat: ac febricitātibus
ſubuēit. ℞ ſāda. al. et ru. pulueris ordei ana. ʒ. iiij. olei
ro. vio. ana. ʒ. ii. olei. mente: galie: boli. ar. cāphore ana
ʒ. i. fac. pul. quē cū mucilagine pſilij tēperabis et ſuco
ſempiuiue cibalarie uł ſolatri. dietētur ut ī dolore capi
tis ex co. ibi exreſcente facto dictū eſt. remedia ī caſu
hoc ſcripta fiāt prout videbitur expedire

¶ Capitulum. xij. de dolore capitis ex ſanguine in ſto
maco uel epate. et de eodem dolore propter indigeſti
onem et corruptionem cibi et potus in ſtomaco.

Uandoqꝫ dolor fit in capite ex ſanguine in
ſtomaco uel epate ſuperabundante: et ſi-
gna huius ſunt hec: quia eſt cum calore et
grauedine frontis et timporum et totius
corporis: et poſt comeſtionem magis augmētantur:
oculi rubeſcunt: vene timporum videntur eſſe plene:
pulſus plenus: vrina ſubruffa et ſpiſſa. Ille igitur do-
lor ſola minutione cephalice conſueuit curari. Si ve-
ro per hoc perfecte non curetur: epithimata: olea: et
unctiones: que in cura doloris capitis ex ſanguine exi
ſtente ibi dicta ſunt ſtomaco epati fronti atqꝫ timpo-
ribus applicētur: prout tibi videtur expedire: ut ibi di
ctum eſt dietentur: ⁊ eodeꝫ regie regantur. Quod ſi fi
at dolor capitis propter indigeſtionem ⁊ corruptio-
nem cibi et potus in ſtomaco: qđ ſepe accidit: et maxi-
me hominibus inordinante comedentibus: et biben-
bus more brutorum his ſignis certificabitur. dolor
fit maximus poſt cibuꝫ donec digeſtio fuerit celebra-
ta cum dolore ſtomaci accidia et eructuatione: et fit ip

ſe dolor maxime in uertice capitis cum repercuſſione
quadam. Curetur hoc modo. pa. poſt aſſumptionem
cibi et potus aquam calidam bibat in multa quantita
te. Prouocetur poſtmodum vomitus in eo: uel cum
vomitiuo pſiarche ſcarpelle: uel nicolai et ſimilibus.
Si vero pa. non fuerit habilis ad vomenduꝫ: aquam
calidam in qua cinamomum maſtix et ſemina aneſi et
feniculi cocta fuerint: poſt cibum bibat: et accipiat in
ſero aut in mane ieram pigram. Item diaciminuꝫ dia
calamentum: dianiſum: diazinzi. et huiuſmodi elec
tuaria ca. que dicturus ſum in paſſione ſtomaci ex in
digeſtione et frigiditate ſumat: dietetur ut dictum eſt
in dolore capitis ex melancolia facto. Electuariū op
timum de quo ſumere debet pa. ante cibum et poſt
in modum auelane: qđ mirabiliter uꝫ ad diſſoluenduꝫ
flegma acetoſum et uentoſitatem in ſtomaco exiſten
teꝫ expellit: flegma ſtomaci inciditiori odorem preſtat
bonum procurat digeſtionem: et mentem acuit ℞. zin
zi. maſticis cinamomi roſarum ſpice ana. ʒ. iiij. galan
ge piperis longi: aſſari: croci caſſie lignee ana. ʒ. vj. ſan
dalorum citrinorum ligni aloes cardamomi: cubebe:
maratri calami aromatici: nucis muſcate: capobalſa
mi: ſquinanti: coſti ana. ʒ. iij. galie: ſeminis baſiliconis
gariofilorum et mente. ana. ʒ. iij. ciperi. ʒ. iij. zinzi. ʒ. xx.
omnia pulueriʒata cum ſuco citoniorum et melle. q. ſ.
coquas quoſqꝫ ad ſpiſſitudinem deueniat. deinde ſpe
cies. ꝛ pul. apponantur et vſui reſeruentur ut dictū ē.
Pillule ante cibū et poſt optime: que multum iu
uant ſtomacum frigidum in digerendo. ℞ carui. leui
ſtici: aſſe cimini: origani: ana. ʒ. i. hec omnia terantur:
et buliant: et fiat apoʒima ex eis ſic ꝙ in vino al. et mel
le diſpumato bul. quouſqꝫ ad ſpiſſitudineꝫ deueniant:
ꝛ tunc ab igne remoueantur: ꝛ pul. iſtarum ſpecieruꝫ
amiſceantur ibidem ℞. caſſie lignee: gariofiloruꝫ: ſpi
ce: gentiane: agarici: ana. ʒ. iiij. ꝛ ſ. maſticis. ʒ. vi. roſ.
cinamomi: aneſi. ana. ʒ. iij tempera cum predicto apo
ʒimate: ꝛ fac pillulas in modum fabe: quib⁹ utatur an
te cibum ꝛ poſt. Alie pillule optime ante cibum ꝛ poſt
ad grauedinem capitis propter indigeſtionem cibi ꝛ
potus prouenientem. faciunt enim incontinenti dige
rere ꝛ bene aſſelare ꝛ ſatis ſunt vtiles arteticis yliacis
ꝛ retentioni vrine: ꝛ ſunt experte a magiſtro meo i om
nibus egritudinib⁹ nominatis. ℞ mirre: oppopona
cis: galbani: bdelij: armoniaci: gentiane ana. ʒ. quar
tum. ſeminis Juniperi. ʒ. xiii. aloes epatici. ʒ. xij. ſerapi
ni. ʒ. ſ. informentur in modum borobi: ꝛ dentur. v. uł
. vij. ante cibum ꝛ poſt ſecundum ꝙ videbitur expedi
re. Alie pillule ante cibum ꝛ poſt contra omnes corpo
ris moleſtias: ventrem ſoluunt paruꝫ ꝛ ſuauiter: ꝛ op
time digeſtionem procurant. ℞ ligni aloes: gariofilo
rum: nucis muſcate: cinamomi: zedoarie: carui: carda
momi: croci: zinzi. ana. ʒ. ij. reubarbari: reupontici: aā
ʒ. iij. aloes epatici quantum de omnibus conficiantur
cum vino veteri odorifero ꝛ optimo ꝛ informentur
pillule in modum cicerum ꝛ dentur. v. uel. vij. ante ci
bum ꝛ poſt. Alie pillule que valent etiam multum ſple
neticis ꝛ epaticis. ℞ roſ. viola. ana. ʒ. i. corticum mira
bolanorum citri. ꝛ indorum ana. ʒ. i. ſene. ſeminis por
tulace: lactuce ſcariole maſticis ana. ʒ. i. reubarbari:
ſpodij. ana. ʒ. i. macis. ʒ. i. aloes per medietateꝫ omni
um predictoꝝ. conficiantur cum ſuco feniculi: uel ab
ſinthij: ꝛ dentur ut ſuperiores. Et hec de paſſione ca
pitis ab aere calido uel frigido uel ab hu. aliquo ibi ſu
perexcreſcente: uel a ſtomaco ſiue ab indigeſtiōe ꝛ cor
ruptione cibi uel potus proueniente. de dolorem capi
tis facientibus bene dicta ad preſens ſufficiant.

Additiones. pillulis ſine quib⁹ eſſe nolo ute
batur magiſter campanus quottidie omni
die ſumendo duas uel tres in mođ cicerū.
℞. aloes epatici. ʒ. iiij. mire. ʒ. ij. croci. ʒ. i.
confice cum ſuco ro. Pillule per me compoſite laxa
tiue ante cibum ꝛ poſt contra infirmitates corporis ꝛ
moleſtias ꝛ ad doł. yliacum artethicum podagricum
paraleticum tremuloſum et hu. omnibus utiles ꝛ ex
perte ℞ interiorum coloquintide ſerapini electi. ana
. ʒ. ij. maſticis. ʒ. i. opoponacis galbāi. bdelij aſſe fetide
ana ʒ. ij. ꝛ ſ. confice cum ſucco cucumeris agreſtis: ꝛ
informentur pillule i mođ horobi. ꝛ dentur. v. uel vij.
in ſero.

Capitulum. xiij. de paſſione oculorum. Et primo đ gutta ca. rubedine lipitudine ſiue obtalmia.

Cum de paſſionib⁹ oculoruꝫ auxiliante deo
meum propoſitum ſit tractare dico ꝙ hu
mo. quidam ſunt in capite naturaliter: qui
dam ſuperabundant: ſuperabundatium āt
quidā emittuntur per os. Unde fit os putridum: qui
dam per aures: vnde fit ſurditas: quidaꝫ per oculos:
vnde fiunt oculorum paſſiones que diuerſe ſunt: ꝛ di
uerſimode nuncupantur: prout inferius enarrabitur.
Cum. n. oculorum tunice ſint. vij. ut ait Jo. damaſ.
ſcire debemus ꝙ in qualibet tunica poteſt egritudo
generari ſecundū ꝙ inferius enarrabo. Primo itaqꝫ
de guta ca. ꝛ lipitudine ſiue obtalmia oculorum meuꝫ
eſt propoſitum tractare. Cū igitur quis habuerit ocu
los limpidos ꝛ rubeos: ita tamen ꝙ ibi non ſit ali
quid aut lacrimam ſepiſſime emittat: guta ca. ſiue ob
talmia nūcupatur: que proprie in prima oculi tunica
fit. Fit. n. ex ſuperabundanti colā. Et ſigna etiam co
lere adſunt: quia dolent oculi cum punctura ꝛ calent
cum intēſione ꝛ ce. ſigna colere adſunt. Et hec egritu
do niſi in pricipio curetur oculos depilare conſueuit
ſic quod facit palpebras cadere. Primo igitur ordi
nabo dietam pro omnibus egritudines oculorum pa
tientibus cum dieta ſit potiſſima res in curatione cu
iuſlibꝫ egritudinis. Sciat itaqꝫ vnuſquiſqꝫ ꝙ in ocu
lis pa. opꝫ ipſum cauere a ſalſis frixis acetoſis a vino
forti a ſole a vento a pul. a fumo a nimia comeſtione a
nimio ieiunio: a fletu ab ira ab aleo: ꝛ a coytu. Si fue
rit artis mecanice laboret parum. ſi litteratus parum
legat ꝛ ſpāliter ſubtiles litteras: quia ſubtiles ualde
nimiuꝫ intueri legendo: nocet viſui. caueat ne oculos
tangat manibus ꝛ cum neceſſe fuerit tunc ſuauiter cū
pecia ſindonis oculos tangat: ꝛ leuiter ſine fricatione
eos abſtergat. offas non comedat quia multum offen
dunt viſum. non lauet ſibi caput nimis ſepe: q2 ꝓpter
hoc multi perdiderunt viſum ante tempus nimium
lauando caput eorum. a pane azimo ſibi caueant ꝛ ab
omnibus cibarijs dure digeſtionis ꝛ groſſi. hu. gene
ratiuis atqꝫ viſcoſis. de legūibus nullum comedat ꝑ
terquam de brodio cicerum. ſtuffas non intret niſi in
quodam cāu quem ponit Gal. ſuper ampho. oculorū
dolorem meri potio aut lauacrum ꝛce. Uerba āt que
ibi ponit Gal. obmitto cā breuitatis. nō lauet ſibi ocu
los cum aqua frigida ſed tepida. Si lauentur cum vri

na propria in mane cum ſurgit a lecto: uel etiam ſali
ua propria multum confert oculis. panem bene co-
ctum ⁊ fermentatum ⁊ vnius uel duorum dierum re
centem comedat. vinum bene limphatum ⁊ clarum bi
bat. carnes pulinas ⁊ caſtratinas edinas capriolinas ⁊
auium preterquam in paludibus degentium. ⁊ come-
dant portulacas maluas ciceros cucur. lactucas bo-
raginem feniculum ⁊ ſimilia cum dictis carnibus co-
quiatis: comedat pruna dama. amigđ. vnum uel duo
mala aſſata in igne: oua in aqua proiecta: ſpargos bru
cos farum ordeum ⁊ granum coquinatū cum lacte
amigdal'. ⁊ ſimilia comedat: ⁊ ſic dietam quiſqʒ in ocu
lis pati. teneat quouſqʒ curatus fuerit: quia dieta po-
tiſſima pars eſt curationis non ſolum in paſſionibus
oculorum ſed etiam in alijs quibuſcūqʒ egritudinibꝰ.
Ad gutam ca. ordinata prius dieta ut dictum eſt: ordi
netur ⁊ detur omni mane ſirupus viol. ro. oxizachara
uel ſirupus acetoſus. poſt purgetur cum. ʒ. ij. mirabo
lanorum citrinorum uel cum ſero lactis ⁊ paruʒ dia-
gredij in pomo cocti: uel cum decoctione in capitulo
de dolore capitis ex co. facto ſcripta: uel cum pillulis
ibi ſcriptis. Et nota quia ut dicit Gal. in tractatu ſuo
de paſſionibus oculorum: nil debet oculis imponi niſi
prius purgatō cum ſtōia diuerſiua ⁊ potiōe precedat.
celebrata uero purgatione de hoc medicamine paruʒ
in oculis immitte: qđ oculos clarificat: lacrimas exſic
cat ⁊ lipitudinem aufert ⁊ gutam ca. remouet. accipe
ij. uel. iij. cimnalia: ⁊ ſtillādo mittas in eis agreſtam ⁊
ducas per eas ⁊ dimitte ſiccari ad ſolem: ⁊ ſic iterum
adde de agreſta: ⁊ iteruʒ in ſole ſiccentur: ⁊ ſic fac ter
uel quater ī die uſqʒ ad. ix. dies. poſt ſuperpone tot pu
gilos cineris quot ſunt de ipſa agreſta ſicca: ⁊ ſuper-
infundas vrinam pueri virginis ⁊ poſt ſuperpone ci-
nalia ⁊ dimitte ſic ſtare uſqʒ ad. vij. diem omni die pre
dictam vrinam recentem ſuper infundendo ⁊ deſican
do ea: poſtea hunc pul. abrade de ipſis cineribus ⁊ pa-
rum ex eo oculis immitte cū virga enea parua in mo
dum coclearis facta. Item ad rubedinem ſiue gutam
rubeorum oculorum. ℞ lapiđ lazuli ⁊ cum ipſo ⁊ al-
bumine oui ablue totiēs donec al. illud rubeū efficiatᷣ:
in quo infundas ſtupam ⁊ oculis ſuperpone. Ad ideʒ
tere antimonium ⁊ in panno inuolue ipſum: ⁊ ſub pru
nis ardeas ipſum ⁊ pul'. iſtum oculis immitte: uel cuʒ
aqua ro. miſce ⁊ utere. Aliud ad gutaʒ rubeam. ℞ uri
nam pueri virginis ⁊ vinuʒ equaliter ⁊ in ola rudi cū
ſaluia ruta ⁊ rađ feniculi ana bull'. quouſqʒ tertia ps
tantum remaneat: ⁊ ex hoc liquore tepido ter uel qua
ter in die oculos ablue: ualet ēt ad lipitudinem. Item
ad gutam ca. ⁊ rubeđ. ⁊ etiam ad lacrimas oculorum
ualet: accipe antimonium ⁊ ponas ipſum in aceto tri-
bus diebus ⁊ noctibus: deinde in paſta ordei ipſuʒ in
uolue: ⁊ ad ignem ardeas. poſt ipſum ſubtiliter pulue-
rizā ⁊ oculis immitte. Et nota ꝙ ex guta ca. naſcuntur
lipoſitas aut guta rubea: ſiue rubedo lacrima ⁊ fiſtula.
Item nota ꝙ cum guta iuuenem inuaſerit: ⁊ in eſtate:
debemus minuere eum de uena capitis iuxta manum
⁊ tunc cum tepida oculos lauare. Item ad guttaʒ ca.
ſiue rubedinem aqua roſ. ⁊ camphora ſimul miſcean-
tur: ⁊ in vaſe vitreo ſimul concludantur: ⁊ tribus die
bus ad ſolem ⁊ tribus noctibus ad rorem maneat: de
inde oculis imponatur: quia oculos mirabiliter pul
cros reddit ⁊ lipitudinem aufert. Aliud ad lipitudinē
oculorum. ℞ vnum bacile: ⁊ impone ibi biptita gra-
na piperis ʒinʒi. inciſi minutim: ⁊ fruſtrati inciſuʒ om
nia per tres dies ī vino albo dimittas latere: poſt parū
buliant in ſimul ⁊ oculis ſepe ⁊ ſepius impone in die.
Ad idem tere blaueam: ⁊ pul. eius ſimplicem uel cum
aqua roſ. mixtum oculis impone. Item ſucus cimarū
rubi. cum aqua roſ. ⁊ al. oui mixtus ⁊ oculis impoſi-
tus tollit lipitudinem. Item bletā tritam cum pauco
alumine mixtam fronti impone. Item ſucus paritarie
ſolus cum al. oui mixtus ⁊ oculis impoſitus idem ope
ratur. Aliud experimentum ad lipitudinem a me. eli-
xentur. ij. uel. iij. oua ⁊ extrahatur aqua de al. ouorum
ipſorum per expreſſionem cum pecia lini: ⁊ miſce cuʒ
ipſa aqua parum aque roſ. ⁊ ſuci cimarum rubi: ⁊ ocu
lis imponatur ter uel quater in die. Aliud ad idem ℞.
draganti gūmi arabici amidi. roſ. ana. ʒ. v. opij. ʒ. i. te-
rantur: ⁊ cum pecia lini oculis ſuperpone. Abluantur
oculi cū aqua roſ. uel pluuiali in aqua roſ. virides ſint
cocte. Aliud ad idem: ⁊ ſpecialiter quando col'a fue-
rit in cauſa: quod cognoſcitur per dolorem nimium
pūgitiuum ⁊ calorem oculorum ⁊ aſperitatem. ℞ ſi-
lium cuʒ aqua roſ. ⁊ albumine oui oculis imponatur.
Item licium cum aqua roſ. ⁊ lacte mulieris impoſitū
expertum eſt. mundificetur tamen prius corpus cum
decotione in dolore capitis ex co. facto ſcripta. Et ſi
materia fuerit ſan. fiat minutio đ cephalica: ul' đ vena
frontis: uel ſan. đ ſpatulis cum ventoſis extrahatur: ⁊
poteſt etiam mundificari ſan. cuʒ decoctione ſcripta ī
capitulo de dolore capitis ex ſanguine facto. Qđ ſi ex
friis humoribus fuerit lipitudo ſiue obtalmia: oculi pe
ne ⁊ palpebre groſſe appent: multi hu. defluunt: ⁊ vi-
ſco ſi: ⁊ oculi ēt inuiſcantur. ℞rimo igitur ab ipſo pn
cipio demus oximel de radicibus cum aqua decoctio
nis rađ feniculi quouſqʒ materia fuerit digeſta: poſtea
purgetur cum ierapigra Gal'. uel cuʒ pill'. ſine quibus
eſſe nolo. aureis cochijs ⁊ ſimilibus. poſtea ſi balneeť
in aqua tepida ſimplici utile eſt: in quo dentur pa. ali-
qua opiata ut diaolibanum aurea ⁊ ſimilia. purgetur
etiam per nares cum caputpurgijs ⁊ alijs neceſſarijs
deinde coliria oculis imponantur. Aloes cum vino ſi
diſtemperetur ⁊ oculis imponantur miromodo con-
fert. Aliud ad idem abſinthium contritum cum al. oui
permixtum ⁊ oculis ſuperpoſitum clauſis palpebris
ualet. Idem operatur uerbena contrita ⁊ cum al. oui
commixta ⁊ oculis ſuperpoſita. Aliud a me probatuʒ
ad idem valens ad lipitudinem ſiue obtalmiaʒ ⁊ ēt ad
panum oculorum: ⁊ etiam miromodo viſum clarifi-
cat. Impleatur olla ex cortice radicuʒ feniculi deinde
impleatur vino al. puro: ⁊ bul'. ſimul donec ſolummo
do quarta pars vini remaneat: deinde diligenter col-
letur ⁊ in pelui erea cum pul. olibani ⁊ aloes diligen-
ter amiſceatur: ⁊ ſic per tres dies dimittatur ⁊ poſt in
oculis cum pena mane ⁊ ſero imponatur. Colirium
optimuʒ in declinatione cuiuſlibet lipitudinis ſiue ob
talmie. ℞ ſarcacole. ʒ. i. cāphore. ℈. ſ. thutie. ʒ. ii. croci
℈. i. diſtemperetur cum vino al. ⁊ aqua roſata: ⁊ ocu-
lis bis uel ter ī die imponatur: quia mirabiliter ualet.
Ad idem. ℞ fruſtrum eris ʒinʒi. inciſi fruſtratiʒ in pel
ui enea cum vino albo per triduum infunde poſt ocu-
lis impone. Aliud ad idem optimum. ſarcacolam dra-

gantum. gummi arabicum: crocū ꝛ aloe ana tere: ꝛ cum ſuco feniculi uel cum ſuco memithe ꝛ lacte mulie ris diſtempera: ꝛ oculis immitte. Et ſi fortior fuerit obtalmia ſiue lipitudo: diſtempera predicta cum ſuco celidonie: ꝛ oculis imitte: quia multum clarificat viſū ꝛ lipitudinem tollit. Experimentum ybernici ad idē ſucum betonice: ꝛ ruthe cum pauco melle diſpumato admiſce: ꝛ fac coliriuȝ: ꝛ in nocte duas uel tres guttas ocul' imitte: mane vero abluantur oculi cum aqua te pida in qua iacuerit aloe ꝛ olibanum pulueriȝatum. Item emplaſtrum factum de puluere cimini cum ce ra noua liquefacta poſitum ſuper oculos clauſis pal pebris valet ad lipitudinem ruborem ꝛ etiam tumorē ꝛ dolorem oculorum ex percuſſione factum. Item pul. cimini cum ſuco ruthe commixtus ꝛ oculis ſup poſitus clauſis palpebris idem operatur. Item ſu cus uerbene ꝛ abſinthij cum aqua roſa. commixtus ꝛ ſuperpoſitus oculis clauſis palpebris ualet ad pre dicta.

Oditiones in obtalmijs inquietantibus in principio ꝛ etiam in augmento poſt minu tionem uel purgationem ſi hoc fieri ſit ne ceſſe: hoc nobiliſſimum ꝛ leue remedium ē ꝛ uelox. ſ. ut tutia bona ſubtiliter cōtrita aqua roſ. mi ſceatur: ꝛ ex ea turbida ꝛ alba quaſi lac in die multoti ens oculis imponatur addita mucilagine pſilij. modi cum amidi ꝛ ȝuchari efficaciter ꝛ uelociter ſedat dolo rem. Etiam tutia cum albis margaritis ꝛ aqua roſ. ē mirabilis. Similiter operatur hec aqua Botros ro. ru. vel al. ante quam aperiantur euelle: ꝛ ſicca in um bra. ꝛ cum neceſſe fuerit coque in vaſe ereo nouo la uato cum aqua: poſt cum decoctio mutat ſubſtantiam ꝛ colorem colla: ꝛ cū hac aqua tepida laua oculos plu ries in die intus ꝛ extra. ꝛ. ix. vel. xii. ex eis botris pi ſtes in tribus ſaculis uel quattuor paruis rotondis ſe cundum magnitudinem orbite oculi factis: ꝛ ipſi ſa culi in aqua predicta. in qua p̄dicti botri bulierint hu mectentur dum ca. eſt: ꝛ calefacti vni oculo vel duob⁹ apponantur. ꝛ cum infrigidantur uel ſiccātur: i aqua predicta duo alij calefacti oculis ſuperponantur: ꝛ ſic ſepe mutentur. infra. n. mediaȝ diem dolorem ꝛ paſſio nes alleuiabit miro modo. nec oȝ tenuem in hoc dietā ſeruari ſi voluerit: tutius tamen eſt ſeruare. ꝛ in fluxu oculorum optimum eſt preuenire dolori cum ſuco iuſ quiami albi uel ſuco uue lupine. Emplaſtrum de ca momilla in aqua ſimplici vel lacte bulita appoſitum ſupra frontem ꝛ oculos multum ſedat dolorem oculo rum. ꝛ mucilago citoniorum eſt lenitiua ꝛ maturatiua valde. lac aſine oculis iniectum inter omnia viſuȝ cla rificat. Item ad clarificandum oculos ꝛ purifican dum. ℞ ſuci feniculi celidonie uerbene: apij: rute: de puratorum omnium. ana. ℥. i. mellis diſpumati. ℥. ij. buliant hec omnia inſimul modicum: ꝛ collentur. ꝛ ſeruentur in uaſe eneo: ꝛ calidum oculis imponatur. quia eſt mirabile contra panum maculam albulam ꝛ cataractam. Coliriuȝ mirabile ꝛ probatum. ℞ viridis eris. ℨ. i. ſaliſgeme. ℨ. ſ. pulueriȝentur ꝛ diſtemperen tur in. ℥. ſ. vini al. clari ꝛ veteris: ꝛ in vaſe eneo repo natur: ꝛ de hoc vna uel due gutte oculis imponātur: ꝛ fiat hoc de tertio in tertium in ſero. ꝛ ſi nimis inſpiſ ſetur: poteſt diſtemperari cum ſuco feniculi uel rute: quia iſtud colirium potenter operatur in cauſis predi ctis: ꝛ poteſt ſeruari per annuȝ uel duos in vaſe eneo. Ad caliginem oculorum. ℞ foliorum rute cum vino veteri cocte ꝛ in uaſe vitreo pone ꝛ i oculis quotidie cum penna pone modicum. Ad maculam oculorū. ſex aceti ſiccetur ꝛ pulueriȝetur: ꝛ tertia pars aloes e patici addatur: ꝛ de hoc puluere bis uel ter oculis im pone in die. Item gutta balſami iniecta in oculo in tribus uel quattuor vicibus maculam frangit etiam inueteratam de. x. annis. Item ſi oculi rubeant vel pungant: ꝛ lucem uel ignem ſuſtinere non poſſint: ꝛ non ſit apā. ℞ valerianam apium: plantaginem ſem peruiuā ana ꝛ ſuc⁹ extrahaſ ꝛ cū micha panis frumen ti aȝimi diſtiperef ꝛ fiat ēplaſtrū iter liqdū ꝛ durum: ꝛ oculis frigiduȝ ſuperponatur pāno ſubtiliſſimo inter poſito infra noctem curat: licȝ ſanguis totum oculum cooperiat. Licium cum lacte mulieris aut vino albo diſſolutum dolorem pruritum ꝛ ſan. tollit. Si autē humor adhuc reumatiȝat ſucus radicis rapiſtar pul. ſe. vrtice: ꝛ naſturcij: maſticis olibani cum farina vola tili mixtus ꝛ fronti ꝛ timporibus linitus hu. cali. reu matiȝare non ſinit. Se. centruȝ galli infuſuȝ in aqua ꝛ inter palpebras coniectum oculos clarificat. medula panis ca. aſperſa aqua roſ. in calido tempore: ꝛ in tem pore frigido vino ꝛ ciminio ſuper oculos ponatur. Sucus agreſte memithe maligranatum ſub cinere co ctum ꝛ expreſſum valet. ſimiliter ſucus plantaginis cū verbena mixtus valet.

¶ Capitulum. xiiij. de lacrimis oculorum.

Acrimantur oculi quādoqȝ ex debilitate ce rebri vel aeris frigiditate: ꝛ tunc debet da ri aurea diaolibanum eſdra ꝛ ſimilia. dein de colirium ſuperius ſcriptum quod fit de corticib⁹ rad. feniculi: ꝛ ſubſcribēda coliria lacrimas reſtringentia debent oculis imponi. Quandoqȝ ex ple nitudine frigidorum humorum lacrimantur oculi: et tunc digeramus materiam per aliquos dies dando omni mane mel roſa. vetus cuȝ aqua decoctionis ſe. feniculi ꝛ aneſi. deinde cum pillulis aureis vel theodo ricon empericon paulino vel anacardino purgetur. Blanca etiam ſepiſſime detur ei vel etiam per nares purgetur. Uel purgetur cum his pillulis. ℞. pulpe co loquintide gra. iij. ierepigre gra. xv. diagredij i pomo decocti gra. ij. ꝛ. ſ. turbit albi: ſticad. ana gra. v. con fice cum ſuco feniculi vel abſinthij. Item ſumat de pil lulis iſtis ſemel in ſeptimana. xi. ℞. cinamomi calami aromatici cubebe nuciſmuſcate: macis ſpice epitimi: carpobalſami: ſquinanti: maſticis gariofi. aſſari: gario filate. ligni aloes. ana grana. ix. ambre gra. v. turbit co loquintide ana gra. xvj. mirabolanorum omnium ana gra. xi. agarici feniculi ſene ana. ℈. i. ꝛ gra. vij. ꝛ. ſ. alo es ſuccotrini optimi ad pondus omnium informētur pillule admodum pui ciceris: ꝛ dentur ſcd̄m dictum modum. Experimentum ybernici optimum ad la crimas reſtringendas: accipiat patiens in ſero cū va dit dormitum. vij. pillulas de paulino factas in mo dum ciceris groſſi ꝛ ipſum paulinum cum albumi ne oui mixtum ſupra peciam lini extenſum fronti ꝛ timporibus apponatur: ꝛ portet euȝ ibi quotidie appli

catum: ⁊ hoc fiat ad minus ter in ebdomada: uel qualibet vice dentur predicte pillule ex ipſo paulino facte ⁊ ipſum ut dictum eſt fronti ⁊ temporibus applicet.

Item in omnibus ſuis cibis utatur pul. boni cinamomi ⁊ eufragie ana: ⁊ dietam teneat in principio huius tractatus ſcriptam. Item poſt purgationem propter ſtomaci confortationem utatur hac mixtura. ℞ roſate nouele optie diarod aba. ⁊ diaboragiati an. lb.i.ſ. condiantur cum duobus granis muſci ⁊ de huiuſmodi mixtura mane ⁊ ſero in mod caſtanee ſumat.

Strictoriū mirabile ad reſtringend lacrimas quod debet ſupra frontē ⁊ timpora ligari ⁊ ibi quotidie portari cum faſſia ligatū. omne ⁊ enim reuma a cerebro decurrēs reſtringit: unde ſi hu. in cauſa fuerit debet cerebrum mundificari cum aliqua predictarum medicinarum: poſtmodum ipſum ſtrictoriū debet fronti applicari ⁊ timporibus qd. ℞ mirre: cimini. thuris: aloes armōiaci: maſticis: boliar. ana. ℥.ſ. croci. ʒ. quartum terantur ⁊ diſtemperentur cum al. oui ⁊ ſupra peciam extendantur: ⁊ fronti ⁊ timporibus cum facia ligētur: ⁊ ibi quotidie portetur: quia miro modo reſtrīgunt ⁊ eſt expertum. Aliud ſtrictorium ad idem expertum ⁊ optimum. ℞ olibani: maſticis: gumi arabici draganti: boli. mūie. ſan. draco. ana. ℥.ſ. opij. ʒ. quartū terantur omnia ⁊ cum al. oui conficiantur: ⁊ ſupra peciam uel chartā ponantur: ⁊ fronti ⁊ timporibus applicentur. Aliud qd ſum expertus neapoli in quodam ſene cuius oculi lacrimauerunt iam per annum ⁊ ſtatim cum hoc remedio eſt reſtrictus. Accipe olibanum: maſticem: gumi arabicum: ⁊ laudanū: ana parum: ⁊ ſupra frondem lauri omnia trita poſui: deinde feci omnia ſuper feruentem tegulā liquefieri: ⁊ calid ſupra uenas frōtis ⁊ tīpora appoſui: ⁊ quotidie portabat ſupra dcās uenas ſupraſcriptū emplm: ⁊ infra paucos dies curatus fuit. Experimentum ybernici ⁊ magiſtri mei quod potentiſſimum eſt ⁊ expertum in reſtringendo. Abradatur caput pa. ⁊ melle inungatur ⁊ magis in occipitio. deīde pul. ſemis ſinapis ſubtiliſſime triti ſuperaſpergatur ter uel quater: deinde mitriam de corio factam ſuperpone: ⁊ ſic per tres uel quatuor dies eam portet: quia mirabiliter reſtringentur lacrime. Quidam miſcent pul. cimi ⁊ ſinapis ana: ⁊ faciunt unctionem ſupra caput ex ipſo melle ca. dictum pul. ſuperaſpergendo: ⁊ utrunq̄ bonū ē. Itē ſi neceſſe eſt mittatur ſeta in cartilagine auris ſiue retro in concauitate ſub occipitio qd meli⁹ eſt ſecundū doctorem cirurgie rogerium ⁊ ſcindantur uene: que ſunt in fronte ſecundum q᷑ in predicta cirurgia ⁊ in alijs plene edocetur: ubi de pa. oculorum tractat. Itē folium hedere inungatur melle ca. deinde pul. rube exſiccate ſuperaſpergat clauſiſq̄ palpebris ſupra oculum lacrimantem apponatur: quia reſtringit lacrimas. Aliud expertum ad idem abluantur oculi ter uel quater in die in aqua in qua monetarij extingunt aurum uel argentum uel ferrum ſiue forcipes ſuas ⁊ melius eſt ſi in ipſa prius buliant parum thuris maſticis aloes ⁊ litargirij. Expertiſſimum eſt. n. illud experimentum ⁊ potentiſſimum ad hoc. Colirium optimum qd ſi oculis imponatur potenter lacrimas reſtrīgit. ℞ ematitis calibdis ana. ʒ. ij. mēithe tucie galāge ana. ʒ. i. thuris aloes: cachimie: ſpice. ana. ʒ.ſ. ſtbtiliter terantur: ⁊ cum ſuco feniculi confice: ⁊ mane ⁊ ſero oculis immitte: ⁊ cum predicta aqua. monetariorum ſepe: ut dixi oculos lauabis: quia potenter reſtringit lacrimas. Item coliriū ex olibano ⁊ aloe puro tritis ⁊ cum vino mixtis oculis impoſitum valet. Colirium magiſtri mei in reſtringendo lacrimas expertū ⁊ viſum mirabiliter clarificat. ℞ anthimonij tucie. ana. ʒ. iiij. ſaliſgeme. ʒ. ij. celidonie menithe. ana. ʒ. ij. coſti. mirre. ana. ʒ. i. camphore. ʒ. ſ. tuciam ⁊ camphoram cum mirabolanis conditis tribus diebus tempera de alijs vero rebus fiat pul. ⁊ omīa ſimul miſce ⁊ cum ſuco radicis feniculi conficiātur ⁊ oculis immittantur. Aliud ad idem rutam: celidoniam vinum al. cum pauco pipere thure maſculo ⁊ draganto in uaſe ereo uel cupreo per aliquos dies manere facias prius: poſtea de eiuſmodi liquore oculos in die ter vel quater lauabis. Item vinum in quo platelle argenti uel eree. xi. uel. xij. uicibus ſunt extincte mirabiliter ualet ſi ex eo oculi lauentur. Aliud ad idem Bacce lauri a cortice exteriori mundate: deinde per noctem infuſe in vino al. uſq̄ ad conſumptionem eorū fortiter ſtricentur: ⁊ liquorem qui ab eis exit collige ī uaſe vitreo: ⁊ ī angulo lacrimali. i. uel. ij. guttas appone quia potenter lacrimas reſtringit. Aliud ad idem. ℞ coparoſe tucie. ana. ʒ. ij. camphore. ʒ. ſ. confice cū aqua roſ. uel pluuiali in eſtate: in yeme vero cum vino al. ⁊ bis uel ter oculis immitte. Aliud ad idem probatum. ℞ radicis feniculi: foliorū ruthe roſ. baccarum lauri cimini. ana. ℥. ſ. hec omnia in vino al. optimo bulliant vſq̄ ad conſumptionem duarum partium: de quo bis uel ter inter in die oculi abluantur: quoniam mirabile eſt. Aliud ad idē. antimonium lap. calamitaris ⁊ tucia ana puluerizentur ⁊ in optimo vino al. buliant: de quo predicto modo oculi abluantur. Item ſi nimius ⁊ quaſi irreſtringibilis fuerit reumatiſmi decurſus: detur dialibanum aurea ⁊ ſimilia: ⁊ pillule d cinogloſa ⁊ alia competentia que ſubſequenter in capitulo de catarro ⁊ coriza ſcribam deo dante.

a dditiones. unguentum probatum contra fluxum lacrimarum ex frigida cā. ℞ celidonie: rute: uerbene cōſolide mi. uel medie: radicis feniculi. ana. ℳ. i. omnia bene piſtētur ⁊ cum aſongia porci veteri incorporentur: deinde accipe vinum al. purum bonum: ⁊ pone oīa p̄dicta in ipſo vino: ⁊ ad lentū ignem bulire fac uſq̄ fere ad conſumptionem predicti vini. deinde colentur: ⁊ colature adde cere al. noue aloes epatici. ana. ʒ. iij. viridis heris. ʒ. ij. croci. ʒ. ij. olibani maſticis. ana. ʒ. iij. cāphore. ʒ. i. ponantur ſuper oculū mediante folio rubi ſambuci uel caulis clauſis palpebris. Pillule ualde bone ad fluxum lacrimarum immoderatum ⁊ contra nimium reumatiſmum de cerebro ad oculos deſcendētē. ℞ olibani mirre ana. ʒ. v. rad arnogloſe in umbrā exſicate: apij ſe. iuſquiami ana. ʒ. iii. gariofol. ʒ. ſ. galbani. ʒ. ij. ſtoracis calamite: caſtorei: piperis nigri: cubebe. ana. ʒ. ij. confice cū ſuco abſinthij: ⁊ informa pillulas ad modum parui ciceris. de quibus da. v. uel. vij. prius tamen precedente uſu yerepigre galieni uel alicuius rei purgantis caput. Colirium ad lacrimas ſtringendum expertum. ℞. balſami gra. iiii. aque vitis al. ʒ. iiij. ſuci rute. ʒ. i. oleum de vitellis ouorum. ʒ. i. ſ. vini al. ʒ. ij. omnia in vaſe ereo ponantur: ⁊

diu agitentur: ⁊ in oculis ponantur. Aliud ad idem. ℞. ſuci feniculi ſuci granati acetoſi: mellis: ſuci celidonie depurati.ana.℥.i.ponatur in uaſe eneo: ⁊ agitentur: ⁊ ſtent ſub vino per tres dies: quidam addūt lap. calamitaris ⁊ anthimonij.ana.℥.ſ. ⁊ de predictis oībus faciunt colirium: qḋ eſt mirabile in reſtrīgēdo lacrimas oculorum. Canterium factum ī ſūmitate capitis de quo loquif Aui. tertio canone fen. prīa multum vꝫ in reſtringendo fluxum lacrimarum. Colirium factum cum felle hominis ſanat oculos lacrimantes: in quibus nebula conſiſtit. Iteꝫ.℞ aque roſ.℥.i. coralorꝫ pul. ſerapini.ana.ʒ.i miſceantur: ⁊ ſi guta una intus oculos lacrimātes iniciatur vꝫ. Item fiat coliriuꝫ de aloe ſarcacolla nutrita ⁊ ſi vis adde modicum de olibano.

Capitulum.xv.de ſanguine oculorū ⁊ de tumore pruritu dolore ⁊ ardore.

Liquando ſanguis deſcendit ad oculū: qui niſi in principio curetur: cito in panuꝫ coagulatur. ⁊ hoc habet fieri quādoqꝫ pp percuſſionem uel fricationem oculi: quādoqꝫ per ſe. Quacunqꝫ igitur cauſa ſan. ad oculum deſcenderit in hunc modum curabitur. Accipiaf pullus columbinus paruus ⁊ pungatur cuꝫ puncta acus uena media ale ſiniſtre uel dextre: ⁊ tres gute ſan. ex illa uena exeuntes oculis imitiātur: ⁊ hoc fiat bis uel ter in die: quia ſan. oculi cito remouet. Idem facit ſan. ale turturis cum pauco mulieris lacte imixtus ⁊ oculis iniectus. Aliud etiam ſi propter percuſſioneꝫ fuerit. Sucum paritarie cū al'. oui imixtꝫ inſimul multum ducas: ⁊ cum bōbace ocul' īpone. Poſtea hoc empl'm clauſis palpebris oculis īpone ℞ cere.℥.ij. cimini pulueriꝫati.℥.iij .camphore .ʒ.i.liquefiat cera cū pauca aqua roſ. ⁊ predictis pl'ueribus addatur. Ul' ſolum ciminum pulueriꝫatum ⁊ cum cera cōmixtum ⁊ calidū oculo ſuperpoſitū ſanguineꝫ mirabiliter remouet ḋ oculis. Aliud ad idem. ℞ ſucum abſinthij ⁊ uerbene ⁊ aquam roſ.ana miſce ⁊ pecia ul' ſtupa in hoc liquore infuſa oculis ſupponatur. Uel ſolum abſinthium uiride tritum cum al.oui mixtum ⁊ ſuperpoſitum idem operaf. Aliud probatum ad idem ſucum morbigaline cum aqua roſ. ⁊ al.oui cōmiſce ⁊ ſuppōe oculis quia mirabiliter ſan. tollit ⁊ expert⁹ ſuꝫ. Iteꝫ abluantur oculi cum aqua roſ.uel pluuiali: in qua cocte fuerint roſ.uirides uel ſicce: ⁊ etiam cum aqua monetariorum. Aliud ad idem. ℞ draganti gūmi arabici amili.ro.ceruſe ana.℥.ij.opij.ʒ.i.tere ⁊ cuꝫ lacte mulieris diſtempera ⁊ oculis imitte. Aliud ad ſan. oculorum ⁊ pruritum oculorum ⁊ ad uiſum clarificādi optimuꝫ.℞.corticuꝫ.raḋ feniculi rute baſiliconis cimarum rubi ⁊ lauri ana.M.i.ro.ʒ.iiij.tere hec omnia: ⁊ in optimo uino coque in uaſſe eneo: ⁊ ibi per aliquos iaceant dies: priuſquam opentur: ſemper tamē in ipſo uaſe lateant: ⁊ ex ipſo oculi ter uel quater ī die lauentur. Aliud probatum ad idem.ſucuꝫ rute pul. cimini ⁊ al.oui commiſce inſil: ⁊ peciaꝫ ul' bōbacē ī tali liquore infunde: ⁊ clauſis palpebris oculis ſuppone. Item lac mulieris cum al.oui ⁊ oleo ro. cōmixtum ⁊ oculis immiſſum dolorem oculorum ⁊ igneas flāmas oculorum extinguit. Aliud ad ideꝫ mica panis cuꝫ vitello oui cōmixta ⁊ clauſis oculis ſuppoſita idem operatur. Aliud ad doloreꝫ ⁊ de ocul' ſan.remouēdū. ℞.roſ.ſiccaruꝫ.℥.iij.opij.ʒ.i. terratur ⁊ cōficiatur cum ſappa: ubi melilotum coctum fuerit: ⁊ clauſis palpebris ſuppōatur. Aliud ad dolorem oculorum ſi propter percuſſionem fuerit ⁊ ad ſan. remouēdū.℞. medulam panis tritici calidi cum exit de furno uel ad ignem aſſatā: ⁊ in optimo vino al.infuſam ter uel quater in die oculis calidam ſuperpone quia mirabiliter vꝫ. Aliud ad idem.ro. ⁊ fenugrecum conteras: ⁊ in aqua optime coquas: ⁊ oculis clauſis ſuppone. Itē verbena contrita ⁊ cum al.oui commixta idem operatur. Item ſucus raḋ.feniculi ⁊ arnogloſe cum oleo mixtus: ⁊ ipſa herba trita ⁊ ſuper oculum empl'ata vꝫ mirabiliter ad predicta. Unguentum optimum ⁊ expertum a magiſtro meo contra dolorem ruborem ſā. ⁊ ardorem oculorum maxime ſi ex frīa cā: uel ex percuſſione: vl' ēt ex quocūqꝫ alio caſu euenerit.℞ boluꝫ ⁊ teratur optime ad vltimum: deinde ponatur in capſa heris. ⁊ cum aqua diſtemperetur.deinde imitte farinaꝫ tritici ſubtiliſſimā admoduꝫ liquidi vnguenti: ⁊ de bono melle puro vſqꝫ ad ſumū vaſis uas illḋ imple poſt ad lētum ignem diligenter excoque: ⁊ ſemper cū ſpatula agitando ⁊ bene cōmiſcendo quouſqꝫ ad ſpiſſitudineꝫ deueniat admodū unguenti. deinde ab igne depone: ⁊ in uaſe de terra repone: ⁊ uſui reſerua inungendo ex predicto unguēto ſol'.caul' rubi ſiue ſambuci ⁊ ſupra oculum ponendo palpebris clauſis ter uel quater in die quia vꝫ etiaꝫ circa pannum oculoꝝ. Aliud unguētum contra doloꝛeꝫ tumoꝛem pruritum ruborem pānicul'um oculorum ⁊ ēt fluxum oculoꝛum ⁊ maxime ſi a cā ca. eſt ℞.cachimie auri vel argenti que litargirium dicif.ſed illa de auro ſatis eſt melioꝛ teratur ſubtiliter ⁊ cribelletur ad vltimum deinde cū oleo roſ.uel cōmuni diſtemperetur ad modum liquidi vnguenti: deinde cum aqua roſ.vel cōmuni ⁊ aloe ⁊ pauca camphora miſce: ⁊ decoquatur vſqꝫ dū bono modo dureſcat: et in uaſe fictili reſeruetur. Et cum neceſſe fuerit extendatur parum ex tali vnguento ſupꝛa folia prūi ⁊ clauſis palpebris ter uel quater in die oculis ſuperpone: ſecundum ꝙ tibi videbitur plus vl' minus. Aliud unguentum expertum contra doloꝛem oculorum ex ſan. ⁊ carnoſitatem nimiam in palpebris coadunatam ⁊ apoſtema. vl' obtalmia intus natam ex quacūqꝫ cauſa acciderit.℞. cachimie auri vl' argenti ceruſe.ana piſtentur ⁊ optime cribelentur ⁊ cum oleo roſato uel cōmuni in modum liquidi vnguenti miſce deinde cum optimo aceto cōmiſceātur ⁊ exquoquantur donec bono modo indureſcāt ⁊ uſui reſerua vt ſupra. Et nota ꝙ hoc unguentum ualet contra ſcabiē quamlibet ⁊ flegma ſalſuꝫ et crepaturas manuū ⁊ pedum ſanat: ſi unguantur loca leſa ex eo. Item ſi miſceatur illud unguentum al. ⁊ unguentum ru. ſupra dictū ſupra folia preſcripta ⁊ oculis ſuperponatur clauſis palpebris eſt mirabile ad omnia ſupra poſita. Unguentum aliud optimum ad ruborem pruritum ardorem oculorum ⁊ ad depillationem palpebrarum exptum a me.℞. limature argēti. thuris al. ceruſe. ana. terantur hec omnia ī mortario metalino ſubtiliter pul. ⁊ diſcernantur per ſediciolas. deinde adde tantū olei ro.uel cōmunis ⁊ aceti fortiſſimi: qḋ ſufficiat ad predictorum incorporationem: ⁊ in ipſo mortario cum piſtello eneo in modo liquidi unguenti incorpora ⁊ uſui reſerua hec omnia. primo lauentur oculi cuꝫ aqua mo

nectariorum ⁊ ferrariorum tepida: vel cuʒ aqua roſ. vel pluuiali ⁊ ſtatim clauſis palpebris in ſero quando va dit dormitum predictum vnguentum ſupra foliuʒ ru bi vel ſambuci vel cauľ extenſum oculis ſuperpone: ⁊ ſic fac quouſqʒ ſanetur: quia hoc eſt probatum ad om- nia ſupradicta. Iteʒ ad dolorem oculorum caloreʒ ardorem ex ca. cauſa ⁊ tumorem. herba violaria cime rubi: ⁊ folia papaueris ſimul terantur: ⁊ clauſis palpe- bris oculis ſuperpone. Ad idem licium in rodoſto- mate ſolutum gutatim oculis imitte: aut aqua in qua ſemina citoniorum iacuerint per noctem oculis in- funde: vel ſucum mali gra. cum melle mixtum oculis inicias. Aliud ad idem. ℞. malum vnum bene ma- turum ⁊ in aqua coquatur diligenter ⁊ abiectis ſemi- nibus in mortario piſtetur: ⁊ addito lacte mulieris in panno lineo extende ⁊ clauſis palbebris oculis ſuper- pone. Et ſi vis cum predicto malo cocto ⁊ piſtato commiſcere al. oui ⁊ parum opij ⁊ aloe ⁊ terere ſimul- qʒ omnia icorporare ⁊ emplaſtrare oculos mirabiliter valet ⁊ ad omnia ſupradicta. Aliud ad idem ſemper uiuam optime tere: ⁊ cum al. oui miſce: ⁊ oculis appli- ca. Aliud aloe epaticum cuʒ ſuco ſcariole mixtum ⁊ ſuperpoſitum cum vadit dormitum doloreʒ tollit: ⁊ hoc cum ex cauſa calida fuerit ipſe dolor. Item ad dolorem oculorum cum ex cauſa frigida fuerit. herbā meliſſam optime teras ⁊ ſuper peciam lini extendas ⁊ clauſis palpebris oculis ſuperpone. Aliud ad idem folia celidonie in optimo vino al. cocta ⁊ emplaťa ſu pra oculos palpebris clauſis dolorem ⁊ tumoreʒ ocu lorum tollit. Idem facit ruta ⁊ radix feniculi piſtate ⁊ in vino cocte ⁊ cataplaſmate deſuper. Aliud galba num ⁊ thus tritum aā. miſce: ⁊ cum farina ordei ⁊ al. oui miſce: ⁊ fac emplaſtrum: qđ timporibus ⁊ iuxta oculum vbi eſt dolor apponas: hoc etiaʒ valet contra emigraneam. Item roſ. ⁊ fenugrecum in vino al. decocte ⁊ oculis ſuperpoſite ipſum dolorem tollunt.

Item ſolum galbanum eliquatum ⁊ ſuper carthaʒ extenſum ⁊ timporibus applicatū dolorem tollit. Et ſi addideris parum thuris ⁊ laudani: ⁊ omnia inſimul liquefacias: ⁊ dicto loco apponas: valet mirabiliter.

Item ad tumorem ſiue inflationem oculorum. Ex- perimentum magiſtri mei expertum. Accipe farinam tritici ⁊ pinguedinē porci ⁊ cuʒ aqua roſ. oleo roſ. ⁊ bu tyro ⁊ cepe ſub prunis ardentibus coctum cōmiſce: ⁊ oīa fortiter in moduʒ vnguenti incorpa: ⁊ ſup oculos clauſis palpebris: cum intrat lectum empla: ⁊ per no- ctem teneat. die ſequenti codē modo fac: ⁊ ſic fac do- nec pa. liberetur qr expertiſſimum eſt. Item ad do- lorem ⁊ inflationem oculorum qñ ex nimia abundan- tia humorum ſiue lachrimarum procedit. fiat minutio de cephalica ⁊ ventoſe in fontanella colli apponantur cū ſcarificatione: purgeť ēt caput cuʒ pillis aureis co chijs ⁊ ierapigra: ⁊ ſimilibꝰ. ⁊ hoc locale remediū fiat. ī aqua roſ. vel pluuiali buľ. mal. vio. roſ. aā. m. i. abluā tur oculi ex dicta aqua bis vel ter in die tepida: ⁊ dicte herbe clauſis palpebris in nocte ſupra oculos emplēn tur: ⁊ hoc fiat a principio vſqʒ ad. viij. dies. Itē lau- rus in vino decocta: piſtata ⁊ oculis ſuppoſita dolorē ⁊ tumorem tollit. Item vitellū oui aſſum cuʒ apio cro co ⁊ melle cōmixtum oculis ſuppoſitum clauſis palpe bris dolorem ⁊ tumorem ipſoꝝ tollit. Contra ſan. oculoꝝ accipe emathitē ⁊ antimoniuʒ ⁊ cū al. oui ſup cotem frica vſqʒ ad cōſumptionēm lapid deinde cum ſuco radicis feniculi diſtempera ⁊ parū mellis diſpūa ti: ⁊ i pelui enea p tres dies ⁊ tres noctes ſub vino po ne. poſtea ter vel quater in die cū pena oculis impone ꝓbatum eſt a magiſtro meo. Iteʒ ad idē folia oliua rū mirti. ⁊ roſ. in aqua roſ. vel pluuiali bulire fac: dein de in vaſe vitreo repone ⁊ ex tali aqua bis vel ter ī die oculi lauentur ⁊ herbe ipſe cōtuſe cum al. oui cōmixte clauſis palpebris oculis ſupponantur. Item ad ſan guinē ⁊ dolorē ⁊ ēt lacrimas cōſtringēdas. accipe me- diā corticē ſpini coctā: ⁊ fortiter piſta: ⁊ incorpora cuʒ pauco melle diſpūato ⁊ cōque deinde inuolue in pecia lini cū al. oui bene ꝑmiſcēdo: deīde pone deſup ſtupā balneatā bene: ⁊ ſub prunis ardentibus pone: ⁊ tantuʒ remaneat ac ſi eſſet vna placentula que decoqui debe- re deinde abſtrahe de pecia: ⁊ liquorē: q exinde mana uerit diligēter colla: ⁊ ī vaſe eneo nitido repone: ⁊ fru ſtra heris aliqua in ea repone: ⁊ vtere ponendo ex tali medicina bis vel ter in die duas vel tres gutas cū pe- na qm̄ eſt mirabile. Itē ad idē accipe rutā ſicā cū melle veteri eam ꝑmiſce ⁊ oculis ſuppone clauſis palpebris

Itē ſi ſan. fuerit in oculis cōgregatus pp ꝑcuſſio- nem. Sucum abſinthij ⁊ ſucum apij cum al. oui aqua roſ. ⁊ lacte mulieris ꝑmiſce ⁊ bombacem in eis intin- ctum oculis ſuppone. hoc enim fiat vſqʒ ad tres dies ad minus. Itē vnguētum paulinum ſuperius ſcri- ptum qđ ſit de cachimia auri ⁊ oleo ro. Et coliriū d aloe camphora ⁊ ſuco feniculi optima ſunt in hac cā. Itē ſi pupilla pp ꝑcuſſioneʒ de loco ſuo fuerit remota cum vnguento ru. ſupraſcripto ꝓptime ad ſuum lo cū reducere potes ⁊ cataratas remouet predictuʒ vn- guentum ſi ter vel quater in die ſupra folium rubi ex- tenſum ſupra oculos clauſis palpebris apponatur.

Oditiones ad ſan. oculorum congelatum.

d ℞. ſuci abſinthij: herbe viola. al. oui aā. in- fundantur plagelle facte de ſtupa ⁊ oculis ſuperponātur: ⁊ in oculis etiā paruʒ de hoc initiatur. Ad idem lanam ſucidam in oleo viola. al. oui ⁊ ſuco rute intinctam ſuperpone. Item radix fe niculi cum albu. oui trita ad idem valet. Vnguen- tum probatum contra dolorem ⁊ rubedinē oculorum ⁊ palpebraꝝ. ℞. ceruſe. ʒ. iiij. aloes licij cāphore. aā. ʒ. ij. hec oīa ī pul. ſubtiliſſimū redacta ⁊ p pānū extracta ī lardo liqfacto cōmiſceanť: ⁊ ex tali vnguēto palpebre ſepe vnganť. Itē ad ruborē oculoꝝ ⁊ iuerſatōeʒ pal pebraꝝ. Cortices hugie pľuerizate buľ. ī aceto idē col lenť ⁊ liniāť palpebre. liuiditas aliqñ circa ocu. fit ex cāu vľ ꝑcutione: vñ ſan. ibi coagulať. Si igiť ante coa gulatōeʒ poſueris frigidū actu vt plūbuʒ vľ ferrū vel alid mutādo: vt ſtupefiāt ſpūs repcutienť ⁊ nō fluet il luc ſan. ī magna multitudine. Qđ ſi ſan. iā fluxerit ⁊ ſe ibi coagulauerit oʒ ponere ibi extēuatiua ⁊ reſolutiua qualia ſūt ciminū ⁊ cera ſiľ malaxata. aut ciminū ⁊ ab ſinthiuʒ uel ſucū abſinthij ⁊ vbene. ⁊ ī yeme pone cro cum. Item aloe diſtemperetur cum ſuco verbene ⁊ ſuperponatur: aut argilla aut ciminuʒ cū ſuco ebuli.

¶ Capitulum. xvi. de caligine oculorum.

c Aligo oculorum proprie eſt in ſecunda tu- nica oculi que ſecundina dicitur que p hec ſigna cognoſcitur verbi gratia. Si quis . xv. annorum fuerit vel plurium ⁊ oculos pulchros habuerit ⁊ videt ſed non acute: ut omnis

littera ſibi biptitata vel tripartita videatur: uel vna pi
ctura ſiue vna res due ſibi appareant ſiue tres. Scias
hunc tunc caligine laborare. ⁊ hec paſſio ſit proprie in
ſenib9: cui paſſioni taliter ſubueniamus. Experimen-
tum a magiſtro michaele ſcoto expertum ad caliginē
⁊ panum oculi. accipiatur bōa tiriaca: ⁊ cum pauco bo
no vino al. diſtemperetur ⁊ pluries in die in oculis im
ponatur: ⁊ hoc ꝑ plures dies fiat quia mirabiliter va-
let. Aliud ad idem. accipe tutiam alexandrinam: et
eam cum lucerna enea ad ignem ardeas nouies: ⁊ ex-
tinguas ſic calidiſſimam primo tribus vicibus in vri-
na pueri virginis. ſecundo tribus vicibus in agreſta
⁊ ter in aqua roſa. Deinde teratur ⁊ puluerizetur ſub
tiliter ⁊ imbibatur in prima die de vrina pueri virgi-
nis. ſecūda de agreſta. tertia d aqua ro. ⁊ quolibet die
exſiccetur in vmbra ⁊ non in ſole. Deinde amiſceas ei
parum camphore ⁊ bis vel ter in die ex ea parum ocu
lis immitte. vȝ enim ad caliginem ⁊ gutam ca. ⁊ ad pa
num ⁊ vngulam niſi multum fuerit inueterata ⁊ etiam
ad omnem egritudinem oculorum valet. Aliud ad
caliginem oculorum. Accipe parum mellis diſpuma-
ti: ⁊ mitte in ampula vitrea ita ut ſit plena quarta pars
ampule. Deinde fel galli anguille aſtoris accipitris
milui ⁊ omnium auium de rapina viuentium quas ha
bere poteris: et ex his imple ⁊ triginta tribus diebus
ad ſolem ⁊ totidem noctibus ad rorem morari facias
predictam ampulam bene copertam ⁊ parum oculis
immitte. Utatur pa. caliginem dicta bone digeſtio-
nis ſecundū doctrinam in principio huius tractatus
traditam: ⁊ coquinent cibaria ſua in uaſe eneo. Ali
ud ad idem expertum. flores celidonie cum melle ⁊ a-
qua roſ. vel pluuiali modica vſqȝ ad aque quaſi con-
ſumptionem decoqui fac ⁊ per panum colla: ⁊ oculis
impone. Aliud ad idem quod multum viſum clarifi
cat: ad nebulam valet: ⁊ ad gutā ſalam remedium eſt li
cet ipſa guta ſala nunquam curetur: vt inferius eui-
dentius enarrabo. ℞. aque roſ. ⁊ miſce ei parum cam-
phore ⁊ parum balſami ⁊ olei facti de ſemine ypericō
⁊ in vaſe vitreo tribus diebus ad ſolem ponatur ⁊ uta
tur. Et ſit quandoqȝ ex ſan. Quandoqȝ ex co. quando
qȝ ex mīla. qd per ſigna facile diſcernitur. Quod ſi
in pupilla: uel intra eam videretur quoddam ſubtile
quaſi nebula ⁊ quaſi tela aranea añ oculos trāſīr ſcias
ꝙ ē nebula: q ꝑpe ī cornea tunica q ē. vi. tunica oculi
naſcitur. Cum itaqȝ: ſicut iam dictū eſt: guta ſala in
curabilis ſit: non debet medicus ſe intromittere de ip
ſa curanda: quia vituperium pluſqȝ honorem accipe-
re poteſt. Aliquando hu. vſqȝ ad. v. tunicam perue-
nit ⁊ generatur ibi apā lucēs in corneam qd hoc mo-
do curatur. ℞. grana coriandri ⁊ minutiſſime tere ea
⁊ parum tartari puluerizati cum eis miſce ⁊ oculis im
mitte. Ad idem ⁊ ad nebulam. accipe vitrum ⁊ ipm
ſubtiliſſime tere ⁊ ablue ⁊ per panum ſubtilem extra-
he: ⁊ oculis impone. etiam albule ⁊ pāno cōfert. Ad
idem. ℞. locuſtas nō nimis virides nec nimis nigras:
⁊ ipas cum acu in filio apponas: quas facias mori in
pauco vino al. poſtea ſiccetur in vmbra. Deinde acci
pe radices primule veris ⁊ feniculi ⁊ exſicca eas: ⁊ pul
ueriza bene cum pul. locuſtarum predictarum pmiſce
⁊ liga ea in pecia lini: quam peciam in predicto vino ī
vaſe ereo pone ⁊ quottidie ex huiuſmodi vino cū pre
dicta pecia parum in oculis exprimas: quia valet ne-
bule albule ⁊ apāti lucenti in oculo. Ad nebulam ac
cipe nouam vitem vince firmam bene: quam in capite
ſcindas ⁊ in ſciſſura pone fruſtrum zinzi. al. ⁊ liga cuȝ
illo filo eā: ⁊ habeas parum vini al. in aliquo vaſe niti-
do: ⁊ accipe lapidē qui dicit cotis: queȝ infundas ī pre
dicto vino al. ⁊ ſupra ipſam vitem cum zinzibe. frica: ⁊
qd de eis diſtillauerit in vaſe ereo vel ī vitreo pone ⁊ ī
pone oculis. Aliud ad nebulam ⁊ albulaȝ valens. ac
cipe virgam auelane ⁊ ipſaȝ in capite perfora ⁊ imple
foramen illud ex granis piperis: ⁊ frica ſuper coteȝ cū
vino al. vt feciſti de vite noua ⁊ zinzibere. ⁊ qd inde di-
ſtillauerit collige ⁊ in oculo pone. Aliud ad nebulam.
℞. radicem celidonie: ⁊ eam cum vino al. ablue: dein-
de piſta bene eam: ⁊ qd exinde per pānum expreſſeris
oculo impone: quia valet albule ⁊ nebule ⁊ omneȝ pa-
num peroptime corrodit ⁊ tollit. Item ſe. baſilico-
nis tritum: ⁊ oculo immiſſum valet ad idem optime.

¶ Capitulum. xvij. de cataractis.

E cataractis notā ꝙ quedam ſunt curabi-
les: quedam incurabiles. Curabiles ſunt
ille que ſunt albe vel bene groſſe ita ꝙ non
videat pa. aliquid: ⁊ ſi videris pupillam cō
ſtringi ⁊ dillatari. cetere ſunt incurabiles. Habent
⁊ enim fieri cataracte in oculo vitio interiorum: vt ex
mala digeſtione: ⁊ hec precipue in ſenibus. Fiunt ēt
vitio exteriorum: vt ex percuſſione ⁊ nimia oculi frica
tione. Unde cataracta eſt pāniculus quidam ocu-
pans totam pupillam. Et nota ꝙ poſtqȝ cataracta ē
confirmata raro vel nunqȝ niſi cirurgico inſtrumēto
curatur. ⁊ modum inferius tradam. Item nota ꝙ
hec paſſio conſueuit multotiens facere recidiuā: tum
propter hu. tum propter malam obedientiā pa. tum ēt
propter cultum medici ydiote uolentis ipſaȝ catara-
ctam cuȝ inſtrumento cirurgico remouere anteqȝ cō
firmata ſit ſiue matura: qd eſt valde piculoſuȝ. Pri
mo igitur in via curationis ordinetur dieta per dies
aliquos ī pricipio huius tractatus ſcripta. poſtea pur
getur caput cum pillulis cochijs ſine quibus eſſe nolo
aut pigra. Gal. ⁊ ſimilibus proprie ad hoc valentibus.
preterea mane ⁊ ſero de hoc medicamine oculis impo
ne per qd cataracta ſine adiutorio cirurgici inſtrumen
ti tolli ab oculis conſueuit quod eſt. ℞. foliorum vio-
lis al. ſe. raſſani ortenſis ana. ʒ. i. armoniaci. ʒ. iij. confi-
ce cum balſamo ⁊ vtere vt dictum eſt. Item ſterc⁹
corui vel fel eius cum melle mixtum et oculis impo-
ſitum cataractam tollit cito. Item ſucus peucedani
⁊ murgeline valet ad hoc vt multa alia que dicturus
ſum in capitulo de panno albula ⁊ vngula. Quod
ſi cū fortitudine predictorum medicaminum ⁊ dicen
dorū nequeat cataracta tolli: Tollat cum inſtrumēto
cirurgico ſ; doctrinā mei magiſtri in hūc modū datā
ab eo: dieta ordinata pri⁹ vt dictū ē ſupra ⁊ purgatiōe
capitis facta. Uno die claro ⁊ ſereno facias pa. i le-
cto manere teneat caput altum: ⁊ tu teres inter dētes
tuos ſe. feniculi cimini ⁊ parū ſalis ⁊ pa. ſimil'r faciat ſi
cut tu facies: hoc facto pone te ī banleo ⁊ pa. ſit ap̄d te
ſuppin⁹ ⁊ teneat caput ſuū īter crura tua: ⁊ tu medice ap
pias oculū pa. ⁊ inſuffla fortiter in eo ita ꝙ lacrīe inde
exeant. ⁊ ſi bene oculum ſanuȝ habuerit: claude ipȝ ap
ponendo vitellum oui cum bombace de ſuper. deinde
aperi oculum in quo eſt cataracta a parte ſuperiori ⁊
diſcipulus tuus ab inferiori parte: ⁊ tunc accipe acum

ferreaꝫ eream argenteaꝫ vł aureaꝫ: qđ melius eſt ⁊ ſit
ſubtiliſſima: ⁊ ab angulo minori quaſi ī medio ſupra
pupillaꝫ: ita tamē ꝙ ipſam pupillam nō tangas: ipſuꝫ
acum pungendo ⁊ vertendo cum maxima cautela et
diligentia ducas: vertendo ipſum acum ſupra mediū
pupille: ⁊ cauendo vt dixi: ne dictaꝫ pupillaꝫ tangas:
quia ſtatim humor criſtalinus exiret: ſic ꝙ viſus defi
ceret: ⁊ vituperiuꝫ exinde tibi medico conſequeretur.

Unde plane facias ⁊ leuiter premendo ſic inferius
acum vt cataractaꝫ cuꝫ ſuitate acus plane ad inferio
ra deponas ne poſſit plus aſcendere: ⁊ ſic ſemper vol
uendo acuꝫ parum extrahe eam: ⁊ inſuffla oculo ſicut
feciſti. Et precipias pa. ꝙ ſpūm ad ſe trahat quotti-
die: ⁊ ſtatim intingas bōbacem ſiue ſtupam in al. oui:
⁊ ocul' ſuperpone: ⁊ quidam apponunt ſolum vitellū
oui ⁊ quidam vitellum ⁊ al. qđcunqꝫ autem predicto
rum apponatur vel ēt ſi utrūqꝫ apponatur per. ix. di-
es renouando ſemper ſuꝑ oculos predictū vitellū ⁊
al. quater ad minus infra diem ⁊ nocteꝫ: ⁊ ipſe pa. ꝑ
illas. ix. dies ſemper ī lecto ſuppinus iaceat capite ſuſ
penſo: ⁊ non moueat ſe aliquo modo. In ſecundo
vero die fac ei ſtrictorium: qđ eſt dictum in capitulo
fluxuum lacrimarum: ⁊ liga ipſuꝫ fortiter cum forti
pāno circa frontem ⁊ timpora pa. vt reuma ad oculū
non deſcēdat: ⁊ ſic pa. predictis diebus permaneat ī
camera valde obſcura locatus. In quarto vero die
iubeas vt ſurgat ⁊ in lecto ſedeat. Nono vero die iu
beas ꝙ per domū vadat plene ⁊ ſuauiter: ⁊ nō exeat
de domo vſqꝫ duꝫ oculus ſit bene purificatus a ſan.
poſt hoc ſi non bene receſſerit ſan. ab oculis eius: fiāt
remedia dicta in capitulo de ſan. oculorū remouen-
do ⁊ abluātur oculi quottidie in aqua in qua bull'. roſ.
vel in aqua pluuiali. Poſt. xx. vel. xxx. dieꝫ incidātur
vene que ſunt in frōte: ⁊ hoc multū valet ad lacrimas
oculorum ⁊ ruborem ipſorum ex ſuperabundantibꝰ
humoribus factis: que inciſio in hunc modum fiat.

Prima vena que in fronte eſt ⁊ ſecūda vel tertia:
que ſunt in timporibus in tribus uel. v. locis incidaꝛ
in loco vbi vides eas. ij. uel. iij. attingere: ⁊ tunc inferi
us eas incide ita. Cum acu ferrea argentea vel erea
ſubtili capias venam: ⁊ ſub ea diligenter ducaꝛ acus
cū filo ſerico: qđ filuꝫ ab alia parte vene trahatur: ita ꝙ
ſubſtantia illius uene non tangatur ab aliquo: ⁊ vena li
getur cum duobus nodis: ne ſanguis poſſit ex inde ex
ire poſtea incidatur ex trāſuerſo: ⁊ tantus ſan. inde per
mittaꝛ exire qđ ſufficit: ⁊ tunc ſtrige venā ⁊ fila duobꝰ
capitibus. In plaga vō quā feciſti ponaꝛ al. oui per
vnuꝫ dieꝫ ⁊ poſtea lardi. ꝑ. ij. vel. iij. dies deīde ītromit
taꝛ caro porina macra donec filiū rūpaꝛ. ⁊ putredo ma
neat filū ſtringēdo de tertio in tertiū diē parū ⁊ nō cū
īpetu. qm̄ ſi cū īpetu ſtringeres cito caderet filum: qđ
nō eſſēt ita bonum. quia quanto plus manet predictuꝫ
filum cum appoſitione ipſius carnis porcine ſalſe ma-
cre: tanto plus manebit putredo: ⁊ plaga meliꝰ purga-
bitur. abluas etiā plagā quandoqꝫ cū vino al. ⁊ ca. ad
putredineꝫ remouendam. ⁊ pul. ſaluie exſicate ſuper aſ
pergas: vel carpina: vel vnguentum ſuſcum ſuperius
iungas: uel nihil quia per ſe ſanabunꝛ plage iſte. Et
ſemper colirijs ⁊ vnguentis oculos in quibus catara-
cte fuerint mundifica ſecunduꝫ ꝙ videbiꝛ tibi expedi
re ⁊ cū unguēto ru. citrino ⁊ al. in precedētibus dictis
⁊ cum pillulis ⁊ electuarijs ſuperius dictis caput ſepe
purgetur.

Additiones ad caliginē oculorū ⁊ conſeruā
dum viſum. ℞. eufragie. M. iij. betonice.
a M. ij. gariofolate. M. i. ⁊ ſicata puluerizā
poſt accipe ſileris mōtani carui marati aneſi
ān. lbr. i. puluerizā: ⁊ pone ī vaſculū vnū vino al. plenū
muſci gra. ij. miſce pul. cum baculo ⁊ poſt claude: ⁊ ex
dicto vino clarificato bibe quolibꝫ mane gobelliū vnū.

Ad caliginem oculoruꝫ. ℞. adipis piſciuꝫ fluuialiū
liquefacti cū tantumdem mellis diſpumati mixti ⁊ in
ampula vitri in ſole per plures dies ponatur: ⁊ vtere
quia optimū eſt. Uiperinꝰ vero adeps ſimilimodo pa-
ratus vꝫ ad ideꝫ: ⁊ eſt potentior in hoc. Itē ſucꝰ ana
galli cum melle coctus caliginē tollit: ⁊ viſuꝫ clarificat
Primo tamen digeraꝛ materia cuꝫ tali ſirupo. ℞. ra-
dicis feniculi petro. apij bruſci pentafilo. graminis
crete marine tribuli mari. eufragie rute. do. ⁊ agreſtis
endiuie ſcariole ſcolopēdire citrach politrici. ca. ve. a-
diantos thimi roriſmarini eupatori. ān. M. i. viola ℥.
iij. floꝝ eufragie ⁊ boragis ſe. lactuce anthos ān. ℥. ij.
ſe. petro. bruſci ſꝑgi. aneſi maratri thimi epithi cuſcu
te utriuſqꝫ ſticados ſe. lactuce. ān. ℥. i. ſuci violarū al.
ſuci boragis ſuci feniculi ſuci maloꝝ ḡnatoꝝ. ān. lbr.
i. zuccari lbr. iiij. ⁊ facta cōpetēti coctōe fiat ſirupus vt
ſuꝑ. Digā materia cū ſirupoꝰ predicto purgetur cū hac
decoctione, ℞. viol. ℥. iij. florum boraginis. ʒ. i. aneſi
maratri ān. ʒ. ij. ca. ve. ſcolopēd. ān. M. i. pruna iuiube
ſebeſten. ān. xv. addatur pulpe caſieſi. tamarindoruꝫ
ān. ℥. ß. mirabolanorū citrinoruꝫ chebulorum indorū
ān. ℥. ß. belericorum. ℥. iij. reubarbari ʒ. i. detur colla-
tura. Deinde regatur per tres dies vt potionatus.

Quarta vero die intret balneum aque dulcis. ſequē
ti die vena capitis dxtri brachij eſtate ⁊ tempore calido
flobotōetur: ieme ⁊ vere in ſiniſtro. Poſtea in ocu-
lis ſuisꝰ pōatur de tertia in tertiam horam de hoc coli-
rio. ℞. ſuci feniculi: ⁊ puri vini malorum granatorum
⁊ ſuci celidonie. ān. ℥. ij. fellis taurini vł yrcini. ℥. i. mel
lis diſpumati. ℥. iiij. omnia ī modū colirij īcorporenꝛ ⁊
oculis imponantur ablutis prius oculis cum vino de-
coctionis celidonie florum eufragie radicum fenicu-
li ⁊ apij. ⁊ debet ſeruari in uaſe cupri. Aliud ad ideꝫ
℞. fellis perdicis accipitris falconis milui uulturis ⁊
auium de rapia viuētiuꝫ q̄ hēre poteris: ſuci celidonie
fenicli itee mellis eufragie. ān. ʒ. i. balſami. ℈. i. Pillu
le mirabiles de quibus ſi de. xv. ī. xv. diebus qs ſumat
ꝑcedēte aliquo digio vt oxiel' vł alio ꝑterqꝫ ī diebꝰ cāi
cularibus miromodo viſum clarificāt ⁊ oculos: ⁊ cō-
fortāt ſpūs viſibiles. ℞. mirabolanorum citrinoruꝫ. ℥.
. ij. ß. indorum beliricorum emblicorū. ān. ℥. ß. ſe. rute
eufragie aneſi maratri. ān. ʒ. i. reubar. reupontici. ān. ʒ.
ij. aloes cicotri ad pōdus omniū: ꝯfice cū ſuco feniculi
⁊ fac pillulas in moduꝫ horobi de q̄bus da. xi. uel. xv. ⁊
poterit uti a medio ſeptēbris uſqꝫ ad finē maij. Pul.
ꝯ̄ oculoꝝ obſcuritatē mirabiliter cōfortās ſpūs viſibi
les. ℞. ſe. feniculi ſiſileos. ān. ℥. iiij. eufragie. ℥. iij. ʒiʒi.
cardamomi gariofi. nuciſmuſcate. ān. ʒ. i. miſce ⁊ fiat
pul. ſubtilis de q̄ ſumat. ʒ. i. ß. q̄libet mane ſtomaco ie-
iuno. Item ad idem fiat ſirupus de ſuco feniculi ⁊
zucharo ⁊ omni mane ſtōaco ieiuno detur. ℥. i. cuꝫ ca.
quia ē optimꝰ. Pillule valde bone ad ſpūs viſibiles
confortandum ⁊ lumen clarificandum. ℞. maſticis. ʒ.
. i. quinqꝫ generum mirabolanorum. ʒ. ß. hermodacti-

lorum turbit ana.ʒ.ſ.aloes.ʒ.i.confice cū ſuco abſinthij ⁊ da.ix.vel.xi. ¶Pul.mirabilis qui viſum cuſtodit ⁊ acuit: digeſtionem confortat torſioné ventris ⁊ inteſtinorum mirabiliter placat colorem bonum preſtat ⁊ amiſſuʒ ex quacūqʒ cā reſtaurat: cōualeſcētes miromodo a frigido morbo ꝯfortat canitié tardat quotidianarijs: ⁊ quartanarijs tipos coartat: ⁊ vt breuiter dicaʒ omnibus naturis: ⁊ maxime in ſenili etate peculiare eſt. ℞.leuiſtici ameos apij cimini ſaluie calaméti aneſi cardamomi origani aneti carui feniculi thimi piperis yſopi petro.ana.ʒ.ſ.cinamomi gariofi.galange croci ana.ʒ.i.nuciſmuſcate ʒiʒi.cardamomi macis ſpice folij ana.ʒ.ſ.pulegij.ʒ.ij.ſileris mōtani.ʒ.iij. vtaꝛ i oibꝰ cibis ſuis: vel vtaꝛ eo mane ⁊ ſero.ʒ.ſ. ¶Aqua precioſiſſima ad caliginem nebulā ⁊ ad oīa vitia oculorū: viſum miromodo clarificat ⁊ omné oculoꝝ maculam abſtergit. ℞.vini al.ciet.ij.ſuci feniculi depurati ⁊ clarificati cietum.i. camphore.ʒ.i. tutie alexandrine.ʒ.i. ʒinʒi.ʒ.ſ.mellis.ʒ.iiij.terenda teranꝛ ⁊ oīa ī bacino d' lotono ponantur per.ix.dies ad ſerenuʒ vbi ros neqʒ ſol percutiat.deinde diſtillētur ꝑ filtrū ⁊ in ampula vitrea aquam diſtillatā conſerua ⁊ mane ⁊ ſero.i.vel.ij. gutas oculis īmittas. ¶Ad caliginé nebulā cataractā ⁊ ad omnia vitia ātiquata oculoꝝ ⁊ ad eos ſpecialiter qui nil vident. ℞.piperis al.croci balſami fellis vulturis fellis galli nigri ana.ʒ.ij.⁊.ſ.mellis optimi diſpumati.ʒ.i.vini veteris al.cietos.iiij.ſuci feniculi depurati cietū.i.conficiātur ſic. ¶Piper ⁊ crocum tere ſubtiliter deinde cū ſuco feniculi ⁊ vino eū miſce: ⁊ in vaſe eneo parum buliāt. deinde omnia alia adde: ⁊ colirio facto ſeruetur in vaſe cipreſſino vel cupreo: ⁊ tres gute in oculo pa.mane ⁊ ſero ponātur. Electuariū ad viſum recuperandū etiā ſi quaſi fuerit amiſſus. ℞. ſe.feniculi.libr.ij.ſileris montani eufragie ana lib.iij. camed.libr.ſ.ſe. apij. petro. piperis ʒinʒi. cinamomi florum celidonie. ana.ʒ.iiij.pulegij.aneti yſopi florū abrotani granoꝝ iuniperi millifolij ſtafiſagrie. ana.ʒ. iiij.oīa puluerizata conficiātur cū melle cocto ⁊ diſpumato: ⁊ ꝑ libr.i.mellis.pone.ʒ.iij.pulueris: ⁊ accipiaꝛ ad quātitatem nucis mane ⁊ ſero: quoniā lumé perditum reſtaurat ſtomacū confortat: ⁊ a ſupfluis hu.mūdificat renes mūdat ⁊ lapides frangit: ⁊ oēs vētoſitates expellit: probatū eſt. Sucus celidonie cuʒ melle temperatus vino antiquo ⁊ pul.piperis al. vʒ caligini oculoꝝ. Serpilium cū melle ⁊ aqua coctuʒ ⁊ pane vʒ caligini ſi inde lauentur oculi. Item aqua de ſaluia feniculo roſ.ru.celidonia ruta ana cū modico verbene non tantū ſicut de alijs fiat aqua q̄ ſi mane ⁊ veſpere ponatur in oculis iuuat debilitati viſui ſenectutis.

Ualet etiā iſtud. ℞.origani: nucis muſcate adil.thi pulegij cinamomi ſe.feniculi ana.ʒ.ſ.cōfice ⁊ fiat puluis de quo vtere. Ad viſum pillule de compoſitiōe magiſtri frāciſci. ℞.eufragie cubebe do. nucis muſcate ſileris montani ligni aloes ruthe chebuꝛ. gari.cinamomi ana.ʒ.ſ.turbit agarici ana.ʒ.i. aloes epatici ad pondus omnium fiant pillule cū aqua ruthe. Et ſi vis eas fortius ſoluere adde ſerapini.ʒ.ij. In practica gualterij fol.ri.eſt pul.optimus ad viſum de antidotario maiori optimū dico ſi vbi competit offeraꝛ. Eſt eniʒ multū calidū ⁊ exſicatiuū qđ. ℞.betonice feniculi thi roriſmarini.ana.ʒ.ij.ſaturegie.ʒ.ſ.eufragie ʒ.viij. piperis.ʒ.i.mellis diſpumati lib.ſ. Declināte vero poſſione. Si oculos cito mūdificare volueris a rubore ⁊ groſitie. Sarcacolā albam preparatā cum lacte ⁊ ſiccataʒ ⁊ iterum cū lacte mulieris diſſolutam in cote ⁊ ductaʒ vt ſit tenax ⁊ groſſa efficax eſt: ⁊ iuuaméti velocis: vel potes eā ſubtiliter cribrātaʒ oculis īponere: ⁊ palpebras claudere: ⁊ pecia aqua frigida īfuſa palpebris ſupponaꝛ. Diaolibanū peculiariter valet ī fluxu lacrimarum. ¶Poſt purgationeʒ betonica in aqua ro.vel vino cocta recuperat oēs ſpūs vt dicitur in cōſeruatione viſus: ⁊ in augēdo aciē oculoꝝ iam obtenebratā multum valet. Qualibet die oculos ꝓfundere vrina ꝓpria ⁊ nocturna ⁊ maxime ſi ī cenis carnes auium comedāt aſſatas igni: ⁊ de mane ⁊ ante cenam ſe.feniculi maſticare ⁊ in ore tenere confert maxime.

Quod ſi ſe.feniculi aceto infundas ⁊ ſicces et cinamomi optimi ana ei addas addito ʒucharo parti ſemiunius: ſumēdo de hoc fit mirabile in preſeruando viſum ⁊ debilitatem reformando ⁊ in oculis octuagenarijs iam obtenebrato viſu vt credibile videatur. Et eufragiam per ſe ſolam maſticando: ⁊ in ore tenendo finaliter deglutiendo expertus ſum mirabilis iuuaméti. Lauare oculos cū vrina intus ⁊ extra lacrymas ſiccat ⁊ prurituʒ extirpat. Similiter etiam facit muſtum coctum.i.ſappa cōtra lipitudiné oculorū ⁊ ruborem.

Ciminū piſtum cū ſuco ruthe ⁊ in eo bombax inſuſus oculis ſupligetur. Qđ ſi cūatio ſit ſepe neceſſaria: pillulas lucis meſue ſumat quoniā multuʒ valent ⁊ etiā in decrepitis ſunt experte. Coliriū precioſum ⁊ efficax multuʒ in cōſeruatione ⁊ reformatiōe viſus: eſt coliriū de ſuco granatoꝝ qđ almanſor ſcribit in ſecundo.hoc.n.extollitur magna laude quoniā inueſtigabilis iuuamenti eſt. Et hoc coliriuʒ eſt expertum ad multa.vini al.boni: libr.iij.thutie.ʒ.ij. ʒinʒi.macis ana.ʒ.ij.ſimul buꝛ.lente quouſqʒ ad lib.i.reddeant: ⁊ totū in vaſe vitreo cōſeruetur.hoc.n.tunicas oculoꝝ ꝯſeruat: ⁊ etiā viſui addit abſtergit lacrymas ⁊ multa bona alia facit.

¶Capitulum.xviij.de albula vngula ⁊ maculis oculorum.

Liquādo ī vltima tunica: que ꝯiunctiua dicitur: que omnes cooperit,⁊ cōiungit apparet modicum albedinis q̄ eſt quādoqʒ ſanguinolētā: ita ꝙ nō eſt longum ſed quaſi rotundum id quod ibi apparet: ⁊ hoc albula nūcupaꝛ. Et fit ex humoribus calidis ardentibus ſubſtantiaʒ ipſius ꝯiunctiue: propter qđ niſi ſit in ꝓncipio vix curabitur.ſed in principio curatur leuiter in tres aut quattuor dies cū his que ſuperius diximus: ⁊ que inferius dicemus. Quādoqʒ pānus exilis ⁊ ramoſus appʒ ī oculis: ⁊ tūc talis pānus vngula dicitur quaſi angula: ꝓcedit ab angulo oculi: ⁊ quandoqʒ a duobus angulis: quādoqʒ a maiori: quādoqʒ a minori: ⁊ ſiꝛ ꝓtendiꝛ: quādoqʒ ſuper oēs tunicas: ita ꝙ multotiens tranſcendit pupillam ⁊ extenditur per totum oculum: ⁊ tunc nō dicitur vngula ſed panus: qui ſicut dixi quādoqʒ totū coperit oculum vel maioré partē: qui in principio leuiter curatur: leuius in ſtatu: difficilius in declinatione: ⁊ fit in cōiunctiua tunica ꝓprie ſicut ⁊ vngula. ¶Pānus.n.ꝓprie ⁊ large vngula ⁊ albula dici poteſt: ⁊ curaꝛ inciſionibus colirijs ⁊ pul.infra ſcribendis. Item vide ſubtiliter in oculo inſpiciendo ſi iuxta pupilā in cornea tunica ſiue

etiam ſuper pupillam videas aliquantulū albedinis:
que quādoqꝫ ꝓtēdit blauiū colorē: ⁊ erit exilis corpe:
quādoqꝫ diffuſum ſubtile ⁊ paruū ⁊ illud tale macula
nuncupatur: ⁊ vera macula dici poteſt qꝛ oculum ma-
culat. Aliqꝫ enim ex huiuſmodi maculis. iiij. qñqꝫ. v.
qñqꝫ pauciores in oculo ſubtiliter īſpicienti apparēt.
de his maculis: que recentes fuerint de facili curanť:
ſicut dicam inferius. Si vero vetuſte cum difficultate
maxia curabūtur. Et nota ꝙ dicit phūs in phia ſua ꝙ
iſti q̄ habēt iſtas maculas in oculis ſunt deceptores ⁊
alijs deteriores hoīb9: vnde docet nos ibi ꝙ a con-
uerſatione ⁊ familiaritate talium hominū tanquā ab
inimicis fugiamus. Ad albulam experimentū mirabi-
le. accipe fauarolas qui ſunt vermes: qui ſtatim cum
tāgunť claudunt ſe in modū pomerij: ⁊ ſtant ſub lapi-
dibus: ⁊ accipe vermes qui vocantur centūpedi. ⁊ ve-
re centū habent pedes: ⁊ ab his duobus ſucū extrahe:
⁊ oculo impone: qꝛ infra paucos dies albulam tollit: ⁊
ſpecialiter ſi fuerit recens. Ad albulam aliud: ut tol-
latur ab oculo in. xxx. diebus vel. xl. ad plus ꝓ certo.

Accipe radicis cardi agreſtis ſiue cardi benedicti:
⁊ ante ſolis ortū fodias cū palo ligneo ⁊ tunde eā cū
ligno quercino ⁊ ſucū extrahe: ⁊ ī vaſe vitreo repone:
⁊ exinde parū oculis īpone. eſt aūt ſucus incidens ta-
lem habens virtutē. primo quia peliculas membrane
tollit de oculis: deinde curat. Aliud ad albulam oculo
rum inueteratam experimentum expertum magiſtri
micha. ſcoti. ℞. balſamine ſpume maris: ſtercoris vi-
ridis lacerte: nitri: zuchari ana partes equales: deinde
ſume acori celidonie ana. ℥. x. ⁊ coquātur in lib. i. aque
donec redeat ad quartā partē aque coletur: ⁊ ſpecies
predicte ſuperaſpergātur: ⁊ deſiccētur in vmbra: dein
de iterū terātur ⁊ ex predicta aqua aſpergātur: ⁊ iterū
terantur vt prius: hoc fiat ter vel quater poſtea pul. il
le oculis īmittatur. huic. n. medicami nullū eſt ſimile
in remouendo albulam inueteratā ⁊ albuginem groſ-
ſam de oculis hominū ⁊ omniū aīalium ſiue equorum
vel alterius cuiuſcūqꝫ generis. Ad maculam oculorū
ſm ybernicum ⁊ magiſtrum meum expertum experi-
mentum ⁊ ſpecialiter ſi recens fuerit. Primo minu-
tio fiat de vena capitis dextri brachij viribus ⁊ etate
permittentibus: poſtea fiat emplaſtrum ſupra frontē
⁊ timpora pa. de ſolatro piſtato mixto cum al. oui: vel
emplaſtrum dictū in cura fluxus lacrymarū: deinde
tria oua coquantur ⁊ fiāt dura: poſtea extrahantur vi
tella ⁊ comburantur in olla noua in fortiſſimo igne ita
ꝙ fiat ex eis pul. ſubtiliſſimus: qui poſtmodum di-
ſtemperetur cum pauco vino al. ⁊ mane ⁊ ſero cum pē
na oculis impone: qꝛ maculam delet ⁊ panū corrodit:
⁊ eſt expertum. Aliud expertum ad maculam ⁊ etiā
contra ruborem oculorum ⁊ fluxum lacrymarum. ℞.
ſuci celidonie depurati tamē prius ī vino al. ⁊ vini al.
ana ⁊ ponatur in eis pul. aloes ⁊ cum pecia coletur ⁊
omni ſero cum pēna gutta oculis īmittatur. Aliud ad
maculam que ſi fuerit recens tolletur infra tres dies:
ſi in oculis poſueris ter in die vnam guttam vel duas
de ſanguine ale pulli columbini. Aliud ad idem. ℞. ra
dicis virge paſtoris ⁊ eā exſica ⁊ puluerīza cui9 pul.
oculis īpone: qꝛ valet etiā hoc ad groſſitiē palpebrarū.
Item ciminū in vino infunde ⁊ cū molle fuerit teras
ipſum ⁊ in ſaculo lineo infundas: quoniā tollit macu-
ulas ſi calidum ſupra oculos macularum clauſis pal-
pebris apponatur. Aliud ad maculas oculorū era-
dicandas. ℞. ſuci betonice: ſenationum ana ℥. ij. cachi
mie. ceruſe. ana. ʒ. i. ß. roſ. ʒ. i. gūmi arabici amili. ana
. ʒ. ß. aloes. ʒ. iij. puluerizanda pulueriꝫentur. ⁊ cū pre
dictis ſucis depuratis cōmiſce: ⁊ fiat colirium: de quo
in oculis bis in die pone quia maculā cito tollit. Et
ſi predictū pul. cum aqua pluuiali vel roſ. miſcueris ſi
ue ſucum predictum: ⁊ facto colirio imponas oculis:
valet in anguſtioſo dolore obtalmie mirabiliter. Coli-
rium valens ad maculas oculorum ⁊ obſcuritatem eo
rum: lacrymas ſtringit putredinem mundificat: ⁊ vi-
ſum clarificat. ℞. anthimonij. tutie ana. ʒ. iiij. ſaliſge-
me. ʒ. ij. celidonie: memithe. ana. ʒ. ij. coſti mēte ana. ʒ.
ij. camphore. ʒ. ß. thuciam ⁊ antimonium tempera cū
mirab. conditis: ⁊ hoc fiat tribus diebus ⁊ de alijs oī-
bus fiat pul. ⁊ miſce ⁊ ſiccetur: ⁊ cum ſuco feniculi fiat
colirium ⁊ oculis impone. Aliud ad maculam oculorū
⁊ pruritum palpebrarū ⁊ ruborē. accipe radicis fenicu
li electi ⁊ celidonie: ⁊ de ſūmitatibus ruthe ⁊ abſinthij
ſucum extrahe: ⁊ predictas radices piſta ⁊ ſucū ex his
omnibus extrahe ⁊ colla ⁊ in vaſe ereo repone: ⁊ adde
parum mellis ⁊ lactis mulieris: ⁊ pone ad ſerenū per
tres noctes. ⁊ ex eo parum oculis īmitte cū pēna. Itē
paritariam roſas ⁊ rutam omnia inſimul piſta ⁊ cū cla
ra oui miſce ⁊ clauſis palpebris ſupra bombacē in vi-
no infuſum oculis ſuperpone. Ad maculam pānum ⁊
albulam expertum. ℞. margaritarum nouarū perfora
tarum ⁊ nō perforatarum ana. ʒ. ij. viridis eris. ʒ. ij.
camphore. ʒ. i. caſtorei: olibani: ſarcacole ana. ʒ. iii. ⁊ ß.
omnia bene piſtata ⁊ puluerizata ī mortario metalino
in vaſe vitreo cum aqua roſ. confice: ⁊ incorpora ⁊ di
mitte bene deſiccari in ſole: ⁊ iterū exſicca ⁊ ſic fac ter
vel quater. deinde ex medicamine parū oculis impo-
ne qꝛ maculam delet: ⁊ albulam ⁊ pannum corrodit.
Et ſi vis ꝙ ſit ſubalbidi coloris: pone plus de ſarcaco
la ſi viridis plus de viride eris et ſic de alijs. Ad vn-
gulam oculi ſi inueterata fuerit incidatur ſm docto-
res cirurgie hoc modo: accipe ipſam vngulā cū duo
bus inſtrumentis ferreis vel tribus ad hoc cōuenien
tibus ⁊ eleua eam caute ⁊ ſubtiliter cuſtodiēdo ipſius
oculi ſubām: ⁊ cū inſtrumento ferreo: quod vocant ci
rurgici iſtrumentū caluū rade eam: eleuando ita ꝙ tu
nicam oculi non tangas niſi leuius q̄ꝫ poteris: ⁊ ſcin-
de ipſam vngulam ſuauiter in loco vbi habet initium
⁊ finē. s. in minori angulo ⁊ in maiori. deinde habeas
vitellum oui cū bōbace: ⁊ pone ſuper oculum per tres
dies renouando bis in die. In tertio vero die ſi vide-
ris ꝙ adhuc ſit ibi vngula iterum eam ſcinde ⁊ ouū
ſimul ſuperpone. Sin autem accipe mel diſpumatum
vinū rubeum ⁊ forte ⁊ pul. gallarum combuſtarū cri-
bratarū ſubtiliter: que ſimul omnia bulliant: ⁊ parum
ex hoc quotidie cum pāno oculis īmittatur: quouſqꝫ
oculus purificentur: vel aliqd de ſupradictis vnguen
tis vt eſt vnguentū ru. vel citrinū ſupponatur. hoc. n.
modo curabitur vngula inueterata. Quod ſi ipſa
vngula inueterata non fuerit ſed recens de facili cura
tur cum pul. ſiccarum herbarum ſucis ⁊ colirijs: que
ad panum valent: que inferius ſunt dicēda. Ad vn
gulam albulam ⁊ panum probatum. Accipies hes
buſtum nouies in aceto extinctum ſal combuſtū armo
niacum ſarcaco. crocum orientał. ⁊ cribrentur ⁊ con-
ficiantur cum felle porcino ⁊ caprino. Et iterū ſic-

centur ⁊ cum predictis fellibus imbibantur: poſtea pa rum de hoc pul. oculis impone quia mirabile eſt.
Collirium contra pannum oculorum: ⁊ contra apoſte ma corum ⁊ obtalmiam. ℞. mell' diſpumati. ℥. ij. fellis caprini fellis galli ana. ℥. i. ominia ſimul bul'. uſqꝫ ad cō ſumptionem medietatis in uaſe eneo: ⁊ in uaſe uitreo repone: ⁊ ter uel quater in die parū ex eo pone in ocu lis. Aliud colirium ad idem expertum. accipiatur ſtercus puerorum ⁊ comburatur i nouo pignato quo uſqꝫ exinde fiat pul. niger deinde teratur ⁊ cribelletur ⁊ addatur ſibi tantum de pul. oſſis ſipie: ⁊ addito pau co melle diſpumato fiat coliriuꝫ: ⁊ oculis pluries i die caute imponatur. Uel ſimili modo pul. predictoruꝫ ſine melle imponatur oculis: quia panum corodit ⁊ vngulam ⁊ albulam in breui pro certo ex oculis cuiuſ libet animalis ſiue hominis ſiue equi bouis uel alteri⁹ cuiuſcūqꝫ ⁊ eſt expertum. Aliud ad idem pul. nitri i mortario metallio ſubtiliter pulueriꝫatus cuꝫ piſtello eneo per peciam ſubtiliter extractus: et cum pauco melle diſpumato amixtus ualet ad idem. Aliud ad pa num corodendum. ℞. ſarcacole viridis eris ana. ℥. i. tutie. ℥. ſ. pulueriꝫenſ ⁊ cū melle diſpumato cōfician tur: ⁊ oculis imponaſ pluries in die. Aliud ad ideꝫ. ℞. mellis diſpumati. ℥. ij. licij. ℥. i. fellis gali. ℥. i. fellis le poris ⁊ uulturis. ana. ℥. ſ. icorporentur omnia iſimul ſupradicta ⁊ oculis impone. Et ut dicam generali ter: fel omnium animalium de rapina viuentium utile eſt valde his paſ. Aliō colirium bonū ad idē. ℞. bo lum ar. ⁊ in cote infuſa vīo al. puro fricef uſqꝫ ad con ſumptionē boli. et hoc ad libitum. deinde cum ſuco co rigiole celidonie et melle diſpumato ana diligēter icor porētur: et in uaſe vitreo repone ⁊ uſui reſerua. Ali ud coliriū ad idē. ℞. mellis diſpumati. licij. ana. ℥. i. ⁊ ſ. diſtemperentur iſimul deinde adde tutie eris buſti tartari vini al. uiriō. beris: ſaliſgeme ana. ℥. ſ. repone ⁊ vtere vt. ſ. Aliud ad idē. ℞. mel'. ℥. iij. ſuci vbene ſu ci radicis feniculi ſuci agrimōie ana. ℥. i. ſuci celidonie viridis eris. ana. ℥. i. ſ. croci. ℥. i. hec oīa cū tm̄deꝫ boni vini al. miſce: ⁊ bulliāt ſimul vſqꝫ ad ꝯſumptionē me dietatis: ⁊ vſui reſerua. Unguētū expertū ad pānuꝫ corrodēdū. ℞. cētrū galli celidonie. ana. ꝟ. ſ. piſtenſ bene. deīde in. ℥. vi. olei cōis mittanſ p dies. x. vl' tātū donec marceſcāt: deiñ ſimul bulliāt ad lentū ignē ⁊ cū videris ſubſtantiā herbarū petere fundū: deponaſ ab igne. ⁊ appone ibi cere noue liquefacte. ℥. i. ⁊ iterū bu liant: ⁊ poſt pone modicū ſupra marmoreū lapidē: ⁊ ſi aliquātulū tenacitatis habeāt: ſignum ē decoc. pfecte: poſt adde. ℥. ij. viridis beris ab igne remouendo: ⁊ cū pēna ter vel q̄ter in die oculis imitte. Quidā addūt huic vnguēto olibani ſarca. tucie. ana. ℥. ii. ſuci celidōie ſuci matriſilue aā. ℥. ſ. licij: aloes epici aā. ℥. i. q̄ oīa pul ueriꝫata cū p̄dictis ſucis ⁊ oleo parū bulliāt. ⁊ fiat vn guētū. q̄m ē optimū i p̄dictis cauſis: ⁊ pbatū ē. Su cus ēt morgeline cui⁹ flos ē rubeus i p̄dicto vnguēto ponaſ ⁊ ē optimū. Coliriū ad panū ⁊ oēm oculi coop turā expertū. ℞. mellis diſpumati. ℥. iii. cū quo cōmi ſceas nitri ſubtiliſ pulueriꝫati ⁊ p panū cribellati oſſis ſipie. ſtercoris lacertaꝝ cōbuſti ⁊ pulueriꝫati aā. ℥. ſ. ⁊ adde parū aque roſ. ⁊ in vaſe vitreo tribus diebus ad ſolem ⁊ totidem noctibus ad rorem maneat ⁊ vterē.

Aliud ad idē. ℞. xxv. gra. piperis nigri ꝫinꝫi. pipe ris al. ana tantūdem. omnia in pul. redacta cum ſuco foliorum hedere tereſtris vinoqꝫ albo miſce ⁊ colla per pānū: ⁊ utere: q: valet ad panū albulā ⁊ maculaꝫ.
Ad idē. ℞. cātarellas ⁊ tere eas optime: ⁊ pone eas iuxta oculos ⁊ timpora: ⁊ deſup liga parū frumēti ma ſticati i aceto madefacti: ⁊ maneat per tres dies ⁊ toti deꝫ noctes: deinde rēoueaſ: ⁊ ſupra fracturā quā fece rit pone foliū hedere ul' vinee: ⁊ portet eā quouſqꝫ eua ſerit. ⁊ coliriuꝫ aliqō aut ex predictis aquis oculis im ponatur. prodeſt enim hoc vngule pano ⁊ omni oculo rū egritudini preterquā ad caliginem ⁊ gutaꝫ ſerenā.

Puluis expertus ad oculorū pannū. ℞. roſ. ſileris ſarcaco. corticis mirabolāorū citrinorū: oſſis ſipie: an thimonij. ꝫinꝫi. hermodac. ſe. centruꝫ galli tutie nitri ſubtiliter pulueriꝫati ſalis combuſti: ſtercoris pueroꝝ combuſti: ſtercoris lacerte in paſta cocti ꝫucari candi ana. ℥. i. aloes. ℥. iij. mittatur in oculis bis vel ter i die ⁊ nocte tamen prius abluanſ oculi cuꝫ ſuco celidonie vel cum aliquo de predictis colirijs. Alius pul. op timus ad idem. ℞. ſtercoris lacerte: eiecto nigro: in pa ſta in furno decocti: aque nitri. ℈. i. ſpume maris. ℥. i. hec omnia in predictis buliant ſucis. poſtea exſicentur ⁊ uſui reſerua. Alius puluis optimus ad idem acci pe ouum ⁊ proijcias inde album per paruum foramen in capite ipſius oui factum: ⁊ in vitello quod remanſe rit ſal tritum uſque ad ſumū teſte ipſius oui mitte: poſt ea cum paſta vel luto ſapientie os ipſius oui obtura. Ita vt nihil de ſubſtātia ipſi⁹ oui exire poſſit. deinde in igne cōburatur ⁊ ſubtiliter piſtetur ⁊ cribeletur ⁊ hu iuſmodi pul. paꝝ quotidie in oculo pone: quia mirabi liter panū corrodit. ⁊ omnem oculi copertura delet: p batum eſt. Pul. alius ad idem. ℞. ſarcaco. tartari vini al. oſſis ſipie. ana. ℥. ſ. tutie. ℥. quartuꝫ. terentur ⁊ vte re. Uidi quendaꝫ cuius oculus pano erat cooper tus: ⁊ ſolummodo ponendo ſibi i oculo quotidie ſemē centrū galli pulueriꝫatum: infra dies paucos curatus ēſt. Alius pul. ad idem. ℞. ſarcaco. calcecumenō. ana. ℥. i. tere ⁊ vtere. Alius ad idem ⁊ eſt valde corro ſiuus. ℞. ſalis geme. ℥. i. tutie. ℥. ſ. ſarcaco. ℥. ij. tere ⁊ uſui reſerua. Alius ad idem collige ſterc⁹ lacertarū viridium ⁊ eiecto nigro quod remanet reſerua: ⁊ in paſta decoque in furno vel alibi. poſt adde paruꝫ ſarca co. ⁊ in oculo pone: quia panum ⁊ omnem oculorum coo perturaꝫ pro certo remouet ⁊ ego ſum expert⁹. Alius pul. ⁊ eſt valde corroſiu⁹. ℞. ſpume maris nitri ana. ℥. i. tutie. ℥. ſ. ꝫuchari candi. ℥. ij. tere ⁊ utere. Alius pul. ad hoc expertus accipe fabas nigras ⁊ inter tegu las ardētes eas cōbure: deīde cū liatura ferri ana opti me trita in mortario metalino ⁊ per pannuꝫ ſubtiliter extracta miſce: ⁊ multotiens in die in oculis imponaſ pul. ille: quia pro certo infra breue tempus pannum ⁊ omnem oculi coopertura tollit. probatuꝫ eſt. Alius pul. ad ideꝫ optimus. ℞. tucie preparate ſm doctrinā in capitulo de caligine datam. ℥. i. ſarcaco. ℥. quartuꝫ. margaritarum nō perforatarū. ℥. i. ꝫuchari candi. ℥. ſ. terantur cribellentur ⁊ vtere. Alius ad idem. ℞. tu cie ꝫuchari candi ꝫinꝫi. ana. ℥. i. ſarcaco. tartari vini al. ana. ℥. ij. margaritarū nō perforatarum. ℥. ſ. muſci. ℈. ſ. tere omnia cribela ⁊ vſui reſerua. Ali⁹ pul. opti mus ad idem. ℞. tutie. ℥. i. aloes. ℥. i. ſ. ſarcaco. ℥. ſ. tar tari ſaliſnitri thuris. ana. ℥. i. teranſ oīa iſimul: ⁊ mit tanſ in corpe turturis, piectis oib⁹ īterioꝛib⁹ ⁊ in teſta enea i clibano vl' lari calidiſſimo ꝯburaſ: ⁊ cū ipſo tur

ture etiam pēne turturis comburātur.poſtea oīa terā
tur ⁊ ſubtiliſſime cribelentur:⁊ bis in die hic pul.mit-
tatur in oculis:quia panū ⁊ omneꝫ oculi coperturam
infra breue tēpus corrodit. ꝓbatū eſt. Alius pul.ad
idem.℞.tutie ſarcaco.tartari vini al. thuris calcecu-
menon:anthimonij ana.ʒ.i.tere ⁊ vtere.Quidā addūt
oſſis ſipie candi margaritarū perforatarū ⁊ nō perfo-
rataꝝ ligni aloes.ana.ʒ.i. Alius puluis optimꝰ.℞.
tutie preparate ſm doctrinā predictam.ʒ.i.lapidis ca
lamitaris coparoſe calcecūmenon.ana. ʒ.quartū. oīa
terātur ⁊ cribelenť ⁊ vſui reſerua. ¶Pul.alius opti
mus ad idem.℞.coculas marinas hoc eſt teſtas cocu
larum:ſpume marine ſalis cōmunis.ana.zuchari tan-
tūdem tere ⁊ vtere. Alius optimus ad idem.℞.li-
mature eris optime in mortario metalino trite ⁊ cri-
belate ⁊ in aqua nouies ablute ⁊ exſiccate qualibet vi-
ce:⁊ cū pauco oſſis ſipie ſarcaco.zuchari ⁊ camphore
miſce ⁊ reſerua. Alius optimus ad panum vngulaꝫ
⁊ groſſitiem palpebrarū.accipe ſoleas vetuſtas:que in
plateis ſtant ⁊ cōbure eas ī pignato in igne:⁊ pul.q ex
eis fit miſce cuꝫ tantūdem aloe ⁊ vtere. Ad idem ex
pertus.℞.lapides qui reperiūtur ī calce viua: qui nō
potuerunt comburi:ſed remāſerūt in calce duri mul-
tum ⁊ teras eos optime in mortario metalino: ⁊ ꝑ pā-
num ſubtiliter cribra ⁊ miſce iſtum pul. cū vrina pue-
ri virginis ⁊ ibi iaceat per tres dies.deinde ſiccentur
in ſole:⁊ ſic imbibantur ex ipſa vrina ⁊ ſiccētur ad mi-
nus tribus vicibus.poſtea de ipſo pul.bis vel ter ī die
oculis parū impone:qꝛ pro certo in breui tollit panuꝫ
⁊ oēm groſſitiē palpebrarū ⁊ oculi coperturā.experto
crede quoniā in pluribꝰ equis ⁊ alijs animalibus ſum
expertus. Et hec de pano albula vngula ⁊ macula
dicta ſufficiant.

Additiones.ad panum oculorum ſiue cata-
ractam.ꝓbatum fiat coliriū cū croco melle
a ⁊ vino al.qđ per plures dies oculis īmitta
tur vt panus moleſcat:deinde modicuꝫ de
iſto pul.ponatur in oculis cum vadit dormitū in ſero
.℞. alei.ʒ.ij. ſaliſgeme.ʒ.i.ſ. tutie.ʒ.ij. piperis.ʒ.i.ſ.
croci.ʒ.i. omnia bñ in mortario tere: ⁊ in cortice oui
ponātur:⁊ ſuꝑ lar calidū:⁊ aliqua tuella vel parua olla
ſupponatur ⁊ fiat ſuꝑ illam ollam fortis ignis ꝑ duas
vel tres horas donec cōburantur bene.deinde pulue-
rizate per pānū ſubtilē extrahanť ⁊ addatur tutie tan-
tum ſicut in precedenti capitulo dixi ⁊ vtere. eſt enim
ꝓbatum. Aliud experimentum ad albulam panum
vngulā:⁊ oēm oculi ſuꝑfluitateꝫ:⁊ viſum miro modo
clarificat.℞.ij.vel tres radices celidonie bene mūdas
⁊ lotas cū vino al.⁊ ſtent per noctē cū cimis rute viri
dis:deinde trite iaceant per diem ⁊ noctem in bacilo.
deinde ponātur ad ignem donec feruere incipiat:⁊ cū
bono aloe fiat coliriū đ quo oculis imponatur. Ad
albulam oculoꝝ ⁊ panum ꝓbatum.℞.ſaliſgeme oſſis
ſipie ſtercoris pueroꝝ ⁊ ſiccarum ſolearum vetuſtarū
ana.quodlibet in pignato nouo ꝑ ſe cōburatur ⁊ pul-
uerizetur ⁊ miſceatur ⁊ oculis ſepe in die imponatur:
quia eſt mirabile ad remouenduꝫ albulam ⁊ panum ⁊
omnē coperturam:que eſt in oculo. Alius ad idem
⁊ contra oēm ruborem oculoꝝ ⁊ palpebrarum incra-
ſatarum.ſucus matriſilue oculis ſepe imponatur:⁊ po
teſt ſucus extrahi ⁊ ſiccari:⁊ cuꝫ vti vis diſtempera cū
vino al.oculiſqꝫ īmitte hoc colirium quoniam proba

tum eſt in omnibus predictis ex quacunqꝫ cauſa ſint.
Sucus herbe lucule quaſi lucem dans:que eſt yꝑia cū
floribus ru.omnē coperturaꝫ oculi ſiue hominis ſiue
alterius animalis in breui tollit:valet etiam ad catara
ctam:⁊ ſi in predicto ſuco ponatur ſtercus lacerte vi-
ridis ad idē valet. Aqua mirabilis infallibiliter ocu
lorum maculas delens ⁊ oculos clarificat ſuꝑ omnia:
iuuentutem conſeruat:⁊ omnem maculā faciei delet.
ſed gute roſ.⁊ lepre non vere valet.℞.limaturam ar-
genti ſtagni eris calibis plumbi auri cachimie argēti
⁊ auri ſm diuitias ⁊ paupertates ana:ponantur ꝑ diē
⁊ noctem in vrina pueri virginis ca.Secunda die in
vino ca.al.Tertia die ī ſuco feniculi verbene ⁊ celido-
nie.Quarta in albuminibus ouorum.Quinta in lacte
mulieris puerum nutriētis.Sexta in vino rubeo. Se
ptima in ſeptem albuminibus ouorum: ⁊ hoc totū po
natur in vaſe in quo diſtillatur aqua ro.ad lentū ignē.
⁊ quantum diſtillauerit reſerua in vaſe aureo argēteo
vel vitreo bene obturato ne reſpirare poſſit: ⁊ ex ipſa
aqua oculis īmitte.ij.vel.iij.gutas mane ⁊ ſero lauan
do prius oculos ⁊c.Fimus humanus ſiccatus ſoli et
parum combuſtus pulueriʒatus eſt mirabile in abſter
gendo ⁊ reſoluendo additiones ⁊ albulas que fiunt ī
tunica oculorum:cui aliqui addunt piper ⁊ bene fit ⁊
cinamomum in colirio.abſtergit enim lacteum oculū
⁊ humiditatē groſſam melle mixtis diſpumato. Di
xit mihi frater oliuerius hoc experimentum famoſum
in alamania qđ in.x.diebus delet albulam. Sucus
herbe parue:que in ortis naſcitur ⁊ per terram exten
ditur medio palmo:folia eius rotunda parua ſunt ſi-
cut ebulus ſemen eius eſt terram recipiens ſub caulo
eius:⁊ in groſſitudine duorum granorum milii ponať
in oculo bis in die. Et aqua diſtillata eufragie ocu-
lis impoſita ſepe albulam delet. Ad debilitatem vi
ſus in ſenectute Electuarium quod feci pro domino
petrio.℞.origani:nuciſmuſcate:thimi:pulegij:adhil.
cinamomi feniculi ana.℥.ſ.cubebaruꝫ.ʒ.ij. macis.ʒ.i.
fiat electuarium cū melle. Et ſi iſte herbe cū ſuco fe
niculi ⁊ celidonie ponantur:deinde ſiccentur fit ope-
ratio melior illaruꝫ. Item addatur piperis longi ⁊
gariofilo.ana.ʒ.i.poſſunt addi mirabolanorum beli-
ricorum emblicorum ana.℥.ij.ſumatur de eo mane ⁊
ſero.ʒ.ij.cū vino acuit viſum ⁊ ſtomacū reddit robu-
ſtum. Ruta calamentum ⁊ ciminū piſtata ⁊ in vino
infuſa ſuꝑ oculos emplaſtrata ſiccant lacrymas. Ci
coree nodus delatus in plicatura brachij ſiniſtri ma-
culas minuit. Secus abſinthij rumpit maculas.
Aqua ardens oculis iniecta valet.Sanguis anguille
⁊ fel eius ⁊ falconis ⁊ coturnicis huiuſmodi morbos
curāt.Silr̄ ſan.leporis ⁊ eſt ſignū qꝛ frangit lapidē in
veſica Sanguis coturnicis mixtus cuꝫ alijs carnibus
non permittit earum pinguedinem coagulari. Ad
paſſiones valet ſanguis vpupe ⁊ cerebrum eius deſic
catum ⁊ ſanguis yrundinis calidus.Aqua tutie pre-
parate.℞.aque eufragie.aque feniculi.aque matriſſil
ue ana lib.ſ.aque ro.lib.ij.tutie ꝑparate.ʒ.ij.aloe.℥.ſ.
coparoſe al.ʒ.ſ.cāphore.ʒ.i.miſce ⁊ fiat aqua appro-
batiſſima. Aqua magiſtri petri iſpani q̄ viſuꝫ acuit
⁊ oculos clarificat: ⁊ maculas ⁊ pauum delet.℞.ſe.
feniculi petro.apij:ſileris montani:aneſi: carui vtriuſ
qꝫ. ſemis galitrici:radicis celidonie:acori: betonice:
folioꝝ agrimōie:tremētille:rute: verbene ana.teranť

⁊ ponãtur in pma die i vrina pueri virginis. Secunda in vino al. Tertia in lacte mł'ieris ſiue aſine. Quarta die diſtilleť hec oïa ⁊ ſerua ut balſamũ ⁊ obtura bene uas ne reſpirare poſſit: q: virt⁹ ei⁹ exalaret. Sucus virge paſtoris pluries i die iniect⁹ panũ maculã ⁊ omnẽ oculi copturã i breui tollit. pbatum ẽ in qdã ſacerdote q nõ videbat. Item aqua facta ex ſemie rute mixte cũ medietate ſui ſuci ſerpẽtie ſiue aque rute et pluries i ocul' iniecta panũ corrodit ⁊ oẽʒ ſupfluitatẽ i eo exiſtẽtẽ: ⁊ ẽ pbatũ. Itẽ pul. buffonis: eiectis interioribus: combuſti in pignato panũ oculi corrodit. Quidã lapis repeiť in capite limatie lõge non ſcutate lucid⁹ in modũ criſtalli qui ſi puluerizetur ⁊ ponatur in oculo omnẽ panũ ⁊ oculi coperturã tollit. Et ſi cum felle yrcino miſceatur erit fortioris operationis. Item ſe. centrũ galli integrum oculis iniectũ panũ remolit corodit ⁊ remouet. Itẽ coliriũ factũ ex tutia preparata camphora aloe epatico ana confectũ cum ſuco celidonie ſuco mente ſuco centrũ galli ⁊ verbene omnẽ panũ ⁊ oculorũ coperturã remouet. Colirium ad panũ oculorũ remouẽdũ ⁊ omnẽ tenebroſitatẽ. ℞. bacile ⁊ vnge ipſum cũ melle: ⁊ pone ipſum ad ſolem: ſic ꝙ fundus recipiat ſolẽ ⁊ os terram: ⁊ ſtet per duos uľ tres dies: donec videas illud mel eſſe viride. tunc ablue ipſum cũ bono vino al. ⁊ in ampula vitrea reſerua ⁊ oculis ipone q: eos mirabiliter clarificat. Et ſi loco vini ponatur aqua celidonie rute ⁊ verbene: ⁊ ſimilia vel aliqua de alijs ſupraſcriptis: meo iudicio eſſet maioris efficacie. Sucus trifolij picti cũ macul' al. ualet ad albas maculas: cum nigris ⁊ ad nigras.

Aurum fricatũ cũ aceto ſuper cotẽ ⁊ deſicatũ ad ſolem prodeſt. Pul. olibani cũ melle ⁊ aceto ⁊ ſtercore magnorũ muriũ mixtus ⁊ inunctus pannos oculorum diluit. Aqua fabrorum ualet ad maculas panũ ⁊ inuerſationẽ palpebrarũ ⁊ totã cutẽ faciei ſubtiliandã. Eufragia quocunque modo ſumpta in qcũqʒ defectu oculis prodeſt. Mirabolani chebuli cõditi viſuʒ clarificant: ⁊ debilitatẽ ex vẽtoſitate reſtaurant: cõferũt ſincopizantibus ⁊ emoroydas pa. mane debẽt ſumi ⁊ poſt menſã: uel ſirupus in quo poſiti fuerint: ſi habetur: detur ſine obſeruatione diete ⁊ ſine omni abſtinentia. Diſcernũtur autẽ ſophiſtici a bonis: quia chebulus conditus cũ frangiť interius: exterius omnino niger reperitur: ⁊ cũ guſtatur paruam habet ponticitatẽ ⁊ multam dulcedinem. Si vero cũ frangiť intus eſt palidus vel ſubpalidus ⁊ paruã habet dulcedinẽ ⁊ mł'tam ponticitatẽ precipue ſi cũ integer acu pforetur ſophiſtic⁹ eſt. Pica combuſta in olla ſigillata quocunque modo data contra noctipulã ⁊ cardiacam ⁊ mł'iam de cauſa frigida ⁊ cancrum in virga virili curat locũ cũ litio. Se. feniculi quocũque mõ quotidie ſumať ⁊ cũ aqua frigida lauet oculos ſi ſit ex dbilitate ſpirit⁹. vnd pica int⁹apit et extra claudit et repat ſpiritus. Item pica cocta et comeſta reparat ſpirit⁹ viſibiles. Item pica deplumetur et abiectis inteſtinis decoquať in vino al. uſque ad vini conſumptionẽ et ſeparationem carnis ab oſſibus: et tunc totum teratur: ⁊ liquor ſoli triduo exponatur: poſtea cũ carpia uľ aliquo panno lini ſubtili ſuper oculos põatur q: aſperitatem obſcuritatẽ ruborẽ ⁊ dolorẽ tollit: ⁊ ſpirit⁹ reparat. Sucus rute cũ modico mellis lacrymas ſtringit. Ad defectum viſus dolorẽ ⁊ cecitatẽ. ℞. pulos yrundinũ: ⁊ cũ acu ſubtili ceca: ⁊ repone i nido: ⁊ poſt tertium rediens videnti tolle caput: ⁊ combure in olla: ⁊ redige in pul. ⁊. ℞. fel hominis uel loco eius fel catuli lactentis. xx. dierũ carpobalſami partes. ij. caſtorei ptem. i. miſce ⁊ pone in oculis. Uel. ℞. ſucuʒ hedere terreſtris ſucũ feniculi ana ſtet triduo i vaſe eneo ad ſoleʒ ⁊ ſtatim pone in oculo. Sucus abſintbij ⁊ rute ana valet.

¶ Capitulũ. xix. de pediculis in palpebris ⁊ fiſtula lachrimali.

a Ccidit aliquando quibuſdam ꝙ habẽt multos pediculos paruos in palpebris: qui curari poterunt in hunc modum. Elixeť vnũ ouum: ⁊ durum fiat. deinde ſcindatur per medium: ⁊ al. ipſius oui ita durum calidum ſupra palpebras apponatur: ⁊ ſtatim exibũt ipſi pediculi ⁊ ibũt ad ouum. Quidam ponunt peciam lini ſubtiliſſimam īter palpebras ⁊ ouum ⁊ pediculi volẽtes ire ad ouuʒ applicant ſe predicte pecie. vtrunqʒ bonum eſt ⁊ exptum. Item ad idem ſtaphiſagria trita ⁊ ſuperpoſita idem operatur. Unguentũ ad idẽ. ℞. aloes. ʒ. ij. lardi. q. s. terantur: ⁊ conficiantur inſimul ⁊ vtere: quia vbicunqʒ fuerint pediculi ſiue in ſupercilijs ſiue in pectine ſiue alibi interficiet eos. Item cinis cum oleo diſtemperatus ⁊ ſuper inunctus in pectine ⁊ vbicunqʒ fuerint necat eos. Et quia in capitulo de pediculis plenius de hac dicam materia: ⁊ largius dicetur: propter hoc de ipſa materia vlterius non eſt querendum.

¶ De fiſtula in lachrimali.

q Uandoqʒ accidit oculos fiſtulari iuxta naſum in aliquo loco lacrbryme: que fiſtula in hunc moduʒ curari poteſt. Et pmo oportet ꝙ oculi ſuauiter ⁊ leuiter ad aliam partem compellantur parum cum aliquo inſtrumẽto cirurgico ad h idoneo: poſtea foramen illud duplicetur cũ radice mali terre vel brionie uel cum medula ſambuci: uel pecia al. vi. infuſa intromittatur vſque ad loci profunditatẽ poſtmodum extrahatur: ⁊ per illud foramen mittas canellum eneum vel ferreum uel aregenteuʒ ſubtile: ⁊ p foramen canelli mittas ferrum vel argentum ignitum ſic ꝙ vſque ad radicem fiſtule attingat: ita ꝙ radix illi⁹ fiſtule: quocunque ſit: coquatur. Qđ ſi pa. vltra modum cocturã tiuerit ſic ꝙ nullomõ poſſit ignem pati. fiat tunc ſtuell⁹ de vnguẽto ruptorio ⁊ in ipſo foramine: ſic ꝙ tangat radices ipſius fiſtule: apponatur: ⁊ dimittať ibi eẽ a. iij. uľ. ix. uſque ad veſperas: poſt extrahatur ⁊ ponatur ibi pecia lini ſubtilis in al. oui itincta: doẽc ignis cadit ⁊ euaporet. poſt curetur ut cetera uulnera. Vnguenta autem ruptoria ſic facias: accipe duas partes cineris lentiſci uel fabarum uel nitri uel mirti ⁊ tertiam parteʒ calcis viue pulurizate ⁊ deſuper aquã infunde: ⁊ iſta aqua capitellum dicitur. Et ſi uis probare an dictum capitellum ſit forte: ponatur in eo vnum ouum: ⁊ ſi ſupernatat forte eſt ſi non: nõ eſt forte. ⁊ tũc iterato: ⁊ ipſam aquã: que deſcendit iterum colla. ⁊ ſic fac donec fiat forte. deinde ipſo capitello iam facto reſolue calcem viuã pulurizatã auripigmentũ ſaponem ſaracenicum: et miſce omnia in modum vnguenti: et fac vt dictum eſt: quoniam ita decoquit et rumpit ulcera ſicut ignis. Iſtud enim vnguentum poſitum in concula glanđ uľ capſula erea et poſitũ ſupra ſcrophulas mortificat eas: ſic ꝙ ſine leſiõe extrahi poſſunt. Morti

cat etiā radicem cuiuſlibꝫ fiſtule ſi vna pillula ex eo fa cta ponatꝛ ſupra radicē fiſtule.vľ ſtuellus ex eo factus: qđ meliꝰ eſt:qui ſtuellus cū i oꝛe fiſtule imittitꝛ totꝰ dꝫ inuolui pecia lini ſubtilꝛ:ſic ꝙ de ipſo ſtuello nil diſcoo pertum remaneat niſi ſola puncta:que ſupra radicem ipſius fiſtule debet iacere .etiā potes cuꝫ dicto vnguē to ruptorio quālibet carnē ſanā rūpere:⁊ in quacunqꝫ coꝛporis parte volueris.vnde vidi quendā: qui cum hoc vnguento poſito in capſula erea rumpebat locum ſiue crepaturā in vna hoꝛa.deinde ponebat intus inte ſtina:⁊ poſtmodū ſuebat crepaturā.deinde pul. conſo lidatiuū ⁊ carnis generatiuū deſuper aſpergebat:⁊ cu rabat omnes crepatos indifferenter tam ſenes quam iuuenes. ¶Pul.autē conſolidatiuus fit ex ſanguine draconis maſtice colophonia bolo ar.mūia reſina ra dice cōſolid maioꝛis ſiccate ⁊ cinamomo ana de omni bus equale pōdus ⁊ inſimul pulueriza ſubtiliter ⁊ ute re quando fuerit opus. ¶Quidam faciunt hoc modo vnguentū ruptoꝛiū ex calce viua:que adhuc in opere poſita non fuerit nec infuſa:ſapone nigro:auripigmē to:et fuligine ana.terebat et miſcebat omnia cum for ti capitello vel forti aceto et ſuperponebat loco vbi rū pere volebat:et cū hoc etiā omnia apoſtemata ſine fer ro rumpebat. Qđ ſi mala caro cernitur in fiſtula: vel alibi remouebat ſtati eā cū hoc puluere. ℞. calcis viue auripigmēti viridis eris hermodactiľ. ana.tere omnia et cribra ſubtiliter:et mitte in plagaꝫ:quia ubi cūque fuerit caro mala et ſuꝑflua eā in bꝛeui coꝛrodit et ē expertū. Aliud ad idē. ℞.marmoris triti:et pul uerizati ſubtiliter.℥.i.realgar .ʒ.iij. tere ⁊ miſce inſi mul et mitte in plagam. Aliud ad idē. ℞.parum cal cis viue et tere eā et fac pul.et mitte vbicūqꝫ uolueris quia bene coꝛrodit ſuꝑfluaꝫ carnem. Idē facit pul. hermodactiľ.et viridis eris.

a Dditiones. ℞.agrimonie fuliginis piloſel le cum coto diſtilla et appone in fiſtula in la crimali.Vnguentū expertū qđ i quacunqꝫ parte corporis vngitur puſtulas et veſicas frangit.℞.cantarid.ſinapis puluerizati et cū pice alba et ſuco celiodnie et modico aceti diſtemperentur et fi at liquid.ad modū ſalſe:et inungatur locus.ſ.per no ctē.Itē cinis ſalicis cum aſongia permixtus rumpit carneꝫ et apoſtemata vbicunqꝫ vis. Itē viſcus quer cinꝰ cuꝫ vitriolo ⁊ capitello fortiter immixtus rumpit carnem ubicunqꝫ volueris.Iteꝫ ſapo cū quarta parte pul.ru.idem facit.

¶ Capitulū.xx.de pilis in oculis uel alibi pꝛeternatu ram natis in perpetuum tollendis.

a Ccidit aliquando ꝙ oculi lacrimantur ⁊ ru bent quia pili preter naturam in palpebris oriuntur:qui mordicationes in ipſis oculis facientes ipſos oculos ad lachrymandum compellunt.Quādoqꝫ etiā naſcuntꝛ pili preter naturaꝫ in locis diuerſis coꝛpoꝛis:quos remouere eſt conueni ens. Si itaque fuerit in palpebris pili ꝑter naturā: ⁊ fuerit ibi carnoſitas multa:ita quod pili ſuperflui bene diſcernantur:tunc pꝛimo fricentur palpebꝛe in terius cū folijs paritarie:⁊ cum ſanguis inde exierit:⁊ cū caro diminuta fuerit:pili cū inſtrumētis cirurgicis ⁊ humōi radicitus extirpentꝛ.poſtea ſuperponatur al. oui ⁊ hoc in eſtate.in yeme vero in ipſo al.oui miſceas parū raſani ⁊ quotiens ibi pili renati fuerint:hot fiat: ⁊ palpebris ſuperligeturꝛ ſic ꝙ ſuꝑius cōpꝛimatꝛ. Si vero nō fuerit ibi multa carnoſitas:euellantꝛ pili ut di ctum eſt vel cū raſorio abradantꝛ.deinde accipias ſu cū cimaꝝ rubi ⁊ abſinthij ⁊ ambo cū al.oui cōmiſceas ⁊ deſuper ponantꝛ. Experimentū pꝛobatū ad remo uendū pilos ſuperciliōꝝ vel de quolibꝫ loco corporis ubi volueris in ꝑpetuū. ¶Pꝛimo balneetur locꝰ ubi fuerint ipſi pili:quos remouere volueris cū lixiuio te pido ter vel quater.deinde inuoluantꝛ digiti i gumi pi nee pilis ꝑus diſcooꝑtis .i.deſicatis:⁊ digitis poſitis ſuper pilos euelantur radicitus:uel cū inſtrumētis fe reis extrahātur ut ſupradictū ē. Et loca ſic depilata ex hoc vnguēto infraſcripto vngantꝛ:quoniā ñ permit tit eos vlterius naſci.℞.gūmi hedere ouorū foꝛmica rū:auripigmēti:colophonie ana.ʒ.i.ſanguiſſugarū cō buſtarū puluerizatarū.ʒ.i.ſ.oīa ſimul puluerizata cō miſce:⁊ cōfice cū ſanguie rane:⁊ ex hoc vngēto paruꝫ tepido locꝰ inungatꝛ:qꝛ eſt expertū. Iteꝫ ſi ex ſuco ci cute cū pauca aqua mixta ipſa loca đpilata aut raſa vn gantꝛ per tridiuū:nō permittit in loco pilos vlteriꝰ re naſci. Itē ſi loca pꝛius depilata vngātur ex ſangui ne ueſpertilionis ⁊ ſuco hedere ⁊ raſani ⁊ felle yrcino nō ſinit ibi pilos renaſci vlterius.Vnguentū magiſtri mei:de quo ſi vnxeris loca quecūqꝫ uolueris:ꝑus de pilata vel raſa: non permittit ibi amplius pilos rena ſci. Accipe pinguedinem ſiue aſongiā:que melioꝛ ē rane talpe ⁊ veſpertilionis:⁊ cū gūmi hedere miſce: ⁊ vngētū ex his oibꝰ fac: de quo vnge loca priꝰ depilata pluries:⁊ in ꝑpetuuꝫ non permittit renaſci ibi pilos. Aliud ab eodē magiſtro meo exꝑtū ad idē. ℞. carnes uacinas ⁊ dimitte eas putrefieri ita ꝙ vermibꝰ imple antur. deinde accipe vermes illos ⁊ pone eos in agre ſta:poſtea pone eos ad deſicādū ad ſolē: ⁊ deſicati iteꝝ imbibantur in agreſta:⁊ iterū exſicentur: ⁊ hoc fiat ad minꝰ ſepties: poſtea pulueriza eos:⁊ de illo pul.ſuper locum prius depilatum uel abraſum pluries pone:⁊ i perpetuum non renaſcentur ibi pili:probatum eſt.

Itē ſi loco vbi pili vel capilli prius ſint abraſi vel de pilati fuerint.deinde cum viſcoſitate pſilij ⁊ aceto mix ta inūgatꝛ: aut cū opio iuſqano ⁊ aceto mixtis ſil:aut cū caſtoreo ⁊ melle:quod eſt ad hoc ꝓbatū:aut cū ſan guie rāe uľ teſtudinis:ſi cū aliqua iſtaꝝ reꝝ uľ cū oibꝰ ſimul mixtis vngatꝛ locꝰ ꝑdictꝰ remouet pilos:nec per mittit amplius renaſci ut dicit qdā i libro ſuo q diuꝰ nuncupatur. Item accipe oua foꝛmicarum ⁊ piſta ea bene ⁊ conficiantur cum oleo:in quo coctus ſit eri cius: ⁊ vngatur locus. Item aliud ad idem. accipe ſanguinem veſpertilionis mixtum cum ſemine cicute trito ⁊ ſuper loca in quibus uolueris non amplius pi los renaſci inungatur:qnia pꝛo certo non orientur pi li ibi. Et nota ꝙ antequam huiuſmodi vnctiones ſiant ſemper intelligas ꝙ illa loca debent depilari pꝛi us uel abradi.

a Dditiones:vnguentum mee intentionis ut pili non renaſcantur in locis in quibꝰ ſunt preter naturam.℞.gūmi hedere.℥. .i.auripigmenti picis grece ſe.cicute ana .℥.ſ.caſtorei.ʒ.ij.opij.ʒ.i.iuſquiami.ʒ.i.ſ. conficiantur cum ſanguie rane ⁊ ſuco cicute ⁊ fiat ſicut vnguē tū ⁊ vtere poſt pilloꝝ euulſionē.depillentꝛ cum pſilotro ex calce viua facto ꝑs vna. auripigmēti ꝑtes.iij. ⁊ alo es pars.ſ.facta vnctione ex eo ſuper fumum aque ca

dide ſiue in aliqua ſtupba.

Capitulum.xx.ad faciendum naſci pilos in locis p
ter naturā depilatis ꝛ ſupercilijs barba:ꝛ huiuſmōi.

Aliquādo accidit ſupercilia depilari ꝛ alia
loca preter naturā propter aliquos humo
res aduſtos mordicantes:qui ſub cute ab
ſcōditi ſunt:qui radices capilorū ꝛ pilorū
corrodūt ſic ꝙ ibi ullos pilos renaſci nō permittunt:
ꝛ hoc ſepe ſit in leproſis: ꝛ his qui in talibus humori
bꝰ valde ſupabundāt. Aliquando accidit quibuſ
dā ut ſiāt calui preter naturam ſicut accidit ſepe iſtis
qui patiuntur in epate egritudies ex co.in eſtate:quo
rū capita poſtquā incipiūt ab huiuſmodi egritudini
bus ſurgere depilanť:ꝛ caluiciem preter naturā incur
runt.quandoque etiā depillantur circa loca corporis
preter naturam ſicut barba vel alia loca vbi naturali
ter pili debent oriri propter dictos hu. aduſtos ſub
cute exiſtentes:uľ propter aliquā egritudinē in loco il
lo aduenientē vt accidit propter uſturas aut percuſſi
ones aliquas i locis illis factas:de qbus omnibꝰ mul
ta que vidi ꝛ experientias habui:recitabo. Ut igiť
pili renaſcantur in ſupercilijs barba ꝛ alijs locis uide
lȝ ōpilatis preter naturā:Terātur radices interiores
vlmi:ꝛ i aqua diu coquātur:ꝛ qđ ſupernatauerit col
ligať:ꝛ denudata loca pilis prius raſis fortiter cum
ſtaminia fricata ſic ꝙ bene rubeſcant ex pedicto liquo
re vngantur:ꝛ p certo ſi pluribꝰ vicibus ſiat cito faci
es eos oriri. Idē operanť ſtercora tirogalorū cōbu
ſta. Aliud ad idē cōburantur apes ꝛ capi.ue.ꝛ cinis
predictorum cum oleo ro.cōmiſceatur:ꝛ vngātur lo
ca prius fricata vt dixi. Aliud ad idem expertum.ſiat
mortariū vnum paruū cum ſuo piſtelo ex plumbo:
ita ꝙ ambo ex plumbo ſint:ꝛ i mortario apponatur
oleum roſatum uel mirtinum: ꝛ taȝ diu piſtetur do
nec in colorē plumbi vertať:ac ſi eſſet quaſi unguen
tum:ꝛ vnge loca depilata:fricata prius i ſero:ꝛ ſic p
totam noctem maneat.Mane vero cū aqua ca. ablu
atur ꝛ hoc fac p multos dies:qꝛ hoc ꝓ certo facit ori
ri pilos i ſupercilijs barba frōte calua ꝛ in alijs locis
preter naturā depilatis. Aliud ad idē.℞ oſſiū dacti
lorum aduſtorum. ʒ.v.thuris.ʒ.iiij.carpobalſami.ʒ.
.iij.ſpice.ʒ.vi. azuli.ʒ.x.ſiat pul.ſubtiliſſimus ꝛ ſupra
loca ōpilata ponať. Aliud faciens naſci pilos i om
nibꝰ predictis locis ꝛ etiā eos colorās.℞ papaueris
ru.foliorū mirti:ca.ue.ſpice nardi:ciperi ſe.apij em
bilicorū. nucis cipreſſi ana.ʒ.i.hec omnia in tribus li
bris aque coquātur:quoſque ad vnam redeant:ꝛ col
lature adde lbꝛ.i.olei mirtini ꝛ decoquanť i caldario
pleno aqua vſque ad conſumpttionem aque. deinde
etiaȝ accipe corticum pini tritarum ꝛ lapdani ana.par
tem tertiam vnius.ʒ.ꝛ miſce ea ꝛ in predicto loco vn
ge cali. Aliud ad idem.℞ ſuci foliorum ſalicum ꝛ
foliorum mirti. ana.℥.ſ.lapdani. ℥.i.olei mirti.ana.
quod.s. miſceantur ꝛ incorporentur omnia ſimul
in modum vnguenti:ꝛ inunge loca depilata prece den
te fricatione: qꝛ pilos facit naſci ꝛ ſi ſint ſciſſi facit eos
continuari:ꝛ eſt probatum. Aliud leue ad idem bo
num.accipe oſſa dactillorum ꝛ lapdanum.ana confice
cum oleo mirtino :ꝛ loca vnge:quia facit pilos in bre
ui renaſci. Aliud ad idem accipe panem ordeaceuȝ
ꝛ ſal ana:ꝛ in cartha pecorina vel edina inuolue:deinđ
omnia ſimul in vaſe ſiguli in forti igne comburantur
ꝛ pul.ex eis factū cū adipe vrſi confice ꝛ vtere. Aliđ
ad idem.℞.lacertas virides talpas ericios cum ſpi
nis eorum omnium combuſtorum ana partes equa
les.deīde accipe apes veſpas muſcas quot habere po
teris ꝛ piſta omnia optime: ꝛ puluerem predictum cū
eis confice addito tamē eis ſuco ſerpentarie ꝛ inunge
loca depilata prius cum ſtamina fricata:qꝛ probatum
eſt. Quidam erat caluus preter naturaȝ quem cura
ui hoc modo.dedi ſibi priꝰ oximel compo.cum tepida
.x.dies.poſt cum pillulis aureis.v.cochijs.x.ipſū pur
gaui poſt purgationem feci fortiter abradi locum cal
uicij cum pſilotro. deinde feci in tantum fricari ipſū
locum cum ſtamina qđ ſanguis inde egrediebatur.
poſt in loco illo feci ſuperaſpgi pul.ex tartaro vini al.
facto hoc pluribus vicibus in breui caluus capilos
pulcros ꝛ in multa quantitate in loco vbi erat caluiti
es emiſit ꝛ ego habui flore.auri.30.ab eo. Aliud fa
ciens naſci pilos vbicunqȝ.Locuſte virides ꝛ apes cō
burantur:ꝛ cum oleo mirtino uel roſ.uel aſungia mi
ſce ꝛ vſui reſerua. Aliud ad idem:quod etiam ualet
ad caniciē i ſenibꝰ.℞ gallarū i oleo uſtaꝝ eris uſti.ʒ.
.ſ.dragāti.ʒ.ij.tēpereť cū aqua pluuiali i qua bulierit
cortices nucum ꝛ loca prius abraſa ꝛ cum ſtaminia
aſpera prius fricata vngantur. Aliud ad idem et
valet etiam ad ſciſſuras capillorum.℞ ſuci folio
rū ſalicis ſuci mēte ana.℥.iij.ponanť in ola ſup ignē
leuem:ꝛ buliant tantū qđ ſola tertia ps remaneat. de
inde adde laudani.℥.i.olei mirtini.℥.vi.conficianť ſi
mul ꝛ vtere. Experimentum ybernici ad faciendū
naſci pilos in quacunque parte corporis preter natu
ram denudata. Primo abradatur locus optime: de
inde abluatur cum aqua in qua bulierit ca.ue.corti
cis vlmi ꝛ vngule cabaline aquatice ana.M.i.poſt fri
cetur locus fortiter cum ſtaminea aſpera ſic qđ forti
ter rubeat.poſt ex melle diſpumato tepefacto vngať
deinde ſuper ipſum mel ſuperaſpergeꝰ iſtum pul.℞.
corticū caſtanearum teſtarum auelanarum ꝛ vngule
caprine ana terantur pulue.ꝛ commiſceantur cū pul.
facto de ſtercore caprio ꝛ de ſtercore cati.ana.iſtis oī
bus ſimľ mixtis pulueriȝatis huiuſmodi pul.ſuper ip
ſum mel aſpergatur: ꝛ deſuper pecia ligatur: ꝛ omni
die ſemel remoueatur:qꝛ ꝓ certo in breui faciet naſci
pilos vbicunqȝ uolueris ꝛ eſt probatum. Item
mel anacardinum valet inunctum. Iteȝ vnguē
tum factum de cera pice ꝛ eleboro nigro.ꝛ al.ꝛ oleo
mirtino ꝛ nucum optimum eſt in hac cauſa. Ali
ud ad idem expertum ad faciendum pilos naſci in ſu
percilijs vel barba uel alijs quibuſcunque locis pre
ter naturaȝ depilatis vt caluicie alopitia ꝛ tinea.℞.
Cantarides ſicatas in vmbra:ablatis pedibus ꝛ ca
pite:ꝛ line cuȝ eis quecunqȝ loca volueris. primo eni
veſicabitur ille locus poſt naſcentur pili. Item pul.
ꝯdiſi mixtus cū oleo de vitellis ouorū artificioſe ex
tracto ſicut faciunt alchimiſte miro modo facit naſci
pilos vbicūqȝ uolueris. Aliud ad idem. cōburať la
certa que ſtat in domibus:ꝛ cum oleo mirtino miſce
ꝛ vtere. Ad ideȝ aliud. medula auelanarum ſuper
tegulaȝ ca.aſſetur ꝛ in ollo raffani miſceatur ꝛ vte
re quia mirabile eſt ad hoc. Aliud ad idem ꝛ ēt
ad barbā tarde naſcētē.cinis abrotāi.cōbuſti cū oleo

oliuarū antiquo miſceatur ⁊ utere. Idē operatur ci nis lilij combuſti cum aqua mixtus ⁊ linitus. Ad idē accipe duas nuces ⁊ comburantur quouſque teri poſ‑ ſint. deinde terantur ⁊ ſubtiliter puluerizentur cū au‑ reo. i. nucleorum dactilorum ⁊ gra. xv. piperis: cima. abrotani combuſti auelanarum combuſtarū lapdani cantaridum cōdiſi ana aureum. i. bul. hec omnia pul‑ uerizata ſubtiliter in oleo ro. ⁊ uſui reſerua: quia facit naſci pilos in ſupercilijs ⁊ barba ⁊ ſimilibus. Aliud ad idem. ℞. thuris aur. iij. cocodrilli ſtercoris ericij mari rute mōtane ana aur. j. terantur cum vino ſtipti co: ⁊ adminiſtrentur cum adipe urſi: et uſui reſerua. Et nota ꝙ antequā predictis locis denudatis quicquā apponatur ſemꝑ debet precedere abraſio predictorū locorum et fricatio fortis cum aſpera ſtamīa: et hoc ſeruato ubicunqꝫ fuerit denudatio pilorum preter na‑ turā ſiue ꝓpter ictum ſiue ꝓpter uſturam ignis ſiue ꝓ pter aduſtos humores ſub cute exiſtētes faciet in bre‑ ui capillos regenerari.

a Ωditio vnguentum gal. in caſu capillorū peroptimum facta prius fricatione loci cū pāno aſpero et pul. tartari donec rubeat: poſt vnguatur vnguento ex oleo maſticis ⁊ lapdani in modum vnguenti.

Capitulum xxij. de epilenſia.

p Oſitis ſignis cauſis et curis doloris capi tis ex quacunque cauſa facti et etiam de paſ ſione oculorum tractaui prout deus mihi per ſuam miſericordiam conceſſit. Nūc ad paſ. cerebri reuertar ab epilenſia incipiens tractaꝰ. Dico igitur ꝙ epilenſia eſt opillatio principaliū ven triculorum cerebri cum ꝓuatōe ſenſus ⁊ motus. uel epilenſia eſt ſpaſmus totius corporis non continuus. Et habet fieri hec paſ. a diuerſis cauſis ut ex ſuper‑ fluis cibis et potibus ſiue uenenoſis: et morſibꝰ canis rabidi uel reptiliū ex aere uenenoſo corrupto et peſti‑ fero. Sed poris conſtrictis et ſuperfluitatibus retē tis et calore naturali debilitato ſequitur repletio ven‑ triculorū cerebri. Et ille ſunt tres cauſe potiſſime ad inducendū epilēſiam. Epilēſia alia uera alia non uera. Uera fit ex flegmate. Non uera fit ex mlīa mixta cum flegmate. Item epilenſie tres ſunt ſpecies. ſecundum triplicem locorumu diuerſitatē: in quibus cauſa ipſi us epilenſie contiñetur. Prima ſpēs proprie dici‑ tur epilenſia que fit proprie vitio cerebri ſiue ex mate ria in ipſo cerebro exiſtente et non aliunde prouenien te. Et huius ſignum iſallibile eſt ꝙ iſti tales ſubito ca‑ dunt: ⁊ ſpumā maximam emittunt ⁊ nō preſentiūt: capitis habent etiam grauedinem: nec adſunt ſigna ut in ceteris ſpeciebus. Eſt ⁊ ſecunda ſpecies: que analenſia dicitur. Et hec fit ex materia in ſtomaco exiſtente non in concauitate ipſius ſtomaci ut quidā dicunt: ⁊ male: ſed in venis artarijs ⁊ neruis ipſius ſtomaci per quorum medietatem materia ebuliens ad cerebrum rapitur. Et in iſta ſpecie quandocun qꝫ pa. cadit ſentit in principio ſui caſus quandā mor ſuram ⁊ inciſionem in ſtomaco ⁊ tinitum auriū qđ ē quia fumi qui tunc aſcendunt a ſtomaco ad cerebrū oppillant ventriculos ipſius cerebri: ⁊ eſt aliquando cum uomitu in pricipio ſui caſus. Eſt et tertia ſpe cies que cathalenſia dicitur que fit ex materia in extre mitatibus contenta ut in manibus pedibus ⁊ huiuſ‑ modi. Et iſti in principio ſui caſus ſentiunt in extre‑ mitatibus raptum ſicut formicarum ex materia ſu‑ perius aſcēdente. Et iſti preſeruantur per extremita‑ tū ꝯſtrictionē vt Gal. narrat de quodā ſcriptore ſuo qui in pede materiam ipſius egritudinis ſuperius ad cerebrū aſcendere ſentiebat. Gal. aūt faciebat ei liga ri tibiam cum faciolo ⁊ ſic materia nō poterat ampliꝰ ſuperius aſcendere. Si vō materia huius egritudi‑ nis cōtineatur in inteſtinis in caſu eoꝝ emittunt ſter‑ cus. Si vitio matricis vel ex materia ſpermatica nimis retenta ⁊ in venenoſitatē cōuerſa emittūt in ca ſu mēſtrua vel ſperma vel vrinam. Quicūqꝫ autem humor in cauſa fuerit per hec ſigna cognoſciꝰ. Si ſan. fuerit in cauſa erit diſpoſitio ſanguinea corporis: ⁊ adeſt rubor faciei venaꝝ repletio: etas: dieta ꝓcēdēs calida ⁊ humida: regio ꝑſius tēpus anni. hec oīa in ca liditate ⁊ humiditate conuenientia magis deſignant. Flegma in cauſa eē cognoſciꝰ per corporis habitudi‑ nem flegmaticam: per ſuꝑfluitates abūdantes per os ⁊ nares cū inſipiditate oris ⁊ capitis grauedine: ſuꝑ‑ ficie corporis ſubalbida: dieta regione etate tempore eidem ꝯueniētibus certiores nos reddūt. Mlīa vero eſſe in cauſa cognoſciꝰ ꝑ mlīcam corporis diſpoſitio‑ nem: rotūditatē ⁊ ſuperficiem corporis que eſt quaſi ſubcinericij coloris: ſimiliter etas regio tēpus anni ⁊ ſimilia eidem ꝯueniētia hec declarant. Ex colera āt nō fit hec egritudo. Et nota ꝙ cū fit a ſanguine vel flegmate magis manifeſtaꝰ ⁊ cadit patiens in plenilu‑ nio. Cum vō fit ex mlīa magis in defectu lune infe‑ ſtatur. Item nota ꝙ hec paſ. ab infantia vſqꝫ ad pri mam iuuentutē in viris curari poterit: in mulieribus vero vſqꝫ ad tēpus mēſtruoꝝ: poſt aūt raro ⁊ cū maxi‑ ma difficultate curabiꝰ. Cura huius paſſi. talis erit. Si in primo caſu quis ceciderit flobotomeꝰ de ve‑ na capitis. Si vitio cerebri fuerit. Si vero vitio ſto maci de vena ſtomaci Et ſi vitio extremitatum de ſaphena: liberabitur enim ab huiuſmodi egritudine. Experimentum magiſtri mei ad releuādum epilen‑ ticum expertū. ℞. pulegij origani ariſto. ro. ſaluie. do‑ meſtice ⁊ agreſtis: peonie. ana. terentur oīa ⁊ ī ſubtiliſ ſimum pulue. reducanꝰ cribelenꝰ ⁊ cū pauco melle mi ſceantur: ⁊ de tali mixtura ſuffumigetur pa. per corpꝰ totum ſuū. ⁊ etiam vngātur ex mixtura illa nares eius virga ⁊ peritoneon: vel vulua ſi mulier fuerit ⁊ paruū detur per os ⁊ ſtatim releuabitur epilenticus. Itē ſucus rute vel peonie naribus iniectus vel ſemina eo‑ rum trita ⁊ puluerizata iniecta in naribus ſtatiꝫ faciūt epilenticum ſurgere. Cum itaqꝫ epilenticus releua‑ tus fuerit. Primo intendēdum eſt circa dietā ipſius: cū dieta ſit pars potiſſima curatiōis. Comedat igiꝰ pulos galinas edos perdices faſianos ſturnos ⁊ aues preterqꝫ in paludibus degentes. carnes arietinas ca‑ ſtratinas: annalis agni ⁊ porci ⁊ caprioli: ⁊ huiuſmodi carnes elixas vel aſſatas vel in vino odorifero vel ſpe ciebus conditas. Comedat capita porcoꝝ elixa: fa‑ rinam ordei ſpelte ius cicerum ru. ſed parū de granis ipſius: pira coctana cocta comedere poteſt poſt pran‑ dium. In mane ad libitum comedat: in ſero vero paꝝ ⁊ leuiter comedat. Squamoſos piſces ⁊ ī aquis ſalſis degentes ⁊ in peſſimis fluminibus comedere pōt ſuꝑ carbones aſſatos: ut eoꝝ humiditates reprimantur. Spinachias: boraginē petro. feniculum ſpargos hu

ſcos panē triticeū ⁊ bene fermentatū comedat. Vinū citrinū al. vel ſubcitrinū ⁊ odoriferū bibat. Fugiat apiū: q̄ꝛ inducit epilenſiam de ſui ꝓprietate. Et cā hui⁹ eſt: quia humores diſſoluit ⁊ cōmouet ad ſuperiora.

Itē ſi mulier pregnās vtatur frequēter apio: fetus quē pariet epilēticus erit. Et hoc ē ſpeciale q̄d cōſurgit creature. Abſtineat aūt generaliter a caulib⁹ lentibus ⁊ fabis ⁊ a carnibus bouinis pecorinis ⁊ ab oībus mĺiam ⁊ co. aduſtam: ⁊ flegma nimis generantibus a medulis animaliū ⁊ cerebris a frixis ac ſalſis acetoſis cucumerib⁹ fumo ⁊ puluere ⁊ a coitu īmoderato abſtineat. Caueat ab immoderato vſu balnei ⁊ ꝯuentu hominū: q̄ꝛ in talibus locis cōſueuit eis acceſſio preoccupare. Cura magiſtri mei ad epilenſiā experta. primo fiat ſirupus. ℞. yue betonice herbe paraleſis ſaluie domeſtice ⁊ agreſtis pentafilon: graminis: yſopi: bugloſe: rute capiarie: valeriane: ca. ue. ſcolopen. aneti: endiuie. ana. ʒ. ſ. florum roriſmarini florꝝ boraginis ſeminis aneſi feniculi paſſularꝝ ſine nucleis corticis radicū ꝯmuniū ana. ℥. i. ſ. cannelle pōtice. ℥. i. radicis peonie ⁊ polipodij quercini contritorꝝ. ana. ℥. quattuor. zuchari lib. ij. fiat ſirupus ⁊ detur oī mane iſte ſirupus cum tepida quouſqꝫ materia ſit digeſta.

Vel detur oī mane. ℥. i. ſ. oximellis ſquilitici ⁊ oximellis Iuliani cū aqua decoctionis ſe. feniculi aneſi ⁊ rute. Digā materia purgetur cū pillulis. v. yerepigre. vij. cochijs almanſoris vel cū potione ſancti pauli benedicta ⁊ ſimilibus. Vel cū iſtis pillulis. ℞. pulpe coloquintide ſticad caſtorei. ana. ʒ. i. yerepigre Gal. ʒ. iiij. agarici. ʒ. ij. turbit. ʒ. i. ꝯficianf cū ſuco abſinthij. ⁊ detur ex eis. ʒ. ij. vel. ʒ. i. ſ. In matutinis v̄o exhibeatur talis lotura. ℞. coloqntide. ʒ. vij. vue paſſē ſine nucleiſ ʒ. iij. buliant in lib. iij. aque donec ad vnā deueniant: ⁊ addito pauco zuchari colenf ⁊ detur. Item vtātur balneis ferei giboroſo ⁊ circuli. que balnea ſunt apud puteolū prope neapolim ⁊ in ipſis balneenf in media nocte ⁊ in matutinis. poſt exitum v̄o balnei ſumat de iſto electuario ad moduꝫ caſtanee groſſe. Recipe piretri: ſiſeleos: ſticad. ana. ʒ. ij. agarici. ʒ. v. cardamomi recētis: acori: aſſe: ariſto. lōge ⁊ ro. aā. ʒ. i. ⁊. ſ. oīa teranf ⁊ puluerizenf: deīde extrahaf ſucus ex ſquila ⁊ mixtus cū ꝯueniēti q̄ntitate mellis coquātur ⁊ ꝯficiaf ell'm cū predictis ſpēbus ⁊ vtatur: vt dictū eſt. Vel fiat balneū ex decoc. folioꝝ lauri pulegij betonice origani mente roriſmarini herbe paraleſis. iue ſaluie dōeſtice ⁊ agreſtis: mentaſtri rute: ſiſimbrij florū camo. ⁊ aliarum herbarum aromaticarū in vino ⁊ aqua decoctarū addita ſpica nardi: ⁊ in hoc balneo ter vel quater intrēt inter diem ⁊ noctem: ⁊ parum ſtent ibi: ⁊ in exitu balnei ſumat de predicto ell'o. q̄ꝛ hoc multū ꝓfert ad ſtuporeꝫ membroꝝ ⁊ etiā ad preſeruationē paraleſis. poſtmodū abſtergatur corpus ⁊ ex oleo nardino vngatur: ⁊ fiat etiā cliſtere acerrimū cū ſtupor ⁊ alienatio diu perſeuerauerint. Item abluaf caput pa. ſemel in ebdomoda d' lexiuio facto de cinere vitis ⁊ aqua decoctiōis ſaluie: lauri: ciperi betōice: roriſmarini: ſauine: ⁊ ſpice nardi.

Item precipuū q̄d cōſeruat eos eſt: ꝙ ꝓuocetur vomitus ante paroxiſmū cum decoctione raffani ⁊ ſirupo acetoſo poſt comeſtionē ſalſoꝝ ⁊ potationē vini multi dulcis. Vel in ipſo paroxiſmo immittatur penna in gula intincta in yerapigra ⁊ aceto ſquilitico. In ipſa itaqꝫ acceſſione huiuſmodi paſſiōis in pricipio facies eſt cooperienda: q̄ꝛ terribilis apparet in aſpectu ⁊ ſpuma que exterius ori adheret extergatur. Et ſi colū verſum fuerit exterius: ad propriū reducaf ſtatuꝫ vt fiat liberior inſpiratio ⁊ reſpiratio. In analenſia ⁊ catalenſia ab ipſo pricipio ſternutatio ꝓuocef cū caſtoreo pipere euforbio ⁊ ſimilibus. In epilenſia v̄o quādo fit vitio cerebi nō ꝓuocef ſternutatio ab ipſo pncipio quia pati. poſſet ſuffocari. Sed poſt longum tempus cum eger ſtupidus remanſerit ⁊ aliena loquitur: ſternutatio prouocetur: ⁊ fiat fricatio manuum ⁊ peduꝫ pectoris ⁊ nariū. Si fuerit vitio ſtomaci detur ſirupus de abſinthio cum yſopo: poſt digeſtionē materie purgetur ut ſupra cuꝫ pillulis ſupradictis. Quod ſi materia huius egritudinis fuerit in extremitatibus ut in pedibus manibus ⁊ huiuſmodi: purgetur cum medicina ſiue pillulis q̄ humores attrahunt a ſolidis ⁊ lōginquis partib⁹: ut ſunt pillule artetice pillule de hermodactil' ⁊ huiuſmodi: que in capitulo de arthetica diligenter cōſcribam. poſt purgationem fiat minutio de ſaphena: ⁊ ab interiori p̄te tali ſcarificentur tibie: vngantur extremitates vnguento ruptorio ī cura de fiſtula in angulo lacrimali nata poſito: ⁊ hoc fiat propterea ut materia educaf exterius. Fiat etiaꝫ tale vnguentum. Fructus cucumeris agreſtis quando ſunt maturi colligaf ⁊ in vino ⁊ oleo. xv. diebus putreſcant. deinde coquantur ⁊ collētur: ⁊ collature addantur hec. ℞. caſtorei elbi nigri adarce euforbij roſ. ana: ⁊ addita cera fiat vnguentū de quo extremitates ī cathalenſia vngantur ſoluꝫ ⁊ ī analeticis ⁊ ſpina dorſi in epilenticis. Item caſtoreum ar. rotunda coſtū euforbiū ſulfur vi. in oleo muſcelino vel cōmuni decoctum: ſi vngatur ex hoc vnguento ſpina dorſi multum valet. Item cū ſit vitio cerebri fiat cauterium retro in parte poſteriori capitis ⁊ nō in pupi ſed ī ceruice: ⁊ portet ipſum pa. quouſqꝫ liberatus eſt: quia eſt expertuꝫ. Et fiat abraſio a medietate aīrori capitis vſqꝫ ad frontem ⁊ loco abraſo ſupponaf hoc cataplaſma. ℞. nucis ſaracenice brionie piretri croci ana. ʒ. ſ. ſe. naſturcij ſuci abrotani ana. ʒ. iij. hoc cataplaſma a ſero vſqꝫ ad mane teneat. Item tres gute ſan. a ſpatul' paper ſcoriationē extracte cū ouo corui patiente adhuc exiſtente ſtupido in potu dare multū proſunt. Item ell'ium de puluere gētiane ⁊ peōie datum ad quantitatem. ℥. i. ante ſolis occaſū multū cōfert. Ipſa etiā peonia uel radix ul' ſe. portata ſupra ſe. uel includaf ſemē ī anulo argēteo: ⁊ pa. ipſū anulū portet ī digito. vinū etiā radicis decoctionis ipſius in potu pa. ſepe ⁊ ſepius tribuaf. Itē diacaſtoreum datū poſt purgationē ad minus ter in ebdomoda multū ualet. Tiriaca etiam data ad modum fabe cuꝫ aqua ſticad vꝫ. Itē yerapigra gal'. cum vino decoctionis ſaluie ⁊ rute in ſero ſepius tribuatur. Item antimonium politri cum coagulum leporis ⁊ fel urſi q̄dlꝫ ipſoruꝫ uper ſe uel omnia ſimul cū vino uel aliter ſūpta curāt epil'iaꝫ.

Quidam curatus ē ab hac paſ. hoc modo. Accipiebat de metridato ⁊ potione ſancti pauli ſemel in ſeptimana de pliriarcoticon tribus vicibus in die ⁊ infra paucos dies cōualuit ab epilenſia. Quidam alius ī tribus ſeptīanis curatus ē ſolūmodo purgēdo ſe bis in ſeptimana cū ſuco brionie depurato addito pauco zucha. Vidi quendam q̄ hoc experimēto curatus eſt. ℞. ſan. dra. oppo. caſtorei antimonij ana. terantur

Cauterium in ceruice ... ad ...

Diacaſtoreū

Antimoniū
Polytricum
Fel urſi
Metridatū
Pliriſarcoticon

Succus Brion

⁊ in pillulis uel aliud: quo melius fieri poteſt pa. exhibeatur: quoniam eſt expertum. Cum epil'ia ſit ex ml'ia accipe ſtercus columbinũ ⁊ piſta ipſuȝ ⁊ cũ ouis coruorum miſce ⁊ cataplaſma ſuper ſplenem apponatur pri⁹ appoſitis ſanguiſugis: hoc. n. cataplaſma materiam trahit a capite ad ſplenẽ ⁊ generat febrem ⁊ ſic epilenticum liberat ⁊ maxie ſi fiat in autumno.

Qđ ſi fuerit vitio ſtomaci ꝓuocetur uomitus ſecũdum ſupradictam doctrinam uel cum uomitio nicolai patriarche uel ſcarpelle diaciminum detur pa. vẽtoſe cum ſcarificatione uel ſine ſtomaco capplicẽtur. vngatur ſtomacus ex calidis vnguentis ut dialtea marciatõ agripa oleo laurino muſtelino ⁊ ſimilibus. Sale etiam ſacerdotali ſepe ⁊ ſepius vtatur in cibis quia multum extenuat ventoſitatem ⁊ ad hanc ſatis vȝ cauſam. Electuariũ optimum ⁊ ſummum ad omnem ſpeciem epilenſie. ℞. amigdal'. ſticađ. ſiſeleos: piretri. ana. ʒ. i. agarici. ʒ. vi. cardamomi recentis aſſe bone: ariſto. rotunđ: aſſolidorum: rađ carđ aſinini: liquiritie: carpo. rađ peonie ana. ʒ. ij. accipe ſquillam: ⁊ in aqua infunde ⁊ aqua expreſſa fundatur ſup tantũdẽ mellis quantuȝ ipſa eſt: ⁊ coquatur cuȝ ipſa: ⁊ confice electuarium. Aliud electuarium ad idẽ. ℞. piperis papaueris al. iuſquiami ana. ℈. x. croci opij. ana. ℈. v. cinamomi: cimini ſpice piretri: caſſie lignee euforbij: coſti: piperis al. ⁊ longi. ȝinȝi. ana. ℈. i. ſulfuris viui ſe. cicute ana. ℈. vi. ſe. lapacij acuti aneti. ana ℈. i. mellis. q. s. detur in mođ auelane ieiuno ſtomaco tã i eſtate quã in yeme. Item ſucus gentiane cũ ſuco pigami rute ⁊ artemiſie. ana. ʒ. iij. peonie pulueriȝate. ʒ. ſ. cum pauco melle in potu da quoniam mirabiliter conferũt. Item ſi vis ſcire an curatus ſit epilẽticus: an non. Accipe cornu caprinum vel lapidem agathe: ⁊ pulueriȝa alterum eorum: ⁊ pul. huius ſuper carbones ardentes pone: ⁊ pa. fumum recipiat ꝑ os ex eis ⁊ ſi non eſt prefecte curatus ſtatim cadit: ⁊ tunc ſubleua ipſum cum his que i principio huius capituli diximus ⁊ curas ꝓdictas adhibe. Si uero ꝑfecte curatus eſt non cadit. Itẽ fac in hac pa. caputpurgia ⁊ gargariſmata que in ſequenti dicam capitulo. Medicine conferẽtes epil'ie ſũt hec piretꝝ: ſticađ ſan. teſtudinis: coagulũ leporis oſſa hominum cõbuſta: cinis vngule aſinine. digiti citrini: ſe. agni caſti: gentiana: galbanũ: ſerapinũ: caro muſtelle: fumigiũ ex blanca biȝãtia: ariſto. lon. ⁊ ro. aqua tepida: balſam⁹: ⁊ omne coagulũ maxie camelinuȝ ⁊ leporinũ cũ aceto bibitũ: coꝛiãdrũ in cibis datũ: analẽticis valet.

Epar aſini aſſatũ cõfectũ ⁊ comeſtũ ieiuno ſtomaſilo. vngule aſini ꝯbuſte pulueris. ʒ. ii. data. Folia pẽtafilõ lota cũ vino i potu data. xxx. dieb⁹ miromodo valent. Sordicies aurium bibita. Fel teſtudis auribus inſtillatus. Peonia collo ſuſpenſa ⁊ comeſta. Aſſa efficit operationes peonie: lignũ crucis ſuſpẽſũ. Oppo. Agaric⁹: epithim⁹. Elb's niger. Cardamom⁹. San. camelli: oua teſtudinis ſilueſtris: oua coruoꝛuȝ: vapor aque marine: olfact⁹ huiuſmodi pomi facti ex cera. ruta gũmi arabico ⁊ pul. viſci cũ farina ordei ⁊ aceto ꝯfice pomũ ⁊ odoretur. Sanguis teſtudinis cũ vino bibitus. Additiones q̃ ſiunt i genu equi trite ⁊ bibite cũ aceto valent. Suffumigiũ ſan. agni cum ſe. peonie trito mixto valet. Unge timpora ⁊ cõmiſſuras cuȝ medula crurium camelli ⁊ oleo ro. Caro porci ſilueſtris comeſta. Anetum: Aſſa ⁊ caſtoreuȝ cũ oximelle. Inſuflatio pul. cucu. aſinini ⁊ ſuci eius ⁊ nigelle: ſal armonia. elbi albi: cõdiſi piperis: ȝinȝi. mirre euforbij: caſtorei: ſticađ ſquinanti: aſſe: alchitram: picis ſice multum valet.

Oditiões. epil'ia i prima quadra lune eſt de materia flatica. Et in duab⁹ medijs ſan. Et vltia đ ml'ia. nũquã ſit de col'a qa eſt epil'ie cõtraria. Itẽ ſi ſpuma ſcł' abſterſa ab ore epilentici reuertaꝛ ẽ icurabilis. Itẽ epilẽtic⁹ quãdo cadit ⁊ ei⁹ moueꝛ polex ẽ icurabilis: qꝛ cõtraxit a parentibus. Itẽ quando ẽ tremor extremitatũ ẽ etiã ſignũ maluȝ. Eſt herba dicta iperatoris faciens florem paruum citrinũ i mođ floris cardi bñdicti ſil'is circoree quaſi piloſa iterius ⁊ exterius amari ſaporis que data p. ix. dies in modũ paſtelle cũ ouo ⁊ farina cocta modicũ: liberat epilẽticũ. Similiter ſucus ei⁹. ſimiliꝛ pul. Et iſta herba cũ rũpiꝛ emittit lac: ⁊ frondes habet ſicut cicorea ſȝ latiores ⁊ piguiores. Os de corde cerui ad collũ ſuſpẽſũ curat epilẽticos. Ad idẽ. ℞. pigami ſe. rute agreſtis: peonie: vngule pedum anteriorũ aſini ana pulueriȝenꝛ: ⁊ deꝛ ex puluere. ʒ. i. quolibet mane quoniã i breui ſanat epilenticũ. Itẽ ad idẽ fell'. lupi. ʒ. ſ. cum gra. i. muſci in nares epil'ci pone in ꝑncipio ⁊ medio mẽſis multum valet. Item ſi vis ſcire ſi epilẽticus poſſit curari vł nõ. cũ ceciderit punge eũ cũ pũcta acus ꝑ foramẽ nariũ ſuaꝝ teneritatẽ: que ẽ i narib⁹: ⁊ ſi ſẽtit põt curari: ſi ſi nõ.

Electuariũ mirabile cõtra epil'am. ℞. folioꝝ rute: ſe. cicute: ſtercoris colũbini: polipođ quercĩ: caſtorei: elbi nigri: aloes: epithimi: aſſe fetide. ana. ʒ. ii. turbit. lapidis laȝuli: pulpe coloquintide: maſticis ſpice radi. peonie: agar. ana. ʒ. i. ſubtiliter pulueriȝata cũ oleo amigdal'. dulcium fricenꝛ. poſtmodũ i modũ elrij cõficiantur cũ ſirupo facto de ȝucha. ⁊ ſuco rute: ⁊ deꝛ oĩ mane. ʒ. i. vł. ij. ex eo pa. qm̃ eſt mirabile ⁊ ꝓbatuȝ.

Itẽ fiat puluinar plenũ folijs rute ſup qđ teneat oĩ nocte caput epilentic⁹ cũ dormit: qm̃ cõfortãt multũ.

Ad epil'iam fiat pul. iſte expert⁹. ℞. oſſ'ũ capitis humani ⁊ ꝓcipue de parte anteriori cõbuſtorũ ſe. peonie mũdi. ana. ʒ. ſ. radicis tormẽtil. viſci quercini. ana. ʒ. ii. dentur in potu. Ad idẽ valet rute ſucus clarificatus cum modico aſſe fe. ſi bibatur: ⁊ iſtud remedium valet in doloribus capitis antiq̃s vt emigrea ⁊c. Item pro epilẽſia debilium ⁊ puerorum. ℞. ſuci ſqlle pẽidioꝝũ ana. coq ⁊ appone pipis. ʒ. iij. ȝinȝi. croci ana quãtũ medietas pẽidiorũ. Alius puluis expert⁹. ℞. pul. cranei hominis ⁊ coſtarũ partẽ vnã lumbricoruȝ terreſtiuȝ ⁊ lapidis yrũdinis ſe. peonie ana ꝑtẽ vnã fiat dragea ⁊ deꝛ pa. i ſero frequẽter. Electuariũ. ℞. agarici abſinthij. colo qntide. ana. ʒ. i. ſ. ꝯfice cũ aqua đcoctiõis aneſi ariſto. lõge ⁊ melle ⁊ ſumaꝛ ex eo quãtũ ẽ auelana. Itẽ aliđ. ℞. agar. ʒ. iiij. turbit. ʒ. i. aneſi. ʒ. iiij. cucu. ʒ. ii. rađ. apij. ʒ. ij. peonie. ʒ. v. in lbꝛ. iij. aque quouſq̃ remaneat medietas ⁊ denꝛ. ʒ. iiij. oĩ die. Ad epil'iam electuarium. ℞. ſiſeleos: baccaruȝ lauri ana. ʒ. ij. ariſto. ro. radi. peonie ana. aurei. ij. caſtorei croci. ſquille. ana aure. i. confice cum melle diſpumato: ⁊ detur ex eo cum oximelle ſquilitico ad quantitatem aurei in ſero in ſeptimana ter. corpoꝛe prius mundificato. ~~Item ſcias ꝙ oppopira~~ ⁊ potio ſancti pauli multuȝ valent. Potio experta contra epil'iam. ℞. betonice:

Opopira & potio, S. Pauli.

feniculi.ana.ʒ.i.peonie.ſemis naſturcij gummi arabici ana.℥.i.fac bullire hec omnia trita in certa quantitate boni vini: donec tertia pars remaneat. ⁊ de hoc vino quolibet mane da vnum ciatum epilentico vſqꝫ ad.xxx. dies quia curat. Item ſi ſumatur per.xxx.dies quolibet mane.℥.i.⁊.ſ. ſuci herbe paraleſis cuꝫ modico zuchari curat.⁊ eſt ꝓbatuꝫ. Item ſi pul.facto ex radicib⁹ cucu.agreſtis ſiccatis ſumat quotidie epilenticus quantū pōt capere cū tribus digitis cuꝫ oximelle cōpoſito multum valet epilenticis:⁊ etiā laborātibus de frigiditate ſtomaci. Aliud ad idem probatum.℞. miliſolij vermicula.qđ idem eſt libr.ſ. decoquatur in libꝛ.iij.aque:donec redeat ad libꝛ.ſ.colla et adde lib.ſ.mellis ſuci rute.℥.i.⁊ fac bullire parū: ⁊ da omni mane pa. Si coꝛ lupi detur ad comedendum epilēticis quocūqꝫ modo eos liberat vt dicit rogeri⁹.

Item coagulum lepoꝛis ad quātitatē.v. denarioꝝ cū vino decoctionis rute curat epilenticū. Item ſuffumigatio facta cū ruta bis vel ter in die ⁊ in ſero cum vadit doꝛmitū confert. Pillule ꝯ epilenſiam.℞. coaguli lepoꝛis ſiccati tere ipſum foꝛtiter. deinde cōmiſce cum eo ſucum enule ⁊ fac pillulas:⁊ ſi vis adde modicum cinamomi vt melius cōmiſceat̄: ⁊ ſint groſſe ſicut cicer:de quib⁹ des omni die vſqꝫ ad.xxx. dies ieiuno ſtomaco epilentico:qꝛ videbis mirabilē efficatiam.curat.n.vt ꝓbatum eſt. Item nota ꝙ factis remedijs ſupꝛadictis ſi nō curetur:Sumū remediuꝫ eſt facere cauteriū in loco vbi ſentitur materia pꝛius moueri. Iteꝫ coclear mediū olei de trebentina datum epilentico curat eum. Item.℞.cinamomi electi ſpice nardi:galange.ana.℥.i.teſte capitis hōis moꝛtui antiquati in ſepulchꝛo ad pōdus omniū:fiat pul. ſubtiliſſimus ⁊ detur pa.ʒ.i.in mane ieiuno ſtomaco.ꝓbatuꝫ eſt. Item.℞.ariſto.ro.ʒ.iij.ſe.peonie.ʒ.i.pulueriзē-tur:⁊ detur omni die mane per.ix.dies.ʒ.quartū.pul. pꝛedicti:⁊ curat etiā antiquā epilenſiaꝫ ⁊ ſi nō curatur infra.ix.dies reiteret alios.ix.

Capitulum.xxiij.de apopleſia.

Sequitur de apopleſia videre. Pꝛimo igit̄ videndū eſt quid ſit applīa: ⁊ q̄bus magis accidit:⁊ quot ſunt ei⁹ genera poſtea de cura. Applīa eſt opillatio oīuꝫ vētriculoꝝ cerebꝛi ab humiditate flegmatica vt plurimū nō permittens ſpiritū animalem diffundi per neruos: vnde coꝛpus pꝛiuatur ſenſu ⁊ motu.Et conſueuit accidere iſta egritudo iſtis potatoꝛibus ⁊ comeſtoꝛib⁹:q quotidie ſtant ⁊ inebꝛiant̄ ꝑ tabernas vel alibi: ⁊ his qui frequēter lauant ⁊ colunt caput ſuū:⁊ q frequēter ſudāt.

Cuius ſunt duo genera maioꝛ ⁊ minoꝛ. Maioꝛ eſt oppilatio omniū vētriculoꝝ cerebꝛi ex toto cū ꝑuatiōe ſenſus ⁊ motus. Et ī hac ſpecie nec loquūt̄ nec ſentiūt nec hanelit⁹ ꝑ īſpirationē ⁊ reſpirationē trahit̄. Et hec ſubito īterficit:⁊ curari nō pōt. Et ego vidi quēdā militē neapoli: q cū ſurgeret de lecto:⁊ voluit ſe calciare ſtatī inuaſus ē ab hac ſpecie applīe: ⁊ ſtatiꝫ moꝛtu⁹ ē.

Eſt ⁊ ſecūda ſpecies applīe:q̄ mīoꝛ dicit̄:⁊ ī hac nō ex toto opillātur vētriclī cerebꝛi imo ſentiūt:⁊ moueт̄ hanelitus:lꝫ cū maxima anguſtia:⁊ hec etiā qn̄qꝫ īterficit vſqꝫ ad.vij.diē.⁊ ſpāliter qn̄ nō curat̄. Et qn̄qꝫ tranſit in paraleſim:q̄ etiā raro ex toto:vnde Ipo. ſoluere applīam foꝛtem ⁊c̄. Antecedit aūt applīaꝫ foꝛtis ⁊ frequēs ſolutio ſine manifeſta cā iuxta illud ipo. in ampho. Qui exſoluūtur foꝛtiter ⁊ frequēter ſine manifeſta cā ⁊c̄. Antecedit ēt doloꝛ ⁊ grauitas capitis pigrities v̊tigo ⁊ viſus obſcuritas. Et accidit paſſ. hec qn̄qꝫ ex ſan.groſſiſſimo:⁊ tūc facies rubea eſt: repletio venarū:⁊ pulſus plenus. Et qn̄qꝫ ex flegmate ⁊ tūc facies nigredini vel cineritio coloꝛi atteſtat̄: ⁊ alia ſigna mala in hoc ꝯueniētia magis declarāt. Et nota ꝙ cā generalis ⁊ īmediata apopleſie eſt pꝛiuatio deſcenſiōis v̊tutis animate ſiue ſpūs aīalis ad mēbꝛa īferioꝛa. Et cā particularis illi⁹ ꝓhibitiōis ē aut apa cerebri ſiue calidū ſiue frigidū:aut repletō vētriculoꝝ cerebꝛi ex materia flegmatica vt plīm. Qn̄qꝫ.n.vētriculi cerebꝛi repleti ſunt:⁊ tunc oīno nō pōt ſpiritus vitalis ſiue aīalis:a quo pꝛocedit ſenſus ⁊ motus in toto coꝛpoꝛe deſcēdere ad mēbꝛa. Si aūt ipſi ventriculi non ſunt oīno repleti.tunc ſcđm ꝙ magis vel minus ſpiritus aīalis ad membꝛa inferioꝛa pōt deſcēdere ad mēbꝛa ſuppoſita ſibi ⁊ facere motum pectoꝛis ſecūdū magis vel minus: ſicut fit in minoꝛi apopleſia in qua hanelitus eſt inoꝛdinatus ⁊ continue ⁊ non cuꝫ tanta anguſtia vt in ſecunda ſpecie. Et hec eſt illa de qua dicit Ga.ꝙ eſt paſſio debilis in qua ſi pꝛudens ē medicus poſſe eſt vt curetur. Alie aut em ſpecies vix aut nunq̄ꝫ curātur. Et nota ꝙ iſti apopletici ſm rōneꝫ nō debēt ſubterrari vel ſepeliri niſi poſt ſpaciū.lx.horarum:qꝛ aliquādo:ut dictū eſt:infra illud ſpaciū hec egritudo in paraleſim tranſit:⁊ ſic conualet pa. ab illa egritudine. Unde multi ſunt ydiote ⁊ ignoꝛātes medici:q cū ſtatim inueniūt huiuſmodi apopleticos taliter pꝛiuatos ſenſu ⁊ motu: iubent eos ſtatiꝫ ſubterrari: ⁊ male faciunt. Uidi.n.⁊ audiui hoc de multis:q taliter ſubterrati fuerūt:⁊ poſtmodū auditi ſunt in ſepulcro clamantes vt iuuarent̄:infra ſpaciū.lx.hoꝛaruꝫ. Et alij:q moꝛtui ſunt in ſepulcris:⁊ poſt modū in ꝓceſſu tempoꝛis cū aperta ſunt ſepulcra eoꝝ īuenta ſunt cilicia eoꝝ dilaniata per ipſos: ⁊ ipſi cū bꝛachijs ⁊ pedibus diſſolutis moꝛtui ſunt inuenti. Curent̄ apopletici itaqꝫ in hunc modū de maioꝛi ⁊ de mediocri apopleſia nō intromittamus nos:Sed ipſos patientes faciam⁹ cuſtodire ꝑ.lx.horas ne ſubterrent̄. Minoꝛē autē curemus vt fecit magiſter meus quēdam amicū meum:qui iam erat traditus in manibus ſacerdotuꝫ vt ſubterrarēt euꝫ. Iuit magiſter meus ad ſepulcꝝ anteq̄ꝫ in eo poneret̄:⁊ iniunxit ſilentiū ſacerdotibus: ſtatim ante os ipſius pa.poſuit parū de bombace carpinata ⁊ ſupꝛa pectus ipſius diſcoꝑtū pꝛius pānis appoſuit ciatū vnum plenū aqua:⁊ pꝛoſpiciens os vidit pilos moueri ⁊ lacertos pectoꝛis ciatum diſcutere parum:ſic ꝙ parum aque effundebatur. Statim iuſſit magiſter meus:conſpiciens ꝙ viuebat:ꝙ caput ipſius pa.totū abraderet̄:⁊ capiti toto cataplaſma apponeretur factū ex ſe.ſinapi trito ⁊ caſtoꝛeo pulerizato ⁊ cum foꝛti aceto mirtis.⁊ fecit ſtatim ſtringi bꝛachia in iuncturis ſpatularū ⁊ coxas: vbi glandule ſunt: cuꝫ faſia foꝛtiter.⁊ caſtoꝛeū pa.ſub lingua poſuit: ⁊ fecit fricari extremitates ipſius peduꝫ ⁊ manuū cum nitro ⁊ ſale. fecit ⁊ interim fieri flobotomiā de ſaphenis amboꝛuꝫ pedū.poſtea de vena:que eſt in iūctura naſi.deinde de baſilica ⁊ ſaluatella ſiniſtra.⁊ ꝓuocauit poſt per horaꝫ ſternutationes cū iam pa.ſtupidus ſurgere īcipiebat: ⁊ ſic liberatus ē. Sequēti die iuſſit cliſtere ſibi fieri accerrimū de folijs malue:blete:rađ cucu.agreſtis ſu

co panis porcini: benedicta laxatiua: trifera ſaracenica: ſale oleo et melle: ⁊ liberatus eſt pa. ab egritudine illa. et ex hoc magnã laudeȝ ⁊ honorem ⁊ amicoꝝ copiam ſubſecutus eſt magiſter meꝰ. ⁊ dicebať mortuū ſuſcitaſſe. Cliſtere aliud ad idem. ℞ camo. aneti centauree melilo. ana. ℳ. ſ. cologntid ſal gẽme. ana. ʒ. ſ. mellis ⁊ olei paruȝ valȝ. Cliſtere etiã valẽs in appoplesia et epilẽsia mania et mľia. ℞ bugloſe cantabri. ana. ℥. ij. ſ. politrici mal. ana. ℥. i. ſ. mirabolanorũ citrinorũ: chebulorũ. ana. ℥. i. diagredij euforbij coloquitide. ana. ʒ. x. agarici epithimi. ana. ʒ. xv. olei vio. ℥. i. mell. ℥. i. cõfice ſic mirabo. herbas et cãtabrũ per diẽ ante ĩ aqua infuſos et tritos vſq̃ ad tertie ꝑtis cõſump. deinde coqui facias diligẽter et colla: et mel et oleũ adiunge ⁊ iterũ fac bulir. deide adiunge pul. predictarũ ſpecierũ: et iuxta ignẽ iniciatur per cliſtere tribꝰ vel quattuor vicibꝰ vna poſt aliã ſecundum quantitatẽ et debitũ ordinẽ: ⁊ ducatur manus alicuius ꝑſone ca. ⁊ iuncta oleo camo. per ventrẽ pa. Fiant etiam ſuppoſitoria acuta ad appopleſiaȝ optima uel ex ſapone gallico infuſo in ſale ⁊ felle tauri. Uel de. ʒ. ij. ſ. ſcamonee nitri. ʒ. i. caſtorei. ʒ. ſ. ſimul cõtritis ⁊ cũ melle coctis. Uel de ſapone nitro ⁊ ſtercore murũ cum melle coctis vſq̃ ad duritiẽ. vel de ſale gema vel ſimilibꝰ. obtarmicũ naribꝰ iniciať d caſtoreo ⁊ euforbio. Sucus etiã cẽtauree iniectus multũ valet. Fomentatio facta cuȝ ſuco pori ſuꝑ carbones ardẽtes proiecto ĩ hac paſſ. uȝ. Qd ſi hec paſſ. fuerit ꝓpter ſuperfluos cibos vel venenoſas comeſtiones prouoceť vomitus ſecundũ ſupradictaȝ doctrinã. Si in cauſa ſan. fuerit fac. flobotomiaȝ. Si flegma uel melencolia fiat ĩ his omnibꝰ ut in precedẽti capitulo dictum eſt. Sirupus in epilenſia ⁊ appopleſia. In lb. i. ſuci folioruȝ boraginis ponanť. ℥. iiij. ſene et addito pauco ȝucario fiat ſirupꝰ. fac ſimili mõ de ſuco folioꝝ paſtinace vľ bugloſe qd meliꝰ ẽ. Pillule optime ad appľiam cũ materia fuerit flegmatica vľ melencolica. ℞ aloes: bdelij: ſerapini: coloquitide: oppopo. armo. ſe. cicute ana. ʒ. i. caſtorei euforbij. ana. ʒ. ij. conficianť cũ ſuco porri ⁊ dẽtur. ʒ. ij. Iteȝ gargarizet ieram: ⁊ fiat cauteriũ ĩ fontenella coli ⁊ ce. remedia ⁊ que in epilẽſia dicta ſũt fiãt in hac cauſa. Triffera optima ad epilẽſiaȝ appopleſiã paraleſim ⁊ torturaȝ oris ⁊ omnium membrorũ. ℞ piperis: macropiperis: ȝiȝi. piretri: granoꝝ nigelle: coſti: acori: calami aromatici: ana. ʒ. ſ. mirre: foliorũ rute: aſſe fe. gẽtiane: ariſto. longe baccarũ lauri: caſtorei: ſinapis ana. ʒ. v. mellis anacardi. ʒ. vi. teranť: ⁊ inuoluantur omĩa in oleo de nucibꝰ: ⁊ cõfice cum melle ⁊ detur ex hac trifera: quoniam mirabiliter valet ad epilenſiam appopleſiam ⁊ paraleſim.

Capitulum xxiiij. de paraleſi.

e T quia mĩor appopleſia: ut eſt dictũ ſuperius: quandoque in paraleſiȝ tranſit propter hoc de paraleſi dicendum eſt. Paraleſis ſecundum ethymologiam nominis ſui diciť leſio partis: ſed non queliȝ leſio partis paraleſis dicitur: q⁊ ratione podagre pes lediť ⁊ ratiõe ciragre manꝰ ⁊ tamẽ non dicitur paraleſis niſi quãdo pars priuãtur a ſenſu ⁊ motu. Sunt. n. quidam nerui quibus mediantibus habetur ſenſus: ⁊ ſunt alij quibus mediantibus habetur motus. Quandoq̃ igitur nerui ſenſibiles aliquo humore uel fumoſitate replentur: ratione cuius repletionis ſpiritus animalis: a quo habetur ſenſus ⁊ motꝰ non poteſt ad ipſos neruos liberẽ trãſir. Et tunc ipſi nerui ſenſibiles ꝑuantur ſenſu unde mẽbra efficiunť paraletica. Nerui. n. motiui priuanť a motu ⁊ ſic etiã fit mẽbrorum ipſorũ paraleſis. Et proprie fit hec paſ. quãdo hũor fľaticus exiſtẽs ĩ cerebro cadit ad aliquẽ duorũ lacertorum ⁊ molificantur nerui. Et cauſa huius ſepe ⁊ ſpecialis eſt ſuperfluus cibus ⁊ potus: maxĩe quia ex immoderato potu fit maxima humorũ diſſolutio ⁊ inde neruorũ opillatio. Fit quãdoq̃ ẽt hec paſſ. ex ꝓceſſu frigiditatis: que operať ad conſtrictionẽ neruorum. quãdoq̃ ex minori appopleſia fit: ut diximus. Itẽ paraleſis alia eſt vniuerſalis alia ẽ particularis. vľis ẽ illa que recte mediã partem corporis: ſiue unum membrum ⁊ quandoq̃ oculum quandoq̃ linguã uľ oris diſtortione quãdoq̃ manuȝ quandoq̃ pedem ĩfeſtat ⁊ ce. Et nota ꝙ paraleſis quãdoq̃ fit cauſa in ipſorũ origine neruorũ exiſtente ⁊ tunc ſtupor ⁊ inſenſibilitas ẽ in ſuperioribꝰ ut in facie uľ circa ſuperiora. Quãdoq̃ fit ex cauſa in ipſo mẽbro paraletico exiſtẽte: ⁊ tũc tantũ ipſũ membrum patitur ⁊ non ſuperiora: quare diſcernere debemꝰ ut ſecundum locorũ varietatẽ mod curatõis variemus.

In quibuſdã. n. paraleticis ſequiť membrorũ tremor: Et in quibuſdam nõ. ⁊ ĩ illis mẽbris vbi fit nulla ſpirituũ tranſmiſſio mortificãtur mẽbra ⁊ deſicãtur ⁊ areſcũt. Unde in illis membris nullus motꝰ fieri poteſt: quia omnis motus habet fieri ſpiritu ⁊ caloř mediantibus. ⁊ illa mẽbra etiam ſi cum acu pungãtur nõ ſentiunt pa. huiuſmõi puncturã. Et hec difficulter vel nunquã curať. In illis uero mẽbris in quibꝰ ſpiritus mediocriter tranſmittunť fit tremor: quia ſpiritus conantur regere membra ĩ ſuo proprio ſcemate ⁊ cõpoſitiõe. ⁊ morbus eorũ deſtructõeȝ nititur operari. Unñ naſcitur quidã malius morbus nouus nominatꝰ compoſitus ex ſuperiori. i. ex uirtute corporis regitiua ⁊ inferiori. i. impetu morbi: qui morbꝰ compoſitꝰ ab auctoribus nominatur. Et mẽbra illa ſi cum acu pũganť ſentiunt. Et hec ſi fuerit prudẽs medicꝰ bene curať ⁊ ſpecialiter in iuuene ⁊ adoleſcẽte: quia paraleſis ĩ ſene vix uel nũquaȝ curať. Itẽ nota ꝙ paraleſis ex inciſione nerui ex trãſuerſo facta impoľis curatiõis ẽ: quẽadmodũ neruũ punctũ vel inciſum impoľe eſt cõſolidare. Cura magiſtri mei ad paraleſiȝ vtatur dieta in capitulo de epilẽſia dicta. Et eſt cauẽduȝ ne ĩ pricipio demus uehemẽter euacuantia quia humor ẽ indigeſtus. Sed fiãt ſuppoſitoria ⁊ cliſteria in ꝑcedẽtibus dicta. poſtea detur quolibȝ mane. ℥. ſ. iſtiꝰ ſirupi cũ aqua aniſi ⁊ aneti. ℞. eufrage: rute caprarie et domeſtice: et roriſmarini: ſaluie: iue: betõice: ca. ue. bugloſe: herbe paraleſis: fumiterre ana. ℳ. ſ. meu: cõmuniũ radicũ ana. ℥. i. paſ. ſine nucleis yſopi meliloti florũ camo. ana. ℥. i. ſebeſtẽ nũero. xl. enulle campane ſe. cõmunium. ana. ℥. ij. ȝuchari. libr. ii. vel mellis diſpumati quantum ſufficit. utatur iſto ſirupo quouſq̃ ſit iſta materia digeſta. poteſt etiam digeri ſi uis cum ſirupo de meliloto qui ℞. radicis apij feniculi. ana. ℥. i. ſquinanti ȝinȝi. ana. ʒ. ſ. centauree minoris yſopi et rute ana. ℳ. ſ. mellis quãtũ ſu. Sumat tamẽ ꝑ quatuor dies antequã ĩcipiat ſumere ſirupũ oĩ mãe. ℥. ſ. de metridato vľ d bona tiriaca cũ aqua maſticis aniſi ⁊ aneſi. Et hec ꝑ quatuor vľ. v. vľ. vi. dies faciat. Poſtmodũ vtať ꝑdictis ſiru

pis quouſque materia ſit digeſta ſecundum pdictam doctrinam deinde cum his pillulis purgetur. ℞ ſpecierum ierepigre.ʒ.iiij. interiorum coloquintide.ʒ.i. .ſ.euforbij.ʒ.i.⁊ quartum:caſtorei piperis aſſe ſerapini oppo.ſe.apij.ana.ʒ.i.ſ.centauree minoris.ʒ.v.ſ.gume predicte in ſuco rute diſſoluantur:⁊ fiant pillule ex eis:⁊ cum glutine draganti informentur in modū cicerum:⁊ dentur ex eis.ix.uel.xi.⁊ ſecundum ꝙ tibi videbitur:de decimo in decimum diem.Et ille ſunt pillule fetide almanſoris. Alie pillule optime ad idē ℞ ierepigre Gal.ʒ.x.coloquītide iterioꝝ piretri ana .ʒ.vi.caſtorei:ſaliſindi ana.ʒ.iiij.baurac.ʒ.v.cōfice cū ſuco herbe paraleſis ⁊ denſ.ʒ.ii.ſ. Itē fiāt iſte pillule quas teneat ſub lingua pa.℞.coriandri terbentine aſſe:nucis muſcate:ana.ℨ.iiij.fiant pillule in modū cicerum ⁊ teneant paraletici eas ſub lingua. Itez utantur yeralogod ſecundum deſcriptionem antidotarij nicolai. Item utantur ſemper qualibet die.v. vel.vi.vicibus gargariſmate.de melle ⁊ ſe.ſinapis. Uel iſto gargariſmate ad hoc optimo.℞. piretri ſtaphiſagrie pulegij triti ana:buſ.⁊ cū modico melle roſ. ⁊ potione ſancti pauli metridato ⁊ tiriaca dabis ad gargarizandum. Aliud ad idem non tam forte.℞. zinzi.olibani ⁊ in forti aceto buliant:quo col.mel roſ. et tiriacam vel metridatum adde ⁊ ad gargarizanduz da. Item ſternutatorium iſtud magiſtri mei narib⁹ inſuffletur:quod ualet ad paraleſim appliam epiliam ⁊ deſtructionem memorie ⁊ cerebrum ualde mundificat qd.℞.cōdiſi.ʒ.vii.piperis al.⁊ nigri.caſtorei ana. ʒ.ſ.ſeminis ſinapis.ʒ.ii.ſ.nigelle.ʒ.ii.fiat pul.⁊ narib⁹ inſuffletur. Aliud ſternutatoriū magiſtri mei expertum ad paraleſim torturam oris ⁊ epilenſiam.℞.caſtorei pulpe colloquintide piperis al. ana. aur. i. condiſi aur.ij.fiat pul.⁊ parum ex eo naribus inſuffletur.⁊ ex ipſo puluere remanente fiant pillule cum ſuco ſambuci. ⁊ fiat ex eis caputpurgium cum aqua dcoctōis herbe que auricula muris dicitur.Et ſi poſt ſternutatiōes ardeant nares: mungantur cum lacte mulieris uel cū oleo ro.uel uiol. Item vtantur clareto iſto cōtra paralyſim ulēm ⁊ particularem ⁊ contra arteticaz ⁊.omnia vitia neruorum ex frigida cauſa optimo.Qd.℞. cinamomi optimi electi.ℨ.ij.zinzi.ℨ.i. ſpice galange ana.ʒ.ij.folij.ʒ.i.gar.ʒ.iij.piperis lōgi.ʒ.ij.cubebe.ʒ. .ſ.hec omnia buliant in libris.v.vini albi boni ad cōſumptionem medietatis de quo ſumat ſtomaco ieiuno.ℨ.iij.p vice. Itē ſi neceſſe fuerit fiat hoc cliſtere optimū paraleticis.℞ aneti:florum camomille ſanſuci:ſinapis:meliloti:cartami.ana.M.i.ſe.lini:ſeugreci cōtritorū.ana.ʒ.ij.ficle.M.ii.ſulfuris pulpe coloquintide anna.ʒ.ſ.ficus ſiccas.xx.uerbene cētaure mioris. ana.ℨ.i.oīa coquanſ in vino:⁊ collature adde olei antiqui.ℨ.iij.mellis diſpumati.ℨ.i.iſto cliſteri utebaſ meus magr̄ i oī paralyſi ⁊ artetica ⁊ ēt in vitio neruoꝝ ex frididitate facto. Itē yeralogodiō ierapigra Gal.⁊ cōfectio anacardia ad qͣtitatē.ℨ.ſ.deſ eis cū aqua decoctiōis aneſi ⁊ maſticis. Itē ſi loquelā ꝑpter paralyſim amiſerit caſtoreū ſub līgua teneatſ pa.uel.deſ ipſū caſtoreū cū ſuco peonie ul' ſaluie. ualet ēt ſol⁹ ſuc⁹ ſaluie ad ipſā loquelā recupandā. Itē pul.ſinapis piperis iſopi naſtrucij:⁊ caſtorei ſub līgua poſiti loqlā recuperant ⁊ etiam paraliſim ſedant: ⁊ ad memoriam recuperandam iuuant. Et fiat eis electuarium de duabus partibus ligni aloes ⁊ caſſie lignee ⁊ ex tertia pte anacardi ⁊ euforbij ana:⁊ ꝯficiātur cū melle.dtur ad quātitatem nucis.⁊ Item cum ſubito quis ſit ſine voce uel propter paraliſim uel aliam quācūque cauſam detur primo in potu cum vino ca.pul.caſtorei: gar.nucis muſcate:⁊ recuperabit loquelaz. Intrēt balnea ſulfurea ſalſa ⁊ aluminoſa. uel fiat eis balneum tale.℞.ſaluie ſauie roriſmarini lauri.mentaſtri policarie Iue betonice pulegij origani florum camo.ſanſuci corone regie ana.faſciculuz unum. coquantur in aqua ⁊ in ea intret.⁊ ibi metridatum uel potionez ſancti pauli ⁊ ſimilia accipiat:poſtmoduz abſtergātur cuz pāno lineo ⁊ vngantur membra paraletica ex oleo coſtino ⁊ vnguentis ſubſcribēdis.Experimētum magiſtri mei ad loquelam recuperandam ⁊ euacuandaz materiam a ſuperioribus expertum.abradatur primo caput ⁊ fiat empl'z tale.℞.aſe fe.ſerapini:oppo. galbam armoniaci:euforbij.ana.ℨ.i.caſtorei.ℨ.ij.omnia liquefiant ad ignem excepto caſtoreo ⁊ cū oleo roſ.⁊ laurino ad pondus omnium ⁊ pauco cere fiat unguentum ⁊ vngatur ex eo totū caput.poſt hoc accipe.xxx.uel.xl. cantarides ⁊ abſciſis capitibus teranſ cū pauca a ſongia ⁊ parum mell':⁊ pōatur ſupra collū ⁊ occipitiū.⁊ fiat ibi veſica vna ⁊ trahetur materia ad illum locum ⁊ ita pa.loquctur. Itē ut ſuperi⁹dictū eſt pul.ex caſtoreo fact⁹ſub lingua teneaſ quouſqz per ſe diſſoluatur qꝛ miromodo loquelā r̄cuperat.ul' pul.ſe.lape iuerſe uel ſe. caul'.agreſtis ſub lingua teneat:⁊ laueſ lingua ⁊ palatum cum metridato uel tiriaca uel ex ipſo metridato uel tiriaca cū oleo ca.diſtēperatis coluz ⁊ timpora fricētur ⁊ quieſcant ſic p noctez.hoc.n.ſolo uidi in multis loquelā recuperari.Qd ſi fiat paraleſis ueſice ꝑter pdicta infundatur pann⁹ vel ſpongia marina i uino decoctiōis caſtorei:⁊ pectini ⁊ uirge ſepi⁹applicetur tepidus.Qd ſi paraleſis in brachio ul' manu fiat ungatur tota man⁹ ⁊ brachiū cū vino ubi bulierit ſaluia maſtix oleū roſ.uſqz ad cōſūptionē uini:⁊ abluātur cū aqua decoctiōis ſaluie floꝝ camo.⁊ Innungatur unguētis ſubſcribēdis.Unguētū optīz ad paraliſiz ⁊ cōtractionē neruoꝝ.℞.marciatō agripe olei oliuaꝝ dialtee ana.ℨ.i.liqfiāt oīa ſimul:⁊ addaſ pul.iſtaꝝ ſpecieꝝ piretri zinzi.ſe.urtice:naſturcij ⁊ ſinapis ſe.rapaꝝ caſtorei.ana.ʒ.ſ.⁊ vteſ. Aliō unguētū ad paralyſiz ualde bonū.℞.ſquille taſie:elebori ana.ʒ.i.piperis piretri caſtorei:nitri euforbij ſinapis aū.ʒ.ſ.oīa cōtrita ⁊ puluerizata cū oleo laurio buliāt.deide.ʒ.ii.ceſ noue ⁊ uiriō.ʒ.i.miſceatur ad ignē ⁊ uteſ.Aliō unguētū leue ⁊ bonū ad oīa mēbra paralytica.℞.ſepum arietum uel porcinum ⁊ liqueſac ad ignem in cacia:⁊ ſuper bonum vinum iſundatur:⁊ hoc fiat.v.ul'.vi. uicib⁹:⁊ fiet qſi cera moll' ⁊ ex tali unguēto ter uel quater in die mēbra vngātur.Et bonū eēt ſi in illo uino i quo fūdiſ buliāt ſaluia pirtrū zīzi.pip caſtoreū ⁊ ſilia.Aliō ad idē optimū.accipe ſpētē vnū ruffū ⁊ etiaz plures ſi uis:⁊abſciſis capite ⁊ cauda ſpatio quatuor digitoꝝ ſliquū abiectis interioꝛib⁹:ponatur in olla i fūdo pforata:ſub qua iaceat alia olla ſana:q̄ fundū olle ſuperioris i ſe cōtineat:⁊ i orificio ſigilleſ bene cū luto ſapientie ul' cū paſta ne reſpiraſ poſſit:nec aliō i eis itraſ poſſit.Et ſic ꝑparata olla illa pōaſ i caldario pleō aqua: cui⁹caloſ calefiāt olle:⁊ reſoluaſ pinguedo a ſerpētib⁹ que p foramē olle pforate i ſanā diſtillabit:nec cōſume

tur propter humanitatē aque. ⁊ de tali pinguedine ad
dito ſuco rad caparis ⁊ centauree fac vnguentum.
Ipſa etiā cētaurea cū vino ⁊ oleo cocta ⁊ mēbris para
lyticis cataplaſmata multū ꝓdeſt. Itē ſemē ſinapis
tritum cū vino vel ipſa herba etiā cataplaſmata mul-
tum ualet. herba paralyſis cū ouo ſorbili data ualꝫ.
Itē iunctio de oleo coſtino iſraſcripto mirabiliter ua-
let ad hanc paſſi. ℞. coſti. ʒ. i. piperis piretri euforbij
ana. ʒ. iij. caſtorei. ʒ. i. diſſoluantur in lbr. ſ. olei de beē
aut olei narciſci uel olei nucis: ⁊ buliant ad ignē quo-
uſque incorporentur ⁊ vtere. Itē ſolū oleū d nucibus
cū caſtoreo ⁊ ſpica. nar. mixtis inunctum mirabiliter
ualet. Itē accipiatur vulpes ⁊ decoquatur in caldario
pleno aqua addito ſalle ⁊ aneto quouſqꝫ caro ab oſſi
bus ſepetur. deīde dicta aqua in tinā ꝓijciatur ⁊ intret
pa. in dictā aquā ca. ⁊ ſtet ibi per horā. i. ul'. ij. ⁊ i nocte
ſimiliter faciat: ⁊ hoc fiat in principio menſis trib⁹ die
bus ⁊ in fine ſilr. Unguentū aliud ad parlayſiꝫ artheti
cam podagrā epiliiam gutā ⁊ omne vitium frigidum.
Aqua frigida aſſafetida ⁊ petroleum ſimul ad igneꝫ re
ſoluātur: ⁊ imponatur pul. caſtorei euforbij ſulfu. vi. ⁊
addita cera fiat vnguentum ex quo loca dolentia vn-
gantur. Si fuerit epilenſia vitio capitis vngatur col
lum ⁊ circa ſpatulas. Si fuetit vitio ſtomaci vngatur
ſtomacus. Si vitio extremitatū extremitates vngant̄
Aliud vnguētū optimū ad paralyſim ſpaſmum ⁊ arte
ticam de cauſa frigida. ℞. ſauine rute ſaluie cere ana.
. ℥. vi. ⁊ in. ℥. x. olei cōmunis per mēſē dimitte poſt col
la: ⁊ adde. ℥. vi. ſuci cucu. agreſtis: ⁊ buliant vſque ad
conſumptionem ſuci: ⁊ addantur. ℥. iiii. aſongie anſe-
ris. ⁊. ℥. i. gumi herede puluerizate bene ⁊ cere ru. ℥. i.
colla ⁊ uſui reſerua. Contigit quandoqꝫ emitriteum
terminari in paralyſim ad qđ faciamus unguentū hoc
optimum. ℞. rad brionie: ⁊ ſquillā fruſtatim inſcidas
⁊ cum paritaria et urtica ru. uel cum alia urtica nigra
in aceto per triduum pone: ⁊ poſt omnia inſimul buli-
ant. deīde colentur: ⁊ addito butyro cera ⁊ aſongia fi
at vnguentum: ⁊ inungantur ex eo membra paralyti
ca deinde lana ſuccida bene calefacta bene inuoluatur
⁊ iteruꝫ cum infrigidata fuerit calefiat ⁊ inungatur: ⁊
hoc pluries fiat inter diem ⁊ noctem: bonum tamen
eſſet ſi ꝑus precederet uſus bal. dcoc. uulpis ſupradi
cti. Aliud vunguentum optimum pro paralyticis
ſciaticis collicis ⁊ pro omnibus doloribus ex frigidi
tate prouenientibus. ℞. ſaluie ſauine rute calamenti
pulegij ſanſuci camo. ſquile peucedani yreos abſin-
thij acori ciperi yſopi aneti foliorū ſancuci alia rad al
tee cucu. agreſtis ſiſimbrij roriſmarini betonice praſij
cicoree cum folijs ari. ro. ſerpilij enule campane. ari.
lon. cū folijs ſāſuci arthimiſie ana. ꝮD. i. oīa terātur ⁊
ī uīo trib⁹ dieb⁹ ⁊ trib⁹ noctib⁹ maneāt poſt colētur ⁊
collatur̄ addaf ueteris olei lbr. iii. ſe. lini cimini: fenu
greci puluerizatoꝝ ana. ʒ. ij. aſōgie bouie porcie pigue
dinis anſerū ⁊ gallie aſōgie urſi ana. ʒ. ii. liq̄fiāt ⁊ ꝑ diē
⁊ noctē ſic iſimul iaceāt deīde tādiu buliāt dōec oleū
⁊ aſōgia dimīuāt̄ ⁊ collēt: ⁊ eis ab igne dpoſitis addā
tur hec. ℞. armoniaci. galbani ana. ʒ. i. terbentine gū-
mi hedere. ana. ℈. i. buliant iterū parū. ⁊ ſemper cum
ſpatula agitādo ab igne moueātur ⁊ vſui reſeruētur.
Nota ꝙ caſtoreū ſaluia lauēdula primula ueris ⁊ her
ba palyſis ſanāt palytica mēbra: vnde ſi ivino hec bu
liant: ⁊ vinū illđ palytico datū ē ſepe mirabiliter ualet.

Et vinū decoc. briōie ſeni. petro. ⁊ ſe. aneti bibitū ē
mirabile i cā hac. ⁊ exptū. Itē uinū decoctōis caſtorei
ſaluie rute ⁊ rad peonie: ⁊ apponatur poſt dſuper parū
de pul. rad peonie ⁊ bibatur: mirabiliter vꝫ. Item dec
cōfectio anacardia. Itē triſera in fine ꝑcedētis capi
tuli de paraliſi detur: qꝛ ualde vtilis eſt in hac cauſa.
Dditiones. pillule ad paralyſim. ℞. pul. ie-
a repigre. ʒ. v. pulpe coloquītide. ʒ. ii. ſ. eufor
bij. ʒ. i. ſerapini caſtorei pipis oppo. tapſie ſi
napis. ana. ʒ. ſ. centauree. ʒ. v. gumme in ſu
co diſſoluantur ⁊ reliqua puluerizentur: ⁊ fiant pillule
doſis. ʒ. i. uel minus precedente digeſtiuo conueniēti.
poſt vtatur confectione d acoro ⁊ ſecacul meſue ⁊ iun
gatur oleo coſtino. Pillule optīe ad paralyſim. ℞.
pul. ierepigre. ʒ. ii. armōiaci ſerapini diagredij repreſ
ſi pulpe coloquintide aſſe fetide galbani caſtorei ſarca
cole turbit hermodactil'. zinzi. ana. ʒ. ſ. euforbii. ʒ. i. cō
ficiantur cum ſuco ſaluie. doſis. ʒ. i. precedente vſu di
geſtiui conuenientis. Pillule magiſtri thadei qb⁹
vtebatur contra paralyſim expte: materia digeſta: do
ſis ē. ʒ. i. ul'. ii. ſecūdū vires. ℞. caſtorei. ℥. ſ. ligni aloes
macis betonie ſalule pulpe coloquītide turbith oppo.
ſal'geme polipodij cucur. agreſtis rad ſticad agar. caſ
ſie ſtaphiſagrie electerij. ana. ʒ. ii. bdelij aſpalti gario-
fi. roſ. ſpice piretri ſquināti cimi ciamomi maratri oli
bani hermodactil'. carpo. caſſie lignee croci mire abſin
thij ana. ʒ. i. aſſe. ʒ. iij. viol'. ʒ. i. diagredij. ʒ. i. ſ. aloes epa
tici ad omnium pondus cū ſuco ſaluie confice. Qui
dā amiſit loquelam ⁊ ſtetit ꝑ octo dies ꝙ non fuit locu
tus: tunc quedam mulier dedit ei. xxx. grana peonie a
cortice exteriori mundate ⁊ ſtatim recuperauit loque
lā. Itē benedicta cū ſuco rute agreſtis naribus inie
cta loquelā recuperare facit ſtatim. Itē flomare du
as venas: que ſūt ſub lingua ⁊ poſtea fricare linguam
cū ſemine naſturcij ⁊ caſtrorei loquelam recuperat.
Aliud ad idē. ℞. caſtorei pipis piretri euforbii aniſi
maratri. gariofi. ligni aloes ſaluie baccarū lauri ana. te
rantur: ⁊ coquātur in vino al. ⁊ illud uinum ca. teneat
in ore. ⁊ occipitiuꝫ cum illo vino fomentetur: et predi
cte herbe ipſi occipitio cum ſtupa canebina infuſa vīo
dicto ſepius apponatur. Itē pillulle i modum fabe
groſſe de caſtoreo ⁊ pul. ſaluie conficiantur cū melle.
⁊ ponatur vna ſub ligua: quoniam loquelam ſtati re-
cuperat: ⁊ paralyſim ul'em uel particularem uel aliam
ſimulē egritudinē ex cauſis frigidis: ēt ſi mortal' fuerit
illā curant ⁊ ē probatū. Itē emplaſtrū factū de ſtercore
cāis i aceto mixtū ⁊ occipitio poſitū ſtati loquelā recu
perat. Experimentū ad paralyſiꝫ lingue. Sucus
ſaluie ⁊ oleū nucū ana miſceātur ⁊ addito pauco caſto
rei ſub ligua ponat̄ cū pena uel aliquo ſimili ſepe: qua
multū ꝯfert ad loquelā depditā reſtaurādā. Oleum
mirabile ad paralyſiꝫ ⁊ ꝯtractiōeꝫ neruoꝝ epilēſiā ſpa-
ſmū ⁊ ad omnē morbū frigidū uel ex frigida cā gene
neratū. ℞. galbāi. libr. ſ. gū. hedere. ℥. iij. terant̄: ⁊ mi-
ſceāt̄ ſimul ⁊ i vaſe diſtillatiōis pōat̄: ⁊ aquā ⁊ oleū q̄
īde diſtillauerit collige ⁊ miſce ea cū. ℥. i. olei laurini: ⁊
lbr. i. trebētie ⁊ iteꝝ diſtilla i oleū ⁊ aquā. dinde ſepara
aquā ab oleo: ⁊ oleū reſua ſicut oleū balſami. Nā eqp
polet cū oīb⁹ uirtutib⁹ ſuis i paralyſi. Quidam poſuit
vnaꝫ gutā i frōte illi⁹ olei ⁊ aliā i umblico cuiuſdā paly
tici: ⁊ ſtati ſurrexit ut ſtupid⁹: ⁊ fuit libat⁹. poſt horā in
loco i q̄ fuit dolor ex vulnere ⁊ ꝯct⁹ neruoꝝ iunxit ⁊ li

beratus fuit pa. Et i alijs egritudinib⁹ diuerſis diuer
ſimode probatur hoc oleū eſſe maxime efficacie. Oc
cipitiū unctū ex eo i introitu lecti ⁊ in mane. ʒ. ſ. uua
rū paſſ. comedat ita ſubtiliat memoriā ꝙ preteritoꝝ ē
memoria mirabilis ⁊ intellectus clarus. Et ualet cō
tra ſurditatem ⁊ omnē morbū ex frigida cauſa: ⁊ con
tra amiſſionē olfact⁹ dicta aqua mirabiliter valet. Un
guentum cidoniacum optimum ad paralyſim ⁊ ner
uoꝝ contractionē. accipe cidoniū ⁊ ōpilla ipſum ⁊
eiectis īterioribus laua ipſū bene ⁊ impleatur aſon
gia veteri catti anſeris ſerpentis taſſi de medul' cer
ui aut aſini de oleo laurino aut trebentina reſina mē
da euforbio ⁊ olibano ana ⁊ bene ſuatur. Et poſt
coque inter duas teſtas: ⁊ qḋ inde diſtillauerit in vaſe
vitreo reconde. Et valet ad omnem guttam frigidā.

Capitulum. xxv. de ſpaſmo.

Tractato de paralyſi: videam⁹ de ſpaſmo.
Spaſm⁹ itaqȝ eſt extenſio vel cōtractio ner
uorū ⁊ lacertorū totius corporis: ⁊ preci
pue in collo ⁊ ceruice exiſtētiū ex inanitio
one uel repletiōe vel frigiditate labor' vigilia vl' triſti
tia proueniens. Sunt eni tres ſpecies ſpaſmi: vȝ em
piſtonus, pſtonus ⁊ thetanus. Emprotocoſm⁹ fit quā
do nerui anteriores extendūtur ⁊ poſteriores īcuruā
tur. ⁊ dicitur ab epi qḋ eſt ſupra eo qḋ iſti ſupra collū
pendent vȝ retro. Empitroſtonus dicit' ab empo qḋ
eſt ante. fit enim quando nerui anteriores incuruant'
⁊. poſteriores elongatur: vnde iſti ſemper proſpiciūt
verſus terram. Thetanus dicitur quaſi totum te
nēs q: nerui āteriores ⁊ poſteriores i thetano incur
uātur: vnde iſti recto modo ſtāt q: nec a dextris nec a
ſiniſtris flectuntur. Ex repletione fit ſpaſmus. duȝ
enim nerui replentur diſtrahuntur in latum ⁊ contra
huntur in longum: ⁊ ſic dum contrahuntur nerui cō
trahuntur mēbra ex eis abligata: ⁊ ſic fit ſpaſmus ex
repletione. Ex inanitione aūt fit ſpaſmus dum ner
ui ex aliqua cauſa contrahuntur ⁊ areſcunt: ⁊ areſacti
contrahūtur: ⁊ ſic ſequitur ſpaſmus ex inanitiōe: ⁊ ta
lis ſpaſmus incurabilis ē. Dicit enim. Ipo. in amphō.
Spaſmus ex inanitione mortalis. cū co. n. imediate
fit caloris naturalis deperditio. Uñ virtutes in ſuis
opībus debilitantur. Ex frigiditate etiam induci
tur ſpaſmus quia frigiditas habet motum ad centrū
incurtantur ⁊ incuruantur nerui ⁊ membra eis alliga
ta: ⁊ ſic fit ſpaſm⁹ ex frigiditate. Signa ſpaſmi ſunt
quia eſt membroꝝ atractio dolor ⁊ tremor: eger uix
mouet ceruicem ⁊ ce. membra: ⁊ cū difficultate trā
glutit ⁊ expuit: ⁊ nulla fortitudo i mēbris eius eſt. Nā
ſicut dicit ariſtotil' in topicis. Fortitudo. n. a neruis ⁊
oſſib⁹ habet': que ſi debilitant' cōtrariū ſequet'. Si fit
ſpaſmus ex labor' anguſtijs uigilijs triſtitia ⁊ a nimio
fluxu ſan. vel narium: vel emoroydarum: uel meſtru
orum fluxu vrine vel ex fe. acutis ⁊ ſimilibus eſt ex in
anitōe. Si vero fiat ſpaſmus ocioſo multum come
dente vel ex frigiditate uel ex vulnere non bene cura
to ⁊ huiuſmodi eſt ex repl'one. Et ſi medicus ad cura
tionem ipſius acceſſerit dum fe. ſupuenerit ipſi ſpaſ
mo ex repletione manuȝ nullatenus apponat. Nam
ſplendori radiorum ſolis faces ardentes apponere ut
mai⁹ lumen appareat fatuorū eſt. Qḋ ſi huic ſpaſmo
fe. nō ſupuenerit inducat' prout inferi⁹ enarrat'. Et ſic
ipſe ſpaſm⁹ curabit' ſtatiȝ fe. ſupueniēte cū ſpaſmus ſit
neruorū molities ut ait Gal. in libro de accidenti ⁊
morbo. ⁊ fe. fit ſecūdū cauſā ſuā calida ⁊ ſicca ſua cali
ditate ⁊ ſua ſiccitate deſiccabit ⁊ cōſumet predictorū
neruorū molitiē ſuperabundanteȝ: ⁊ ſic erit curat' paſ
mi: ⁊ nō quelibet febris debet induci ſȝ ſolū acuta fe.

Fiat igitur vnguentū ad ipſā febrē inducēdā hoc
modo. ℞. fe. naſturcij: nucis ſaracenice. piretri ana.
ʒ. i. ⁊ i olo laurino aliquātulū excoquātur ⁊ ſuper um
bilicū timpora ⁊ pulſatiles uenas inunctio fiat: quia
ſtatim inducetur fe. Unguentū aliud magiſtri mei
ad fe. inducendā. ℞. piperis: pretri: euforbij. ana pul
uerizētur omnia ⁊ miſceant' cum ſcarabeis: qui ſtant
in balneo bñ piſtatis: ⁊ fit tantumdē ſcarabeorū ſicut
pul. predicti. deinde conficiātur omnia cū ſuco flam
mule: ⁊ fiat in moduȝ vnguenti: ⁊ inungant' ex eo pul
ſatiles vene brachiorum pedum timporū umblicus ⁊
ſpina dorſi. Aliud ad idem. ℞ olei communis olei
laurini: ana. fac bulire cū ſuco flamule uiridis vſque
ad conſumptionem ipſius ſuci: deinde appone ſtora
cē calamitā. piper ⁊ ceram ⁊ in modum vnguenti con
fice: ⁊ venas pulſatiles inunge. Suppoſitoriū qḋ
īducit fe. decoquat' mel ⁊ i fine decoc. addat' fel tauri:
⁊ addito pul. euforbij ⁊ nigelle iformet' ſuppoſitori
um: ⁊ ſupponat' ano. Unguētū aliḋ ad fe. īducēdā. acci
piant' vermes: q vocant' forficule: ⁊ ſūt āte ⁊ retro ſic
ut forfices: ⁊ ſtāt i muris ⁊ parietib⁹: ⁊ buliāt i oleo cō
muni vel ī oleo flamule ſupradicto: de quo venas pul
ſatiles brachioꝝ ⁊ timpoꝝ inungas. ⁊ vigilet ſpaſma
ticus inquātū pōt: ⁊ ponātur vētoſe i ſumitate capis
cū ſcarificatōe: ⁊ amotis vētoſis ligetur loco: vbi fue
rit appōitio: cepe tritū cū cio tepidū. Aliud magiſtri
mei ad idē caro leōis euforbiū flamula cātarides ana
coquātur in oleo nucis uſqȝ ad diſſolutionem ipſo
rū poſtea colla exprimendo fortiter. ⁊ inungendo ve
nas manuū ⁊ peduȝ ⁊ totam ſpinam: in viro circa ge
nitalia: i muliere circa muliebria ⁊ vbera et hoc fiat
ad ignem: et poſt coperiatur pa. in lecto. Quando ve
ro fe. ceſſare volueris mitte pa. i balneo aque tepide ⁊
ſtatim fe. ceſſabit. Aliud ad fe. inducēdā. accipe ſcor
piones colubrinos ⁊ ſcarabeos: qui ſtant in balneo:
cantarides bene pulueriȝatas ſucuȝ flamule: vitis al.
ſquile: rute. euforbij: carnis leonis: gūmi hedere ana
hec omnia in oleo flamule vel in oleo petroleo uel ſal
ti cōmuni trita bul'. ⁊ inungantur vene pulſatiles ex
huiuſmodi vnguento. Item cantarides ſolum diſ
temperate cum ſuco flamule vel oleo petroleo inun
cte inducunt fe. Aliud ad idē optimū. accipe ſerpen
tem abſciſſo capite eius ⁊ cauda tribus digitis men
ſuratis et mediū ſuſpende: ⁊ qḋ inde diſtillauerit col
lige: ⁊ cū ſuco muſcaꝝ ⁊ ſcarabeoꝝ miſce: ⁊ vnge pre
dicta loca. Aliḋ ad idē. accipe rutā ⁊ flamulā agre
ſtē: tere ea ⁊ i oleo p. xv. dies iaceāt: deīde colent' ⁊ in
pdicto oleo addat' pul. euforbij elbi albi: ⁊ inūge pdic
ta loca. Aliḋ ad idē accipe lacertā viridē auripigmē
tū: euforbiū elbū al. ⁊ nigrū ſtellionē carnē leonis ſca
rabeos oua formicaꝝ ⁊ qcūqȝ hñt calida potes ut pip
aleū piretrū: flamulā ⁊ alumē: ſemē ſinapis antimoniū
naſturciū. rutā agreſtē ſcorpiōes ⁊ humōi: hec ul' qḋā
eoꝝ bul'. i oleo flamule ul' laurio petroleo ſinapi iuni
pero oleo muſcelio ul' cōi: ⁊ liniant' uene pulſatiles ⁊
dextrū ypocūdriū: i uiris gēitalia: i mlierib⁹ māmille.
Uidi qḋdā ſalernitanū q mihi ṫtulit ꝙ īducebat fe. i ꝗ

cunq₃ volebat hoc modo. tenebat eni₃ duos digitos per totā noctem inuolutos in puluere turbit: mane uero fricabat iter digitos ipſiꝰ manꝰ pul. feniculi : ex pſſio ne₃ elbi al. ⁊ turbit: ⁊ poſtea vngebat pl'ſum vbicūq₃ uolebat: et ſtatim ſe. ſuperueniebat illi. Et ſic in quo cunque ſano homine etia₃ poſſet ſe. induci. Qđ ſi ſpaſmaticus fuerit conſtipatus inducatur aſella cum ſuppoſitorijs uel cum cliſteribus mordicatiuis in precedētibus capitulis dictis. Item lutu₃ decoctu₃ in oleo ⁊ calidu₃ neruis ſuperpoſitum prodeſſe ꝯſueuit Itē portulaca in aqua fortiter excoquatur: ⁊ ordeu₃ tritū cortices fabarum ⁊ glandium admiſceātur eis: ⁊ totu₃ ſupra peciam uel lanam ſuccidam extenſū neruis contractis apponatur. Item recipiat per nares ſuffumigium de ligno aloes combuſto in oleo extincto quia cerebrum ⁊ neruoru₃ originem confortat multum. Item calx viua in aqua ſimplici cocta ⁊ in oleo mixta in modum vnguenti: ſi ex huiuſmodi vnguento inungantur neruis prodeſt mirabiliter. Item ſaluia cum ouis data ⁊ cum vino decoctione eius nerui loti multum confortat neruos ⁊ huic egritudini ⁊ alijs: in quibus nerui leduntur multum confert. unde inquit virgilius i libro đ agricultura. cur moritur homo cu₃ ſaluia creſcit in orto. hoc enim dicit propter maximā eius virtutem. quia neruos: vt dictum eſt: potentiſſime confortat. Si loquela priuatur pul. caſtorei pa. ſub līgua teneat: ⁊ fiant ipſa remedia que in capitulo de paraleſi dicta ſunt valere ad amiſſione₃ loquele: herba paraleſis vince toxicum proſunt huic egritudini ſi ad comedendu₃ dentur. Balneum ſulfureum vł factū de decoctione herbe paraleſis ſaluie calamēti multū valet: vł factū ex decoctione ſaluie ſauine roriſmarini arthemiſie pitarie betonice eupatorij pulegij ⁊ mētaſtri. Sternutatio: quam in paraleſi dixīmꝰ valeꝛ i egritudine hac fiat. Et ſi poſt ſternutatione₃ nares ardeāt: vngantur cum lacte mulieris. Dentur tibi ſepe ⁊ ſepius. xi. vł. xv. pillule cochie almanſoris: uel ſecundu₃ ꝙ tibi videbitur. Inūgatur corpus cum oleo laurino agripa marciaton oleo petroleo vnguento aureo ⁊ ſiſibus. ¶Poſt purgatione₃ radatur bñ cū raſorio pupis cerebri: ⁊ īungatur ex hoc unguento. ℞. piretri: euforbij: ſinapis: afodilij: narciſci: caſtorei : piperis lon. añ ℥. quartu₃. tempera cum ſuco rute: ita ꝙ ſit ſepties tātum olei medietas: ⁊ coquātur uſq₃ ad conſumptionē ſuci. Utatur Adriano ſine opio: uel diatritōpipeō: diamargariton ⁊ ſſibus. ¶Pul. caſtorei quotidie inſuffletur in naribꝰ: ⁊ vinū decoc. ipſius ⁊ ſaluie detur i potu quotidie. Uētoſe ſine ſcarificatiōe ponanꝛ in occipitō poſtmodum ſaceletur locus cū ſale ⁊ ſulfure ⁊ farina tritici: iaceatq₃ in ſtramine iuxta ignē. Si ex materia ſan. abudāte fiat ſpaſmꝰ fiat flobotomia de vena mediana: ⁊ mundificetur ſanguis cū his q̄ i caplo de dolore capitis ex ſan. facto dicta ſunt. Qđ ſi ex vulnere fiat ſpaſmus: aperiatur vulnus ⁊ humectetur: ⁊ totum corpus ex hac vnctione vngatur. ℞. olei muſcelini. ℥. ij. petrolei. ℥. ſ. olei cōmunis ⁊ butiri. ana. ℥. iiij. cere. ℥. ij. ſtoracis liquide ⁊ ru. ana. ʒ. iij. maſticis olibani ana. ℥. i. gūmi hedere. ℥. iij. ſ. ex hac vnctione ungatur ſpaſmatus ex vulnere uel replōne in ceruice collo ſpina ⁊ toto corpe eo collocato iter duos ignes. Empłm optimum ad idem. accipe abſinthij : cimini baccarum lauri ana. ʒ. ij. omnia puluerizentur: ⁊ cum melle conficiantur ⁊ bul'. ⁊ parum inſpiſſentur: ⁊ ſup plagellam locis doloroſis calið apponatur: quia dolorem neruoru₃ mirabiliter mitigat. Quod ſi ex inanitione fiat ſpaſmꝰ hoc ab Ypo. ⁊ ab alijs auctoribꝰ icurabilis nūcupatur: tamē adhibeamus remedia que cōpetenter poſſumꝰ. In his igitur paſſionibꝰ i qbꝰ infirmus ab auctoribus deſpatur: debemus hoc modo ad curam procedere: vt v₃ ipſos infirmos deſperatos capiamus in cura ꝓut eſſent mortui nō ꝑmittētes eis ſalutem. Sed promittentes nos facturos illud qđ poterimus ſecundum artem noſtram. Non enim nouit medicus mortuos ſuſcitaꝛ: hoc. n. plus pertinet deo quā hoi. ¶Ponamus itaq₃ ex manitione ſpſamatos in balneo in quo cocte ſint roſ. mal. biſmal. brāca vrſina ꝓiectis intus. xx. vitellis ouoru₃: fiat hoc balneum ſepe ⁊ ſepius: ⁊ ex ipſa aqua balneet totu₃ corpus ⁊ caput: lauetur etiam caput lacte aſinino pecorino caprino vel mulieris nouiter mulſo. inungatur totu₃ corpus ex unguento facto de medulis oīum animalium quecunq₃ hꝛe poteris. Elł'm ad reſtaurationem humiditatis diarodō abbatis ⁊ triaſādali ⁊ huiuſmodi elł'ia ꝛ̄ſtauratiua tribuāꝛ: ⁊ cibaria lubrica humida ⁊ ſubtilia tribuantur eis: ⁊ ea remedia que dicturi ſumus in capitulo de ethica huiuſmodi ſpaſmo ex inanitione competūt.

a Oditiones. quidam patiebatur dolorem iu tibia coſſa pectore ⁊ vſq₃ ad pedem protendebatur: ⁊ ſibi videbatur ꝙ moriretur cum cōtractione ⁊ ſpaſmatione neruorm ⁊ lacertorum ipſius tibie ⁊ cruris: ⁊ in tantu₃ erat dolor intenſus ⁊ acutus ꝙ non permittebat ſetāgere ab aliquo in predictis membris. Et patiebatur etiam lienteria₃ cū maxia corporis macilentia ⁊ cōſumptione: Cui feci ſirupū cōſtrictiuū quē i cura diſinterie deſcribemꝰ: ⁊ iniūxi ſibi dietā reſtictiuā ſicut ſūt diacitonite₃ zucharum roſ. antiquum diadragātū et ſimilia. Et feci inungi crus ⁊ tibiam ex dialtea marciaton agrippa oleo laurino oleo petroleo ſimul mixtis ⁊ liquefactis iuxta ignem: deinde in ſtupa feci inuolui crus ⁊ tibiā: ⁊ facto his ē liberatꝰ ꝑ ꝯſtrictiua ꝑdicta.

¶Capitulum. xxvi. de mania et melencolia.

a Oſt ſpaſmi tractatum de mania ⁊ melencolia in vnū ordinare ⁊ tractare ꝓpoſui i quo ſigna ⁊ curas harum egritudinum prout melius potero concedēte ſummo creatore breuiter aſſignabo. Mania quidem eſt infectio anterioris celule capitis cum priuatione imaginationis: vel ſecundum quod melencolia eſt in ſpiritu animali quam timor ⁊ puſillanimitas ſiue triſtitia generauit: q: in ipſo: qui patitur mł'iam eſt triſtitia timor ⁊ deſtructio ſermonis. Et locus eius: ut dixi: eſt media celula capitis inter rationalem ⁊ fantaſticam. Fiūt he. n. paſſ. quandoq₃ ex ꝓpria paſſ. cerebri: quādoq₃ ſtomaci: qñq₃ ex groſſa fumoſitate ad cerebrum ex ſtomaco aſcendēte: quādoq₃ ex ſubtili fumoſitate ad predictum locum aſcendente: quādoq₃ ex vitio aliorū: quādoq₃ ex ſan. quandoq₃ ex coła: quandoq₃ ex ſłate quandoq₃ ex mł'ia qđ ꝑ ſigna inferius narrabo. Fiunt ēt he paſ. a quibuſda₃ generalibus cāis: ⁊ quibuſdam ſpālibus. A generalibus ex cibis mełiam generantibꝰ ⁊ maxie a nimia vini fortis potatione ex quo adurūtur hūores: ex fortibus pipatis aliatis ⁊ ſalſamentis ⁊ cibis alijs humores aduſtos generantibus. fiant etiā ab

exterioribus vt a morſu rabidi canis: a morſu veneno
ſorū aīaliū: ab aere corrupto ⁊ ſimilibus. Et fiūt ab
interioribus: vt ab aīe paſſiōibus: vt ira terror ſubi-
tus: ſolicitudo: ex nio ſtudio: ex rerū amiſſiōe: ex fe. eti-
precedēte: ex nimio ieiunio: ex nimijs vigilijs: ex reten
tione ſan. cōſueti fluere p nares: vel p menſtrua plus
debito retēta: vel ex ſpmate corrupto uel vltra moduȝ
retēto: ⁊ hoc ī iſtis viduis religioſis viris ⁊ mulierib⁹
ſepe accideꝛ videm⁹. Nā vt ait gal. ſpma cū plus debi
to retineꝛ cōuertitur in uenenū. Si igitur huiuſmo
di paſſi. ex ſan. fiāt ſigna ſūt hec: ridet pa. fere tota die ⁊
loqtur: ⁊ in coreis ⁊ in gaudijs: ⁊ vbi pulſant inſtrumē
ta muſica uellet eſſe tota die. vrina ēt eſt rubicūda vel
ſubrubicūda ⁊ p totū ſpiſſa. Etas ēt calida ⁊ hūida tē-
pus: regio: cōplexio: ⁊ dieta pcedēs ſi in hoc cōueniāt
magis certificāt. Si ex colera fuerit: fiūt furibūdi: ira
ſcuntur: furiūt: clamāt: ſaltāt: currūt: vigilāt: ⁊ mania-
cam cōfidētiā habēt: ⁊ alios uolūt pcutere ferro: niſi a
quibuſdā retineātur ſe per feneſtras iacere volūt niſi
teneātur: vrina citrina vel ſubcitrina in ſubſtātia p to
tū tenuis appȝ: dieta precedēs: tps: regio: cōplo: etas
ca. ⁊ ſicca. ſi in hoc cōueniūt magis reddūt ſecurū. Qḋ
ſi ex flegmate he paſſ. fiāt ſūt liphatici: putāt ſe eſſe pi-
ſces: petūt aquaȝ quotidie: ⁊ tota die uolūt eē in flumi
nibus ⁊ in mari: dieta pcedēs frigida ⁊ humida: com
plexio: etas: regio ſi in hoc cōueniūt magis certificant
vrina ēt palida vel ſubpalida cū ſubſtātia mediocriter
ſpiſſa. Qḋ ſi melia in cā fuerit: ſūt triſtes ⁊ ſoliciti ⁊ de
ſepulchris agitāt morituros quotidie ſe credūt: iacent
in ſepulchris: oſſa mortuorū colligētes: tota die plo-
rāt: ⁊ inde cōtriſtātur: falſas ⁊ vanas ſuſpitiōes habēt
quidā putāt ſe nō habere caput: vt̄ gal. quedā cū cape
lo plūbeo reſeruauit. Quidā credūt ꝙ angelus vn⁹ ſu
ſtineat totū mūdū: ⁊ uelit ipm dimittere cadere. alij te
nent pugillū clauſum ſic ꝙ non poteſt eis aperiri: cre-
dentes ſe maximū theſaurum uel totū mundum in pu
gillo tenere ⁊ iſti ſunt obediētes. Alij credūt ſe eſſe
vaſa de argila: ⁊ nolunt ꝙ aliqs tāgat eos timētes ne
frangātur. Alij nolūt ꝙ aliqs reſpiciat eos timētes
ne faſcinētur: ⁊ ſi qs eos proſpexerit ſtatim ſpuūt plu-
ribus vicibus. Alij extēdūt brachia in modū galo-
rum ⁊ vidētes galos cātant ſicut galli credētes ſe eſſe
gallos. Alij etiā in peſſimas cadūt ſuſpitiōes: ita ꝙ
amicos ⁊ parētes odiū habeāt ⁊ vituperāt eos. Vrīa
taliū eſt glauca palida ⁊ ſubalbida in ſubſtātia p totum
tenuis: dieta frigida ⁊ ſicca pcedēte ⁊ in ſene melēco
lico ⁊c. oīa ſi pueniūt reddūt ſe magis certos has paſ.
ex humore melācolico fore procreatas. Qḋ ſi ex propa
paſſ. cerebri fuerit hec paſſ. habēt anguſtias ſuſpitiōes
multas: timorem: triſtitiā: ⁊ multā alienationē mentis
⁊ hoc eſt ſignum humorum in cerebro ī quātitate abū
dātiū: iuxta illud Gal. dicētis. Oēm .n. alienationeȝ
mentis precedunt humores calidi ⁊ pungitiui. Qḋ ſi
ex colligātia ſtomaci cū cerebro fiāt he paſſ. tūc habēt
oxireuma frequēs ſputum ardorē inflāmationē indi-
gnationē ⁊ huiuſmodi. Et eis peius eſt poſt cibum: et
alleuiātur per vomitum ⁊ rugitum. Si vitio iliorū
patiūtur dolorem ſepe in ilijs: alleuiātur per cliſtere p
medicinas ſumptas ⁊ per vomitū vt infra diſtingue-
mus. Cū itaqȝ he paſſ. ex ſan. generate ſint: qḋ p pre
dicta ſigna cognoſcitur: minus ſūt alijs ſpēbus pericu
loſe: qȝ que ex alijs fiunt humorib⁹. vnde. ipo. in am-
pho. deſipientie qdē cum riſu facte bone vel ſecurio-
res: que vero cum ſolicitudine ⁊c. Nec intelligas per
hoc ꝙ alique deſipiētie ſint ſimplr bone: ſed ſunt bone
.i. minus pericoloſe qȝ alie. Si itaqȝ pter retentio
nem ſanguinis cōſueti fluere per nares q nō fluxit lō-
gis tēporibus fiant he paſſ. Tūc extrahatur ſanguis d
naribus cū ſetis porcinis naribus imiſſis: vel fiat inci
ſio vene que eſt in medio frontis ⁊ ſanguis ſecūdū vi-
res extrahaꝛ. Fiat aer artificialr frigid⁹. dieta frigida
⁊ humida exhibeaꝛ cataplaſmata inunctiōes ⁊ huiuſ-
modi frigida capiti apponātur ſm ꝙ dictum eſt in ca-
pitulo de dolore capitis ex ſanguine facto. Quod ſi p
pter menſtruorum vel emoroidarum retentionem fu
erint facte iſte paſſ. prouocentur menſtrua vel emoro-
ydes. Nam vt ait Ipo. in ampho. maniacis ⁊ nefre
ticis emoroydes innate bonum. Incidatur etiam ve-
na ſaphena: que eſt prope cauillam pedis: purgetur cū
pillulis de quinqȝ generibus: vel cum lotura in capi-
tulo de dolore capitis ex ſanguine facto a nobis dicta
⁊ eodeȝ regimine regantur: ⁊ in dieta regantur: ⁊ cuȝ
alijs: vt eſt dictum ibi. Quod ſi ex co. fiant iſte paſſ. de
tur ſirupus de fumoterre lactucas comedat qꝛ ſom-
pnum inducunt infrigidādo ⁊ humectando: ⁊ ſirupus
etiam de ſuco lactuce ⁊ decoc. earum ⁊ zuchari multū
confert. Emplaſtra autem ⁊ alia ſompnum inducē
tia: que in capitulo de freneſi ſunt dicta in hac cauſa fi
ant. Purgetur co. cum cartatico imperiali vel diaca-
tolicon: vel cum decoctione in capitulo de dolore ca-
pitis ex co. facto dicta. Et abraſo capite epithimata et
inunctiones ibi ſcripte in hac cauſa fiant: etiam cliſte-
ria ⁊ ſuppoſitoria ſecundum quod videbiꝛ neceſſariuȝ
fore faciatis. Iteȝ mal mercuri. roſ. viole lactuce fo
lia mādragore: ⁊ ſempuiue in aqua bulliant: ⁊ addito
pauco oleo roſ. vel viol. caput abraſum patientis ex
huiuſmodi aqua laueꝛ poptime: ⁊ ēt balneeꝛ ī huiuſ-
modi aqua: quia optime valet ī cauſa utraqȝ ſan. ⁊ co.
⁊ ſomnum inducit. Vltimum ⁊ ſūmū remediū ī ma
nia ⁊ mſia ex ſan. uel co. uel alijs humoribus qbuſcū-
qȝ facta fuerit eſt iſtud. uȝ ꝙ mundificato corpore cuȝ
catartico cōuenienti abraſo prius capite fiat hoc mo-
do cauteriū ī ſumitate capitis. incidaꝛ cutis ī moduȝ
crucis: ⁊ craneū pforetur vt materia ad exteriora exa
let: ⁊ multā emorrogiā patiatur ſan. qꝛ pa. quandoqȝ
hoc modo liberaꝛ per materiā exeuntē. Vel fiat ſolū
modo cauteriū ī ipſa capitis ſummitate: ⁊ teneaꝛ uul-
nus aptū: ⁊ poſtmodū cureꝛ ſecundū ꝙ ī cirurgia ple-
nius edocetur: ⁊ teneatur pa. in vinculis ab aliorū ho
minum leſione: ⁊ priuetur conſortio. hoc enim vltimū
eſt remedium in huiuſmodi egritudinib⁹: vt dixi. Ven
toſa etiam poſita in ſūmitate capitis multum valet vꝛ
cauterium in medio capitis factum ita ꝙ ex tranſuer-
ſo fiat: vt incipiat a prora capitis ⁊ finiat in ipſa. Qḋ
ſi he paſſ. fiant ex flegmate digeratur materia ⁊ purge
tur eodem modo ſicut dictum eſt in capitulo de dolo-
re capitis ex flegmate facto. Gargariſmata epithima-
ta inunctiones fomentatiōes ⁊ emplaſtra ibi ſcripta ī
hac cauſa fiant ⁊ dieta ſimili dictentur. Emplaſtruȝ
de rad brionie cum al. oui mixtis tritis ſupra medieta
tem capitis abraſi apponatur ⁊ ibi per tres dies tenea
tur. Comedat etiam radices enule cum aliquibus con
dimentis ſepe ſtomacho ieiuno. Vltimo his non valē
tibus fiat inciſio vel cauterium in ſumitate capitis ſe-

cundū precedētem doctrinā. Quod ſi ex melencolico hu. fuerit hec paſſio digeratur materia cū ſirupo d ſuco boraginis ⁊ ſene cū zucharo facto in eſtate. in yeme cū melle ⁊ iſte ſirupus ſcriptus eſt in capitulo epilēſie. Uel digeratur materia cū iſto ſirupo optimo. ℞. ſene thi epithimi' cuſcute ana. ℥. ſ. meliſſe boraginis bugloſe ca. ue. ana. m. i. florū boraginis. ℥. ſ. radicis feniculi ſpargi bruſci ana. ℥. ſ. mellis libr. i. ſ. in yeme. in eſtate vero in tātum zuchari: ſumat quolibet mane. ℥. i. ſ. de iſto ſirupo: in yeme cū ca. in eſtate cum frigida quouſq; materia fuerit digeſta qđ p vrinā cognoſcit que plus accedit ad ſpiſſitudinē dū materia ad digeſtionē appropinquat. ⁊ tunc purget cū theodoricon anacardi vel cū diaſene vel cū yeralogodion cum aqua de coc. epithimi ⁊ mirabolanorū indorū. Uel cū pillulis factis de yerapigra gal. ⁊ aloe. vel cū his alijs pillulis que ſpeciales ad hoc ſūt. ℞. lapid lazuli armoniaci ana ſene in triplo: ⁊ addito pauco pul. maſticis ⁊ bdelij ana informētur pillule. Uel cū his alijs pillulis ad hoc ſpecialibus ⁊ etiā ad quartanā cū fit ex humore mēco optimis. de qbus detur. ʒ. ij. ſi virtus fuerit fortis. ℞. epithimi polipodij ana. ʒ. iij. yerepigre Gal. ʒ. vi. mirabolanorū indorū. ʒ. iiij. agarici. ʒ. iij. lapidis lazuli: armoniaci ana. ʒ. ij. bene lauetur cū aqua dulci dictus lapis. cōtritis inde omnibus cōfice cū ſuco bugl. ⁊ detur. vel purget cū decoctione: quā in quartana vera dicā. Itē nota q i omni deſipiētia ſiue mania ſiue mēia: ex quocunq; fuerit humore: poſt purgationez debemus confortare cor ⁊ cerebrum cū electuarijs ⁊ alijs conuenientibus ſibi ſicut ſunt diarodon abbatis ⁊ diamargariton. Uel cū hoc electuario qđ confortat cor ⁊ cerebrū vt dicit vtētis eo. vnde multū vz oi egritudini ex melēcolia. facit. n. bonū odorē ori ⁊ mūdū colorē corpi ℞. roſ. ligni aloes folij. ana. ʒ. iij. macis nuciſmuſ. galāge. cardamomi maioris ⁊ minoris cinamomi croci ana. ʒ. i. ſ. ciperi margaritarū. ana. ʒ. ij. zuchari libr. i. ſ. conficiātur ⁊ detur ad modū caſtanee cū vino ca. i yeme: cū frigida in eſtate: ⁊ vz miro modo ad omnia ſupradicta. Electuarium aliud magiſtri mei: quod dicit electuariū: letificās. cōfortat. n. cerebrū cor epar ⁊ teſticulos inducēs leticiā ⁊ etiā ad coitum valet mirabiliter. ℞ roſarum rubearū ciperi. ana. ʒ. v. gariofol maſticis ſpice aſſari. ana. ʒ. ij. cinamomi. ʒ. iij. croci. ʒ. ij. macis cardamomi maioris ⁊ minoris. ana. ʒ. i. nucis muſcate. ʒ. i. ſ. meliſſe florum boraginis rad ligue bouis deſiccate in vmbra rad gariofilate folij indi oſſis de corde cerui ariſtologie lōge ⁊ rotūde margaritaruz perforatarū ⁊ nō perforatarū dragāti ana. ʒ. ii. terātur omnia ⁊ cribelentur optime: deīde radices predicte ⁊ herbe coquātur optime cū lib. i. embilicorū i libr. viij. aq vel in ſuco boraginis: qđ eſt melius ſatis: donec tertia pars remaneat: deinde collētur ⁊ cū melle coquantur vſq; ad ſpiſſitudinē ⁊ tūc pul. ſpecierū admiſceatur cōmouendo cū ligno ſalicis quouſq; icorporētur omnia perfecte. vltimo aromatizet cū. ℈. i. muſci. ⁊ detur vt precedēs electuariū. Dietētur iſti ſicut pa. dolorem capitis ex melencolico humore facto vt ibi ſcriptū eſt.

Epithimata vnctiones ⁊ emplaſtratiōes ibi ſcripte in hac cā fiant. Item abraſo capite fiant fricationes ⁊ fomentationes: ⁊ lotio capitis ex aqua decoctōis ca. meliloti: camo. ordei excorticati ⁊ nenufaris. Item poſt digeſtionem balneentur in aqua tepida dulci ita tamen q nō ſudent. ſed ſtatī cum ibi parū ſteterint exeant. Ultimū vero remediū: vt dixi in hac ſpecie ⁊ i omnibus alijs eſt per cauterium ſecundum precedentem doctrinā factū. Item nota q in omni deſipientia ſiue mania ⁊ melēcolia diſtinctū ſignum perfecte curationis eſt. cū pa. incipit habere aſpectū ſuauem ⁊ humilem. Cū vero aſpectū crudelē ⁊ horribilem habeat: ſcias ipm adhuc nō eſſe curatum. Itē nota q coitus p interualla multū prodeſt omnibus maniacis ⁊ mēicis: ⁊ pulcras mulieres amplecti ⁊ tāgere: ⁊ ſecū iacere: et verba ſolatioſa audire: inſtrumenta muſicalia ⁊ voces amenas in cātu audire: ⁊ coram ipo pulſar. hec omnia mirabiliter valent omnib' deſipientiam ſiue maniaz ⁊ melācoliam habentibus. Et ſpecialiter magis competunt hec his qui patiuntur has paſ. propter nimiam abſtinentiā: ſicut ſūt iſti religioſi monachi vidue ⁊ huiuſmodi. Etiam nimiū ſtudētes q ppter huiuſmodi ſtudiū ⁊ aīe paſſiōes ⁊ abſtinētiam fiūt maniaci ⁊ melēcolici. Qđ ſi ppter rerū vel pecunie amiſſionē fiant he paſ. apponatur multitudo pecunie corā eis: ⁊ medicus cū amicis ⁊ cōſanguineis pa. ordinet q dicta pecunia videatur apportari per debitores ſuos: vel etiā donata. Hoc. n. modo vidi in partib' meis quendam feneratorem auariſſimum: qui multā pecuniā amiſerat curari. Inducat etiam gaudium ⁊ leticia ſecūdum modū precedētem: quoniā in hac ſpecie ⁊ in omnibus alijs multū valet, pterq; quādo fit ex ſanguine: quia tūc nō debemus gaudium uel leticiam inducere. Qđ ſi materia fuerit in ſtomaco pa. mūdificet cum vomitiuis partim ⁊ partim cū medicina laxatiua. Et ſi in alijs locis fuerit. Pillule cochie vel pillule de ſerapino dentur ⁊ cliſteria acuta ⁊ huiuſmodi. alia que dicentur in capitulo de colica ⁊ iliaca fiāt prout expedire videbitur. Minutio etiā ſaphene ⁊ minutio ante balneatione fiat. Qđ ſi pp morſum canis rabidi hec paſ. fuerit generata infra diē. vij. mori cōſueuit īfirmus. tn̄ faciamus id qđ poſſumus dātes tiriacā ul metridatū cū decoc. arthemiſie uel mēte ⁊ ſupra morſuz apponatur empl'z: qđ i cura morſus canis rabidi dicturi ſumus.

a Additiōes. ſirupus magiſtri ioānis de peruſio ad generādum leticiā ⁊ ad cōfortatiōez cordis ⁊ cerebri: ⁊ etiam ad corruptionem memorie ⁊ ad multa alia. ℞ ſerici crudi. ʒ. ij. ſe. baſiliconis triti: ſe gariofilate: foliorū citri ana. ʒ. viij. corticū malicidonij: corticū citri. ana. ʒ. ij. rad. ligue bouis. vij. numero ⁊ foliorū. libr. ij. zuchari libr. iiij. aq roſ. lib. i. maſticis. ʒinzi. galāge zedoarie ſpice. ana. ʒ. iiij. ligni aloes: gariofilorū nuciſmuſ. terre amare ana. ʒ. ij. muſci. ℈. i. ambre. ℈. i. ſ. fiat ſirup' ⁊ exibeat.

¶ Capitulum. xxvij. de vertigine ⁊ ſcotomia.

u Ertigo ſiue ſcotomia: eſt euolutio ſpiritus ante oculos. vel uertigo ſiue ſcotomia ē obuolutio cerebri cū ſpiritus viſiblis ipedit. Et habet fieri hec paſſ. ex aliqua materia exiſtente in ipſo cerebro uel a ſtomaco veniente. dum. n. fumus ab ipo ſtomaco reſoluitur ex aliqua materia ibi exiſtente veniens ad uerum obticum: obturat ipm neruum: vnde ſpiritus anialis eſſentialiter venit vſq; ad locum illum ⁊ eſſentialiter immutatur. vnde cum fumoſitas eſt in neruo obtico ⁊ ſpiritus animalis venit per ſpiritum illum neruum impellit ⁊ fit motus giratiuus: vt patet in impulſione duorum uentorum: qui

dum equales ſunt in motu terre circuitū mouentur. Et hoc modo fit vertigo ſiue ſcotomia. Si fit a cerebro hec paſſ. patitur grauedinē capitis ⁊ ſonitū auriū ⁊ turbationē cōtinuā: odoratus defectū ⁊ alioꝝ quinqꝫ ſenſuum. videtur eis ꝙ omnia ante eos poſita circū uoluantur. maxime ſi aquā fluentē reſpiciāt aut ſi maximo curſu incedūt. Ideo quādoqꝫ ī terrā ſubito cadūt quādoqꝫ in flumine uel in puteo ſi ibi eſſent propinqui uel de pōte ſi illac trāſirent. Si vitio ſtomaci fiāt he paſſio. propter fumos ab ipſo ſtomaco reſolutos peten/tes cerebrū: abominationē in ore ſtomaci ſentiūt ⁊ dolorē cordis ⁊ tremorē ⁊ maxime leduntˀ poſt cibum. Scotomiā quādoqꝫ poſt cibum patiuntˀ ⁊ quandoqꝫ nō. quandoqꝫ vomunt: quandoqꝫ triſtes ⁊ macri fiūt et ſi cito non curētur maniaci uel epiletici fiūt. Si ex hu. capitis fiat hec paſſ. ſan. fiat minutio tēpore calido de cephalica brachij dextri: hieme vero ⁊ tpe frigido ď vena eadē ſiniſtri brachij minuanẗ. minutione celebrata detur mel roſ. cū aqua decoc. ſe. aneſi ⁊ feniculi ⁊ quicūqꝫ humo. in cerebro abundauerit: hanc paſ. faciens: digeſtus prius purgetur ſecūdum ꝙ in capitulo de dolore capitis ſeriatim ſcriptum inuenies: ⁊ obtarmitum naribus apponatur. Quod ſi ex flegmate in ſtomaco exiſtente fiat: digeratur materia cū oximelle ſquilitico. deinde purgetur ⁊ prouocetur vomitus ſecundum doctrinam in capitulo de dolore capitis ex flegmate exiſtente in ſtomaco facto ſcriptum eſt. Et cataplaſmata facta ſtomaco applicētur. Ciminum bacce lauri maſtix ⁊ abſinthium in vino dulci infuſa ſtomaco applicentur dentur pillule ante cibum ⁊ poſt. Et remedia predicta in capitulo predicto preſcripta in hac cauſa fiant. Quod ſi ex co. in ſtomaco exiſtente fiat prouocetur vomitus cū aqua frigida. ⁊ purgeẗ ſi fuerit neceſſe cū triffera ſaracenica ⁊ diaprunis oximelle ⁊ ſimilibus: ſecūdum ꝙ in capitulo de dolore capitis vitio ſtomachi ex co. ſupabundāte facto diximus. Si pp ſtomachi frigiditatē ſiue hu. vitio fiat deẗ diatritō pipeō diaciminū diacala. diazinziber gariofilatū potio muſcata ⁊ ſilia. Si pp corruptionē cibi vel potˀ venenoſi fuerit hec paſ. ſtatim prouoces vomitum: poſt vomitū des tyriacā uel metridatū cū ſuco arthimiſie uel mēte. No. igiẗ ꝙ huiuſmodi paſſ. egritudinē ex quacūqꝫ cā fuerit in ipo caſu pedes ⁊ manˀ fortiter fricari debēt ⁊ aqua roſ. uel ſaltē vinū vel ſimplex aqua frigida faciei dꝫ aſpergi. pedes ⁊ crura eorū aqua marina fortiter lauetur: vel cū aqua mixtiōis ſalis fuliginis ⁊ aceti. ⁊ odorifera naribˀ apponātur: ⁊ pedes ēt ⁊ manus lauenẗ cū aqua decoc. abſinthij ⁊ facies eorū. dietenẗ vt ī caplo de dolore capitis diximˀ diſtinguēdo hūoꝝ ſupabūdātiā: mulieribˀ vō mamille fricenẗ.

Additiones. ēplaſtrū factū ex celidonia plātagine hedera arborea cū aceto et oleo camo. cōfectū: capite abraſo appoſitū omnē uertiginē tollit. Itē mica panis ī vino cidoniorū īfuſa data patiēti ad comedēdū ieiuno ſtomaco multū ualet ꝯ uertiginē. pbatū. Emplaſtrū factū de rutha ſquilla ſerpilio ſaturegia cepe ana. triris īſimul: et cū oleo camo. et melle cōfectū ītīcta lana ſucida ⁊ tepidū capiti raſo appoſitū omnē uertiginē tollit miromodo. Quidam paſſus uertiginem multis temporibus uſus multis medicorū cōſilijs ad me venit: cui feci fieri clericatā magnā ī ſumitate capitis: et feci balneaꝛ mltis vicibˀ ī die clicatā cū aqua decoc. roſ. florū camo. ⁊ corpore mundificato priˀ: cū pillulis cochijs conualuit. Item no. ſanū remediū ⁊ ſūmū experimētū cōtra vertiginē ⁊ ſcotomiā quādo cum omnibˀ ſupradictis remedijs pa. nō liberatur. Incidātur due vene non pulſatiles que ſunt poſt aurem. Et quidā faciunt ibi cauteriū: ⁊ ſum expertus. Quidam patiebatur tantam inſenſibilitatem in capite pp frigiditatē ⁊ fluxum reumatis a cerebro: ꝙ etiam ſi caput pungebatur ei cum acu: non ſentiebat. uel etiam cum infuſione aquę bulite non ſentiebat et pluribus eſt vſus concilijs medicorum. In vltimo cum nihil proficerent ſibi remedia cūcta uſus eſt concilio magiſtri mei: qui fecitˀ capellum de urticis ſaracenicis: et totum caput eiˀ ſic circumuolutum per noctem ſtare permiſit. Mane vero diſcoperuit et reperit totū ipſum ueſicatum et plenum ueſicis: que omnes erāt flegmate replete. aperuit eas et exiuit inde multum flegma: et ſtatim cepit ſentire pa. Poſtea inunxit ſuper ulcerata loca de unguento conſolidatiuo et liberatus eſt patiens.

Capitulum. xxviij. de defectu memorie et de iuuantibus memoriam.

Ad euidentiam eorū que circa defectū memorie ſum dicturus. Scire nos oꝫ quoniā mētis operatio eſt triplex. prima eſt fantaſia. Secunda rationalis. Tertia memoria. Et cerebrū duas habet partes quarū vna dicitur prora. altera pupis uocatur. Et prora in duas partes diuiditur: et vnaqueqꝫ illarum eſt maior pupi tota. Et cōiungitur prora cum pupi immediatate p quēdam ventriculū q ab anathomicis nominaẗ uētriculˀ quartˀ q ē cōmunis utriſqꝫ et duo uētriculi mutāt aerē pre: et excoquūt ipſū: et dāt idē ſpiritū cerebro animalē: ut faciat quīqꝫ ſenſus vidēdi odorādi audiēdi ⁊c. et iterū fātaſiā. deinde tranſit ad aliū locum: qui eſt in medio cerebri qui eſt cōlor: et tranſit ſpiritus animalis iā ſubtilis mūdificatus et clarus plus ſpū: qui fuerit in prora cerebri ut faciat rationē et intellectū: et habetur in capite uentriculi medij cerebri: qui eſt inter prorā et pupim: pars ſubſtātie cerebri ſimilis neruis: et uocāt eā anathomici pineā aſcendens et deſcēdēs: et eiˀ aſceſu aperiẗ foramē: et eiˀ diſceſu claudiẗ. et cū aperieẗ ſpūs aīalis tranſit a prora cerebri ad pupim: ⁊ hoc no. fit qñ neceſſariū eſt recordari obliuioni rē traditā: vel retinere q̄ nolumus obliuiſci. Et qdam philoſophus dicit ꝙ vētriculus pupis preſtātior eſt oībus vētriculis cerebri: qm̄ nō venit ad eū ſpūs aīalis niſi ſubtilis clarus ⁊ mundificatus: qꝛ opus eſt recordatiōi ⁊ retētiōi claritate ⁊ ſubtilitate: vt recolligat res pteritas ex longo tpe. ⁊ ſi non aperiaẗ illa via vt trāſeat ſpūs ad pupiꝫ cerebri nō reminiſciẗ hō rei: ⁊ nō rñdet ſibi interrogationibus factis. Et q hñt apitionē huius velocē iſti ſunt prudētes ⁊ velociter rñdēt: vt ſunt qdam colerici. ⁊ q hñt hmōi vie aperitionē pigrā ⁊ tardā: iſti ſunt pigri ⁊ duri ad adiſcēdū: ⁊ rñdendo nimis cogitāt: ⁊ hi ſūt vt plurimū flegmatici ⁊ melēcolici. dicit enī Gal. mentē ⁊ itellectū ⁊ diſcretionē nō facit niſi tēpantia ſpūs aīalis: q eſt in pupi cerebri. Et ſi iſte ſpūs q eſt ī pupi cerebri patiẗ leſionē pdiẗ memoria: aut minuiẗ: ſi pdiẗ vocari pōt obliuio pfecta. Et ſi minuiẗ vocari pōt obliuio ad tempus. ⁊ dicit Gal. ſi eſt mēs prompta ⁊ intellectus interius ſignificat ſubſtātiā cerebri mundam ⁊

ſubtilem eſſe. Et nõ prompta mens ⁊ intellectus ſigni ficat qꝛ ſubſtantia cerebri imunda groſſa eſt ⁊ plena. Et non velox ad adiſcendũ vel retinendũ ſignificat: qꝛ ſubſtantia cerebri pigre recipit ſubſtãtiam rei in ſe. Et bene retinere ſignificat qꝛ ſubſtãtia cerebri hꝫ modera tam ſoliditatẽ. Et tarde retinere ⁊ diſcere ſignificat qꝛ ſubſtantia cerebri dura eſt ad recipiendũ formã rei in ſe. Defectus igitur memorie ⁊ ẽt litargia de facili fiũt in oĩbus hñtibus ſubſtantiam cerebri liquidam ⁊ non hñtem ſubtilitatem neqꝫ firmitatem. ¶ Patiť itaqꝫ memorie defectum ſemper ex frigiditate: ⁊ iſta frigidi tas aliqñ eſt ſimplex: ⁊ aliqñ mixta cum humiditate ⁊ ſi eſt cum humi. nimis dormiũt. ⁊ ſi eſt cũ ſiccitate: eſt qñ venit egritudo cũ vigilijs nimijs. Si fuerit amiſſio me morie ex materie ſiccitate abraſa poſteriori celula capi tis in qua viget memoria fomentetur cũ aqua decocti onis floꝝ camomille aneti ⁊ ordei ſcorticati ⁊ meliloti ⁊ hec fomentatio ẽt ꝑ totum caput fiat ⁊ frequenter. ⁊ cibaria electuaria humectantia ⁊ reſtaurantia dentur. ſomnus ꝓuocetur in eis ſi fuerit neceſſe: ⁊ aliqua cli ſteria leuia ⁊ humectantia ſi opus fuerit fiant. Qđ ſi ex nimia frigiditate vľ humiditate vel ex flegmate fiat hec paſ. digerať materia cũ oximelle ꝯpoſito vel ſquil litico vel de radicibus raffani facto. Si humor eſt melãcolicus in cãcum aqua ſe. feniculi ⁊ aneſi digera tur. digeſta materia purgetur cum pillulis in tractatu de dolore capitis ex flegmate facto ſcriptis vel cũ pil lulis cochijs vel cum fine quibus eſſe nolo vel cũ pil lulis ipo. vel cum iſtis pillulis. ℞. ierepigre galieni ie ralogodion ana. ℥. iij. pulpe coloquintide. ℥. ij. caſtorei ℥. i. ſ. piretri. ℥. i. conficiantur cũ ſuco ſeniculi. ⁊ denť ℥. ij. ex iſtis pillulis: vel purgetur cum ierapigra galie ni theodoricon anacardinum: vel cũ iera craci: vel cũ iera archigenis ⁊ ſimilibus: hec enĩ oĩa cerebrũ mũdi ficãt ab illo chimo: q impedit memoriã. fiant igiť gar gariſmata mundificãtia cerebrum a flegmate in capi tulo de dolore capitis ex flegmate facto dicta. ſternu tationes ꝓuocentur cũ pipere euforbio cõdiſi eleboro albo ⁊ ſiĺibus. Cliſtere ẽt ſi opus fuerit fiat. incidatur vena q̃ eſt in medio frontis ſi virtus ⁊ etas ꝑmiſerint: ⁊ ſan. ƀm vires extrahať ab ea: qꝛ ƀm dictuꝫ ipo. poſte riora capitis dolentia inciſa vena que eſt in medio frõ tis ſolutio fit. Et qꝛ in poſteriori parte capitis iacet memoria pp hoc cõfert. Aliqñ ẽt apponanť ventoſe ſi ne ſcarificatione colli. Jnungať poſterior pars capi tis ex vnguento facto ex oleo lentiſſino vel ſinapino ca ſtoreo pipere al. ⁊ ſe. ſinapis ⁊ piretri. Jnungať ẽt ca put ex oleis temperate calidis vt yrino muſcelino ca mo. caſtoreo ⁊ ſimilibus. Sternutatio prouocata hoc modo miromõ valet ad memoriã recuperãdam ⁊ ẽt ad litargiam. accipe fel gruis ⁊ miſce cũ oleo ſambuci no: ⁊ in huiuſmodi liquore intinge pẽnã galine ⁊ in na ribus imitte. Et ſternutatio hec in die pluribus vicibꝰ ꝓuocetur: qꝛ mirabiliter valet. Jtẽ ſi detur. ℥. ſ. de anacardis cõtritis vel de melle anacardino. ℥. ij. recu perãt memoriã deperditam de proprietate ſua. Quidã ſapiens dicit ꝙ ponas linguã vpupe ſuper obliuioſum ⁊ memoriã recipiet. Et de ꝯfectionibus ab huiuſmodi paſ. valentibus eſt proprie confectio anacardina: ⁊ ea que flegma reſoluũt ſicut eſt tyriaca minor triſera ma gna diatriton pipereon diarodon diagalanga emoro ſia ſotira ⁊ ſimilia: ⁊ de cõferentibus ad hoc miromõ

eſt antidotum magiſtri mei qđ cõfortat mẽteꝫ ſiue me moriam ⁊ confert litargi. ⁊ obliuioni: ⁊ cõfortat ſtoma cuꝫ ⁊ oĩa debilitata mẽbra a flegmate: qđ eſt. ℞. ʒinʒi. galange maſticis cimini origani añ. ℥. vj. nuciſmuſca te caſſie lignee calai aro. aſſari folij ligni aloes macis ſe. apij ameos ana. ℥. ij. thuris maſculi gariofiloꝝ car da. ʒedoar. piretri caſtorei caſſie piperis longi ⁊ nigri coſti cipi ana. ℥. iij. mente ſicce. ℥. iiij. terantur ⁊ pulue rizentur oĩa ⁊ admiſceanť cum amigdaleon: ⁊ pone pe nidioꝝ. ℥. xx. ⁊ mellis diſpumati. qđ ſufficit. Jtẽ deť confectio anacardina que his paſ. ſpãlis eſt ad memo riam enim cõfert: mentẽ qdem reuocat: litargiã curat: artheticos ⁊ emoroydas melencolicos ⁊ flegmaticos curat q̃ ſic fit. ℞. mirabolanoꝝ ẽblicoꝝ belicoꝝ pipis al. ⁊ longi. ana. ℥. xij. ʒiʒibe. mellis anacardi ana. ℥. viij. caſtorei ſtoracis gariofiloꝝ añ. ℥. v. floꝝ camo. baccaꝝ lauri ciperi añ. ℥. iij. ʒuchari. ℥. xx. mellis. q. ſ. dentur he confectiones in ſero cũ vino calido decoctionis ſe. fe niculi ⁊ aniſi ad quantitatẽ parue nucis: ⁊ caueãt a fri giditatibus ⁊ a cibarijs flegmaticis ab ira coitu ⁊ ebri etate. hec enim cõfectio acuit ingenium ⁊ ſenſum ⁊ in tellectum clarificat: ⁊ eſt confectio ꝓ ſapientibus ⁊ ꝓ illis qui deſiderãt ſcire. Anacardi aũt anteq̃ꝫ in me dicinis aliq̃bus ponantur debent in hunc modũ ꝑpa rari. accipianť anacardi ⁊ optime teranť in mortario: ⁊ in aceto fortiſſimo ponãtur ⁊ ibi ſtent diebus ſepteꝫ poſtea lento igne in predicto aceto coquãtur quouſqꝫ tertia pars aceti remaneat ⁊ colla fecem illã q̃ in fun do vaſis remãſerit aceto extra collato ⁊ in medicinis pone. nunq̃ꝫ enim anacardi debent in medicis poni ni ſi prius hoc modo preparenť. Qđ ſi mel anacardinuꝫ facere volueris pone cũ ipſis anacardis cum predicto aceto coctis tantundẽ mellis diſpumati: ⁊ buliant am bo ſimul vſqꝫ ad ſpiſſitudinẽ ⁊ habebis mel anacardi num: qđ in predictis egritudinibus operať mirabiľr. ¶ Puluis quẽ dominus fedricus imperator fecit com poni de ꝯſilio multoꝝ ꝑitoꝝ ⁊ ꝓbatoꝝ viroruꝫ ⁊ phi loſophoꝝ: quo vtebatur in cibis cõtinue valet contra amiſſionẽ memorie ex quocũqꝫ humore fuerit: ſcoto miã vertiginẽ: defectuꝫ viſus ⁊ auditus oẽm guttã ⁊ paryſim repellit ⁊ ꝯ exceſſum oĩum humoꝝ vꝫ. ſed ꝑ ſertim ꝯ flegmaticũ ⁊ melencolicũ: renũ ⁊ inferiorum ꝑtium dolorẽ mitigat: ⁊ cerebri humiditates cõſumit ⁊ ingeniũ mirabiliter acuit. ℞. carui aniſi ameos pe tro. apij maratri betonice cimi calamẽti pulegij yſopi ſpice nardi piperis oiuꝫ añ. ℥. i. maiorane folij balſa mite ozimi cardamomi galãge liquiritie añ. ℥. i. ſ. fiat pul. ⁊ vtať in cibarijs ſuis eo qcunqꝫ vult predicta bñ ficia ſentire. ſed tñ plus ꝯpetit in yeme q̃ꝫ in eſtate pp exceſſuꝫ flegmatis ⁊ melẽcolie tunc tꝑis. ſ. in yeme ⁊ ĩ autumno abundantiũ: contra quorum exceſſum valet miromodo vt dixi.

¶ Capitulum. xxix. de catarro corriza ⁊ branco.

r Euma eſt nomen generale ad catarrum: co rizã ⁊ brãcuꝫ. Nã reuma eſt fluxus humoꝝ a capite vel cerebro ad inferiores ꝑtes cor poris diſtillãtiuꝫ. Cũqꝫ iſte humor ſiue hu miditas a cerebro veniens diſtillat ꝑ nares dř coriza. Cuꝫ vero ꝑ palatũ ⁊ vadit ꝑ canales pulmonis tũc ta lis diſtillatio vocať catarrus. Si vero ad fauces predi cta humiditas deſcendat: que qñqꝫ multum ingroſſat fauces tunc dicitur brancus. Et nota ꝙ iſte fluxus

humorū a capite fit ꝓncipaliter q̄nqꝫ de cauſis.ſ. ex a-
bundātia humoꝝ ꝑꝑ incōueniētiā effluentiū ex calor̄
diſſoluēte fumū faciēte ex frigiditate cōprimēte ex hūi
ditate lubricāte uł ex liqditate ⁊ fluxibilitate ipſorū hu
morum ⁊ ex debilitate contētiue virtutis.homo.n. ut
dicit philoſophus in libro de animalibus incurrit plu
res cās reumatis q̄ȝ cetera animalia. Incedit.n. cor-
pore ſuppino ⁊ eſt ſicut arbor euerſa.Nā arbor habet
radices ſuas ſub terra inferius ⁊ ramos ſuperius. ho
mo uero ꝑ cōtrarium portat caput ſuperius:in quo ē
radix neruorū ⁊ ſpiritus animalis.⁊ ramos habet infe
rius. Et iō de facili incurrit reuma ⁊ deſcēdit ꝑ mē
bra eius. Itē no.ut ait Ypo.in ampho.brāzi ⁊ cori-
ze in ualde ſenibus nō maturātur ⁊ ideo n̄ ſanātur ſed
multotiēs cōmoriunt̄ cū egritudinibus his.Et gal. in
cōmento reddit cām in hūc modum.dicit.n.ꝙ cū iſtē
egritudines in iuuenibus:qui ſūt fortioris ⁊ potētio-
ris virtutis q̄ȝ ſenes cū difficultate curantur: in ſeni-
bus nō eſt miruȝ ſi cōmoriunt̄ cum eis.ſicut etiā ī alijs
egritudinibꝰ frigidis ſicut artbetica podagra lapidis
renū ⁊ veſice ſciatica frigiditas inteſtinorū aſma tuſſis
gibboſitas epilētia appopleſia ⁊ huiuſmodi. Ille eni
egritudiēs ⁊ ſimiles eis nō ſolū cū difficultate ſanant̄
in valde ſenibus.i.decrepitis ut ait gal.Sed multoti-
ens moriūtur cuȝ eis ꝑꝑ cām dictā reumatis. Itaqꝫ
ex abūdantia humorū ꝓpter incōtinētiā affluentiū ſi-
gna ſunt hec.Adeſt facies ſubtumida:oculorū eminen
tia:ſupfluitatū per os ⁊ nares vel ꝑ oculos abundātia
⁊ quādoqꝫ ad fauces diſtillat ⁊ intus fluit:vt due ami
gdale in faucibus ad mēbra.vnde tūc fit quādoqꝫ dif
ficilis aeris atractio ⁊ anxia cū difficultate excreant.
Adeſt etiā capitis grauedo ⁊ habitudo plectorica . qđ
ſi ipm̄ reuma defluat ꝓpter calorē diſſoluētem. Adeſt
color ru.in facie:lachrime ad oculos uel ꝑ nares mor
dicantes:⁊ carnē quādoqꝫ videntur mordicare ſupra
quā cadunt:calor ſentit̄ in ꝓfundo: dieta vel potus ꝓ-
ceſſit:⁊ aer ca.⁊ cōplexio ca.ſi hec cōueniāt magis cer-
tificabūt te.Frigiditas cōprimens ⁊ cōſtrangens his
ſignis notatur.color ī facie palidus: lachrime frigide
ab oculis ſuper faciē deſcēdere ſentiunt̄. frigus ſenti
tur in profundo.pa.etiā fatetur ſe frigidis cibis ⁊ poti
bus vel a frigido aere leſum fore.fluxibilitas ⁊ liquidi
tas ⁊ humor lubricus in cā eē cognoſcūtur ꝑ multitu-
dinem humorū ſiue ſuperfluitatē per os ⁊ nares ⁊ ocu
los vel per pallatū ⁊ per liquiditatem eorū q: non co-
herent ſe naribus:ſed liquide ⁊ citiſſime affluunt ⁊ di
ſtillant.Si vero humorū fluxibilitas a cerebro veniat
ꝑꝑ virtutis cōtentiue debilitatē cognoſcit̄ per remoti
onē predictorū ⁊ precipue ꝑ ſenſuū ebetationē.Catar-
rus itaqꝫ ſiue coriza ex abundātia humorū ꝓprie per
educatiōem ſupfluitatū naſcit̄:⁊ dȝ in hūc modum cu
rari. Si agnoueris ſan. eē in cā corpore plectorico
exiſtente virībꝰ ⁊ etate ꝑmittētibꝰ fiat minutio de ve-
na cephalica:⁊ maxime ſi humores ad ſpūalia defluāt.⁊
hoc fiat cum humor calidus fuerit in cā.Et fiat aliqua
leuis purgatio colere ſi fuerit in cā cum decoc.aliqua
ſicut eſt illa decoc.quā poſui in capitulo de dolore capi-
tis ex ſan.facto:ſiue ex colera.Dicent̄ iſti ut ibi ſcrip-
tum ē:fiat aer artificialiter frigidus cū ſpongijs in ace
to infuſis circūcirca lectū ipius ſuſpēſis:cū aqua frigi
da diſtillādo de vaſe in vas: cū herbis frigidis per do-
mū aſperſis:fiat inunctio frontis ⁊ timporū cum oleo
vio.ro.nenuſa.mirtino ⁊ ſimilibꝰ.fiat fumigatō ſub fa
cie eius đ roſis vel violis in aqua roſata uł pluuiali co
ctis in vaſe coperto optime. Uel fiat fomētatio ex hac
aqua. ℞.roſaꝝ mirti.ana.℥.i. laudani olibani maſti-
cis ana.℥.ß.coquātur in aqua roſarum vel pluuiali:⁊ et
facies pa.lauetur ſiue fomentet̄ cum hac aqua. Itē
odoret roſas camphoram vel aquam roſatā : vel duo
pomella ex laudano ⁊ ſe.ingelle puluerizato facta ī ma
nu teneātur:⁊ ſepe ⁊ ſepius mutando de manu in ma-
num odoret ipſos:q: mirabiliter cōferunt.Qđ ſi ſic ſi
reſtringatur ipe fluxus:detur rubea vel reges vel dia
olibanū:⁊ pillule alique reuma conſtrigentes:quas in
ferius dicam.Quod ſi ſit de frigida ⁊ humor frigidus
in cauſa noſcitur eē corpore exiſtente plectorico pur-
getur cum yerapigra galieni.vel yeralogodiō:vel pil
lulis aur. vel de quinqꝫ generibus ⁊ huiuſmodi in ca
pitulo precedenti dictis.poſtea detur rubea vel aurea
alexandrina cum vino decoc.olibani.dieta calida iniū
gatur.vinum odoriferum bibant:fomententur frōs ⁊
⁊ nares ⁊ timpora hoc modo.℞.palearum ordei faſci
culum.i.ceneris apij laud.ana.℥.i. olibani.℥.ß. omnia
in aqua pluuiali buliant:vł quod melius eſt in vino ru
beo in vaſe optime obturato:⁊ cum pa.intrat lectum:
fumum recipiat ex eo:in predictis locis vndiqꝫ bene
copertus:ſic ꝙ ſudet.deinde pedes eiꝰ vſqꝫ ad genua
⁊ manus vſqꝫ ad humeros ex eodem vino vel aqua
lauentur calido quantum pati poſſunt ⁊ bene ſe tene-
at copertum ⁊ calidum tota nocte . Et ſumat aliquas
pillulas reuma reſtringentes:quas dicam inferius:uł
diaolibanum:vel aurea ⁊ ſimilia. Item pulueres ſa
cti ex laud.⁊ ſpica puluerizatis naribus eius immittas
vel pomum ex eis factuȝ in manibus teneat ⁊ odoret.
Item aliud optimum experimentum valens ad om
ne reuma frigidum:accipiantur duo vel tres lateres
⁊ in igne ponantur:⁊ fiant feruentiſſimi. deinde ſuper
aſpergatur eis vinum optimū purum rebeuȝ vel albū
⁊ fumū ſuper caput ſumat vndiqꝫ pannis coopertum
cum lectum intrabit pa.⁊ teneat ſe bene calidum. laue
tur caput ex aqua decoc.ſanſuci florum camo.pulegij
roris marini folij lauri ⁊ ſauine.poſt ſuffumigetur cū
ſtorace ligno aloes thure vel laudano ſupra prunas ar
dentes poſito. Item eſdra vel metridatum vel tyri
aca reſoluantur cum oleo muſcelino vel camo . vel cō
muni:⁊ addito pul.olibani ſtoracis calamite in moduȝ
emplaſtri in ſummitate capitis abraſa apponatur . de-
inde ſacelletur caput ex bacis lauri pulegio ⁊ origano
puluerizatis ⁊ in ſaculo poſitis. Item ſi fluxus reu-
matis fuerit ex humore lubricante predicta remedia
valent predicto modo. Et hoc fomentum ybernici
ad hoc eſt ſpeciale ⁊ expertum.℞.laudani ſtoracis ca-
lamite olibani ⁊ ſpice ana. pulueriza ⁊ in aqua pluuiali
vel roſa.vel in vino optimo de concilio meo quod me
lius eſt bul.⁊ fumum pa.in facie vel ore recipiat pan-
nis vndiqꝫ coopertus.hoc enim ſuffumigium humo-
res inſpiſſat ⁊ fluxum reumatis prohibet:⁊ eſt ſatis ex
pertum. Item inungatur ſumitas capitis ex oleo
communi in quo ſit decoctus maſtix:⁊ hoc dicitur ole
um maſticinum.quod in hac cauſa valet mirabiliter.
Item nota ꝙ tranglutire grana tria olibani puri al.
⁊ electi in ſero cum homo intrat lectum reſtringit om
nia reuma a cerebro diſtillans ⁊ cerebrum multuȝ con
fortat. Pillule optime ad reſtringendum omne

reuma a cerebro fluēs ⁊ cerebrum multum confor-
tant. ℞. ambre ligni aloes laudani thuris maſculi ſto-
racis calamite mire ana. ʒ. i. croci opij thebaici ana. ℈.
.i. muſci. g̃ iij. conficiatur cum vino optimo ⁊ in mo-
dum parui ciceris formentur pillule ⁊ dentur. vij. in ſe-
ro quia mirabiliter reuma reſtringūt: ⁊ ſpecialiter ma-
gis dantur i cauſa frigida: ⁊ ſūt expte a magiſtro meo.
¶Pillule alie ſimiles a meo magiſtro experte reſtringē-
tes omne reuma: ſiue a cauſa frigida ſiue a cauſa cali-
da procedat ipa diſſolutio. ℞. mirre: radicis cinogloſe
deſiccate. ana. ʒ. vi. olibani. ʒ. v. iuſquiami optimi opij
ana. ʒ. iij. maſticis ſuci liquiricie ſtoracis liquide. ana.
ʒ. ij. conficiantur cum mucilagine gūmi draganti ⁊ de-
tur. v. vel. vij. in ſero. Alie etiam pillule ad hoc experte
℞. radicis cinogloſe exſiccate mirre. ana. ʒ. iij. opij. ʒ.
ſ. confice vt predictas. ⁊ detur. v. uel. vij. ¶Pillule alie
optime que omne reuma reſtringunt. ℞. mirre croci
thuris opij. ana. ʒ. i. temperentur cuʒ al. oui ⁊ vna poſt
aliaʒ transglutiatur: vel vna earuʒ teneatur ſub ligua
alia deglutita. ¶Pillule etiam ex gūmi arabico amido
⁊ rubea trociſcata facte ſi teneātur ſub lingua: ⁊ ibi diſ-
ſoluantur et fumus ab eis diſſolutus petat cerebrum
miromodo inſpiſſant humores et omne reuma reſtri-
gunt. Emplaſtrum expertum qđ ſi poſt mundifica-
tionem cerebri fronti et timporibus applicetur: et ibi
per plures dies portetur: reſtrigit optime reuma a ce-
rebro fluens ſiue ad oculos. naʒ oculorū lacrimas eti-
am antiquiſſimas potenter reſtrigit. ℞ mirre thuris
cimini aloes epatici maſticis boli ar. ana. ℥. ſ. ſan. dra.
℥. quartam. terantur omnia et temperent̃ cū al. oui: ⁊
ſupra peciam lini extendat̃: et fronti et timporibꝰ ap-
plicetur ut dixi quia a magiſtro meo et a me pluries
hoc emplaſtruʒ in omnibus predictis cauſis eſt exper-
tum. Aliud emplaſtrū ad omnia ſupraſcripta. ℞ oli-
bani maſticis gūmi arabici boli ar. ſan. dra. gūmi dra-
ganti terbentine ana. ℥. quartā. cōfice cū al. oui et fron-
ti et timporibus applicabis quia valet tantum quantū
predictum emplaſtrum. Et nota ꝙ ſi predicta remedia
ſuperius dicta ſemel exhibita effectum optatum non
habuerint: debent ſepe et ſepius iterari: quia nō ſem-
per feriet quocunqʒ mouebitur arcus. Cura magiſtri
mei ad brācos: ſumat quolibet mā̃ melicrati. ʒ. j. ſ. cū
aqua iſopi ⁊ parū agarici. ⁊ hoc faciat per dies. viij. di-
etam competentem tenendo. poſt in die octauo in ſero
cum intrat lectū ſumat. xvij. pillulas cochias groſſas i
modum cicerum nigrorum. poſt vtatur aurea alexan-
drina ⁊ pliris arcoticon ſecundum deſcriptionem in
antidotario particulari poſitam. Itē ponantur due
vel tres gute olei nucis in naribus pa. cum intrat le-
ctum. ⁊ ſit ca. Item emplaſtrum fiat ad brancos et
ad vue relaxationem mirabile ⁊ in ſumitate capitis ab-
raſa ponatur quod. ℞. ſe. ſinapis baccarū lauri mirre
olibani tartari calamite cinamomi. ana. ʒ. i. terant̃ om-
nia ⁊ coquantur cum melle. q. ſ. ⁊ ea emplaſtrentur vt
dixi probatum eſt. Item cauterium in branchis fa-
ctum eſt bonum. Ad idem gargariſmata. ℞. gallarum
balauſtiarum cinamomi. ana. ʒ. ſ. peperis piretri ana. ʒ.
iij. bul. in aqua vel in vino al. optimo ⁊ gargarizet.
Aliud ad idem. ℞. vini veteris aceti mellis. ana cum
his bul. piretri piperis ʒinʒi. ſtaphiſagrie balauſtie ana
ʒ. ſ. Et ſi cum his omnibus non curantur branci. Re-
currendum eſt ad cirurgiam: ⁊ extrahende ſunt ille a-
migdale generate in faucibus: que nominātur branci.
⁊ de hoc traditur perfecta doctrina in cirurgia bruni
⁊ rogerijꝰ parmenſis.

Additiones de reumate. nota ꝙ ſi caput ple-
ctoricuʒ ſit: ante omnia precedat purgatio:
a nec ſit lotio aliquarum partium: nec prouo-
cetur ſternutatio: ſiue ſit cum fe. ſiue ſine fe.
nec apponantur diſſolutiua in principio: nec detur acu-
ta: nec vinum forte: pigmentum: nec que magis diſſol-
uunt q̄ʒ conſumunt vt piperata nec acetoſa: quia tuſ-
ſim prouocant ⁊ fluxum ad pectus. omnia que bibun-
tur comeduntur ⁊ tanguntur deberent eſſe actu ca. p̄-
cipue aer debet vitari repletio cibi ⁊ potus: nocturna
cena: ſompnus prolixus: quo nihil magis reuma acuit
⁊ lumen: ⁊ fumus precipue. Et ſi eſt de cauſa ca. parti-
bus conuenientibus fiat flebotomia in apparentibus
ſanis ⁊ non in principio. In frigida cauſa nunquaʒ.
niſi reuma antiquum ſit: ⁊ tendens ad digeſtionem nō
fiat minutio: ſimiliter dico de medicina laxatiua. Qđ
ſi humor melencolicus ſua multitudine ſtet ⁊ impedi-
at digeſtionem non detur. Si igitur cauſa fuerit fri-
gida digeratur cum ſuffumigijs ligni aloes thuris ca-
laī aromatici laudani ⁊ fiat ſuffumigatio ex ro. gar. de-
coc. in vino. fiat ſtupha ex ligno aloes ſtorace ⁊ lauda-
no. Et poſt ſtupham bibat de vino laudani quod valet
in vtraqʒ cauſa. Uel fiat ſtupha cum folijs lauri gario-
filorum ⁊ roſ. vnguatur caput oleis ca. vt laurino mu-
ſcelino ⁊c. poſſunt autem fieri ſtuphe ex herbis odori-
feris vt origano mentaſtro pulegio ⁊c. ſuffumigetur
cum ſeminibus maratri petro. carui aniſi ⁊ cātabri cū
aliquo horum materia incipiente inſpiſſari poſt ſtuphā
detur aurea alexandrina cum vino decoct. thuris et
maſt. vel diaolibanum cum vino: poteſt etiam ſuffumi-
gari de aſpalto aſſa fe. ſarapino oppoponaco. Uel bom-
bace uetuſtiſſimo ⁊ accenſo ⁊ extincto. Uel olibano ſo-
lo: de quo etiam grana tria ſingulis noctibus data cō-
ferunt: quia ex ſubſtantia glutinoſa contingit ⁊ ex aro-
maticitate confortat ⁊ digeſtionem prouocat: bonum
hanelituʒ reddit: eructationes acetoſas amputat.
Item ſtupha fit ex vino decoc. roſ. gariofilorum ⁊ ma-
ratri. poſt ſtupham de vino radi. aſſodil. contritaruʒ et
cum modico oleo vel vino mixto calefacto cataplaſme-
tur quia corizam ſoluunt. ruſtici alcum coctum exper-
tum habent. Naſum balſamo vel muſco inungāt. opti-
mus enim eſt balſamus in hac cauſa. ⁊ tyriaca cuʒ au-
rea valet. pillule de cinogloſa valēt ad acre ⁊ tenue reu-
ma ⁊ antiquū. ℞. mirre. ʒ. vi. olibani. ʒ. v. opij iuſquia-
mi cinogloſe radicum ana. ʒ. iiij. temperētur rodoſto-
mate. i. aqua roſarum ⁊ formentur pillule in modum ci-
ceruʒ. dentur. v. eunti dormitum. valent etiam ad reu-
matiſmum dentium emoroydarum ⁊ veſice. dentur ſe-
mel in ſeptimana vel bis: ⁊ teneantur ſub ligua donec
diſſoluātur. ſpica nardi prohibet reuma ⁊ confortat ce-
rebrum. In coriza ⁊ ſtrictura narium ⁊ priuatiōe odo-
ratus fiat ſuffumigium quod ponitur in diuiſionibus
raſis capitulo de coriza in antidotario. ℞. coſti olibani
vncis ana. admiſce ſtoraci liqđe ⁊ fac formas ſimiles
auelane vel miſce cū laudano. eſt. n. nobile medicamē:
cū ex eis ſuffumigiū fit cum traiectorio. Sacellatio ex
pul. mēte facta capiti actu ca. frigidū reuma cōpeſcit.
Similiter de camedreos fit ⁊ eſt optimum in catar-
ro frigido. Ad molitiem reprimendaʒ. flores roris

marini coquantur in aceto vel vino cum quo gargariſma fiat: vel maſticetur olibanum. vinum etiam decoc. olibani conſumit humiditatem faucium. maiorana capiti calida ſuperpoſita valet contra frigidum reuma. Sacelatio de iſopo trito cum teſta calefacto capiti ſuppoſito valet contra catarrum frigiduz ꝛ vue caſuz. Et gargariſmus ex aceto decoc. yſopi valet ad catarrū ꝛ vue caſum ſi de cauſa frigida ſit. hoc medicamen alexandri valentiſſimum eſt quod ex. iiij. metallis componitur ſcilicet calcanto. i. calcadis. quod eſt de cipro velut eſt vitriolum ru. calatheos calcecumenon ꝛ miſceas ana quodlibet ſigillatim per ſe teratur. ꝛ cuz aceto miſce ſicca et tere cum vino donec glutinoſum fiat ad mellis ſpiſſitudinem: deinde mitte in ola noua cooperta et line luto et pone in furno: vt ardeat et carbo fiat: tere ꝛ cū vino miſce ꝛ amigdalas facias: et iterum aſſa tere ꝛ pul. ſerua. hoc eni datur ꝛ mox conſumit per canulam inſuflatus. hali in diſpōne regali inquit cōtra reuma. poſtq̄ʒ illud quod exit per nares ceperit inſpiſſari duc pa. ad balneū: ꝛ non prius ꝛ caue at frigus. Et lapis molaris in igne fortiter calefactus irroretur aceto. ꝛ pa. fumum per os ꝛ nares ſi recipiat fluxum omnem illum amputat. Item ſulfur aceto irroretur: ꝛ ſupra dictum lapidem vel tegulam ignitā vel ſuper prunas proiciatur. ꝛ pa. fumum per os ꝛ nares recipiat. quia hec eſt optima cura ad catarrum vel corizam. Item cum quis ſubito infrigidatur frica plantas pedum eius fortiter cum aleis tritis q2 multum valet vt dicit macer. Item cum infrigidatio ſubito inuadit hominem teratur. ℥. ſ. piretri ꝛ ʒinʒi. ℥. quartam ꝛ cum vino ꝛ melle ana. ʒ. v. bulliant paruz in vaſe mundiſſimo: ꝛ addita maratri. ʒ. i. detur illud totum in potu: quia hoc etiam cor confortat ꝛ pulmonē.

Sirupus ad medendum reuma quod a capite deſcendit ad pectus pulmonem ꝛ ſtomacum. ℞. ſuci ſtipitum caulis ru. vel ſaltim alioꝝ depuratorum ꝛ bene deſiccati cum ouorum albumine ꝛ purificati libr. iiij. ʒuchari libr. ij. ſ. ſi eſt cum febre. ſi eſt ſine fe. mellis diſpumati libr. iij. decoquat̄ vſq; ad pfectā decoctionē. da ex eo omni die. ℥. ij. cū aqua paſſularum enucleatarū ficuum ſiccarum iuiubarum ꝛ radicum feniculi. valet etiā ad raucedinē vocis. Et ſi ipe catarꝰ currit ad pulmonē ꝛ pectꝰ īdiges medicinis iſpiſſātibus ipm pōc cū dicto ſuco caulium decoctionem factā ex gūmi arabico ꝛ draganto. ꝛ ſe. malue biſmalue cidoniorum ana ʒ. ſ. liqritie ꝛ ſuci eiꝰ iſopi praſij. ana. ℥. i. ordei mūdati fenugreci ana. p. i. ſuci ſcabioſe depurati lbr. ij. ſe. cōium frigidorum: roſarum ſm q̄ videt̄ expedire. Item potus aque calide in introitu in balneo maturat catarrum ſicut dicit heben. Frigidum catarrum ſiſtit ſuffumigatio naribꝰ attracta ex thure xilobalſamo ꝛ ſandaraca mixtis vel diuiſis. Item nigelle ꝛ coſti pul. atractio p nares ipſius vel cuiuſcunq; ipſorum vł am borum: vel ſuffumigatio eorum eſt mirabilis ſm Meſue. Item olibanum vel mirra deglutita in moduz trium granorum cicerum vel vinum decoctionis ipſorum ꝛ ſandarache in potu ſumptū vel in ore retentū mirabiles ſunt ad frigidum catarrum ſecundum eundem. Pillule ad idem. ℞. olibani partem. i. mirre croci ſpice ſtoracis ana partē. ſ. opij partem vnius tertiā: fiant pillule ſicut fabe: ꝛ vna ex eis teneatur in ore per noctem donec deglutiatur paulatim cum ſaliua: quoniam mirabiliter prodeſt ad catarrum: ſiſtunt enim ꝛ ſunt experte. Item ſola ſpica retenta in ore per noctem aut per diem ꝛ noctem catarrum ſiſtit. Pillule magiſtri mei experte contra vitium reumatis ex repletione. ℞. aloes epatici. ℥. i. brionie aſſari mirre diagredij boni cocti in pomo ana. ʒ. ij. confice cum ſuco feniculi ꝛ da. v. in modum hirobi formatas quolibet ſero: ꝛ valent ad reuma oculorum ꝛ aquam deſcendentem ad oculum probatum. Pillule quibus vtebatur papa alexander ꝛ rex ante cibum ꝛ poſt cibum quolibet die que miromodo valent ad catarrum: viſuz clarificant: auditum corroborant: ſuperfluitates a corpore expellunt: ꝛ ſine immutatione diete accipi poſſunt. ℞. calami aromatici cubebe nuciſmuſcate ſpice epithimi. carpobalſami ſqnanti maſt. aſſari gar. ana. ʒ. ij. interiorum coloquintide. ʒ. iij. mirabolanorum citrinoruz chebuloruz embilicorum indorum belliricorum ꝛ reubar. ana. ʒ. ij. agarici turbith. ana. ʒ. ſ. aloes epatici ad pondus omnium. confice cuz ſuco feniculi ꝛ fac pillulas in modum horobi. ꝛ. v. vel. vij in ſero da. Pillule poſt cibum ꝛ ante cibum ad catarrum ꝛ digeſtionem confortandam: viſum acuūt ꝛ ſtomacum a ſuperfluis purgant humoribus. ℞. nucis muſcate ſpice croci ligni aloes galange cardamomi cimini ʒinʒi. gariofilorum ʒedoarie cubebe macis ana. ʒ. i. reubarbari. ʒ. xiij. aloes epatici ꝛ cicotri boni. ʒ. xxvi. confice cū vino bono puro ꝛ vnge cum oleo laurino ꝛ amigd. ꝛ fac pillulas in modum horobi: ꝛ da. v. vel. vij. eunti cubituz: ꝛ poſſunt dari ſine immutatione diete. Pillule mirabilis efficacie contra reuma ſecundum magiſtrum fernellum piſanū. ℞. mire olibani limature calibdis ana. ϶. iiij. opij. ʒ. i. ſe. iuſquiami papaueris nigri ana. ϶. iiij. piperis al. ϶. v. ſpice radicis cinogloſe ana. ʒ. i. ſ. macis. ϶. ij. gariofloꝝ anthos folij galbāi ana. ʒ. i. ſtoracis ʒinʒi. cardamomi piperis nigri. ana. ʒ. ij. ſ. ſe. portulace papaueris al. pſilij bdelij maſt. dragāti. mandragore. ana. ʒ. i. fiāt pillule ꝛ iformētur cū ſuco abſinthij vel cinogloſe ꝛ dent̄ in ſero. v. vel. vij. in modū horobi poſt mundificationem cum ierapigra vel ſimilibus.

Capitulum. xx. de paſ. aurium. ꝛ primo de ſurditate tinitu ꝛ ſonitu.

Cum diuerſe in auribus fiant paſſiones. ꝛ ex aliqua cauſa ibi incidente ꝛ puſtulis ſiue carbunculis ibi naſcentibus: vł ex humoribus frigidis ꝛ viſcoſis: vel ex groſſa ventoſitate vel ex vermibus ibi cadentibus vel natis quibuſdam cauſis tinitus ꝛ ſurditas accidat de his oibus videamus ſed pmo de ſurditate. Surditas ieueterata cronica raro aut nūquam curatur ꝛ ſpecialiter in ſenibus ꝛ etate prouectis. Et dico hoc propterea quia vidi pueros quoſdaz in quibus ſurditas inueterata fuerat ꝛ curati ſunt per magiſtrum meum cum curis ſubſcribendis. Si igitur in pa. ſurditatem humores ca. noueris abundare: digeras materiam cū oxiʒachara vel cum ſirupo acetoſo. deinde euacuetur cum pillulis de quinque generibus. vel cum pillulis reubarbari. ſecūdum magiſtrum meum que. ℞. corticis mirabolanorum citrinorum chebulorum indoruʒ ſe. fumitere ſeſcariole ana. ʒ. ſ. tamarindoruʒ polipodij quercini caſſie fiſtule. ana. ʒ. ij. ʒuchari viol. ʒ. ſ. maſticis. ʒ. i. bdelij ʒ. ſ. reubarbari. ʒ. ſ. diagredij i pomo cocti. ʒ. ij. fiāt pillule i mod ciceris pui: ꝛ dent̄ ex ill. ix. vł. xi. plꝰ vł mi-

nus ſecūdū vires ſuſcipiētis: vel cū pillulis ſic factis. ℞.roſ.reubarbari maſticis ana.ʒ.i.aloes cicotrini vel epatici.ʒ.iij.diagredij in pomo cocti ℥.vi.ꝯficiātur cū ſuco abſinthij: ⁊ dent.ix.vel.xiij.ſecundū vires. valēt ēt ad dolorē capitis ⁊ ſtomaci. Quod ſi forte diſpoſitio corporis fuerit ſanguinea ⁊ plectorica fiat minutio de vena cephalica ⁊ ſan.ſecūdū vires extrahaf: pᵒ mūdificationē cerebri inſtillef i aure ſucus granatorū acetoſorꝫ tepidus qñ nil actu frigidū dꝫ auribus applicari. Jtē recipiat in aure vaporē aque ca.i qua bulf. anetū camo.ſanſucus ⁊ melilotū: ⁊ ex hac aqua lauef caput ſibi aliqñ. Jtē fel arietis cū tantūdem butyri mixtum calidū auri infundaf. Quod ſi ſurditas ex frigidis fuerit humoribᵒ ſumat oī mane.℥.i.ſ. oximellis cōpoſiti cū aqua in qua yua betonica ⁊ ruta capraria ⁊ radix feniculi buliant.poſt.x.dies vel qñ materia fuerit ad digeſtionem preparata: ſumat.ix.pillulas cochias vel ſecundū ꝙ tibi videbitur qñ vadit dormitū. deinde ſequenti die fiat fomentatio i aure ex aqua ca. decoc.ſticad abſinthij origani pulegij ſanſuci mētaſtri ⁊ frōdiū lauri. ⁊ hēat vas i q̊ ille herbe buliāt os lōgū ⁊ ſtrictū: deīde i ore vaſis ponaf cāna ꝑforata ab vno capite ⁊ ab alio capite ponaf i aurē vt vapor ille bñ ītret aurē. pᵒ iſtud colirīū auribᵒ tepidū iniciaf. ℞.coloquintide.ʒ.i.baurac.℈.i.caſto.ariſto.lon. ⁊ ro. ſuci abſinthij. ana. ʒ.ſ. coſti.℥.xv.euforbij.℥.x.fellis vacini. q.s.ad oīa ꝯficienda: fiant trociſ. ⁊ vnus ex eis diſſoluaf in oleo amigdalaꝝ amaraꝝ ⁊ frequenter auribus iniciaf. Jtē.ij.vel.iij.gute olī camo.vel ſambucini ī quo bulierit.℥.i.euforbij inſtillate auribus mirabiliter valent. Colliriū expertum ꝯtra antiquam ſurditatem. ℞.aloes.ʒ.i.maſticis ſe.rute ſinapis croci garioſoloꝝ ana.ʒ.ſ.mellis.q.s.īponatur ſepe cū pecia ī aure vna guta. ¶Pillule experte ꝯtra ſurditatem ⁊ tinitū auriū. ℞.galbani ſerapini oppopona. mire bdellij maſticis olibani ſtoracis calamite.laud.opij ana ꝯfice cuꝫ ſuco cinogloſe cū piſtello ca. ⁊ fac pillulas in mod horobi:d quibus des. ix.vel.xi. ¶Potes ēt in hac cā aliquando abluere caput cū aqua ſulfurea ca.vel cuꝫ aqua decoctōis ſauīe pulegij origani abſinthij ⁊ rute. ¶Purgenf ſepe iſti ſurdi ⁊ poſt purgationē def aurea metridatū vel diaolibanū cum vino de octionis olibani.

Jtem oleū camo.muſcelinū ſambuci.petroleū laurinū pulegium vel ſaltem cōmune bulitū in malo terre concauo vel cū cepe concauo vel cū ſuco ruthe vel arthie mixtū ⁊ tepidū auribus īſtillatū miromodo ad ſurditateꝫ valet. Jtē ſucus ruthe fel yrci vrina pueri virginis ana mixta ſimul ⁊ in aure ſepe ⁊ ſepius inſtillata miro modo valent. Quidā dixit mihi ꝙ plures ſurdos qui ēt p.xx.ānos non audiuerant curauit hoc modo.primo mūdificabat corpus cū medicina cōuenienti: deinde aureā ⁊ diaolibanuꝫ dabat ⁊ faciebat ſuper aurem vaporem aque cum decoc.herbarum calidarum quas ſupra ſcripſi: ſi materia erat frigida. Et ſi materia faciens egritudinem erat ca. ponebat herbas frigidas: vel ſolum cum aqua ca.ſimplici fomētabat aureꝫ: poſt de hoc vino auribus inſtillabat ſic preparato. ℞.elebori al.caſtorei piretri nitri ana. terātur omnia: ⁊ in optimo vino buliant quouſqꝫ fere totum vinuꝫ conſumatur. Et tunc coletur per pannum ⁊ parum ex eo auri ca.apponaf: ⁊ teneatur ibi per horam.

¶Poſtea prouocetur ſternutatio cum puluere elebori al.vel condiſi vel piperis ⁊ ſimilibus. Et cum incipit ſternutare pa.teneat ſe fortiter per nares: vel ab alio teneatur ſic ꝙ per nares ſpirare non poſſit cū ſternutat.cuꝫ hoc enim plures antiqui ſurdi pro certo curati ſunt. Experimentū aliud bonuꝫ ⁊ laudatum ad ſurditatem: accipe aquā vel ſpumā emanantē a capite fruſtroꝝ fraſini in ignē poſitoꝝ.ʒ.ij.mellis diſpumati ℥.i.ſuci ſquille recētis ſuci ciclaminis ſuci rute ana.℥.i.buliant oīa inſimul vſqꝫ ad ꝯſumptionē medicatis ⁊ de hoc tepido parū i aure ſana mittaf. ⁊ pa.iaceat ſuper aurem ſurdā: qr multū vꝫ. ⁊ ē cōpoſituꝫ a me hoc coliriū ⁊ probatū ad tinitum ⁊ ſonitū auriū: cum quo qñqꝫ ē dolor capitis.cūqꝫ opillatur auris piſtētur rutha ⁊ hedera terreſtris ⁊ ligef circa frontem. Jtem ciminū cum butyro mixtū ⁊ aqua calida auribus īmiſſum ventoſitatē ⁊ tinitum aurium tollit. Jtem vrina pueri virginis cu melle diſpumato mixta miromodo valet. Jtē fel leporis cū adipe anguille vel ſucᵒ hedere cū vino albo bono valet. Jtē ſucus ruthe cum butyro vel lardo tepido auribus īmiſſus vꝫ mirabiliter ad oīa predicta. Aliud optimū ad idē expertū. ſummitates lauri ⁊ ſpica nardi in vino optimo buliant: ⁊ pa.ſurditatē tinitum ⁊ ſonitum in auribus per canulā fumum recipiat qr valet ad omnia ſupradicta. ⁊ etiam aque infuſio in aure ⁊ ad mundificationem ſaniei auris miro modo vꝫ. Aliud ad grauitateꝫ auditus ſonitum ⁊ tinnitum aurium. immittantur in aure.ij. vel iij.gute d hoc medicamine. ℞.cimini.ʒ.ij.olei amigd amararū vel de nucleis perſicoruꝫ.ʒ.ij.elebori albi.ʒ.i.ſ.caſtorei.ʒ.iij.aceti quantum ſufficit.terenda terantur: ⁊ oīa buliant inſimul paꝝ ⁊ colētur ⁊ de huiuſmodi colirio tepido pa.in aurem iniciatur bis vel ter in die quia mirabiliter valet. Et nota ꝙ ſemper antequam ad huiuſmodi colirīa ⁊ medicamina particularia accedamus: prius debemus corpus ab humoribᵒ nociuis mundificare ſi virtus etas ⁊ regio ⁊ conſuetudo permittant. Et poſtea predicta colliria in remedio pluries iterare ſi vna vel duabus vicibus effectus nō ſequantur. Nam durum lapidem gutta cadendo cauat.

a dditiones contra ſurditatem. ℞. cepe al. ⁊ concaua: ⁊ imple ſuco ſemperuiue ⁊ coque optime: poſtea exprime. ⁊ de illo ca. pone in aure quando vadit dormituꝫ. ⁊ de cepe fac emplaſtrum per.iiij.vel.v.dies ⁊ cū neceſſe fuerit vinum reſolutum in oleo amigdalarum amararuꝫ auri immittatur.vel cum oleo laurino: oleum de ſpica addito caſtoreo valet ſurditati ⁊ dolori aurium.oleum ſcorpionis tepidum iniectuꝫ ſepe.ſimiliter adeps vulpis vꝫ. Jn dolore aurium cum pulſatione flebotoma cephalicam eiuſdem lateris. Et impoſitio olei roſ. cum modico opij confert ad ſurditatem. Aliud expertum. ℞.ſuci panis porcini partes.ij.olei amigdal.partem. i. miſce ⁊ inſtillentur in aure qualibet nocte.ij. vel. iij. gute . oleum bulitum in vaſe ferri auribus iniectum tollit dolorem ⁊ pulſationem. Ad idem vermes terreſtres frixi in oleo ſi oleum ponatur in aure: ⁊ vermes emplaſtrentur valent. Jtem contra tinnitum aurium probatum eſt. ℞.ariſto.rotunde caſtorei euforbij ana.ʒ.ſ. coloquintid. ʒ. i. croci. ℈. i.ſaxifragie.granū.i. omnia ſubtiliter puluerizata in oleo amigd amaraꝝ ⁊ in ſuco abſinthij ponanf: ⁊ bu-

fiant donec tertia pars cōſumet: ⁊ in ſero cū vadit dor
mitum ter in ſeptima due vel tres gute in aure inician
tur: quia ſurdos adiuuat ⁊ valet cōtra ſonitum ⁊ tini-
tum ⁊ ſibillum aurium ſecūdum tadeū. Medicamen
contra ſurditatem inueteratā ⁊ poteſt ſeruari in ampu
la vitrea per duos annos ⁊ plus bene obturata ⁊ valet
precipue contra ſurditatem ex frigida cā. ¶Primo mū
difica corpus ſi fuerit plectoricū deinde .ij. vel .iij. gut-
tas de hac medicina tepida auribus inicias. ℞. ſuci cē
tauree maioris ⁊ minoris ſuci cepe ru. ſuci porrorū ſe
nationū aceti fortiſſimi ⁊ olei vetuſtiſſimi anā. deīde lū-
bricos terreſtres ⁊ oua formicarū ɔtrita in eis bulire
facuſqȝ ad cōſumptionē medietatis liquorū: ⁊ tunc co
lent ⁊ bñ exprimātur: ⁊ miſceat eis tertia ps mellis rub.
bene cocti ⁊ depurati ſiue deſpumati ⁊ aliquātulū ite-
rum buliti ⁊ in vaſe vitreo imponatur. Eſt enim mira
bile medicamē. Item ſi ſurditas fuerit ꝓpter opilla
tionē humorū coquātur fabe cum vino albo in pigna
to optime cooperto: ⁊ ſtatim dū deponunt ab igne fu
mus: q ab eis reſoluit per iniectoriū ī aurē recipiatur:
qr cito liberabit. Dixit mihi qdā predicator in vrbe ꝙ
impoſuit de aqua que dicitur aqua vite: quā ponit ari
ſtotiles in libro .xij. aquarū in aure cuiuſdam patiētis
ſurditatem ⁊ infra .iij. vel .iiij. vices curauit eum a ſur
ditate. Itē oleū terbētine ī aurē imiſſum mirabiliter
valet ad idem. Item contra ſurditatē inueteratam
balſamus cū ſuco porri vel cepe miſceat: ⁊ tepidus au
ribus iniciatur: qr curat pro certo probatū eſt. ¶Pillu
le magiſtri bal. de vallone cōtra tinitū auriū. ℞. came-
dreos cētauree minoris gētiane ana ℥.i. coloquintide
.ʒ.ij. cōfice cū ſuco abſinthij ⁊ fiant pillule in modū ho
robi ⁊ dent .v. vel .vij. Itē lauet caput ex lixiuio: in
quo decocte ſint frōdes lauri camo. ſticad. anetū. ⁊ cū
vino decoc. ꝑdictorū fiat vapor ſub aure. Itē poſtea
oleū amigd. amararū uel de nucleis perſicorū cum ſuco
rute ana mixtū in quo modicū caſtorei ponat. ⁊ tepi-
dum aurib⁹ infundat. Natiuā ſurditatē quandoqȝ
curaui cum colirio qd ponit almāſor in nono: quod fit
cum felle leonis ſiue bouis. antiquate ſurditati multū
valet mundificare aurē valde bene. deinde vaporizare
cum fumo ſulfuris citrini cōbuſti ⁊ hoc ſepe fiat: ī qua
oleū de coſto ⁊ caſtoreo ſi additū fuerit multū valet.
Itē in apoſtematibus doloroſis que quādoqȝ fiūt poſt
aurē ⁊ que in breui multā materiā colligiſſent que etiā
terribiliter inquietāt: hoc mirabile medicamē eſt .ij. vel
.iij. vitella ouorū integrorū coctorū ad duritiē modera
tā miſce cū tātundē aſungie porcine recētis. h. n. mate
riā reſoluit hoc dolorē euenire nō ſinit. qd qñtū expe-
diēs fuerit iteret. In apoſtematib⁹ quoqȝ ruptis ⁊ do
loroſis nimis ⁊ etiā in carbūculis: ſi limaciarū crudarū
carnes piſtent ⁊ ēplaſtrent miromō dolor ſedatur.

¶Capitulum .xxi. de dolore auris ꝑ ca. vel frigidita
tē vel ſan. repletionē vel apoſtema ibi natum.

Liquādo accidit dolor auribus ex calidita
a te. aliquando ex frigiditate. aliquādo ꝓpter
apoſtēa: aliqñ eſt calidū aliqñ ē frigidū. Si
igit apoſtema auris ex materia cala fuerit
adeſt dolor vehemēs ⁊ acut⁹ rubor loci cū calore ⁊ fe-
bre vehemēti. Fe. n. qdā acute terminant qñqȝ ꝑ apoſte
ma ī aure qñqȝ ſub aure: qñqȝ ꝑ fluxū ſan. ab auribus.
Qd ſi materia apoſtēatis fuerit frigida dolor ē gra
uatiuus ⁊ lentus ⁊ fe. lenta ⁊ remiſſior: extremitates ēt
auriū qñqȝ ſunt frigide. Et no. ꝙ apoſtema auris ſem
per cōmitat fe. Qñqȝ fit dolor acutus ꝑ nimiā ſan.
replōne: qd manifeſte per ſigna ſan. diſcernit. Et iſte
dolor curat per flebotomiā. demus etiam .ʒ.i.ſ. ſirupi
roſ. cum aqua frigida: poſtea emplm de ruta ⁊ ſolatro
cū butyro piſtatis ſuper aurē apponamus. Sucus ēt
ſolatri vel vermicularis cum oleo roſ. vio. nenufaris
vel mandragore mixtus tepidi auribus īmittat ⁊ eti-
am partibus auriū adiacentibus inungat. Item fumi
gium ex qua decoc. florū camo. ro. ⁊ meliloti in aure fa
ctū miro modo valet. deinde vitellum oui elixum cū
oleo roſ. diſtempatum ſuꝑ aurē pone: qr miro modo
tollit dolorem auris ex cā ca. factum. Itē ſucus coriā-
dri cum lacte mulieris mixtus ⁊ in aure iniectus miro
modo valet doloribus aurium ex caliditate. Ad idē
⁊ ad dolorē capitis acutiſſimū. terat mira cū ſpuma
argenti ana ⁊ cū aqua roſ. diſtemperētur ⁊ in aurib⁹
infundantur: ⁊ nihil actu frigidū auribus īponatur.

Quod ſi noueris calidum hu. nimium abundare:
purgabis ipſum ſm doctrinam ſuperius traditam.

Qd ſi dolor aurium ex frigiditate fiat calid vnctio
nes partibus aurium adiacētibus fiant: ⁊ etiam aurib⁹
inſtillent vt ſunt marciaton dialtea oleum laurinū mu
ſcelinum petroleum puleginū camo. ⁊ ſimilia coquan-
tur in malo terre vel in cepe cōcauo: ⁊ in ſtupa ſiue bō
bace: cōmixtis ca. auribus ⁊ partibus circunſtātibus ſi
bi apponantur. Aliud probatum ad idē. ruta ciminū ⁊
bacce lauri in aliquo predictorum oleorū buliant ī ma
lo terre ⁊ collentur ⁊ auribus ⁊ partibus circunſtanti-
bus inſtillent. Itē ſuffumigiū de folijs lauri ⁊ alijs her
bis calidis in precedēti ca. dictis dolorē auriū ex fri-
giditate tollit. Et ꝑdicte herbe in vino cocte ſuꝑ aurē
cataplaſmentur: ⁊ ex lexiuio facto ex decoctio. predi-
ctarū herbarum vel cinere caput lauetur qñqȝ. Itē
ſpongia in predicto vino infuſa ⁊ ſuper aurem poſita
valet. Uel ſpōgia infuſa in vino decoc. paritarie ⁊ ab-
ſinthij ſolū ſuꝑ aurē poſita dolorē tollit. vel ſolū pari
taria ⁊ abſinthium ſupra tegulam calefacta ⁊ vino ſu
pra irrorata ad idem faciunt. Itē medula vituli re
cens cum vino trita ⁊ calefacta ⁊ in aurem miſſa do-
lorem auris ſtatim tollit. Itē ſucus rute cum ſan.
anguille ca. auribus immiſſus: quemlibet dolorem au
ris ſtatim tollit. Et ſi hu. frigidum peccantem noue
ris eſſe in cā: purga ipſum ſecundū doctrinā precedē
tis capituli. ꝙ ſi dolor auris fuerit ꝑ apoſtema ca. in
natum fiant frigide vnctiones ac diſtillationes oleo-
rum frigidorum ſuperius tradite: ⁊ fiat minutio con-
trarij brachij de vena cephalica. Et ad maturandum
apoſtema fiat tale vnguentū. ℞. adipis vituli anſeris
⁊ galine medule vituli cerui caſtrati ⁊ oiu ſ aialiū quo-
rum medulas habere cōpetēter poteris ana oīa ſimul
liquefiāt ⁊ addito oleo roſ. vel viol. ⁊ cera fiat vnguē-
tum: quod in aure inſtilletur ⁊ circa partes adiacētes
auri inungatur. ⁊ mal. cū oleo ro. vel viol. cataplaſmē
tur cocte. Itē farina ordei cū vitello oui ⁊ oleo vio.
vel roſ. ꝯficiat ⁊ ſtuellus inde infectus auribus imit-
tat. Itē malū terre in aqua elixū ⁊ piſtatū cū butyro
⁊ emplaſtratū ſuꝑ aurē apoſtema illud ⁊ cē aliud apo-
ſtema in quacūqȝ parte corporis fuerit cito ad matu-
rationē ꝑducit. Itē butirū nouies in aqua ablutum
deinde ad lentū ignē reſolutū ⁊ in auribus iniectum
optime maturat ⁊ ſtupā dſuper ponas. Itē ſi nimia

fuerit caliditas ⁊ aduſtio caloris pp ipſum apoſtema auris ſucus ſempuiue ſolatri vermicularis cimbalarie frondiū viol'.politrici citrac ca.ve. ⁊ ſimilium herbaꝝ frigidaꝝ extractus cū oleo viol'. vel roſ. ⁊ aqua extracta ab al.oui elixato per peciam lini expreſſo cōmiſce ⁊ auribus inſtilla qꝛ dolorē quēlibet auriū ex cali. vel ēt pp apoſtema ca.tollit. Si vero dolor auris ꝓpter apoſtema frigidū ibi exiſtens fuerit cum his inſiſtamus.fiat liciniū ex galbano ⁊ cū pecia lini inuoluatꝰ puncta tñ ipſius licinij diſcooperta dimittatꝰ ⁊ i aurez ponatꝰ:qꝛ maturat ⁊ attrahit miromodo. Item liciniū ex lana ſucida in oleo laurino muſcelino camo. petroleo ſambucino ⁊ ſimilibus in malo terre vel i cepe ſquille bulitū ⁊ auribus īpoſitū miromodo confert.

Item radix lilij in oleo aliquo predictorū vel ſaltiz cōi cocta ⁊ cataplaſmata maturat miromodo:ſi ſuper auriculā in loco vbi ē apoſtema emplaſtretur. Uel radix brāce vrſine vel malū terre in vino decocta ⁊ cum aſongia piſtata miromodo ꝯferunt.Itē abſinthiū paritaria ⁊ furfur de grano in vino decocta ⁊ emplaſtrata idē faciunt. Itez cardo benedictus in vino decoctus ⁊ piſtatus addita farina modica emplaſtrata oīa apoſtemata miromodo maturāt. Itē ad rumpendū apoſtema hoc ⁊ quodlibet aliud cū fuerit maturū. cepula integra in vino decocta ⁊ oleo addito pul. cimini ⁊ ſciſſa ꝑ medium ſuper apoſtema ponatur. ⁊ ſi propter hoc non rumpatꝰ:ponatur ſuper apoſtema liciniū factū ex vnguēto ruptorio qd̄ in capitulo de fiſtula oculorum lacbrimātiū nata dixi.ſecundū doctrinā traditā ibi ſic ꝙ predictū vnguentū non tangat niſi ſolum apoſtema. ⁊ rupto apoſtemate qd̄ cognoſcitꝰ per ſaniē exeuntē ꝑ aurem:primo mundificandus ē locus a ſanie deinde ad ꝯſolidandū. Ad mundificanduz itaqꝫ ſaniem a loco hec fiant.ſucus porrorum aliquantulum cū melle diſpumato coctus ⁊ impoſitus miromodo valet. Item nitrum ⁊ caſtoreū cum melle mixtuz ⁊ impoſitum idē faciunt. Itē licinium de galbano i aure poſitū:⁊ ſternutationes prouocate tenēdo nares miromodo mundificant. Itē ſalgema ⁊ euforbium cū oleo ro.coquatur ⁊ collatura aurībꝰ iniciatꝰ. Aliud probatū ſucus roriſmarini cū oleo ro. ⁊ ſapone gallico reſolutus vetuſtiſſimas ſordes aurium expellit. ⁊ ad auditum miromodo ꝯfert. Itē lac mulieris cuz felle caprino mixtū ⁊ auribus fetentibus ca. iniectum putrediné mirabiliter mūdificat. Itē ſi nucleos nucum viridiū in ſuo tempore purgabis ⁊ in oleo veteri in vaſe vitreo retentos ꝯtra ſolem maneāt per.xv.vel xx.dies:⁊ de tali oleo auribus inicies ſaniē mirabiliter mundificat ⁊ abſtergit ⁊ dolorē ⁊ fetorē ab auribus remouet:ſanie vero ⁊ apoſtemate mūdificata vulnꝰ hoc modo ꝯſolidetꝰ.lauetur quolibet mane cū vino tepido decoc.ſaluie.deinde pul.maſt.olibani thur.boli. ⁊ ſan. dra.proiciatur.vel inungatꝰ liciniū cū vnguento al. ex maſtice thure ceruſa litargirio ⁊ ſimilibus cum cera ⁊ oleo facto in aure mittatꝰ. ⁊ nō vtatur aliquo modo cōſolidatiuis niſi prius ſanies a loco mundificata fuerit. ⁊ ſi tāta fuerit i apoſtemate ſaniei abundātia ꝙ ꝑdicta mūdificari ñ poſſit.purgetꝰ cerebꝝ cū yera pigra gal. vel cū pillulis cochijs ⁊ ſimilibꝰ in capitulo de defectu memorie dictis.deīde accipiatꝰ bōbax ⁊ inuoluatꝰ ⁊ intingatꝰ in trebētina ⁊ i mod licinij iſformetꝰ ⁊ auribus i mittatꝰ.vel liciniū de galbano trebētina ⁊ pice nauali i ſimꝰ liquatos aurībꝰ īponatꝰ:qꝛ mirabiꝉr ſaniē attrahit mūdificat ⁊ expellit ſordes auriū ⁊ exptuz ē.vel accipe iuncos ſiccos ⁊ pone vnū caput vniꝰ iunci i aure ⁊ ab alioꝰ capite icēde iuncū ſic ꝙ vadat ardēdo vſqꝫ ad aurē:⁊ cū ē ꝓpe aurē extinguatꝰ:qꝛ ſaniē miromodo mūdificat ⁊ attrahit.vel ſugatꝰ auris cū ore alicuius vilis perſone:qꝛ hoc modo etiaz optime mundificat ſaniē: qua mundificata cōſolidatiuis inſiſtamus. Aliqñ exit ſan.ꝑ aurē q ſi ꝑ viā criſis exierit vt ſepe accidit in qbuſdā egritudinibus acutis:in qbus fit criſis qñqꝫ ꝑ fluxum ſan.auriū tūc talis reſtringi nō dz quouſqꝫ natura debilitari icipiat:⁊ tūc ſi vis ſanguinē reſtringere ſi fluitꝰ ab aure dextra ponatꝰ ventoſa ſup epar: ſi a ſiniſtra ſuper ſplenem. Item vinum decoc.gallarum ſpodij berberis.ſan.dra.boli.ar.maſt. gummi arab.draganti balauſti.quinqueneruie ⁊ ſaluie contritis auribus inſtilletur.

¶ Capitulū.trigeſimū ſecundum de vermibus i aure natis:⁊ de caſu lapili vel grani vel pulicis:⁊ huiuſmodi in aurē:⁊ quomodo dz extrahi.

Accidit qñqꝫ vermes in auribus generari q ex viſcoſis humoribus iſpiſſatis ꝑ interceptionē ſpūs viuificātis ꝓueniūt: quoꝝ hec ſunt ſigna:pruritꝰ tintillatio:in aure ēt ſoli expoſita qñqꝫ videntꝰ vermes.caſus vero lapilli alicuius grani vel ligni vel alicuius alteriꝰ corpuſculi i aure cognoſcitꝰ ꝑ pa.iuditiū. ⁊ ēt qꝛ aliqñ aliquid horꝝ diſcernitꝰ in aure ſubtiliter inſpicienti. Si itaqꝫ vermes i aure fuerint hoc experimēto cadent: ſemen iuſquiami cū pauca cera ꝯfice:⁊ ſupra ardētes prunas pone: ⁊ ꝑ embotū fumuz pa.in aure ſumat:⁊ ſuppone bacille in quo ſit aqua:qꝛ ꝓ certo videbis vermes cadeꝛ i aqua: in dente ēt idē operatꝰ ſi ibi vermes ſint. Idem facit ſuffumigiū ſolū ex frondibꝰ iuſquiami ſub aure factū.

Itē ſi accipias pomū dulce ⁊ bonū ⁊ aſſes ipſuz parū i prunis ardētibus ⁊ poſt ſcindas ꝑ mediū ⁊ calidū quātum pōt pa.ſuſtinere ſup aurem pōas:videbis pro certo ꝙ oēs vermes in aurē exiſtentes current ad ipſum. Item ſucus abſinthij in auribus iniectus vermes necat. Idez facit ſucus perſicarie ⁊ ſucus amaruſce foliorum perſici rute calamenti. ⁊ omnes ſuci herbarum amararum ipſos vermes in auribus exiſtentes necant. Item ſucus radicis mori ⁊ ſucus ariſto.lon. ⁊ ſucus ligni viridis: omnes iſti ſuci vel quidam eorum cum pauco aceto calido mixti ⁊ auribus immiſſi vermes necant. Aliud probatum. accipe amigdalas amaras vel nucleos perſicorum contritos ⁊ ſub prunis ardentibus in folijs caulis vel in alijs folijs inuoluti ponantur:⁊ per horam ibi ſtent: deinde extrahantur ⁊ oleum ab eis exprimatur: cum quo miſce rute ſucum vel abſinthij vel amaruſce vel perſicarie ⁊ huiuſmodi ⁊ puluis aloes: deinde omnia in cortice oui: vel alibi parum buliant ⁊ colentur: ⁊ de hoc liquore ca.parum in auribus immitte: quia ſtatim omnes vermes ibi exiſtentes interficit. Quod ſi granum vel lignum vel lapis aut aliud tale corpuſculum in auribus ceciderit extrahatur hoc modo. Inungatur auris exterius ex oleis ⁊ vnguētis calidis vt marciatō agripa dialtea oleo laurino. camo. ſambucino pulegino petroleo ⁊ ſilibꝰ.deīde ſternutatōes prouocentꝰ ⁊ teneāt ſemper nares:⁊ propter magnum ipetū ſpūs poſſunt extraduci. Quod ſi cum hoc nō

curatur accipe baculum ſubtilem et leuē et bene politum et trebentina uel viſco vel gūmi pini vel pice naualí liquida uel aliquo alio ſimili in capite intingatur: et ponas in aurē ita ꝙ talia gūma viſcoſa ſupra ipſum lignuꝫ uel lapil' huiuſmodi adhereāt: et ſic extrahatur. Quod ſi cum hoc extrahi non poſſit tunc ventoſaꝫ ſine ſcarificatione ſupra auriculam ī qua ſunt huiuſmodi corpuſcula ſepe et ſepius appone. Quod ſi extrahi nō poſſit adhuc poſitis prius oleis et unctionibus dictis ī aur̄ appōat̄ galbanū ſupra peciā extēdat̄ ⁊ ſup̄ foramē auris ponat̄ ⁊ iaceat pa. ſupra aurē leſā. exptū.

Capitulum. xxxiij. de fluxu ſanguinis a naribus.

Sanguis fluit a naribus diuerſis modis: Quandoqꝫ vi ſinthomatum: quādoqꝫ vi nature. Ui ſinthomatū ut ex materia ſan. abundante ⁊ repletōe: qd̄ cognoſcitur ex repletione venarū ex dieta precedēte ca. ⁊ hu. ⁊ multi ſan. generatiua: ⁊ habitudine corporis ſāguinea ⁊ plectoria. Quandoqꝫ fluit ex fumoſitate ⁊ acuitate humorum: qd̄ cognoſcitur colore ipſius cum ſan. croceo. Et ex hoc ꝙ in exitu ſuo nares mordicat ⁊ inflāmat. ⁊ ex dieta ca. ⁊ ſicca precedente: ⁊ ex habitudine corporis colerica: ⁊ etiaꝫ quia in tempore eſtiuo magis contigit uel veris propter hu. tunc vltra modum excreſcētes. Quandoqꝫ ex flegmate fit quod per narium frigiditates pa. iudicio ſcrutari poſſumus. Quādoqꝫ fluit ſan. a naribus vitio ſplenis qd̄ cognoſcitur ꝑ tumorē ⁊ grauedineꝫ ipſius ſplenis: ⁊ per oppreſſionem ipſi⁹ ypocundrij ſiniſtri: ⁊ etiam quia ipſe ſan. magis fluit per narem ſiniſtrā. Quandoqꝫ fluit vitio epatis ⁊ hoc ex grauedine dextri ypocūdrij ⁊ ex coloracitate ī vrina: ⁊ quia magis fluit per narē dxtrā hoc cognoſcit̄. Fluit itaqꝫ ſanguis per nares per viam criſis vi natur̄ die cretico veniens dum materia per nares tranſmiſſa venas ibi abrumpit ⁊ exit inde ſan. ⁊ ex fe. cōtinua ⁊ maxime ⁊ frequentius accidit hoc in ſinocha inflatiua ⁊ in ſinocho putrido: in freneſi ⁊ huiuſmodi ſimilibus egritudinibus: vnde quādoqꝫ ille ſan. per. ij. ul'. iij. dies fluit ⁊ pa. ad mortē deducit. vnde ſemper ſis caut⁹ antequaꝫ ipſuꝫ pa. ad totā debilitatē deducas ꝙ reſtrīgas ipſum ſecundum ꝙ in ſequentibus dicā. Si ex nimia humorum abundantia ꝑ incōtinentiam fluit ſan. fiat minutio de vena cephalica dextri brachij ſi a dextra nare fluat. ⁊ ſi a ſiniſtra de ſiniſtra vena: ⁊ ponātur ventoſe poſt collū ⁊ ſpatulas. Et ſi hec nō proficiāt: fiant remedia inferius dicenda. Si ex fumoſitate ⁊ acuitate humorum fluat ſan. fiat aer artificialiter frigidus cum aquis frigidis diſtillātibus cum herbis frigidis per pauimentum expreſſis dieta frigida detur. Sirupi frigidi violati ⁊ roſati nenufaris: ⁊ ſimilia que in capitulo de dolore capitis ex co. facto dicta ſunt fiāt. Et ſi cum his non curētur: tūc ad localia remedia ſubſcribenda recurramus. Si ex aeris frigiditate fiat fluxus ſan. conſtituatur pa. ī loco calido: ⁊ tota facies cū aqua calida fomētetur. Si vitio ſplenis fluat ſanguis a naribus: fiat minutio de vena ſplenis ⁊ ventoſa ſine ſcarificatione ſupra ſplenem ponatur: ⁊ cetera remedia ad curationem ipſius ſplenis ſecundum ꝙ inferius in proprio capitulo dicā de paſſio. ſplēis fiāt. Si ab epate procedat fiat minutio de vena epatis dextri brachij: ⁊ ventoſa ſuper epar apponatur ⁊ emplaſtruꝫ iſtud ſuper epar apponatur. ℞ roſ. ʒ. ſ. ſandal' al. ⁊ ru. ana quartaꝫ. i. ſpodij. ʒ. iiij. berberis ſuci abſinthij. ſpice ana. ʒ. i. cāphore. ℈. ſ. farine ordei. ℥. i. temperētur in aqua roſata ⁊ aceto omnia predicta prius puluerizata ⁊ cribrata: ⁊ emplaſtrum ex eis factum ſuper epar apponatur. Item fiant trociſci de karabe. ℞. karabe uſti corali acatie aduſtorum balauſtiarum ana. ʒ. v. opij. ʒ. i. ſ. corali ru. ʒ. ij. terantur ⁊ cribelentur omnia ⁊ conficiantur cum mucilagine cidoniorum: ⁊ fiāt trociſci quorum vnuſquiſqꝫ ponderet. ʒ. i. ⁊ detur vnus cum aqua frigida pa. quēcunqꝫ fluxum ſan. narium quia mirabiliter ſtringit. Item emplaſtrū optimuꝫ quod ſi fronti ⁊ timporibus applicetur. ſan. na. fluxuꝫ qualitercunqꝫ manantem ſtrīgit. ℞ maſt. olibani ſan. dra. pilorum leporis combuſtorum ⁊ filtri combuſti ana. omnia puluerizata optime cum albumine oui cōficiant̄: ⁊ fronti ⁊c. Aliud emplaſtruꝫ quod fronti ⁊ timporibus appoſitum per noctē ſimiliter fluxuꝫ ſan. na. reſtringit. ſtercus caprinum terra figuli ⁊ argilla que ſub mola ferrarij inuenitur temperetur cuꝫ aceto ⁊ al. oui ⁊ predictis locis emplaſtretur. vel ſolum de argilla ferrarioruꝫ ⁊ ſuco verbene ⁊ aceto ⁊ al. oui. vl' ſolum bolum ar. ⁊ lapideꝫ emathitem ⁊ maſticē teras ⁊ cum al. oui ⁊ aqua roſ. ⁊ pauco aceto omnia inſimul conficias ⁊ fronti ⁊ timporibus applica. Item fiat ſtuellus ſecundum magiſtrum meuꝫ ⁊ narib⁹ immittatur. ℞. corticum cucurbite vitrioli. aluis omnium cōbuſtorum opij olibani. ana. ʒ. i. pul. omnia ⁊ cum aceto temperentur ⁊ fac ſtuellum de pillis leporis uel de bōbace ⁊ in predictis rebus inungatur ⁊ naribus īmittatur. Stuellus alius ad idem. ℞. pul. thur̄. ʒ. i. aloes tele aranee ana. ʒ. iij. terent̄ ⁊ diſtēperent̄ cu. al. oui parū aceti ⁊ aque ro. ⁊ liciniū ex bōbace factū intingatur ⁊ naribus immittatur. uel pili leporis cuꝫ gummi arabico ⁊ filtro comburantur in igne ⁊ cum ſuco plātaginis ⁊ al. oui conficiantur ⁊ ſtuellus ex bombace intingatur ⁊ naribus immittatur. Aliud licinium meum expertum. ℞. ſtercoris caprini pecori equini aſini filtri cornu cerui omnium combuſtorum per ſe an̄ ʒ. ii. pilorum leporis combuſtorum. ʒ. iij. maſt. olibani boli gūmi arabici ſan. dra. ana. ʒ. i. terantur omnia ⁊ conficiantur cum al. oui ſuco plantag. ⁊ modico aceti: et licinium in his intinctum naribus immitte: hoc .n. liciniū cōpoſui ex me et ſum ipſum expert⁹ plurib⁹ vicibus. Iteꝫ ſucū urtice naribus īmitte uꝫ. Item licinium optimum: teratur lapis emathitis ſupra porphirium et ducatur cum ſuco ſanguinarie quouſqꝫ in ſanguineū uertat̄ colorē: et bōbax ī eo ītinct⁹ narib⁹ īponat̄: et ipſuꝫ ēt ſucū pa. cū narib⁹ ſugat. et atrahat: qꝛ mirabilit̄ ualet: ul' ītigat̄ bombax ī pul. roſ. ſumac maſt. ſan. dra. ſādal. al. et ru. cū aqua roſ. diſtēperato.

Itē det̄ ī potu atanaſia cū ſuco plātagis. ul' aqua roſ. mixta et liciniū ī his īīctū narib⁹ īmittat̄. liciniuꝫ ēt in fece atramēti ītinctū narib⁹ īpoſitū ualet. Iteꝫ fumus ad hoc ualēs. ℞ folioꝝ ſorbi neſpule piri balauſti. radi. ſalicis corticis malorū granatorum gallarum mirre thur̄. maſt. gummi arabici draganti. omnia in aqua pluuiali ul' roſ. bul' et pa. fumum per nares recipiat. ¶ Pul. optimus reſtringens ſan. vndecunqꝫ manauerit. ℞ ſanguis dra. ſimphiti karabe boli ar. ana. ʒ. iij. lapidis ematitis corali rubei cornu cerui vſti ana. ʒ. ii. pul. iſte naribus inſufletur cum canello ſubtili: et dentur ex eo. ʒ. ij. uel. iij. cum apozimate ex ſuco

plātaginis et zuchari facto vł cū atanaſia vł cuꝫ aqua ro. uel pluuiali diſtēperata q̄ quēlibet fluxū ſan. reſtringit. ℞ pul. alius qui narib⁹ inſufflatus ſan. ſtringit: ⁊ eſt expertus ꝑ magiſtrū meum. Accipe ſpongiā marinaꝫ bene lotam ī aqua dulci. ⁊ ſiccatā ⁊ exprime eā ſeu infunde eā ſuꝑ pice greca liquefacta. deinde comburant̄ ī pignato nouo ⁊ pul. ex eo factus narib⁹ inſufletur: uł cōburātur pili leporis ⁊ filtrum cū ſan. qui fluit a naribus pa. prius īfuſa ⁊ pul. hec narib⁹ īſuflet̄. Item pul. teſtaꝝ ouorū ⁊ ātbimoniū puluerizatū. Iteꝫ pul. foliorū ſambuci ſupra tegulaꝫ cōbuſti naribus inſufflatus ſanguinem ſtrigit. hec ſunt que reſtringūt omnē ſan. fluxum ⁊ ēt alios fluxus ut vētris emoroydaꝝ mēſtruoꝝ ⁊ huiuſmodi coral⁹ bol⁹ terra ſigillata karabe poma cipreſſi mirtus acatia galle ſumac ematbitis plantago ſuc⁹ ſolatri ſalix gūmi dragāti gūmi arabici cinis tamariſci balauſtie ypoquiſtidos mumia ferugo virga paſtoꝝ alumen tbutia pentafilon portulaca ſan. uace ⁊ colūbe ſtercus aſininum ⁊ equinum caprinum pecorinum combuſtum uel ſiccum cinis cornu cerui ⁊ vace ⁊ pili leporis uſti filtruꝫ uſtuꝫ ſpongia vſta cortices ouorum cinis gipſum argilla ſucus babarie bibitus tbus conſtringit cōſolidando iacinti antimoniuꝫ atramentuꝫ uſtum cidonia ſe. plantaginis uſtum corna ſorba neſpula pira mora celſi īmatura mala pūica cācer locuſte marine pul. cōcbillarū coaguluꝫ leporis lac caprinuꝫ ⁊ aſininum ī quo tres uel quinq̄ lapides fluuiales igniti vł calibs ignitus extiguat̄. caſeus amidū riſum miliuꝫ glās ſabe ſe. papaueris mirra cū aceto roſa folia cipreſſi maſt. berberis ſpodium ſan. dra. ⁊ multa alia que difficile eſſet omnia numerare.

Oditiones. in cura fluxus ſanguinis narium. multum ualꝫ diuerſio ad oppoſitū cū a ventoſis ſiccis ſuper epar: ſi egreditur de dextra. uel ſuper ſplen ſi de ſiniſtra: ⁊ cum aqua feruenti in crurib⁹ ⁊ brachijs ⁊ cū fricationibus aſperis factis ad infra ⁊ infrigiditate teſticulos ⁊ virgam multuꝫ valet. Si fluxus ſit ex acuitate ſan. dentur. ℈. ij. pillularū aurearū nicolai. Et poſt purgationem ponatur medicamē cōſtrictiuuꝫ ad nares. ℞. noue al. ouoruꝫ acetū fortiſſimum argillā miſce ⁊ extende ſuꝑ pannuꝫ. ⁊ teſticulis applica in viris: ⁊ ī mulieribus māmillis tepidū. reſtringit. n. fluxum ſan. nariuꝫ.

Quidā in monte peſſulano paſſus ē fluxū ſan. nariū per tres dies ⁊ noctes. ⁊ cum feciſſem oīa que credebā utilia nec potuiſſeꝫ ſanguineꝫ reſtringere. Quedam vetula fecit infundi pannos lineos in forti aceto ⁊ frōti eius ⁊ circa coluꝫ ſepe ⁊ ſepius applicauit ⁊ applicabat ⁊ dedit ſibi mentam ad odorandum et reſtrictus eſt. Quidā habebat fluxum ſan. narium cum multis remedijs rationabiliter factis curari non poterat. Finaliter hoc remedio curatus fuit folia vrtice piſtata in modum ſtuelli naribus fuerunt immiſſa ⁊ fuit reſtrictus. Cum quidam pateretur quaſi continuum fluxum ſan. narium ⁊ ipſum reſtringere non poterat cuꝫ aliquo medicamine. de conſilio cuiuſdam ſapientis viri accepit pannum qui facit reſidentiam ſupra atramētum vnde ſcribunt ſcriptores: ⁊ cōbuſſit ipſum pānuꝫ ſuper tegulam bene ignitam in igne: ⁊ poſtea puluerizabat: ⁊ cum bombace in aceto ītincto naribus immiſit ⁊ curatus fuit ſtatim. Unguentū optimum quod fronti ⁊ timporibus appoſitum ſtatim ſan. ꝺ naribus fluentem reſtringit. ℞. pul. corticum ouorū gipſi ana tēperentur cum al. oui ⁊ aceto. Experimentuꝫ quo dicit Gal. in libro ſecretorū ſe curaſſe quendam iuuenem romanum cuius complexio erat decliuis ad ca. ⁊ hu. a ſuperfluo fluxu ſā. nariū. ℞. tartari pul. papiri cōbuſti corticum cucurbite ſicce atramenti ſiue vitrioli viridis aluminis oīuꝫ combuſtorum vnunquodq̄ ſolum per ſe olibani opij ana. ʒ. i. fiat pul. ſubtiliſſimus ex predictis combuſtis ⁊ omnibus mixtis inſimul licinum aceto intinctum ex puluere predicto intingatur ⁊ immitatur naribus. Et accipe lutum quod inuenit̄ in fundo mole fabrorum ⁊ bolum ar. ana. ⁊ cuꝫ al. oui conficiatur ⁊ ſupra frontem ⁊ timpora emplaſtrentur ⁊ ambe manus ⁊ pedes ⁊ duo adiutoria cum fortib⁹ ligaturis ligentur ⁊ ſtringantur bene: ⁊ eius teſticuli in aceto ponantur ⁊ ſuper ſplen ⁊ epar magne ventoſe ſine ſcarificatione ponantur cum igne: ⁊ flebotometur cephalica ex parte vnde fluit ſan. ⁊ embrocentur pedes cum aqua calida ut ſanguis ad inferiora trabatur: dormiat ſupra dorſuꝫ ſuū ⁊ fundatur ſupra faciē et caput ſuū aqua frigida cum aceto ſepe ⁊ ſepius propter predicta reſtringēdo ſan. vndecūq̄ manauerit ſecundum Gal.

Capitulum. xxxiiij. de dolore dentium.

Cire debes ꝙ dolor dentium aliquando fit vitio cerebri: ut ex ca. uel frigidis humoribus a capite diſtillantibus ſeu reumatizantibus per neruos dentium infundentes dolorē dentiū faciunt: q̄ ſi ſint calidi dolor eſt acutus ⁊ pūgitiuus cuꝫruboꝝ faciei. Si vero fri. tunc dolor eſt agguatiu⁹ ⁊ cum capitis ġuitate ⁊ paloꝝ ⁊ ſubtumiditate faciei. Fit etiam quandoq̄ dolor dentium ex fumoſitatibus a ſtomaco diſſolutis cal. ſeu frigidis petentibus ſuperiora: ⁊ neruos gingiuarum ⁊ dentiū grauantibus ſeu mordicantibus ⁊ ita dolorem faciētibus. Cuius exemplum in camino ignis ardentis videre poſſumus: cuius fum⁹ petit ſupiora. Et ſi huiuſmodi humores emittentes talem fumum ⁊ ipſuꝫ dolorem facientes ſint calidi: tunc dolor eſt acutus cum ſiccitate ⁊ aſperitate gutturis ⁊ cuꝫ ſiti ⁊ amaritudine oris. Si vero ſint frigidi adeſt dolor aggrauās ⁊ oris acetoſitas vel inſipiditas: et certius ſignum quod poſſit haberi circa hoc eſt quia dolor dentium cum fit vitio cerebri quandoq̄ per decem horas vel etiaꝫ per totum diem durat: ſine aliqua interpolatione ut plurimum. Si vero fit vitio ſtomaci interpolat. et poſt cibum plus quandoq̄ affligit. et quandoq̄ non: vnde duabus horis tantum affligit. Dolor vitio cerebri factus continue affligit eodem modo ſicut in dolore capitis vitio cerebri ſeu ſtomaci facto dictum eſt. Dolor itaq̄ dentium ſic curatur. Si propter humo. ca. a capite deſcēdentem fiat. minuatur cephalica vena: uel ventoſa cum ſcarificatione in collo apponatur. ventoſe etiam ponantur ſub mento ⁊ ibi coctura aliqua facta cum cantaridibus ibi ſuperpoſitis piſtatis: vel cuꝫ vite al. vel cum herba ſaracenica cum tribus granis ſalis piſtata et ibi poſita in vtraq̄ cauſa multum valet. Sanguiſſuge etiam gingiuis appoſite proſunt. purgetur etiā hu. ca. ſi ſuꝑabundare dignoſcat̄ cū aqua decoc. ī capitulo ꝺ doloꝝ capitis ex ſan. uł ex co. facto dictis. Et gargariſmata et ēt purgatōes ꝑ nares ibi dicte fiāt. Inūgat̄ frōs ⁊ nares ex populeō oleo uio

lato vel roſato ⁊ huiuſmodi. Iteʒ ſucus portulace lactuce cimbalarie vermicularis vel ſcariole ⁊ ſimilium cum aceto mixtus diu in ore teneatur. Item radix malue domeſtice pulueriʒate ſi ipe pul. inter dētes teneatur dolorem tollit ⁊ fricentur gingiue ex eo. Item maſtix ⁊ cera in quantitate vnius fabe commixta ⁊ diu maſticata dolorem tollit. Experimentum magiſtri mei ad dolorem dentium intolerabilem ⁊ etiam ad dolorem auris remouendum ⁊ etiaʒ ad emigraneam fiant pillule ℞. opij thebaici iuſquiami ana. omnia conficiantur cum aceto forti ⁊ informentur pillule ⁊ ex eis una ſupra dentem dolentem teneatur. Si auris doleat reſoluat̃ vna ex ipis pillulis cū oleo roſato ⁊ auri dolēti tepida infundat̃. Et in dolor̃ emigraneo predicte pillule cū oleo roſato diſtēperētur: ⁊ loco doloris abraſo ſuperponātur: q2 ad oēs dolores iſtos valent. Aliud ad īmoderatū dolorē dētiū ex quacūqꝫ cā fuerit: accipe ſemen iuſqami porri thuris ana. pulueriʒent̃ omnia ⁊ cū cera liquefacta cōficiātur ⁊ paruʒ ex eo ſup carbones ardētes pone. ⁊ patiens fumū recipiat in ore ab his emanātem. Item ſi vena que eſt i aure inſcidatur ⁊ parū ſan. ab ea extrahatur poſtea cū ferro calido coquat̃ ꝓdeſt in vtraqꝫ cā multū. Quod ſi ipe dolor dentiū fuerit a ſtomaco ꝓuocet̃ vomitus et euacuet̃: vt in capitulo de dolore capitis vitio ſtomaci diximus: ⁊ poſtea predicta remedia fiāt. Si vero fuerit dolor ꝓpter frigidos humores a cerebro deſcēdentes vel a ſtomaco ꝓcedentes: purgetur ſm doctrinam in capitulo de dolore capitis ex ipis humoribus in cerebro vel ſtomaco exiſtētibus facto. ſm ꝙ ibi plene dictum eſt. Et predicta remedia infra ſcripta i hac cauſa fiant: Poſt purgationem uero metridatū tiriacam adrianum eſdra paulinū vel diaolibanū cuʒ vino calido det̃ in ſero. Et ſi ſupra dētes dolētes aliquod predictorum cū vino diſtemperatū apponatur ſtatim dolorē ſedat: ⁊ ipm mirabiliter tollit. ⁊ eſt expertum. Item galbanum ſuperpoſitum valet. Item caſtoreum inter dentes poſitum dolorem tollit ⁊ eſt expertū.

Aliud ad idem probatum pulegium ℥ zinzi. in vino coquātur cū quo mel roſ. vel mel cōe diſtemperetur ⁊ ca. ſepe ⁊ ſepius in ore teneatur. Item origanum piretrum radix titimali ⁊ ſe. iuſquiami in cā frigida coquātur in vino ⁊ vinū ſepe teneat̃ in ore. In cā vero cali. coquātur in aqua ⁊ idē fiat: q2 oēm doloreʒ dētium tollit. Item ſolſequium maſticatum idē facit.

Item ſal toſtum i ſaculo ca. ſuppoſitū dolorē dentium tollit. Ad idē radix hedere fraxini celidonie quinqꝫfolij piretri ⁊ parū piperis omnia ſimul mixta ⁊ piſtata in vino optimo coquantur ⁊ colētur: ⁊ colature addatur aurea alexādrina vel metridatū ſeu tiriaca vl' aliqđ ſupradictorū ⁊ ca. diu in ore teneat̃ q2 pro certo ipm dolorem tollit. Item oleum miſcelinū cū ſuco rute tēperatū ⁊ in cepe cōcauo bulitū ⁊ in aure tepidū miſſum dolorē tollit. Item ſucus hedere cum ſale ⁊ melle bulitus ⁊ in auribus miſſus idē operatur. Itē ſi vinum decoc. radi. ſpgi vel ſucus eius in ore teneat̃ dolorem dentiū tollit. Experimētū magiſtri mei ad dolorem dentium īmoderatū. tere duas vel tres frondes ſaluie cum tribus granis piperis ⁊ ſalis ⁊ i ſubtili petia liga ⁊ ſuper dolētem dentem applica: q2 ſtatī dolorem tollit. Aliud ad dolorem dentium expertum. ℞. zinzi. zedoare piretri gariofilorum radicis pentafilon. rute ſaluie betonice radi. ſimphoniace cornu cerui ana. ℥. ij. terātur ⁊ ſimul in optimo vino buliāt vſqꝫ ad medietatis ꝯſumptionē. deinde colent̃: ⁊ aliqua de ꝑdictis opiatis addita cū predicto vino ca. diu in ore teneatur ſepe: quoniā infallibiliter dolorē tollit. Quidam ſocius meus patiebat̃ intenſum dolorem dentiū cum inflatione ⁊ tumore genarum ſiue maxillarum ſic ꝙ videbatur ſibi ꝙ dolor eſſet mortalis quem ſic curaui. feci colligi. M. i. radicis vrticarum pungentium ⁊ feci lauari cum tribus aquis optime vltimo ex vino feci eas lauari ⁊ teri optime in mortario cum. ℥. ſ. zinzi. ⁊ ℥. i. piretri. deīde feci omnia i lbr. ij. vini albi optimi bulire vſqꝫ ad tertie partis cōſumptionē vini: ⁊ in ſero cum volebat intrare lectum feci ipſuʒ piuries gargarizare de predicto vino calido: ⁊ predictas radices optime piſtari: ⁊ ſupra ſtupam extenſas ſupra maxillā tumefactam emplaſtrari: ⁊ ſic ſtetit per nocteʒ. In mane vero receſſit dolor dentium ⁊ tumor maxillaruʒ ſic ꝙ perfecte liberatus fuit. Item ad dolorem dentiū ex quacunqꝫ cauſa fuerit. impleatur cortex mali granati ex aceto fortiſſimo: ⁊ addito ibi. ℥. ſ. coloqntide pul. bul̃. ad ignem vſqꝫ ad medietatis cōſumptionem. Et ex huiuſmodi aceto ca. diu. in ore teneatur quātuʒ poteſt: q2 dolorē ipſuʒ efficaciter tollit. Ad idem lumbricos terreſtres in pignato nouo in igne combure: ⁊ pul. eoꝝ cū oleo camo. ⁊ ſambucino in frigida cā vel cum roſ. in ca. cā cōmiſce: ⁊ oleum illud paruʒ in cortice coloquintide buliat vel ſaltim in cortice granati vel oui: ⁊ tepidum in aure que eſt a latere ſano pone ⁊ iaceat ſupra aurem a parte vbi eſt dolor q2 hoc etiam multum tollit dolorem.

a Dditiones ad dolorem dentium: infunde oleum cum ligno circūuoluto bombace imbibito in oleo communi ⁊ ignito applicato denti. Ad dolorem dentium vinum decoc. mente betonice abſinthij apij aā. in ore ca. diu retentū poſt herbe trite ſuper maxillam dentis dolentis emplaſtrate. deinde radix roriſmarini trita ⁊ dentibus ꝑ horam comeſticata ſine mora dentium dolorem tollit. probatum eſt. Item ad cōmotionem dentium ⁊ dolorem fortem. ℞. gallaꝝ corticum glādium corticū granatoꝝ aā. ℥. ij. medietas iſtorum bul̃. in aceto: ⁊ de aceto abluatur os. ⁊ alia medietas i pul. reducatur. ⁊ poſt illam ablutionem reſiduū illius pul. gingiuis aſpgatur quia miro modo eas conſolidat ⁊ dentes cōfortat mirabiliter. Eben meſue. In dolore dentiū quādoqꝫ vſus ſum retentione aceti ſimplicis in ore quando materia cali. reumatizat ⁊ quādoqꝫ in yeme ca. apponebam. Et poſt oleo oliuarum ⁊ roſ. globū bombacis perfundebam ⁊ multum valuit: quandoqꝫ acetum cum ſale miſcui ⁊ etiam eſt optima medicina in prohibendo materiam reumatizantem ⁊ in diſſoluendo ⁊ ſiccando. Et ſi vernix ei addatur eſt optimum medicamen. Acetum decoc. yreos cum melle roſato eſt optimum ſi materia reumatizat. reſoluit enim ⁊ prohibet reumatiſmum. Item ad dolorem dentium. ℞. olei coſtini olei nardini olei de euforbio olei caſtorei olei laurini ana. ℥. ſ. interiorū coloquintide aloes cicotrini aā. ℥. ſ. fiat decoc. collec ⁊. ij. vel. iij. gutte tepide iniciantur auri experte ad dolorem dentium probatū eſt.

Experimentum qđ habui a quodam romano cum quo vt dixit mihi attrahebat dentes ſine ferro. ℞.

auripigmenti armoniaci ⁊ reubarbari ana. terant om
nia ⁊ cum aceto fortiſſimo temperentur: ⁊ in modum
emplaſtri ſupra leſum dentem ponatur per nocté ⁊ ſic
ſtet: quia pro certo dens cadet. Ad idem quod ha-
bui a quodam viro probo ad hoc ſimiliter expertum:
accipe cortices radicis mori celſi ⁊ munda ⁊ rade eas
optime. deinde fac iacere eas in optimo vino albo per
.x. dies ⁊ totidem noctes renouando in eis quottidie
vinuꝫ recens poſtea exſiccētur in ſole ⁊ in furno cali-
do terātur ⁊ cribelentur: ⁊ adde eis tantūdem piretri
pulueriʒati ⁊ cuꝫ ſale ⁊ aceto ſimul diſtemperatis hūc
pul. tempera: deinde informa capſulam vnam de cera
ad modū illius dentis leſi: ⁊ ex huiuſmodi mixtura ca
pſulam imple ⁊ ſupra dentem leſuꝫ ponas ſic ꝙ alios
non tangat: quia pro certo denteꝫ faciet cadere.

¶ Explicit liber primus. ¶ Incipit Secundus.

Xpleto tractatu omnium egritudinū capi-
tis ⁊ que in capite naſci poſſunt ſi nimis ꝓ-
lixo uel ruſtico ſermone locutus ſuꝫ ſuppli
co uniuerſis doctoribus magiſtris ⁊ viris
in arte medicine prouectis ſi ad eorum manus opus
iſtud deuenerit ut mihi parcāt: quoniam curas predi-
ctarum egritudinum cerebri ⁊ totius capitis vtiles ⁊
expertas tam pro diuitibus ꝙ̄ pro pauperibus ſub
minori compendio ut promiſi cōpillare non potui. Et
nemo miretur ſi in hoc predicto libro de freneſi ⁊ li-
targia que ſunt paſſ. cerebri mentioneꝫ non feci: quia
cum ſequātur ut plurimū ad fe. in tractatu ꝺ fe. de his
duabus egritudinibus ſeriatim agere diſpoſui. In
hoc autem libro meo ſecundo intendo agere ſeriatim
de egritudinibus quaſi totius corporis in hūc modū
¶ Primo enim agā de egritudinibus que in gula ſeu
circa gulam fiant. poſtea de egritudinibus ſpirituali-
bus ut de tuſſi aſmate ⁊ ſimilibus ſed de paſſ. pulmo-
nis peripleumonia ⁊ pleureſi ⁊ ptiſi ⁊ ꝺ ſincopi ⁊ cardi
aca ⁊ de apoſtemate epatis ⁊ ſplenis ſtomaci ⁊ inteſti-
norū cū ad iſta apoſtemata intrinſecus euenientia ſem
per ſequatur fe. de his in tractatu fe. q erit ultim⁹ tra-
ctatus totius libri mei tractabo ſi de⁹ voluerit. Con
ſequēter i hoc libro de ſiti ⁊ vomitu ⁊ de uniuerſis ſto-
maci egritudinib⁹. Inde de paſſ. renū ⁊ veſice ⁊ de his
qui coire nō poſſunt: ⁊ ꝺ tumore ⁊ ardoꝛ ⁊ puſtulis vir
ge ⁊ teſticulorum. poſtea de crepatis tractabo. Et cō
ſequēter de paſſ. artetica vnū tractatū ordinabo poſtea
de paſſionibus inteſtinorum ut de colica yliaca ⁊ lūbri
cis. poſtea de teneſmone ⁊ emoroidis lienteria ⁊ diſin
teria ſcabie ⁊ pruritu. ⁊ de poris ⁊ verucis. Et vltimo
de lepra tractabo. ⁊ ibi finietur liber noſter ſecundus
auxiliante deo. ⁊ ibi ſigna cauſas et curas ipſarū egri-
tudinū vtiles tam pro pauperibus ꝙ̄ pro diuitib⁹ de
liberata ratione in commune deducere decreui ponē-
do ibi experimenta dicti magiſtri mei ⁊ etiā quecunqꝫ
ab egregijs doctorib⁹ ⁊ magiſtris cōmuniter ⁊ priua
tim tēporib⁹ retroactis reperi: ⁊ que expertus ſum: ⁊
vidi ab alijs experiri certo ordine tradam in ſcriptis.

Explicit prologus.

¶ Capitulum primum de ſquinantia.

Quinātia eſt acuta gutturis prefocatio. Eſt
enim ſquinantia apoſtema quoddā: quod
6 quandoqꝫ fit interius in gutture: ſic ꝙ mate
ria ipſius apoſtematis tota interius i guttu-
re continetur. vꝫ in quodam folliculo quod eſt iter yſo
phagū ⁊ tracheam arteriam ⁊ ibi generatur totuꝫ apo
ſtema illud: ſic ꝙ tumor ſeu inflatio exterius nō appa-
ret: ⁊ in ore aperto nullus etiam tumor apparet interi
us. ⁊ hec eſt prima ſpecies egritudinis. ⁊ ſecundum
ſalernitanos dicitur quinantia. In hac enim ſpecie a-
deſt ſpūs orthomie ⁊ impeditur vox: ⁊ adeſt fe. acutiſ-
ſima. ⁊ pa. cum loqui non poſſit locum digito oſtendit
⁊ hec ſpecies pro deſperata ⁊ incurabili reputatur de
qua loquitur ypoc. veritatis amicus in libro pronoſti
coruꝫ dicens: ſquinātia peſſima ⁊ mortifera que in gu
ture non apparet nec extra in ceruice cum rubenti tu-
more dolore tamen exiſtente acutiſſimo in ſpiritu or-
thomie. hec enim prima die ſuffocat: aut i ſecunda aut
in tertia aut in quarta. ⁊ hec ſunt verba ypo. Quando
qꝫ tamen materia colligitur in minori quantitate inte
rius ⁊ in maiori extra: ⁊ tunc eſt ſecunda ſpecies ⁊ dici
tur ſinantia ſecundum ipſos ſalernitanos. ⁊ huiuſmo
di ſpecies cognoſcitur per aliquantulum tumorem ex
teri⁹ apparētē ⁊ minori fe. ⁊ minori difficultate iſpirā
di ⁊ rſpirādi ⁊ huiuſmōi ſpecies cū difficultate cura-
tur. vnde non oportet ꝙ medicus ſit piger ad eam cu-
randam ſed laboret cito ⁊ faciat neceſſaria in hanc cu
ram prout inferius enarrabo. Quando qꝫ vero fit ter
tia ſpecies ⁊ tunc tota materia apoſtematis colligitur
extra: vnde totus tumor apoſtematis extra apparet ⁊
dolor aut nullus aut modicus ſentitur. fe. autem nul-
la aut lenta: nec adeſt aliqua difficultas inſpirandi vel
reſpirandi. ⁊ hec ſpecies non eſt periculoſa ſed de faci-
li curatur: niſi forte tumor ad iteriora redierit. Et hec
ſecundum ſalernitanos dicitur ſquinantia: ſed huiuſ-
modi differentia vocabulorum vtrum. ſ. debeat dici
¶ Pria ſpēs quinātia. Scḋa ſinantia. Tertia ſqnātia ſꝫ
Gal. in aphoriſmis nō hꝫ locū: nec debem⁹ hmōi diffe
rētiā in nominibus facere. ſed ſolū dicere ꝙ tres ſunt
ſpecies ſquinantie. ſ. prima ſecunda ⁊ tertia. ¶ Prima
que habet materiam totam interius. Secunda cuius
materia partim eſt interius. partim exterius. Tertia cu
ius materia tota eſt extra ſicut ſtatim dictum eſt. Fit e-
nim ſquinantia a reumatico fluxu ⁊ quandoqꝫ peccat
in ea ſan. ⁊ tunc adeſt fe. acuta dolor uehemens rubor
faciei: oris dulcedo: plenitudo venarum. vrina ru. ⁊
ſpiſſa: dieta precedens ca. ⁊ humida regio etiam etas
complexio ſi in hoc cetera particularia cōueniunt red-
dunt nos magis certos. Si vero colera ſit i cauſa ad-
eſt rubor faciei amixtus colori croceo: dolor acutior:
ſitis oris amaritudo ⁊ anguſtia in reſpirando: fe. feruē
tiſſima: lingue aſperitas: vrina colorata ⁊ tenuis ſupe-
rius crocea: dieta ⁊ complexio ⁊ regio ⁊ tempus anni
calidum ⁊ ſiccum. ⁊ ſi in hoc conueniant magis nos
clarificant. Quod ſi flegma in cā fuerit adeſt facies
palida vel ſubpalida oris inſipiditas: dolor magnus
remiſſus: nec ita acutus ſicut in predictis ſꝫ aggraua-
tiuus nec adeſt ſitis. adeſt ēt os humiduꝫ ⁊ ligua groſ-
ſa vrina apparet colorata ⁊ ſpiſſa per modicum tem-
pus ⁊ quandoqꝫ apparet diſcolorata: videtur enim
pa. ꝙ maximum pondus circa frontem ⁊ timpora pa-
tiatur ⁊ per totū caput ſuſtineat: ⁊ granatur in eo audi
tus. Ex eni melīa ſi fit ſquinātia ſꝫ magis ⁊ pncipalit
ex ſan. ſecūdario ex flegmate raro ex colera. Qualiter
cunqꝫ igitur fuerit hec egritudo in prima die fiat mi-
nutio de vena capitis manus viribus ⁊ etate permit-

tentibus nec extrahaꝶ magna quantitas ſan. tunc eniꝫ in ſecūda die ſcindātur vene que ſunt ſub lingua ⁊ ab eis dimittatur exire bona quantitas ſan. collo parum ſtricto cum faciolo. Et ſi adhuc non ceſſauerit huiuſmodi egritudo: apponātur vētoſe tertia die cū ſcarificatione due in ſpatulis ⁊ vna in collo ⁊ extrahaꝶ ſan. ſm vires: ⁊ hoc dico corpore exiſtente plectorico ⁊ viribus ⁊ etate permittētibus. huiuſmodi enim floboto mijs solū q̄ꝫ plures ſqnāticos curaui. Et qn̄qꝫ qꝛ corpꝰ eſt ꝯſtipatū fiat prio cliſtere mūdificatiuū deīde mordicatiuū vt fauces mūdificenꝶ. ſuppoſitoria ēt leuia ⁊ fortia fiant ſm ꝙ in pluribus locis dixi. Inungatur etiam corpus ex aliquo de vnguentis laxatiuis in capitulo de quartana nota ſcribēdis: vel aliqḋ de emplaſtris laxatiuis ibi poſitis ſupra ventrem ponatur vt ventrē laxet: ⁊ hec fiant ex quacunqꝫ cā hec paſ. ſit. Et ſi flegma fuerit in cauſa ſi poteſt ſumere pa. pillulas coc. purgetur cum eis. vel cum pillulis de ierapigra cum ca. diſtemperatis que ſibi dentur in potu: ⁊ ſi nihil ſumere poteſt iuueꝶ cum cliſteri ⁊ ſuppoſitorio ⁊ vnguētis ⁊ emplaſtris laxatiuis vt dictum eſt. Cūqꝫ aſſellauerit fiant gargariſmata huiuſmodi. ℞. yſopi. ℳ. ſ. anthere. ℥. i. corticum nucis medianoꝝ. ℥. ſ. oīa hec in aqua buliant diu: ⁊ addito diamoron vel ſapa in hac aqua collata gargariſma fiat calid. Aliud probatū ad ideꝫ extrahatur ſucus de nucibus viridibus piſtatis quando adhuc nucleos bonos nō habent ⁊ addita quinta pte ſui ſuci granatorum acetoſorum vel aceti bul. inſimul. ⁊ depurentur ⁊ fiat in modum ſirupi. In materia ca. cum zuccaro. in frigida vero cum melle ⁊ ad gargarizandum detur: qꝛ mirabiliter valet. Et magiſter meus faciebat fieri in magna quantitate de iſto ſirupo tempore nucum viridium ⁊ per totum annuꝫ faciebat ꝓ iſtis egritudinibus referuari. Aliud gargariſma ad idem. ℞. gallarum balau. ſumach. roſ. lentiuꝫ an̄. ℥. quartam. hec oīa in aqua buliant: ⁊ addito diamoron ad gargarizandum tribuas. Aliud ad idem roſ. cōſolida maior ⁊ cortices mali granati in aqua buliant: ⁊ illa aqua gargarizetur. Item ſucus cuiuſdam herbe que dicitur amaruſca. ⁊ eſt ſimilis camo. ſed tamen differt gargariſmatibus mirabilter valet. diamoron vero qḋ in hac cauſa cū predictis gargariſmatibꝰ admiſcetur ⁊ gargarizaꝶ fit hoc modo. ℞. ſuci mori celſi vel radicū eius. lbr. iij. ſape vel vini cocti lbr. i. miſce inſimul ⁊ addito zucharo ⁊ melle an̄. lib. ij. decoquanꝶ inſimul vſqꝫ ad ſpiſſitudinē in modum ſirupi. Itē vngatur locus ⁊ ſpecialiter ſi fuerit ibi ardor ex oleo violato roſato ⁊ butyro inſimul mixtis: vel per ſe ⁊ ſupra locum cū manu fortiter fricando hmōi inunctio ducatur. ſpongia vel pānus lini in oleo tepido infuſo loco dolenti ſepius applicetur. Item mal. vio. ⁊ cantabruꝫ in aqua ⁊ oleo vel etiam cum vino al. ⁊ oleo cocta cataplaſmenꝶ. Emplaſtruꝫ magiſtri mei probatum qḋ ſi ſuperponatur guturi materiam ſquinantie trahit ad exteriora mirabiliter. ℞. lapacij acuti vuaꝝ paſ. eiectis nucleis ficuū albaruꝫ ſiccaꝝ radicis yreos an̄. de quolibet tere oīa ⁊ cū aſongia veteri oīa incorpora ⁊ fiat emplaſtrū qḋ calidū ſuperpone. Aliud ad idem per optimum. ℞. ſemen lini fenugreci altee ⁊ malue ana. ℥. i. terantur ⁊ puluerizentur optime: ⁊ hoc modo conficiantur. In aqua buliāt radices altee ⁊ malue eiectis medulis ⁊ cuꝫ cocte fuerint accipiantur ex ipſis. ℥. iiij. ⁊ cum dialtea ⁊ butyro conficiantur: ⁊ additis predictis pulue. fac emplaſtrum quod guturi circunuolue. Aliud probatum ad idem accipe paneꝫ tritici calidiſſimum cum exit de furno ⁊ molicam eius extrahe ⁊ in ſuco apij mixto cum melle ana. infunde eam ⁊ calidam loco appone quantum pa. poteſt pati: hoc factotiens renouando ſemper ipſum panem donec fuerit īfrigidatus donec materia ad exteriora trahatur: quia probatum eſt. Sucus porri baſiliconis ⁊ maiorane qlibet per ſe valet in omni ſpecie ſquinantie. nec volo moleſtari propter hoc quia dicitur ꝙ tales ſuci ſic calidi peroptimuꝫ in his egritudinibus habeant effectuꝫ ⁊ huic malitie ſanitatem preſtare dicantur ſecundum plurimos quia a proprietate dicuntur hoc agere.

Aliud emplaſtrum ad idem vnge ſartaginē de aſongia por. ⁊ mitte ſtercus aſini ⁊ abſinthij triti ⁊ parum butyri ⁊ frige parum omnia inſimul conuoluendo ca ⁊ ca. loco ſepe ⁊ ſepius emplaſtrentur: quia materiam ad exteriora trahit. Aliud mirabile ad idem accipiatur totus nidus yrundinis ⁊ cum aqua cali. reſoluatur ⁊ inuoluatur ſupra gulam vbi eſt dolor. Item lumbrici terreſtres minutim inciſi ⁊ in oleo cocti per diem ſupra locum poſiti multum valent. poſt in nocte fimus columbinus cū radicibus lilij contritis ⁊ cum aſongia vel butyro mixtis loco predicto apponantur quia mirabiliter valent. Aliud emplaſtrum ad idem optimum. radices altee teſte aleorum radices lapacij acuti ⁊ malue radices ebuli ⁊ cardus benedictus coquantur optime in aqua. deinde addito pul. ſeminum lini ⁊ fenugreci cum aſongia porcina ⁊ butyro conficiantur ⁊ loco emplaſtrentur: quoniaꝫ mirabiliter apoſtema maturat. vltimo vero cum ſanies fuerit ibi generata rumpatur apoſtema digito vel baculo vel alio ſimili: caute tamen ⁊ cum diſcretione maxima. vel rūpaꝶ hoc modo ⁊ leuiter facere poteris. buliāt in aqua carnes vacine duabus vel tribus ebulitionibus: ⁊ ex eis ſcinde bolum vnum quadratum cuꝫ cultello groſſum quantum transſglutire poteſt: ⁊ ſuatur ille bolus cuꝫ filo aliquo longo: ⁊ forti ⁊ detur ipſe bolus ad trāſglutiendum ⁊ cum tranſglutitum fuerit trahatur ſepius per fillum ⁊ cum tāget apoſtema ſtatim rumpet ipſum. intercipiatur reuma dando aliquas de pillulis in capitulo de reumate dictis. cibaria ca. in hac paſ. vitari debent cum ſint cauſa maioris fluxus ⁊ diſſolutionis reumatis. Nam vt ait philoſophus in libro de animalibus cerebrum eſt frigidum ⁊ humidum. vnde potius iuuatur a moderate frigidis ⁊ humidis quam a calidis. Ipo. etiam in. v. amphoriſmorum dicit. Calefactio quidam ex aromaticis vtilis eſſet ſi non capitis grauedinem generaret vel faceret. A vino ergo forti piperatis alliatis cepis caſeo ⁊ ab omnibus ſpeciebus aromaticis cum omnes ſint calide caueant. Lac amigdalarum amidum ptiſanam ſpiſſaꝫ collatura furfuris ⁊ huiuſmodi cum butyro recenti coquinata vel ſine ipſo appoſito ibi fruſtro lardi recentis integro detur vel hec coquiuata cum ſirupo iulep vel cum diadraganto dentur.

a Additiones in ſquinantia. ſtercus canis album diſſolutum cum adipe galline vel anatis ſūmopere etiā vꝫ exte

riuſ applicatuꝫ. Remedium alexandri mirabile ad ſa
nanduꝫ ſquinantiā: quo utēdum eſt omni tēpore mor
bi maxime quādo intentio ē calefacere ꝛ ſubtiliare: q̄
nimis conſtricta ſunt. ℞ .yreos papaueꝛ croci ana.ʒ.
ſ. balauſti.ʒ.i. roꝛ ſiriati.ʒ.iij. vini ſextarium.i.ſ. mel
lis lbꝛ.i.ſ. confice ꝛ utere. Rob mororum eſt efficax ꝛ
rob nucū eſt optimū ꝛ vnctio cū oleo laurino multa ꝛ
ligatura cū faſcia ualꝫ. Quandoqꝫ ſquinātia nō reſol
uitur neqꝫ mundificatur in quattuor diebus ꝛ tūc ten
dit ad ſuppurationē. ꝛ tūc intendatur ad maturādum
cū emplaſtro facto ex folijs cauliū ꝛ farina ſenugreci
ꝛ butyro ſimul coctis. Squinātici q̄ n̄ poſſūt aliquid
deglutire minuantur de brachio ꝛ lingua ventoſenꝛ ī
collo ſine ſcarificatione. Apponatur extra emplaſtrū
atractiuū ex ſemine lini ꝛ aneti ꝛ radice altee ꝛ oleo
aneti ꝛ ſe. fenugreci. Suc⁹ radicis ebuli calefactus in
quo intigatur pānus collo appoſitus vꝫ iterando quā
do ſiccatur. ꝛ poteſt miſceri cum eo aſongia antiqua
galline uel alterius. Emplaſtruꝫ qd̄ fecit quedā mulier
cuidā ſquinantico romano ꝛ rome me preſente ꝛ ille
curatus eſt. ℞ ſtercoris canis oſſa rodentis ꝛ comedē
tis furfuris triti ana confice cum melle ꝛ calidum ſe
pe ꝛ ſepius ſuperpone gutturi ſuper locum dolentem.
Item ſtercus canis ſiccum modicū aſſum ꝛ cū dia
moron gargarizatū: et cum melle piſtum: ꝛ iplaſtratuꝫ
gule multum ualet contra ſquinantiam. Item ſyru
pus de ſuco nucū viridiuꝫ factus gargarizatus valet.
vinuꝫ decoctionis tapſi bar: cum melle roſ. gargariza
tum ſanat ſquinatiaꝫ. probatum eſt per magiſtrū Pe
trum de reato. Gargariſma probatum contra aſperita
teꝫ gutturis ꝛ ſquinantiam. ℞ pulpe caſſie fiſtule.ʒ.ſ.
medulle fermenti.ʒ.ij. diſſoluantur iſta duo in lacte ca
prino ſicut mulgetur ab vbere et malaxeꝛ cuꝫ digitis
colleꝛ et gargarizeꝛ. Orō bōa contra ſqnātiam. Dn̄e
Jeſu xp̄e uere deus noſter p̄ virtutem tui nominis Je
ſu: ꝛ per orationem ſerui tui blaſij liberare digneris
.N. famulum tuum uel famulam tuā ab omni infirmi
tate gule gutturis ꝛ uuule ꝛ aliorum membrorum ſuo
rum qui viuis ꝛ regnas cum patre ꝛc. Et dicat ter oꝛa
tionem ꝛ ter pater noſter ꝛ aue maria.

¶ Capitulum ſecundum de vua ꝛ folio.

i Uxta epiglotum naſcitur in quibuſdā quā
doqꝫ quedam paſ. que folium dicitur ad ſi
militudinem folij arboris ſic dicta: Nam
quandoqꝫ naſcitur ibi quedam carnuncu
la uel due late ad modum folij ſubtilꝛ: que per viſum
patent ſi inſpiciamus in gutture pa. iuxta epiglotum vi
dentur ꝛ enim ibi huiuſmodi folia pendere ꝛ obſtruūt
tracheam arteriam ꝛ uocem impediunt. Cum vero
pa. os apperit ad loquendum ſe eleuant: ꝛ foramē tra
chee arterie opillant: ꝛ cum os clauditur ſubſident. vn
de pa. vix poteſt aliquod verbum intelligibile forma
re. ꝛ hec paſ. nunquā curatur niſi beneficio cirurgico.
Cuius modus optime traditur in albukaſim ꝛ in ciru
gia bruni ꝛ rolandi parmenſis. Quicunqꝫ āt hanc cu
rare voluerit ad p̄dictas cyrurgias recurat. Uua ve
ro eſt quoddaꝫ membrū a pallato deſcēdens in modū
uberū mamille duo habens foramina vnū ſupius. ali
ud īferius: ſuperi⁹ quidē latum. inferius vero anguſtū
ꝛ hoc ordinauit natura ſagax que non defecit in neceſ
ſarijs ꝛ ē ſufficiens ī omni eo quo indiget: ut ait Gal.
ad hoc ne in nimia quātitate humores defluant ad in
feriora: ꝛ ne hoc fit cauſa nocumenti. Officium quī
dem vuule eſt expurgare caput a ſuperfluitate humi
ditatis. vnde dicitur vuula quaſi ad modum vue in ſe
multaꝫ hꝫ humiditatem. uel propterea forte quia for
te foramen iſtius vue eſt latum ſuperius. inferius ve
ro acutū in modum grani vue. Relaxaꝛ itaqꝫ vua ſi
ue vuula quandoqꝫ ex humore flegmatico. vnde ſeq
tur impedimentum vocis ꝛ alia ſigna flegmatis in p̄
cedenti capitulo dicta. Quandoqꝫ ex humore ſangui
neo vꝉ colerico relaxatur. Ex humore vero melenco
lico vix aut nunquaꝫ. ꝛ hec oīa cognoſcetis per ſigna
in precedenti capitulo dicta videlicꝫ quis humor fue
rit in cauſa. Inflatio itaqꝫ ſeu relaxatio vue cogno
ſcitur hoc modo. iniungas pa. q̄ꝫ os aperiat ꝛ linguaꝫ
eius cum digito uel cum baculo inferius deprimas: ꝛ
ſtatim inflatio ſeu relaxato vue manifeſte apparebit.
Contra relaxationem vue fiat hoc gargariſma con
ſtrictiuuꝫ. ℞ roſ. pſidie balauſtiarū gallarum ana.ʒ.i.
gūmi arabi. thuris maſt. ana.ʒ. quartaꝫ. hec omnia in
aceto ꝛ aqua pluuiali buliant: ꝛ addito melle calidum
gargarizetur mane ꝛ ſero. ſequenti vero die fiat gar
gariſma cōſumptiuum hoc modo. ℞. piperis piretri
zinzi. zedoar. folij. gariofilorū ana.ʒ. quartaꝫ vue paſſ.
ʒ.i.ꝛ.ſ. ficuum ſiccarum. xv. oīa hec in vino albo opti
mo buliant vſqꝫ ad medietatis conſumptionē. ꝛ iſtud
vinum calidum gargarizetur: vel diamorō cum ſapa.
ꝛ ſi in hac egritudine humor ſanguineus in cauſa eſſe
perpendatur: fiat minutio de vena capitis ꝛ ventoſe
cum ſcarificatione ponantur in collo. Si ex co. mundi
ficetur colera ſecundum doctrinam in capitulo de do
lore capitis ex co. facto a nobis datam: ꝛ fiant garga
riſmata ſuperi⁹ tradita. Si ex flegmate purgetur fleg
ma vt in capitulo de dolore capitis ex flegmate facto
dictum eſt. Et fiant gargariſmata ꝛ alique de opiatis ī
predicto capitulo nominatis poſt purgationē dētur.
Ad ſubleuationem vue que ceciderit pul. cinamomi ꝛ
āthere imponatur ſub vua oꝛe apto cum digito vel li
gno vel ferro concauo vue impreſſo. Quidem ſuble
uant ēt eam violenter trahentes infirmum a parte po
ſteriori capitis per capillos ter vel quater ī die capien
do ipſum per capillos: qui ſūt a poſteriori parte capi
tis inter occipicium ꝛ verticem: ꝛ hoc iuuat maxime ī
principio. Item aurea cuꝫ oleo muſcelino tepida ſu
pꝛa verticem capitis cataplaſmata prius abraſa valet
plurimum. Emplaſtrum iſtud in ſumitate capitis appo
ſitum multum valet. ℞. baccarum lauri cimini pule
gij yſopi origani euforbij omniuꝫ ana ʒ.ſ. omnia terā
tur ꝛ cum melle conficiantur: ꝛ in ſumitate capitis ca
lidum apponatur. Emplaſtrum etiam de pice liquida
calefacta ꝛ pul. olibani ꝛ maſt. inſimul mixtis tepidum
in occipitio apponatur: quia hoc multuꝫ valet ad rela
xationem vue ꝛ ad caſum ipſius. Coctura etiam in oc
cipitō facta multuꝫ valet ad predictas vue paſſiones.
Si igitur omnia ſupradicta nihil valēt ꝛ cum predi
ctis non poteſt curari vuula tunc incidatur cum raſo
rio uel cum forpicibus bene incidentib⁹. Saluem⁹
tamen ſcientiam Ipo. qui dicit in libro pronoſticoruꝫ
vuam tumidam ꝛ rubeſcentem timendum eſt incideꝛ
quia uel ſanies ſequitur uel ſanguinis fluxus nimius.
vnde ad aliam curam fugiendum eſt. Et ſi neqꝫ inciſio
nem fugere poterimus: ꝛ amplius creſcit ꝛ liueſcit: et
qd̄ palato adheret ſubtiliatur tunc incide eam. ſed pri

us in totū corpus curare ſeu purgare feſtines tempoꝛe fauente ſuffocatōis timoꝛe minus reluctāte. hec ſunt ꝓpꝛie verba Ipocratis in pꝛonoſticis. Incidat itaqꝫ iuxta palatuꝫ in ſubtilioꝛi loco hoc ē in extrmitate ſui. ⁊ caue ne tangas radiceꝫ ipſius vue: ne ex nimio fluxu humoꝝ fluxibiliū fieret ſuffocatio. ⁊ hoc fiat cū foꝛficibus bene incidētibus ꝓpꝛie ad hoc factis purgatione idonea prius precedēte ⁊ flebotomia. ⁊ hec inciſio fiat cū magna cautela tēpoꝛe ſereno claro ⁊ pulchro ⁊ non reumatico. deinde gargarizet gargariſma deſiccatiuū ſuperius ſcriptū pluribꝰ vicibus. Et ſi ſanguis cū his in totū nō reſtringat. tunc coquat locus inciſionis cū ſtillo aureo vel argenteo vel ſaltē ferreo ca. ſupꝛa ipſū vbi facta fuerit ipſa inciſio poſito. Et ſi inciſionē vltra modū timeat: coquat vnacū pdictis ſtil' cal'. ⁊ fiāt alia remedia ſupius dicta. Et poſt pdicta caueat pa. ne ſuperius iaceat. ⁊ ne multū doꝛmiat ad minus quouſqꝫ trāſiuerint tres noctes: qꝛ in ſomno multū ꝓuocatur reuma ⁊ a cerebꝛo deſcendit. ⁊ aquā in qua cocta fuerit gallina piguiſſima ſepe ſumat. ⁊ gargariſma ſupꝛa dictū gargarizet. ⁊ nota ꝙ folium eodē modo pōt incidi decoqui ⁊ curari quemadmoduꝫ vulua ⁊ ſic de ſingulis.

Capitulū tertiū de raucedine ſeu ipedimēto vocis.

Plures ſunt quibus accidit impedimētum ſeu raucedo in voce qđ pluribus de cauſis fit. qñqꝫ ex ſiccitate trachee artarie ⁊ fiſtula pulmonis coartāte. ⁊ ſic ſeqtur raucedo vocis. ⁊ etiā adeſt totius coꝛpoꝛis macilētia. ⁊ colli gracilitas: ⁊ pūctura in ſpūalibus ſentit quaſi ex ſpinis facta. qñqꝫ fit ipſa raucedo ex nimia humiditate: q̄ qñqꝫ cū caliditate miſcetur. ⁊ talis humiditas raucedinē faciens qñqꝫ deſcēdit a cerebꝛo diſtilādo ⁊ vadit ad vuā ⁊ ad inſtrumēta vocis: ⁊ ſic vocē ipedit. aut huiuſmodi humiditas cū caliditate ⁊ ſanguine nimis ſupabundat ⁊ ad venas vltra modum deſcendit. ⁊ ſic ſequitur meatuū coartatio: ⁊ ita per cōſequēs vocis impedimētum fit. ⁊ talis vocis defectus fit plerunqꝫ in iuuenibꝰ ⁊ adoleſcētibus q ſunt multū ſanguinei: ⁊ venas habent repletas: ⁊ longo tpe minutione nō vtunt. ⁊ iſti p ſolam flobotamiā de vena capitali factā multotiens liberant: ſic ꝙ alia curatione non indigent qñqꝫ deficit ⁊ impedit vox ex defectu ſpirituū ⁊ v̄tutis ſicut accidit pluries pꝰ febꝛes diuturnas ex nimio ieiunio fluxu ven. ſan. vel meſtruoꝝ ⁊ his ſimilibꝰ: que debilitauerunt ⁊ macruerūt ⁊ tenue fecerūt coꝛpus. ⁊ ſic virtutibus debilitatis debilis effecta eſt vox ⁊ huiuſmodi vocis defectus curat cū electuarijs ſirupis ⁊ cibarijs reſtauratiuis que dicent deo concedēte in capitulo de ethica. Qñqꝫ vox ipſa impedit ex re aliqua oꝛta i gula ſicut ex ſquinātia folio vua ⁊ ſimilibꝰ. ⁊ hec curat curatione dictarū paſ. ſicut in ꝓpꝛijs capitulis dictū eſt. Et ſi ex flegmate diſtilante a cerebꝛo fiat hec paſſio: fiant remedia in capitulo de reumate dicta. purgationes ⁊ opiata ⁊ cetera reuma ꝯſtringētia vel dicta in hac cauſa fiant. Item fomentū ex paleis oꝛdei cinere ſtoꝛace calamita ⁊ laudano: in aqua bullita fiat circa tibias: ⁊ ſupꝛa huiuſmodi fomēto ſudet. ⁊ ex ipſa lauētur tibie vſqꝫ ad genua: ⁊ manus vſqꝫ ad humeros. deinde partes lote pānis fricētur: ⁊ patiēs optime cooperiatur in lecto ⁊ dent ſibi oua ad comedendū fracta ſup carbones aſſa ⁊ cinere cooperta. Item ficus ſicce aſſate ⁊ pul. piperis replete dentur ⁊ in vino dulci decoquant ⁊ comedātur ⁊ vinū illud gargarizet ⁊ bibat. Item pectus ⁊ trachea vngat ex dialtea marciaton agripa oleo laurino camo. ⁊ ſimilibus. ⁊ ſacelletur pectus ex pul. cimini pulegij et yſopi. vel iſti pul. cum melle conficiantur ⁊ emplaſtrum ex eis factū tepiduꝫ pectoꝛi apponat. Criſpelle etiā facte ex ſumitatibꝰ vrticarū vitell' ouoꝝ ⁊ modica faria ſupꝛa lar calidū cocte ⁊ date multum valent. Itē fumus ex vngule cabaline radicibus ſupꝛa pꝛunas poſitus in oꝛe receptus multuꝫ valet qñ ipſa raucedo fuerit ex nimia hūiditate. Itē ſi mirra teneat ſub lingua aut cū ouo ſoꝛbili comedat multuꝫ valet. dyaciminū alex. metridatū diapraſiuꝫ aurea alexandrina diazinzi. ⁊ huiuſmodi electuaria calida i hac cā bona ſūt. ⁊ ſi ex nimia ſiccitate fuerit. ſ. ſi humoꝛ colericus ſupabundauerit purget vt in capitulo de doloꝛe capitis ex co. facto dixi. deinde ſirupis humectatiuis cibarijs ⁊ electuarijs r̄ſtauratiuis frigidis ⁊ humectātibus vtantur. ⁊ in dieta dietent ⁊ regātur quēadmodū in capitulo de ethica ſuꝫ dicturus. Eodē modo debet curari raucedo: q̄ fit ex defectu ſpirituū ⁊ v̄tutū ſicut ſupius dictū eſt. Pillulas ēt ſub lingua teneāt: q̄ valent ad aſperitatem gutturis trachee artarie ⁊ cāne pulmonis que. ℞. amidi ſe. citonioꝝ ſe. bōba. ⁊ mal. ana. cōficiant cū ptiſana in infuſione dragāti. Pillule alie optime ad idē. ⁊ ꝯtra vocis amiſſionē que debēt ſimiliter ſub lingua teneri quouſqꝫ p ſe diſſoluant. ℞. liquiritie pulueriȝate. ℥. i. ſe. lini. gūmi ar. dragāti amidi ſeminis citonioꝝ medule ſe. bomba. cādi. ana. ʒ. i. ſuci liquiritie pſilij ana. ʒ. ij. ſe. cōium mundatoꝝ. ana ʒ. ij. ſe. poꝛtulace. ʒ. iij. croci. ꝯ. i. oīa puluerizata ꝯficiātur hoc modo in lib. ſ. ptiſane diſſoluātur. ʒ. iij. penidiarū ⁊ coquant inſimul vſqꝫ ad ꝯſumptionē ptiſane ⁊ tūc amoueat ab igne. ⁊ pul. pdictos admiſce ⁊ pillulas i modū groſ. cicerū infoꝛma: quas ſub ligua tenat vnā pꝰ aliā. quouſqꝫ p ſe diſſoluant ⁊ deglutiant ꝑ palatū qñ ſunt mirabiles ⁊ ꝓbate in aſpitate pectoꝛis ⁊ cāne pulmonis: ⁊ ꝯtra vocis amiſſionē. Pillule cōtra vocis amiſſionē ⁊ raucedinē reddētes vocē ſonoraꝫ ⁊ clarā ⁊ valēt ꝯtra fluxum reumatis a cerebꝛo. ℞. ſtoꝛacis calamite laudani olibani maſt. ana. ʒ. ij. opij tebayci. ʒ. i. ꝯficiant pillule in modū cicerū ⁊ dentur tres vel qnqꝫ in ſero ⁊ teneātur ⁊ deglutiātur: ⁊ ſic magis valent. Item ad raucedinē vocis ſubitā. ℞. ſe. apij ſeniculi aneſi aneti pulegij aā. ʒ. i. vini. ℥. i. vel. ℥. ſ. abſinmente ana. M. i. hec oīa in vino albo buliant ⁊ gargarizentur. ⁊ ſi addas. ℥. ij. ſe. ſe. fenugreci i pdicto vino bonū eſt. hoc. n. vinū p duos vel tres dies gargarizatū vocē dep̄ditā reſtaurat. Et no. ꝙ ca q̄ valēt ꝯ tuſſim valēt ꝯtra raucedinē ex eadē cā ꝓueniētē ſicut i caplo de tuſſi dicam. Electuariū valēs multū ꝯtra vocis amiſſionē a magiſtro meo ꝓbatū. ℞. paſſularū ſine nucleis ficuū ſiccarū liqritie oīuꝫ ana. ʒ. iij. coquant oīa i lib. vi. aq̄ vſqꝫ ad ꝯſūptionē: ⁊ colature adde tm̄dē mellis deſpumati albi: ⁊ decoquat vſqꝫ ad ſpiſſitudinē additis. ℥. ij. amigdalaꝝ dulciū ſe. papaueris al. ʒ. iij. ſe. lini aſſi. ʒ. ij. da in ſero ad quātitatē caſtanee cū aqua vel vino decoctionis liqritie ⁊ yſopi. Itē nota ꝙ ſi qs malā vocē naturaliter a primis gñantibꝰ ⁊ cōponētibꝰ habuerit nullū medicamē pōt ſibi ꝓficere. Itē ſi qs longiſſimo tempoꝛe raucedinē vocis paſſus fuerit vix aut nunqꝫ curatur: vel ſi ꝓpter vuā inciſam raucedinē

duo tantū in vno loco ueniunt. Scrophule vero nū
quā admīnꝰ ī minori numero triū in vno loco. Scro-
phule itaq̨ quandoq̨ cū medicinis laxatiuis ꝑ os da
tis ꝑ ſeceſſum educunt᷑: ⁊ ſic liberat᷑ patiēs. quandoq̨
ꝑ vnctiones ⁊ emplaſtra ſuperpoſita: ⁊ inunctis ſcro
phulis ex ipſis ſicut dicturus ſum inferiꝰ. vltimo cum
fortiſſimo pul. mortificantur: ⁊ cum ferro extrahūtur
per modum cirurgie quod debemus quātū poſſumꝰ
euitare. Curantur eni de facili in infantibus ⁊ diffi-
cilius in iuuenibꝰ difficilime āt in ſenibꝰ ⁊ nūquā curā
tur per medicinā aliquā ſeu vnctionē. Qualiter aūt
in pueris et iuuenibus curari debeāt videamus. Et p̄-
mo quomodo curantur ꝑ uiam medicine ſumpte per
os. Secundo qualiter curentur per emplaſtra ⁊ vn
ctiones. Tertio qualiter ꝑ puluerē mortificantē ⁊ ꝑ
īciſionē. ¶Potio ad ſcrophulas probata. ℞. radicis aſ
fodilorum radicis caude vulpine elebori nigri polipo
dij laureole radicis ſpgi ⁊ bruſci ciclamis radicis yre-
os ⁊ ariſto. ro. herbe occaſiones fabe lupine hermoda
ctil᷑. omniū ana. ʒ. ij. hec omnia bene lota ⁊ trita in op-
timo vino vſq̨ ad medietatis cōſumptionē bul. dein
de colentur ⁊ adde tantūdē mellis quātū eſt ipſum vi
num. ⁊ quolibet mane ſumat᷑ de hac. ℥. ij. cū pauco pi
pere trito mixto. vel purget᷑ pa. cum pillulis de aloe ⁊
maſt. vel cū alijs pillulis laxatiuis. ſic ꝙ incurrāt qua
ſi diſinteriā. poſtea ſuccurratur diſinterie cū medici
nis quas in capitulo ſuo nominabimus. ⁊ hoc non ſo-
lū in ſcrophulis ſed etiā in emigranea ⁊ in omni egri
tudine que ledit corpus a collo ſuperius ſecundū ma-
giſtrū meū ⁊ ſecūdū ybernicum. ¶Pillule quarū vna la
xat. xv. vel. xx. vicibus que dantur in ſcrophulis pur-
gātes tātū humores groſſos. Et magiſter meus uteba
tur eis cōtra ſcrophulas. ℞. elebori nigri euforbij por
tulace marine ana. ʒ. iij. aloes ſucotrini ad pondꝰ om
niū maſticis. ʒ. i. ſ. forment᷑ pillule ad modū cicerum ⁊
det᷑. ʒ. i. Item criſpelle cōtra ſcrophulas optime. ℞
radicis raffani viticelle lapatij acuti ⁊ ciclaminis ana.
terant᷑ optime ⁊ cū farina tritici ⁊ vitellis ouorū cōfi
ciant᷑ ⁊ ſupra lar coquant᷑ ⁊ dent᷑. Itē dragea quā
dicā in capitulo artetice valet cōtra ſcrophulas. Itē
flebotomia de vena capitis per interualla facta valet
cōtra ſcroph. Itē aqua decoctionis caparū ſpargi
⁊ bruſci in principio ſcrophularū multū valet. Item
radix ſcrophularie cū ouis ⁊ farina mixtis datis in cri
ſpellis vel quocūq̨ mō dari pōt mirabiliter ualet con
tra ſcrophu. Eſt aūt radix ſcrophularie paruis plēa
nodulis ī modū ſcrophularū. Itē euforbiū puluer-
ʒatū ⁊ cū ouo ſorbili datū ſcrophu. per ſeceſſū educit.

Aliud ꝓbatū ad idē. accipiat᷑ talpa ⁊ elixet᷑ bene. de-
inde ad ſolē exſicet᷑ ⁊ pulueriʒet᷑ ⁊ cū melle albo cōficia
tur ⁊ fiāt pillule in modū cicerū ⁊ oī die ī ſero det᷑. iij.
vel. v. quouſq̨ materia ſcrophu. ꝑ ſeceſſū educat᷑. Iu
rauit mihi Henricꝰ ꝙ pluries hoc expimētū ꝓbauit.

Itē aliud optimū ad idē. ℞. corti. radicis laureole ī
aceto ꝑ noctē ⁊ diē infuſe exſicate libr. i. terant᷑ ⁊ ī bo-
no vino al. vſq̨ ad medietatis ꝯſumptionē bul᷑. ⁊ ad-
dat᷑. ℥. i. piperis pulueriʒati. ⁊ ꝑ vnā noctē ſtet ad ſere
renū. ⁊ xx. diebꝰ q̄libet māe ſumat d̓ iſto vino pa. quo
uſq̨ ſit expletū. Itē pul. florū geneſtre in cibis ⁊ ī po
tibꝰ ſumptꝰ ſcrophulas curat. Aliud ad idē. accipe
caricas ⁊ in qualibꝫ illarū mitte. iij. vel. iiij. gutas lactis
titimali ⁊ mitte eas in ſereno aere ſic ꝑ noctē iacere.

mane vero dabis: quia mirabiliter ualent. ducent
enim ad. xv. ſelas vel plures. Et ego ſum expertus hoc
in pluribus ruſticis robuſtis quia materiā groſſam ⁊
viſcoſam mirabiliter educūt. ¶Pul. alius mirabilis
magiſtri mei ⁊ magiſtri Michaelis ſcoti expertus ua
lens cōtra ſcrophu. miromō. ℞. ligni aloes margari-
tarū ꝑforatarū oſſis de corde cerui ſpice nardi blance
biſancine macis gariofilorū galange thuris coriandri
nuciſmuſcate piperis diagredij in pomo cocti omniū
ana. ʒ. i. ambre ǧ. ij. euforbij. ʒ. i. ſ. hec omnia terāt᷑ vnū
quodq̨ per ſe cribelletur ⁊ miſce. ⁊ quātū teſta nucis
capere pōt cū aqua frigida det᷑. ducet eni. xv. uel. xx. ſe
las ⁊ ſcrophulas per ſeceſſum purgabit. Et hec de cu-
ratione ſcrophularū per viā medicinarū laxatiuarum
dicta ſufficiant. Facta igitur uniuerſali purgatione
in ſcrophulis abluantur primo ter uel quater in die
cum aqua calenti: quia ut ait Ypo. aqua calens primo
membrum inflatum p̄ter naturam plus inflat. deinde
planum efficit. deinde radix lingue bouis terat᷑. ⁊ ra-
dix lilij abiecta medula radicis lingue bouis: ⁊ deſuꝑ
emplaſtret᷑. Itē emplaſtrū diaglon uel appoſtolicon
ſupra ſcrophulas poſitū ualet. Emplaſtrum a magi
ſtro meo ꝓbatū ad ſcrophulas. accipe lac capre nigre
⁊ concaua ra. brionie ⁊ ipſā cōcauitatē p̄dicto lacte ī-
ple ⁊ ſupra prunas ardētes buliat p̄dictū lac quouſq̨
quaſi cōſumat᷑. deinde piſtet᷑ ⁊ ſupra ſcrophulas hoc
emplaſtrū calidū apponat᷑. ⁊ quolibet die renouetur:
quouſq̨ ſcrophule reſoluāt᷑. ꝓbatū ē. Aliud ꝓbatū
ꝑ magiſtrū Enricū anglicū ad ſcrophulas fiat vnguē-
tum. ℞. armo. ſalgeme piretri ſuci marubij ana. teran
tur omnia ⁊ adde cere. q. s. ⁊ cū modico oleo fiat vn-
guētū ex quo ungāt᷑ iuxta ignē. ⁊ ſtatī hoc emplaſtrum
deſuper pone. ℞. ſquille radicis lauri ſerpentarie ⁊ pa
nis porcini ana terant᷑ cū aſōgia porcia ⁊ calidū deſuꝑ
pone ꝓbatū eſt. Itē emplaſtrū ex ſolo armoniaco in
uino reſoluto ⁊ ſupra ſcrophulas mediante pecia extē
ſum eas reſoluit: ⁊ ſi addas pul. ariſto. ro. p̄dicto armo
niaco ⁊ parum croci erit emplaſtrum hoc efficacius.

Emplaſtrū aliud optimū ad ſcrophul. ⁊ ad apoſte-
mata dura. ℞. radicis lilij ſtoracis armoniaci medule
cruris uituli ⁊ adipis capre. ana terant᷑ omnia ⁊ cum
melle diſſoluantur ⁊ fiat emplaſtrum ſupra ſcrophul.

Itē radix yreos trita ⁊ affodilorum radix cucume-
ris agreſtis radix filicis mali tere radix ebuli ⁊ uiticel
le ⁊ ficus ſicce omnia in aceto fortiſſimo uel quedā co
rum coquant᷑ ⁊ addito pauco coloſonie trite ⁊ eas ſu
pra ſcroph. emplaſtra: qꝫ miromō reſoluit eas. Aliud
emplaſtrū reſoluens eas. ⁊ deſtruens eas. tere uites cū
radice ligue bouis: ⁊ cū capitello ⁊ ſelle porcino diſtē-
pera: quia reſoluit eas probatū ē. Aliud emplaſtrū
q̄d ſcroph. infra ebdomodā reſoluit purgatiōe ⁊ frica
tiōe loci p̄us facta. ℞. ſe. ſinapis ⁊ urtice ſulfuris uini
ſpūe maris ariſto. ro. bdelij armoniaci ana. olei antiq
⁊ cere. q. s. Modus q̄dē cognoſcēdi ſcrophľas a no
dis talis ē. accipiat᷑ edera terreſtris ⁊ folia iuniperi
⁊ cedri ⁊ bene piſtent᷑. deinde in oleo cōī buliāt ⁊ tepi.
ſuperponat᷑ ꝑ tres dies ⁊ ſi glādule ſint diminuentur.
Et tunc cū hoc medicamine inſiſtas tantūmodo. ſi ue-
ro rubeſcant ita ꝙ ad ſaniem uel maturationem uidēā
tur induci incidant᷑. Sed tū inciſio ſcrophul. fugien-
da ē quātum plus poſſumus. Q̄d ſi eas non poſſumus
deſtruere cū medicaminibꝰ intꝰ ⁊ extra reſoluentibꝰ.

tunc mortificētur cū hoc ruptorio ⁊ poſtea ſine leſiōe ⁊ dolore nimio extrahi poterūt. Ruptoꝛium āt ipſum ſic fit. ℞. calcis viue cinerū fabarū aduſtaꝝ añ. de his fac capitellū ⁊ colla ipſū. deīde calcē uiuā ⁊ ſaponē añ cū hoc capitello reſolue ⁊ i capſula glādul' vel capſula terre vel cere pōe ⁊ ſup ſcrophulas pōe: ⁊ ſic p noctem ſtēt. uel mortificentur cū pul. affodilorū vl' cū aliis pul ueribꝰ fortiſſimis i caplo ō gigiuarū corroſiōe ⁊ de cā cro i gigiuis nato dcis. Cūq3 mortificate fuerit bene ipſe ſcrophule cū ferro extrahātur a prouido ⁊ diſcre- to cirurgico. ꝯſolidetur vulnꝰ cū medicaminibꝰ cōſoli datiuis ⁊ carnis generatiuis. Et hec cura p mortifica tionem ⁊ īciſionē piculoſior ē omnibus aliis: ⁊ magis fugiēda. Oleū optimū quo mediāte ſcrophule noue ⁊ recētes i pueris ſpāliter cito ſanātur. ℞. radicis rap ſie ⁊ raffani añ. ℥. i. olei cōis ueteris. ℥. ii. pōaf hoc oleū ipſis radicibꝰ tritis in eo poſitis i ampula vel īvaſe ali quo: ⁊ illud vas i caldario aqua pleno buliēte ponatur ſic ꝙ ſemp i ipſa aqua iaceat quouſq3 medietas ipſius aque cōſumaf: ⁊ ō hoc tepido oleo. ii. ul'. iii. gute inſtil lentur i aurē pa. in illa parte vbi ſūt ſcrophule ⁊ hoc fi at pluribꝰ vicibus. ⁊ ſi ꝓpter illō oleū auris calefacta fuerit vel ītumuerit ita ꝙ aliqua putredo exalare inci piat. ſcias tunc ꝙ ſolū ponendo ſic qualibet nocte paꝝ ō illo oleo ca. i ipſa aure curari poterūt hmōi ſcrophu le ⁊ eaꝝ materia p illā aurē euacuabif: ⁊ tūc cū eo īſiſte ſecūdū modū ꝑdictū quſq3 pa. liberatus fuerit. Si vo auf ſi ītumuerit uel aliqd nō emiſerit tūc cū ꝑdcis medicaminibus laxatiuis ⁊ cū unctionibꝰ ⁊ emplaſtris ſuperius ſcriptis inſiſtas. his oībꝰ nō ꝓficiētibus. qō maxime fiet i ſcroph. ātiquatis tūc cum ruptorio ſupe rius ſcripto ⁊ cu3 inciſione per uia3 cirurgie inſiſtēdū eſt. ⁊ ſic finis.

a Dditiōes. expimētū probatū ad ſanādū ſcroph. ſine ferro ⁊ plagam abſq3 īciſiōe accipe corticē nucū viridiū vel radicem nucis ualde tritā ⁊ p duos dies ibi appo ne: ⁊ deīde p duos alios dies radicem ligue bouis tri tam i aceto priꝰ coctā ⁊ poſt tres dies remoue hoc em plaſtrū. ⁊ pone ibi plures ſanguiſugas: ⁊ ſanguinē ſuf ficiēter dimitte eas extrahere vl' ſugere: ⁊ cū eas remo ueris appōe ibi cerotū ex cera oleo roſ. thur' ⁊ maſt. fa ctum: ⁊ hoc fieri d3 circa reuolutionē lūe ſi fieri pōt q2 tūc meliꝰ ē. Jtē comedat pa. iterdū ō radice ſcrophu larie cū ouis. Jtē ſūere bis i hebdomada pōdꝰ duorū denarioꝝ olei iuniperi multum valet. Unguētū ꝓba- tū ad ſanādū ſcrophulas ſcdm fratrē Joanē. ℞. ſe. vr- tice maioris ſulfuris vi. ariſto. ro. bdelii ſpume maris ſiue pumicis ſe. ſinapis añ. ℥. i. armōiaci. ℥. ii. olei ātiq ⁊ cere. q. s. vngaf bis ī die ꝓbatū ē. Sucus rute cap- rie ⁊ agrimōie bibitꝰ. ⁊ ēt ēplaſtratꝰ ſupra ſcrophu. ad dito armoniaco eas reſoluit. Jtē flamula contrita cū ſuco pāis porcini ⁊ al. oui mixta ⁊ ēplaſtrata ſupra ſcrophu. reſoluit eas ſilr. Jtē ſemē raffani cū amig dal' amaris cōtritis. Jtē cinis factus ex radicibꝰ cau liū cōbuſtis: ⁊ cū pice liqda ꝯfectis hec oīa ſupra ſcro phu. ēplaſtrata eas reſoluūt. Jtē dicit Gal. i libro ſimpliciū medicinarū ꝙ ſi vngāf ſcrophule ex felle te- ſtudinis ⁊ ex oleo lilii: ⁊ ō radice lilij ſupra eas ēplaſtre tur ꝙ delēf. De rūpētibꝰ āt ſine fero ē ſapo cū calce ⁊ capitello mixtus. Jtē cinis filicis cū aſōgia mixtꝰ. ⁊ ſuperpoſitus. Jtē viſcꝰ qrcinꝰ cū vitriolo com mixtus ⁊ ſuppoſitꝰ. Jtē ſapo cū quarta ſui pul. ru bei. Poſtq3 vero ſcrophule fuerit mortificate cū pmo ēplaſtro vel aliq ꝑdcorū. aſongia por. cū vitel lo oui ſuppōaf vſq3 ad caſū cruſtule poſtea pone ō vn guēto citrio cū vnguēto fuſco dōec fiat pfecta ſanatō. frater Bartolme ꝰ quēdā iuuenē q diu fuerat paſſus ſcrophulas cū unguēto hoc diuia virtute liberauit. ℞ es viride ſolatrum lapatiū aſpaltū añ. cōfice oia piſta ta cū ſuco porri: ⁊ ſupra ſcrophu. poſuit ⁊ in breui li- beratus ē iuuenis.

Capitulum ſextum de tuſſi.

p Oſt tractatū ſcrophu. cōpletū ⁊ tractatū egritudinū: q̄ i gula ſiūt intꝰ ⁊ extra gu- lā: de egritudibꝰ latentibꝰ in pectore ⁊ ſpūalibꝰ tractare ꝓpoſui. Et pmo ō tuſſi. Tuſſis ut ait Gal. i caplo de accidēti eſt fortis motus uirtutis expulſiue. Uel tuſſis ē offēdicu lū ſpūs i trachea arteria qō idem eſt. Fit. n. qñq3 tuſſis p cōpaſſionē. qñq3 per paſſiōem. Per cōpaſſio- nē ut qñ ē in ſinthoma alterius egritudis ſiue morbi ut qñ fit vitio ſtomaci: vel epatis tumore ⁊ ydropiſi ī- flatiōe ſplenis: uel ex pleuereſi: uel ex peripleumonia: que oīa p ꝑcedētes egritudines ⁊ preſentes cognoſcū tur. Fit ēt tuſſis ex ſiccitate faciēte īequalitatē atractō nis aeris ⁊ aſpitatē i trachea arteria. Fit ēt pp frigidi- tatē coartantem ipſas fiſtulas pulmonis vel trachee ar terie. vñ ſpūs offēdif cū nō poſſit īde libere trāſire. ⁊ ſic ſeqf tuſſis. Qñq3 fit tuſſis ex humoribus a capite deſcēdētibꝰ: quod cognoſcif per nariū mucilagines p ſputū ⁊ ſaliuarū abūdātiā cum titilatione vue ⁊ palati. Qō ſi ipi hūores ad ſpūalia curāt. tunc fit tuſſis abſq3 titilatōe vue ⁊ palati ⁊ mucilagīe nariū. Tuſſis uero ꝓueniēs ex ſiccitate cognoſcif ex fumo a pulmo ne procedēte: q2 pa. quandoq3 pūcturā ſētit īteriꝰ. quā doq3 tuſſit ⁊ ē ſine ſupfluitatis emiſſiōe. Et qñq3 cor pꝰ efficif macilētū: ⁊ ſpāt' ſi diu durauerit. Tuſſis uero ex aeris frigiditate uel ex frigida cā cognoſcitur ex paliditate faciei ⁊ ex eo q2 calida ꝓſūt ⁊ frigida ob- ſūt: ⁊ p paliditatē ⁊ diſcoloratiōem vrie. Tuſſis vo ex cā calida uel ſicca cognoſcif ex calore ſiti: ⁊ ex aſpitate līgue p colorē vrine ru. vel citrinū uel circulū igneu3.

Si ergo tuſſis fuerit ex cā ca. ⁊ ſpāliter ex ſāguie qō p uēarū plētitudinē ⁊ faciē pter modū ru. ⁊ per totiꝰ corporis diſpoſitiōem ſāguineā cognoſcimus. tūc fi- at miutio ex baſilica. poſtea fiat ſyrupus talis i quali- bet tuſſi. ℞ ca. ue. radicis arnogloſe ana. ʒ. i. ordei mūdi. p. i. iuiube ſebeſtē añ. xxv. ſe. papaueriſ portula- ce añ. ℥. i. ſe. cōiū cōtuſorū. ℥. ii. gumi arabici ⁊ dragāti añ. ℥. ſ. cōfice cū zucaro i eſtate ⁊ i yeme cū melle al. di ſpumato. ⁊ detur cū aqua decoc. ordei mūdi liqritie ⁊ dragāti. Syrupus ēt ex aqua extracta de cucurbita i paſta cocta i qua coquatur ſemē cidoniorū gūmi ara bicū dragātū ⁊ zucarum. q. s. ualet. n. iſte ſyrupus ca. ⁊ ſicce tuſſientibus ⁊ etiam ptiſicis ⁊ ethicis. Jtē ſub lingua teneat pillulas iſtas: qui miro modo valent ad tuſſim ca. ⁊ ſiccam: ℞. papaueris al. ſuci liquiritie amidi draganti ana. ʒ. iiii. pincarum amigda. dulciu3 uuarum paſſarum enucleatarum ana. ʒ. x. ſe. cōium ci- doniorum ⁊ malue uiridium mundo ana. ʒ. iii. ſeminis lini gumi arabaci ſe. bombacis munda. candi. ana. ʒ. iiii. temperētur cū penidiis ⁊ ſyrupo uiolato ⁊ ſiāt pil lule in modum fabe ⁊ vnā poſt aliā ſub lingua teneat

quouſq; deglutiat̃ per pallatū ꝛ ptiſanam ordei cū penidiis ꝛ dragāto bibat diſtemperatā q: mirabiliter valet in hac cā: ꝛ lenit pectus ꝛ cānā pulmonis. Itē ſe. citoniorū ꝛ ſucum liquiritie i ore teneat quandoq;.

Itē vngat pectus ex hoc unguento. malua ꝛ fenugrecū ꝛ ſemē lini cū oleo violato bul. qd ſupnatauerit collige ꝛ de eo vngatur pect⁹. ꝛ ſi dolor capitis ꝛ inſōnietas affuerit fiat embrocatio capitis cū aqua tepida in qua bulierint roſ. uiol. ordeū ꝛ capita papaueris. Et ſi cum his pfecte nō curatur deẽ pillule ad quālibꝫ tuſſim expte reuma reſtrigētes mirabiliter. ℞. mirre radi. cioglosſe exſiccate olibāi añ. ʒ. i. iuſqami opii añ. ʒ. ſ. cōfice cū mucilagine gumí dragāti: ꝛ fiāt pillule i modū piperis. dentur. v. uel. vii. vel prout tibi videbitur i ſero. uel dentur alique ꝺ illis pillulis reuma reſtrigētib⁹ que i capitulo de reumate dixi. Dieta illorū ſit talis ſi febricitauerit faria ordei ſuc⁹ furfuris lac amigꝺ coctū cū mica panis ptiſana cū penid ꝛ draganto detur: ꝛ locetur pa. in loco frigido ꝛ humido ꝛ diairis ꝛ diadragrantū quandoq; da ſibi. Si vero non febricitauerit aues preterq̃ꝫ i aquis degentes edos faſianos perdices turdos ſturnos ꝛ hmōi cōedat. Uinū cū aq ordei liphatū bibat. Si vō tuſſis ex ſfriditate vl̃ ex cā ſrida fuerit: qd cognoſcit̃: q: a q̇cūq; ſrido leditur. ꝛ a calore iuuat̃: ꝛ vria apparet alba ſeu diſcolorata ꝛ pinguis. fiat ſyrupus. ℞. yſopi praſii añ. ℳ. ſ. liquiritie. ʒ. ſ. yreos calamēti mentaſtri ca. ue. radicis feniculi ꝛ apii añ. ʒ. i. iubebe ſebeſtē. añ. xxxv. vuarum paſſarum. ʒ. ii. maſt. cinamomi ʒinʒi. añ. ʒ. ii. amigꝺ. pinearū mūdarū ſe. feniculi ꝛ aniſi añ. ʒ. ſ. oīa i aqua coquātur ꝛ addita libꝛ. i. mell̃ diſpumati penidiaꝝ ꝛ ſape añ. libꝛ. ſ. fiat ſyrupus de quo ſumat q̇libet māe. ʒ. i. ſ. Et ſi frigidi hūores i cā fuerit digeſta materia purga eos cū yerapigra gali: uel cū pillulis cocbijs ꝛ ſilibus diapraſſ. diaris diamargaritō diaciminū diayſopū gariofolatū ex hmōi p ſe vel cū aquis que mūdificāt pectus quas i ſequēti capitulo dicā denſ. Inungatur pectus eorū ex dyaltea agrita marciatō oleo laurio ꝛ ſilibus: uel ex vnguēto qd i ſequēti dicet̃ caplo. collocet̃ i domo calida ꝛ ignis de lignis ſicis corā ipſis conſtituatur. lauet̃ caput eorū cū aqua decoc. florum camomile meliloti ꝛ aneti: ꝛ corā igne optime ſicentur capilli ei⁹ ꝛ caput pānis iuoluat̃ optie. liphet̃ vinū cū aq i qua bul. bacce laurine ciminū ʒiʒi. ꝛ galāga. Et ſi cauſa multū fuerit reumatica: ſumat pilluias de cioglosſa: uel alias pillulas quaſcūq; cōtra reuma ualētes: quas i caplo de reumate ſcripſi. Pillule magiſtri mei ad tuſſim antiquā frigidā poptie. ℞. galbāi mirre opij pipis ſtoracis calamite ana. fac pillulas i modū pipis quas cū piſtello calido cōfice. ꝛ da. v. uel vii. cū ca. i ſero. Pillule alie ad tuſſim frigidā optime. ℞. ſuci liquiritie ʒucari pipis añ. fac pillulas in modū fabe: de quibus tres unā poſt aliam in ſero ſub lingua teneat quouſq; per ſe diſſoluātur. Pillule ad tuſſiꝫ hūidā ſcdm ybernicū. ℞. ſtoracis calamite croci coſti ſuci liquiritie praſſii. ana. ʒ. iiii. mirre galbāi armoniaci opoponacis trebentine ana. ʒ. vi. informentur cum ſuco raffani. Pillule ad tuſſim ſubitam. ℞. mirre caſtorei galbāi piperis ſtoracis praſſii cardamomi añ. terātur oīa ꝛ cū melle conficiātur. ꝛ i modū horobi informentur ꝛ in ſero da. v. uel. vii. Trociſci magiſtri mei contra tuſſim fortē ſeu reuma acre. ℞. amigdalarum dulcium ꝛ amararum liquiritie feniculi aniſi olibani fabarum excorticatarum ſe. lini coſti pinearū mūdarum ana. ʒ. iii. mirre croci cinamomi ana. ʒ. i. ſ. oīa terātur poptime ꝛ per ſtaminā ſubtiliter trahātur. cōfice cū melle ꝛ penidiis ꝛ amido. añ de omnibus ſcdm ꝙ ſufficit. ꝛ fac trociſcos quorū q̇libet ſit pōd⁹. ʒ. i. ſ. ꝛ teneat in ſero unū ex his ſub ligua quouſq; p ſe paulatim diſſoluatur ꝛ deſcendat. Expimētū ybernici qd dicit ſe pbaſſe ad quālibet tuſſim. accipe pomum vnū bonū ꝛ ipſū mūda optie a cortice exteriori ꝛ fac i ꝺ rotulas pl̃es. quas i ſāguie porci recētis frige: ꝛ addito melle da pa. ad māducādū i ſero cū uadit dormitum. Idē potes facere de pane ca. cū exit ꝺ furno accipiēdo molicā eius ꝛ frigēdo eā i ſāguie porci. ꝛ dādo eā cū melle. Dicit. n. ybernic⁹ cū hoc ſolo experimēto multos curaſſe tuſſiētes. Qd ſi tuſſis pp compreſſionē ſplenis. uel epatis fuerit. curet̃ ſplē vel epar put i ppriis deo dāte dicet̃ capl̃is. Si vero pp uētoſitatē vel idigeſtionem ſtomaci: eſſet ipa tuſſ. s. aq̃ꝫ ꝺcoc. maſt. ſe. feniculi ꝛ aniſi bibat quotidie ꝛ electuaria cōfortātia ꝛ ventoſitatem carminātia dentur ſicut ſunt diaciminū diacalamentū dianiſū. ꝛ ſilia. a cibis vētoſitatem ꝛ idigeſtionem generantibus abſtineat. ꝛ ſic de alijs.

a Additiones. dixit mihi quidam ſe pl̃ries in pl̃ib⁹ eē exptus ꝙ decoctio cētri gali: ꝛ puluis illi⁹ herbe cū melle pl̃es liberauit a tuſſi: ēt iueterata ꝛ antiquata. ꝛ hoc itra paucos dies. Trociſci ad tuſſim ſicaꝫ experti. ℞. gūmi draganti amigdalarū ſuci liquiritie añ. ʒ. iii. ſe. cidoniorū. ʒ. i. ſ. pulpe paſſularū ſebeſtē ſe. malue bōbacis añ. ʒ. ii. ꝯfice cū ſyrupo violato. Dū q̇dā pateret̃ tuſſiꝫ iueteratam ꝛ facta eſſent ſibi diuerſa medicamina: et nil proficerent: Quidā docuit eum: ꝙ acciperet cimarū baſiliconis ſici. ℳ. i. fenugreci ſe. feniculi cimini maſt. ana. ʒ. i. ꝛ faceret bulire i aquā ꝛ vteret̃ dcā aqua oī hora. qd fecit ꝛ liberat⁹ fuit. ligauit tñ quālibet dcārū rerū ꝛ ſeminū i pecia lini ſubtili. Ad mūdificandū pect⁹ ab oīb⁹ viſcoſis ꝛ flegmaticis hūorib⁹. fiāt pillule ex radice enule exſicate ꝛ ciamomo ana. ꝛ vtat̃ q̇tidie Cuidā mlieri tuſſiēti pgnāti clamoſe ſubuēi dando has pillulas ſub ligua aſſidue. ℞. thur. maſculi ſtoracis calamite. ana. ʒ. i. opij croci mirre ana. ℈. xv. fiāt pillule ſicut lupi cum vio cocto uel aqua ʒucari. ꝛ ungat̃ cū ceroto de lilio.

Capitulū ſeptimū de aſmate ꝛ dolore capitis.

a Aſma ē difficultas iſpirādi vl̃ reſpirādi vl̃ utriuſq;. Idez eni eſt aſma qd diſma. Et ſit hec paſſio vt plurimum quando nimia ſiccitas conſtringit ꝛ coartat pulmonem ita ꝙ pulmo ipſe non poteſt debite dilatari: ꝛ ſic ſequitur aſma. Fit etiam ex nimia humiditate: ut quando humor ſuperfluus abundat exterius in ſuperficie pulmonis. Et ſic pulmo compreſſus non poteſt debite dilatari. Quandoq; humor abundat interius: videlicet in fiſtulis pulmonis. ꝛ ſic pulmonem nō permittit libere dilatari. unde ſequitur aſma: ꝛ mala inſpiratio. Prio igit̃ ad aſma fiat talis ſyrup⁹. ℞. ſquile aſſe. ʒ. iii. radicis lilii celeſtis. ʒ. ſ. praſſii yſopi: ca. ue. ana ℳ. i. mell̃. q. s. vl̃ det̃ ſyrup⁹ i caplo pcedēti ſcript⁹ q̃

ſumpto des pillulas magiſtri mei ad aſma exptas. ℞. agarici. ʒ. ij. ʃ. radicis lilij yreos praſſij ana. ʒ. ʃ. turbit boni ⁊ gũmoſi. ʒ. ij. pulpe coloquintide ſarcacole ana ʒ. ʃ. yerepigre. ʒ. iij. ꝯficianť cũ vino ⁊ deť ƀm vires.

Item. ʒ. i. de pul. facto de pulmone vulpis exſicato cum vino vel ſirupo de yſopo dato miromodo valet ad aſma. Itẽ. ʒ. i. ſtercoris lacerte vel vermiũ q faciũt ſetam cũ dicto ſirupo yſopi vel cũ vino date multum valet. Potio ad aſma expta. ℞. yſopi ſaluie ca. ve. marubij. ana. M. i. radicis enule: conſolide ma. cinogloſe ana. libr. ʃ. liqritie. ʒ. iiij. corticis pinearũ viridiũ libr. ʃ. hec oĩa p ebdomadã vnã infundanť in vino al. optimo ⁊ puro ⁊ odorifero ⁊ ſupra eas nõ minꝰ vniꝰ palme natet ipſum vinũ. deinde colẽtur ⁊ addito mel le diſpumato. q. s. bulľ. vſqꝫ ad vini cõſumptionẽ. ⁊ deponanť ab igne tunc adde. ʒ. iij. ſuci liquiritie pulue. ⁊ ſumat ex ea decoctiõe quotidie: qꝛ ſolũ cũ hac potiõe data multos aſmaticos curaui. Item deť electuaria ſicut ſunt diayſopus diapraſſiũ diairis ⁊ huiuſmodi diſtemperata cũ aquis pectus mũdificantibus a flegmate ⁊ humoribus viſcoſis: ſi huiuſmodi humores i aſmate peccare cognoueris. ſicut cum aqua decoc. armoniaci aqua liquiritie ficuũ ſiccarũ yſopi praſij radicis feniculi ⁊ apij vuarũ paſſarum ⁊ pinearũ cũ reſina ſua in aqua decoc. vel in aqua in qua ʒinʒi. vel praſiũ ⁊ radix yreos iuiube ſebeſtẽ pruna ſicca ordeũ mundũ ⁊ radix feniculi. cũ aqua etiã electuaria diſtẽperenť vt diapenid. dragantũ ⁊ penide qm miromodo mundificant pectus a ſupfluitatibꝰ viſcoſis ⁊ flegmaticis humoribus adherẽtibus in ſpũalibus. ⁊ quãdo pa. nihil excreat valẽt hec oĩa ad tuſſim ⁊ aſma. Pillule optime aſmaticis tuſſientibus: ad dolorẽ cordis: vocis ⁊ ſtomaci. ℞. ſe. cõmuniũ mundorꝫ de citonijs ſe. boraginis liquiritie ⁊ ſuci eiꝰ galange: ⁊ dragãti gũmi arabici ana. ʒ. i. cinamomi garioſilorũ: nucis muſcate papaueris al. ligni aloes. ſe. baſiliconis ʒiʒi. ſtoracis amili aromatici mente opij ana. ʒ. ij. confice cũ aqua infuſionis confectionis draganti. Quod ſi ex aſmate fiat pectus vel caput doloroſum abraſa capitis ſumitate apponatur ibi ſaculus iſto pul. plenus. ℞. florũ camomile pulegij yſopi origani baccarum ana. deinde vngatur ex hoc vnguento pectus. ℞. florũ camomille: meliloti yſopi ana. ʒ. i. ſemi. lini fenugreci. ana. ʒ. ʃ. fiat pul. ſubtiliſſimus. ⁊ diſtempereť cum oleo camomille butyro ſine ſale ⁊ cera iuxta ignẽ. ex hoc vnguento inungať pectus. Et ſi vis ex hoc vnguẽto facere emplaſtrum adde tantũdẽ de maluauiſco prius cocto poptime ⁊ piſtato quãtũ eſt ipſum vnguentũ. Et emplaſtrũ ex pdictis oĩbus cõfice: ⁊ pectori ca. applica: qꝛ mirabiliter valet ad pectoris dolorẽ ⁊ ad tuſſim ⁊ ad aſma. Unguentũ aliud optimũ ad dolorẽ pectoris: ⁊ ad dilationẽ ipſius ⁊ mundificationẽ ſaniei propter tuſſim ⁊ aſma. ℞. ſuci praſſij: ⁊ ſenationũ. aã. olei viola. thuř maſt. ⁊ cere. q. s. piguediĩs galine anſeris porci medulle bouine q̄ʒtũ de oĩbus fiat vnguẽtũ ⁊ vngať pectus ppe ignẽ ante ⁊ retro. ⁊ totũ ſpinale ⁊ fricẽtur bñ oĩa dicta loca. ⁊ hoc fiat cum vadis dormitũ: ⁊ ſupponas ſtupaꝫ canabinã vel bõbacẽ vel pellem leporis ⁊ teneat ſe pa. optime. calidum ⁊ coopertum.

a Additiones. cõfectio ad aſma educẽs humores groſſos ⁊ ſaniem ex pectore. ℞. ſuci liquiritie: yſopi ſice: ſqlle radicis lilij celeſtis ana. ʒ. viij. ca. ue. ficorũ. ʒ. vij. ſemis vrtice yreos cordumeni piperis ariſto. rotũ. naſturcij baurac. carui campeſtris amigd. amararꝫ. ana. ʒ. v. cõficiãtur cuꝫ tantũdem mellis quãtũ omĩa pdicta. deť ex eo ad quãtitatẽ nucis mane ⁊ ſero cũ decoc. hac. ℞. ficuũ ficarũ dactillorꝫ ana nnmero. x. radi. liquiritie yſopi calamẽti praſſij ca. ue. ana. ℥. i. radicis apij ⁊ feniculi ⁊ ſe. eorꝫ ſe. vrtice fenugreci ana. ℥. ʃ. mellis. q. s. Eſt etiã cõueniẽs ad aſma diſma tuſſim ⁊ ſaniem plurime humiditatis ipſos humores ex pectore ⁊ ex canalibꝰ pulmonis mũdificãs. Electuarium ad aſma: ⁊ diſma: ⁊ orthomiã ð numerabiliũ libro extractuꝫ. ℞. ſauine. ʒ. i. butyri. ℥. iiij. mellis. ℥. iij. da ſtomaco ieiuno. Alij addunt yreos praſſij yſopi liquiritie ana. ℥. ʃ. macis: folij: cubebe: ʒinʒiberis: cinamomi ſubtilis boni ⁊ electi ana. ʒ. i. mellis. q. s. Aſma diſma: ⁊ orthomia hanelitꝰ ſanguiſugium difficultates ſũt hanelandi: que maxime contigũt i yeme ⁊ ſenibꝰ. Electuariũ ſemper accipiat ubi ſint horobũ ariſto. ro. ⁊ yſopus calamentũ: centauř. radix caſſie lignee radix coſti ſpica: ⁊ ſimilia. pectus vngať cum oleo anetino camo. ⁊c. ⁊ guta armõiaci cũ oximelle trita valet: deť electuaria extenuatiua. ut diacalamẽtũ diapraſſiũ diairis. Pillule ð ciogloſa valẽt. vngať pectus cum dialtea marciaton aragon mixtis. detur diatriton pipereon. Criſpelle facte ex folijs cẽtri galli contriti cũ vitellis ouorꝫ ⁊ farina ordei valent. Pillule probate ad hoc. ℞. ſtoracis calamite gal. caſtorei piperis ana. ʒ. ij. opij. ℈. iiii. cõficianť cũ ptiſana in infuſione draganti deť. ix. vel. xi. Balſamuꝫ prodeſt ⁊ aurea alexandrina. ℈. iiij. Puluis gentiane cũ vino vel oleo proſunt. ſplẽ pulmo vel coagulum leporis cũ vino valent. Optimũ remediũ eſt cauteriũ i nodo furcule pectoris in groſſa ⁊ humida materia. diacamereõ ⁊ potio muſcata valent. Oleum in quo lepus coctꝰ bulierit vſqꝫ ad diſſolutionẽ colatũ ⁊ vſum in cibarijs valet in aſmate. Itẽ ℞. radicis ariſto. ro. quãtũ vis. confice cũ ʒucaro detur ſero ⁊ mane bolus in ſtrictura pectoris ⁊ toracis. Expedit vti diapenid. diadraganto frigido diapapauere ⁊ ʒucaro violř. vngatur pectus butyro ⁊ dialtea mixtis. ⁊ gula quãdo venit ex ſiccitate ⁊ in macilentis. Sed ſi pectus ſit ſtrictum ex hu. ꝙ ſcitur ſputo multo tuſſi ⁊ ſitis ablatione detur diairis diacalamentũ diapraſium diatriton pipereõ. Ungatur pectus marciatiõ ⁊ oleo laurio. ſumat pillulas yerepigre in ſero ⁊ ſemel auream alexandrinaꝫ cũ vino ca. fumigetur cum auripigmẽto. ſtuphetur cum enula calamento cum vino. ficus cum yſopo ⁊ pigra ieiuno data. antimoniũ ſumptum cum ouo ſorbili valet flegma viſcoſum in pectore diſſoluit. cum calamo aromatico ſolo vel cum trebentina grana tuř. accepta in ſero intercipiunt fluxũ ex frigida cauſa. auripigmẽtum non applicetur extenuato copori.

Capitulum octauũ de emotboica paſſione.

e Emothoici dicunť qui ſanguinem expuũt qui quandoqꝫ ad tuſſim ſequitur ⁊ cũ tuſſi ſit. Et ille ſãguis quãdoqꝫ ẽ mixtꝰ cũ excreatiõe. Quãdoqꝫ ſit ſpumoſus. ⁊ quãdoqꝫ clarus emittiť. Si cũ tuſſi ⁊ ſpumoſus emittať malũ ſignuꝫ. eſt ulcerationẽ enim pectoris ⁊ pulmonis ſignificat. Unde ſepiſſime mors vicina ſequiť. Cũ excreatõe ⁊ reumate ſit a cerebro ſeu a capite: quãdoqꝫ ab epate veĩt: ⁊ tũc ẽ rubor faciei: dolor dextri ipocũdri j

Et quandoqꝫ emittitur etiam per narem dextraꝫ ſan. ⁊ quandoqꝫ adeſt grauedo ſiniſtri ẏpocūdrij. tūc emittiť a ſplene oculi glauci ſūt. Et quandoqꝫ ſanguis ꝑ ſiniſtrā emittiť narem. Quādoqꝫ a fūdo ſtomaci. ⁊ tunc emittitur uomitu: ⁊ eſt viridis ſeu niger ſicut amurca olei. hoc vidi ī quodam religioſo: q emittebat ſanguinem ſicut eſt amurca olei nigri: ⁊ erat ab omnibus medicis deſperatus. Cui quidē ſuperueniens feci fieri balneum aque decoc. teſtudinum optime coctarū ⁊ in eo pluries intrauit ⁊ liberatus ē. Aliquando venit ſanguis a gingiuis ⁊ labijs. ⁊ cura huius dicta eſt ſuperius ī capitulo proprio. Eiectio itaqꝫ ſanguis ab interiorib⁹ precedens ſemp timoroſa ⁊ periculoſa ē: ſecūdū ꝙ dicit Ipo. ī āphoriſmis. dicit eni ī ſang. ſputo ſaniei ſputū. In ſaniei ſputo ptiſis ⁊ mors. Eiectio itaqꝫ ſan. ⁊ cū clara excreatíone curabilis ē. Qualitercunqꝫ fuerit excreatio ſan. hoc modo curatur. Fiat flobotomia de baſilica. ⁊ poſtea infra. v. uel. vi. dies detur de coc. caſie fiſtule vioľ. prunorū māne ſe. cōmuniuꝫ ⁊ iuiubarum ⁊ ſi cōſtipat⁹ fuerit cliſtere fiat. Syrupus ad paſ. emotoicam. expertus ſecundū meum magiſtrū. ℞. ſanda. al. ⁊ ru. acatie fructuum mirtilľ. roſ. ſumac berberis balauſtie ẏpoquiſtid. boli ar. karabe. ań. ʒ. ſ. virge pa. arnogloſe lactuce endiuie cicoree epatice capili ue. ana. ℳ. i. ſe. cōmuniū. ʒ. ij. ordei aſſati. p. i. omnia buliāt ī ſufficiēti quantitate aque ⁊ addito ꝫucaro tabaꝫet vel alio bono ⁊ ꝫucaro roſato ana. libr. i. ſ. fiat ſyrupus ⁊ ꝑfecte decoquať. ⁊ quotidie ſumat de eo ℥. i. ſ. cū aqua mirtillorū ⁊ boli. Precedēte tamē minutione de vena: que a ſpiritualibus venit vľ de vena mediana ⁊ ligenť brachia ⁊ coxe patiētis cū peciis eas amplexantibus. Item detur ſibi electuariū magiſtri mei ad hoc exptū. ℞. ſuci liquiritie dragāti gūmi arabici amigd ⁊ pinearū aſſatarū ań. ʒ. x. ſe. papaueris al. penidiarū ana. ʒ. xx. amidi. ſe. cidoniorum portulace ana. ʒ. ſ. ſe. ꝯmuniū mūdorꝫ malue lactuce ſanda. alb. ⁊ rube. roſ. ań. ʒ. quatuor ſpodij ſplenis vulturis ań. ʒ. ii. cinamōi. ℥. i. ſanguis dra. boli ar. ſimphiti cācrorꝫ fluuialiū. folij ana. ʒ. i. ſ. cōfice ipſum electuariū cū ſyrupo ſupradicto vel ſolū cum ꝫucaro roſ. ⁊ accipiať ex eo ī modū caſtanee cum aqua ordei aſſati mane ⁊ ſero. Trociſci optimi ad hoc. ℞. draganti boli ar. gūmi arabici lapidis emathitis ſan. dra. thurꝭ maſt. balauſt. ana. ʒ. i. ſemis plātaginis riſi aſſati ẏpoqſtidos acacie mumie corali. al. ⁊ ru. ſpodij ana. ℥. quartā. radicis ꝯſolide maioris ⁊ minoris fructuū mirtilorꝫ cinamōi ana. ʒ. ii. ꝯficianť hec oia cū ſyrupo roſ. uel ꝫucaro roſ. ⁊ ſit q libꝫ trociſcus. ʒ. vni⁹ ⁊ deť vni⁹ cū aqua pluuiali uel roſata. Syrupus etiā iſte ē mirabilis ī hac cā. ℞. ſuci plātagīs ⁊ ꝯbene ꝯpurati libr. ii. in q̄ buliāt gūmi arabici dragāti aſſati ſuci liqritie. ana. ℥. quartā. mumie ſan. dra. boli ar. ana. ʒ. i. ſ. ꝫucari roſ q. s. hic eni ſyrup⁹ miro modo valꝫ ad emotoicā paſſ. vndecūqꝫ ꝓceſſerit. Syrupi etiā cōſtrictiui pul. electuaria ⁊ pillule: ⁊ q̄ in capitulo de diſinteria ſum dicturus: ī hac cā valent ⁊ etiā ea que in capľo ꝯ fluxu ſan. nariū dicta ſūt huic paſſioni competūt. Item emplaſtrū iſtud pectori applicari poteſt: qd ualet mirabiliter ad hāc paſſionem. ℞. boli gūmi arabici maſt. olibani ana. ℥. quartam. terantur omnia ⁊ cum al. oui temperentur ⁊ ſupra pectus emplaſtrētur. bibant ſubtiliſſ. muꝫ vinum ⁊ limphatum cum aqua decoc. gūmi arabici dragāti aut ſuco liqritie. far. ordeū ⁊ riſū coqnatū granū coqnatū ⁊ ſilia amidū ⁊ collaturā furfuris ptiſnā cācros fluuiales ⁊ hmōi cū bolo ⁊ ſan. dra. ⁊ cinamomo pulueriꝫatis ſumat. Si hmōi ſāguis a ſpūalib⁹ fluat fiat miutio de uena cordis. Si a ſplene de vena: que eſt inter mediū ⁊ minorē digitū ſiniſtre manus: ⁊ ventoſa cū ſcarificatione ſpleni applicet. Si a ciſti fellis: fiat minutio ꝯ ſaphena q̄ eſt ab interiori pte tali. Si in muliere fluat hmōi fluxus pp mēſtruorꝫ retētionē ꝓuocenť mēſtrua. In viris pp retentionē emoroydarū ꝓuocentur emoroydes: vt in proprijs diceť capitulis. Si pp humoruꝫ furioſitatē ⁊ putredinē: purgenť humores vt predictū eſt. ſi a cerebro fluat ſan. vel a gula uel a faucibus ponatur ventoſa cū ſcarificatione poſt collū. fiat etiā minutio de venis que ſunt ſub lingua ⁊ minutio de cephalica. poſtea empľm iſtud ſupra locū ubi fluit ſanguis apponatur. ℞. charte pecorine: pillorꝫ leporis ⁊ filtri oīum combuſtorꝫ boli mumie ſimphiti lapidis emathitis ſan. dra. ań. ʒ. ſ. teranť oia ⁊ cuꝫ al. oui ⁊ aceti modico cōficiantur. ⁊ empľm illud apponať loco ubi fluit ſan. Si a cerebro: ſuper cerebrū. ſi a pectore: ſuper pectus. ſi a faucibus: ſuper fauces. ſi a gula: ſupra gulā. Iteꝫ dentur ſirupi ⁊ electuaria ſupraſcripta. Iteꝫ pillule facte ex gūmi arabico ⁊ ſe. plātaginis uſto mumia ſan. dra. maſt. thure lapide emathitis radice cōſolide ſimphito acatia ana. oībꝰ pulueriꝫatis ⁊ cōmixtis cū atanaſia ⁊ ru. ⁊ ſuco plantaginis. ille pillule oēm ſanguinē cōſtringunt ⁊ compoſite ⁊ experte pluries per me ī hac cauſa ⁊ in quolibet fluxu.

a Oditiones. ſirupus magiſtri mei ad ſputuꝫ ſanguis ꝓpter vene rupturā in pectore. ℞. end. ſcariole lingue ceruine epatice lentiginis aque iuolarie kitrac politrici adiātos. ℳ. i. vioľ. florum nenufaris ana. ℥. iij. liquiritie mūde candi penid. ſe. portulace qnqueneruie ſe. oīum frigidorꝫ. ana. ʒ. i. amidi dragāti gūmi arabici ana. ʒ. iij. iuiube ſebeſtē ana. ʒ. x. ordei mundi. p. i. ꝫucari libr. ij. ſumac ſpodij balauſtiarū ana. ℥. ſ. Trociſci expti in emotoica paſ. ⁊ in quolibet fluxu. ℞. roſ. ſe. citoniorꝫ boli corali al. ⁊ rubei lapidis emathitis pſidie balauſtie fructuū mirtillorꝫ ſe. papaueris albi gūmi arabici dragāti ſpodij ſumac ſan. dra. karabe vernicis maſt. cinamomi mumie cōſolide maioris acatie amidi. ſe. plantaginis corigiole ſe. acedule ẏpoquiſtidos oſſiuꝫ crancorꝫ cōbuſtorꝫ ana. ʒ. i. Quidā cōburūt oia ſupradicta. qdā aſſant ſoluꝫ ſupra tegulam ⁊ ꝯficiunt inde electuariū. Alij cū ſuco plantaginis faciūt inde trociſcos. ʒ. i. ꝯ quibus dant vnū in mane cum electuario cidoniorꝫ ⁊ cū ꝫucharo roſ. Alij in ſero ꝯtra quēlibet fluxum ſan. vel ventris. Alij ſunt q nō comburūt ſupradicta. Sed ꝯbuſta fortius ꝯſtringūt ⁊ aſſata minus. fiat aūt ꝰm ꝙ neceſſitas magis aut minus requirit.

Capitulum nonum de empimate.

Et quia vt ait Ipo. in ſang. ſputo ſaniei ſputum iccirco de ſaniei ſputo poſt ſan. ſputū videndum eſt. Saniē igitur ſcreantes dicūtur empici. Et hmōi paſ. mōis diuerſis ſit. Fit enim ex apoſtemate in iſtrumētis ſpūuꝫ creato. ſ. in pulmo. vel ſub coſtis ex pleureſi vel peripleumōia. Qñ eni huiuſmodi ad purgandū nimis morať ſanies vel nō perfecte curať. tunc pulmo inficiť ex cui⁹ infectione nutrimentū veniēs corrūpiť. ⁊ tunc cū crepue-

rit huiuſmodi apoſtema ⁊ ſanie̅ emiſerit: bonu̅ e̅ ſi mul
tum no̅ durauerit. Et qua̅doq3 p ſcreatione̅ huiuſmo
di ſaniei ſequitur ſcreatus ſan. qui malus eſt. vnde fe
ſtinandu̅ eſt cito vt pectus mu̅dificet. ne ſanies in cor-
pore manante ptiſis ſequat ⁊ mors. Signa empico-
rum ſunt hec ſputum ſaniei: corporis macilentia: colli
gracilitas: hanelandi difficultas cu̅ tuſſi. qua̅doq3 etia̅
cu̅ aſmate: facies ſubtumida: rotunditas oculoꝝ ⁊ tu-
mor. Aliqua̅do etia̅ febriu̅t empici: ſicut per calore̅ in
volis manuu̅ ⁊ pedu̅ cognoſcere poſſumus: ⁊ per alia
ſigna ſe. co̅munia. Na̅ qua̅doq3 ſentiu̅t dolore̅ in ſi
niſtra parte in medio thoracis. q̄nq3 retro ſ̄m diuerſa
loca infecta ⁊ maxime in tuſſiendo ⁊ expuendo pp mo
tu3 emiſſionis uel euulſionis in locis predictis dolor
ſentitur. Et nota q̄ pa. pleureſim ſeu pipleumo̅ia3 ſi
non purgetur in. xiiij. die poſt ruptura̅ apoſtematis fi-
unt empici. Empici vero facti ex precede̅ti apoſte-
mate: ſi non purge̅tur infra die̅. xl. a quo fit ruptura fi-
unt ptiſici. ⁊ hoc habem9 ab Ypo. in amphoriſmis qui
q3 particule. Quicu̅q3 empici fiu̅t ſi purge̅tur a. xl. die
a quo ruptura fit ſoluu̅tur. Si vero non vt pl'm i pti
ſim cadu̅t. de ptiſi aute3 pipleumonia pleureſi ⁊ cardia
ca i tractatu ſeu libro ſe. tractabo da̅te deo. Ad hãc
paſſ. fiat ſyrupus talis. ℞. ordei mundi. p. i. ca. ve. M.
.i. ſe. fenugreci. ℥. i. mellis libr. i. ſ. detur cu3 aqua ficu
um ſiccaru3 ⁊ paſſularum uel cum aliqua de aquis pe-
ctus mu̅dificãtibus in precede̅ti capitulo dictis. Et de̅
tur etia̅ ipſe aque cu3 diapenid̄ ⁊ diairis. vel detur eis
mel roſ. cum ipſis aquis diſte̅peratu3: vel cu̅ aqua yſo
pi draga̅ti vue paſſe ⁊ hoc modo det ſibi per dies qua-
tuor cum ſapa ſi no febricitauerit. Et ſi cum his pe-
ctus noueris no̅ fore mundificatu̅ mundificetur cu̅ ali
qua lotura vt cu̅ aqua fructuu̅ ⁊ ſimilibus. Inu̅gatur
pectus cu̅ vngue̅tis in precedenti capitulo dictis. vel
ex dialtea marciato̅ agripa ⁊ ſimilibus. Item ſpica
celtica apium anetum bra̅ca vrſina ſerpentaria malua
uiſcus in vino ⁊ oleo decoc. ſupra pect9 cataplaſmet
ſaponaria ⁊ centaurea ſimiliter decoc. cataplaſme̅tur
ſepe ⁊ ſepius ca. Ite̅ ſi no̅ febricitauerit ſpica̅ mirra̅
caſſ. lignea̅ ⁊ piper longu3 ana in optimo vino diu fac
bulire in vaſe qd̄ habeat os longu̅ optime ſigillatu3 ne
reſpirare poſſit: ⁊ cu̅ diu bulierit pa. optime coopert9
fumu̅ in ore recipiat p embotu3: ⁊ hoc bis vel ter fiat
i hebdomoda. ⁊ de ipſo vino collato cu3 ptiſana ordei
accipiat roſata̅ nouella̅ diarodo̅. vel iſtud electuarium
℞. pinearu̅ amigd̄. ſe. papaueris al. ana. ℥. i. yſopi zuca
ri caricaru̅ paſſularu̅ ſe. bo̅bacis liquiricie ⁊ ſuci eius
draganti gu̅mi arabici boli ar. rubei. ℥. i. memithe pe-
nidiaru̅ ana. ℥. ij. mell roſa. ⁊ ſape. q. ſ. ꝯfice ſic. pineas
paſſulas caricas ⁊ amigd̄ diu tere ⁊ pul. tere̅doꝝ ami-
ſce ⁊ co̅fice cum melle ro. ⁊ ſapa vt dixi ⁊ mane ⁊ ſero
capiat ex eo ad qua̅titate̅ nucis parue. Si febricitaue-
rit farina̅ ordei cu̅ lacte amigd̄ coquinata̅ comedat. ſi-
mula̅ aqua̅ furfuris frumentu̅ huiuſmodi diſtempe-
rata ⁊ coquata cum lacte amigd̄. comedat. aqua̅ ordei
gu̅mi arabici ⁊ draga̅ti cu̅ zucaro penidijs ⁊ draga̅to
bibat. Si vo febricitauerit pullos edos faxianos pdi-
ces turdos ſturnos oua ſorbilia. viſtellu̅ etia̅ cu̅ ouis
iuiubis ⁊ vuis paſſis conditu3 ⁊ huiuſmodi comedat.
vinum limphatu3 cum aqua decoc. yſopi vuaru̅ paſſa-
rum ficuu̅ ſiccarum ⁊ iuiubarum bibat. a coitu ⁊ a ni
mio labore abſtineat.

a Dditiones. ſirupus optim9 ad empima ex-
pertus per me compoſitus. ℞. ariſto. ro. be
ne munde ⁊ per quattuor partes diuiſe. ℥.
iij. ſeminis mirti. ℥. i. illud qd̄ reperit i foli-
culis radicis co̅ſolide maioris yſopi vngule caballine
centru̅ galli v̄micularis q̄nq3neruie cibalarie ana. p. i.
ſan. dra. ℥. iij. ſe. malue ⁊ bo̅bacis ana. ℥. i. ordei mu̅di.
p. i. hec o̅ia in ſufficienti qua̅titate aque bullia̅t: ⁊ addi
to zucari quantu̅ ſufficit fiat ſirupus.

¶ Capitulum decimum de paſſione ſtomaci ⁊ primo
de vomitu prouocando.

q Um de paſ. ſtomaci in hoc libro meu̅ ꝓpoſi
tu̅ ſit tractare. Quu̅ ſtomacus a multis paſ.
p vomitu̅ ꝓuocatu̅ curat. viſu3 eſt mihi vt
prius de ꝓuocantibus vomitum tractare i
cipia̅. Multos enim vidi q ciboꝝ ⁊ potionu̅ multa̅ re-
ceperu̅t qua̅titate̅ qui ilico egrotare inceperu̅t. Et niſi
q2 immediate feci eos ꝓuocare vomitum in eis q egri
tudine̅ vel ſe. periculoſam ⁊ forte morte̅ incurriſſent q
ſtatim liberati ſunt pp vomitu̅ prouocatu3. Co̅petit e̅t
his qui ſtomacu̅ hn̄t repletum flegmaticis ⁊ viſcoſis ⁊
malis humoribus. ⁊ e̅t febricitantibus ex plenitudine
⁊ repletione nimia. co̅petit etia̅ his q hn̄t nimia̅ graui-
tate̅ corpis abominatione venaꝝ extenſione̅ ⁊ rigore̅
cu̅ calore. hec. n. plenitudine̅ ſtomaci ſignifica̅t ⁊ vomi
tus in his co̅petit. Medicinaꝝ igitur vomitiuarum
alie ſunt leues alie fortes alie fortiſſime leues ſunt cor
tices vel radices ebuli: ſuc9 ſambuci fumiterre ſe. atri
plicis ſe. rape ſeu radix: acetu̅ cu̅ aqua ⁊ oleo ydroleon
perſicaria. ⁊ vomitiuu̅ Nicolai inferius deſcribendu̅.
vomitiua vero fortia ſunt ſicut raphanus ſq̄lla iarus
tapſia magna cataputia nux vo̅ica caſtaneola indica ſe.
pe̅taſilon. dactili pe̅tadatilus crocus ortulanus ſucus
cucu. agreſtis lac ficulnee ce̅tauree maioris viride eris
eleborus niger ⁊ vomitiuu3 ſcarpelle ſubſcribendu3.
Uomitiua vero fortiſſima ſunt ſicut fel porcinum tau
rinu3 vacinu̅ ⁊ ſimilia. Medicine iterum groſſos ⁊ vi
ſcoſos humores attrahentes per vomitum ſunt elebo
rus al. co̅diſi narciſcus cataputia granus bachi titima
li caſtaneole rotunde cu3 melle ⁊ aqua tepida ⁊ ſirupo
acetoſo. ⁊ hec o̅ia fortia ſunt in attrahe̅do ipos humo
res viſcoſos. debiliora uero eis ſunt in attrahe̅do pre-
dicta ſal indicu3 ſe. radicis ſe. atriplicis ⁊ ſinapis. Que
do co. nigra̅ per uomitu̅ educu̅t ſunt ſe. atriplicis aqua
faxioloꝝ radix yreos malua cocta cu̅ porris oximel cu̅
aceto radix narciſci cocta. vomitiuu̅ Nicolai eſt iſtud.
℞. tapſie collecte in menſe Junij ℥. iij. croci africani. ℥.
i. ſ. nucis uomice. ℥. ſ. aſſari. ℥ i. hec o̅ia trita i aqua ſal-
ſa uel ſalmentina vſq3 ad medietate̅ bul. ⁊ additis lbr.
ij. mellis diſpumati ⁊. ℥. iij. ſuci aſſari vſq3 ad ꝯſu̅ptio-
ne̅ ſuci ⁊ aque bulia̅t. Cu̅ ipm aute̅ dare uolueris diſte̅
perabis ex eo ad qua̅titate̅ caſtanee cu̅ ca. ⁊ per nocte3
ad ſerenu̅ reſideat. mane uero ꝓpinet uel cu̅ ſirupo ace
toſo uel aqua ca. detur: ualet delicatis hoi̅b9: ⁊ ad nau
ſea3 a ſuperfluis ⁊ acutis humoribus facta̅. v3 e̅t ꝯ ter
tianam uera̅ ſeu nota̅ ⁊ ꝯ quottidiana̅ ⁊ quartana̅. Uo
mitu̅ patriarche ad ide̅ v3 qd̄ ſic fit. ℞. tapſie lbr. i. cro
ci africani. ℥. iij. cinamomi aſſari ana̅. ℥. ij. mellis. q. ſ. det
cu̅ oi̅bus ſupdictis ad q̄titate̅ caſtanee. Uomitu̅ uero
ſcarpelle fortius his duobus ſic fit. ℞. tapſie lbr. i. cina
momi aſſari ana̅. ℥. i. croci. ℥. iij. amigdalaru̅ amararu̅. ℥.
i. cataputie. ℥. i. gu̅mi arabici. ℥. i. in aqua ſalſa uel ſalme̅

tina coquātur hec oīa trita. ⁊ cū melle ꝯficiant ⁊ detur de eo ad q̄titatē caſtanee ꝯ̄ egritudines ī uomitio Ni colai dictas. Si det cū ca. uomere fac. ſi cū ſria p ſeceſ ſuꝫ educit. Uomiti. magiſtri mei exptū īducēs uomitū ⁊ ſellas ſuauit. ℞. corticū radicis laureole radicis yre os ſe. rapaꝝ ⁊ rapiſtaꝝ an̄. ℥. i. terantur hec omnia ⁊ de coquat ī trib⁹ lib. aque uſqꝫ quo ad vnā ꝺueniat ⁊ colet ⁊ addita lib. i. ꝫucari p̄dicte colatur coquant optīe uſqꝫ ad ꝯſumptionē ipſi⁹ aque. ⁊ tūc cū puluer iſto admiſceat. ℞. corticuꝫ radicis laureole ficarum aſſari ꝯdij ſe. rapaꝝ rapiſtarū gladioli maſt. ana. ℥. iij. de hoc uomitu det. ℥. i. diſtemperatū cū ca. Et plus valet ſi an̄ quā ꝺtur iaceat p totā noctē ſub aere ſereno. ⁊ ī mane tribuat. vꝫ eni mirabiliter ēt pluſquā ꝺ uomitib⁹ aliqb⁹ ſupradictis ad oīa iā dicta. ſi cataputie mūde cū melle ⁊ ꝫucaro an̄ mixte ī modū caſtanee cū aqua diſtēperate det. dicūt ſi collecta fuerit trahēdo verſus terrā tūc ducit p ſeceſſū ſi v̄ſus celū qū colligit trahit: tunc ducit p vomitū. ꝓbatū ē. Aliꝺ vomiti. optimū. ℞. ſe. atriplicis raparū radicis rapiſtarū ana. ℥. ſ. terat ⁊ ī lib. iij. aque bul. ꝗuſqꝫ ad vnā ꝺueniāt colet. ⁊ addito pauco ꝫucaro ad ſerenuꝫ p noctē ſtēt. in mān̄e v̄o tribuatur ī potu. Uomiti. aliꝺ. ℞. corti. radi ſalicis. ſe. atriplicis rape radicis aneti raffani ana. ℥. ſ. bul. ī lib. iij. aque uſqꝫ quo tertia ps remāeat ⁊ addito ſirupi acetoſi cōpoſiti. ℥. ii. ⁊ olei cōis. ℥. ſ. totū in potu ſumat. vꝫ. n. hmōi vomiti. ī artetica ⁊ vitio lapidis: ⁊ poſt comeſtionē ſalſorū piſciū radicū ⁊ ceparū: ⁊ poſt multā potationē vini limphati. Unctio vomitū ꝓuocās. ℞. ſuci elebori ⁊ eſule vel pul. ipſorū ana. ⁊ cū felle taurino ⁊ al. oui cōmiſce: de quo ventrē vngas ab vmbilico ſupi⁹ ⁊ vomet. hoc ēt vomitiuū vermes aſcarides interficit ⁊ educit. vnū v̄o uomiti. facim⁹ quandoqꝫ p iſtis q alios uomitiuos cape n̄ poſſūt. hoc mō. ℞. eſule radicis laureole elebori albi ſeminis raparū atriplicis raffani rapiſtarū an̄. ℥. i. hec oīa bn̄ trita: ⁊ lota ī lib. iij. vini bul. ꝗuſqꝫ ad vnā redeāt. ⁊ collent ⁊ poſtea admiſce alteri⁹ vini ⁊ mellis ana. lib. i. croci. ℥. quartā. ⁊ p noctē iaceat ad ſerenū ⁊ det ex eo. lib. i. ¶Panis v̄o ꝓuocās uomitū fit ex farina tritici: cū ſuco elebori ul' laureole ul' eſule ul' lacte titimali. ul' p̄dictarū pul. ī malo dulci ī medio cōcauato ponant ⁊ ipſum malū ī paſta iuoluatur. ⁊ ipa paſta deſup cū acu pforet ⁊ ꝺcoquat ī furno ⁊ ipm pomū comedat qm̄ ſuauiter vomet. ⁊ hec ſūt ꝓ ꝺlicatis. ⁊ p illis qui abhorrēt ſumere medicinas. ducunt enim eos ſuauiter.

a Oditiōes. emplaſtrū qꝺ ſi ſupra vētrē ponat vomitū ꝓuocat. ℞. elebori al. ℥. i. piperis. ℥. ſ. cōfice cū felle taurino: vel vacio q. ſ. ⁊ ſtomaco applica. Itē exptuꝫ ē ꝙ ſi flores geneſtre citrini coquant in aqua ⁊ potet dicta aqua ſtatim ꝓuocat uomitū. ⁊ ſi addat ſe. raparū rapiſtarū ⁊ atriplicis citi⁹ operat. vomitus ſuauis ⁊ leuis fit de floribus ſambuci tritis cū melle mixtis. da. ℥. i.

¶Capitulū vndecimū de vomitu reſtringendo.

a Ccidit qn̄qꝫ pluribus vomitus ſupfluus ⁊ imoderatus: q niſi reſtringeret pa. poſſet cito deficere: ⁊ virtus eius debilitari anihilari ⁊ proſterni qui vomitus qn̄qꝫ fit ex ſtomaci defectione. Qn̄qꝫ ex ca. humoribus. Qn̄qꝫ ex frigidis ⁊ viſcoſis. Si itaqꝫ ex frigidoꝝ humorum abūdantia accidat: facit eructuationes vel inſipiditates ⁊ in vomitu flegma viſcoſum vel aquoſum vel ꝑmixtum ⁊ grauedo in capite: ⁊ in ſtomaco frigidita⁹ ſentitur. Nā cerebrū cōpatitur ſtomaco ꝓpter colligātiam quā hꝫ cū eo. Si vero ſola frigiditas ſine humoꝝ vitio fuerit tunc adeſt grauedo ſtomaci vl' frigiditas in ꝓfundo: ⁊ nullius vomitus abundātiā demōſtrat frigida obſunt ⁊ ca. proſunt. Qꝺ ſi hu. cali. ſint in cā tūc in vomitu qn̄qꝫ vomit co. croceā: ⁊ qn̄qꝫ viridē ⁊ cū emittit os miro modo amaꝝ eſt. Si v̄o ſola ca. ſine humore fuerit in cā. adeſt dolor ⁊ ardor ſtomaci ſitis ⁊ ſiccitas oris nec vomitus aliquoꝝ p̄dictoruꝫ colorū eſt tinctus. ca. exhibita magis vomitū incitāt. Frigida v̄o ipſum reprimūt. Si v̄o vomitus fuerit pp ſupfluitatē cibarioꝝ vel acumen ipſoꝝ hoc ſcimus p iudiciū pa. q fatetur nimis comediſſe vel ſalſa cibaria acra vel acuta. Qn̄qꝫ ēt accidit vomitus pp acuitatem medicine aſſumpte. Si itaqꝫ vomitus fuerit pp hūores frigidos ⁊ viſcoſos. purget cū pillulis aureis vel ſine qbus eſſe nolo: vel cū pillulis yerepigre gal'i: ⁊ ſilibus. poſtea vinū decoc. nuciſmuſcate cinamomi ⁊ maſt. cū dyacimio vel diamargariton: vel dyapenidion vel diaꝫinꝫiber vel triffera magna uel cuꝫ aliquo ſil'i electuario det. poſtea applicet hoc empl'ꝫ ſtomaco ℞. mente ſice abſinthij ſici an̄. ℥. ſ. coſti ꝫinꝫi. piperis cipi calamēti gallie ſq̄nanti an̄. ℥. quartā. ſiat empl'm ⁊ diſtēperet cū ſtorace liqda: vīo veteri ⁊ ol'o nardio vl' oleo muſcelino ⁊ applicet ſtomaco: q⁊ mirabiliter vꝫ in hac cā ⁊ ēt in vomitu ex ſola friditate facto. Aliud empl'm ad idē. ℞. baccarū lauri cimini maſt. olibani cinamomi nuciſmuſcate ligni al'. an̄. pulueriꝫent ⁊ cum oleo muſcelino vel laurino vel cōi tyriaca. ⁊ al. oui cōficiat ⁊ ſup ſtomacū apponat. Si v̄o fuerit vomitus pp defectionē ſtomaci dent electuaria ꝯfortantia: vt ſūt pliris arcoticō muſcata diamargaritō diaciminuꝫ ⁊ ſilia. dent ēt ipſa electuaria in vomitu facto pp cibi ⁊ potus abūdantiā prius tn̄ cū vomitu aque ca. ſtōaco optīe mūdificato. Si v̄o pp medicinā aſſumptā cōtingit. mittat pa. in balneo aque pluuialis in quo decocte ſint ciminū galle roſ. mirt⁹ fruct⁹ iunipi mēta ⁊ radix filicis ⁊ ſilia. vel in ipſa aqua ca. ſpōgia uel pānus infuſus ſtomaco ſepe ⁊ ſepi⁹ applicet. Et empl'm factuꝫ ex bolo maſt. ſan. dra. lapide emathitis. an̄. ꝯfectū cū ſuco mēte ⁊ al. oui. ⁊ mica panis trita ſtōaco applicet: q⁊ oēꝫ vomitū ſtringit ꝓbatū eſt. Qꝺ ſi co. in cā eē cognoſcat. purget cū oxilaratiuo vl' triffera ⁊ hmōi: ⁊ aliqua cliſteria ſiāt ꝯueniētia. Et ſi fuerit oportunū ſi plenitudo venaꝝ affuerit de vena ſtomaci minutio ſiat. deide hoc ēpl'ꝫ ſtomaco applicet. ℞. roſ. ℥. ſ. ſan. al. ⁊ ru. ypoqſtiꝺ. ſpodij acacie an̄. ℥. quartā. paniſ biſcoti torrefacti ⁊ ī aceto īfuſi. ℥. i. fabaꝝ nigraꝝ torrefactaꝝ. ℥. ſ. ſiat ex ex his pul. ſubtiliſſim⁹. ⁊ cū ſuco cidonioꝝ oleo roſ. ⁊ cera ꝯfice ēpl'ꝫ: ⁊ ſtōaco applica: q⁊ vꝫ in oī uomitu ex cā ca. tā in ſe. q̄ꝫ ſine febre. Aliꝺ ēpl'ꝫ ad idē ſil'e. thus maſtix ⁊ aloes terant ⁊ cū al. oui ⁊ aqua roſ. diſtēperet ⁊ ſtō applicet. Aliud exptiſſimū qꝺ ſtatiꝫ quēlibet vomitū ꝯſtrīgit. fermētū forte cū ſuco mēte ⁊ aceto ꝯmiſce ⁊ fac tortellū calidū ⁊ ſtō applica: q⁊ ſtatim uomitū ſtringit. Aliud ēpl'ꝫ ꝓbatū ad oēm vomitū reſtringēdū. ℞. ſterc⁹ porcinū ⁊ ſpāl'r comedētiū glādes ⁊ radices filicis terat ⁊ coquat ī aceto vſqꝫ ad aceti ꝯſūptionē h ēpl'ꝫ ca. ſup orificiū oris ſtōaci applicet ter l' q̄ter ī die: q⁊ mirabil'r ſtrigit. Itē pinea cocta cū aq̄ pl'uiali ſtōaco applicet. Itē aq̄ ꝺcoc. miliſolij ⁊ ātifloꝝ. i. floꝝ vuaꝝ acerbaꝝ ī potu data uomitū ſtrigit. Itē peonia ī

aceto dcoc. gale balau. roſ. mirti cinamomū coſtū cortex mali granati ꝛ hmōi cōſtrictiui in aceto īfuſi. ꝛ ca. ſtomaco applicati ipſum uomitum reſtringunt. Qd ſi uomit⁹ cū fluxu uētris fuerit. def ſyrupus ro. et mirtinus. ſyrup⁹ de ſuco plātaginis trociſci electuaria ꝛ alia conſtrictiua: que in capitulo de diſinteria dicam dāte deo. comedant cibos leuiſſ. me digeſtionis pulos ſaxianos pdices ꝛ hmōi aues comedentes ſemia iuniperi ꝛ fructus mirtillorū aſſatas: ꝛ intus plenas frōdibus vel fructibus mirti: uel cū aceto uel agreſta: vl' ſuco limonū uel citrangulorū paratas. ſalſa ēt ex menta gariofilis roſ. maiorana cinamomo: ꝛ mica panis aſſata ſupra prunas in aceto intincta: ꝛ cū ſuco limonis uel agreſta uel aceto: hec ſalſa facta ꝛ data multum cōfert. Emplaſtrū quod uomitum reſtrigit ꝛ ſtomacū conforat. ℞. roſ. maſt. olibani nucis muſcate ſtoracis boli ſan. dra. laudani ana. ℥. quartā. ligni al'. muſci ambre ana. ʒ. ſ. mente maiorane fice. ana. ℥. ij. croci. ʒ. ſ. conficiantur ex ſuco mente oleo roſato ꝛ cera. Et emplaſtrum ex his factum applicetur ſtomaco. ꝛ ſic de ſingulis.

Additiones. cura per me compoſita: qua curaui quandā mulierē: que adminus. x. vici
a bus aſſelabat ꝛ totiens uomebat: ꝛ habeba3 eam pro deſperata. feci ei fieri hoc emplaſtrū ꝛ ſtomaco applicari. ℞. lapidis emathitis boli ar. gūmi arabici dragāti maſt. cinamōi roſ. ana. ℥. iiij. hec oīa i pul. redigātur. ꝛ cū cera ꝛ oleo ro. ul' maſticio cōficiāf. ꝛ ſupra ſtōacū ſup peciā extēſū ca. applicef. Itē feci ſibi dari i potu zucarū ro. antiquū cū aqua dcoc. maſt. ꝛ aſſē diſtēpatū. poſtea feci ſibi fieri ſyrupū ex aq decoc. mēte cimi aſſi corticis ḡnati ꝛ maſt. aſſi zucari ro. ꝛ zucari al. q. ſ. ꝛ uſa ē his oīb⁹ ꝛ īfra ſpatiū duoru3 dierū libata fuit. Quidā pa. flegmatic⁹ ītātū nomebat. ꝙ nihil poterat retiere de cibo. ꝛ hmōi uomitū in pncipio nolui retiere. ſ3 cū egritudo eēt i declinatiōe: vidēs vltra modū virtutē debilitari: cōſtrixi hoc mō timēs caſū virtutis. accepi d ſuco mēte domeſtice ſatis ꝛ addito modico aq roſ. ꝛ maſt. bn̄ mixtis: panē diuiſū p mediū ꝛ bene ad ignē aſſatū pdicto liq̄ri infūdi feci ꝛ ca. ſupra ſtomacū mediāte pecia lini multotiens appoſui mutādo ipm ꝛ reſtrict⁹ eſt uomit⁹ ꝛ confortatus ē pati. ꝛ cōualuit. Emplaſtrū mirabile ad uomitū reſtringēdū. ℞. roſ. mēte: fungoꝝ qui naſcunf ad pede3 roſ. canine radicis cōſolide maioris: boli gūi arabici: lapidis emathitis ciamomi: ana. ʒ. ſ. qnquenerue: ſuci ꝑbene: ſuci mēte: ſuci folioꝝ cōſolide maioris: ana. ℥. i. pāis torrefacti ꝛ i aceto īfuſi quātū videbif. terāf oīa inſimul: ꝛ ex eis fiat emplaſtrū: ꝛ ca. ſupra ſtomacū ab umbilico ſupi⁹ applicef. Pira ēt aſſata ꝛ cidōia groſſa cōedat neſpula: ſorba: fruct⁹ mirtilloꝝ: ꝛ ſimilia. miliū: riſū: ꝛ hmōi cognata comedat. cinamomū etiā ſepe maſticet. Ad uomitū. ℞. ſuci malorū granatorum muzorū. ʒ. iij. ſuci mēte quartā vnā: pul. ſumac. ʒ. i. coquantur ꝛ colentur ſuci optime. Ad idem. vinum decoc. galange: gariofilorum mente maſt. ana. ſi bibatur valet ꝛc̄.

Capitulum duodecimum de ſiti.

Sitis plurib⁹ fit d cauſis. ut qñq3 de calore ſpūaliū. ꝛ hec ſitis ut plurimū mitigaf per
b attractionē aeris frigidi ꝛ hūidi. Et eni3 ſecūdū plurimū appetit⁹ frigidi ꝛ humidi.

Qñq3 fit ſitis ex epatis calor. ꝛ iſti ſētiūt calorē i dxtro later: ꝛ poſtq̄3 bibūt: marie ſi ābulāt. Qñq3 fit ſitis pp co. nimiū ſupabundātē i ſtōaco. Et tūc iſti habēt amaritudinē oris ꝛ bibita aqua frigida ſentiūt aleuiatiōe. Qñq3 fit ſitis pp ebulitionē ꝛ ardorē ſtomaci. ut i febricitātib⁹ ꝛ cibaria cōcedētib⁹ ca. ꝛ ſalſa. ꝛ talis ſitis p potationē aq frigide ſedaf. Fit ēt ſitis qñq3 ꝑpter frigidos hūores abundātes i ſtomaco. Aliquādo fit ſitis ꝑpter nimiū vſū piſciū ſalſoꝝ ꝛ aliorū indigeſtibiliū. Et ſi oppōis cōtra me q2 dixiꝙ ſitis ē appetitus frigidi ꝛ hūidi ſecūdū plurimum. S3 piſces ſunt frigidi ꝛ hūidi. igif debent ſedare ſiti3. Rn̄. q2 cū piſces ſint flegmatici ꝛ īdigeſtibiles. ꝛ cū flegma ſit pmū indigeſtorū ſecūdū philoſophū: cū imoderate cōeduf multū d flegmate generāt: qd mirabilr repugnat digeſtioni. ꝛ hoc mō piſces ꝛ oīa cibaria īdigeſtionē generātia generāt ſiti. Qūq3 fit ſitis pp nimiā mēbroꝝ ianitionē ut. in ethicis ꝛ cōſūptis. Et h p ea q̄ dicunf in capitulo de ethica curaf. Quādoq3 ex flegmate ſalſo i ſtomaco ſupabundāte fit ſitis. Et tunc fit oris ſalſedo. Et h ſitis pp potū aque frigd. mitigaf. Quandoq3 fit vitio renū ꝛ ex diabete. tūc enim renes totā atrahūt humiditatē ab epate ꝛ deſicanf nimiū ꝛ calefiūt ꝛ ſic pp nimiā calefactionē ꝛ deſicationē epar deſicatū attrahit a ſtomaco. vnde deſicaf ſtomac⁹ ꝛ areſcit. ꝛ iſti tales curanf cū vnctione olei vioſ. populeon ul' roſati circa renes deſup poſita tabula ſubtili. ꝛ p dicēda i capitulo d diabete. Quandoq3 ſitis fit ex nimio potu vini fortis ſeu ex ſupfluo cibo ſumpto. ꝛ hec ſitis curaf p uomitū ꝛ poſtea ſupdormiat pa. Siliter curaf ſitis fcā pp nimium eſū piſciū ꝛ īdigeſtibiliū ciboꝝ. Qd ſi humores frigidi crudi ꝛ īdigeſti faciētes ſitim i ſtomaco fuerint: ꝑus digeranf cū oximelle cōpoſito: uel de radice raſani facto. deinde prouocef uomitus poſt comeſtionem ſalſorū ꝛ inciſiuorū ciboꝝ cū uomiti. Nicolai ſcarpelle: ꝛ ſilibus ſupraſcriptis. Et ſi fuerit grauis ad uomēdū purgef cū pillulis aure. ꝛ ſilib⁹. poſtea def electuariū arōaticū nardinū ꝛ diacoſtū ul' diaiſopū ul' diaciminū. ꝛ iſtud electuariū optimū ad h. ℞. maſt. trociſcorū diarodō an̄. ʒ. v. karabe mēte fice cardamōi ma. ꝛ mi. xilo al. ſerici crudi zizi. nucis muſcate ciamōi an̄. ʒ. iij. mell'. diſpūati lib. ꝛ. ſ. ſūat. ℥. ſ. cū vio odorifero. Qd ſi ſitis fuerit pp malā ꝯplexionē ſtōaci frigidā ſine hūo. vitio. def. ʒ. i. tiriache ul' metridati cū vio odorifero. al. dcoc. maſt. aut emoroſia cū aq mēte. Qd ſi ſitis fuerit pp calorē abundātē i ſtōaco purgef co. cū uōitu ul' cū aliqua dcoc. ꝯuenieti. poſtea dēf iſti trociſci cū ſirupo acetoſo d zucaro ꝛ aq. ℞. ſpodij ſan. al. ꝛ ru. ſe. coium mūdoꝝ: ſe portulace an̄. ʒ. v. roſ. ſicaꝝ. ʒ. viij. hberū. ʒ. v. cāphō. ʒ. i. ꝯficiāf cū aq roſ. ꝛ ſuco portula. Et ſi cū h ſupuenerit flux⁹ vētris. adde bolū ꝛ ſā. dra. pdictis trociſcis. Si ꝟo ſitis fuerit pp calorē ſpūaliū ut i febricitātib⁹. ul' ēt pp malā cōplexionē ſtōaci cala3 ſine hūo. vitio. fiat aer artificialr frid⁹ cū īfuſiōe dom⁹ ex aqua roſ. ꝛ aſpſiōe fridaꝝ herbaꝝ p domū ꝛ ſilium. Syrupi fridi ēt roſ. vioſ. nenufaris ꝛ ſirup⁹ de pſilio ꝛ d aqua cucur. ꝛ zucaro fci denf. Sitis vero que fit vitio ſpūum ſiue ſpūalium epatis vel pulmonis ſedaf cū pa. ſugit aliquid de acetoſitate citri: vel limonis ul' alicuius rei acetoſe. hec enim res acetoſa ꝑuocat i ſitiēte quandā leuem tuſſiculam: que faciet ipſam ſiti ceſſare: ſtet ſupra aquā currētē: ul' diſtillef loc⁹ eius pſilio. Vel

ſe.cítoniorũ ĩ aqua infuſũ ĩ ore teneat. Syrupi frigidi ſupradicti denť. Syrup⁹ ẽt acetoſus: ⁊ oxiza cara. Syrupi iulep: ⁊ electuaria frigida ſicut ſunt triaſand diarodon abbatis zucaruz roſ. viol. diaprunis: ⁊ ẽt electuarium cophonis: ⁊ ſpecialiter ſi coleric⁹ humor fuerit ĩ ſtomaco. ¶ Pillule iſte teneanť ſub ligua. ℞. ſe. portulace dragãti ana. ʒ. iij. ſe. coium lactuce ana. ʒ. ij. ſanda. al. ⁊ ru. gũmi arabici ana. ʒ. i. tẽperenť cũ aqua roſ. ⁊ fiãt pillule ĩ modũ fabe: quaꝝ vnã ſub ligua teneat: quouſq; p ſe diſſoluať. Jtẽ emplaſtꝝ ex ſemperuiua ſolatro: raſura cucur. ⁊ ſiľib⁹ exteri⁹ apponať. Qđ ſi ſitis fuerit cum cataro pul. gũmi arabici ⁊ amilij: ⁊ draganti an oĩa ĩſimul cõficiãtur. ⁊ fiãt pillule quarũ una ſub ligua teneať: quouſq; p ſe diſſoluať. Jtẽ deť ſyrupus ſpecialis ad hoc. ℞. amili gũmi arabici draganti añ. ʒ. ſ. ſe. commnnium contuſorum. ʒ. ij. ſe. apij aneti ana. ℥. ſ. bulľ. hec oĩa ĩ lacte amigđ. adde tamẽ vio. roſ. ana. ℥. ſ. ⁊ fac ſyrupũ cuz zucaro ⁊ dragãto ana. q. s. ⁊ deť cũ ptiſana ordei quotidie. Syrupus ẽt fact⁹ de ſuco melonis paleſtini ⁊ zucaro miro mõ ualet contra ſitim. Si pp inanitionẽ mẽbrorũ fiat ſitis. ſedeť per ea que dicta ſunt in capitulo de ethica. uel cuz tali mixtura. ℞. diarodõ abbatis. ℥. iij. ro. nouelle. ℥. iiij. dragãti frigidi. ℥. vi. Et hec de ſiti dicta ſufficiant.

¶ Capitulum tertiumdecimum de mala complexione ſtomaci ca. ſeu frigida dolorem faciente. ⁊ de uentoſitate ſtomaci.

S Tomacus patiť quandoq; pp malam complexionẽ calidã ſeu frigidã ei predominantẽ. Jtẽ patiť quandoq; pp vẽtoſitatẽ in eo generatã. Quandoq; ẽt propter apoſtema in eo natũ. Cura cui⁹ apoſtematis ſtõaci ĩ tractatu ſe. poneť cũ iſtud apoſtema nõ poſſ̄it eẽ in ſtomaco ſine ſe.

Si ergo calida cõplexio ſtomaci predñatur indebite: ſigna erunt hec. ¶ Primo q̄ ei⁹ digeſtio velociſſima ⁊ robuſtiſſima ẽ. ⁊ plus digerit q̄z appetat. ⁊ ſpãliter ſi dura ⁊ frigida cibaria ſumat. Si vero leuia cibario ⁊ cõuerſioni facilia ſumat cito corrũpunť in eo. ⁊ ca. cibaria ⁊ pot⁹ inferũt nocumẽtũ. frigida vero ꝓut expedit ſi accipianť ꝓficiunt. adſunt ẽt hec accidentia inflatio orificij ſtomaci ſitis vehemens dolor pungitiuus. q̄ñq; eructuatiões pallatũ urentes oris amaritudo uomit⁹ uľ ſeceſſus coleric⁹ ⁊ magis aggrauat pa. in tpe nimis ca. urina crocea tincta colore magis ſolito cũ reſoutiõib⁹ emũctorijs ſicut grana ameos. ⁊ ſicut fracture norobi ĩ fundo uaſis. Et q̄ñq; p mediũ urine natantibus: q q̄ñq; ſunt coloris ru. uel crocei aliquãtulũ oblõgi uľ rotũdi. hmõi. n. humores calidoſ ⁊ aduſtos ſignificant. ⁊ q̄ñq; eſt ſe. ⁊ ſitis. Si vero frigida complexio ṗdñať ſtomaco. his ſignis cognoſciť. ¶ Primo q̄ ſtomac⁹ naturaliter frigid⁹ plus appetit q̄z digerat. ⁊ fria cibaria ⁊ dura euz aggrauãt. Cibaria vero leuia ⁊ digeſtioni obedientia cito cõuertunť ĩ acetoſitatẽ: ⁊ nõ multũ ſitiũt: adeſt dolor grauatiu⁹: quandoq; adeſt vẽtris cõſtrictio. quandoq; aquoſuz flegma uel viſcoſum uel vitreũ p vomitum uel ſeceſſum emittitur. urina palida uel ſubpalida karopos lactea uel al. cum ſubſtãtia mediocri ſpiſſã. Frigida aũt obſunt. ca. ꝓſunt. Qđ ſi uẽtoſitas fuerit ĩ ſtomaco generata adeſt rugitus cũ gurgitatione: multe eructuationes ab hu. abundantia procedentes. ex quaruz emiſſione pa. aleuiatur. Si igitur fuerit mala complexio ſtomaci calida mixta cum humiditate. fiat primo minutio de vẽa ſtomaci viribus ⁊ etate ꝑmittẽtibus. detur etiaz decoctio ſan. purificans ĩ capitulo đ dolore capitis pp ſan. ſcđõ dicta. Si vero ca. materia cũ ſiccitate ĩ ſtomaco mixta predominatur ⁊ ipz aggrauat. ꝓuocetur vomitus cũ his que ſunt dicta ĩ proprio capitulo. uel ſi nõ fuerit facilis ad uomendum mundificetur colera cum aliqua decoc. ad hoc conuenienti. ¶ Poſtea ſyrupi electuaria ⁊ que in cura ſitis ex ca. facta dari iuſſimus: in hac cã exhibeãť. Trociſci ad calorẽ ſtõaci opti. ℞. ſpodij ſan. al. ⁊ ru. ſe. cõium ſe. portulace añ. ʒ. v. cãphore ʒ. i. confice cum aqua roſata. detur vnus cum ſyrupo acetoſo: uel oxizacara cum aqua frigida. Electuarium optimum contra calorem ſtomaci ⁊ dolorem. ℞. ſuci malorum granatorum dulcium ⁊ acetoſorum ſpodij ⁊ portulace ſanda. al. ⁊ ru. ana. ʒ. x. maſt. draganti ſuci liquiritie ana. ʒ. v. galange karabe ana. ʒ. iij. cãphore cubebe cardamomi ma. ⁊ mi. ana. ʒ. iiij. croci ligni aloes ſpice ana. ʒ. i. zucari libr. ij. Sirupus ualens ad extinguendum calorem ſtomaci propter ca. ⁊ appetituz cõfortans. ℞. aceti pomorum citrinorum libr. iij. ſuci granatorum acetoſorum libr. v. aceti libr. iij. pruna damaſcena. cc. iuiube. l. viole manne ana. ℥. i. ſandalorum alborum ⁊ ru. ana. ʒ. iij. mirabolanorum citrinorum. ʒ. x. omnia terantur ⁊ in libr. v. aque confecte coquantur ⁊ additis predictis liquoribus fiat ſirupus. de quo dentur. ℥. ij. cuz ca. ⁊ ſi vis q̄ magis purgetur in qualibz receptione pone g̃. v. diagredij in pomo cocti: vngatur ſtomacus ex oleo ro. uioľ ⁊ mandragore ⁊ ſimilibus. Et epithimetur ſtomacus ex cimbalaria vermiculari ſolatro ⁊ ſimilibus. Uel ex hoc epithimate: qđ valet contra dolorem ⁊ colãm ſtomaci: ⁊ epatis aduſtionem: colerã ru. refrigerat: ⁊ ceteris febricitãtibus ꝯfert. ℞. ſan. al. ru. farine ordei añ. ʒ. iiij. roſ. vio. añ. ʒ. ij. opij memithe galie boli ar. cãphoř añ. ʒ. i. fac pul. ⁊ tẽpa cũ ſuco cucur. ſiue ſolatri: uel cũ mucilagine pſilij. Comedãt piſces marinos uel petroſos ſalitos conditos cum aceto uel agreſta uel ſuco limonũ uel citrangulorum ⁊ roſarum. pullos galinaceos uel etiam ſturnos perdices faſianos etiam in paludibus degentes. ⁊ huiuſmodi carnes comedant hũectantes cum predcõ aceto cõditas. pruna dama. ſucum g̃nati cũ tamarĩđ mirtũ. ⁊ amigđ lac cucur. pira ⁊ ſimilia cõedãt. vinũ claꝝ ſb̃tile liphatũ bibãt. A melle ⁊ a cõditis cũ ipſo: ⁊ ab oĩb⁹ cibaris nimis calidis ⁊ vnctuoſis: ⁊ ẽt a facile ꝯuertibilib⁹ abſtĩeãt. hmõi eni cibaria cito digeſtibilia ĩ co. ru. cõuertũť. Qđ ſi mala cõplexio ſtõaci ca. peccauerit ĩ ſtomaco ſine hu. vitio. tũc da ĩ potu. ʒ. i. tiriace vel metridati cũ vino antiq̄ bono ⁊ odoriſero aut emoroſiam cum aqua mente vel metridatũ cuz aqua maſt. ſpice abſinthij ⁊ galange: ⁊ h̄ dari debẽt iaz morbo in declinatione exiſtente. Si vero ipſa mala complexio ca. ſtomaci fuerit cuz hu. vitio. tunc prouocetur vomitus poſt comeſtionem ſalſorum ⁊ inciſiuorum. Si vero non fuerit facilis ad vomendum purgetur cum pillulis de quinq; generibus: vel pillulis aureis. vel yera ruffi ⁊ ſimilibus. vel cum pillulis de ſpecieb⁹ quas ponit ſerapio ĩ antidotario ſuo. denť electuaria calida vt diazinzi. diatritõ piperecõ electuariũ aromaticũ nardinũ diaſpermatõ diacalamentum gariofilatũ. ⁊ ſiĩa. Uľ aliud electuariũ qđ ẽ expertum ad frigiditatem ⁊ uẽtoſitatez ſtomaci. ℞. maſt. trociſci

diarodō troc. de roſ. ana. ℥. iij. mente ſicce karabe. car damomi maio. ⁊ mi. xiloal. crudi ʒinʒi. nucis muſcate cinamomi ana. ℥. ij. mellis diſpumati lib. i. deē. ℥. ß. pº bibat vinū odorifex. electuariū gaľi ualens cōtra frigiditatē ſtomaci. ac renū groſſam diſſoluit ventoſitatē ⁊ ſlā qḋ ē in ſtomaco ē attenuās memoriā corroborat canitiē retardat. tuſſiʒ ex flegmate curat. ℞ piperis al. ʒinʒi. galāge liquiritie caſſie li. maratri ana. ℥. vi. ſpice pipis lon. nigri aſſari carpobalſami xilobalſami carui cimi gariofilorū ana. ℥. iij. roſ. ℥. iiij. ß. ameos apij cardāomi miorisecuſcute nucis muſcate ligni aľ. macis calami arōatici coſti ameos calamēti origāi ſqnāti piretri folij radicis yringorū aā. ℥. ii. ʒucbari penide aā. ℥. xv. terāſ oīa ⁊ cū melle cōficiāſ. ⁊ i modū auelāe deē aā cibum ⁊ poſt cū vino odorifero. Dianiſum valēs contra frigiditatē ſtomaci vētoſitatē ⁊ inflationeʒ flegmaticā ⁊ tuſſiʒ compeſcit. ℞. aniſi. ℥. xx. liquiritie maſt. aā ℥. x. ʒinʒi. galāge cinamomi maratri carui ana. ℥. v. gariofilorum cubebe cardamomi ſpice croci. ana. ℥. ij. ß. mellis. q. s. Stomaticō contra frigiditatem ⁊ hūiditatē ſtomaci ⁊ defectionē. ℞. gariofilorū folij caſſie li. cinamomi ana. ℥. ij. aſſari piperis longi ana. ℥. i. ß. piperis al. ⁊ nigri calami aromatici aā. ℥. iij. ʒiʒi. maſt. ſpice aā ℥. iiij. coquaſ ʒucbarū quouſqʒ indureſcat qḋ ſupra porphyriū proiicietur. ⁊ tūc pul. ṗdictorū admiſceaſ.

Stomaticō aliḋ cōfortās ⁊ calefaciens etiā os reddens odoriferū. ℞. cinamomi piperis al. ⁊ nigri ʒinʒi. cardamomi gaľ. muſ. ligni aľ. gariofilorū croci maſt. nucis muſcate ana. ℥. i. muſci ambre ana. ℥. ß. omia terātur ⁊ cū ʒucaro bene cocto pul. predictorū addaſ. Filoniū diareubarbarū cōfectio anacardina emorſia diacoſtū diaoriganū ⁊ ſimilia electuaria dētur cōtra frigiditatē ⁊ ſtomaci vētoſitatem. Jtē ad uentoſitatē ſtomaci: vētoſa ſine ſcarificatione ſupra ſtomachū poſita miromō vʒ. Jtē balſamū in potu datū. Jtē granū edere in quātitate triū pillularū datū valet. ¶Pulvis optimus cōtra vētoſitatem ſtomaci. ℞. coſti ſe. feniculi aniſi cinamomi galāge nucis muſcate ʒinʒi. gariofilorū carui cimi ana. ℥. i. muſci. ℥. quartā. terantur omnia ⁊ vtaſ i cibarijs ſuis iſto pul. Et ipſuʒ ēt ſumat quādoqʒ cū vino odorifero ca. Cibaria ca. ⁊ ſubtilia comedat. carnes pulinas ivino odorifero coctas cū ſaluia ⁊ pred. ō pul. comedat. vinum rubeū ⁊ maturū bibant. Contra frigiditatē ſtomaci. vngatur ſtomacº ex oleo laurino: nardio: pulegio: abſinthino maſticio camo. ⁊ ſimilibus cū marciatō dilatea ⁊ agripa mirtis.

Jtē pulegiū i vino coctū ⁊ ipſū vinū bibitū: ⁊ ſpongia i ipſo vino ca. infuſa. ⁊ ſtomacho applicata multuʒ valet. Jtē abſinthiū ⁊ pitaria i vino cocta ⁊ deſuper ēplaſtrata dolorē mitigant. Jtē ſtercus bouinū calefactum i tegula ſuperpoſitum valet. Jtē cinamum mentaſtrū abſinthiū ⁊ bacce lauri: hec oīa ſupra tegulā ca. calefiant ⁊ i ſaculo ponātur. ⁊ ſupra ſtomacū apponatur. ſtomachus tamen prius ſit vnctus ex aliquo ex ſupradictis vnguētis ⁊ optime calefactis. Cataplaſma ſtomacum calefaciēs ⁊ confortans. ℞ gariofilorū croci xilobalſami coſti maſt. camo. meliloti ana. ℥. iii. calami aromatici abſinthij ligni aľ. caſtoř ſāſuci aneti piretri baſiliconis carpobalſami thuris ana. ℥. ii. teranť omnia exſiccata. ⁊ cum olō camo. ⁊ terbētina cōficianť ⁊ ſupra ſtomachū emplaſtreť. Aliḋ ad idē. ℞. coſti. ſpice ſquinanti nucis muſcate ſanſuci baſiliconis mente calamēti florū camo. roſiſmarini ſaluie exſicate frondiū mēte abſinthij ciperi ligni aľ. macis ʒedoař. piretri ʒinʒi. cinamomi piperis lon. ⁊ nigri nucis muſcate gariofilorum folij caſtorei ana. ℥. ß. terantur omnia ⁊ in vini odoriferi lib. i. olī ſiſamini lib. i. ṗ noctē iaceāt. mane vero vſqʒ ad cōſūptionē totius liquorū coquatur. ⁊ addita cera terbent. na ⁊ maſtice fiat emplaſtruʒ ⁊ ſtomaco applicetē. quoniā mirabile eſt.

Additiōes. dicit Raſis: habui quendā ſociū

a q cōquerebaſ de arſura ⁊ calore ſtomaci: ⁊ maxime i pricipio digeſtionis: cui dedi ʒucari roſati ⁊ viol. aā. ℥. i. ß. ambre. ℥. ß. olei nenufaris. ℥. ß. oīa iſimul miſceri feci. ⁊ hoc medicamine vſus fuit pluribus diebus: ⁊ i breui fuit curatus.

Quidā dolorem ⁊ defectū ſtomaci paſſus cū ab aliis nō iuenerit remediū ṗ ſomniū fuit ſibi anūciatū ꝙ furfur frumēti cū optimo vino al. buliret ⁊ i tela idē ſueret. ⁊ ca. qꝫtūcūqʒ pati poſſet ſtomachō applicaret: qḋ fecit ⁊ curatus fuit. Et ſi refrigeraret. regulā calidā deſuper apponeret: qḋ fecit ⁊ curatus ē. Et poſt idē pa. eodem remedio plures curauit. Epithima valens ad puncturā ſtomachi calorē ⁊ inciſioneʒ q̄ fit de citrina co. Quidā iuuenis nepos pape alexādri: cū eſſet prope mortē ṗp vomitū imoderatū: qui nō poterat reſtringi fecit me vocare. ⁊ ego recepi roſ. frōdiū ⁊ fructuuʒ mirtillorū mēte bone ſumach. balau. corticis granatorū aā. ⁊ feci de his duos ſaculos paruos ipleri. ⁊ i aq̄ ⁊ aceto buliri. deīde mō vnū mō aliū feci applicari ſtomaco pluries. ⁊ dedi ſucū roſ. antiquū ⁊ ꝯſeruam cidoniorū ſine ſpēbus. ⁊ feci poſt hoc inungi ſtomachū ex oleo maſticino ⁊ i illa nocte reſtrictº ē vomitº ⁊ liberatus. Electuariū quo nihil ē meliº ad diſſoluēdū groſſā vētoſitatē ſtomaci: ⁊ ad remouēdū frigiditatē dolorē ylij ⁊ lūborū: qui a vētoſitate ꝯſueuerūt procedere. ℞. ʒinʒi. ℥. v. gariofiloruʒ piperis macropiperis nucis muſcate cinamomi galie muſcate cardamomi maioris ⁊ mioris cubebe aā. ℥. i. carui aniſi petro. apij feniculi naſturcij aā. ℥. i. ß. cimini nigelle ameos. ℥. ij. ß. origāi mentaſtri folioꝝ rute ficoꝝ aā. ℥. x. caſtoř. ℥. i. baccarū lauri nucleorū ṗſicorū amigḋ amař. yreos ariſto. lōge hapi oppopōacis aā. ℥. iiij. deē cū vīo tepido ad q̄titatē auelane. Et ſi fit recte liberaſ a dolore ylij ⁊ lūborū quātūcūqʒ fortis ſit ṗbatū ē. Jn dolore ſtomaci ſi materia ē flegmatica apta euomitiōi ṗuoceť uomitº ꝙ ſi ň. ſumaſ oximelis ꝯpoſiti. ℥. iiii. ſine aqua ſumatur diaciminū. diagalāga deē: ⁊ vngaſ olō rute vel coſtino al. almāſorís: uel apponaſ emplaſtrū de laudāi. ℥. i. cere. ℥. i. coſti. ℥. ß. ⁊ apponaſ ca. ſtomacho. Oleū. ℞ olei camo. ℥. ii. maſt. ℥. ii. olei de abſinthio. ℥. i. ß. olibāi ℥. i. aloes epatici. ℥. iii. cere. ℥. ß. fiat ūguētū q̄ ungaſ ſtomacº. ¶Pul. optimº ad ꝯfortatiōem ſtomachi: ex ciperis gariofilis ⁊ corticibº citri fiat pul. optimº ad ꝯfortationē ſtomachi ⁊ digeſtiōis ſumēdo. ℥. i. poſt cibum.

Jtē. ℞ pāis aſſi roſ. mēte aā cū uio arabico uel aceto iſūde ⁊ ſtōaco ſuppōe. Vnguētū. ℞ roſ. ſtora. calamite maſt. cere olei nardi balſami aā. ℥. iii. uel ſic. ℞ ſtoracis ciamomi gariofilorū nardi. coſti. aā ⁊c.

¶Caplm. xiiii. ḋ ḋfectu appetitus: ⁊ de inaturali appetitu vt ḋ appetitu cōcdēdi crudas carnes ⁊ hmōi.

Q Uādoqʒ accidit appetitum i pſibº deficere: Qñqʒ ex hu. plēitudie. Qñqʒ ex diſtēperantia caloris ⁊ ex defectiōe naturalis uirtutis

Aliqñ accidit appetit⁹ ðfect⁹ pp cõpaſſiones cerebri ſicut pꝫ i freneticis qui nõ appetũt. Accidit ét pp i ciſioné neruoꝝ ipoꝝ a cerebro ad ſtomacũ ðſcédétiũ. Accidit ét pp chimos calidos ſeu frigidos vltra modũ ſtõaco abũdantes. Si itaqꝫ hu.ca. peccauerit. mũdiſicentur ſecũdũ ꝙ i precedéti capitulo dictũ é.ꝛ emplaſtra cõfortãtia.que i capitulo precedéti dicta ſunt: ꝛ q̃ in capitulo de vomitu reſtrigẽdo dcã ſũt: ſtomaco applicẽtur.Et cibaria ét falſa ibi dicta exhibeãtur.Si indiguerit miutiõe ð véa ſtõaci miuaſ. diarodõ abbatis triaſanð.roſata nouella:ꝛ hmõi electuaria tribuãtur. Syrupi ét frigidi ꝛ cetera i caplo ð mala cõplexione ſtomaci calida dicta détur.ꝛtrociſci ibi dicti.Electuarium appetitum confortãs ꝛ ſitim mitigans. ℞. interiorum granatorũ acetoſorum in tegula aſſorũ.ʒ.x.ſe. mirti gũmi arabici dragãti ſe.portulace añ.ʒ.ii. cinamomi galange añ.ʒ.i.ʃ.zucari al.libꝛ.i.Item lac uacinũ i quo decoc.ſit.ↄ.i.méte mltũ valet i hac cauſa.

Sirupus valés ꝯ caloré ſtomaci ꝛ ablationé deſide rũ pp co.vomitũ ét colericũ reſtrigit.℞.iteriorũ granatorũ acetoſorũ.l.ꝛ prũorũ.c.ſucivue agreſtis ſuci citõioꝝ agreſtiũ aceti põi citri añ.libꝛ.i.ſe.cõiũ agreſtiũ ʒ.iiii.aceti lib.i.zucari libꝛ. iii. aromatizetur cũ pauco cãphore.ꝛ detur. Qð ſi defectus appetit⁹ fuerit ꝓpter frigidos humores i corpore exiſtentes purgeſcũ vomitu vel medicina ut i pcedẽti caplo dcm̃ é.Ubi de mala complexiõe frigida curã poſui.ꝛ vngaſ ꝛ epithimeſ.Syrupi vt ibidé dixi.ꝛ electuaria ca.ibi tradita i hoc caſu denſ.ꝛ vngaſ ſtomacus cum iſto ceroto.℞. coſti maſt.berberis olibani gariofilorũ añ terantur.ꝛ cum oleo ꝛ cera cõficianſ i modum ceroti. ꝛ torax ét ungatur.dentur electuaria ca.ſuperi⁹ dicta . comedãt cibaria ca.ꝛ in quibus delectentur ét ſi ſint parũ ꝓria. quia parũ deterior cib⁹ ꝛ pot⁹laudabilior quidé melioribus ut ait Ypo.i ãphoriſmiſ.plãte pedũ ꝛ manuum aceto ꝛ ſale fricẽtur.Et ſalſa ex ſerpilio menta ſaluia petro.cũ pul.ſpecierũ pdictorũ.ꝛ medio alio cũ aceto vel agreſta ꝛ mica panis trita cũ carnib⁹aſſatis uel elixatis:deſ muſtarda ét cũ ipſis carnib⁹.Qð ſi ðfect⁹ appetitus ꝓpter opilationé cutis fuerit qð ét p pdcã cognoſcere põt.détur diuretica ꝯfortãtia ſtomacũ:ꝛ poros aperiẽtia ſicut ſyrup⁹ð abſinthio:ꝛ ſquinanticus: apozima radicis:oxizacara ꝛ hmõi epithimata ꝛ bal. ſiant electuaria cõfortãtia ꝛ ca.tribuãtur.dormiãt etiaꝫ moderate.Nã vt ait Ypo.i ãphoriſmus.Sõnus ut moris naturalis é ut nocté nõ effugiat ꝛ dié nõ ipediat.dicta ét ſalſa deſ. Qð ſi pp ſe.nimiũ ieiuniũ ꝛ corporis cõſũptioné fuerit defectio appetitus.dentur cibaria ꝛ electuaria raſtaurãtia:que dicẽtur i caplo de ethica:ꝛ i caplo de ſiti dcã ſũt multa que cõpetũt i hac cã. Oua lixata i quattuor ptes ſcidãſ: ꝛ ét ſalſa ſcã ex méta pul.cinamomi ꝛ nuce muſcata roſa marina ſerpilo molica pãis aſſata ſupꝛa carbões:cũ ſuco limonũ: uel citrãgulorũ vel aceto.uel agreſta:uel aqua roſ. diſtẽpereſ:ꝛ detur cũ his ouis.qꝛ mirabil'r tẽperãt ſpũs. tollũt.n.faſtidiũ ꝛ abominationé.ꝛ excitant appetitũ . Et ét valet hmõi ſalſa cõtra fluxũ vẽtris cũ ouis predcis data.odoret pané aſſuꝫ ſupra carbones ꝛ i aceto iſuſũ

Accidit ét qñqꝫ mulierib⁹ ꝛ ét viris inaturalis appetitus:ita ꝙ ſtomacus quandoqꝫ appetat acuta. qñqꝫ põtica ſeu acetoſa.quandoqꝫ lutum.quandoqꝫ cretam.quandoqꝫ carbones ꝛ ſimilia.Et cauſa hui⁹ egritudinis ſunt humores corrupti ſeu putreſacti in villis ſtomaci clauſi: qui aut ſunt i eo creati.aut aliũde fluxerũt:qui hu.faciũt diuerſitaté i appetitu rei cõtra naturam ſecũdũ diuerſitaté ipſorum. Nã ſi ſint nigri ipſi humores i villis ſtomaci clauſi appetũt carbones. Si al. ꝛ ſlegmatici appetũt cretã al.ꝛ huiuſmõi.Si rubei ruffos ꝛ matões rubeos appetunt ꝛ huiuſmõi.Et ego vidi multas mulieres has paſſ.patiétes ꝛ ſpãliter frigidas naturas habẽtes.ꝛ mulieres ꝗ plures pregnãtes primo ſecundo ꝛ tertio'mẽſe hãc paſſioné pati conſueuerũt.propter ſanguiné mẽſtruorum qui non oĩo ſuo nutrimẽto ꝯueuit. Hec itaqꝫ paſſio ſic curetur purgetur humor nociuus cum pillulis ð ſpéb⁹:quas ponit Serapio i ãtidotario ſuo.vl'cũ pillulis de yera pigra:vel cũ pillulis auſ vl'cũ pillulis ð quinqꝫ gñib⁹ poſtea deſ ð hoc medicamiẽ ad quãtitaté.ʒ.i.ʃ.de tertio i tertiũ dié.qð ad hec é bonũ ꝛ exptũ.℞.cupularũ glãdiũ.ʒ.iiii.aloes.ʒ.viii.ſuci eupatori.ʒ.iii.radicis ſqnãti.ʒ.ii.mirre.ʒ.i.coquanſ i libꝛ.i.aque ꝛ exprimanſ ꝛ colẽtur detur ð tertio i tertiũ ut dixi. Ité ſiat tyriaca ad hoc optĩa.℞.card.ma.ꝛ mi.cubebe añ.ʒ. q̃rtã carui ameos.añ.ʒ.ʃ.aniſi feniculi añ.ʒ.i.zucari al.ꝛ boni lib.i.ſumat de eo ad q̃ntitatem auelane i ſero poſt bibat aquam calidam.

¶ Capitulũ qntũdecimũ ð appetitu cãino:ꝛ boliſmo.

Appetitus caninus recipit denominationem a cane.qꝛ ſicut canis quottidie appetit:ꝛ quottidie comedit:ſi inuenerit aliqd.ſic iſti quottidie appetũt ꝛ comedũt pluſquam eorũ ſtomacbus poſſit digere ſeu continere.Boliſmus uero diciſ multitudo famis a bo qð eſt multitudo ꝛ limus qð é fames: unde ex eiſdem cauſis ſit appetitus caninus ꝛ boliſmus.ꝛ eadem ſunt ſigna in vtroqꝫ hoc excepto: ꝙ i boliſmo mẽbra ſunt magis debilitata:quam in canio appetitu. Accidũt itaqꝫ he paſſiões pp humoré acetoſũ:aut ex mala cõplexiõ. ſtomaci frigida:aut ex ianitiõe.Si ex frigiditate uel ex hũore acetoſo fuerit ſequiſ vẽtris ſolutõ ꝛ defectus corporis ex ianitiõe ſit ex defectu regitiue virtutis.ꝛ exeũt cibi fere eadé quantitate qua ſumũſ.

Accidit quãdoqꝫ propter nimiũ caloré ad queꝫ non ſequiſ multa uentris ſolutio:qꝛ iſti tales quãtum appetunt tñ p corpus eorũ diuidiſ.Si ex acetoſo vel frigido hu.fuerit hec paſſ. ſi corpus fuerit plectoricũ ꝛ virtus fortis:digeratur materia cũ oximelle ꝯpoſito de melle cũ pillulis aureis:uel cũ yera vel aqua zinzi. deide deſ electuaria ca.dcã i pcedẽtib⁹caplis.Et uinũ rubeũ ſpiſſum dulce amabile ꝛ uinoſũ ſicut eét vinum calabrie detur.Electuariũ qð cõpetit ad caninũ appetitũ ꝛ boliſmũ ℞.cardamomi ma.ꝛ mi.macis nucis muſcate.añ.ʒ.vi.piperis macro pipis leuco pipis ziʒi.añ ʒ.vii.ꝛ.ʃ.ciamomi.ʒ.iii.gariofilorũ.ʒ.i.croci.ʒ.ʃ.amomi ſpice maſt.añ.ʒ.ii ʃ.muſci xiloaloes ãbre añ auſ.ʃ. mellis diſpumati libꝛ.ii.Qð ſi fuerit hec paſſ. propter malam cõplexioné ſtõaci frigidã ſine hu.vitio:tũc dentur cibaria pigu1a ꝛ vnctuoſa ſicut carnes pigues porcie lardũ butirũ lac ꝛ ſimilia.Magiſter me⁹ quendam ianuenſem curauit:q ꝓpter malam cõplexioné ſtõaci frigidaꝫ patiebaſ appetitũ caninũ.ꝛ i cura mltorũ ſteterat medicorum q cuꝫ non poterãt curaſ hoc modo faciebat ipſum infundere panem in amurca olei ꝛ poſt vinum dulce ꝛ ſpiſſum dabat ſibi in potu : poſtquam

pane͂ ꝓdictū in amurca olei cõcederat. Et ſic i breui faſtidiatus ⁊ curatus ab illa egritudine fuit. vidi alium quedā q lib. i. adipis vacini in lib. i. olei inſimul fecit liquefieri in modū vnguenti: ⁊ totū comedit ⁊ tantū faſtidiat⁹ eſt ꝙ ſtetit p. v. dies ꝙ nō comedit. ⁊ ſic ab illa egritudine curatus eſt. Qđ ſi fuerit hec paſ. ꝑ ca. cām ſi humor in cā fuerit: purgeť vt eſt couenies: cū decoc. aliqua cõpetēti. poſtea ſirupis frigidis electuarijs frigidis epitimatibus frigidis ⁊ alijs rebus frigidis vtať. ſcđm ꝙ in caplo de ſiti ex cauſa ca. dictū eſt. Et q2 multotiēs in boliſmo ſpecialť accidit ſincopis ꝓpter hoc fiat frequēs aſperſio aque roſ. ſupra faciem pa. Uinum odoriferū purū in quo miſce parū xilobalſami puluerizati ⁊ paꝝ ambre in potu detur. Et emplaſtrum iſtud a latere ſiniſtro ſub aſſella ſiniſtra videlꝫ ſupra cor apponatur. ℞. roſ. ʒ. ſ. gal. muſ. ligni al. ana. ʒ. quartā. camphoř. ℈. ſ. croci. ʒ. i. muſci. ℈. i. diſtēperetur cum ſuco mirti ⁊ aqua roſ. ⁊ fiat emplaſtrum. fiāt etiā cetera remedia in hac cauſa: que in capitulo đ ſincopi ⁊ cardiaca in tractatu ſe. dicturus ſum.

¶ Capitulum decimūoctauum de eructuatione ⁊ ſingultu.

Ructuatio alia fumoſa. ⁊ hec ex ca. humoř fit ⁊ habet os amaricatū: ſitim: ardorē ſtomaci: vrinā tinctā in colore citrino cū ſubſtantia tenui. Alia eructuatio eſt acetoſa. ſed hec aliquādo ex ſola vētoſitate ſine materia in ſtomaco coadunata: ⁊ non eſt cū grauedie multa ſtomaci. Sed ventoſitatē ⁊ rugitū qn̄qꝫ in ſtomacho ſentiūt ⁊ acetoſam eructuationē. Aliquādo eſt cū humoris vitio. ⁊ iſti qn̄qꝫ ſentiūt grauedinē ⁊ frigiditatē circa ſtomacum. Si hec paſ. fuerit ex ſola ca. ſine humoris vitio. ſola potatiōe aque frigide in bona quātitate ꝯſueuit curari. Et ſi nō dētur trociſci electuaria ⁊ ſirupi in caplo de ſiti ex ca. facta dicta. Si vero hec paſ. fuerit ex ca. mā cū hu. vitio tūc digerať mā cū oxizacara ꝯpoſita: ⁊ vomit⁹ ꝓuoceť cū decoc. ſe. rapaꝝ ⁊ rapiſtarū ⁊ ſirupis ⁊ ſilib⁹. Et ſi nō fuerit faciľ ad vomēdū: purgeť cū triffera ⁊ oximelle ⁊ ſilibus: vel cū pillulis de qn̄qꝫ generibus: vel cū pillulis de reubarbaro ⁊ ſimilibus. poſtea deť trociſci electuaria ⁊ ſirupi in capitulo de ſiti ex ca. cauſa facta dicti. Qđ ſi hec paſ. fuerit ex ſola ventoſitate ſine hu. vitio. tunc curať ſolūmodo dando electuaria extenuatoria ventoſitatū ſicut eſt diaciminū dianiſum ⁊ ſimilia ſuperius dicta.

Si igitur fuerit hec paſſio cum hu. vitio ex cā frigida ſcilꝫ. tunc digerať cum oximelle cōpoſito cuꝫ aqua maratri ⁊ maſt. deinde purgetur cum yerapigra gaľi: vel pillulis aureis: vľ pulue. petro. q ſic fit. ℞. eſule. ʒ. ſ. maſticis aniſi: ana. ʒ. i. cinamomi. ʒ. ij. detur cum brodio vel cum aqua cōtra omnē frigidaꝫ vel ſlegmaticā ſuperfluitatem. Uel purgetur cuꝫ pillulis de agarico: que ſic fiunt. ℞. agarici. ʒ. ij. maſticis aloes ana. ʒ. ſ. ſeminis ameos. ℈. ij. ꝯficiātur cum ſuco ſeniculi. ⁊ dentur ſm̄ vires. Sumant electuaria calida ⁊ ſtomacum frigidum confortātia in dictis capitulis dicta. ⁊ ex vnguentis ⁊ oleis calidis ſtomacus vngatur. ⁊ epithimatibus calidis epithimetur: que omnia ſeriatim ſcripta ſunt in capitulo de mala complexione frigida ſtomaci. Cibus modicus ⁊ leuis ⁊ facilis digeſtionis detur. Et vinum maturum ⁊ rubeuꝫ bibant: ab acetoſis ⁊ acerbis caueant.

Ingultus quādoqꝫ fit ex inanitione. qn̄qꝫ ex repletione: aut nimia ſtimulatiōe: aut ex corruptione cibi ⁊ potus: vel ex pauco ſeu frigido cibo ⁊ potu. Singultus itaqꝫ fit ſono violente cōmotiōis ſtomaci ex ſpaſmoſa eius diſpoſitione ꝓueniens: q ſi fuerit ex repletione ſequitur grauitas ſtomaci ⁊ īdigeſtio. ⁊ fit maxie i decrepitis ⁊ quietis hominibus ⁊ vtentibus largo cibo ⁊ potu. Quādoqꝫ fit ex inanitione: vt forte q2 preceſſit febris acuta: nimius fluxus ſan. nariū mēſtruoꝝ vel emoroydarum vel ventris vel vomitus nimius. Et patiť pa. nimiā extenuationē ſiccitatem in ſtomaco ⁊ extenſionē vel nimiū calorē. Singultus itaqꝫ ex inanitione vix aut nunq̄ꝫ curatur. tn̄ eſt poſſibile in principio ipſum curare hoc modo. detur vinū rubeum ſpiſſum: ⁊ odoriferum ⁊ bonum ⁊ cibaria facilis digeſtionis. Si ex cā calida fuerit ⁊ hu. colericus i cā fuerit purgeť vt eſt ſupradictū cum vomitu vel cū decoc. aliqua couenienti. Sirupus roſ. vel viola. ⁊ huiuſmodi electuaria ⁊ ſirupi frigidi i capitulo de ſiti ex cauſa ca. facta dicta dentur: ⁊ ibi trociſci dicti. Spongia marina in aqua infuſa ſtomaco ſepe ⁊ ſepius applicetur. Et ſi fuerit nimis conſumptus balnea ⁊ cetera que in capitulo de ethica dicturus ſum in hac cauſa fiant. Si vō fuerit ſingultus ex repletione purgetur materia cum vomitu vel cum pillulis ꝯuenientibus: ſi nō facile vomit ſcđm ꝙ in capitulo de mala complexione ſtomaci frigida dictum eſt. Uel purgetur cum pillulis de ſpeciebus quas ponit Meſue in ſuo antidotario. Experimentum magiſtri mei expertū ad ſingultū tollendū. caſtoreum cum ſuco mēte miſce ⁊ in potu detur tep. ⁊ ſpongia etiam marina vel pecia in tali ſuco tep. infuſa ſepe ⁊ ſepius ſtomaco applicetur: q2 ꝓ certo ſingultuꝫ ſpecialiter ex repletione tollunt. Diacaſtoreū etiā cum ſuco mente diſtemperatū ⁊ datum vľ ſupra ſtomacum emplaſtratū mirabile eſt ad hoc. Iteꝫ ſternutatio ꝓuocata cuꝫ pulue. diacaſtoř. in capitulo de paralyſi dictum cum ſuco rute diſtemperati miromō valet. ligētur etiā extremitates. Aqua aniſi carui mēte ⁊ cinamomi detur. Et ſpongia in predicta aqua infuſa ſtomaco ſepe ⁊ ſepi⁹ appliceť. Electuaria ca. vt diaciminū dianiſum gariofilatū magnū ⁊ ſimilia dentur. Qđ ſi ſingultus ex materia frigida ſtimulāte fuerit: detur medicamē ad hoc expertū qđ. ℞. caſtoř. coſti ana. ʒ. ſ. ſe. petro. ʒ. i. corticū ſiſticoꝝ ru. exteriorū ⁊ maſt. ana. ʒ. ij. cinamomi galāge ana. ʒ. i. caſſie li. ʒ. ſ. mellis lib. ſ. Qđ ſi ſingult⁹ fuerit ꝓpter eſum ciboꝝ acutoꝝ vt piperis zinzi. ⁊ ſimiliū tollitur: ſi detur ſirupus roſ. vel violľ. ⁊ huiuſmodi frigida.

¶ Capitulum decimumſeptimum de inflatione lubricitate ⁊ debilitate ſtomaci.

Nflatio ſtomaci eſt peſſima egritudo: cui⁹ cura talis ē: vt vtantur quotidie iſta trazea. ℞. cimini toreſacti ſe. aniſi ſeniculi apij petro. ſileris montani maſt. ana. ʒ. ij. caſſie li. gariofiloꝝ zinzi. ana. ʒ. i. zucari caffarini al. ⁊ boni ad pōdus oīuꝫ. vtanť hac trazea ter vel quater i die. Et a cibarijs ventoſitatē generātib⁹ ⁊ inflatiuis abſtineāt. Electuarijs ⁊ cibarijs calidis ⁊ vētoſitatē extenuātib⁹ vtanť. Itē vngať ſtōac⁹ eoꝝ ter vel quať i die iuxta ignē fricādo cū manu ex h vnguēto. ℞. baccaꝝ lauri. ʒ. q̄rtā. ſuci rute. ʒ. ij. oľi. ʒ. iiij. nigelle laudāi ⁊ caſto. aū. ʒ. ſ. cerc. q. s.

Lubricitas vero ſtomaci quãdoq; fit ex hu.colerico pũgete: cui⁹ ſigna ⁊ cauſas i capitulo diſinterie ĩte ſtinoꝝ dño dante ſũ dictur⁹. Quãdoq; fit defectu cõtẽtiue ex nimia frigiditate: q̃ ſic curaẜ. fiat emplaſtrũ hoc ⁊ ſtomaco apponaẜ. ℞. laudãi ciperi maſt. ſquinãti calami aromatici galie xilobalſami nucis gariofilorũ. ana. ʒ. ij. ſubſtãtie mẽte ſbſtãtie abſinthij ĩfuſoꝝ in viro põtico ꝑ noctẽ ana. ʒ. i. olibani acatie ypoquiſtidos ana. ʒ. ſ. olei roſ. ſuci citoniorũ ⁊ cere. q. s. Ualet eni hoc emplaſtrũ cõtra dbilitatẽ ⁊ lubricitatẽ ſtomaci. Emplaſtrũ aliđ ybernici ad idẽ. ꝓbatũ. ℞. ſãdaẜ al. ⁊ ru. roſ. ana. ℥. quartã ſtoracis ſpice calami aromatici ana. ʒ. ij. ſubſtãtie abſinthij ⁊ mẽte i aqua roſ. lote ana. ℥. ſ. cimini torefacti laudãi ana. ʒ. ſ. olei roſ. camo. ⁊ cere. q. s. ⁊ põe ibi parũ de terbẽtina ꝓbatũ ẽ in ꝓdictis cauſis ⁊ i reſurgẽtib⁹ a morbis. Aliud ẽplaſtrũ magiſtri mei expertum cõtra debilitatẽ ⁊ lubricitatez ſtomaci. ℞. roſ. ſanſuci cubebe ozimi aniſi feniculi ſpice galãge gariofilorũ cinamomi maſt. ſumach cimarũ mirti panis uſti mẽte cõis balſamite ſuci abſinthij ſtoracis calaite laudani coſti ana. ℥. quartã. ſiceẜ ſicãda ⁊ pulueriʒeẜ optie: ⁊ ꝑ ſtaminã ducaẜ ⁊ ex his oĩb⁹ fiat emplm̃ cõfectũ cũ olo roſ. trebẽtia ⁊ cera. q. s. portet ipſum pa. ſuper ſtomacum quottidie. quia valet ad omnia predicta.

Oditiões. emplm̃ qđ cõpoſui ad cõfortã

a dũ ſtomacũ i ſui digeſtõe. ℞. mẽte ſicce abſinthij calamẽti ana. ʒ. ſ. coſti ʒinʒi. cipi calami aromatici ligni aloes ana. ʒ. ij. thure mirre maſt. ana. ʒ. i. floꝝ camo. cimini ana. ʒ. iij. laudãi. ℥. ii cere olei nardini ⁊ terbẽtie. q. s. apponaẜ ſtomaco

Olm̃ bonũ pro ſtomaco. ℞. ſuccoꝝ roſ. abſinthij maiorane abrotani mente yſopi vini de maluaſia vł alterius vini fortiſſimi ana. ℥. iiij. olei quãtum de omnib⁹. bulẜ. uſq; ad ſucorũ cõſumptionez ſupra prunas: ⁊ i fine adde maſt. pulueriʒati. ʒ. iꝭ. ⁊ toꝝ inungatur. Emplaſtrum ad defectũ appetit⁹. ℞. panis duri aſſi ⁊ ĩfuſi in vino. ℥. ij. maſt. olibani roſ. cimarũ mirti ana. ʒ. iij. coſti ligni alẜ. ana. ʒ. ij. ſumac. ℥. ſ. laudãi. ℥. i. mente ſicce. ɱ. i. calami aromatici. ʒ. iiij. cõficiaẜ cuʒ ſuco mẽte vĩo bono ⁊ trebentina quãtũ ſufficit. In dolore vẽtoſo ſtomaci epatis ⁊ colõ. ℞. caſtorei galãge piperis al. ana. ℥. ſ. piretri nõ antiqui. ʒ. ij. fiat pul. ⁊ cõfice cũ melle vel ʒucaro. Pillule ad hoc experte. ℞. calami aromatici ſerapini opopõacis piperis caſtorei cẽtauree minoris ana confice cũ vino ⁊ da i die quinq; vel ſeptem ſecundum vires. cliſtere cuʒ. ʒ. viij. olei camo. vel aneti valet.

Capitulum decimum octauum de vitio lapidis in renibus ⁊ veſica.

In ſequentibus de paſſ. renũ veſice virge

i ac teſticulorũ ⁊ đ crepatura tractare mẽe eſt intentõis ⁊ ꝑmo a lapidis vitio ĩcipiã. Gñaẜ itaq; lapis i renib⁹ vel i veſica multotiẽs. Et materia generatiõis ipſi⁹ lapidis ẽ humor groſſus crud⁹: q deſcendit ad renes cũ aquoſitate: q̃ trahitur ex ſanguine i venis. ꝙ ẽ q͞a hũoꝛ groſſus crudus quãdo generaẜ aut ẽ ex guloſitate aut nimiẽtate cibi ⁊ potus vt i pueris. aut ex debilitate digeſtiue virtutis ſicut accidit i decrepitis frequẽter. Cũ itaq; vrina venit ad renes. ſi virtus ẽ fortis expulſiua i renib⁹ ⁊ vie in q̃b⁹ vrina euacuatur ſũt ãple. tunc vrina que euacuatur ẽ groſſã. ⁊ homo preſeruatur a generatiõe lapidis.. Qđ ſi vie ille ſint ſtricte: ⁊ virt⁹ expulſiua debilis. tunc neceſſario retineẜ ille humoꝛ groſſus i renibus ⁊ tardaẜ ad emittẽdũ. ⁊ quãdoq; aliquo tẽpore paulatĩ emittiẜ ⁊ remanet illud ſicut fex groſſa que ibi exſicaẜ ⁊ aduritur ex uehemẽtia caloris. ⁊ fit ſubſtãtia lapidea. ⁊ ſic pʒ ꝙ ex groſſa vel mala dieta: uł inordinate comedẽtib⁹ ex potu limoſe aque ⁊ turbide. ⁊ ex ſanie renuʒ diutius retẽta ⁊ nõ mũdificata: vñ ĩſpiſſaẜ: ⁊ ĩduratur ⁊ fit lapis ex oĩb⁹ ꝓdictis cauſis. Fit ãt lapis i veſica ⁊ maxĩe ĩ pueris: quoniã collũ veſice eorum ẽ ſtrictũ. Et qñq; ꝑꝑ eorũ guloſitatẽ ⁊ frigiditate groſſi ⁊ viſcoſi humores generãtur i eis: q dſcẽdẽtes ad veſicã nõ poſſũt libere ꝑtrãſire: ⁊ ſic faciũt ibi reſidentiã: quotidie autẽ paulatĩ augmẽtãtur: ⁊ fit lapis. In veſica ṽo mulieris nõ generaẜ lapis: qꝛ collũ veſice mulieris ẽ curtũ ⁊ largũ. Si lapis fuerit i renib⁹ hec ſũt ſigna doloꝛ ⁊ grauitas renũ cũ punctura ⁊ doloꝛe ĩbarũ ancharũ: ⁊ pedis dormitatio illi⁹ videlʒ ad quã partẽ magis declinat lapis. Quãdoq; ẽt renes pa. ſibi ſcarpit. ⁊ aliquãdo teſticuli ſibi dolẽt. ⁊ vrina ſepe exit cũ adoꝛe. Et i fundo vrinalis apparẽt arene rubee vel citrine. q lapis generat⁹ in renibus: aut ẽ fixus ⁊ nõ ꝑmutatur de loco ad locum. qđ cognoſcim⁹ ex aſſiduitate inquietudinis ĩfirmi in illa parte: ⁊ dolori eius nõ ẽ tranquilitas. Aut nõ ẽ fixus: nec retentus ĩ vno loco ⁊ illud cognoſciẜ ex vehemẽtia doloꝛis. qñq; ⁊ quiete eius alia vice. Si vero lapis fuerit in veſica. ſigna ſunt hec dolor ẽ in collo veſice ⁊ in virga etiam in pectine. apparet pꝛurigo cũ intenſione virge ⁊ difficultate mictus ⁊ egeſtionis. virga etiam eleuatur ⁊ de facili erigiẜ. de facili ſtranguriam patiunẜ: ⁊ vrina coꝛũ alba uel limpida apparet habens in fundo arenulas vł limpida: qꝛ ut ait Ipo. in ãphoriſmis. Quibus in vrina arẽoſa ſubſtant ſedimina hi renum aut veſice litiaſim habẽt. Itẽ quãdoq; ſentiẜ lapis ĩ collo veſice ſi mittetur digitus i ano: ſicut faciunt iſti cirurgici qui incidũt lapidoſum: qđ nõ approbo. Periculoſum eni eſt ⁊ moꝛtale. Unde vllus pꝛobus medicus hec nõ cõſentiet. Primo ergo notãdum eſt ꝙ ſenes ⁊ qui tranſierunt. xl. ãnũ vix aut nũquã ab illa egritudine liberari poſſunt. quia vt ait Ipo. i ãphoꝛiſmis. Nefretici ⁊ circa veſicã dolẽtes laborioſe in ſenib⁹ ſanãtur vñ cũ etas pa. vitiũ lapidis ultra ãnũ. xl. trãſit iſti tales nunquã curantur. poſſunt tamen eis multa adiutoria fieri ⁊ ad tẽpus preſeruari. Ubicũq; igiẜ fuerit lapis ſiue i renib⁹ ſiue i veſica. Notãdum ꝙ ĩ principio nõ debem⁹ ĩſiſtere cũ mundificantibus ⁊ pꝛouocantib⁹ vrinã: ſeu cũ ipſum lapidẽ frangentib⁹. Sed primo vnctiones frequẽtes lenitiuas ⁊ molificatiuas circa loca faciamus. Primo igiẜ euapoꝛem⁹ loca renũ ſeu veſice ſi fuerit ibi lapis: cũ ſpõgia marina ĩfuſa i oleo ⁊ aqua ca. ſimul mixtis. Deide inungãtur loca cũ oleo camo. oleo rutaceo ⁊ butiro ſimul mixtis. Et ſi fuerit ex mala cõplexione frigida admiſceaẜ ibi paruʒ de caſtoreo: vel vngaẜ loca ex iſto vnguento. ℞. maſt. roſ. ſandał al. ⁊ ru. ſpice ligni alẜ. ana cere al. ⁊ olei roſ. q. s. Inungãtur renes vel ſpacium qđ eſt inter virgam ⁊ anum ſi lapis fuerit in veſica. Item emplaſtrum factuʒ ex farina tritici ſuco feniculi ⁊ parũ aceti ⁊ modico olei ſimul mixtis ſupra locũ lapidis in mane ⁊ ſero apponaẜ: ⁊ qualibet vice renoueẜ pꝛecedẽte vnctione pre-

dicta: vel vnctione dialtee: mariciaton olei laurini mu
ſcelini petro. ⁊ ſimilium. Utaꝝ balneo aque dulcis. vel
bal. de prata. qđ eſt inter neapolim ⁊ puteolū in littore
maris. Uſus etenim bal. illius eſt talis. aqua in potu ſū
pta vel ſirupus ex ea ⁊ zucbaro factus ⁊ in potu ſum
ptus cito frangit lapidē. Ego vidi plures hoc expiri. ⁊
multotiens vidi q̄ a lapide renum ⁊ veſice p̄ virtutez
illius balnei liberati ſunt. vel vtātur lapidoſi iſto bal
neo mirabili ad vitium lapidis renum ⁊ veſice ⁊ etiam
ad yliacam paſ. ℞. folioꝝ apij petro. ſe. vrtice caulium
veterum ſenationū camo. pentafilon pulegij mileſolij
origani mētaſtri ſauine iuniperi lauri naſturcij agreſtis
policarie cinogloſe pitarie ſcabioſe gramis añ lbr. iij.
ſtercoris colūbini al. lbr. vj. cimini lbr. ij. ſe. lini ⁊ fenu
greci ana. lbr. i. ſ. hec oīa trita in duabus ptibus aque
⁊ tertium vini buliant. ⁊ in tbinam pijciantur: quā pa.
intret quando poterit ibi cōpetēter eſſe. ⁊ vngātur lo
ca ex predictis vnctionibus. Item cum dolor fuerit
maximus ⁊ intolerabilis multum mitigabitur: ſi acci
piātur duo vel tria cepe ⁊ minutim incidātur: ⁊ ſupra
tegulā calidā caleſiant. deinde cum vino al. aſpergan
tur ⁊ ſupra renes vel peritoneon emplaſtrentur. Item
cretani marini ſenationes mercurialis in oleo ⁊ vino
coquātur ⁊ emplaſtrētur loca. Item ſi fuerit lapis ī
renibus cū apponitur vētoſa ſine ſcarificatione ſupra
ipſum. poterit cū manibus paulatim deprimēdo ipſuz
inferius adduci. Et ſi pa. in deſcenſu illius lapidis
ylium dolorem maxime ſenſerit. fiant cliſteria ⁊ reme
dia alia: que in capitulo de dolore yliaco dicentur.

Itē vtanꝝ filātropos iuſtino. vel iſto electuario per
me cōpoſito ⁊ expto: qđ lapidē vel in renibus vel veſi
ca frāgit. ℞. radicis ſaſifragie. ʒ. i. camedreos camepi
theos. añ. ʒ. ſ. lapidis lincis al. limaciarum ⁊ lapidis qui
inuenitur in ſpongia ana. ʒ. quartam cinamomi ga
riofilorum ana. ʒ. tertiam herba que dicitꝝ virga aurꝝ.
ʒ. vi. terātur oīa ⁊ in ſuco ſcabioſe quouſqꝫ predictus
conſumatur ſucus bull. ⁊ addito zucaro. q. s. fiat ele
ctuarium: de quo mane ⁊ ſero ad quantitatez caſtanee
ſumat poſt bibat parum vini odoriferi. Syrupus
magiſtri mei ad frāgendum lapidem ſiue in renibus ſi
ue in veſica. ℞. radicis feniculi petro. apij ſpgi bruſci
raffani ebuli ſaſifragie ciperi ana. ℳ. i. pentafilon gra
minis milifolij filopēdule pimpinelle lingue bouis lin
gue yrcine ca. ve. adiātos politrici premule veris ypi
cō endiuie ſcabioſe valeriane ameos dauci cretani pe
tro. macedonici enule cāpane roſtri porcini rute ana.
ℳ. ſ. ſe. feniculi petro. apij ſpgi bruſci carui ſe. ſaſifra
gie ſe. vrtice aniſi naſturcij miraſolis galāge acori ſpi
ce nardi. ſe. cōium ana. ʒ. ſ. viol. floꝝ boraginis ⁊ ſan
ſuci ana. ʒ. i. liquiritie ſquille aſſe tribuli marini berbe
rum ana. ʒ. i. lapid lincis lapidis agap ⁊ ſpongie mari
ne lap lazuli ⁊ armoniaci ana. ʒ. ij. zucari ⁊ mellis ana.
lbr. iij. oſſiū ceraſoꝝ acetoſoꝝ. ʒ. i. tritoꝝ optime cine
rū corticis ouoꝝ ex qbus egreſſi fuerunt puli. ʒ. ſ. ace
ti. ʒ. iij. detꝝ cum vino ca. in mane ⁊ ſero. Syrupus
alius ad lapidē frāgendum ℞. ſuci ſcabioſe depurati
libr. ij. ſuci liquiritie libr. i. hec oīa parum buliāt: ⁊ ad
ditis libr. i. zucari. ⁊ libr. i. ſ. mellis ru. diſpumati fiat
ſyrupus: in quo decoc. pfecte apponātur. lxxx. cātari
des ptriti amotis capitibus qui p̄ vnā noctem in lacte
amigđ iacuerint: ⁊ de hoc ſyrupo pa. adminus. xv. die
bus quolibet ſero ſumat. ʒ. ij. cum aqua decoc. ciperi
cretani marini ſaſifragie ⁊ virge auree vel ſaltem cum
vino al. q̄m eſt mirabilis. Item ſanguis yrci nutriti
p. xv. dies vel. xxx. ex frondibus bedere vel ſaſifragie ī
diebus canicularibus interfecti exiccatus ⁊ pulueriza
tus vel qualitercunqꝫ ſiue cum pilulis cum ſpeciebus
admixtis. vel alio cōmodo datus frangit lapidem ī re
nibus ⁊ ueſica. quidam addunt ſibi mirram: ⁊ dant ⁊
ſtatim ꝓuocāt vrinā ⁊ frāgit lapidē renū ⁊ veſice ⁊ doſ
eē yrcus quattuor annoꝝ. Sirupus mirabilis ꝓ cu
ra regis frācoꝝ a plurib⁹ magiſtris ⁊ philoſophis cō
poſitus: lapidē renū ⁊ veſice frāgit: et vias vrinales ap
periens trōbos diſſoluēs: ⁊ breuiter oēm renū graue/
dinem diſſoluēs quicqđ in eis groſſitiei vel lapidoſita
tis fuerit mūdificat ⁊ expellit. ℞. radicū quattuor cōi
um. ⁊ ſe. eoꝝ radicis ſambuci ebuli ceterac politrici
epatice adiantos ſcolopendrie ca. ue. mercurialis ſena
tionū filopendule caude vulpine ⁊ equine pentada. ma
ior ra. yringorum ra. grauaminis bugloſe betonice fu
meu acori lactuce agreſtis cicoree ſcariolle vrtice ci
trāgularis radicis miraſolis diptami reupontici corti
cis tamariſci caparis fraxini radicis lilij celeſtis bermo
dactilis omniū ana. ʒ. ij. ſaſifragie virge auree liquiri
tie ana. ʒ. iij. ſe. vrtice maratri ſe. ſaſifragie macedonici
ſe. paſtinace iuniperi aniſi ameos carui miraſolis leui
ſtici ſpice celtice ſe. cōmuniuz viola. florū geneſtre mal
uarū cicerū imperialiū ana. ʒ. i. ſ. amigdalarū munda
rū ficuū ſiccarum albarū paſularū enucleatarū baccaꝝ
lauri gūmi bederꝝ ana. ʒ. iij. xilobalſami carpobalſami
galāge ſquināti cardamomi aſari folij gariofiloꝝ nu
cis muſcate ligni al. coſti dulcis caſſie. vel calāi aroma
rici gith cineꝝ ſcorpionū ꝯbuſtoꝝ cinerū vitis cineris
yrūdinis ⁊ triguli auis ⁊ caude tremule auis cōbuſta
rū cineris radicis caulis cineris corticū ouorū a quib⁹
puli egreſſi fuerit ana. ʒ. ij. hec oīa in vino ⁊ aqua quā
tū ſufficiat pfecte coquātur quouſqꝫ quarta pars tātū
remaneat decoctiōis p̄dicte: ⁊ tūc accipe de p̄dicta de
coctiōe lib. v. ⁊ miſce cū iſtis ſuccis depuratis. ſ. ſcabi
oſſe lib. iij. ſuci apij ſuci boraginis ſuci ſcariole ſuci fu
mi terre oium depuratorū ana lbr. i. ⁊ additis lib. x. zu
chari fiat ſirup⁹ pfecte clarificat⁹: ⁊ pfecte coquatur. ⁊
de iſto ſirupo accipiat bis vel ter ī hebdomada ad q̄ti
tatē. ʒ. ij. cū illa aqua. accipiaꝝ lep⁹ ītegerꝫ: ⁊ ī ola noua
⁊ in forti igne cōburaꝝ: ⁊ cinis q ex eo fit accipiaꝝ: ⁊ ð
ſup aqua ca. aſpergaꝝ in bona quātitate. ⁊ fiat ſicut lixi
uiū. ⁊ cū tali lixiuio ca. ſumaꝝ p̄dictus ſirupus: q̄m eſt
mirabilis ⁊ expertus in p̄dictis. Itē radices vl folia
virge auree cū ouis in farina cocte ⁊ date in trigea cuz
ipa berba ⁊ radices ſaſifragie ⁊ cinamomū ⁊ zucharuz
vel ī electuario uel etiā ī ſirupo ē mirabilis ad frāgēdū
lapidē in veſica vel ī renib⁹ ꝓbatū eſt. Electuariū opti
mū ad lapidē in veſica ⁊ renib⁹ expelēdū ꝓcerto a ma
giſtro meo ꝓbatum. ℞. cineris nitri ſcorpionū cauliuz
pellis leporine oium cōbuſtorū lapidis lincis ſpongie
marie lapidis iudaici cineris corticū ouoꝝ a qb⁹ pulli
fuerint egreſſi acori gūmi arabici gūmi bedere ana. ʒ.
ſ. virge auree exſiccate. ʒ. iij. ſanguinis yrcini in dieb⁹
canicularib⁹ interfecti ꝓus per. xxx. dies cū folijs bede
re vl ſaſifragie nutriti lib. ij. ſe. petro. dauci pulegij gū
mi arabici ſe. altee zinzi galāge piperis ana. ʒ. ſ. cōficiā
tur oīa cū ſirupo iulep. Et detꝝ ex eo ī ſero. ʒ. ij. cū aqua
cicerū nigrorū ſaſifragie ⁊ tribuli marini. Pillule
optime ad frāgēdū lapidē ⁊ ad ipm expellēduz. ℞. tur-

bith hermodactiloꝝ.ana.ʒ.iij mirabolanoꝝ kebuloꝝ indorum ⁊ citrinoꝝ agarici coloquitide aneſi gariofiloꝝ ſpice ʒinʒi.ſe.ſaſifragie macropiperis apij roſ.croci amomi ſalgeme macis grani ſol'carui ſe.ſpargi maratri ana.ʒ.i.aloes epatici.ʒ.x.diagredij i pomo cocti ʒ.iij.cõficiant̃ cũ ſuco abſinthij.⁊ dent̃.xv.uel.xxi.vel ſecũdũ ꝙ tibi videbitur.Digeſta materia põt ẽt purgari cũ.xiij.pillulis ypo.⁊.vi.pillulis ꝺ hermodactill'. uł cũ doſi q̃ tibi uidebit̃ ſufficiẽs ad hoc. Jtẽ pul. metridati cũ aqua decoc.ſaſifragie pẽtafilon radicũ quattuor cõium bis uel ter in die i potu dat⁹ lapidẽ frãgit.

Jtẽ ſi loca circũ adiacẽtia lapidi ex ſanguine uulpino ca.inungãtur.dr̃ ꝙ frãgit lapidẽ. Quod ſi lapis in ueſica ↄfirmatus ꝑ ꝑdicta expelli nequeat.oĩno ĩmittãtur hec medicamina ꝑ ſiringam. Aliud inuncto prius pectine fortiter ex unguẽtis ꝑ prius dictis.℞.ſaſifragie ſe.apij feniculi granoꝝ ſolis cineꝝ fermẽtoꝝ uitis cineris leporis cõbuſti lapidis lincis ana.buliãt oĩa ĩ optimo uino bene trita ⁊ addito oleo laurino oleo terbẽtine pulegino uel petroleo collent̃ ⁊ ꝑ ſiringã immittant̃. Aliud ad idẽ.℞.pigãi calamẽti ſaſifragie betonice ana.ʒ.x. olei muſcelini petrolei metridati. mirre adriani iuſtini filãtropos ana.ʒ.v.olei laurini.℥.ij.ſuci apij ſenationũ feniculi ⁊ ſolatri ana.℥.ſ.buliãt ſuci predicti ⁊ olea cũ herbis uſq3 ad medietatẽ.deinde colent̃ ⁊ ꝑdicta electuaria addantur ⁊ iterum colent̃ ⁊ ꝑ ſiringã imittãtur. Aliud ad idẽ.℞.ſan.yrcini de menſe Julij ꝑ.xv.dies ex frondib⁹ edere vel ſaſifragie nutriti.℥.i.ſ.pul.cicadaꝝ menſe Julij facti.℥.i.balſami muſceline nardi petrolei ſuci baſilici ana.ʒ. i. pulueriʒãda pulueriʒent̃ ⁊ cũ oleis ↄficiantur ⁊ tepida ꝑ ſiringã imiciãtur.q꞉ ꝓ certo lapidẽ frãgit. ¶Puluis ẽt cuiuſdam auis cũ penis ſuis cõbuſte quã caudã tremulã vocam⁹ ad quãtitatẽ.ʒ.ij.i potu datus vel ꝑ ſiringã ĩmiſſus cũ v.granis pipis ⁊.ↄ.folij cũ aqua vel vĩo ꝺcoc.ſaſifragie mirabilr̃ ad vitiũ lapidis i renib⁹ vł veſica val3 ⁊c.

a Oditiões.pillule de qb⁹ ſi dent̃ oĩ mane in modũ ciceꝝ ſtomaco ieiuno cũ vino i q̃ decoctũ fuerit pẽtafilon cũ ſuis radicib⁹ iſfra xij.dies ad plus frãgit lapidẽ ſiue i renib⁹ſiue i veſica.⁊ ſunt ꝓbate.℞.ſaſifragie pipis carui ſqnãti nardi grãoꝝ ſol'ana.ʒ.v.acori aſſari ſe.betõice dauci petro.maſt.dragãti ana.ʒ.ij.pul cicadaꝝ ſiccaꝝ pedũ ⁊ cruriũ galli ſiccoꝝ ana.ʒ.iij.ſan.yrci nutriti cũ folijs hedere ꝑ.x'.dies ⁊ ſaſifragie i dieb⁹ canicularibus exſicati.℥.i.cũ ſuco pẽtafilo. ↄfice ⁊ da ſicut dictum ẽ.

Jtẽ pul.fact⁹ ex radicib⁹ ſaſifragie granoꝝ ſol.ſe.ſaſifragie meu ſe.hedeꝛ petro.⁊ lapiꝺ lincis ana cũ vino decoc. pẽtafilo. ⁊ oleo pulegino dat⁹ lapidem frãgit.

Jtẽ ſolus pul.pedũ ⁊ cruriũ galli datũ cũ dicto vino frãgit dictũ lapidẽ ꝓbatũ ẽ. Experimentu3 fratris Thome ↄtra vitia lapidũ ⁊ arenulaꝝ.℞.floꝝ geneſtre pitarie q̃ i muris naſcit̃ ana.ponãtur i cucurbita ⁊ ſupoſito alẽbico diſtillet̃ aqua ĩ modũ aq̃ roſ. de qua bibat pa.oĩ mane ieiuno ſtomaco ciatũ vnu3 ꝑ.ix. dies ⁊ liberabit̃ ꝑfecte ꝓbatũ ẽ. ¶Pillule quas cõpoſui ꝓ quoddã pati.litiaſim renũ.℞.hermodactil. yreos ſaſifragie cipi miraſol'.ana.ʒ.quartã cinamomi gariofiloꝝ ʒiʒi. fileris mõtani coſti cimi aneti macedonici apij aneſi ameos ana.ʒ.i.ſe.baſiliconis.ʒ. iij. aloes boni ad põd'oĩum.ↄficiãtur cũ ſuco ſcabioſe ⁊ ſiccent̃ i furno vel i ſole.Et iteꝝ ĩbibãtur cũ ꝺcõ ſuco ⁊ ſiccetur꞉⁊ fiat ter vł quater.deĩde fac pillulas꞉de qb⁹ da.ʒ.ij.De virga aurea vidi expimẽtũ i quodã꞉q hũit lapidẽ i veſica.⁊ comedit dictã herbã cũ ouis oĩ mane ꝑ.ix.dies꞉⁊ fract⁹ ẽ lapis.⁊ ipſe oñdit mihi manũ plenã lapillis. ⁊ cu3 doler3 circa veſicã ꝓp rupturã lapidis ꝑdicti vnctiões feci fieri ex oleo laurio ⁊ agripa circa loca ⁊ liberat⁹ ẽ.

Jtẽ nota ꝙ dicit tibi Teophil⁹ mercator ꝙ hẽbat i crure vlcus magnũ ⁊ malignũ ⁊ nullo mõ curari poterat꞉⁊ qdã docuit ipm ꝙ frondẽ dicte herbe ſupponeret bis i die i mane ⁊ ſero qꝺ fecit ⁊ i.ix. dieb⁹ liberat⁹ ẽ.⁊ ꝙ oĩa vlcera tã antiqua q̃3 recentia ſanat cito valde.ſ3 iuoluta i carpia ponat̃ i vulnerib⁹.hec duo ſunt expta ꝺ herba ꝑdicta. Jtẽ nota qꝺ dicit tibi alter ꝙ qñ iteſtinũ groſſu3 exit꞉⁊ qñ qs h3 dolorẽ ⁊ exitũ emoroidaꝝ ꝙ pul.virge auree dat⁹ i cibo vel potu cito ſanat.Electuariũ.f.b.medici dñi pape exptũ ↄ̃ vitium lapiꝺ ⁊ ↄ̃ colicã ⁊ iliaca3. ℞.ſtercoris colũbini gali ana.℥.ſ.ſtercoris muꝝ ʒ.iiij.ſe.apij vrtice petro. gũmi hedere.ana.ʒ.ij.ſ.oĩa pulueriʒata ↄficiãtur cũ melle vſq3 ad mellis ſpiſſitudinẽ ꝺcoc.⁊ cũ vino albo tep i modũ nucis ſumat̃ q꞉ valet ſiue lapis ſit i renib⁹ ſiue ſit i veſica. Jtẽ ĩpleat̃ ſaculus vn⁹ ex paritaria ⁊ furfure triticeo ⁊ ſic buliat i aqua qua expſſa ſacul⁹ ille pectini ſepe ⁊ ſepi⁹ applicet̃.Si lapis ẽ i veſica.⁊ ſi i renib⁹appona t̃.q꞉ dolorẽ mitigat. ¶Pul.ꝓbat⁹ ad lapidẽ frãgẽdũ quo papa Eugeni⁹ vtebat̃.℞.ſe.ſaſifragie ſe. cero. folij cicadaꝝ ſiccaꝝ ⁊ pulueriʒataꝝ ana.℥.ſ.ſan. yrcini i dieb⁹ canicularib⁹iterfecti ⁊ nutriti ꝭm artẽ.℥.i.ſ.gariofiloꝝ.ʒ.iij.accipiat̃ de eo ſepe i potu cũ vino decoc. ſe.apij petro.granoꝝ ſol' ſaſifragie. ⁊ pẽtafilo. cũ exit a balneo ⁊ vngat̃ pitoneon cũ oleo pulegino. Oleum amigdalaꝝ ⁊ tyriacã magnã accepit ⁊ liberat⁹ ẽ. Sirup⁹ quẽ cõpoſui ꝓ quodã q patiebat̃ lapidẽ i veſica. ℞.qrcule maioris ⁊ minoris ca.ve. radicũ cõiu3 cipi ligue bouis ſaſifragie gramis pẽtafilõ.ana.M.i.miraſol'⁊ ſcabioſe.añ.lbꝛ.ſ.mell'lbꝛ.ij. Dic̃ dñs Joãnes ꝺ porcida ꝙ vſus radicis cibalarie i cibis vł potib⁹vł ſirupis iſra paucos dies lapidẽ frãgit ſiue ſit i renib⁹ſiue i veſica ⁊ pluries ꝓbatũ ẽ. Quidã mihi dixit ꝙ fecit decoq lbꝛ.ij.eſule i lbꝛ.v.aq̃ vſquequ ad tertiã ꝑte3 redeat ⁊ addidit ʒucaꝝ꞉ꝺ q̃ fec̃ ſyrupũ ꝺ q̃ dedit cuidã pa.lapidẽ i veſica ⁊ i breui tꝑe libat⁹ ẽ.⁊ lapidẽ fractũ ĩ puis fruſtulis emiſit ꝑ vrinã añquã ꝑdictũ ſyrupũ bibiſſet totũ. ¶Pille ad lapidẽ frãgẽdũ i renib⁹ ⁊ veſica.℞.hermodactill'.radicis yreos granoꝝ ſol ſaſifragie ana.℥.ſ.cinamomi gariofiloꝝ ʒinʒi.filleris mõtani coſti cimini ana.ʒ.i.ſpice feniculi aneſi añ.ʒ.ſ.ʒedoarie macedonici oſſiũ ceraſoꝝ ſe.baſiliconis añ.ʒ.i.ſ. ↄfice vt ſupradcãs ⁊ da eas q꞉ valẽt. Jtẽ lac feminũ cõiu3 ⁊ nucleoꝝ ceraſoꝝ ⁊ amigꝺ amaraꝝ cũ oleo eorũdẽ datũ i potu frãgit lapidẽ. Jtẽ ſyrup⁹ ꝺ tragea expt⁹ ↄ̃ vitiũ lapiꝺ renũ.℞.ſe.cõiũ frigidoꝝ mundoꝝ.ʒ.iij.ſe. iuſqami al.ʒ.ij.ſe.malue biſmalue mundi añ.ʒ.i.ʒucari ad põd⁹ oĩu3 dẽt.℥.ſ.cũ.℥.i.ſirupi viol'. ⁊ limphet̃ cũ aqua ciceꝝ nigroꝝ vel rubeoꝝ i mane. Et ego addidi radicis ſaſifragie granoꝝ ſol'ameos añ.ʒ.i.Cura magiſtri mei ad frangendũ lapide3 in renibus vel veſica. ſumat quolibet die de iuſtino filantropos aqua mixtis ad quantitatẽ nucis groſſe cum vino decoc. ſaſifragie miraſolis ſcolopẽdrie ficuũ ſiccaꝝ albarũ ⁊ tribuloꝝ marinorum ⁊ ca. ve. ¶Pillule optime ad lapidem frangendum in renibus vel veſica.℞. ambre balſami

ana.℥.i.gūmi hedeꝛ maſt.feniculi xilobalſami ſe.cōmu
niū mūdorū acori cinamomi meu ſaxifragie bruſci ſp-
gi ana.ʒ.i.ß.liquiritie draganti ciperi alexandrini
apij aneſi ozimi.ſe.citri ana.ʒ.i.pul.ſan.yrci ſecunduꝫ
artē preparati q̄ꝫtū de oibus dentur.xxv.vel.xxx.i mo
dū cicerū.qm̄ ſunt mirabiles ⁊ ſm ꝙ ibi videbiꝛ ſuffi
cere. Dixit mihi ꝑoꝛ ꝙ ſi ſuci acori ptes.ij.⁊ ſuci li-
mōcellorū pars.i.miſceaꝛ ei ⁊ fiat ſirupus: ⁊ miſceaꝛ
ei quū ſumiꝛ parū de pul.pomorū ru.que dicunꝛ alke
kingi ꝙ frangit lapidē ubicūqꝫ fuerit ꝓbatū ē. Di/
xit mihi quidā medic⁹ de terra varro.ꝙ q̄ꝫplures ui-
tiū lapidis pa.curauerit hoc modo.leporē pregnāte ca
pi faciebat ⁊ inteſtina filiorū leporis eijciebat.deinde i
plebat omnes de ſanguine matris: ⁊ in pignato nouo
eos ponebat et i furno cōburebat.et de predicto pul.
ſemel uꝉ bis i die ad quātitatē uni⁹ coclearis cū tātū-
deꝫ zucari dabat.et i breui pa.lapidē i fruſtra minuta
ꝑ virgā emittebat.Et ſi vis ꝓbaꝛ accipe predictū pul.
et ipſuꝫ i aqua uel vīo diſtempera.et pōe in eo vnū la-
pidē et in breui frangeꝛ probatū ē. Sanguis ēt vni
uſcuiuſqꝫ leporis et pellis eius cōbuſta i pignato no-
uo.et pul.datus ad quantitatē vnius coclearis ieiuno
ſtomaco cito lapidē frangit. Quidā vir expert⁹ ac-
cipiebat leporē et eiectis īteſtinis eius ipſuꝫ iplebat cū
pelle in omnib⁹ mēbris ſuis ex ſaxifragia miraſole la-
pide lincis iudaico ſpōgie pētafilo.⁊ virga aurea.⁊ ip
ſuꝫ i pignato nouo cōburebat:et ꝺ illo pul.quottidie
vnū coclear cū vino uꝉ alio ſimili dabat.et lapidē ſiue
i renib⁹ ſiue i veſica eſſēt frāgebat et expellebat ꝓbatū
ē. Alij pellē leporis et ſanguinē et oſſā tātūmodo cō
burūt.et cinerē dāt quottidie et dicūt ꝙ frāgit lapideꝫ
vbicūqꝫ ſit ꝓbatū eſt. Jtē ſucus radicis tribuli cum
vino datū lapidē frāgit ⁊ vrinā ꝓuocat. Jtē ſucus
herbe que dꝛ cētū ſemina que facit ſemina minora q̄ꝫ
papauer.⁊ ſtat circa terrā folia inciſa ⁊ ē alba: cū vino
dat⁹:vel pul.eius lapidē frāgit ⁊ prouocat vrinā. Jdeꝫ
facit filipēdula peonia ⁊ limatura cornu cerui rotundi
data in potu curat lapidē. Dragea experta cōtra vitiuꝫ
lapidis in renibus vel veſica.℞.virge auree foliorū et
radicis ān.ʒ.ij.radicis ⁊ foliorū miraſolis ſaſifragie fi
lipēdule ana.ʒ.i.ſe.aniſi feniculi cinamomi zinzi.oīum
puluerizatorū ana.ʒ.ß.zuchari q̄ꝫtū de oibus ſumatur
de hac dragea quātuꝫ capit coclear cōmune mane ⁊ ſe
ro:quoniā eſt mirabilis: ⁊ per me inuēta ⁊ experta.⁊ p⁹
eius ſumptionē bibat parū vini boni al.huic addidi.ci
ꝑi ca.ue.ana.ʒ.i.cimi ameos cubebe ana.ʒ.ß. Medica
mē forte qꝺ eſt expertū ad lapidē.℞.cineris nitri.cine
ris ſcorpiōis.cineris nucis indice.cineris leporis ſpō-
gie lapilli.⁊ ſan.yrcini cōtriti ⁊ exſicati cineris corti
cū ouorū de qbus puli ſuerit egreſſi lapidis iudaici gū
mi arabici ſe.altee ois piperis ana partē.i.ß.cōfice cuꝫ
melle doſis aurei.ij. Decoctio ad idē in ꝓximo deq̊que
folia malue cāpeſtris: ⁊ ponaꝛ in eius decoctiōe mel.et
bibatur. Decoctio florū camo.in aqua ardēte colla.et
collature da.i.partem.⁊.ij.vini albi ⁊ prodeſt. F.i.dixit
mihi ꝙ probauit accepit ſanguinē qui exit quādo muli
er parit filiū vꝉ filiā ⁊ exſicauit in vmbra.⁊ ip̄m pulue
rizatū ꝑ ſiringā immiſit in virgā cū aqua calida ⁊ lapis
ſtatī exiuit ſed fruſtrati. Aqua mirabilis ⁊ experta la
pidē frāgēs ſiue ſit i renib⁹ ſiue i veſica.℞.radicis ſpgi
raꝺ arūdinis ſaſifragie virge auree miraſolis oīum cū
ſuis radicibus ana.lib.ij.aceti ſquilitici lib.iiij.ſuci li-
monū libr.ij.nitri aduſti polij montani ana lib.i.ponā
tur oia parū cōtrita in vaſe diſtillatiōis.⁊ qꝺ diſtillatū
fuerit collige ide da.ʒ.ij.cū vino decoc.euiſci.quia mi
rabiliter valet. Media cicada pulueriꝫata ⁊ bibita cum
vino albo facit etiā frequēter mīgere lapidē. Elixatura
graminis vel pul.eius optime curat vulnera veſice.
liquiritia idē facit.aſſāꝝ pulueriꝫatū ex amido ⁊ farina
fabarū ⁊ aqua addito zucharo ⁊ oleo amigꝺ.valet vlce
ribus veſice. Pul.grili ſtātis circa furnos datus cū
vino granellā expellit cito. San.yrcinus cū pul.cicade
⁊ apozimate nardi ⁊ cinamomi facit exire lapidē.pin-
guedo vulpis marie renuꝫ ⁊ comedere carnes earum
cōfert dolori renū valde ⁊ ſan.eius linīēdo locū ubi eſt
confert ad frāgēdū lapidē. Radix linarie bibita.ʒ.i.cū
vino ⁊ aqua lapidē frāgit ⁊ expellit. Sucus yпoſete ſi-
catus ⁊ in lacte ſolutus ē mirabilis i vlcere renū.caſſi
afiſtula cū oleo amigꝺ ⁊ ſe.plātaginis facit deſcēdeꝛ la
pidem. Aqua decoc.rubee tinctoꝝ bibita in bal.ca.fa
cit egredi lapidem cum vrina.

Capl'm decimūnonuꝫ de ſtrāguria diſſuria ⁊ ſuria.

Tranguria eſt difficultas mīgēdi cū aliqs
gutātī: ⁊ cū dolore ⁊ maxia difficultate mi-
s git.Et fit ex modica opilatiōe viarū vrine.
Diſſuria eſt difficultas mīgēdi cū ad tēpus
denegatur vrina:que fit ex maiori opilatiōe. Suria eſt
difficultas vrine cū ex toto denegaꝛ ⁊ fit ex maxia opi
latiōe. Fiunt itaqꝫ hec paſſiōes qn̄qꝫ per vitiuꝫ lapidis
renū ⁊ veſice. Et tūc cura ē curare lapidē ſicut i ꝓcedē
ti capitulo dictū ē.qꝛ remota cā remoueꝛ ei⁹ effectus.

Fiūt ēt hmōi paſſiōes qn̄qꝫ pp frigiditatē:qꝺ accidit
ſepe: ⁊ tūc i hūc modū cureꝛ deꝛ in potu tiriaca vꝉ me
tridatū cū aqua decoc.ſe.naſturcij uꝉ cuꝫ ſuco v̊bene.
Jn pueris v̊o ⁊ lactātib⁹ cū lacte mulieris aſine vel ca-
pre vngāꝛ renes pitoncō ⁊ virga ex dialtea oleo lauꝛ.
petroleo ⁊ nardino ſimul mixtis. Expimētuꝫ magiſtri
mei ad ꝓuocādū vrinā:qꝺ ſtatī facit mīgere.buliāt ale
oruꝫ capita duo vꝉ tria mūdata in vino al.optio:et pa-
rū tiriace ⁊ metridati cū illo vino miſce.⁊ ciat⁹ plen⁹
ip̄o deꝛ in potu.⁊ ſtatī ꝓuocaꝛ vrina. Aliud ꝓbatū ad
idē.℞.ca.ue.frōdiū.ʒ.ij.teranꝛ ⁊ i modū vnguēti du
canꝛ ⁊ diſſoluanꝛ cū vino decoc.radicis raffani ⁊ apij.
⁊ ca.in potu exhibeaꝛ ꝓbatū ē ab eodē magiſtro meo.

Jtē emplaſtruꝫ factū ex paritaria ſenatiōib⁹ ⁊ teſtis
aleoruꝫ in vino coctis pectini applicatis mirabile ē ad
hoc. Emplaſtruꝫ aliud ad hoc:qꝺ ſtatī ꝓuocat vrinaꝫ.
℞.baccarū lauri aluminis iameni meliloti floꝝ camo-
mille piretri ſinapis baccaꝝ iuniperi radicis raffani pa
ritarie ſenationū farine ciceruꝫ nigroꝝ ana.ʒ.ß.dauci
ſe.raffani apij do.⁊ ſilueſtris ana.ʒ.i.fiat ex oib⁹ tritis
ſimul mixtis cuꝫ oleo lilij ⁊ ſuco cauliū veterū empla-
ſtrū:qꝺ pectini ⁊ renib⁹ ca.applieceꝛ:qm̄ ē mirabile.
Jtē ſurſur bace lauri ⁊ iuniperū oia trita ⁊ i ſaculo po
ſita cū duobus vel trib⁹ capitib⁹ aleorū ⁊ vino: bibita
et pectini applicata vrinā prouocāt. Jtē mittaꝛ pa.i
bal.qꝺ dictū eſt in capitulo precedēti. Uel ſolū in iſto
bal.℞.teſtas aleorū ſenatōes apiuꝫ paritariā feniculuꝫ
iuniperū ⁊ rorēmarinū.omnia ſimul buliāt: ⁊ in eo bal
neeꝛ. Et ꝓdicte herbe cōtrite renib⁹ ⁊ pectini applicēꝛ.
Jtē ſirupus fact⁹ ex ſuco v̊bene addito zucharo ⁊ reu
barbaro pulueriꝫatis i potu dat⁹ vrinā ꝓuocat.vel ſi-
rup⁹ ex ſuco ſcabioſe ⁊ agno caſto liqritia ⁊ ordeo ap-
poſitis in fine decoc.xxx.cantaridibus capitibus abla-

tis:que in lacte amigḋ.per nocté iacuerit.Iſte enim ſi-
rupus in potu datus vrinã ꝓuocat.probatũ é. Item
.ʒ.i. ſtercoris colũbini ſilueſtris cũ vrina pueri virgi-
nis ca.in potu data vrinam prouocat.⁊ etiaꝫ per ſirin-
gã imittatur. Ad idé aliud .℞.ſtercoris muꝛ auꝛ.i.
aſſã.ʒ.i.miſce cũ lacte aſinino in quo decoctum fuerit
anetum ⁊ ca. detur in potu quoniã vrinam prouocat.

Aliud ꝓbatum per me:qḋ vrinã ꝓuocat ⁊ ſeceſſuꝫ
fiat in ano ſuppoſitorum de ſalegema vel de alio ſale
albo duro in modũ digiti. quoniã vrinaꝫ ꝓuocat ⁊ ſe-
ceſſum expertum eſt.inungatur ipm ſal oleo ut facili⁹
intret. Ad vrine prouocationé aliud mittãtur cimi-
ces viui ſeu pediculi viui in capite virge iuxta foramé
ꝑ quod exit vrina quoniã vrinã prouocat. Aliud ad
idem mittatur totum caput virge in oleo camo mile:
in quo bulierint cimices. ⁊ ſit ca. quantum pati po-
teſt pa.deinde liniatur caputvirge:cum ab ipo oleo fu
erit extractũ:ex alijs piſtatis qꝛ pro certo vrinã prouo
cat. Qḋ ſi hec paſſio fuerit a calido. ſemina cõmu-
nia trita ⁊ ſe.lactuce tritũ cum vino alb.⁊ ſuco granati
acetoſi détur.emplaſtra vnctiões ⁊ alia remedia ſupra
dicta ſecũdum ꝙ cõpetere viderit fiãt vtendo reb⁹ nõ
multũ calidis in hac cauſa.Urinam prouocantia ſunt
acorus aſſodili caparum ciperus abrotanum ſquinan
tum apium ſe. petro.domeſtici ⁊ macedonici iuniperi
bace lauri betonica caſſia li.carui ſauina condiſi leuiſti
ci.hec omnia decocta vel in ſirupis uel electuarijs da-
ta ⁊ cataplaſmata vrinam prouocãt.

a Dditiones.quidam vrinare non poterat:⁊
ſic ſteterat per plures dies.cui quidam ſa-
cerdos decoqui fecit pulum cum petro .ʒ.
.ij.reſine pini pulueriꝫate ibi appoſuit ⁊ de-
cocto pulo donec diſſoluebaꝛ caro ab oſſibus dedit in
potu collaturã ⁊ ſtatim minxit ⁊ multos lapillos ꝑ vri
nã emiſit.Quidã mingere non poterat ⁊ feci decoqui
ꝑitariã rubeã maioré radicé ciperi ⁊ creſſones in bona
quãtitate ana.in vino albo parũ cõtrita.deinde feci ſa
celari cum eis pecté ⁊ renes ca. quãtuꝫ poterat.⁊ ex di
cto vino lauit predicta loca taliter ꝙ vrinauit ſtatim.
Et nota ꝙ aleum tritum in modũ ſalſe appoſitũ ſuꝑ ca
put virge recte in loco ubi migitur ⁊ ĩ muliere ĩ labijs
vulue ſtatim vrinã prouocat. ¶Puluis ad faciendũ
vt homo ſtatim mingat:ſi etiam mori debeat.lauentur
cortices limatiarum ⁊ exſiccẽtur ⁊ teranꝛ.⁊ de pul.illo
cũ vino al.⁊ aqua ca.in potu dentur.ʒ.ij.quoniam vri
nã prouocat probatũ eſt. Itẽ ſi terãtur due uel tres
limatie cũ corticibus ſuis ⁊ in pãno lineo ſubtili iuol-
uantur ⁊ filo ligentur in capite virge ⁊ mulieri in ore
vulue ponãtur .ſtatim prouocat vrinã probatum eſt.

¶Pillule optime contra ſtrãguriam ex frigida cauſa
℞.ſauine aſſari amomi ameos petro.ſe.apij rubee tin
ctoruꝫ amigḋ.amararũ munda.ſpice ana.ʒ.xx.ſe.melo
num.ʒ.x.cantaridarũ remotis alis ⁊ capitibus.ʒ. iij.ia
ceant in lacte amigḋ per nocté : vt virtus excoriatiua
quã habẽt tollatur. deinde diſſoluaꝛ armomacum al.
cũ pauco vino al.⁊ pul.predictorũ cũ eo conficiatur. ⁊
fiant ex eis pillule ex quib⁹ dentur.ij.quoniã mirabiles
ſunt in prouocando. In ardore vrine.℞. ameos aniſi
carui petro.miraſol.feniculi ana .ʒ.ij. radicis ſaſifra-
gie.ʒ.v.fiat pul. ⁊ bibaꝛ mane cũ vino dulci vel aqua
mellis.Quãdo vrina retineꝛ ⁊ nõ a lapide.paritariã uꝛ
gramé ĩ aqua vel vino dulci coque ⁊ piſta ⁊ pectini ap
plica.Decoctio radicũ acori ꝓuocat vrinã ⁊ ſtrãguri
am ſanat.Decoctio pulegij doloré veſice ſedat ⁊ calcu
lũ expellit.Enula cãpana ſe.apij ſꝑgi ⁊ radices feniculi
in vino cõtrite ⁊ potui dare efficaciter ueſice ſanãt do
loré. Folia atriplicis eſa doloré veſice amputãt ⁊ etiaꝫ
renũ.⁊ etiã folia lingue arietis cũ vino bibita.Aqua ci
cerum vrinã prouocat. ¶Prouocatiuũ bonũ vrine.
℞.ſauine coquatur léto igne in aqua ĩ qua poſſit ſub-
mergi quouſq; aqua denigreꝛ. ⁊ bibaꝛ ex eo lib.ſ. de
inde comedat cibum ſuũ cũ agreſta.Agrimõte deco-
ctio in aqua ſpargorũ vel alterius rei appropriate vel ĩ
aqua ſola bibita ſtatĩ facit vrinare:⁊ eſt expertum.

¶Capitulũ.xx.de diabete ⁊ mingentibus in lecto.

d Jabetes eſt inmoderata atractio vrine ab
epe ad renes.vnde in hac paſſ.deficit virt⁹
cõtentiua renum ⁊ lũborum ⁊ diſtéperanꝛ
in caliditate ⁊ ſiccitate.Uirtus itaq; actiua
viget vnde renes inceſſanter attrahunt ab epe.Epar
ab exteriorib⁹. ⁊ ſic neceſſe eſt ꝙ ſequaꝛ flux⁹ frequẽs
vrine:⁊ ĩmoderata ſitis. Accidit eni renũ diſtéperãtia
ex multis cauſis:vt ex ĩmoderato coitu precedente ex
vſu dicte ca.⁊ ſicce ⁊ fe.⁊ calidis vnctõibus ⁊ empl̃is.
Signa diabetis ſũt hec:calor circa renes ⁊ lũbos.ſitis
ét ĩmoderata: ⁊ appetit⁹ aque frigiḋ:accepto potu ſta
tim ſeqtur volũtas mingẽdi.vrina alba ⁊ tenuis:⁊ fre
quens in multa quãtitate migitur:⁊ apparet vrina diſ
colorata in hac egritudine.quãdoq; prius q̃ꝫ in epate
poſſit colorari attrahitur a renibus ⁊ mittiꝛ ad veſicã.
tenuis vero é ꝓpter ſiccitatem epatis ⁊ defectũ nutri-
méti.Uerũ in hac paſ.oportet nos multũ eſſe ſolicitos
qꝛ hec paſſio de facili in ydropyſiꝫ trãſire põt ꝑꝑ erro
ré digeſtiue v̉tutis:vel ĩ ethicã ꝑꝑ defectũ nutriméti.
¶Prĩo igiꝛ epithimenꝛ renes hoc epithimate .℞.ſã
dalorꝫ al.⁊ ru.roſ.gũmi arabici ſpodij ſumac balauſtie
acatie ypoquiſtidos ana.ʒ.ſ.terãtur oĩa ⁊ cũ aqua roſ.
diſtéperenꝛ ⁊ pãnus in eis infuſus renib⁹ applicetur.
Ité faſciculus cimarũ mirti ĩ aceto coct⁹ ⁊ réib⁹ ap
plicatus idé facit. Ad idé aliud.℞.acatie thuris ſu-
ci barbe yrcine laudani mirre galarũ ana.ʒ.ij. cõfician
tur cũ aqua roſ.vel memithe.⁊ fiat ex eis emplaſtrum
qḋ renibus ⁊ lũbis appliceꝛ. Ité ſucus agreſtis ſo-
latri virge paſtoris cimarũ rubi cucumeris cucurbite
cimbalarie vermicularis ſemꝑuiue ſuci cidoniorũ gra
natorũ acetoſorũ pãpinorũ vitis ana accipiãtur.⁊ addi
to pul.boli.maſt.thuꝛ acatie ſan.dra.ypoqſtidos ſãda
lorꝫ al.⁊ ru .roſ. gũmi arabici ſpodi ſumach balauſt. ⁊
oleo roſ.⁊ cera cõficiãtur ſimul ⁊ emplaſtꝫ ex eis factũ
renibus ⁊ lũbis appliceꝛ. Ité inunganꝛ renes ex o-
leo roſ.viol.populeõ ⁊ ſimilib⁹ frigidis.⁊ tabula plum
bea ſubtilis ⁊ bene polita ⁊ ꝑforata pluribus foramini
bus renibus applicetur.de qua in capitulo de ſiti men
tioné fecimus. Ité fiant ſepe cliſteria cũ lacte frigi-
do ⁊ ſuco herbarũ frigidarũ ⁊ parũ olei roſ.⁊ viola.ſi-
mul mixtis.ex predicto tñ lacte prius butirũ extrahaꝛ.
Trociſci magr̃i mei cuꝫ qbus plures curauit.⁊ ego cũ
eis quédam iuuenem infra ſpatium quattuor dierũ cu
raui:qui diabeté patiebaꝛ ⁊ migebat ĩuolũtarie ĩ lecto.
℞.roſ.ſpodij ana.ʒ.x.ſe. portulace ſuci ligritie boli ſu
mach ana.ʒ.ij.ſe.lactuce coriãdri ſãdal. berberis ana
.ʒ.i.dragãti gũmi arabici balauſtie ana.ʒ.ij.cãphore .ʒ.
ſ.téperenꝛ cũ ſuco malorũ granatorũ acetoſorũ ⁊ fiãt
trociſci quorꝫ qlibꝫ ſit põderis.ʒ.i. deꝛ ſibi vn⁹ ĩ mane

ꝛ vnꝰ ĩ ſero cũ aqua frã ꝛ ſirupo ro. mixtꝰ qđ ē ſũmũ ꝛ exptũ rmediũ ad pdictã paſ. Jtē decͭ triaſandali ſyrupꝰ d pſilio zucarum ro. ꝛ hmõi fria: ĩ capitulo d ſiti ex cau ſa ca. dicta. Jtē ad diabetem ꝛ mingētes ĩ lecto. ℞. mirti thuꝛ glandiũ ana. coquanꝛ ĩ aqua: ꝛ addito pau co oleo mirtino et zucaro decͭ ĩ potu. Jtē renes le poris decocti cũ aneto ꝛ ſe. apij ꝛ petro. comeſti mirabi liter ualēt. Trociſci ad idē. ℞. karabe boli mirabola norũ nigrorũ toꝛefactorũ medule grādiũ excorticato rũ ſumach coriandri torefacti ĩ aceto poſiti roſe ſpo dij ſe. lactuce poꝛtulace gũmi arabici ana. ʒ. ii. cõficiã tur cũ ſuco granatorũ acetoſorũ ꝛ decͭ ex eis. ʒ. i. ſ. cũ ſyrupo ro. Et ceſſāte ſiti purgeꝛ cũ aliqua leui collatu ra colerā mũdificāte: ulꝰ cũ aliquo leui ſarmaco ſicut ſupiꝰ ĩ pluribꝰ locis dictũ ē. ꝛ iõ de his hic nõ loquor.

Oditiones. patientibꝰ diabetē unganꝛ lum bi ꝛ renes cũ iſto unguēto. ℞. olei roſ. violꝛ ꝛ mandragore ſuci umbilici ue. aque roſ. ſuci ſempuiue aceti albi. ʒ. iij. omnia ĩcorpo rētur ꝛ aliqualiter calefiāt ꝛ hec in eis addātur. ℞. fa rine ordei lbꝛ. i. roſ. ʒ. iij. mirtilꝰ. ʒ. ij. omniũ ſanda. añ ʒ. i. pulueriʒētur ſubtiliſſime: ꝛ cũ predictis loquoribꝰ ĩcorporētur ꝛ renibꝰ emplaſtrētur. Jtē vitētur ciba ria calida ꝛ ſimilia. ꝛ utantur frigidis.

Capitulum vigeſimumprimum de dolore renum.

Dolor renum fit multis modis. quādoqꝫ ex ca. hu. quādoqꝫ ex frigidis. quādoqꝫ ꝓpter lapidē exiſtentē ĩ renibus. ꝛ talis dolor qui vitio lapidis fit curato ꝛ remoto lapide tan qꝫ eius cauſa principali tollitur ꝛ curaꝛ. Qđ ſi dolor renũ ex ca. fuerit hu. erit acutus ꝛ pungitiuus ꝛ cũ ca lore. vrina ſubrubea ꝛ ſpiſſa quādo ſan. fuerit ĩ cauſa. ulꝰ citrina ꝛ tenuis qñ co. ſuperabundauerit ꝛc. ſigna co. uel ſan. familiaria: de qbus ĩ dolore capitis dictũ ē ſatis ĩ his cāis apparebũt. Cũ itaqꝫ ſan. in cā fuerit fiat minutio de vena mediana: ulꝰ vētoſe ĩ cruribꝰ ꝛ re nibꝰ cũ ſcarificatiõe apponātur. Si vero colera in cā fuerit digeraꝛ materia cũ oxizacara ulꝰ ſyrupo ace toſo. deide aliqua lotura couenīes dtur. Et cliſtere ali qđ lauatiuũ ſibi fiat. Syrupi frigidi ꝛ electuaria frigi da ꝛc. ĩ capitulo d ſiti dicta denꝛ. Serũ caprinũ ſumāt lac. ſe. coiũm bibant. ex oleo roſato ulꝰ vio. uel popu leõ renes ungātur. Sũmitates mirti ĩ aceto cocte re nibꝰ applicētur. ꝛ alia ĩ pcedēti capitulo dicta tribuan tur ꝛ fiāt. Jn hac cā dieta frigida exhibeaꝛ. Quod ſi doloꝛ renũ pp frigidos fuerit humores. adeſt dolor cũ grauedine ꝛ frigiditate vrina alba: ꝛ quādoqꝫ tenu is quādoqꝫ ſpiſſa: quādoqꝫ cũ longis reſolutionibus.

Si ergo pa. fuerit plectoricꝰ precedēte vſu oxime lis compoſiti p aliquos dies purgetur cũ pillulis aure is: uel de quinqꝫ generibꝰ: uel ypo. ulꝰ benedicta laxati ua ꝛ ſimilibꝰ. ¶ Poſt purgationeꝫ fiat iſtud cliſtere ꝛ ſepe. ℞. radicũ quattuor cõmuniũ ſe. lini aneſi turbit ſene ſaſifragie polipodij ꝛ eſule ana. ʒ. i. oĩa ĩ aqua ma rina uel ſalmētina bulꝰ. uſqꝫ ad pfectā decoctiõeꝫ ꝛ adi tis. ʒ. iiij. ſuci mercurialꝰ ꝛ olei cõis fiat cliſtere. Jtē unganꝛ renes ex marciatõ dialtea agripa oleo laurino ꝛ ſimilibꝰ. itrēt bal. ex calidis herbis factuꝫ quod ĩ ca pitulo de ſtrāguria dictũ eſt: ꝛ pdicte herbe balnei epi thimenꝛ renibꝰ. ſacellenꝛ etiā renes cũ pulegio cimino bacis lauri floꝛibꝰ camomille. Electuaria ca. ut diaci minum diaſpmatõ diazinzi. gariofilatũ ꝛ ſimilia den tur. ꝛ dieta ca. detur.

Oditiones. Jnũganꝛ ũguēto iſto quo eg o utor ad dolorē renũ. ℞. olei coſti bacarum lauri amigdalarũ dul. aneti ſcoꝛpionis añ. ʒ. i. dialtee muſceli aſungie poꝛcine galine anatis marciatõ nardi ana ʒ. ſ. armõiaci galbãi ana. ʒ. i. thuꝛ maſt. nucis cipreſſi añ. ℈. ij. ſuci nepite calamē ti artimiſie meliſſe betonice ana. ʒ. i. cere. q. s. fiat un guētũ liqdũ ad lentũ ignē. ꝛ ſi nõ rperianꝛ ſuci fiat cuꝫ decoctione dictarum herbarum ana. ℳ. i.

Capitũ vigeſimũſecũdũ de migētibus ſanguinem.

Ccidit pluries qbuſdã qꝫ mingũt ſanguinē cũ vrina q qñqꝫ ꝓcedit ab epe. qñqꝫ a chili vena. qñqꝫ a veſica ulꝰ renibꝰ. qñqꝫ ex ſaltu ulꝰ pcuſſiõe rũpiꝛ uena ĩ pdictis locis ꝛ mi giꝛ ſanguis ꝛ hoc ſciꝛ p pati. iudiciũ. qñqꝫ ex ſan. abun dantia qđ cognoſciꝛ ex corpis diſpõne plectorica ulꝰ ſanguinea corpoꝛis habitudie: ꝛ ex venis latis ꝛ āplis ꝛ ex ſā. multa quātitate fluēte. Qñqꝫ pp acumē ſangui nis venas ipſas rũpētes: qđ cognoſciꝛ ex colore ipſiꝰ ſan. aliquātulũ croceo ꝛ cũ exit mordicat vgā ꝛ dolo rē infert pa. Si vo a chili uēa ulꝰ a renibꝰ fluat. adeſt dolor in illis ptibꝰ: et adeſt ſan. multꝰ nõ tñ tātus nec ita purus ſicut ĩ precedētibꝰ. Si ab epe uēiat adeſt do loꝛ dextri ypocũdrij et ſgtitas. et ſanguis multus ꝛ pu rus p vrinā emittiꝛ. Si vo a veſica emittaꝛ. qꝫ qñqꝫ ac cidit: adeſt dolor pectis et vge et veſice et partiũ adia cētiũ. et ſan. turbidus et paucꝰ emittiꝛ. unñ nota qꝫ quā do ſan. ab alijs partibꝰ ad veſicā mittaꝛ: cũ veſica non habeat ſan. et cũ veſica ſit ualđ mēbrũ frigidũ et caloꝛ depaupatũ: ĩfrigidaꝛ ibi ipſe ſanguis. et ibi globaꝛ. vn de qñqꝫ emittitur ĩ modũ ſanguiſſuge coagulatꝰ. qñqꝫ groſſus adeo qꝫ inducit oppilationē ĩ collo veſice: ꝛ fa cit ſtranguriā et totaliter priuaꝛ emiſſiõe vrine pp talē opilationē. vnde multi perierũt hac de cā. Si ergo fiat mictus ſan. ex abundantia ſan. ulꝰ ab epe: fiat minu tio de vena epatica dextri brachij. Si vero uēiat a chi li vena uel renibus ulꝰ veſica vena ſaphena flebotome tur ab āteriori parte talli. poſtea decͭ. ʒ. i. ſ. d trociſcis ĩ capitulo de diabete dictis cum ſyrupo roſ. poſtea hoc ēplaſtrũ unde vēit ſan. loco apponaꝛ. ℞. maſt. olibani ana. ʒ. ſ. mumie boli ſan. draco. lapidis emathitis ana ʒ. quartā gũi arabici balauſt. ana. ʒ. ſ. terātur oĩa cũ ſu co plātaginis et oleo roſ. et al. oui cõficianꝛ: et partibꝰ vnde venit ſan. ſupponaꝛ. bal. ſtiptica et cetera q ĩ ca pitulo diſſinterie ſupra diximꝰ ĩ hac cā fiāt. et ſilꝰ dieta dietētur. Qđ ſi ſan. ĩ ueſica coagulatꝰ fuerit: ulꝰ ad ip ſam ab alijs mēbris miſſus fuerit: ulꝰ ēt ab ipſa veſica ꝓceſſerit. comedat circanos et cetera diuretica ĩ capi tulo de cura lapidis dicta. Filoniũ Juſtinum et cetera electuaria ad lapidē ſufficienter ibi dicta ſumāt. et un gātur pectē et peritoneõ ex oleo laurino: pulegio mar ciatõ agripa et ſimilibꝰ ũctionibꝰ calidis. Syrupꝰ ace toſus cõpoſitꝰ et de radici. datꝰ cũ lixiuio facto de cine re vitis et aqua ca. ulꝰ d cinere ligni abrotani ulꝰ ebuli. Radix eius ĩ potu datꝰ mirabilis ē in hac cā. Jus ēt cicerũ nigrorũ ĩ potu cũ vino datꝰ mirabiliter va let. Et epar aſini fel teſtudinis coagulũ leporis: hec oĩa p ſiringā iiecta ulꝰ ĩ potu data ualēt. ¶ Pillule optime ad idē. ℞. ſauine aſſe armoniaci rubee tinctorũ ana. ʒ. ſ. carpobal. blacte biſan. cordumeni ana. ʒ. quartā. cõ ficianꝛ cũ ſuco ſauine. et dētur cũ aqua diuretica. Jtē

abſinthiũ caules agreſti ruta ⁊ paritaria i vino ⁊ oleo
coquanť. ⁊ ſupra pecté ⁊ peritoneõ ẽplaſtrenť. Intrẽt
bal. aque decoc. cauliũ veteꝝ ſenationũ paritarie pule
gij altee malue calamẽti origani ſauine mẽtaſtri folioꝝ
lauri ⁊ teſtaꝝ aleoꝝ. Sumãt trociſcos iſtos. ℞. ſe. ma
ratri apij dauci viol' floꝝ abſinthij. ana tẽpenť cũ ſuco
feniculi abſinthij ⁊ melle. Et ſi ſanies vel ſan. opilaue-
rit collum veſice ſabula vel ſciringa imittatur cum ſu
pradictis medicinis.

Oditiones ad eos q ſanguinẽ pus ⁊ arenu
a las mingũt. ꝯſolidat eniꝫ vlcera. venas ſtri
git arenas educit. ℞. pedis columbini car-
di benedicti ana. lib. i. pĩpinelle qnquener-
uie ſcabioſe ana. lib. ſ. ſauine. ℥. ſ. cimaruꝫ rubi teneri
maꝝ. ℥. viij. teranť ⁊ buliãt i. xxx. lib. vini boni donec
redeat ad ꝯſumptionẽ medietatis. deinde pone tertiã
partẽ mellis diſpumati cũ dicto vino collato. ⁊ coquã
tur vſqꝫ ad ſpiſſitudinẽ. ⁊ de hac ꝯfectione da quãtuꝫ
teſta oui capere põt bis vel ter i ebdomoda ieiuno ſto
maco vel eunti dormitũ: ⁊ ſi vis in eodẽ apozimate ali
qd de cinamomo gariofilis macis ʒinʒi. ſpica ⁊ huiuſ-
modi ſup aſpgeř: erit melioris odoris ⁊ h̃ ꝑ delicatis.

Capitulũ vigeſimũtertium de mingentibus pilos
⁊ furfures cũ vrina ⁊ de ſcabie veſice.

Liqñ pili a renibꝰ veniũt cũ vrina: q in re-
a nũ creanť meatibus: ⁊ fiũt ex materia groſ
ſa calefacta ⁊ deſicata. vñ Gal'. teſtať ſe vi-
diſſe hoiem q minxit ꝑ vrinã pilũ maiorẽ ⁊
longiorẽ palmo vno. ꝯPungunt aũt huiuſmodi pili ⁊
mordicãt veſicã dũ dſcẽdũt. ⁊ faciũt dolorẽ pectinis:
⁊ tẽſiões inguinũ cũ morſu veſice. Furfur ãt ꝓcedit a
veſica aut a puſtul' ibi fcis. aut ex lapide meatꝰ vriales
claudẽte. ⁊ vẽit cũ dolore modico: fac̃ pruritũ gẽitaliũ
⁊ tẽſionẽ. Scabies võ veſice cognoſciť ex aduſtione
vrie ⁊ fetore eiꝰ ⁊ dolore vehemẽti cũ pruritu ⁊ ſedimi
ne furfureo. ⁊ qm̃ i modũ yppoſtaſis ſtat quoddã ſedi-
mẽ albũ i fũdo vrial'. ſꝫ tñ nõ ẽ forme pineate ipm ſedi
mẽ ſic̃ yppoſtaſis. Et qñqꝫ cũ vrina emittiť ſan. cuiꝰ cu-
ra dcã ẽ ſupius. Syrupꝰ mirabil' ad vitia renũ ⁊ ve
ſice: ⁊ ꝑ ill' q pilos ⁊ furfures migũt expertiſſimꝰ. ℞. ſu
ci ſcab. lib. i. ſuci cardi bñdci lib. ij. deide accipe ptiſa
ne ordei pus optie mũdi ⁊ loti i tribꝰ vl' quattuor aqs
calidis: i qua bul'. ℥. ſ. d ſeta rubea i g̃na ticta. ⁊. ℥. i. liq
ritie. ⁊ poſtea additis p̃dcis ſucis ⁊ ʒucari. q. s. fiat ſy-
rupꝰ d q̃ ſumat ql'ꝫ mane. ℥. i. ſ. cũ aqua diuretica ex ſe.
apij feni. dauci bruſci ſpgi petro. aneti fur. ⁊ mẽ. Itẽ
vtãť iſto pul. optimo ad emiſſionem pilorum ⁊ furfuř
cũ vrina. ℞. ſe cõium mund. ſe. ſcariole. papaueris al
bi ⁊ nigri amigdalaꝝ dul. gũmi arabici draganti amili
ſe. portulace malue altee bace reubarbari oium ana. ʒ.
v. ſpodij. ʒ. vi. boli armeni. ʒ. viij. pinearum excortica-
tarum ſe. ſolatri montani ana. ʒ. iij. ſuci liquiri. ʒuchari
pſilij ana. ʒ. v. oia terantur preter pſilium ⁊ ʒucaruꝫ mi
ſce ⁊ fac pul. dentur ex eo. ʒ. v. cum ſyrupo iulep. ⁊ ſi
ſumatur cum lacte aſine magis valet in emiſſione pilo
rum ⁊ furfuris. Trociſci ad predictos pilos ⁊ furfu
res. ℞. granorum ſolatri montani ⁊ ſe. cõmuniuꝫ ana.
ʒ. iij. ſ. boli ar. thuř gũmi arabici ſang. draco. papaue-
ris al. amigd. ſuci liquiritie draganti amili granorum
pini ana. ʒ. vi. ſe. apij iuſquiami charabe boli opij ana.
ʒ. ij. da. ʒ. ij. cum ʒucaro roſ. Iteꝫ precedẽte digeſtio
ne cũ aqua decoc. liqritie ⁊ ʒucari. purgenť cum aqua

fructuũ uel decoctione aque viol'. prunorũ iuiub. ta-
marindorũ caſſie fiſtule mãne et ſimilibꝰ. Item fiat
emplaſtrũ qd renibus applicetur: ex ſpica roſ. mirtil
lis ficis maſtice et ol'o roſ. Itẽ utãtur diapapauere
in modum caſtanee. Iteꝫ iniciatur lac mulieris per
ſiringã tẽp. Itẽ accipiat bis i ſeptimana i mane. ℥.
iij. lactis caprarũ tẽp. cum a mãilla mulſuꝫ eſt: cuꝫ pau
co ʒucaro. Qd ſi veſica ſcabieꝫ patiatur: tunc pri-
mum iniciatur per ſiringam aqua ordei ca. cum mel-
le mixta. et hoc pluribus vicibꝰ fiat. quouſqꝫ videlicet
ſcabies et putredo mundificata fuerit a veſica. et tũc
ꝑ ſiringã ſucũ plantaginis cũ ſan. dra. bol. ar. acatia
lapid emathitis et ſil'ibꝰ puluerizatis i veſica initiamꝰ.
ꝯPectẽ liniatur peritoneõ et virga cuꝫ calidis unguẽ
tis in precedentibus capitulis nominatis et cuꝫ oleis
ibi dictis. Et tunc utantur bal. ſupradictis: et her-
bis calidis: uel ſaltim in ipſa aqua decoc. predictarum
herbarum ſedeãt diu. Bal. etiam de prata quod eſt i
ter neapolĩ et puteolũ in littore maris: Si i eo ſtet plu
ribus vicibus ſe balneando pa. mirabiliter valet. et ſi
bibat ſyrupũ ex aqua illa et ʒucaro factum valꝫ mira
biliter ad vitia lapidis renum ⁊ veſice. probatum eſt.

Capitulum vigeſimumquartum de apoſtematibus
⁊ vlceribus renum ⁊ veſice.

Ccidit qñqꝫ i renibꝰ apã fieri: ⁊ qñqꝫ in vno
a rene. ⁊ qñqꝫ i utroqꝫ ſi i vno tm̃ pa. iacẽs ſu
pra latus ſanũ ſentit alteꝝ renẽ g̃uẽ ⁊ ſuſpẽ
ſuꝫ. vñ in hoc apãte adeſt dolor pũgitiuus
in renibus cũ quadã itẽſiõe ⁊ vrine denigratiõe. Si ẽ
ca. apã huiuſmodi. hec ſunt ſigna. adeſt febris. acuta ſi
tis nimia: dolor cõtinuus capitis: uomitus colericus:
⁊ egeſtio colerica diffic'ltas mĩgẽdi: dolor ardor ⁊ gra
uitas renũ. urina rubea: aut ſanguinolẽta aut viridis i
ſupficie liuida. Si ẽ frigidum apã adeſt urina palida:
uel ſubpalida ſeu alba cum ſubſtãtia ſpiſſa fc. lẽta et do
lor aggrauatiuꝰ ⁊c. ſinthomata ſupradicta ſed leuiora.
In apãte itaqꝫ renũ ex ca. humoř facto: uirtute ⁊ etate
ꝑmittentibꝰ: fiat minutio de epatica cum ſan. ẽ in cã. ⁊
poſtea de ſaphena uel de uena que ẽ ſupra policem uſ-
qꝫ ad tertiũ diẽ. Et ſi ſola co. fuerit in cã. tũc fiat minu
tio ſolius baſilice. poſtea hoc emplaſtrũ renibus appo-
nať. ℞. malue ſapõarie uiol'. brance urſine ana. M. i.
coquantur omnia ⁊ exprimanť. cum pauco butyro ⁊
oleo roſ. mixtis ⁊ ca. ſupra renes epithimetur. Iteꝫ
ſyrupus factus ex ſuco ſcabioſe cardi benedicti ſola
tri et ſcariole ſucis omnibus depuratis: atqꝫ fenicu-
li et ordei mundi et ſe. communiũ et ʒucaro continue
bibant: uel ſyrupum ſuperius ſcriptum detur ⁊ ſyru.
diaquilon. Itẽ lac ſe. coiuꝫ i quo mãne et caſſie fiſtu
le ana. ℥. i. diſſoluta fuerit ſepe bibãt pꝰ bibat ſucũ ſola
tri et ſcariole depuratũ cũ ſyrupo viol'. Itẽ ſi cõſtipa
ti fuerit: fiat qñqꝫ eis aliqd cliſteř lenitiuũ ⁊ leuiť attra
ctiuũ. et cũ aliqua leui deco. ubi ſint diuretica purgẽť.
Qd ſi apã renũ ex frigidis fuerit hu. ungãtur renes p̃-
mo ex oleis ⁊ vnguẽtis ca. in capl'o d uitio lapidis ſcri
ptis. ꝯPoſt ẽpl'ꝫ iſtd ſupra locũ apãtis apponať. ℞. pu
legij abſinthij rute pitarie malue brãche urſine ſe. lini ⁊
fenugreci farie ordei aã. terãť oia ⁊ cũ vio al. optio vſ
qꝫ ad ꝯſũptõeꝫ vini bul'. addito ol'o butyro aſõgia por
cia ⁊ melle. Alid ad idẽ ficꝰ ſice i vio dcoc. cũ radic. al
tee ⁊ epithiate valẽt. itẽ veſica enea ol'o ca. plẽa ⁊ ſup lo
cũ appoſita miromõ vꝫ ⁊ dolorẽ iguinũ mitigat. vẽto

ſa etiã cũ ſcarificatiõe loco appoſita miro mõ ualet et dolorẽ inguinũ mitigat. ubi ẽ apa et ſan. mediocriter cũ ipſa extract⁹ mirabiliter mitigat et multũ ꝯtra dolorẽ apoſtematis ualet. Qđ ſi materia deuenerit ad ſaniẽ. tantũ apponim⁹ ẽplaſtra predicta: et dem⁹ ſyrupũ diaqlõ. ſyrupũ ex ſuco ſcabioſe ſyrupuꝫ ex ſuco abſinthij et apij factuꝫ. ptiſanã ordi cũ ȝucaro ⁊ lac aſininũ lac ẽt vacinũ. uł iumenti. hoc. n. dam⁹ ad ſaniẽ mũdificanduꝫ. Poſtea vero ſanie mundificata ulcerib⁹ ipſorũ renũ cõſolidãdis dam⁹ hos trociſcos. ℞. ſe. cõunium excorticatorũ ſe. citoniorũ ſe. portulace ſe. acetoſelle ſe. lini ſe. fenugreci. ana. ʒ. i. gũmi arabici dragãti amigdalarũ dul. ana. ʒ. ij. granoꝝ pini ſuci liquiritie anã ʒ. i. ß. papaueris nigri. ʒ. iij. mirre croci. anã. ʒ. ß. fiãt trociſci cũ iſuſione dragãti: ⁊ põderet vnuſqſqꝫ. ʒ. i. detur vn⁹ cũ ſapa ⁊ aqua tep. Itẽ dẽtur. ʒ. ij. huiuſmodi electuarij cũ aqua in qua decocta fuerit menta virid. ℞. amigdalarũ mũdatarũ. xxx. dactilł. xxv. pinearũ mund ʒ. i. dragãti. ʒ. iiij. boli. ʒ. ii. ſe. citonioꝝ. ſe. cõium malue portulace, amidi anã. ʒ. i. ß. roſe. ſe. lactu. ſe. iuſqami papaueris pſilij aua. ʒ. ij. ȝucari q̃tũ ſufficit. Accidit ẽt quãdoqꝫ p uulnera renũ pa. mingeꝛ ſan. cui⁹ curã dixi ſuperi⁹ i capitulo de ſan. mictu. Dietẽtur cũ ptiſana lacte amigdał. ſe. coiuꝫ lac cũ aqua decoc. viol. deꝛ portulacã ſcario. ⁊ huiuſmodi ſumat. prouocatiuis vrine utatur. Et ſi ſe. eos dimiſerit largiori dieta paſcantur. Quãdoqꝫ accidit veſicã apoſtemari. ⁊ iſti eiſdẽ ſinthomatib⁹ ĩfeſtãtur. ſicut ⁊ illi q patiũtur apoſtema in renibus hoc excepto ꝙ iſte dolor ẽ i renib⁹. Illorũ vero dolor i pectine ẽ: ⁊ qbuſdã tumor appet i pectine ſiue ſupra pectinẽ febriũt ⁊ nõ poſſunt mĩgere niſi ſtando ⁊ parũ cũ dolore. Et quãdoqꝫ patiunꝛ illoꝝ doloreꝫ ⁊ retẽtionẽ fecum ⁊ extremitatũ frig⁹ ⁊ alienatõneꝫ ⁊ nigredinẽ ligue. Et hec ſigna nulla digeſtione apparẽte i vrina: ⁊ cũ vria ſẽper emittiꝛ clara. ⁊ nõ pmutaꝛ ſpiſſa ⁊ ipſuꝫ apoſtema ad maturitatẽ nõ venit ⁊ dolor perſeuerat itẽſus cũ predictis ſinthomatib⁹: tunc ſignũ eſt mortis. nimius eniꝫ dolor ut ait galien⁹ ſubito proſternit virtutẽ. ꝙ ſi vrina iſpiſſetur ⁊ putredo i fundo urinalis i modũ ypoſtaſis deuenerit ⁊ ſinthomata aleuiẽtur. tũc ſignũ ẽ ſalutis i apatib⁹ renũ ⁊ veſice. Cura igitur apatũ veſice ẽ ꝙ fiant omnia. videlicet i dãdo trociſcos ſirupos: ⁊ ẽplaſtra pectini faciẽdo p ordinẽ ſic i apoſtemate renũ dictũ ẽ hoc excepto. ꝙ dum illđ apoſtema ad ſaniẽ uenerit cliſteriȝeꝛ veſica cũ ſiriga miſſã i virga cũ ptiſana ordei collata cũ melle diſpumato mixtis. ⁊ hoc pluries fiat quouſqꝫ ſanies ipſa a veſica mũdificeꝛ p vrinã. veſica vero optime mũdificata a ſanie qđ poteris cognoſcere qꝛ ãpli⁹ de ſanie cũ vrina non emittitur. ſꝫ vria vẽiẽt ſanguinolẽta pp ulcera q̃ remãſerũt i veſica ex apate mũdificato. tũc mittaꝛ puluis lapidis ematbitis. uł ſan. draco. p ſirigam cũ ſuco plantaginis mixtus uel aliqđ ſimile reſtrictiuuꝫ: de quibus in tractatu de fluxu ſanguinis nariuꝫ multa dicta ſunt ⁊ in capitulo de diſinteria multa dicentur. Quod ſi aliquando nimius fuerit dolor ⁊ inſomnietas in his apatib⁹. ſ. renum ⁊ veſice. fiat cliſtere mitigatiuũ doloris ⁊ inducẽs ſompnũ hoc modo. ℞. ſe. lini fenugreci ana. ʒ. ii. ſe. papaueris opij ana. ℈. i. omnia terantur ⁊ i aqua coquaꝛ ⁊ additis. ʒ. ii. adipis galline liq̃facte miciãꝛ oia p cliſtere. ⁊ ex his omib⁹ icorporatis iſormeꝛ ſuppoſitoriũ ⁊ ſupponaꝛ i ano quia mirabile eſt.

Cõditiões. trociſci experti ad ulcera renũ: q poſt mũdificationẽ debẽt dari ad põd⁹. ʒ. ij. cũ aqua decoc. radicuꝫ coium ⁊ raffani aut cicerũ rubeorũ q ſũt. ℞. quattuor ſe. coiuꝫ mũd. ʒ. v. amili. ʒ. iiij. ſuci liquiritie. ʒ. viij. ſemis portulace. ʒ. iiij. amigđ. dul. mund. auelanarũ mũdatarũ ⁊ aſſatarũ granorũ pini mund ana. ʒ. iiij. ſe. apij dauci eruce ana. ʒ. iiij. gũmi arabici draganti ſe. iuſqami al. opij ana. ʒ. ij. cicerũ nigrorũ. ʒ. x. croci. ʒ. v. cõfice cũ mucilagine dragãti uł cũ ſuco citoniorũ ⁊ ſit quilibet trociſus. ʒ. ij. Experimẽtũ mirabile ad ulcera renũ ⁊ veſice ſecũdũ gentilẽ qui cũ difficultate curanꝛ: qꝛ ſũt loca remota ualde i pfundo poſita: ad quẽ anteqꝫ ueniant medicine perdũt de virtute. Tuꝫ ẽt pp cõtinuas expulſiones ſuperfluitatũ acutarũ mordicantiũ ⁊ cõſolidationẽ ipediẽtiuꝫ. ⁊ ideo cõtinue ulcus renouaꝛ. Ea nãqꝫ cũ quib⁹ ulcera curãtur: oꝫ mordicatõe careꝛ. Jđ oꝫ ãte oia vrinã dulcorare quãtũ poſſe ẽ dulcorari. igitur ⁊ cõſolidaui i mł tis p hũc modum. Miſcui nãqꝫ pul. ſubtiliſſimũ trociſcorum de thure quos deſcribit Raſis nouo almãſoris cũ. ʒ. i. de ſyrupo de papauere ⁊ đ pdicto puluere. ʒ. iij. deide diſtẽperaui. ʒ. i. caſſie fiſtule i decoctõe ſe. coium. cũ aqua bene tẽperetur puluis pdictus. ⁊ totũ hoc tribuaꝛ eunti dormitũ ⁊ cõtinueꝛ hoc regimẽ ⁊ videbis mirabilia. Syrup⁹ ualens excoriatiõi ⁊ ſcabiei veſice. ℞. corticũ ſubtiliũ adherẽtiũ pinearũ nucleis liquiritie mund. roſ. ana. ʒ. i. quodlibet p ſe piſteꝛ ⁊ iſundaꝛ nocte vna i lb. xij. aq̃ feruẽtis mãe buł. uſqꝫ ad cõſũptionẽ medietatis. tũc addaꝛ ſirup⁹ nenufaris. ⁊ iteꝝ buł. denꝛ. ʒ. ij. uel. iij. đ mãe cũ aqua ex his. ⁊ addito maſt. pt fieri electuariũ vtile ⁊c.

¶ Capitulum vigeſimũquintum de illis qui coire non poſſunt ⁊ ad coitum prouocandum.

Unt quidã qui coire nõ poſſunt nec appetũt. Et hec ſunt ſigna i eis: debilitas ⁊ dolor renũ: ⁊ nõ tamẽ multũ fortis: ⁊ ẽ cũ corporis extenuitate ⁊ vrinã emittunt multã ⁊ al. Et cura eorũ ẽ daꝛ eis cibaria digeſtibilia multũ nutriẽtia ⁊ cibaria ipiguãtia ⁊ ſpma augmẽtãtia ⁊ multiplicãtia. ⁊ medicinas alias pucãtes coitũ: de qb⁹ iſerius tractabiꝛ. Tria eni i coitu reqrunꝛ: quib⁹ abſentib⁹ coit⁹ deficit. ſ. appetit⁹: ſpirit⁹ ⁊ hũor. Appetit⁹ qdẽ ab epate uẽit. Spiritus a corde. Humor a cerebro. Qui qdẽ appetit⁹ ex fantaſtica imaginatiõe pcedẽs tãtã delectationẽ iducit i coitu pp motũ ⁊ cõfricationeꝫ omniũ mẽbrorũ corporis. Et dũ mẽbra caleſiũt p calorẽ eliquaꝛ humor: q eliquat⁹ a cerebro p uenas quaſdã: q̃ ſunt poteſt aures trahiꝛ: ⁊ p renes mittiꝛ ad veſicã: ⁊ ſic p virgã emittiꝛ ſpma. ꝙ p uenas: q̃ ſũt p⁹ aures emittaꝛ. pꝫ p ipo. dicẽtẽ i ampho. Quibuſcũqꝫ vene p⁹ aures iciſe fuerit ſemẽ emittere nequeũt: nec generare pñt. Qđ ſi iſti tales: qb⁹ vene p⁹ aures inciſe fuerit i coitu aliqđ ſiłe ſpmati emittãt: ſcias ꝙ nõ ẽ ſpma ſeu ſemẽ certũ: nec faciẽs ad generationẽ. ſꝫ ẽ hu. aquoſus. Sũt qdã alij q vgã tẽdũt: ⁊ ſatis ad coeũdũ laborãt ⁊ emitteꝛ ſe. nequnt. ⁊ alij q vgã nec erigũt nec appetũt: nec ſe. emittũt. Fiat g⁰ i via curatiõis illoꝝ. electuariũ iſtđ qđ dꝛ electuariũ letificãs. ℞. ro. ru. cipi anã. ʒ. v. gariofilorũ maſt. ſpice aſſari cinamomi croci ana. ʒ. ij. macis cardamõi ma. ⁊ mi. nuciſmuſ. ana. ʒ. i. ß. meliſſe florũ boraginis radicis lingue bouis radicis gariofilate exſicatorũ in vmbra folij indi ariſto. longe dra-

ganti añ.ʒ.iij.oſſis de corde cerui margaritaꝝ ana. ʒ.
ij.ſ.teranẗ oia ⁊ cribelentur. deinde radices predicte
⁊ flores in lbꝛ.ij.aque roſ.cũ lbꝛ.ſ.mirabolanorũ em-
blicorum tritoꝝ buẗ.quouſq; tertia pars remaneat.
⁊ addito melle.q.s.pul.predictarum ſpecieꝝ admiſce.
⁊ cũ ſpatula ſalicis quouſq; coctum fuerit ducatur. ⁊
deſuper cum coctum fuerit.ꝯ.i.muſci aſpgaẗ: ⁊ vtã-
tur oẽs eo predictum defectum pa. Aliud electuari
um probatum ⁊ auget libidinẽ ⁊ coitum expertũ. ℞.
ſe.ſpargi ſatirioĩs añ.ʒ.v.budarãge al.⁊ ru.beẽ.al.zin
zi.añ.ʒ.iij.ſe.rape ceparũ albarũ radicis eruce vrtice
dauci oium iſtoꝝ ſe.añ.ʒ.ij.ſquille aſſe ſtinci añ. ʒ. iij.
carda.ʒ.vij.lingue auis.ʒ.i.zucari vel melẗ diſpumati
q.s.da quattuor.ʒ.cũ mulſa vel cuȝ elixatura ſiliginis
vel cũ lacte. Itẽ ſe.eruce tritũ vẗ eius ſucus ſi cũ vi
no miſceatur ⁊ bibaẗ auget libidinem miromõ. Itẽ
ẽt eruca comeſta vel cum caſtratinis vel pulinis carni
bus coquinata idem operatur. Item ſi ſumatur.ʒ.i.
raſure virge tauri: vel cerui interfecti qñ ẽ in amore ⁊
detur cum ouo ſorbili vel cũ vino mirabiliter valet. ꝓ
batũ ẽ. Itẽ ſi ſumaẗ.ʒ.i.gariofiloꝝ tritoꝝ cum lacte
vacino recẽti mirabiẗr auget libidinẽ. Itẽ comede
re carnes ⁊ cerẽbella paſſeꝝ multa i paſtillo vẗ i brodio
⁊ oua molia cũ galanga gariofilis cinamomo ⁊ zinzi.
ꝯdita mirabiẗr valẽt ad libidinẽ.⁊ ẽt ſpma augẽt.ꝓba
tum ẽ. Itẽ galanga maſticata ⁊ ſatirion.vel cũ vino
bibita libidinẽ auget. Itẽ cicer auget libidinẽ ⁊ coi-
tum ſupra oĩa.Et hec ẽ cã q: in coitu tria requiruntur
ſ.calor ſtimulãs vẽtoſitas eleuãs: ⁊ humor abundans.
Et q: cicer hec tria facit.iõ multũ cõpetit ad ꝓuocãdũ
coitum. Cepule ẽt cocte: ⁊ fabe ⁊ huiuſmodi vẽtoſi
tatẽ generãtia ad coitũ valent. Itẽ pinee ficus ſicce
amigđ.dactili paſtinace fiſtici diaſatirion diazizi. ⁊ hu
iuſmodi electuaria libidinẽ augẽt. Electuariũ pro-
batũ i quodã iuuene nõ valente coire: ⁊ ſtatiȝ cũ vſus
fuit eo coiuit. ℞.ſe.lini ſpargi papaueris al.ſiſami pur
gati farine ciceꝝ ⁊ fabaꝝ amigdalaꝝ dul.añ.ʒ.i.ſe.vr-
tice pipis añ.ʒ.iiij.penidiaꝝ.ʒ.iij.teranẗ oia ⁊ cũ melle
ꝯficianẗ.⁊ da admodũ.ʒ.i.ſ.cũ vino dormitum eunti.

Electuariũ aliud optimũ ad ꝑdicta ⁊ probatũ. ℞.ci
mini eruce ſatirioĩs.añ.ʒ.x.zinzi.ʒ.xv. pineaꝝ mũđ. ʒ.
xx.aniſi.ʒ.viij.tere ⁊ frica diutiſſime cũ butyro: ⁊ cum
melle ꝯfice.da.ʒ.v.eunti dormitũ ⁊ deſuꝑ bibat elixa-
turã de kerua cũ melle mixtã.⁊ vngaẗ vẽter cum oleo
ſambucino: i quo decoctũ ſit piretrũ. Aliud electua
riũ qđ valet frigidis ⁊ coire nõ valẽtib⁹.℞.zinzi. aniſi
carui piretri.añ.ʒ.vi.ſe.elebori al.cepaꝝ albaruȝ eruce
ameos añ.ʒ.iiij.pipis ni.⁊ lon.olibani nuciſmuſ. añ.ʒ.
ij.mellis.q.s. ¶Pilẗe probate ad illos q coire ñ pñt.
℞.ſeminis cepaꝝ alb.teſticẗoꝝ vulpis cerẽbelloꝝ paſſ.
floꝝ palme maſculine thuꝛ̃ maſculi añ.tẽpera cũ aqua
ca.⁊ fac pillẗas i modũ ciceꝝ ⁊ des.vij.i ſero ⁊ nõ plus
q: poſſet deficere.Et ſi volueris ꝙ ceſſet libido ſucuȝ
memithe vel aquã decoc.ipſi⁹ bibat. Aliud optimũ
ad idẽ.accipe.ȝo.cerẽbella paſſeꝝ vel plus vel min⁹ ꝺm
voluntatẽ tuã ⁊ duc ea diutiſſime i catino ⁊ accipe tm̃
dẽ đ ſepo qđ ſtat circa renes yrci ſtatiȝ iterfecti. ⁊ ãbo
friganẗ iſimul i ſartagine adde melẗ.q.s. ⁊ decoq faci
as i modũ electuarij quouſq; idureſcat. ⁊ trociſcos i
forma i modũ groſſe auelane de qb⁹ des vnũ añ coitũ.

Aliud probatũ corroborãs valde coitũ.accipe radi
cem baucie ⁊ ſe.ei⁹: ⁊ aquã decoc.cicerũ nigroꝝ ⁊ mel
diſpumatũ ⁊ al.añ.decoquanẗ vſq; ad ſpiſſitudinẽ.vl-
timo adde parũ croci. Quidã addũt galangã cinamo
mũ ſpicã nucẽ muſcatã gariofilos zinzi.hoc.n.i cã ſri.
ẽ probatũ. Aliud corroborãs venerẽ maxie ⁊ augẽs li
bidinẽ.℞.lactis vacini recẽtis ⁊ aque añ.libꝛ.i. buliãt
iſimul donec lac ſolũ remaneat ⁊ aqua euaneſcat.dei-
de ſuppone butiri vacini recẽtis ⁊ melẗ diſpumati añ.
coclearia.ij.⁊ oia iſimul buẗ.⁊ denẗ ꝑ plures dies. pre
cedẽte tñ vſu alicui⁹ electuarij ex ꝑdictis. Unguẽtum
ad coitũ prouocãdũ mirabile.℞.olei ranini olei ex flo
re cepe canini.olei i quo formice alate necate fuerint.
olei ſiſamini añ.ʒ.i.piretri ſtafiſagrie ſe.vrtice añ. ʒ. i.
ſ.pulueriȝenẗ oia ⁊ i ꝑdictis oleis coquãtur: ⁊ adde ce
re.q.s.⁊ vnguẽtũ fac de quo vngantur teſticuli renes
virga pitoneõ ⁊ pectẽ q: mirabiliter valet. Itẽ oleũ
de lilio ſambucinũ coſtinũ vel abſinthij vel balſaminũ
vel oleũ nucis vel auelanarũ in qb⁹ buẗ. ſe. laureole ⁊
piretri trita.vnũquodq; ꝑdictorũ oleorũ vel oia ſimẗ
ſi inunganẗ ꝑdicta loca mirabiliter valẽt ad coitũ pro
uocãdũ. Unguẽtũ aliud ad ꝑdicta optimum. ℞. euſor
bij galbani añ.ʒ.ij.ſe.aneti vrtice caſtor̃.añ.ʒ.i.piretri
ʒ.iij.ſ.olẗi qđ fit de florib⁹ cepule canine.ʒ.i. ſ. cere. ʒ.
vij.oia teranẗ ⁊ in modũ vnguẽti ꝯficianẗ. ⁊ vnganẗ
ꝑdicta loca ex hoc vnguẽto probatũ ẽ. Qđ ſi volun
tatẽ veneris volueris extinguere: inunganẗ genitalia
ex ſuco apij vel rute ⁊ predicti ſuci in potu ſumantur.

Itẽ nota ꝙ moderat⁹ vſus coit⁹ ſatis vtilis ẽ.⁊ cõ-
petit ẽt i regimine ⁊ cuſtodia ſanitatis.Et homo tẽpe-
ratus vtẽs eo tẽperate diuti⁹ dȝ viuere. Coit⁹ autẽ
moderatus nõ reſoluit humiditatẽ q̃ ẽ fundamentum
vite.Sed ſolũ illã q̃ ẽ ſuperfluitas reſiduitatis: que ſi i
corpore retineẗ plus debito: ꝯciperet in ſe plures ma-
las qualitates ⁊ fieret venenũ: niſi ꝑ coituȝ euacuareẗ:
qđ q̃ȝpẗm infeſtaret naturã plus inquã q̃ȝ aliqua alia
rũ ſuꝑfluitatũ.Et in hoc ꝯcordãt alij auctores i cõmẽ
to ſupra tegni gaẗ.ibi venenorũ qdẽ vſus ⁊c.Et Ga.⁊
alij q̃ȝplures auctores ⁊ philoſophi ⁊ viri ſapientes
ꝯcordãt vbi veritas repiẗ. vbi vero non: nõ.Et hoc oi
no de moderato coitu dico.⁊ hora ꝯgrua coitus ẽ ꝙ
nõ coeat qs niſi poſt ſomnũ.⁊ iam cõpleta tertia dige-
ſtione.Ita ꝙ in illa hora qñ fit mẽbra ſint cõplete nu-
trita: ⁊ in ipſis reperiaẗ adhuc humiditas: q̃ reſidua eſt
ipſis mẽbris: q̃ dȝ eſſe materia coitus. Et qdã dixerũt
ꝙ vti coitu ſemel i ebdomoda ſatis ẽ.alij bis.alij ter ⁊
i hoc ꝯcordo. Et ſi homo vlteri⁹ ꝓcedat: ille coitus ẽ i
moderatus.coitus aũt imoderat⁹ reſoluit fundamẽtũ
vite ſine dubio ⁊ vitã abbreuiat q: humiditatem nutri
mẽtalẽ euacuat.vñ iſti vtentes coitu imoderato ſunt
breuis vite.⁊ cito moriunẗ. Ideo dicit philoſoph⁹ ꝙ
paſſeres ſunt valde breuis vite: q: multũ coeũt.Si qs
igitur fuerit imoderato coitu nimis extenuatus ⁊ con
ſumptus.ſedeat in ꝯca munda nudus: in qua. xxx. vel
xl.oua ſint fracta: ⁊ oia predicta oua per anum attra-
hat.Cibarijs itaq; nutritiuis ⁊ reſtauratiuis electuari
is ⁊ balneis vtaẗ.ſecunduȝ ꝙ in capitulo de ethica: au
xiliante deo dicam: in libro vȝ febrium.

Dditio.electuarium optimum qđ auget li
a bidinem ⁊ voluntateȝ coeundi.℞.radicis
dauci domeſtici abiectis interioribus libꝛ.
ſ.gũmi arabici.℥.ſ.teranẗ ambo optime ⁊
℥.i.olei ſiſamini ⁊ melẗ.℥.iij.⁊ oia iſimul miſce ⁊ in ſta-
gnato friganẗ donec ſimul ꝯdempſenẗ. deide adde vi

tella ouorum.v.⁊ parū miſce ſupra igneȝ:⁊ ab igne ſta
tim deponatur:⁊ pul.iſtarū rerū admiſce. ℞. galange
ſe.eruce piperis longi gariofilorū cinamomi ſe. herbe
ſeſeſis ſe.raparū ⁊ ceparū dauci añ.ʒ.ij.croci.ʒ.iij.con
ſeruentur in nitido vaſe ⁊ dentur coire volentibus de
ſero ī modum.ʒ.ij. Si vis reddere mulıereȝ valde de
lectabilē in coitu:ſic ꝙ te diliget multū:fac hoc vnguē
tum.℞.euforbij piretri cubebe piperis añ. tere ſubti
liter ⁊ incorporabis oīa cū duplo ſui fellis taurini vel
bouis.⁊ cū vis coire inunge virgā ⁊ in vuluam mitte.
qꝛ affectuoſe coibit mulier:⁊ te diliget.

¶ Capitulū vigeſimumſextū de extinguenda libidine ⁊ voluntate coeundi remouenda.

m Ulti in diuerſis monaſterijs ⁊ religioſis lo
cis reperiuntur qui vouerunt caſtitatē deo
qui pluribus vicibus diabolo inſtigante: ⁊
ēt qꝛ cibaria ventoſitatē generantia come-
dūt quottidie:que augent libidinem miromodo coire
appetunt ⁊ virgā tendunt.vnde hec paſſio dicitur ſati
riaſis:⁊ fit ex ca.ventoſitate ⁊ multa.Et in ſatiriaſi eſt
īmoderata erectio virge.fit quādoqȝ maioribus ⁊ eta
te prouectis cū imaginatione ⁊ delectatione.quando-
qȝ fit in pueris abſqȝ delectatione ſeu imaginatiōe coi
tus.Et qꝛ iſtum librum in monaſterio caſſe noue ordi-
nis ciſterciēſis cōpilaui ꝑmanens cuȝ monachis amo
re abbatis ⁊ prioris ⁊ mōachorum illius loci:quedam
que faciunt ad remouendum coituȝ in hoc loco dicā.
cum interſit religioſis caſtitatem precunctis alijs ho-
minibus cōtinere. No.igitur ꝙ coitus multis mo-
dis remouetur. ¶Primo per aliqua que remouent in-
tenſionem vel acumen calor̄.⁊ ſic remouetur per res
frigidas ſicut per infuſionem teſticulorūȝ in aceto vel
ſuco herbarum frigidarum.⁊ per aſſumptionem rerū
frigidarum:⁊ per odoratum camphore que ē frigida.
Secundo remouetur per aliqua que reſoluunt vento
ſitatem ⁊ remouetur per aniſum ciminuȝ carui ⁊ ſimi
lia ventoſitateȝ reſoluentia.Tertio remouetur coitus
per ea que reſoluunt ⁊ deſiccant ſperma ⁊ ſic remoue
tur per agnum caſtum ⁊ per ſimilia ipſum ſperma de-
ſiccantia.Quarto remouetur coitus per vehementeȝ
imaginationē in ꝯtemplādo ipſam cām primā:⁊ ſic re-
mouet̄ in religioſis ⁊ ſanctiſſimis viris:q vehemēter
cogitant ⁊ contemplant deum.Quinto modo remo-
uetur per ieiunia ⁊ labores ⁊ per mala cibaria ⁊ ꝑ ma-
le iacere. Iſta enim oīa corpus affligunt ⁊ ſperma
deſiccatur.⁊ ſic appetitus coeundi amittitur.remoue
tur ēt in ꝑpetuum vltimo mō ꝑ abſciſionē teſticulorū:
ſed hoc nemini ꝯſulo facere.Et hoc faciunt fieri qui-
daȝ reges hodie ⁊ principes.faciunt.n.quoſdā ſeruos
ſuos caſtrari ⁊ amputari eis teſticulos vt ſeruiant do-
minabus ⁊ vxoribus ſuis. Ad extinguendam itaqȝ
libidinem ⁊ voluntatem coitus amputanđ.℞.lenticu
le aquarum.ſe.latuce portulace ⁊ papaueris añ.ʒ.i.co
quant̄ ī aqua ⁊ addito ȝucaro fiat ſyrupꝰ ⁊ ī potu det̄.
Itē ſyrupꝰ roſ.nenufaris ⁊ huiuſmodi frigida ī po
tu data valet.Et oximel factū de ſemine ſpargi bruſci
⁊ ſe.agni caſti coriādri granorū ſolis rute ⁊ cimi ī po
tu datuȝ miromō valet.Syrupꝰ rute agreſtis vel ipſa
ruta ī aqua cocta cū cimino ⁊ aniſo:⁊ aqua decoc. ipſi
us in potu data miromō valet ad coitū remouenduȝ.
Itē odorare camphoram multum valet. Seder̄
ēt ſupra lapidē marmoreū multū valet.vel ſuꝑ lapidē
multū frigidum vel ſupra terrā humidā in illo impetu
duȝ adeſt maxia ueneris ſtimulatio.⁊ etiā infundere te
ſticulos vel pitoneō ⁊ virgā ⁊ renes ī aceto forti vel ī
ſuco cibalarie vel vermicularis.vel alicuiꝰ herbe frigi
de cōſiſis multū valet. Itē circuire ⁊ ſternere paui-
mētuȝ domꝰ ex herbis frigidis ⁊ facere lectū ſupra frō
des agni caſti:vel etiā manubriū cultelli ex ligno ipius
agni caſti facere fieri:⁊ ſecū deferre miromodo remo-
uet volūtatem libidinis. Itē cocture facte in tibijs
⁊ portare eas apertas vt ſemꝑ humores emittāt: mul-
tū cōſumunt ipam humiditatē ſꝑmaticā.⁊ faciūt homi
nē coitū nō appetere. Itē flebotomia de vena ſaphe
na pedū que eſt ꝓpe cauilā:quādoqȝ facta multū valet.
Itē appoſitio vētoſarū ſupra pulpas tibiarū cū ſca-
rificatione multū valet. Itē caſtoreū cum ſirupo ali-
quo facto ſumptū valet.⁊ ruta comeſta cum aceto:⁊ ēt
mucilagine pſilij.Et in ſucis herbarū frigidarū infun-
dantur teſticuli peritoneū virga ⁊ renes.vigilie ieiunia
dieta frigida ⁊ lectus durꝰ iniungātur ⁊ nō expolient̄:
nec nuda carne iaceāt in moli culcitra.⁊ paucis cibis
⁊ potibus vtātur.⁊ a calidis cibis ⁊ generātibus ven-
toſitatē vt ſunt fabe cicera: ⁊ a ſimilibus ſe abſtineant
quantum poſſunt.

a Dditio.exſicantia ſꝑma ca.ſunt liliū torefa-
ctū ⁊ nō torefactū ſe.rute ſe.agni caſti cala-
mētum euforbiuȝ ſandaraca mirra ciminū.
⁊ de cōpoſitis diaciminū eſt exſicatiuum ſꝑ-
matis valde ſi ſumat̄ cū aceto ſi eſt calefactū. Exſican-
tia ſperma fri.lētes ⁊ aqua earū ꝓprie cocte cū ſe.cana
bino lȝ ēt ca.nenufar coriādrū ſe. protulace ſucꝰ cāne
aqua lactis de qua ē extractū butirū vehemētis aceto
ſitatis ⁊ farina glādiū acetū ſe.canabinū ſe.lactuce for
tiſſime abſcidit ſꝑma qñ aliqs multū vtit̄ eo.Et ex ole
is.oleū.n.minorat ſꝑma.et emplaſtra cū ſubtiliatiuis
⁊ herba iuſqami al.⁊ ni.Similr̄ melōes cū ceruſa ablu
ta ⁊ plūbo aduſto ⁊ chimolea ⁊ aceto. Et iterū infrigi-
datiuū cōpoſitū eſt ſe.lactuce ſe.iuſqami al.citruli ſe.en
diuie pſiliū fiat ex his frigiduȝ.inceſſus nudis pedibus
aufert deſiderium coitus.

¶ Capitulū vigeſimumſeptimum de inuoluntaria ſꝑmatis emiſſione.

ſ Unt aliq q ſꝑma iuolūtarie emittūt: ⁊ abſ-
qȝ intēſione virge.⁊ ſine mulieris concupi-
ſcētiā.Et hec paſſio gomorea ē valđ turpis
paſſio ⁊ hȝ fieri ex defectu virtutis cōtētiue
vaſorū ſꝑma retinētiuȝ.vel ex nimia ſꝑmatis abundā
tia.Aut ꝓpter aliqđ cōtinens mēbra.aut expellēs con
tenta.vt in epilēico cōtingit:qm̄ epilēici ſpumam per os
emittūt cū ceciderit.⁊ parū de ſpermate ꝑ virgā ⁊ etiā
de ſtercore parū emittunt in ipo caſu ſicut dictū eſt in
ꝓprio capitulo de epilēia. Gomorea aūt facta ꝓpter
abūdantiā ſꝑmatis ex multitudine humorū proueniēs
cognoſcit̄ ex plectorica corporis habitudine ⁊ plenitu
dine venaꝝ ex emiſſiōe ſꝑmatis in multa q̄ȝtitate ⁊ cuȝ
aliquātula delectatiōe. Si vō ex debilitate virtutis
cōtētiue vaſorū ſꝑmatis nō valētiū ſꝑma retinere fiat
hec paſ.⁊ nō adſūt ṕdicta repletiōis ſigna nec in tanta
q̄ȝtitate ſꝑma emittit̄.⁊ ē abſqȝ oī delectatione ⁊ adeſt
palor ⁊ macies corpis.Si igit̄ ſan.noſcat̄ eē in cā: fiat
minutio de ſaphena:vl̄ de epatica vena . poſtea ſirupi
frī electuaria frīa ⁊ dicta frīa iniūgāt̄.lactuce cū aceto
comeſte multū iuuāt:īfrigidāt.n.⁊ inſpiſſant ſꝑma.

Itē ſe. lactuce ſe. portulace lēticule aquaꝝ ī aqua ꝺcoc. ⁊ bibita miromodo valēt curcubitas citrāgulos cū citrulꝰ ⁊ portulꝰ ſcariolā ⁊ hmōi frigida ſumāt cum aceto uel agreſta condita. A cibis nimiū nutrientibus ⁊ uētoſitatē generātibus abſtineāt. ⁊ etiam a cibis nimium augmentantibus. vtātur etiā electuarijs frigidis ⁊ cibis ventoſitatē extenuātibus ſicut ē diaciminū aniſuꝫ ruta ⁊ anetū. ⁊ ſimilia. Qꝺ ſi cū his nō curet renibꝰ virge ⁊ teſticulꝰ apponātur hec. ℞. maſt. olibani ſtoracis calamite ana. ℨ. ſ. pulueriꝫent oīa ꝺeide pſiliū tritū ī aqua roſ. uꝰ plu. ꝑ noctē īfūde. ⁊ cū hoc ꝑdcā oīa incorpora ⁊ predictis locis applica. Coxe aūt ⁊ pectē coopeꝛiant lana ſucida īfuſa in ſuco ſempuiue: ſolatri: vermicularis cibalarie: ⁊ ſimiliū additis oleo roſ. vi. vꝰ mādragoꝛe vꝰ nenufaris ⁊ ſimilibꝰ. mirra ēt uꝰ ſe. caſſie litrita ⁊ in aceto ꝺecocta ⁊ cataplaſmata. ⁊ lamīa plūbea renibus appoſita q̄ minutiſſime ꝑforata fuerit ⁊ ea ēt q̄ diximus in capitulo ꝺe ꝺiabete ī hac egritudine facta iuuāt et in hac cā competunt.

Capitulum vigeſimūoctauum ꝺe īflatiōe ruboꝛe ardoꝛe ⁊ excoꝛiatione teſticulorum.

Quādoqꝫ īflāt teſticuli ⁊ vga. ⁊ hoc fit q̄ñqꝫ ex groſſa vētoſitate ſine hu. vitio. ⁊ q̄ñqꝫ cū hūoꝛis vitio. humoꝛ ī cā eē cognoſcit ex plenitudine venarū ⁊ ex habitudine coꝛpis plectoꝛica. Inflatio ergo teſticuloruꝫ cognoſcit qꝛ viſui pꝫ. ⁊ ē cuꝫ ꝺoloꝛe ardoꝛe ⁊ loci extēſiōe. nec in tuſſiēdo dolor augmentat: vel maioꝛ fit extēſio ī teſticulis: quia ſi hoc eēt: iā eēt crepatur ſignū ⁊ nō ſimplicis īflatōis. In crepatis. n. q̄ñ tuſſiūt magis augmentat eoꝝ inflatio ⁊ doloꝛ in pectine et ī teſticulꝰ augmentat. Tūc hoc ñ accidit his q ſolū patiunt īflationē. ⁊ per hoc diſcernit īflatio a crepatura. Inflat. n. q̄ñqꝫ virga ⁊ hoꝝ īflationū. ſ. teſticuloꝝ et virge eadē eſt curatio. Curētur igit pa. hmōi tumorē ī teſticulis vel ī virga hoc mō. coꝛpoꝛe exiſtēte plectoꝛico ⁊ viribꝰ ⁊ etate ꝑmittētibꝰ. fiat minutio ꝺe ſaphena: q̄ eſt ſupꝛa cauilā pedis: uel ſi vis qꝺ meliꝰ ē īcidat ipa ſaphena ſub genu ad mēſurā vniꝰ palmi: qꝛ ibi inuenieᵗ. et extrahat ſanguis ꝫꝫ vires. poſtea ēplm̄ illud locis tumefactis apponatur. ℞. fabaꝝ fractarū excoꝛticataꝝ. ℥. iij. cimini. pul. ℨ. i. ſ. coquātur hec duo in vino optīo ⁊ terātur et ſupꝛa pānum extendātur ꝑus tñ oīa īſimul piſtētur et cū pauco butyro oīa īcoꝛporētur. Et hoc emplm̄ pluries ī die teſticulis calidū applicet: uel virge tumefacte qꝛ omnē tumorē remouet. ꝓbatū eſt. Aliud ꝓbatuꝫ ad quēlibet tumorē remouēdū virge: vel alteriꝰ cuiuſcūqꝫ ꝑtis coꝛpoꝛis. ℞. tribuloꝝ marinoꝝ lib. i. ſtercoꝛis bouini lib. i. terātur ambo et ī aqua marina vel ſalmētina optime coquātur. et ſupꝛa loca tumefacta apponāt. q̄ñ ꝓ certo oēm tumorē remouet. Aliud ad idē. fabas fractas miliū vel panicū vnūqꝺqꝫ ꝑ ſe cū oximelle uel cuꝫ vino ꝺecoqui fac. ꝺeinde cū butyro ⁊ terbētina incoꝛporētur: et cataplaſmēt. Aliud ad idē. ℞. folioꝝ malue violꝰ. radicis lilij celeſtis rute cimini ficuū ſicarum vuaꝝ paſſarū pitarie abſinthij cātabri brāce vr. ana. terātur oīa ⁊ cū vino optīo coquātur: ⁊ cū aſongia vꝰ butiro īcoꝛporētur. ⁊ pluries hoc emplaſtrū locis tumefactis appone in die. Itē ſi fuerit dolor et ardoꝛ et feruoꝛ maximꝰ in teſticulis vꝰ virga ꝑꝑ tumorē eoꝛuꝫ: vngant ex tali vnguēto. accipiat butyrū recēs ſine ſale et ad. x. aquas recētes lauet qualibet vice aquā renouādo. ꝺeide paꝝ reſoluat ad ignē et poſtea īfrigidari permittat. et adde paꝝ lactis mulieris. ⁊ īnūge loca dicta. Uel vngant ex olo ad nouē aquas loto vꝰ ex vnguentu populeō: q̄ñ optīa ſūt hec ad ardorē ⁊ ruborē ⁊ dolorē virge et teſticuloꝛū ex cā ca. fcm̄. Alid ad ſupꝛadcā optimū. ℞. ſuci cibalarie vermicularis ſolatri ſempuiue et hmōi aliaꝝ herbaꝝ frigidarū et ſucū eaꝝ extrahe ⁊ cū populeō oleo ro. vꝰ vio. miſce. et ꝑdicta loca ī qbꝰ fuerit ardoꝛ doloꝛ ⁊ īcēdiū inunge. Aliud optimum ad ruborē ardorē dolorē incēdiū et excoꝛiationē virge ſeu teſticuloꝛuꝫ. ℞. chimolee vernicis raſine mirre colofonie betonice ana. terant oīa et cū oleo roſ. vio. vel vel cōi īcoꝛpoꝛētur. et loca ī qbꝰ fuerit ardor rubor doloꝛ et excoꝛiatio inunguātur. Unguētū ēt al. qꝺ fit ꝺe ceruſa litargirio oleo roſ. vio. vel cōi vnctum valet ad omnia ſupꝛadicta.

Additio. q̄ñ teſticuli ſūt inflati īmoderate. et ꝑ ēplaſtra vnctiones purgatiōes ⁊ alia r̄media nō tollit hmōi inflatio. ⁊ apparet pellꝰ teſticuloꝛū lucēs extra: ⁊ ꝑ tactū ipoꝛū cū manu ſentit aquoſitas in eis exiſtēs: ē tūc hernia aquoſa. vnde timēdum ē nē oua putreſcāt que ſunt in teſticulꝰ et ꝑꝑ hoc apprehēdant teſticlꝰi ſub radice ipoꝝ ad q̄ntitatē vniꝰ vel duoꝝ digitoꝝ: et ꝑforet pellis cū ferro calido: ſicut ſcis: et ponat ibi laqueus cū pēna galine et exibit inde aqua clara multa: ⁊ ceſſabit tumor. Ad tumorē ſeu īflationē virge et teſticuloꝝ ſcabioſa ⁊ fumus terre ꝺecoquātur ī aqua: et in illa aqua ca. teſticulos ⁊ virgā teneat. Et ex ꝑdictis herbis piſtatis cū fabis fractis coctis et cimio pulueriꝫato cū aſungia īſimul mixtis fiat emplaſtrū ⁊ locis tumidis ſupponatur. qꝛ eſt mirabile ſtati tumorē remouēs. Quidā puer totus īflatus erat: ⁊ teſticulos īflatos habebat a medicis ꝺeſpatus: cui q̄dā mulier ꝺedit ꝑ plures dies mane et ſero. ℥. ij. ſuci pitarie ꝺepurati: ⁊ fecit ipm̄ in die bis balneari in aqua ꝺecoc. limaciarū et addidit tribuloꝛū marinoꝛū yreos pitarie roꝛis marini abſinthij et folioꝛuꝫ lauri ana. et liberatꝰ eſt cito. Experimētū magiſtri mei ꝓbatū ad tumorē teſticuloꝛū. accipe ficꝰ ſicas al. milefoliū roſ. ⁊ ſtercꝰ caprinū. ana coquātur ī vino al. oīa hec et poſt in ſaculo lineo ponātur et dictꝰ ſaculus q̄ntū pōt pati ponat ſupꝛa teſticulos: et hoc fiat ſepe et ſepius exꝑmēdo inde vinū qꝛ cito tollit. Ad idē ℞. vnguēti dialtee lib. ſ. olꝰi aneti quartā. i. miſce et vngat.

Capitulū vigeſimūnonum ꝺe puſtulis carbūculis ⁊ fiſtula in membꝛo virili et teſticulis.

Aliquādo naſcuntur puſtule in virga vꝰ in teſticulis. quibꝰ eruptis fit vlceratio in predictis locis ⁊ cancer ſeu fiſtula. i. puſtula q̄ñ qꝫ excoriatur ibi. Puſtule itaqꝫ dicte ſic curentur. Primo fiat flebotomia de ſaphena pedis. Et ſi ſuperfluus humor fuerit mundificetur cum aliqua medicina conuenienti. Poſtea inungantur loca ex ſapone: ⁊ cum aqua ca. lauentur. deinde maturatiua deſuper ponantur. ſicut ſunt folia malue in aqua cocta ⁊ cum aſongia piſtata. vel ſcabioſa piſtata ⁊ cum aſongia uel butiro mixta: ⁊ ſupꝛa peciam lini uel folia caulis extendantur. ⁊ locis puſtuloſis apponant. hoc enim tollit doloreꝫ ⁊ inflationē. ⁊ maturabit ipſas puſtulas ꝑoptime. hec omnia fiant quouſqꝫ puſtule crepuerit: et ſanies ab eis emanauerit. Et tūc lauet optīe puſtule ſic fracte cū vi. decoc. ſaluie ca. uꝰ cū aqua ca-

lida cũ ſapone mixta: ⁊ ſic a ſanie mundificabunt. Et ſi ſub capite virge fuerint inuerſe virga: ⁊ lauetur cum pdicto vino. vel ſi in pueris fuerint paruis: lauent cū lacte mulieris. deinde pul. ꝯſolidatiuus deſup ponat: q fit de pice greca thure maſtice aloe roſ. caſſia lignea mumia ſarcacola ſan. draco. bolo ar. radice tapſie con ſolide ⁊ ſiſibus añ. de qbus in pluribus capitulis. vt i capitulo de fluxu ſan. narīū dictū ē. pul. factus ex ſola cortice teſtudinis ꝯbuſte virge ⁊ teſticulo vlcera pri us lota cū lacte mulieris curat ſi pluries ſuperaſpgat.

Qd ſi pdicte puſtule nō fuerint curate: ⁊ ibi cancer vel fiſtula fuerit generata: apponat pul. tartari ſubtiliſ ſime pulueriʒati vel pul. ex ſe. aneti bombacis ⁊ faba nigra i pignato cōbuſta. vel pulegium pulueriʒatū ⁊ ſaluia pulueriʒata añ. cū aloe olibano maſt. ⁊ roſ. de ſup ponat. ⁊ ipſa loca cū vino decoc. pulegij ⁊ ſaluie la uent. cū his enim ſolis cancer curabit ſi leuis paruus vel nouus fuerit. Si vero cācer fuerit periculoſus ⁊ fortis. lauet cū aceto forti. vel cū vrina pueri virgi nis ca. ⁊ pul. affodilo vel aliqd de alijs pul. in capitu lo de cancro in gingiuis nato dictis ipſi cancro ſeu fi ſtule apponat. ⁊ ēt q̄ in capitulo de fiſtula dicent. Qd ſi ipſe cancer ſeu fiſtula i tm̄ fuerit fortiſſima. ꝙ quaſi iā totū mēbrū occupauerit: ⁊ beneficio dicta medicina rū ſeu pul. curari non poſſint. Tūc vltima medicina ē ipm cancrum cū raſorio optime icidere vſq ad viuū. poſtea cū ferro candēti argēteo vel aureo coquere ip ſam radicē cancri. poſtea loca illa ſicut cetera vulnera curent ſecundum ꝙ in cirurgijs diuerſis plenius dog ma de hac re traditur.

Oditio. qdā hēbat multas puſtulas in teſti culis plenas putredine cū dolore magno: cui apponi feci lapatiū acutū ſcabioſa mal uam añ. i vino cocta ⁊ cū aſongia ꝯfecta: ⁊ inungi loca cū vino decoc. ſaluie ⁊ lauri. ⁊ cito ꝯualuit pa. Ad ardorē ⁊ ruborē ⁊ cancrenā: q̄ fiūt in mēbro virili expertus bul. roſ. ⁊ folia ⁊ ſemina mirti i vino al. ⁊ ex ipſo ca. lauet mēbr ſepe ⁊ ſepius. ⁊ poſt pul. alumis ʒucarini ſupaſpgat. Ultimo vero cū mortificatū vide bitur raſuram panni ſubtiliſſime cum cultello abraſi ponatur donec liberetur. Contra indignationem neruorum ⁊ duritiem eorum expertū radices altee in vino al. decoqui fac ⁊ cum aſongia galine tere ⁊ ſuper pone. probatum eſt.

Capitulum trigeſimum de crepatura.

Pueres icurrūt crepaturā q̄ ſepe accidit iu uenibus ⁊ robuſtis viris: q volūt nimis ſal tare vel currere vel maxima pondera porta re: vel petras groſſiſſimas iactare: vl' eas vi rilr eleuare vel ex nimio ⁊ alto clamore: ⁊ filib⁹. Ex his. n. cauſis qñq relaxat ſiphac vel rūpit ⁊ fit crepa tura in pectine: q̄ qñq ē magna ſic ꝙ inteſtina deſcen dūt p quendā neruū: q dr̄ didimus: q p mediū ſiphac venit ad teſticulos. Eſt enim ſiphac pāniculus ille q retinet inteſtina ne cadāt in oſſeū. Cū itaq relaxat ex pdictis cauſis: ⁊ inteſtina deſcendūt fit magna cre patura q̄ ſi diu durauerit fit hernia. Qñ vero ſola vētoſitas ē in cā: facit paruā crepaturā. Et tūc facit ſo lam vētoſitatē ſeu inflationē in pectine in modū nucis vel oui. Signa crepato ſunt hec habent inflationē ſupra pectinē i modū nucis vel oui ſicut dixi ſi crepa tura fuerit parua. ⁊ dolorē ibi ſentiūt. Et ſi iteſtina ad teſticulos deſcēdāt: hñt ibi inflationē ⁊ dolorē. ⁊ ſi fa cis eos tuſſire ſtatim rñdet tuſſis ad loca pdicta ⁊ do lor ⁊ inflatio augmentat. Cura optima ⁊ expta ad crepatos. ēt ſi qs p. xxx. ānos paſſus fuerit crepaturā maximā ⁊ cū deſcenſu inteſtinorū ad burſam curatur multotiens cū hac cura. Sʒ iuuenes ⁊ pueri ⁊ q de nouo in ānum vel parū plus ⁊ ēt paruam crepaturam paſſi ſunt. cito valde infallibiliter cū hac cura curātur hoc modo. Colocetur primo pa. in lecto vel ſupra ban cū ſic ꝙ caput habeat depſſum ⁊ pedes eleuatos ⁊ al tos teneat cum humeris ⁊ coſſis. ſic ꝙ ſi inteſtina eius deſcēderint ad teſticulos: verſus pecten reuertant. ⁊ teſticuli pa. ſuauiter leuiter ⁊ plane cōprimantur ⁊ per talē cōpreſſionē interius reducant. deide inungantur loca in quibus fit crepatura cū ipſis teſticulis ⁊ pecti ne ex melle ca. ⁊ pul. lapidis emathitis boli ⁊ maſticis ſup ipm mel aſpergatur. ⁊ iſtud ſtatim ſupponat. ℞. li targirij opij lapidis emathitis ſan. drac. boli. maſticis armoniaci mumie galbani thuris coſti lumbricorum terreſtriū añ. ʒ. ſ. picis naualis picis grece cer al. ⁊ ru. añ. ʒ. i. radicis ꝯſolide maioris medie ⁊ minoris. ʒ. iij. roſ. mirre aloes añ. ʒ. quartā. palee marine cōbuſte gal le balauſtia ariſtologie rotūde. ʒ. vi. viſci quercini. ʒ. ij. ſan. hominis ruffi lbr. i. minus quarta. ꝯficiat ipſū emplaſtrū hoc modo. accipe vnā pellē edinā vel arieti nā cū oībus pilis ſuis ⁊ decoquatur quaſi buliendo p totū diem quouſq quaſi tota liquefacta ſit. ⁊ fiat ſicut colla ⁊ pa vel nil de aqua ibi remaneat. deinde ex illa aqua accipe lbr. i. optime cū ſtamina vel pāno collatā: ⁊ adde cū ea viſcū quercinū ⁊ in pignato nouo lento igne fac liquefieri ⁊ bulire. ⁊ cū baculo ſemp ⁊ ꝯtinue ducas: aut p aliū ducere facias. deinde lumbricos ter reſtres: poſt ceram ⁊ picem addas. deinde adde trebē tine. ʒ. ij. poſtea colofoniam maſticem mirram armo niacum ⁊ galbanum adde ⁊ liquefac inſimul: ⁊ cū bac culo ſemper ducantur. Et ſignum decoc. predicti em plaſtri eſt: ꝙ ponatur vna guta ex eo ſupra lapidē mar moreum ſeu ſupra cultellum oleo vnctum que cum in frigidata fuerit ſi maſſatur ⁊ optime coagulatur: tunc ſignum eſt perfecte decoc. ſinautem in tantum lento igne buliat ꝙ ad hoc deueniat. ⁊ extendatur ſuper cori um edi: vel pecoris parum pilis tonſis cum forpicib⁹: vel etiam ſupra peciaʒ lini fortem. ⁊ ſupra predicta po natur loca: ⁊ deſuper cū faſcia ligetur. Et brachale ad hoc competens ſupra ipſum emplaſtrum ponatur ⁊ te neatur. ⁊ iaceat in lecto pedibus ⁊ cruribus eleuatis ⁊ capite depreſſo per. xi. vel. xv. dies vel amplius ſi fue rit opportunum. Sumat etiam omni ſero de iſto ele ctuario ad quantitatem caſtanee. ℞. picis grece cere ru. ana. ʒ. ſ. litargirij armoniaci galbani maſt. terbenti ne conſolide maioris medie ⁊ minoris viſci quercini mirre olibani gipſi vermium terreſtrium boli ar. ſan. dra. lapidis emathitis cinamomi galange ſpice ʒedoa rie gariofilorum ana. ʒ. quartam. pilorum leporis mi nutiſſime inciſorum quantuʒ de omnibus. mellis quā tum ſufficit. ⁊ poſt aſſumptioneʒ predicti electuarij ad hoc optimi bibat de iſto clareto ciatum vnum paruuʒ ℞. radicis conſolide maioris radicis rub. maioris añ. M. ij. buliāt optie i lbr. v. optimi vini al. ⁊ lbr. iiij. mell diſpūati cimi. ℥. i. nucis muſcate gariofilo ʒinʒiberis añ. ℥. ſ. fiat claretū expertiſſimū ad predicta: de quo bi bat poſt aſſumptionem dicti electuarij: ⁊ etiam in alijs

hoꝛis qñcunqꝫ vult. Abſtineat a cibis īflantibus ⁊ vē
toſitatē generātibꝰ. et cibaria leuis et facilis digeſtio-
nis comedat. et hic pul. ſupꝛa ſua cibaria quottidie aſ-
pergaṫ. ℞. nucis muſcate gariofilorū cinamomi ana.
.ʒ. iij. cardamo. dulcis. ʒ. i. radicis cōſolide ma et mi.
ana. ℥. i. boli. ar. lapidis emathitis ana. ʒ. ij. zinzi. ʒ. i. fi-
at pul. et utaṫ ī cibis ut dixi. Signa ꝑfecte curatio-
nis pa. crepaturā ſunt hec factis et obſeruatis omnibꝰ
ſupradictis: uľ ſalti ēplaſtro pꝛedicto facto et retēto ī
loco ꝑdicto. Si ī prima die uľ quarta ſenſerit pūctio-
nez ī loco ī modū morſure ueſpe. nec ei amplꝰ euene-
rit ſecure ī. vi. uľ. vij. diebꝰ ſurgere poterit: et ambula
re plane et parū per domū ⁊ cauere a ſaltu motu coitu
⁊ ira ⁊ ab alijs cōtrarijs. Quod ſi poſt quattuoꝛ uľ qn
qꝫ dies punctionē aliquā ſenſerit ibi uſqꝫ ad. xv. diem
ſurgere nō pꝛeſumat. Et ſi ꝑꝑ electuariū ēplaſtrū ⁊ a-
lia cōſtrictiua nimis fuerit cōſtipatꝰ: ꝓuoceṫ ſeceſſus
cū ſuppoſitorijs uľ cū cliſteribꝰ lenitiuis ⁊ mordicati-
uis: de quibꝰ ī pluribus locis ⁊ capitulis plenā tradidi
doctrinam. Cura bona ⁊ experta a magiſtro meo qua
mediāte dictꝰ magiſter meꝰ omnes curabat crepatos
q ēt ꝑ. xxx. ānos fuerūt crepaturā paſſi. ¶ Primo pa. co
locetur ī aliquo loco: ſicut dictū ē ſupꝛa: ⁊ ītestina ſua-
uiter īterius mittātur cū manu. deīde bꝛachale de pan
no forti ſtrīgaṫ foꝛtiter ſupꝛa locū. ⁊ pa. ī balneo mitta
tur quod ſic fit. ℞. āſerine faſciculos. iiij. lupuli coꝛigi
olle al. volubilis maioꝛis plātaginis maioꝛis ⁊ mino.
radicis virge paſtoꝛis aā. faſciculū vnū. buliāt hec om
nia ī aqua. ⁊ pa. ꝑ vnā ebdomadaz die quolibet in illo
balneo balneet ſe ſemel. ⁊ ī exitu balnei diſſōluaṫ bꝛaca
le ō pāno a loco ſuauiter: ⁊ ēpľm appliceṫ cū alio bꝛaca
li ſupra locū. ⁊ ſtrigaṫ foꝛtiter ⁊ ī lecto collocet. ⁊ ut ca
put depꝛeſſuz teneat ⁊ pedes altos. ⁊ h̄ quolibet die fi
at ꝑ. vij. dies ſicut dixi. In octauo v̂o die ſupꝛadictuz
ēplaſtrū ꝑdicto loco apponaṫ. Uel iſtud ēplaſtrū magi
ſtri mei ad idē optimū. ℞. picis liquide cere colofonie
ana. ʒ. ſ. litargirij armoīaci oppopōacis galbaī ſumac
maſt. bdelii alumīs ſerapini radicis cōſolide maioꝛis
ana. ʒ. i. uiſci quercini lapidis emathitis boli ſanguis
draconis apoſtolicō olibani gipſi mirre thuris. ana. ʒ.
vi. ſanguis hominis ruffi re. lbꝛ. i. terbētine ariſto. lō.
⁊ ro. ana. ʒ. i. ſ. vermiū terrenorū minutiſſime tritorū
ſeu iciſorū. ʒ. iiij. aloes. ʒ. v. cōfice cuz aqua pellis edie
ſecūdū ꝑdictā doctrinā. Et vtaṫ pul. ⁊ electuarijs ſu-
pradictis ⁊ iaceat ut dictū ē. ꝓbatū ē a magiſtro meo:
⁊ a Michaele ſcoto ⁊ a pluribꝰ alijs magiſtris hoc em
plaſtrū. Q̄ō ſi ſit crepatura pauco facta tēpoꝛ̄ ⁊ ſpe
cialiter ī puero uľ iuuene ⁊ parua de facili curari po-
teſt cū ꝑdicto ēplaſtro ⁊ alijs ſupꝛaſcriptis ī tēpoꝛ̄ bꝛe
ui. Et quādoqꝫ locū ſolū cuz bꝛachali ⁊ ēplaſtro apo
ſtolicō curaṫ in puero ⁊ crepatura noua. Si v̂o in ſe-
ne fuerit crepatura ſeu antiqua difficilꝰ curatur. tñ cū
ꝑdictis remedijs curaṫ. Item nota ꝙ pul. factus de
aſpleniridō ⁊ de folijs mali terre cū vino datus ieiuno
ſtomaco valet ad crepaturā. Criſpelle etiā de radicibꝰ
cōſolide farina ⁊ vitellis ouoꝛū date valēt. Itē no. ꝙ
ſunt aliq ⁊ ſpāliter cirurgici: qui ītromittūt ſe curare
crepatos per iciſionē. qdam ꝑ laqueū: qui ibi apponiṫ
qdam per vſturā ⁊ qdam per ruptoꝛiū quas curas om
nino obmitto quoniā multos perire vidi: ⁊ alij qui eua
ſerunt tamen in periculo moꝛtis fuerunt. vnde huiuſ-
modi curationes periculoſas, de quibus medicus nō

poteſt acquirere famā ſeu gloꝛiaz uel copiam amicoꝝ:
ſed potius pōt dici reus moꝛtis nō apꝛobo nec con-
ſulo pꝛobo viro ſeu medico famoſo ꝙ de hoc aliquo
modo ſe intromittat. ¶ Per laqueū vero ꝯpꝛehēdē-
do ambo labia crepature ⁊ cum corda ſtringēdo ⁊ de-
ſuper emplaſtrū ponendo vidi plures curatos fuiſſe.
Et hic eſt modus minus periculoſus crepature curati
onis q̄z ſit per uſturam vel per inciſionez vel per rup
toꝛum ⁊ ſic de alijs de quibus ⁊ ſimilibꝰ nullus ꝓbus
ſe intromittat.

Additio. cardinalis albus dicit ꝙ quicunqꝫ
de nouo paſſus fuerit crepaturam: ſi omni
a mane ſumpſerit de ſuco ſcabioſe. ℥. ij. ꝙ cu
ratur infra nouē dies ad plus. Quidā cu
rabat crepaturas hoc modo raſo loco ⁊ miſſis inteſti-
nis intus cū manu. Iſtud emplaſtrum ſuperponebat.
℞. boli ſanguis dracōis mumie ſumac gūmi arabici
maſt. draganti galaruz bdelij. ana. ℥. ſ. cōfice omnia cū
albumine ouoꝛū ⁊ cartha de coꝛio inducatur ⁊ loco ſu
perponatur. ⁊ ſuper emplaſtrū pone laminam plumbi
ſubtilem: que ſit bulita in aceto diu: in quo bolum ⁊ gū
mi arabicum fuerint diſſoluta ⁊ ſtringātur foꝛtiter et
patiens iaceat ad minus cruribus eleuatis ī ocio ſtans
nec aliquid conetur facere foꝛtiter ⁊ ab aceto ⁊ omni-
bus tuſſim generātibus vel inducentibus caueat ſibi
⁊ da ſibi quolibet die de mane quantuz media teſta nu
cis capere poteſt de pul. facto ex pul. cameleonte. i. car
do cum cuius floꝛibus lac coagulatur. ⁊ herbe que di-
citur pes columbinus ana ſiccatis ſupꝛa tegulam cali-
dam. donec ſiccate fuerint in tantuz ꝙ pulueriȝari poſ
ſint. Et caueat ſibi ab omnibus cibarijs inflatiuis ⁊ vē
toſitatem generantibus qꝛ per mēſem curatur proba
tum eſt. Et ſi nimis conſtipatus fuerit per īterualla cli
ſteriȝetur. Quidaz yſpanus omnes crepatos ⁊ omnes
plagas curabat hoc emplaſtro. ℞. piſcis naualis colo
fonie cere rubee ana. ℥. iij viſci querci. ℥. iiij. atramen-
ti litargirij galbani maſticis ana. ℥. ij. boli ar. ℥. v. gipſi
. ℥. ij. ra. lauri ⁊ conſolide maioꝛ̄. ariſto. lon. ⁊ ro. men-
te domeſtice herbe pꝛouincľe ſice ana. ℥. vi. mirre thu
ris ana. ʒ. v. radicis feniculi ſeminis aneſi ana. ʒ. ij. ter-
bentine. ℥. ij. ſ. vermium terreſtrium. ℥. v. ſan. hominis
ruffi bene ſani libꝛ. i. cōfice omnia cum pelle edina be-
ne cocta ſicut dictum eſt in hoc capitulo ſupꝛa. Itez
da in potu. ʒ. iij. vel. iiij. de iſtis pillulis vel cum cibo
quotidie crepato donec ſanetur que ſic fiunt. ℞. maſt.
olibani colofonie boli ſan. dra. ana. ʒ. i. pilloꝛum lepo-
ris inciſoꝛum minutiſſime. ʒ. iij. mellis ⁊ farine hoꝛo-
bi. q. s. fiant pillule in modnm fabe. Audiui a quodam
religioſo ꝙ cinis lepꝛetoꝛum ſumptus. ix. diebus ieiu
no ſtomaco conſolidat firmiter crepaturam etiam anti
quam. Quidam curabat crepatos hoc modo. Si inte
ſtina exierint nec poterant intromitti ſuperpōebat ſter
cus aſini calidum. ⁊ hoc ꝑ tres dies ꝯtinuabat quarto
die dabat de ſigillo ſancte marie ⁊ ra. conſolide maio-
ris ⁊ quolibet mane vnam platellam cum ouis ⁊ fari-
na. Et emplaſtrnm de terbentina maſti. ⁊ ra. conſoli-
de ⁊ bol. ſupponebat fracture ⁊ ligabat optime ⁊ iniun
gebat egro ꝙ eſſet in quiete iacendo ſupine vel ſaltim
ſedendo ⁊ dabat ei de bolo pulueriȝato et de pillis le-
poris minutiſſime inciſis cum ȝucharo roſa. bis in
die. Et ſic magiſter meus plures curauit. Electuari-
um magiſtri mei ad crepaturam probatum. ℞. radi-

cis cõſolide maioris minoris et medie.ſe.naſturcij or
tulani maſt.olibani ſan. dra.boli. mumie acatie ypo-
quiſtidos pentafilõ gũmi arabici cornu cerui uſti car
nis leporis aſſe ꝛ pilorum eius minutiſſime inciſoruʒ
ſtoracis calamite ſigili Salomonis ſigili beate Marie
radicis viticelle cipreſſi cinamomi gariofilorũ galan/
ge ſpice nucis muſcate radicis bruſci colofonie om
nium ana.ʒ.iiij.confice cũ lbꝛ.ii.ſ. mellis. ꝛ lbꝛ.i.ſ.ʒu
chari.vtãtur eo crepati mane ꝛ ſero ad quãtitatẽ caſta
nee cum vino optio uel clareto ſuperiꝰ ſcripto. Qꝺ
ſi per vſum iſtius electuarij nimus conſtipatꝰ fuerit.ſi
at ſibi aliqꝺ ſuppoſitoriũ uel cliſter̃ uel emplaſtruʒ ſu
pradictum.ꝛ ſupra ipſum dʒ teneri bracale. ꝛ in lecto
iacere ſicut ſupradictum eſt.ꝛ abſtineant a cãis ponde
roſis. Quidam curabat omnes crepaturas ẽt ſi eſſet
antiqua crepatura hoc modo. accipiebat conſolidam
maiorem cum ſuis radicibus.ꝛ azolam exempi equa
liter ꝛ bis bene lotis ſuperaddebat quartã partem ſe.
naſturcij ſilueſtris:ꝛ omnia ſimul terebat ꝛ omni ma-
ne per.ix.dabat.ʒ.i.de dicto ſuco in potu pa.cum mo-
dico vini ꝛ ex ſubſtantia dictarum herbaruʒ trita ꝛ cũ
farina ꝛ ouorum vitello faciebat criſpellam ꝛ in oleo
frigebat ꝛ ſtatim poſt dictum ſucum dabat comedere
uel puluerem ex predictis herbis factum in ieiuno cũ
ouo. Item ſi inteſtina deſcenderint ad burſaʒ facie
bat ipſum intrare balneuʒ.ꝛ ſedere in aqua calida ꝛ re
ducebat ea in locum ſuum cum manibus. deinde duo
puluinaria parua de panno habentia in longitudine ꝛ
latitudine quattuor digitos plena coto bene calcato
uel de lana ſucida ſuperponebat ꝛ foramini ex parte
vna vnum crepature:ꝛ alium ex parte alia. ꝛ ligabat ꝛ
ſtringebat bene puluinaria cũ vita :que habebat quat
tuor brachios in longuʒ.ꝛ iacebat eger reſupinꝰ ſem-
per per.xiiij.dies.ꝛ non ſurgebat a lecto niſi ad reque
ſtam nature. Et ſcias ꝙ radix azole eſt multum effi-
cax in hac cã. Quidam narrauit Gidoni de cauliaco
modum hunc:cum quo curabat oẽs crepatos in ma.
gno ſecreto.Et eſt ꝙ ſuppoito bono regimine ꝛ quie-
ſcẽte pa.per.xxx.dies ꝛ reductis inteſtinis accipiebat
quolibet mane ꝛ ſero.ʒ.i.limature calibis cum vino
decoc.epatice terreſtris ꝛ ſuper locũ rupture per.xv.
dies de tertio in tertium permutando ponebat empla
ſtrum factum de magnete groſſomodo puluerizato.ꝛ
cum apoſtolicõ malaxando incorporato.poſt per .xv.
dies alios continuet emplaſtrum conſolidatiuũ ſupꝛa
dictum de ruptura.ꝛ ligetur cum bracali: ꝛ iuſſu dei
erit curatus. Syrupus mirabilis ꝛ probatus con-
tra rupturam.℞.trium polipodiorum rubee tinctoꝝ
foliorum ꝛ radicis.ana.M.ij.lauentur ꝛ terantur ꝛ i
bono vino al.ſtent per duos dies ꝛ duas noctes.poſt
coquantur vſqꝫ ad tertiam partem cum.ʒ.ij.thur̃ pul
uerizati in pecia ligati in eis exiſtente.de hac decoc.ac
cipe lbꝛ.v.de ſuco ſcabioſe depurato lbꝛ. vi. de melle
lbꝛ.xi.diſpumantur ꝛ coquantur in modum ſyrupi ꝺ
quo da quolibet mane.ʒ.ij.cum vino calido.Et empla
ſtruʒ ex aloe thur̃ maſt.draganto gũi arabico ſan.dra.
bolo ꝛ mumia cum al.ouorum cõfectum fiat quia ĩfra
menſem curantur.

¶ Capitulum trigeſimumprimũ de arthetica ſciatica
ciragra podraga ꝛ genugra.

In preſenti capitulo ĩtẽdo tractare de paſſ.
i iuncturarum:conſequenter de paſſ.inteſti
norum.ꝛ de dolore eorum.poſtea de paſſionibus epa-
tis ꝛ ſplenis.poſtea de ſcabie lepra poris ꝛ vertraucis
ctabo ꝛ i hoc finiſ ſecũdus breuiarij mei. Dico ergo
ꝙ arthetica ẽ doloroſa diſpoſitio artuũ ꝑ exuberãtiã
flegmatis ul' aliorũ humoꝛũ currẽtiũ ad iũcturas.Et
ſecũdũ ꝙ ipſi hũores ad diuerſas corporis partes cur
rũt faciẽtes doloꝛẽ. ſecũdũ hoc diuerſis nominibꝰ no
minaſ hec paſſio.vnde ſi currũt ad iũcturas digitoꝛuʒ
manuũ faciunt ſpẽm arthetice q̃ dicit ciragra a ciros
grece qꝺ latine manꝰ dicit. Si vero currãt ad ſciaʒ
humores ꝛ neruũ ipſius ſcie repleãt:q neruꝰ ſtat inter
lacertos ꝛ coſtas:faciũt ſciaticã lubꝛicare.vnde doloꝛ
fit i coſſis ꝛ i anchis:qñqꝫ i vna tãtũ quãdoqꝫ i vtraqꝫ
ꝛ iſte dolor ꝑ crus ad minutũ pedis digitũ deſcendit.
Et hec paſſio ſciatica nũcupaſ. Aliqñ vo huiuſmõi vi
ſcoſi humoꝛes ꝛ groſſ ad genuũ iũcturas currũt ꝛ fa-
ciũt ſpeciẽ arthetice:q̃ dicit genugra. Quãdoqꝫ huiuſ
mõi hũores vſqꝫ ad nodos iũcturarũ pedũ currũt. ꝛ
factũt ſpẽʒ arthetice q̃ podagra nũcupaſ.Huiuſmodi
itaqꝫ paſſ.omnes ſub arthetice nomine cõprehẽdunt.
ꝛ nõ differt niſi i dnõiatiõibꝰ: quas ſibi a locis acq
rũt ſecũdũ ꝙ dictũ ẽ. Fiũt itaqꝫ huiuſmõi paſſ.plm
i hominibꝰ qete ꝛ luxurioſe vivẽtibꝰ ꝛ purgatiões ne
gligẽtibꝰ.Fiũt ẽt i prelatis ꝛ i his q fuerũt pauperes.
ꝛ poſtea ad diuitias ꝛ ꝓſperitates aſcẽderũt:q ſolũ tẽ-
dũt ad eorũ piguedinẽ corporũ i quorum corporibus
multi hũores viſcoſi ꝛ groſſi ex idigeſtiõe generãtur.
ꝛ ſpãliter q negligũt medicinas ꝛ vilipẽdũt medicorũ
cõſiliũ ꝛ iuuamẽ.Fiũt ẽt i his q nimiũ vtũt legumini
bus ꝛ dieta groſſa ꝛ viſcoſos hũoꝛes generantia.unde
Ipo i epidimia helenes qꝛ comederũt legumina,ꝑpter
hoc iuaſit eos debilitas pedũ.Mulieribus vo raro fit
h paſ.niſi carẽtibꝰ mẽſtruis ꝛ luxurioſe viuẽtibꝰ. Sã
guis itaqꝫ ꝛ coľa ru.infecta. qñqꝫ i his paſſ. ſunt i cã.
qꝺ cognoſcit ex doloꝛ acutiſſimo:ꝛ vehemẽti ipſaruʒ
iũcturarũ:ꝛ ruboꝛ ardoꝛ ꝛ tumoꝛ earũ:ex dieta ca. et
hu. vľ ca.et ſicca ĩmoderate ſũpta:ex vrina rubea uel
ruffa mediocriter tenui ul' mediocriter ſpiſſa cũ qbuſ
dã ꝛſolutiõibꝰ athomis liuidis rubeis vel citrinis: ex
etate ca.et ẽt qꝛ frigida ꝓſunt calida obſunt. Si vo
ex flegmaticis et viſcoſis humoribꝰ huiuſmõi fuerint
paſſ.adeſt doloꝛ cũ grauedine:et loci frigiditate: et cõ
loꝛ albꝰ:tumor magnꝰ: dieta frigida et humida uel vi
ſcoſorũ humorũ generatiua ꝓceſſit:vrina alba ul' pali-
ul' ſubpalida et ſpiſſa cũ multis liuidis ꝛſolutiõibꝰ i mo
dũ athomoꝝ.et ẽt frigida nocẽt: et ca.ꝓſunt. Et nota
ꝙ ſi huiuſmodi paſſ.imoderate et ĩueterate fuerint et
ſpecialiter i ſenibꝰ nũqꝫ curari poſſũt. Flegma enĩ cũ
in iũcturis coadunaſ et ibi diu ꝛmanet:coagulaſ indu
raſ:et petrificaſ ſic ꝙ ñ de facili põt diſſolui.et exẽpluʒ
huiꝰ poſſumꝰ videſ i al.oui qꝺ ſi ligaſ i aliqua pecia:et
ibi diu ꝛmãſerit ĩduraſ:et fit i modũ vitri. Ideʒ fit de
huiuſmõi paſ.uñ dicit Ouidiꝰ.Soluerẽ nodoſaʒ neſcit
medicina podagrã.Et bene dicit nodoſaʒ.qꝛ quãdo ſi
unt hmõi paſſi.ſ.ciragra ꝛ podag ꝛc.ꝛ diu ĩueteraſcũt
tũc cõtrahũſ digiti manuũ ul' pedũ et ĩflatio apparet i
iũcturis ipſarũ quaſi i modũ galle.qꝺ accidit: ut dixi:
ꝑ errorẽ i mutatiõe virtutis male imutãtis i mẽbro
rũ eſſentiã materiaʒ nutrimenti. vnde: ſicut dixi: huiuſ
mõi paſſ ita nodoſe frigide et ĩueterate: ſpecialiter i ſe
ne curari ñ poſſũt plenarie.ſʒ cũ ſubſcribẽdis ꝛmedijs
poſſũt huiuſmõi paſſ.paliari ꝛ ad tꝑs ꝓſeruari cũ pur-

gationib⁹ videlicet et alijs īfra dicēdis. Cū itaq; fuerit arthetica de cā ca. et noua: q̄ adhuc ñ ſit īueterata vltra .xl. dies cito curabiť ī hūc modū ſiue fuerit ciragra ſiue genugra uľ podagra. Si ciragra fiat minutio de epatica. ſi ſciatica uľ genugra fiat minutio de ſaphena pedū: q̄ ē īter calcaneū et nodū pedis. Et poſt ad materie digeſtionem deť quolibet mane. ℥.i.ſ. ſyrupi roſ. violˀ. cū aqua bermodactiloꝝ: uľ de iſto ſyrupo. ℞. ca. ue. ſcolopēdrie adiātos ēdiuie cicoree epatice ceterac politrici ana. ℳ. ſ. violarū. ℥.i. ordei. p.i. ſe. coīum cōtuſorū. ℥.ij. ro. ℨ.ſ. ſandaľ al. ⁊ ru. ana. ℥. quartā. ſe. portulace ⁊ lactuce ana. ℨ.ſ. bermodatiloꝝ. ℨ.vi. zucari lbꝛ .i.ſ. deť quolibʒ mane ad materie ꝑparationē. ℥.ij. iſti⁹ ſyrupi cū aqua bermodactiloꝝ. materia digeſta purgetur cū lotura ſcripta ī capitulo ꝺ dolore capitis ex co. facto dicta addita. ℨ.ſ. bermodactilorum ī ꝑdicta decoc. uľ purgeť electuario frigido copbois uľ cū electuarijs de ſuco roſ. uľ cū pillulis de reubarbaro. uľ cū pillulis de .v. generib⁹ uľ cū bis pillulis ī bac cā ꝓbatis. ℞ electuarij ꝺ ſuco ro. diaprunis. aā. ℥.ſ. bermodactilorū. ℨ.v. turbitb. ℨ.iij. cōficiātur cū predictis electuarijs. Et ſi vis multū purgare acuanť cū modico ſcamonee ī pomo cocte ⁊ denť .xv. uľ .xvii. plus uľ min⁹ ſecūdū vires. ¶Poſt purgationē fomēteť loc⁹ ex aqua decoc. malue biſmalue pitarie brāce vrſine violˀ ⁊ herbe ꝑdicte cū aſongia re. porcina uľ butiro recēti piſtenť ⁊ ēplaſtrenť. Epitbima aliud ad idē. ℞. ſandaľ al. ru. roſ. acatie gūi arabici portulace ana. terātur oīa ⁊ cum aqua roſ. ⁊ al. oui diſtēperenť ⁊ pānus ī eo īfuſus ſupponať. Aliud. ſuc⁹ ſolatri cībalarie uermicularis raſura cucur. ſuc⁹ cimarū rubi ⁊ agreſte ⁊ ſilīa frigida cuʒ oleo roſ. ⁊ farina ordei diſtēpereť ⁊ loco dolēti epitbimenť. Emplaſtrū ad idē optimū. ℞. opij. mirti ana: ℨ.ſ. violˀ aque roſ. ana. ℨ.i. lactis mulieris cere al. aceti ana. ℥.ſ. miche panis triti ⁊ farine tritici ana. ℥.i. fac ex bis omnib⁹ ēplaſtrū ⁊ ſuppone ciragre uľ ſciatice uel cuilibet ſpeciei artbetice caľe quoniā ē mirabile purgatiōe ꝑcedēte pri⁹. Jtē oleū roſ. uľ violˀ cū mica panis trita ⁊ cū vitelis ouorū crudorū mixta oīa et emplāta miromō dolorē tollūt. Cōedāt iſti pa. arthetica ex ca. cā lac amigdalaꝝ ⁊ ſpēaliter ſi febricitauerit ⁊ ptiſanā ordei micā panis cū aqua lotā ⁊ zucaro addito cā comedāt. ſcariolas lactucas boraginē ſpiacias bletas cicera ⁊ buiuſmōi cū lacte amigdalaruʒ paratas prunadamaſcēa mala granata ⁊ buiuſmōi comedāt. Si uero nō febricitauerit faſianos ꝑdices pullos piſces aſpꝛtulos ⁊ ſquamoſos ī brodio cū aneto ⁊ petro. coquinatos oua elixa molia ⁊ buiuſmōi comedāt. vinū ſubtile bibāt. Et ſi aliq̄ñ fuerit cōſtipati: fiāt eis cliſteria ꝓut cōuenit. Qꝺ ſi arthetica fuerit ex frigidis uľ viſcoſis bmōi et recēs in būc modum curabitur. ¶Primo fiat ſirup⁹ taľ magiſtri mei. ℞. iue betonice ſaluie domeſtice ⁊ agreſtis cū radicib⁹ ſuis radicū coīuʒ oīuʒ ana. ℥.ij. ca. ue. rute caprarie ⁊ domeſtice berbe paleſis fu mē aā. ℳ.ſ. polipodij querci recētis cōtriti lbꝛ.ſ. ſe. feniculi aniſi aā. ℥.i. cinamōi pōtici. ℥.i.ſ. zucari. lbꝛ. iij. a meos ſq̄nāti aā. ℥.ſ. agarici. ℥.i. deť ex iſto ſyrupo q̄lʒ mīe. ℥.i.ſ. cū aq̄ bermodactiľ q̄uſq; materia fuerit digeſta. ⁊ tūc purgeť cū pilluľ cochijs vľ cū pilluľ ꝺ bermodactiľ q̄. ℞ turbitb kebuloꝝ bermodactiloꝝ colognthide agarici reubar. aā. ℨ.ii. aloes epatici. ℨ.iij. ſcamonee ī pomo cocte euforbij ſtoracis ſarcacole oppopōacis ſapini bdelij armōiaci aā. ℨ.i. croci. ſq̄nāti maſt. caſſie ſaľ geme apij aneſi acori ſe. cicute aā. ℨ.ſ. tēpereť cū ſuco maratri ⁊ fiāt pillule ī modū borobi ⁊ dentur .xv. uľ .xix. ſecūdū vires. Uľ purgenť cū pillulis artbeticis: q̄ ſic fiūt. ℞. gariofiloꝝ carpobalſami xilobalſami ſpice ſaſifragie granoꝝ folijs ſe. ſpgi bruſci roſ. petro. apij amomi maſt. ſaliſgeme ſe. feiculi aneſi macropipis ana. ℥. xv. bermodactilorū agari. cologntid trociſcatorū ſiue ñ turbit aā. ℨ.ij. aloes epatici ad ꝑōd⁹ oīuʒ. diagredij ī pomo cocti. ℨ.ſ. cōficianť cū ſuco iue uľ feniculi: ī quo ꝑdictū diagrediū diſſolutū fuerit ꝑus. ⁊ informeť pillule ī modū borobi ⁊ denť .xv. uľ .xvij. plus vel min⁹ ſecūdū vires. bal. ēt ſulfurea aluīoſa uľ ſalſa ex aqua facta bis paſſ. cōpetūt. uľ ducāť ad bal. circuli ſeu ad fontanā epi: q̄ ſūt ꝓpe puteolū ꝑ miliaria .vi. q: ſibi multū cōpetūt. uľ fiat eis boc bal. ℞. policarie ſauine ſaluie pulegij rute ſerpilij folioꝝ lauri baccarū ei⁹ foliorū ſābuci mētaſtri roriſmarini pitarie maiorane altee taſſi bar. radicis filicis oīuʒ aā. faſciculū vnū coquātur oīa ī aqua ſalſa uľ ſalmētina ⁊ pa. ī tina optime coperta pānis cū ꝑdictis berbis ī aqua ipſa ſupra ſcannū colloceť ut optīe ſudet. poſtea cū iſtis ūguētis ūgatur ꝑus tñ abſterſo corpoř ipſi⁹ ſiue ab ipſo balneo ſiue a ꝑdictis atrabať. Unguētū ad boc ſic fit. ℞ radicis brionie cucu. agreſtis uľ beuſt. euiſci filicis mali terre aā. ℥.i. teráť oīa ⁊ cū. ℥.i. olei muſcelini. ⁊ cū lbꝛ.ſ. vini optimi ꝑfecte coquāť. deīde iterū piſteť ⁊ addať ſtorax laudanū ⁊ cera. ⁊ fiat unguētū de q̄ ungāť cū a ꝑdictis bal. exiuerit. Unguētū aliꝺ magiſtri mei ad artbeticā optimū. ℞. origani calamenti rute ſaluie ꝑmule ueris lauēdule ſauie aā. ℳ.ſ. piretri pipis ana. ℥.i. pulueriʒenť. ⁊ miſce cū. ℥.ij. aragō. poſtea accipe vulpē excoriatā: ⁊ ab īteſtinis bene mūdatā ⁊ ex bis omnib⁹ īſimul bene mixtis ipleať ⁊ ſuať. ⁊ ī ueru cōſtituať ⁊ ſuauiť reuoluať ad ignem. Et qꝺ īde diſtillauerit colligať. Et p⁹ modū cū cera rubea liquefacta admiſceanť. ⁊ ex tali unguēto ūgāť p⁹ uſū alicui⁹ ꝺ bal. dictis. Unguētū ad arteticā frigidā. ℞ ſquille rute urtice viridis ſaſifragie aā. ℥.ij. teranť ⁊ coquāť ī vīo ⁊ oleo ueteri aā. lbꝛ. i. ſic ꝙ ſolū oleū řmaneat. deīde ipʒ oleū colleť ⁊ ponatur ī eo cere. ℥.ij. nitri euforbij agarici pipis baccaruʒ lauri oīuʒ pulueriʒatoꝝ ſubtiliť aā. ℥.i.ſ. galbani .trebētine ana. ℥.ij. oīa īſimul coquāť et ſpatula ducanť ⁊ uteř. Emplaſtrū optimū aū artericā ſeu ſciaticā. ℞ ſuci ebuli ⁊ petro. ana. ℨ.ii. farine ordei et pul. ſinapi. aā. .℥.i.ſ. olei et melľ aā. ℥.ſ. oīa parū'i ſartagie. franganť et ca. ēplaſtrētur q: ualēt. Jtē ſterc⁹ colūbi cū melle mixtū et ſuppoſitū miromō ualet. Jtē faba fracta et cocta cū faria lupinoꝝ oleo melľ pice greca pulueriʒata et cū al. oui ꝯfecta oēʒ dolorē artetbice frūʒ tollūt. Jtē maſt. ciminū pulegiū ſaluia bace lauri ſauina trita ⁊ cū melle mixta ſi ēplaſtrenť ipʒ dolorē āputāt. Jtē vnguētū aureū aragō martiatō agripa dialtea oleū ꝺcoctiōis floꝝ geneſtre ī cā bac valēt. Jtē ſi accipiať raſura cornu cerui et coquāť ī vino vſq; ad vini cōſumptionē: ⁊ iterū addať vinū. et boc fiat .v. vicib⁹ ad min⁹. ſi ex eo qꝺ remāſerit liniāť loca dolētia mirabiľr āputat ipʒ dolorē. Jtē radix līgue bouis et ſaponaria et abſinthiū ī olˀo et vi. cocta et epithīata valēt. Jtē adeps urſi ga. vľ gali. uľ āſe. oleū lau. vľ ca. cū far. ordi mixta ⁊ ēplaſtrata valēt. Abſtineāt arthetici a coitu īmoderato et ſi aliquando coirēt fiat moderate ⁊ raro a cibis groſſos ⁊ viſcoſos

bu. ɡ̃ñantib⁹ ſicut ſũt fabe lac piſces ⁊ aues ꝺ paludib⁹ caſeus dactili carnes bouine bubaline ⁊ ſimilia. abſti-neant a fercul̄ ꝺ paſta fcis. vinũ ſit ſbtile ⁊ lipbatũ. car nes caſtratias capruolſas pdicũ faxianoꝝ galinaꝝ colũ borũ ⁊ pulloꝝ comedãt. porcinas ét carnes parũ ſali-tas cũ boragie ſpinachijs feni. petro. ⁊ bletis paratas comedãt ſpgos ⁊ bruſcos ⁊ panẽ bñ fermẽtatũ ⁊ bene coctũ. purgatiõib⁹ bal. ⁊ ẽplaſtris ſepe vtãƭ: q꞉ ſi arte-thica fuerit recẽs cito curabiƭ. Si v̊o ãtiqua aleuiabiƭ ⁊ paliabiƭ factis predictis remedijs modo valenti.

Oditio. ẽplm̄ ꝓbatũ ſtatĩ mitigãs dolorẽ arte a thice ℞. opij croci ana. ℥. i. pulueriʒẽƭ ⁊ cũ tri-bus vitell̄ ouoꝝ ⁊ cũ oleo ro. ul̄ viol̄ ꝯficiãƭ ⁊ loco dolẽti ẽplaſtrenƭ q꞉ ſtatĩ dolorẽ mitigat ꝓbatũ ẽ. Jtẽ agreſta ⁊ vitel. oui mixta ⁊ cũ faria ordei ibi poſi ta ⁊ ẽpl̄ata loco dolorẽ tollũt. Jtẽ ꝯ̃ fria ʒ artethicã ꝓ batũ. ℞. galba. ſerapi. armõiaci oppopõaci an. ʒ. i. maſ. ʒ. ſ. vi. decoc. cornu cerui icĩſſi per fruſtra minuta diu bul̄. ʒ. iiij. ſuci rute ſuci pori. ʒ. iij. mellis. ʒ. iiij. bul̄. diu ⁊ addãƭ ol̄i lauri. ʒ. iij. cere. q. ſ. loco dolẽti apponanƭ.

Jtẽ ſi vis ꝓbare utꝝ ſit ex fria cã vl̄ ca. farinã ſiliginis cũ aceto diſtẽpa. ſi ex cã ca. fuerit dolor remitteƭ. ⁊ ſi ex fria magis itẽdeƭ. Quidã dixit mihi ꝙ accipiebat no-ctuã bñ piguẽ ⁊ eã a pẽnis ⁊ iterioꝛib⁹ bñ mũdabat et faciebat eã decoqui ĩ modũ puli. ⁊ dabat eã ad cõedẽ-dũ ⁊ brodiũ ad bibẽdũ. ⁊ hoc ſolo ml̄tos arteticos cu rabat ⁊ dixit ⁊ iurauit ꝙ ꝓbauit. vnguẽtũ ꝓbatũ a q̃-dã expimẽtatore ꝯ̃ oẽm ualẽs artethicã ⁊ ſpãl̄r de fria cã iueteratã. accipe oſſa q̃ñcũqꝫ aĩaliũ q̃ potes hẽre et ſpecialiter aſinorum et frãgantur et diutiſſ̄me coquã tur in aqua et tota pinguedo ſupernatans colligatur ⁊ pul. caſtoꝛ ⁊ euforbij ĩ q̃ɫitate. ʒ. ij. ꝓ qualibꝫ lbr. ad miſceaƭ. ⁊ ex h̄ ipleaƭ anſer vel canis vel vulpes q̃ ma gis vꝫ ĩ h̄ cãu eiectis iterioꝛib⁹ bñ ſuaƭ deĩde ponaƭ iu veru. ⁊ aſſeƭ donec adhereat ſtipiti: ⁊ liquoꝛ q̃ inde exit tot⁹ colligaƭ: ⁊ recipiaƭ ĩ aliq̃ vaſe. deĩde vngaƭ pa. ex h̄ vnguẽto mane ⁊ ſero exiẽs a balneo decoc. ſaluie rute abſinthij ſauie lauri camo. mẽtaſtri origani ⁊ ſi ſiũꝫ q̄m ꝑ certo ĩfra. iij. dies ſanabiƭ oĩs arthetic⁹ cũ hac cura.

Empl̄m ad arthetica ca. optimũ. ℞. ſumitates vl̄ radi ces iuſqami ⁊ lapacij acuti ĩ ſtupa lini ſeu canapis ma defacta ĩ aqua iuoluanƭ ⁊ ſub prunis ardẽtib⁹ ponanƭ ⁊ decoquãtur cũ aſongia porci vel butyro piſtenƭ ⁊ lo cis doloꝛis epithimenƭ. Jtẽ radix cicute eodẽ mõ vel in paſta ſub prunis cocta ⁊ cũ aſongia porci recẽti vel butyro epithimata miromõ vꝫ ad hoc. ¶ Pillule ma-giſtri Urſonis ad quãlibet arthetică optĩe. ℞. hermo dactiloꝝ turbith polipodij q̃rcini agarici aã. ℥. ſ. eſule ʒ. iij. radicis ebuli ſaſifragie ro. lapidis laʒuli ⁊ armẽici aã. ʒ. i. ſ. gariofiloꝝ ſpice macropipis ʒiʒi. amomi apij ſaliſgeme galãge euforbij macis cardamõi feniculi ſpgi bruſci aneſi maſt. epithi aã. ʒ. i. aloes cicotrini ꝑ medie tatẽ oĩuꝫ p̄dictoꝝ reubarbari q̃ɫũ de oĩbus fiãt pillu-le ĩ modũ horobi ⁊ ꝯficianƭ cũ ſuco yue ħui vl̄ cauliũ: ⁊ denƭ. xv. vl̄. xvij. vl̄ ſ̄m vires. Ualẽt. n. ĩ oĩ arthetica epilẽticis ⁊ tremuloſis viſuꝫ clarificãt ⁊ renes ꝯfortãt Quidã podagric⁹ dixit mihi ꝙ multũ aleuiabaƭ a po-dagra. accipiebat cucu. agreſtes vl̄ radices ipſoꝝ ⁊ in forti lixiuio fec̄ ipſas radices buliƭ additis cãtaridib⁹ ⁊ ĩ aqua depoſita ab igne tenebat diu pedẽ ⁊ faciebat ibi quaſdã veſicas ãpulatas ꝑ q̃s optĩe mã podagre eua-cuabaƭ. Jtẽ uſtura ſub capite ĩ podagra vl̄ ĩ brachio in ciragra cõfert. Ad dolorẽ arthetică mitigandũ: ſal cõtritum cũ melle calido epithieƭ. Sirupus factus de cipo ⁊ ſuco ſcabioſe ⁊ ʒucaro ⁊ mell̄ ꝯfert miromodo arthetice. Electuariũ ꝯ̃ arthetică ⁊ podagrã ẽt ſi fuerit antiqua ⁊ ꝯ̃ quãlibꝫ paſſionẽ frigidoꝝ humoꝝ ex reple tione factã. ℞. turbit aſſe fetide ʒiʒi. diagredij ĩ pomo cocti hermodactil. aã. ʒ. ij. cimini optĩe pulueriʒati ⁊ bñ crebelati ad põdus oĩuꝫ. ꝯtrita oĩa p̄dicta inuoluãƭ cũ melle. q. ſ. deƭ de eo ĩ ſero in modũ nucis exptum̄ ꝑ cardinalẽ albũ. Electuariũ dñi pape valẽs ꝯ̃ ciragram podagrã arthetică ⁊ ſciatică ylică ⁊ colică. ℞. ſuci fo-lioꝝ feniculi ad ignẽ depurati. lb. iiij. mellis diſpumati lbr. ij. buliãt lẽto igne vſqꝫ ad ꝯſumptõnẽ ſuci ⁊ tũc de ponaƭ ab igne ⁊ infrigidari ꝑmittaƭ ⁊ tũc ꝑmiſce cum eo pul. hermodactiloꝝ groſſoꝝ ⁊ bonoꝝ. ʒ. iij. ⁊ ſumat de eo in modũ caſtanee de mane ter ĩ hebdomada cuꝫ aqua decoc. cimini carui maratri ſene agarici aã. ℥. ij.

Jtẽ in cura doloꝛis iũcturarũ ſi cã ſit ſan. ⁊ toti⁹ cor poꝛis plenitudo fiat ſtomia de vena ſcd̄ꝫ duos diame tros oppoſita loco pa. q̃ miutio repletõi corrñdeat: de inde eadẽ die vel ſequẽti fiat minutio de vena oppoſi-ta ex directo pa. iuncture. Si v̊o materia ſit mixta ex ſan. ⁊ alijs hu. vel vno tm̃ cũ ſan. ſil̄r fac cã ſi ĩ ſangui-ne non ſit dimiutio ⁊ alijs hũoꝛib⁹ abũdet. Si nõ ſit il-le humoꝛ calidus aut groſſus viſcoſus abundans fiat minutio. Si v̊o materia dolẽs ſit materia groſſa fleg matica cruda vel viſcoſa: a minutiõe penitus ẽ abſtinẽ dũ. Digeſtis v̊o vtẽdũ ẽ. in materia dcã oximel multuꝫ ꝯfert cũ ſua icĩſiõe ⁊ diuiſiõe vt Meſue ponit. Siru pus ꝯferẽs ſciatice ⁊ podagre. ℞. floꝝ ſq̃nãti ſpice nar di yreos ſe. melonis aã. ℥. i. ꝯquaſſenƭ ⁊ ĩfundãƭ ĩ lbꝛ. xx. aque calide: mane bul. vſqꝫ ad ꝯſumptionẽ medie-tatis. deĩde collenƭ ⁊ collature addanƭ lbr. v. mellis ⁊ i. ʒuchari oximell̄ lbr. i. ⁊ iteꝝ vſqꝫ ad ſpiſſitudineꝫ bu-liãt ⁊ ſumat oĩ mane. ℥. ij. cuꝫ triplo aque tep. ⁊ vngaƭ locus oleo ro. camo. aneti piguedine anatũ ⁊ oleo eq̃s ꝑtibus fiat vnguẽtũ. fomẽtũ ex radice valeriane vꝫ in vino artheticis podagricis ciragricis. Sirupus dige gerẽs materiã groſſaꝫ ⁊ flegmaticã in arthetica ⁊ alio doloꝛe iũcturaꝝ. ℞. yue armetice. M. ſ. thimi came-dreos cãepitheos ſticados arabici acoꝛi filipẽdule yri goꝝ terreſtiũ ⁊ marinoꝝ radicis feniculi ariſto. ro. ſal-uie ca. ve. anthos ſpgi bruſci ſe. naſturcij ſq̃nati ameos radi. bugloſe caparoꝝ leqritie mẽte aã. ʒ. i. mell̄ ʒucha ri aã. lbꝛ. i. fiat ſirup⁹. Ali⁹ ſirup⁹ ſedãs doloꝛẽ: ſi mate ria ꝑt ꝓuocari ꝑ ſudoꝛẽ ſiue ꝑ vrinã. ℞. radicis acoꝛi ⁊ aſari ſpgi aã. ʒ. i. ꝑt addi cipi. ʒ. i. vl̄ ſcabioſa ʒucari. q. ſ. vel mell̄ fiat ſirupus ⁊ deƭ cũ calida. Ali⁹ ſirup⁹. ℞. aneſi aſſari anthos acoꝛi ʒ. i. ſ. ſaluie ſicce. ʒ. i. mell̄ roſ. ℥. iiij. fiat ſirup⁹. Oleũ oliuaꝝ calidũ ĩ pãno ĩfuſuꝫ ⁊ ep poſitũ ẽ anodinũ bonũ: añ ẽt digõneꝫ. ¶ Purgatĩꝫ leue. ℞. hermodactiloꝝ alboꝝ turbit aã. ʒ. i. aneſi. ʒ. ſ. ʒiʒi. ℈. i. ʒucari al. ʒ. iiij. bibaƭ ĩ matutinis cũ decoctiõe cõ-uenẽti. Sirup⁹ mirabilis iuuamẽti ⁊c. ℞. hermoda-ctiloꝝ. ʒ. xxx. colloq̃ntid. ℥. i. buliãt ĩ lbr. ij. aque ⁊ cũ ʒu caro. q. ſ. fiat ſirup⁹. Regimẽ ſbtiliatiuũ ⁊ ꝓuocatiuuꝫ vrie vꝫ. ſirupus yue vꝫ ſciatice. vnguẽtũ ꝺ yua ⁊ adipe vulp. ⁊ anatũ vꝫ ĩ materia colica vl̄ ſan. digeſtiuũ bo-nũ ẽ ſirup⁹ ɡ̃natoꝝ. Sirup⁹ ꝺ ĩfuſiõe ro. Sirup⁹ de fu moterre ⁊ acoꝛi ꝯferũt. Infũdãƭ mẽbꝝ ca. ĩ aqua fria oleũ ro. ⁊ de ranis fluuialib⁹ vꝫ. Jtẽ ſi materia ſit mix ta ꝺ pauca colã cũ multo flãte: vide Serapionẽ q꞉ pur gat ĩ decliatõe. vnguẽtũ ex faria tritici cocti ĩ aceto vl̄ aqua ul̄ vĩo al. vl̄ ol̄o camo. vl̄ aneti ul̄ lilij caſe⁹ ãtiqu⁹

tritus cum oleo emplaſtratus valet in duritie iunctu
rarum extrahit ſicut gipſum. poſt ſufficientem purga
tionem. In dolore iuncturarum vꝫ vnguentū ex opo-
ponaco galbano armoniaco terbentina infuſa in ace-
to ⁊ vino vno die deinde ſoluantur igni ⁊ additis ca
ſtoreo mirra olibano bdelio ⁊ dialtea vel oleo laurino
fiat vnguentum valet ēt agripa. Cinis caulium cū adi
pe ⁊ ceroto camo. valet bdelium ⁊ opoponacum cum
adipe iuuāt. Emplaſtrum de furfure vel farina cū ace
to cocta valet dolori genuū. Similiter emplaſtrum
de abſinthio ⁊ paritare tritis cum oleo coctis valet.
Emplaſtrum de radice altee cuꝫ adipe anſeris vꝫ ſcie.
⁊ canaparia cum aceto mixta vꝫ. Conſeruatio ſanita-
tis in ſuetis pati dolorem iuncturarum fit cuꝫ aſſidua
vnctione cum ceroto ⁊ ſale modico vehementer mi-
xtis. Apoſtolicon vꝫ in dolore coli ⁊ neruorum ⁊ pun
cture eorum ⁊ inciſione ⁊ apoſtematibus maturan-
dis. Emplaſtrum ceroneum Nicolai artheticis poda
gricis de frigida cā valet. opium cum modico cere ⁊
ſuco lactuce temperatum ſedat dolorem ca. Fenugre
cum piſtatum coctum in aceto cum melle valet. Oxi-
mel Juliani artheticis frigidis eſt expertum. Muſtel-
la in vino ⁊ oleo cocta vſqꝫ ad diſſolutionem. deinde
piſtata ⁊ collata per pānum addita cera fiat cerotum
vtile. Aloes cum ſuco abſinthij vꝫ. Sucus radicis fili
cis cum oleo roſ. vꝫ. Infuſio vero ſuci radicis ebulo-
rum Similiter decoc. radicis eorum ⁊ radicis altee ⁊
ſal velociter iuuat. Potus ſuci eoruꝫ. ʒ. iij. prouocat
vomitum ⁊ aleuiat ⁊ curat. Oleuꝫ laureole vꝫ. ⁊ vrina
virorum ad ſpiſſitudinem rob. decocta vncta iuuat.
Linimentum expertum. ℞. vrticarum grecarum ſal-
uie ana. M. i. ſal. p. i. contundātur ⁊ in vrina frigātur
⁊ de liquore cum pena locus liniatur. aqua mente po-
tata valet. Aqua vel vinum decoc. raparum ſedat do
lorem. Et in decoc. cimini ſi pecia imerſa ſupponatur
dolori: ⁊ ſimiliter de radice ebuli ⁊ cucu. aſinino. i po-
dagra de materia acuta epithimentur pedes cū camo.
roſ. farina ordei tritis ⁊ cribratis ⁊ ꝯfectis cum aqua
roſ. Et ſi ex frigiditate fac emplaſtrū ex farina ordei ⁊
cinere cipreſſi ana. mixtū cū aqua tep̄. Aliud qd̄ cōfert
tumoribus in quibus digitus imprimit. ſ. in podagra
mel'ica. ℞. vitellorum ouoꝝ coctorum ad duritiē flo-
rum camo. farine ordei miſce cum tepida ⁊ fac empla
ſtrum mollificatiuū. Unguentum in dolore iunctura
ruꝫ. ℞. fecis olei yreos olei lini ⁊ mucilaginis fenugre
ci ⁊ pinguedinis anatū ⁊ fiat vnguentū. Aliud. ℞.
bdelij ſtoracis liquide armoniaci ſolue cū oleo yris cū
frigida. Aliud olei veteris lbr. ij. olei lilij lbr. ſ. ſtoracis
liqde. ʒ. iij. cere citrine. lbr. ſ. terbētine. ℥. ij. euforbij. ʒ.
ij. medule cerui. ℥. iiij. fiat unguentū ⁊ eſt optimum.

Capitulum trigeſimumſecundum de colica ⁊ iliaca paſſ.

c Olica ſecundum Auicenā ē paſſio doloro
ſa inteſtinalis cum qua fit difficilis exitus
eius ꝙ egreditur per naturā. Et fit proprie
hec paſſio in inteſtino groſſo qd̄ dr̄ colon.
Et accidit his vomitus nauſea ⁊ dolor deſtre vel ſini-
ſtre partis ſupra pectinē. ⁊ ē dolor in colica ab vmbili
co inferius proueniens ⁊ ylia vſqꝫ ad ānum ⁊ renes: ⁊
ē dolor iſte in eis intenſus ꝙ vr̄ ꝙ colum illius inteſti-
ni terebelo quodā perforetur: aut fit ſciſuꝫ: de qua vt
ait Gal. vr̄ mihi ꝙ inteſtina mea quodā terebello per-
forentur: ⁊ cliſterizatus ex oleo ⁊ melle ana. calidis li-
beratus ſuꝫ. Et ego cū hoc cliſteri multos curaui: ⁊ ad
didi ſucū rute predictis. Et ſigna ſunt colice mortal.
qn̄ dolor fixus remanet: ⁊ non alleuiatur pa. Et qn̄ vo
mitus poſt vomitum ꝑſeuerat: ⁊ ſudor ſequit frigid⁹
⁊ frigus extremitatum. Et qn̄ ſingultus ſequitur poſt
ſingultū ⁊ perturbatio rōnis ⁊ ſpaſmus: ⁊ malitia an-
helitus. hec enim oīa ſigna mortalia ſunt. Si vero
his ſignis ꝯtraria ſigna appareāt infirmum alleuiātia:
tunc ē bonum ſignum. Iliaca vero paſſ. ē dolor dif
ficilis inteſtinoꝝ ſubtilium. hec enim paſſ. fit in ylijs ⁊
in ſubtilioribus inteſtinis: ⁊ dolor iſtius intolerabilis
eſt ab vmbilico ſupra. ita vt ab vmbilico inferius nul-
lus dolor ſentiat. Adeſt tertio nauſea vomit⁹ frequēs
⁊ oculoꝝ eminētia retentio fecū: frigus extremitatuꝫ.
Et qn̄qꝫ vomunt ſtercus: ⁊ qn̄qꝫ vermes ⁊ aſcarides
⁊ fetet eis os multū. Et qn̄qꝫ totuꝫ corpus eructuatio
earū fetida. Et qn̄qꝫ frigiditas extremitatum vomitus
ſubuerſio anguſtia vigilia tremor cordis ⁊ ſincopis ſe
quit in hac paſſ. magiſqꝫ in colica. Et qn̄qꝫ valde cito
interficit magiſqꝫ colica. Et ratio ē qr fit in inteſtinis
propinquioribus ſtomaco qꝫ colica. Qn̄qꝫ ēt yliaca
ꝑmutat in colicā ⁊ colica in yliacā. Et qn̄qꝫ ſunt ambe
ſimul in eodem corpore. Saluior itaqꝫ iſtarū paſſ. ē
illa in qua non eſt vehemēs retentio fecum: ⁊ alleuiat
per cliſtere ⁊ medicinas ſibi exhibitas: ⁊ in qua dolor
eſt ꝑmutabilis: ⁊ alleuiat ꝑ exitum ventoſitatis. Cōtra
ria vero peſſima ē vt ē ſupra dictum. Et yliaca fit plus
a malitia cōplexionis diuerſe vt ex humorib⁹ frigidis
vel colericis vel pungitiuis in ſuperioribus exiſtenti-
bus inteſtinis qꝫ colica. Fiunt ēt iſte paſſ. ex ventoſita
te. ⁊ ſignū huius qn̄ dolor eſt deābulatiuus. Et iſte iu
uant per cliſteria ventoſitatem carminātia ⁊ ēt per vē
toſam ſupra loca poſitā. Iuuātur ēt per ſe. ſuperueniē
teꝫ. Qn̄qꝫ ēt fiunt huiuſmodi paſſ. ex apate in īteſtinis
nato: cuius curā dicā in capitulo de apoſtematibus in
teſtinorum in tractatu febriuꝫ: ⁊ hoc per ipſius formā
apoſtematis cognoſcitur. Qn̄qꝫ fit ex cōpaſſ. renū apo
ſtematis vel veſice vel lapidis vitio dolorē generanti
um: cuius cure ſuperi⁹ ſunt dicte. Si huiuſmodi paſſ.
ex co. fuerint: adeſt amaritudo oris vomitus coleric⁹:
dolor acutus ⁊ pungitiuus vrina colorata ⁊ tincta eti
am tenuis. Si vō ex flegmate: nō ſitiūt: dolor ē aggra-
uatiuus ⁊ non ita acutus: ⁊ cū egeſſione qn̄qꝫ flegma
viſcoſum ⁊ vitreū emittit. Si ꝑꝑ ſtercoris duritiem
fiāt eijciunt ſquibalas ſiccas duras ⁊ rotundas in mo
dum ſtercoris capraruꝫ per ſe vel cū cliſteribus. Si
igit humor in cā fuerit calidus ꝙ ex ſignis precedenti
bus cognoſcit. tunc loca doloroſa inungātur ex oleo
ro. vel viol. vel populeon. vel emplaſtra herbaruꝫ fri-
gidarum deſuper apponātur. vel ēt ſyrupus violatus
⁊ roſ. ⁊ ſitim extinguentes dent ſecundum ꝙ in capi-
tulo de diabete diximus. Et ſi per hoc non curent fiāt
ſuppoſitoria leuia ex lardo ſolo vel ſapōe galico i oleo
roſ. vel viol. intincto: ⁊ ēt cliſteria ex malua mercuria-
li frondibus viol. māna caſia ⁊ ſimilib⁹. Et ſi perfecte
cū his non curent mundifica corpus cum pillulis de
v. generibus: vel cum pillulis de reubarbaro vel ſera-
pino ad quālibet yliacā vel colicā expertis. vel cum de
coc. vt in capitulo de dolore capitis ex co. facto. dietē-
tur ēt vt ibi. Emplaſtrum optimum ad colicā ⁊ yliacā
ex cā calida. ℞. quinqꝫ neruiam maiorem ⁊ minorem

ſolatrū roſ. ⁊ viol. oīa piſtenť ⁊ ī patella cū pauco aceto ⁊ aqua roſ. friganť ⁊ ſup̄ locū ēplaſtrenť. Itē vrtica ⁊ ordeū ſimul cocta ī aqua ⁊ piſtata ⁊ deſup poſita idē faciūt. Si ex vētoſitate fiāt hmōi paſſ. qđ p dolorē ābulatiuū cognoſciť vētoſa ſine ſcarificatōe ſup̄ dolo roſum locū ponať. deide fiat h̄ cliſteř. ℞. aq. lbr. iiij. cimi ſe. rute ſe. aneti ameos. añ. ℥. i. teranť oīa ⁊ ī pdcā aqua bulľ. quſqȝ ad lbr. i. veniāt ⁊ colenť ⁊ adde. ʒ. i. pinguedinis anatis vel galine ⁊ lbr. i. ſ. olī ⁊. ʒ. ij. ſuci rute ⁊ cliſteriza. Itē loc⁹ iungať ex olo camo. lauř. ſambucino ⁊ ſilib⁹. Itē ſaccul⁹ ſale plen⁹ calid⁹ ſup̄ locū apponať. Aliud cliſtere optimū ad colicā ⁊ yliacā ex vētoſitate factā. ℞. yſopi origani rute ſe. agni caſti aneſi feniculi tribuli marini cētauree aneti flo℞ camo. petro. añ. ℥. ſ. teranť oīa: ⁊ ī ſuco ruthe bulľ. vſqȝ ad cōſumptionē tertie ptis. deide oīa colenť ⁊ cū tm̄dē ſui olī cōis coquanť quſqȝ ſolū oleū remaneat ī q̄ olo diſſoluať adipis anatis. ʒ. i. oppopōacis ſerapi caſtoř ⁊ aſſe añ. ʒ. quartā ⁊ imittanť p cliſtere. Itē cliſtere factū ex ſolo oleo rutaceo vľ raffanino ī qb⁹ reſoluať caſtoř ⁊ aſſa ⁊ ſtorax liqda multū valet ī hac cā. Itē filoniū ī potu datū cū vino decoc. ſe. rute ⁊ carui multū valet ī hac cā. bal. ēt ex aqua decoc. ſpgi bruſci gramis malue pitarie cauliū radi. cōium qnqȝfolij ſenationum abſinthij ⁊ ſiliū herba℞ mltū ꝯfert. vľ ſolū bal. ſimplicis aq calide. ēplaſtra ēt iunctiones caľe ſubſcribēde ī hac cā valēt. Qđ ſi hūor frigid⁹ vľ viſcoſus fuerit ī cā: qđ p ſigna iā dcā poteris cognoſceř cureť hoc mō. fiāt prio cliſteria molificatiua deide mūdificatiua ⁊ abſterſiua ⁊ ſuppoſitoria leuia ⁊ acuta. poſtea purgeť hūor. deinde vnctiōes ⁊ ēplaſtra pſcribēda ⁊ ēt bal. fiāt. Sumat igř ſm magiſtruȝ meū. v. pillľas de ſerapino ⁊. vij. cochias ī ſero. In mane vō deť decoctio ſibi ſiue lotura talis. ℞. ca. ve. ſcolopēdrie radicū cōmuniū añ. ʒ. i. ſ. agarici polipodij q̄rcini viridis eſule añ. ʒ. i. hermodactilo℞ epithi violľ. cuſcute aſſe feniculi aniſi añ. ʒ. ſ. pruna damaſcēa. xx. h̄ oīa ī lbr. iij. aq. coquanť quſqȝ ad vnā redeāt. ⁊ collatuř addať caſie fiſtule. ʒ. ij. bn̄dcē ſimplicis catholicō mirabolano℞ citrino℞ ⁊ chebulo℞ añ. ʒ. i. vľ purgenť cū pillľis de qnqȝ generib⁹ vel cū auř. vel cuȝ artheticis ſiue cū alijs pillľis ī hac cā cōpetētib⁹. poſtea fiat hmōi vnctio circa locū. ℞. caſtoř ſuci rute aſſe feti de ameos añ. olei aneti ⁊ cera. q. s. Vľ h̄ vnctio ad idē expta. ℞. olī bn̄dci camomilľ. ⁊ aneti añ. bulľ. ī eis pa℞ ſe. fenugreci ⁊ iunganť loca ī qb⁹ ē dolor qm̄ ē mirabile. ꝓbatū ē. Itē filū crudū cū cinere vitis ⁊ olo bulitū ⁊ ſup̄ poſitū miromō valet. Itē emplm̄ ex celidonia caſtoř. ⁊ bacis lauri tritis ⁊ ī vino puro coctis ſup̄ poſitū miromō vȝ. Et aleū tritū ī vīo coctū bibitū addita pauca tyriaca mltuȝ vȝ. Itē pul. cornu cerui uſti antimonij ⁊ cicada℞ añ. ʒ. i. cū vino ī potu dat⁹ ad vtrāqȝ ha℞ paſſionū ē optim⁹ ⁊ ꝓbat⁹. Et nota ꝙ qdā ī pncipio ha℞ paſſ. vtunť cliſterijs mordicatiuis ſe credentes bn̄ faceř. vn̄ magis deſicāt ſtercora ⁊ idurāt. Et inde plures moriunť ex cl'pa fatuo℞ medico℞. Et iō ī tali cā nec ī ſilib⁹ debem⁹ cliſteria faceř mordicatia niſi molificatiua pcedāt. ⁊ hoc faciebat magř me⁹. Prio igiť fiāt cliſteria ſimplicia ex aqua decoc. viole malue brāce vrſine mercurialľ ordei ⁊ ſiliū q: liniēt ⁊ mūdificabunt ſtercora. deide fiant cliſteria fortia attractiua flatis ſic hoc. ℞. tribuli marini polipodij fenugreci turbit colo q̄ntide agarici epithimi ſe. feiculi aniſi cētauree mino ris violľ. rute añ. ʒ. i. radicis ſambuci ebuli folio℞ cauli um radicis volubilľ cucu. agreſtis añ. M. ſ. ſic⁹ ficas x. ordei ſe. lini malue ſaluie añ. p. i. h̄ oīa ī aqua ſalſa vľ ſalmētina bulľ. ⁊ coleť: ꝑus tn̄ ī tm̄ bulľ. ꝙ de. viij ptib⁹ ipſi⁹ aq. n̄ remāeat niſi vna ps ⁊ additis. ʒ. ij. caſſie fiſtľe yerepigre bn̄dcē ſimplicis añ. ʒ. i. melľ ⁊ olei añ. ʒ. i. ſ.

Itē ius gali ſumptū ī hac cā ꝯfert mltū. qm̄ ego ſuȝ expt⁹ qm̄ laxat ⁊ mūdificat flā. Itē ſumat d̄ medicia q̄ dr̄ libator ad q̄ztitatē caſtanee vľ nucis pue vȝ mltū in hac cā. ⁊ deť cū vino decoc. ſe. feni. ⁊ aniſi. Cū vō hmōi paſſ. fueřt pp apa ſtomaci: cureť ipm apa ſic in pprio cap. tractatu ſe. diceť. Qđ ſi ex vitō epatis lapidis renū vľ veſice fiāt cureť ſic ī ꝓpis dcm̄ ē capitulľ. Si vō pp venenū ſumptū fiāt ꝓuoceť vōit⁹ cū aliq̄ d̄ vomitiuis ſupi⁹ dcis: poſtea tyriaca vel metridatū cū vino d̄coc. m̄te deť. Si vō nimis vōitū ꝯtiuat: ꝯſtrigať vomit⁹ vt ī ꝓpo capi. dcm̄ ē. Qđ ſi pp vmes ⁊ aſcarides in ſtomaco exiſtentes fiant he paſſ. curentur vt in ſequenti capitulo dicam.

a Oditio. pillľe quās cōpoſui p q̄dā pa. yliacā paſſ. ℞. turbit agarici pulpe colognitide diagredij ana. ʒ. i. ſe. maſti. aniſi naſturcij ameos ſaliſgeme añ. ʒ. ſ. ſapini. ʒ. iij. aloes boni ad pōd⁹ oiuȝ. ꝯfice cū ſuco rute. Emplm̄ ꝓbatū ad dolorē iteſtio℞. ℞. tegule pulueriʒate cū ſulfuř viuo añ. p. i. calcis viue ⁊tiā ptē. ꝯfice cū melle ⁊ aceto. ⁊ calidū q̄ztū pt pati loco dolēti appōať. Itē filatū crudū bulitū ī aqua cū cieř ⁊ olo ēplatū tollit dolorē. Itē ēplm fcm̄ ex radice ebuli cū ruta ⁊ ſtercoř colūbino cū oleo veteri ꝯfectū vȝ ī hmōi paſſ. ⁊ ēt dolorib⁹ ſpatule ācharū brachij ⁊ ſiliū. Pillľe añ cibū ⁊ p⁹ cibū ꝯ̄ dolorē ilia cū retētionē vrie ĝuedinē capitis ⁊ ꝯ̄ idigeſtionē ſtōaci ex ĝſſis hūorib⁹ ꝓuēiētib⁹ ita ꝙ icōtinēti faciūt digereř ⁊ bn̄ aſſelaf. ℞. mirř oppopōacis gētiāe galbāi armōiaci añ. ʒ. quartā ſe. iunipi. ℈. xiij. aloes epatici. ℈. xij. ſapini. ʒ. ſ. deňť. v. vľ. vij. ſūt. n. expte ad pdcā. ⁊ ēt ī oī ſpē arthetice. Expimētū ybernici ad colicā ⁊ yliacā. intret pa. bal. fcm̄ ex aq. in q̄ cieres ſmēto℞ ſint cocte. deide fiat ēplm ſup̄ locū doloris ex melle ⁊ ca. cieř ſiť mixtū. Et cliſteř ex olo ⁊ ſuco rute añ. fiat. ſe. ēt rute. ⁊ ſe. naſturcij cū vīo cocta mixta cū bono metridato vel tyriaca ī potu deť. ⁊ h̄ ſpālř vȝ ī oī cā fria. Cliſtere a me exptū ad colicā ⁊ yliacā ex frā cā. ℞. roriſmarini ſaluie pulegij origāi ſauie m̄taſtri cētauree ma. ⁊ mi. rute abſinthij herbe paleſis camedreos cācpiteos yſopi florū camo. ordei mūdi aneti piretri petro. añ. M. i. h̄ oīa ī bōa vini q̄ztitate rubei optimi vel al. bulľ. vſqȝ ad ꝯſūptionē tertie ptis ⁊ coleť: ⁊ adde pa℞ ſalľ olei ⁊ mellľ: ⁊ p cliſteř iniciať. bal. ēt ex predcis herbis ī aqua coctis multū ꝯfert. Ad colicā ⁊ yliacā. ℞. euforbij. ℈. i. da cū ouo ſorbili ⁊ vnge latera cū vnguēto h̄. ℞. vitela ouorū ſb̄ cierib⁹ vſqȝ ad duritiē cocto℞ octo. ceř. ʒ. i. ſ. olei roſ. olei cāo. ʒ. i. caſtorei. ʒ. ſ. ſan. dra. ʒ. ij. terbentine. ʒ. i. ſ. fiat vnguentum q: ſubito liberat.

Capitulū trigeſimūtertiuȝ de lūbricis ⁊ aſcaridib⁹.

l Umbrico℞ ſūt varie ſpēs ſm varietatē flatis ex q̄ gn̄anť. ex flāte. n. ſalſo gn̄anť lūbrici lōgi ⁊ rotūdi. ex flāte acetoſo curti ⁊ rotūdi. ex flāte dulci fiūt lōgi ⁊ lati. Ex flāte nāli fiūt breues ⁊ lati ⁊ iſti dn̄tur cucurbitini. Sūt. n. fci ad modū ſe. cucurbite. Et qdā dr̄ıt ꝙ iſti cucurbitini gn̄anť ī vētre cuiuſdā maxi lūbrici q aliqn̄ mittiť lōgior vno vel duobus bra

cbijs q soliū ſiue ſingulū dr. Ex ſtate vo uitreo gñanf lūbrici lōgi rotūdi ſepi⁹ gñanf i ſbtilib⁹ ſiue gcilib⁹ ite ſtinis ꝛ maxīe i ozobo Ex co.vo nūqʒ gñanf lumbrici ſeu aſcarides qm̄ co.ē amara: ꝛ oē amaꝝ dſtruit ꝛ iter ficit eos. Et iō ex ſola frigiditate ſeu hu. ſtatico ſeu fri gido gñanf. Signa itaqʒ lūbricoꝝ ſūt appetit⁹ ꝑuatio nauſea ſtōaci faſtidiū fetoꝛ oꝛis oculoꝝ luciditas ꝛ cō cauitas plus debito doloꝛ ꝛ toꝛſio in iteſtinis ſentif ꝛ qñqʒ febꝛicitant. ꝛ in pueris diſcretiuū ſignū ē pꝛurit⁹ nariū. Semꝑ.n. ſcalpunt nares pp colligātiā iteſtinoꝝ ad ipſas nares ꝛ i ſomno clamāt ꝛ ſtridēt dētib⁹. Certi us aūt ſignū ē qñ emittūt p vomitū vel p ſeceſſum. Et ſignū ſolij ſeu ſinguli ē qñ patiūf pdcā ſinthomata itē ſioꝛa ꝛ foꝛtioꝛa ꝛ qñqʒ ſincopizāt. ꝛ ſi qñqʒ emittūt lū bꝛicos cucurbitinos. tūc certi⁹ ſignū ē ſolij vel ſinglī.

Pꝛio igif de ſolio vel ſingulo dicā expimētū ad ſoliū vel ſingulū iterficiēdū. ℞. rute ſice. ʒ.ſ. pipis g̃.xx. ſuci rapiſtraꝝ. ℥.ſ. diptāi. ʒ.i. min⁹ tertiā olei. ℥. quartam. b oia cū vino diſtēpa ꝛ da ad potādū. Aliud ad idē acci pe. ij. vel. iij. capita aleoꝝ ꝛ ſucum ab eis exbe ꝛ ſuco ex cto radicis mali g̃nati ipm ſucū aleoꝝ vel ſalti ipſa pi ſtata alea ꝛ miſ. additis g̃.xxv. pipis pulueriȝati totū in potu cū vino tribue qꝛ ſtati iterfiē. Aliud ꝑbatum ad idē pip alea mirabolani citri coꝛtex mali g̃nati teranf oia ꝛ i aceto p noctē iaceāt. mãe vo colenf ꝛ acetū illō i potu def: vel p cliſtere iniciaf: qꝛ ſoliū vel ſingulū ꝑ certo iterfiē ꝛ educ. Expimētū magiſtri mei g̃ oēs lum bꝛicos ꝛ cucurbitinos ꝛ ſingulū eijciendū: pꝛio vtanf tali ſyrupo. ℞. coꝛticis radicis feni. apij yringoꝝ ſtica dos ariſto. lō. polipodij q̃rcini recētis abſinthij rute oī um añ. ʒ.i. ſene. ʒ.ſ. ca. ve. M. i. paſſulaꝝ. ʒ.i.ſ. aceti. ʒ. ij. ȝucari albi lbꝛ.i. oia coquanf i aqua ſufficiēti ꝛ addi to ȝucaro fiat ſyrup⁹ def pluꝛib⁹ dieb⁹ i mane ꝛ i ſero cū vino decoc. diptāi ꝛ abſinthij. Aliud. ℞. turbit. ʒ.i. ſ. catapucie g̃.xv. ſpice pipis lōgi ȝiȝi. añ. ℈.ſ. diagre dij i pomo cocti. ℈.ſ. dragāti. ℈.i. ꝯficiātur cū melle.

Itē ſuc⁹ ſiſimbꝛij cū pauco vīo ꝛ oleo i potu datus cingulū eicit p ſeceſſū. Itē ſi fiat cliſteꝛ ex felle vacino ꝛ ſuco abſinthij marubij ꝛ olei rute oēs lūbꝛicos cuiuſ cūqʒ materiei iterfiē ꝛ educ. hec ſūt q necāt vermes lū bꝛicos abſinthiū farina lupinoꝝ poliū ariſto. mētaſtrū cētaurea maioꝛ ꝛ mioꝛ abꝛotanū ſiccē armoniacū pſi caria petro. pſici fraxin⁹ thim⁹ amaruſca ameos origa nū carui mēta nigella coꝛnu cerui uſtū coꝛtex mali g̃na ti coꝛtex radicis celſi cētonica ſaluia ſtōaco ieiuno co meſta oē fel. Et vt ēt gñalr dicā oia amara comeſta vl̄ ſup vētrē ēplaſtrata: vel p cliſteꝛ iniecta necāt lūbꝛicos ꝛ expellūt. q ſi lūbꝛici i coꝛpoꝛe fuerit iterfecti ꝛ ſi vis eos educeꝛe. def aqua decoc. agarici ꝛ iterioꝛ cologn tide: vel cū pillīs q̃ fiūt ex farina boꝛobi ꝛ lacte anabu le educāf: q̃ ſpāles ſūt ad hoc. vel cū pillīs cochijs vel cū yerapigra yeralogodiō ꝛ ſilib⁹ educētib⁹. Cliſtere optimū ad educendū lūbꝛicos. ℞. radicis cucu. aſinini mali terre turbit cētauree yſopi cartami rub. pulpe co loqntide aloes añ. ʒ.ſ. ſalis. ʒ. iij. coquanf oia iſimul ꝛ coleſ ꝛ aditis fellis vacini. ʒ. iiij. olei amig. amaraꝝ vl̄ de nucleis pſicoꝝ aut criſomiloꝝ. ʒ. ij. fiat cliſteꝛ qm̄ ē mirabile. vl̄ cliſteꝛ ſolū ex aqua ſalmētia vl̄ ſalſa dcoc. radicis celſi ꝛ mali granati acetoſi addito ſuco abſin thij vel folijs pſici ꝛ aloe ē optimū ad hoc aliq̃ felle ad dito. Qd̄ ſi cū hoc fuerit flux⁹ vētris reſtrigaf cū his q̃ i ꝑpo capitulo dicenf. Et qꝛ hmōi lūbꝛicoꝝ paſſ. ē fa miliaris ꝛ amica pueroꝝ. Idcirco qꝛ nō pſit p os reci pere hmōi amara. Videam⁹ de ēplīs ꝛ vnctionib⁹ ſibi cōpetētib⁹. Expimētū magr̄i mei ad lūbꝛicos iterfici endos. Inūgaf vēter ex melle calido ꝛ ſtet ibi p hoꝛā. deide ſupponaf hoc ēplm. ℞. ypoqſtidos acatie alo es añ. ʒ. tertiā ſumach. ʒ.ſ. teꝛ oia cū aqua ro. ꝛ ſuco ab ſinthij diſtēpa ꝛ vētrē ēplā. Et def ſi poſſit ipm recipe paꝝ de electuarijs lumbꝛicoꝝ cū ſyrupo roſ. vel viol. Aliud ēplm ad idē. ℞. farine lupinoꝝ cōbuſtoꝝ aloes abſinthij rute cologntide añ. ꝯficiāf oia cū ſuco abſin thij ꝛ ebuli ꝛ modico aceti ꝛ ſup ēplef. Expimētū ꝑba tū ad oēs lūbꝛicos eijciēdos. ℞. aloes galbāi ꝛ fuligis añ. ꝛ cū pauco olei ad ignē paꝝ bul. ꝛ d hoc vnguento vnge pa. a gula vſqʒ ad pectinē ꝛ retro a collo vſqʒ ad nates ꝑpe ignē. deide accipe abſinthiū mentā ꝛ farinā lupinoꝝ amaroꝝ. ꝛ cū foꝛti aceto diſtēpa ꝛ peciā lini i funde i hmōi liq̃re ꝛ ca. añ ꝛ retro empla ſup loca iun cta. Et ſi p⁹ vnā hoꝛā vel duas nō aſſelauerit fac ei ſup poſitoꝛiū vel cliſteꝛ qꝛ ꝑ certo oēs lumbꝛicos emittet. Aliō ad idē. ℞. cētonice abſinthij viridis mēte farine lu pinoꝝ amaroꝝ fell̄ tauri ꝛ bouis medule ceruine añ. ʒ. i. cere. ʒ. iij. aloes. ʒ. ij. olei. ℥. i.ſ. ꝯfice inſimul ꝛ ſup vm bilicum hoc emplaſtrum pone.

a Additiōes. qdā puer dū eēt i moꝛtis piculo cō ſtitut⁹ pp multitudinē lūbꝛicoꝝ. ʒ.ſ. ſe. poꝛtu lace triti cuʒ lacte ſūpſit: ꝛ emiſit multos lūbꝛi cos ꝛ lībat⁹ ē. Dixit magr̄. M. d Ferarijs q cū duo fi lij ſui g̃uarenf ad moꝛtē ex vitio lumbꝛicoꝛuʒ: ꝯſuluit ma. Pe. q erat Ferarie ſup hoc. ꝛ dixit accipe aloe ca ballinū ꝛ tere ipʒ cū melle ꝛ fiat ſic paſta moll̄ ꝛ fac em plm ꝛ pōe ſup ſtomacū die ac nocte. ꝛ cū deſiccaf r̄no ua ipʒ vt ſup ꝛ i vmbilicū pōe. ꝛ da ſel̄ i ebdomoda. ℈ i. reubarbari cū modico aq. q fec hoc p plr̄es dies ꝛ ſu os filios ꝛ iſinitos alios curauit cū hac cura a vitio lū bꝛicoꝝ. vl̄ ūgaf vēt ex melle ca. ꝛ ſtet ibi p hoꝛā. deide aloe cabalinū plueriȝatū ſupaſpgaf. Quidā puer patie baf vōitū ꝛ flu. ven. ꝛ lūbꝛi. hēbat: cui feci iungi ſtōacū plr̄ies i die d olo dcoc. abſinthij maſt. ꝛ d amig. ama. ꝛ ſuco mēte añ. ꝛ ddi ſibi ſyrupū ſcm̄ ex ſuco cidonioꝛuʒ aq. ro. ꝛ vīo g̃na. añ. ꝛ curat⁹ ē. Emplm̄ ꝑ his q hñt lūb cos ꝛ febꝛicitāt ꝛ ñ pñt medicias pp lūbꝛi. cape ſic ſūt pueri. ℞. rad. gm̄is ꝛ violarie ꝛ poꝛtulace ꝛ i aceto fac dcoq ꝛ tere ꝛ ca. ſtōaco ſepe ꝛ ſepi⁹ appōe. Electuariū ad lūbꝛi. necā. ℞. pul. lupi. ama. pul. cētōice q̃ alio noīe herba babilonica appellaf coꝛnu cerui uſti añ. ℥. i. pul. radicis gm̄is. ʒ. iij. ꝯficiātur cū mel. ꝛ des. ʒ. ij. aut. iij. Fomtatio aq. dco. ra. gm̄is a ſtōaco ꝛ iteſtis lūbcos ex pellit. Cū alia remedia ōmib⁹ ñ valēt. ℞. croci. ʒ. i. olei ſiſani. i. vel. ij. cū aceto foꝛti tēpa ꝛ bibaf totū moꝛiūf cito ꝛ ſi ano imittaf mell̄ modicū vel cliſteriȝef mulſa citi⁹ emitteſ. Itē. ℞. abſinthij ſticados citri pſij mēte apij aloes añ. ʒ. ij. fell̄ tauri. ʒ. i. ceroti de oleo abſinthij vngaf vēter moꝛiunf ꝛ expellunf. Oleū de ſe. lini oēs expellit bibitum. ꝛ vnctio eius vermes moleſtat valde ſi fel tauri vel coloquintida admiſceatur.

Capi. xxxiiij. de emoꝛoydib⁹ ꝑuocādis ꝛ reſtrigen.

c Moꝛoydales vene ſūt. v. iux cap lōgaonis iſi xe. Et qdā hoīes hñt illas vēulas ex pēdētes: ꝛ qdā tm̄ tres: ꝛ qdā tm̄ vnā ꝛ alias hñt itus. Et p illas vēulas plures hoīes purgāf queadmōm mulie res p mēſtrua ꝛ a diuerſis egritudibus pſeruanf cum fluunt ſm debitum curſum. Cū vero imoderate fluūt faciūt hoīem i ethicā ptiſiʒ ydropiſiʒ ꝛ i alias plref egri tudines icidere. vñ iſti hoīes q hñt hmōi fluxuʒ ſi ſciāt

ſe pſeruare in ꝓuocãdo ipſas emoꝛoidas.⁊ ẽt ĩ ſtringẽ do ipſas cũ fuerit opoꝛtunum mirabiliter viuũt ſani ⁊ ab egritudinib⁹ illeſi.Emoꝛoide dĩtur ab emo grece ꝙ ẽ ſan.⁊ rois flux⁹. vñ fluxus ſan.ab illis ꝓcedẽs ꝓprie emoꝛoidalis flux⁹ dr̃. Caro uero ſuperflua q̃ pendet circa anũ dicunt̃ atriti. Caro vͦ naſcens circa foꝛamẽ ani ſupflua iter duas nates hñs granulas quaſi fic⁹no minat̃ fic⁹.ex qb⁹ ſanies qñq; ꝓcedit que qñq; ex frigidis.qñq; ex ca.generãt̃ hũoꝛib⁹.⁊ hec paſ.grauit̃ curat̃.Qñq; vͦ iflant̃ hmõi vene emoꝛoidales qđ ꝓ iudicio pa.cognoſcit̃ ẽt q2 uenaꝝ ipaꝝ capita tũefacta apparẽt.⁊ hoc malũ ẽ i fe.Retẽtio vͦ ipaꝝ emoꝛoidarũ iudicio pa.cognoſcit̃ q2 fatet̃ ꝙ emoꝛoide ex lõgo tpe trãſacto ſibi ſi fuerũt apte.⁊ q2 diu a purgatiõib⁹ quas facere cõſueuit ceſſauit.⁊ etiã q2 caput h3 grauatũ faciem palidã ſeu liuidã põderoſitatẽ renũ pectis ⁊ thoꝛacis.Immoderat⁹vͦ flux⁹ ipaꝝ emoꝛoidaꝝ iudicio pa. cognoſcit̃ ⁊ ex fluxu qñq; nigro qñq; croceo ſm hũorũ diuerſitatẽ.Et no.ꝙ i hac paſ. multi ⁊ plẽs dcipiũt̃ credẽtes eos q emoꝛoidaꝝ fluxũ patiũt̃ eẽ diſintericoſ vł tenaſmõ pati vł econuerſo eo ꝙ in iſtis paſ. fit cõſequẽter flux⁹ vẽtris ⁊ ſan. ꝓ iſerioꝛa. Et ſignũ diſcretiuum ad hoc ẽ ꝙ pa.emoꝛoidas pꝛio emittũt ſterc⁹. poſtea ſan.emoꝛoidalẽ ⁊ abſq; fluxu: qđ nõ faciũt diſinterici.⁊ emittũt ipm ſan.abſq; conatu ⁊ difficultate aſelãdi qđ ñ faciũt pa.tenaſmõ.Cũ itaq; emoꝛoide fuerit vltra modũ reſtricte: ⁊ neceſſariũ fuerit eas aperire ⁊ pꝛouocare ne qs ex earũ retẽtiõe egritudines peſtiferas icidat.apiant̃ hoc mõ ſi fuerit extra apponãt̃ ſupꝛa capita ipaꝝ uenaꝝ ſanguiſſuge uel icidãt̃ cũ lãceola barbitõſoꝝ ut ſan.ab eis fluat ⁊ pann⁹ line⁹ uel carta bõbacina ſupꝛa capita eaꝝ in al.oui iſuſa ponat̃.⁊ ibi exſiccari ꝑmittat̃.deide ſubito ⁊ violẽter abſtrahat̃: vt a ſubita ⁊ violẽta remotiõe apiant̃ oꝛificia ipaꝝ uenarum ⁊ ſan. effluat ab eis.⁊ hoc fiat ſi ab extra apparuerit. Ite3 fiat minutio de vena ſaphena pedis q̃ eſt ſub talo vel in cauila ab exteriori ꝑte tali. Qđ ſi emoꝛoide ĩtus fuerit nec extra appareãt fiat ſuppoſitoꝛiũ i modum digiti ⁊ ponat̃ i ano hoc mõ.℞.ſuci ſqlle.ℨ.i.ſuci cicute.ℨ.ij.ſuci mercurial.ℨ.iij.ſerpẽtarie ſal'cõis ana.ℨ.i. mellis .ℨ. .ij.buliãt oĩa in frixoꝛio.⁊ fiat qđ dixi: q2 ꝑ certo ꝓuocat eas ſi ꝑ noctẽ teneat̃ i ano.⁊ ẽ exptũ. Aliud ad ide3 ma.mei ꝓbatũ qđ.℞.rad.ciclaĩs elbi albi ⁊ nigri calamẽti ſerapini euſoꝛbij ana.ℨ.v. cõficiant̃ hec oĩa cũ ſuco ciclaĩs vel ſauine vel cũ galbano. ⁊ fiat ſuppoſitoriũ qđ ꝓbatũ ẽ. Itẽ ſuffũigiũ ex aloe in ola cõbuſto ꝑ ẽbotũ i ano receptũ. poſtea tẽta de ſpgula i ano miſſã emoꝛoidas purgat.Itẽ ſuffumigiũ de cotula fetida rubea mẽtaſtro ciclamĩe ⁊ gitb i vino bulita emoꝛoidas ꝓuocat. Itẽ elbus niger ⁊ gith pulueriʒatũ ⁊ cũ ſuco cepe ⁊ melle mixtũ ꝓuocat emoꝛoidas ſi liniat̃ ex eis. Qđ ſi emoꝛoide ĩmoderate fluxerit ſtrigãtur hoc mõ. v3 vt ſeruem⁹ dictũ Ipo.Emoꝛoidas ãtiquas ⁊c.vñ ſi qnq; vene emoꝛoidales fuerit apte: quattuoꝛ claudãt̃ ⁊ vna dimittat̃ apta.Si vero tres vna apta dimittat̃ ⁊ due claudãt̃.Oĩs.n.flux⁹ ſan.ut ait Gal.ẽ ꝑter naturã ꝑter fluxũ ſan.emoꝛoidaꝝ nariũ ⁊ mẽſtruoꝝ moderat⁹ Huiuſmodi enim moderatus fluxus nõ eſt ſedandus Cũ vͦ naturã debilitat ⁊ fit ĩmoderat⁹.tũc ſedãd⁹ ẽ et ſtati ⁊ ſpãliter cũ ꝑ multũ tps fluxerit hmõi emoꝛoide. Et cũ pa.icipit ꝑdere appetitũ. Et tũc ſedat̃ hoc mõ ille flux⁹:fiat electuariũ.℞.ſe.poꝛoꝝ.ℨ.iij. mirabolaon idoꝛũ cũ butyro vacino frixoꝝ ſe. feniculi aniſi ana.ℨ. .ij.ſe.naſturcij.ℨ.iij.cinamomi.ℨ.quartã.ʒucari ro.lib. .i.de hoc electuario det̃ quolibet ſero ad quãtitatẽ nucis cũ vĩo decoc.floꝝ taſſi bar.⁊ cinamoni. Itẽ dent̃ .vij.vł.viij.đ iſtis pillulis optis ad hoc i ſero .℞.limatiarũ q̃ ſtãt ſup folia cõbuſtaꝝ.ℨ.vij.charabe.ℨ.iij.bdelij.ℨ.iiij.mirabolanoꝝ idoꝝ belliricoꝝ emblicoꝝ ana. .ℨ.x.cõficiant̃ cũ ſuco poꝛi. Itẽ recipiãt hoc fumigiu3 ꝑ ẽbotũ ℞.turbit arſeici rub.anacardoꝛũ ana. pulueriʒent̃ ⁊ ſupꝛa carbones ardẽtes ꝓjiciant̃ ⁊ pa.fumũ rcipiat ꝑ embotũ. Itẽ fiat ſuppoſitoꝛiũ tale ad hoc optimũ.℞.thuris balauſtie gallaꝝ antbimonij alumis acatie ana. terant̃ ⁊ cũm mucillagine gũmi arabici vł dragãti cõficiãtur ⁊ ſupponant̃.Expimentũ ma.mei ad cõſtrigendũ emoꝛoidas.comedãt oĩ mane floꝝ taſſi bar. cũ vitello oui mica panis ⁊ alijs tñ i maioꝛi q̃titate de floꝛib⁹ ponat̃: ⁊ in ſero accipe lapidẽ molarẽ ⁊ calefacias ipm foꝛtiter ĩ igne donec rubeſcat deide frõdes taſſi bar. ſupaſpgas ⁊ pa.fumũ accipiat i ano ſedẽs i ſcãno pforato. Itẽ vtat̃ quotidie ſirupo facto ex vĩo đ coc.filipẽdule ⁊ melle q2 ꝑ certo ipſe emoꝛoidas cõſtrigit. Fumigiũ optimũ ⁊ ꝓbatũ ad emoꝛoidas ꝯſtrigẽdũ.℞.taſſi bar.pulegij calamẽti abſinthij coꝛigiole acori radicis cõſolide minoꝛis ⁊ foliorũ ei⁹ ana.M.i. oĩa in vĩo rub.uł i aqua pluuiali bul.⁊ pa.fumũ diu ex eis recipiat.deide in eis ſedeat quouſq; fuerint infrigidate.deide pul.pinee cõbuſte ſaluie mirti ⁊ atramẽti añ. ſupꝛa ipſas venas aſpgat̃: q2 ſtatim ꝑ certo cõſtriget.

Expimẽtũ ꝓbatũ ad emoꝛoidas cõſtringẽdũ.decoquat̃ calẽdula in ſuco poꝛoꝛũ ⁊ ſupꝛa epithimet̃: q2 ꝑ certo ſtati3 reſtrigit. pꝛobatũ ẽ. Item gũmi hedere et granũ cũ quo tingitur ſcarlatũ cũ oleo cocta.ſi ex illo oleo uenule vnguãtur ſtatĩ ſtrigit.pix ẽt ligda ſup iuncta idẽ operatur. Itẽ miclete cũ trifera ferrigenea uł athanaſia cũ ſuco qnquenerule ſeu coꝛigiole artbemiſie vel poꝛtulace in potu date emoꝛoidarum fluxum ſtringunt. uẽtoſe etia3 i renib⁹ poſite ⁊ i anchis cũ ſcarificatiõe ⁊ ſan.extracto miromõ valẽt ⁊ ſpãliter ſi ex cã ca.fluxerit.Sirupus ad emoꝛoidas cõſtrigẽdas ꝓbatus.℞.pĩpinelle ra.taſſi bar.eiecta medula ana ʒucari ro.⁊ mellis.q.s.ſumat oĩ die de ſirupo iſto ⁊ herbas ꝑdictas cũ ouis ⁊ farina i ſcrapul vel criſpellis quotidie comedãt. Itẽ fiat fomẽtũ ꝓbatũ ad hoc.℞.marubij radicis taſſi bar.oꝛigani mẽtaſtri coꝛticis caſtanearũ radicis cucurb.ficce ſoleaꝝ uetuſtarũ cõbuſtarũ picis grece cupularũ glãdiũ coꝛticũ mali granati balau. ana.oĩa hec pulueriʒent̃ ⁊ ſup carbones ponãtur vel ĩ aceto foꝛti bul.⁊ pa.fumũ recipiat ꝑ embotũ ⁊ ex ipſo aceto lauet ſe.poſtea cũ oleo lini inungat̃.⁊ pul. apꝛoſici ⁊ malamatie ana in ola cõbuſtoꝛũ addita pauca uernice ſupaſpgatur q2 ꝑ certo cõſtrigit. Vnguẽtũ optimũ ſtephonis ad fluxũ emoꝛoidalẽ cõſtrigendũ.℞.ãtimonij. plũbi ſe.poꝛi litargirij oĩum ꝑ ſe uſtoꝛũ ana.pulueriʒẽt oĩa ⁊ cũ oleo đ ſe.lini ꝯficiãt̃. ⁊ emoꝛoidaꝝ uenulas iunge. Aliđ vnguẽtũ ad idẽ.℞. plũbi uſti pulueriʒati olibani litargirii gũmi arabici ceruſe añ.ℨ.ij.tpent̃ cũ olͦo lini uł ro.i moꝛtario đ plũbo qđ ẽ mirabile. Aliud ad idẽ fac vnguẽtũ ex fauarolis q̃ reperiũt̃ ſub lapidib⁹ litargirio cera ⁊ oleo lini vł ro.⁊ vtet̃. Itẽ iungãt̃ butyro vł olͦo.deiñ pul.ſolee veteris đſup aſpgat̃.poſtea ficũ ſiccã aptã đſup liga q2 emoꝛoidas cũ ficu curab b⁹ mõ ꝓbatũ ẽ.Empl3 ad emoꝛoidas ꝯſtrigẽdas qđ ſu

per anchas ⁊ renes dꝫ poni. ℞. ſan. dra. lapidis ematitis boli conculaꝝ marinarū incenſaꝝ olibani maſticis bdelij balau. colofonie corticū mali granati ana. ʒ. i minus quarta. accipe paꝝ de pul. dictarū rerū ⁊ ſuper aſperge emoroydis. ⁊ de alio fac emplaſtrū cū oleo lini uel cōmuni ⁊ cera. ⁊ ipſum ſupradictis locis pone.

Item fumigium taſſi bar. filicis foliorum pori calendule radicis celſi ⁊ mali granati acetoſi i vino vl' aqua pulueriʒatorum coctorum ⁊ poſtea ſi pa in predicta aqua ſedeat miromodo ualet ad hanc paſſ.

Additio. frater ioānes oſtendit mihi quādaꝫ herbā: que hꝫ frōdes quaſi in modū yue ſꝫ ſubtiliores multū ⁊ acutiores ſed nō piloſe ſicut ſūt folia yue ⁊ naſcit̄ iter lapides ⁊ parietes quā qui ligauerit in brachali ſuo ⁊ eā ſecū detulerit cum ipa fuerit exſicata ⁊ exſicabunt̄ oēs vene emoroidales ⁊ vlteri⁹ ſan. nō emittēt. Experimētū magiſtri Michaelis ſcoti ad oē genus fici in ano ſeu emoroidarū. accipiātur tegule rubee antiquate ⁊ confracte ⁊ igniantur fortiter i igne ⁊ aſpgat̄ deſup acetuꝫ fortiſſimū ⁊ deſup aſperge poſt ſulfur pulueriʒatuꝫ ⁊ pa. in ſella pforata ſit ſedēs ⁊ illū accipiat fumū in ano. poſtea fac empl'm de pul. fimi colūbini cōbuſti in igne in aceto forti imixto. ⁊ ponat̄ ſup ficū ⁊ teneat̄ dictū empl'm ibi p noctē. mane vero accipe ſucū lapacij acuti foliorū rubi ⁊ mētaſtri ana. ⁊ in his ſucis intinge bōbacē ⁊ ſuppōe qñ ibit ad aſellam. deinde cū folijs taſſi bar. anus tergat̄ ⁊ ex ſuco ipſius madefiat. ⁊ hoc fiat p plures dies ⁊ curabit̄. Ad tumorē emoroidarū cimule abrotani cōtrite cū melle ca. cataplaſmētur. Itē pul. taſſi bar. cōtriti uel cōbuſti ⁊ cū melle mixti ⁊ emplaſtrati ⁊ etiā comeſti mirabiliter valet. Dixit mihi dñs abbas ſci pauli ꝺ ſetia ꝙ qdā hūit emoroidas intus ⁊ maximū dolorē patiebat̄ cōtinue accepit plātaginē ⁊ taſſuꝫ bar. ana. cōtriuit eū aliqualiter ⁊ ſuppoſuit ano ter in die renouādo dictū emplm ⁊ ter in nocte ifra paucos dies liberat⁹ eſt. Electuariū magiſtri Nicolai ad emoroidas reſtringēdū. ℞. mirabolanorū embilicorū chebulorū ana. ʒ. v. ſpice ſquināti cipi pipis ameos olibani ana. ʒ. ij. ſcorie ferri iſuſe i aceto p ebdomodā vnaꝫ: ⁊ poſtea torefacte. ʒ. xv. cōficiant̄ hoc mō. ℞. chebulorū. xx. embilicorū. xxx. terātur ⁊ coquātur in lib. iij. aq donec ad vnā redeāt. deinde colentur ⁊ colature addatur ʒucarū roſ. ⁊ mell' ana lib. ß. ⁊ fiat electuariū ꝺ quo quolibet mane in aurora det̄ ad q̄ntitatē nucis. Vnguētū pbatū ad dolorē ⁊ ardorē emoroidaꝝ ⁊ ficuū. ℞. licij dragāti. pſilij ceruſe an. ʒ. ß. medule bōine. ʒ. iij. frōdiū iuſquiami. M. ß. olei roſ. ℥. quattuor. oia iſimul cōfice ⁊ adde vltio vitelū oui aſſum vnū. Itē ℞. ceruſe lacce cere al. olei vio. ana. ʒ. ij. fiat vnguētū ⁊ tollit dolorem. Empl'm de poris nō trāſplātatis coctis in aqua ⁊ piſtatis cū oleo cedat dolorē. Simil'r ligua canis vl' biſmalua. Si dolor ſit cū calore forti fiat empl'm cū herbis frigidis: vt viol. lactu. oleo ro. ⁊ al. oui valet. Emoroide paulatim auferri debēt cū ſuauib⁹ corroſiuis ut. ℞. fecis aceti cōbuſte ſalis nitri ſal'gēme mellis an. partē. i. aſongie ātique ptes. ij. fiat vnguētū. Emoroide moliſicātur cū oleo de lilio ⁊ terbētina ⁊ nigella trita. Ad fluxū emoroidaꝝ ſūmant̄. vij. pillule ante prādiū. ⁊. vij. ante cenā. ℞. mirabolanoꝝ nigroꝝ embilicoꝝ cucur. ficce ꝯbuſte ana. ʒ. ij. charabe gūmi arabici torefacti ana. ʒ. ij. ß. bdelij. ʒ. iiij. ⁊ gūmi diſſoluātur cū ſuco ro. vl' aqua et⁹ fiāt pillule. Suppoſitoriū ex gal' balauſtijs gūmi arabico diſſoluto i aqua valet. In dolor̄ emoroidarū. ℞. olei de lilio butyri loti cereal. fiat vnguētū. adde croci pulueriʒati. ʒ. i. Ol'm laurinū reſoluit iflationem emoroidaꝝ. Et ol'm de lino vitelū oui cū oleo roſa. ſedat dolorē ani. Sedere i aqua decoc. fenugreci ⁊ radicis altee valet. oleū ꝺ yri vꝫ. Flebotomia de baſilica ul' ſaphena. aloes cū vio dolorē ſanat. radix cardi do. valet ⁊ cum vino coctus curat.

De exitu inteſtini ani.

a Liqñ ēt accidit anū exir̄ pp nimiā expſſionē ⁊ relaxationē lacertoꝝ. ⁊ qñqꝫ nō ſentit ſter cora exeūtia. Qualitercūqꝫ ēt hoc fiat pati. curet̄ hoc mō vt pus fundamētū cū oleo et malue ſuco iungat̄. ⁊ pul. picis grece boli. ſan. dra. maſti. ⁊ hmōi rerū ꝯſtrictiuaꝝ ano exeūti ſupaſpgat̄ ⁊ leuiter itromittat̄. Sedeāt ēt ſupra lapidē molarē ca. ſupra quē lapidē folia poroꝝ vio ſtent irrorata. Fumigia ēt ꝯſtrictiua ex gal' baluſt. taſſo bar. ⁊ filibus i vio vel aqua decoc. in ano recipiāt ⁊ atanaſia miclete. ⁊ hmōi conſtrictiua dentur.

a Additio ad exitū ani vl' mr̄icis vꝫ ſuffumigato facta ex corio āguille ſalite. Idē facit ſuffumigatio fcā ex limatura plūbi. Cinis cancri fluuiat̄ ē bon⁹ ſciſſuris ani. ⁊ pillule ꝺ bdellio ſunt hōe.

Capitulum vigeſimūquintum de tenaſmone.

t Enaſmō ē vehemens cōmotio ani ad aliqꝺ nociuū expellēdū: vel tenaſmō ē difficultas egerēdi cū maxio cōamie. Fit n. hec paſ. ex frigido ⁊ viſcoſo flegmate qꝺ dū in iferiori iteſtino nimis ſupflue abūdat ipm iteſtinū aggrauat ⁊ onerat. Et illud iteſtinū tēdēs ſe exonerare laborat. ⁊ ide ſeqtur voluntas egerēdi. ipm āt flegma frigiduꝫ ⁊ hūiduꝫ ibi exiſtēs ſua frigiditate ꝯſtringit ⁊ ſua viſcoſitate coheret. ⁊ ide conat⁹ ⁊ difficultas egerēdi nimia: ⁊ emit pa. quaſi mucilaginē qñqꝫ cū ſtercore mixtā q̄ eſt vt gelu piſciū. Et qñqꝫ ſentit ita magnū dolorē i iteſtino ꝙ vr̄ ſibi ꝙ quodā terebelo ipm iteſtinuꝫ pforet̄: et dū ſedet ad aſſelādū nō ꝯcupiſcit ſurgere. ⁊ duꝫ ſurgit ſtati ſe iclinat qꝺ fit a pōderoſis hu. groſ. ⁊ viſcoſis qrū natura ē apta peter̄ dorſuꝫ. oia. n. pdicta oñdūt hu. frigidos eē i cā. Calidi vō hu. eē i cā diſcernunt̄ ex pūctiōe loci ⁊ ardore ⁊ ex egeſtiōe qñqꝫ crocea in qua aliqñ quedā gute ſanguinis apparet. qr qñqꝫ rūpunt̄ vene q̄ ſunt circa anū pp nimiuꝫ conatuꝫ aſelādi. Curet̄ hec paſ. hoc mō. prio ne materia acuta vlteri⁹ i longaone defluat i tenaſmō. epithimet̄ epar. hoc mō. ℞. farie ordei. p. i. ſandal' al. ⁊ ru. an. ʒ. iij. ypoqſtidos. ℥. ß. roſ. ℥. i. ſpodij. ℥. iiii. diſtēperent̄ cuꝫ oleo ro. aqua roſ. ⁊ ſuco agreſte ⁊ ſup epar emplaſtret̄: poſtea fiat cliſtere ex aqua decoc. fenugreci ⁊ ordei triti qm̄ ſedat dolorē. deinde iſtud aliud cliſtere reſtrictiuuꝫ fiat. ℞. mirtiloruꝫ balau. ana. ʒ. ß. riſi torefacti. ʒ. i. cupularuꝫ glādiū radicis filicis an. ʒ. i. ß. coquat̄ i aqua pluuiali ⁊ addatis. ʒ. i. ʒucari ro. ⁊. ʒ. i. olei de lino ⁊ vitelo vno oui elixati in aceto p cliſtere iniciat̄. Itē fiat naſtale optimū ad hoc ℞. croci. ʒ. ij. mirre ſtoracis calamit. he thur̄ caſtori opij ana. ʒ. i. mumie boli an. ʒ. ß. cōfice cū olo ro. ⁊ cera al. ⁊ aſōgia anſeris vl' galline ⁊ iformet̄ naſtale i modū digiti ⁊ itromittat̄ i ano: ſit tñ pus vnctū lacte mulieris pbatu ē ⁊ p me cōpoſitū. Et ſi hu. nimiū ſupabūdauerit ut forte ſi hec egritudo ſupuenerit ſubito nll'a p

cedēte īfirmitate purgeͭ cū ſolutis ſuis ſicut mirabo-
lani citrī chebuli ⁊ hmōi. ⁊ ꝑdicta remedia fiāt. Expi-
mētū ꝓbatū ad tenaſmonē ⁊ ēt ī diſinteria ⁊ diaria. ca
leſiat vt rubeat fortiter lapis molaris: deide folia poro
rū ſupponanͭ ⁊ acetū fortiſſimū ſupaſpgaͭ ⁊ pa. pānis
vndiqꝫ bñ coopꝰ fumū ꝛcipiat: ⁊ ī ipo fumi. inungāͭ
renes eiꝰ ⁊ āche ex melle ca. ⁊ ſtati pul. factꝰ ex ſe. naſtur
cij pulegij yſopi ſic ꝑ noctē ligatꝰ iaceat: qꝛ ī māe libe-
ratꝰ erit. ꝓbatū ē. Itē ad ſedādū dolorē ī tenaſmōe ab
ſinthiū pitaria malua biſmalua mētaſtrū pulegiū iſopꝰ
origanū flores camo. folia poroꝝ. hec oīa uel q̄dā ī vīo
optio bul. ⁊ pa. fumū ꝛcipiat: qꝛ mirabilr̄ ſedat dolorē.
Itē fumigiū ꝺ thurē ⁊ pice greca ſup carbōes viuos ꝓ
iecta ē mirabile ⁊ ꝓbatū ad hoc. expimētū ꝓbatū ad idē
fiat prio ſuppoſitorium ex radice taſſi bar. olō vio. iun
cta ⁊ ꝓuocabiͭ ſella. deiñ imittaͭ cū digito ī iteſtio pa
rū ꝺ pul. ſābuci ꝯbuſti ſubtilr̄ pulueriȥati. deide aliqꝺ
ꝺ ꝑdictis fumigijs ꝛcipiat: ⁊ ēt ſup ſtufaȥ ca. ſedeat. itē
ꝺ tertō ī tertiū diē ſumat pillulas ꝺ cinogloſa ⁊ athana
ſia cū vio ueteri ꝺcoc. maſt. ⁊ thur Carnes pulie caſtra
tine ꝑdicū ⁊ ſimiliū aſſate ul' ī vio coc. ſcō brodio appo
ſito cimino cīamomo ⁊ croco dēͭ. ⁊ caueāt a cibarijs
groſſis frigidos ⁊ viſcoſos humores generantibꝰ a pi
ſcibus oleribus ⁊ vnctuoſis.

Dditio. ſuppoſitoriū optimū ad tenaſmoneȥ.
a ℞. licij thurē gūi arabici croci opij ana. ʒ. i. ſepū
taurinū caprinū ceruinū ⁊ oleū ⁊ cerā inſimul
miſce ⁊ liciniū ī hoc vnguēto ītige ⁊ ano imitte qꝛ do-
lorē ſedat. Ad tollēdū dolorē ī tenaſmōe. ipleāͭ duo ſa
culi ſulfuris triti ⁊ ī aceto bul. ⁊ mō ſedat ſuper vno ⁊
mō ſup alio calido q̄ȥtū pt pati. qꝛ ſtati tollit dolorē. ⁊
ē exptū. Curaui quēdā pa. tenaſmonē hoc mō. prio feci
ſibi fieri cliſtere cū aſōgia por. olō vio. ⁊ ptiſana. deide
ꝯſtrictiuū aliꝺ ſibi feci fieri. Dixit mihi qdā iudeus ꝙ
curabat tenaſmonē ⁊ exitū ani hoc mō. faciebat lapidē
moralē calefieri ⁊ igniri fortiter ⁊ ſup frondes pororū
ponebat ⁊ irorrabat eas aceto ⁊ fumū ī ano faciebat ꝑ
horā ꝛcipe pati. deide iteſtinū ex eis inungebat ex mel
le ca. ⁊ ſe. naſturcij pulueriȥatū ſupaſpgebat. ꝓbatū ē.
Caules elixi piſti actualr̄ ca. ⁊ emplātī ſedāt dolorē ī te
naſmone. ⁊ fiat ſepe ēplm̄ ꝺ cepe cōcauato pleno oleo
vl' aſōgia ⁊ coc. ⁊ piſta. vȥ. Saculꝰ ꝺ ſulfurē ī vio bulitꝰ
ano aplicatꝰ vȥ. criſterē ꝛſtrictiuū ex decoc. roſ. balauſti.
panico riſo al. ouoꝝ olō roſ. vȥ. Vaporatio ani cū colo
fonia. deide ſederē ſup ſaculo artemiſie calefacte ī tegl'a
ca. vio aſpſa vȥ. Suppoſitoriū in tenaſmōe uētoſo. ℞.
caſtorē opij olibani ſtoracis calamite ana. ʒ. i. ceroti ꝺ ca
mo. ℥. i. vitelum oui vnū appoſituȥ cum bombace.

¶ Capitulū trigeſimumſextum de lienteria ⁊ diaria.

Iēteria ē fluxꝰ uētris cū leuitate ſtōaci ⁊ īteſti-
l noꝝ ī qua cibꝰ ⁊ potꝰ īdigeſtꝰ quaſi ī eadē qua
litate ī qua ſūiͭ ꝑ ſeceſſuȥ emittiͭ. Diaria v̊o ē
fluxꝰ uētris cū ſola hūoris emiſſiōe. Et fiūt he paſſ. pec
cato v̊tutis cōtētiue ex īdigeſtiōe ⁊ viſcoſo fleg. ī vilis
ſtōaci vl' iteſtinoꝝ adherēte: ⁊ tūc ī egeſtionibꝰ appent
mucillagieſ ⁊ groſſū fl'a. ex ꝑcedēte diſinteria ēt fiūt qꝺ
ſciͭ ex ſāguinea ul' colica uētris egeſtiōe. Ex apate ēt ī
teſtioꝝ fiūt qꝺ ſciͭ ꝑ iflatiōeȥ ⁊ dolorē iteſtinoꝝ diu ꝑ-
hitū. uitio ēt cerebri fit liēteria ⁊ diaria cuiꝰ ſigna māi
feſta ſūt qꝛ fiūt piodice. i. ꝙ aliqñ ſtāt p. ij. vl'. iij. dies ꝙ
pa. ñ iſeſtāt: ſic ꝙ nihil egerit: ⁊ vr̄ eē ſanꝰ. ⁊ poſtea ſubi
to ī multa q̄ȥtitate egerit. Et ſignū diſtinctiuū ad hoc
ē ꝙ facit egeſtiōes ſpumoſas qꝛ ut ait ipo. ī amphoriſ
mis. Quibuſcūqꝫ ī diaria ⁊ liēteria egeſtiōes ſpumoſe
his a cerebro eductō fit. Signa itaqꝫ liēterie ſūt hec: e
geſtio ſubalbi coloris fluxibil' ſubſtātie ⁊ quaſi vnctu-
oſa ac ſi parū olei deſupſparſū fuerit: ⁊ nō multū fetet
ſicut ī diſinteria: āpule quaſi ueſice ī fine emiſſiōis ſeceſ
ſus hñͭ. ⁊ añ ſellā grauamē circa vētrē hñt ⁊ emittunt
egeſtionē īdignā et qñqꝫ apparēt ſelle eorū ſolū maſti-
cate nec a v̊tute digeſtiua imutate: ⁊ eructuāt iſipiduȥ
ꝑꝑ fl'a ī ore ſtōaci ſupabūdās. In diaria v̊o fit ſoliꝰ hu.
emiſſio cū fluxu uētris: vt dcm̄ ē ſup̄. In his itaqꝫ paſ.
prio ſi hūor ſupabūdauerit peccās ⁊ corpꝰ fuerit ple-
ctoricū et natura pa. fortis: purgeͭ cū decoc. mirabo-
lanorū citrinorū ⁊ chebuloꝝ. aut cū aliqua medicina ſi
bi ꝯueniēti ſȥ ꝙ ī plibꝰ locis dictū ē. Et ſi poſſibl'e: fue
rit materiā ꝑ vomitū poſſe euacuari ꝓuoca vomitū cū
aliqua ꝺ medicis vomitiuis ī capitulo ꝺ voitu ꝓuocan
do dictis. poſtea ȥucaꝝ ro. deͭ cū aqua pluuiali decoc.
maſt. ⁊ hoc fiat ſi reuma a cerebro deſcēdit: qꝺ ſemꝑ
quaſi ī his egritudinibꝰ accidit vt dixi ꝑ ſpumoſas et
āpuloſas egeſtiōes cognoſciͭ. Intercipiaͭ rcūa cū pil-
lulis ꝺ cinogloſa ul' cū aliqbꝰ ſil'ibꝰ ad hoc valētibꝰ de
qbꝰ ī capitulo ꝺ reumate ſatis dictū ē. itē deriueͭ mate
ria ad nares cū ſternutatorio ſcō ex caſtoreo euforbio
ana mixtis ⁊ cū felle gruis vl' gali facias īde trociſ. et
pul. eoꝝ naribꝰ iſufleͭ. hoc. n. ſternutatoriū mltū vȥ in
hac cā. vȥ ēt ī ꝑaleticis epilēticis ⁊ litargicis. vl' cū ele-
boro al. ꝯdiſi et pipe lōgo et ſil'ibꝰ ſternutatio ꝓuoceͭ.
Itē vtanͭ liēteriā et diariā pati. ſirupo tali ℞. ipoqſti-
dos laureole ſcolopēdrie biſtorte acori ana. ꝟ. i. radi-
cis cinogloſe taſſi bar. et bugloſe ana. ꝟ. ſ. hec oīa in
aqua pluuiali vl' ciſterne bul. et coleͭ. et colaturē addaͭ
tertia ꝑs ſui aq̄ roſ. et fiat ſirupꝰ cū ȥucaro ro. et ȥuca-
ro al. duro ana. ꝺ q̊ ī die ac nocte ſumat cū aqua pluuia
li decoc. mēte et cinamomi. Itē atanaſia et miclete cuȥ
aqua pluuiali vl' cū ſirupo ꝑdicto denͭ quotidie. Sucꝰ
ēt plātaginis cū gūmi arabico vl' pſilio mixtꝰ et cū ma-
ſti. aſſato ī potu datꝰ vȥ mirabilr̄. inungaͭ ſtomacus ex
olō maſticio: vl' ex oleo pōticoꝝ qꝺ ſic fit. ℞. leuiſtici
mirti acatie ſpodij ſumach corticum quercꝰ. mali gra
nati riſi ſe. plātaginis boli maſt. gūmi arabici corticuȥ
ſorbe neſpilorū bdelij corali al. ⁊ rub. ſanguis dra. pilo
rū leporis vſtoꝝ ſe. cidoniorū cinamomi groſſi et iſipi
di radicis mali granati. hec oīa pulueriȥata ī olō quo-
uſqꝫ tertia ꝑs remaneat coquāͭ. Vl' ex eoꝝ pul. cū ſuco
mēte et plātaginis īformētur pillule et denͭ qꝛ ſtōacū
miromō ꝯfortāt et reſtrigūt quēlibet fluxū vē. ſā. emo.
venarū et mēſtruoꝝ. pñt ēt ꝑdicta ī aqua pluuiali ꝺcoq
et īde pōt fieri ſirupus vel cliſtere ad ꝑdcā qm̄ miromō
opanͭ. Empl'm iſtꝺ ſtomaco apponaͭ: qꝺ ad liēteriā et
diariā vȥ. ℞. maſt. ipoqſtidos roſ. laudāī ſtoracis liqde
ana. ʒ. ſ. olī ro. ſuci cidonioꝝ ſuci mēte ēt cere. q. s. vl'
ſolū empl'm ex faria tritici cum ſucco mēte et aceto mi
xto vȥ ad idē. Empl'm aliꝺ ꝓbatū qꝺ ī oī fluxu vētris
vl' ēt ꝯ̄ ꝺbilitatē ſtōaci vȥ. ℞. roſ. ſanſuci oȥimi cubebe
aniſi feniculi ſpice galāge gariofiloꝝ cinamomi maſt. ſu
mach cimarū mirti pāis vſti et ī aceto extīcti ſuci mēte
cōis ſuci abſinthij vl' ſubſtātie eiꝰ ī aqua ro. lote qꝺ me
liꝰ ē balſamite ſtoracis calami armoniaci coſti laudani
añ ℥. ſ. reſoluāͭ oīa cū olō ro. terbētia et cera et fac em
pl'm qꝺ ꝯtinue portet ſupra ſtōacū. oīa cibaria id geſt
bilia et viſcoſos hūores gñantia ſubtrahāͭ. carnes pi-

gues ⁊ ūctuoſa cibaria denꝰ brodiū ēt galliaꝝ vl' capo
nū ⁊ caſtrati pigues denꝰ cū qbꝰ duodeci glādes vel
℥.i.acatie cocta ſint.ſūmat ḡnū riſi ⁊ ſilīa.denꝰ ſorbe ⁊
neſpila fructꝰ mirtiloꝝ pira ⁊ coctana aſſā ⁊ ſilīa reſtri
ctiua comedāt:balneū ad lieteriā diariā ⁊ quēlibet flu
xū pa.vtile.℞.rubi ⁊ mirti neſpiloꝝ ⁊ coctāoꝝ agrio
nie bugloſe ligue auis taſſi barbaſi nuciſ cipſſi lauri ba
lau.corticis mali ḡnati ⁊ ſiliū ſtipticoꝝ i aqua buliant
oīa p̄dcā ⁊ balneeꝰ i ea pa.vel ſedeat i aqua ſaltē.⁊ pre
dcē herbe ſtōaco ſepe applicenꝰ.vel ſpōgiā i ipſa aqua
īfuſa ſtōaco applica.Eluaria ēt ꝯfortātia ſic diaciminū
diāthos diarodō abbatis ⁊ ſilīa tribuanꝰ.Eluaria etiā
trociſ. ⁊ alia ꝯſtrictiua q̄ i ſeq̄nti ca.dicēꝰ tribuanꝰ ad
vltimū.Et ſi lieteria vel diaria ex ap̄ate ſtomaci fiat vl'
iteſtioꝝ cureꝰ ſm ꝙ i tractatu febriū capi.ď ap̄e ſtōaci
⁊ iteſtinoꝝ dicā.Lieteria v̊o ex p̄cedēti diſinteria fcā ē
icurabilis eo ꝙ i diſinteria āpliꝰ pili nō renaſcunꝰ.Em
pl'm valď valēs diarie lieterie ⁊ diſinterie.℞.acatie pſi
die gipſi ariloꝝ vue boli ypoq̄ſtidos roris ſiriaci bala
uſtie euiſci galbāi mirti maſticis an̄.℥.ſ.oīa iſil' ꝯficiāꝰ
⁊ ſtōaco ⁊ vētri aplica. Itē gariofilos ciamomū mirti
loꝝ cimas ⁊ roſ.i aceto forti fac buliꝰ ⁊ ſpōgiaꝫ i hoc i
p̄me ⁊ ca.ſtōaco ſepe ⁊ ſepiꝰ appōe.⁊ ſi cū p̄dcis faria
tritici miſceaꝰ ⁊ ſtōaco ēplaſtres valet miromō ad lie
teriā diariam ⁊ vomitum. Itē ſalſe in capitulo de vo
mitu dicte cū carnibus aſſatis dentur.

Additio.expimētū magr̄i Petri yſpāi ad liete
a riā ⁊ diſinteriā.elixēꝰ quattuor oua i aceto for
ti ⁊ vitela ouoꝝ ex̄has ⁊ pōe ea ſup̄ prunas ar
dētes iſundēdo ſup ea cū forti aceto:⁊ ſic facias q̊uſq̧
denigrēꝰ.deide remoue ⁊ pulueriza ⁊ pul.ip̄m i corpe
galine vetuſtiſſime depilate mōdate ⁊ lote optie pōas.
⁊ dimitte eā i tm̄ decoq i aqua pluuiali vel cū rebꝰ ſti
pticis mixta q̊uſq̧ caro ab oſſibꝰ ſepareꝰ.⁊ tūc eā des
ad comedēdū ⁊ brodiū ad bibēdū:⁊ pul.gariofiloꝝ nu
ciſmuſ.⁊ ciamomi adde. ⁊ ſi eā ſic ſumeꝰ neq̄t fac teſt.
⁊ da ſyrupū quē p̄baui i me:dū paterer fluxū vētris i
moderatū q ꝯſtrixit me ſtati.℞.ſumach balauſt.ḡnoꝝ
ḡnati acetoſi coriādri riſi roſ.imaturataꝝ ſe. mirtiloꝝ
oium aſſoꝝ an̄.℥.i.ſe.plantagis maſticis gūmi arabici
anthere ſpodij amidi aſſoꝝ an̄.℥.ſ.coquanꝰ in aqua ci
ſterne.⁊ i lbr.iij. colatuꝰ adde ſuci cidōioꝝ lbr.ſ. ſuci
plātagis depurati aque roſ.an̄.℥.iij.zucari lbr.i. ⁊ i eo
buꝰ.ciamomi bōi puluerizati.℥.ſ.gariofiloꝝ.ʒ.ij.liga
tis i pecia linea addidi ꝯſolide maioris ⁊ mioris ⁊ plā
tagis ca.ve.an̄.M.i.Syrupꝰ valēs ad diariā ⁊ lieteriā
℞.ſan.dra.ſpodij roſ.ſandal'.al.⁊ ru.ſumach riſi aſſi
fructuū mirtiloꝝ an̄.℥.ſ.ſe.portulace lactuce plātagis
gūmi arabici ſimphiti balauſt.berberis mumie acatie
maſt.aſſātoꝝ an̄.ʒ.v.zucari roſ.⁊ albi an̄.aq̄ roſ.partes
iij.Empl'm qď ꝯ̄ fluxū vētris ⁊ lieteriā cōpoſui.℞.mē
te ſicce balau.mirtiloꝝ corticis mali ḡnati ⁊ ſe.eiꝰ ⁊ an
there floꝝ roris marini.℥.i.mirre maſti. gūmi arabici
an̄.ʒ.ſ.ꝯfice cū vino veteri ⁊ ſuco cidōioꝝ i fluxu ven
tris ⁊ lieteria ꝯfert.Ell'm.℞.caude eq̄ne balau.mente
maſt.an̄.℥. i.foliorum mirti ſe.lini an̄.auꝰ.v.qlꝫ p ſe pi
ſteꝰ pp ſbie groſſitiē ⁊ cribeleꝰ ſubtiliter ⁊ ꝯfice cū ſy
rupo mirti.doſis eiꝰ ſit mane ⁊ ſero.ʒ.ij.⁊ ſic de alijs.

¶ Capitulum.xxxvij.de diſinteria epatica ⁊ iteſtinoꝝ.

Iſinteria ē fluxꝰ vētris cū excoriatiōe iteſtioꝝ
d ⁊ ſanguiea vētris egeſtiōe:Cuiꝰ tres ſūt ſpēs.
Pria ſpēs ē qn̄ egeſtio ē ſilīs loturꝰ carnis.Et
hec leuiꝰ curaꝰ:ſi medicus fuerit ſtudioſus. In ſcďa
v̊o ſpē emittiꝰ egeſtio ſilis raſurꝰ cartaꝝ:q̄ ab iteſtinis
abradiꝰ.⁊ hec ē difficilis ad curādū tn̄ bn̄ curaꝰ. In
tertia v̊o ſpē emittiꝰ qn̄q̧ fruſtrū iteſtini paruū:⁊ tūc
ſignificat p̄uū iteſtinū eē leſuꝫ.⁊ hec ſpēs ē icurabilis.

Diſinteria tripliciter conſiderari poteſt.ſ.materia
liter localiter ⁊ effectiue.Materialiter quia alia fit de
ſanguine aduſto. Alia de fl'ate ſalſo. Alia de fl'ate na
turali qualitate ⁊ q̄ꝫtitate peccāte.ſm ꝙ hēmꝰ ab Ipo.
i ſeptima āphoriſmoꝝ.In colerico ſeceſſu ⁊c. Si v̊o
ſit albꝰ cū fl'ate ē.Si ſit niger ex col'a nigra.Si citrina
ex col'a.⁊ nigra qdē ē mala vt ait Ipo.i amphoriſmis.

Diſinteria ſi a felle nigro icohauerit mortalis. Lo
cal'r ēt ꝯſideraꝰ diſinteria q: alia ſit vitio ſtōaci vel ite
ſtinoꝝ.Alia vitio ſupiorū:alia vitio iferiorū. Si fuerit
diſinteria vitio ſupiorū iteſtiorū.tūc dolor ſup̄ ūbilicū
ſentiꝰ ⁊ vꝰ pa.ꝙ totū corpꝰ ſuū ab ūbilico ſupiꝰ doloꝰ
circūcingaꝰ ⁊ ſan.egeſtiōi mixtꝰ egrediꝰ.Si vitio ite
ſtinoꝝ iferioꝝ fiat diſinteria dolor ab ūbilico iferiꝰ ſen
tiꝰ ſup̄ pectinē ⁊ circa renes nec ē ſanguis egeſtionibꝰ
valde cōmixtus.Et ē alia diſinteria q̄ vitio epatis ſit.⁊
hec dꝛ̄ diſinteria epatica.In hac.n.diſinteria nil aliud
q̄ꝫ ſan.purꝰ emittiꝰ.⁊ hec diſinteria piculoſior alijs ē.
Accit.n.ex abūdātia ſan.ep̄is vel venarum ⁊ ex defcū
ꝯtētiue v̊tutis ep̄is vel ex iciſiōe manꝰ vl' pedis.ſan.n.
illas vēas nutriturꝰ i ep̄e remanēs p miſeraicas vēas
ad iteſtīa ďducꝰ ⁊ p ſeceſſuꝫ emittiꝰ. No ꝙ i diſinte
ria qn̄q̧ adeſt febris ⁊ ďfectio appetitꝰ qď ē peſſimū iu
xta illud Ipo.i āphoriſmis.In lōgis diſinterijs abſti
nētia cibi malū ⁊ cū fe.peiꝰ.ardor ēt pudici ſitis faſtidi
uꝫ ⁊ torſio vētris mala ſūt ſigna.ſꝫ ďfectꝰ appetitꝰ ⁊ fe
bris deteriora ſūt ſigna. Itē ſi appeat egeſtio viridis
vel nigra vel erugioſa ſemp malū ſignum ē ⁊ mortale.
Si igiꝰ materia diſinterie i ſupioribꝰ fuerit iteſtinis ⁊
corpꝰ fuerit plectoricū euacueꝰ cū decoc.mirabolāoꝝ
citrioꝝ ⁊ kebuloꝝ an̄.ʒ.i.ſ.tamaridorū caſſiefi. zucari
ro.noui an̄.℥.i.ꝯficiāꝰ cū ſyrupo viol.vel roſ. ⁊ denꝰ.
poſtea reſtriganꝰ hoc mō.℞.mirabolanorū citrinorū
aduſtorum ſup̄ tegulā ignitā anthere parū aſſe.an̄.ʒ.ſ.
maſticis gūmi arabici an̄.ʒ.i.ſ.zucari roſ.antiq.ʒ.i.aq̄
roſ.vl' ſirupi roſ.q.s.oīa iſil' diſtēpenꝰ ⁊ i potu tribuā
tur:p̄batū ē:q: miromō reſtrigit. Syrupꝰ ꝯſtrictiuꝰ
i diſinteria Magr̄i mei in oi fluxu ꝯueniēs.℞.ſandali
albi ⁊ rubei roſarū ſpodij an̄.ʒ.ſ.ſe.portulace ſe.aceto
ſelle amidi aſſi ſe.naſturcij aſſi caſtanearū pōticarū ma
ſticis aſſi abſinthij.an̄.ʒ.iiij.opij.ʒ.v.ra.cinogloſe ⁊ cō
ſolide maioris ⁊ minoris virge paſtoris capil.vene.ſic
carum ſcolopendrie ana.M.i.zucari roſ.⁊ zucari albi
q.s.⁊ in fine adde ſuci cidoniorum lbr.ſ.quottidie de
tur iſte ſyrupus:quoniam eſt mirabilis. Item ſi de
tur in iſto ſyrupo.℥.ſ.de triffera magna cuꝫ pauco vi
no decoc.maſticis aſſati eſt mirabilis ⁊ probatum ad
hoc. Syrupus etiam mirtinus miclete diarodon
atanaſia trociſ. de ſpodio dati cum ſuco plantaginis
aqua roſ.⁊ vino mirabiliter valent. Pillule magiſtri
mei probate ad diſinteriam ⁊ ad omnem fluxum ven
tris.℞.mirre croci thurꝰ licij boli maſticis opij tebai
ci ana.pulueriẓetur oīa ⁊ confice cuꝫ aqua ro.⁊.v. vel
vij.dentur in ſero p̄batū eſt.⁊ ego loco licij poſui ſan
dra.⁊ expertus ſum.Fiant ēt empl'a in fronte ad ſom
nū p̄uocādū ď qbus in capitulo de freneſi dāte deo di
cam.zucarum roſ.antiquū caſeū ſubtiliter iciſū ⁊ aſſa

tū cū melle comedāt pira coctana neſpula corna ſorba
⁊ hmōi fruct⁹ cōſtrictiuos cōedāt aues pulos turdos ⁊
hmōi elixos i aqua pluuiali vł aſſatos q̄ ipleāť ꝺ frōdi
bus mirtiloꝝ: ⁊ pauca cera noua ibi apponať cū coquā
tur ⁊ ꝺēť ad comedēdū. Se. etiā plātagīs ſupra tegulā
aſſū ⁊ tritū cū ouo ſorbili ꝺeť qm̄ mirōmō fluxū ſtrigit
⁊ ꝺiſinteriā. ⁊ i hoc cōcordāt Auicena Ga. Ra. ⁊ Pla
teari⁹ ⁊ quaſi oēs auctores medicie. Jdē facit ſe. uaſtur
cij ſilī mō aſſatū ꝓbatū ē. ꝺaſ. ʒ. ſ. cū ʒucaro roſ. ꝺ quo
cūqꝫ vis. Qꝺ ſi materia ꝺiſinterie cōtineaſ i iſerioꝛib⁹
īteſtinis qꝺ p ſigna ſupi⁹ ꝺicta cognoſciť: tūc i pncipio
fiat cliſtere mūdificatiuū hoc mō. ℞. oꝛdei fracti .p. ij.
furfur .p. i. roſ. ℥. quartā. oīa ꝺcoq fac pfecte. ⁊ colētur
⁊ adde colature mellis roſ. ℥. ij. olei roſ. ℥. quartā. inꝺ fi
at cliſtere cōſtrictiuū hoc mō. ℞. roſ. galaꝝ acatie ypo.
balau. fructuū mirtilorū gūmi arabici ꝺragāti maſt. ci
namomi groſſi ⁊ pōtici ſumach ſpodij aā. ʒ. quartā. riſi
toꝛefacti lētiū toꝛefactarū ana. ℥. quartā. hec oīa trita i
aqua pluuiali ⁊ i vio aā coquāť ⁊ coleť ⁊ colatuř miſce
ʒucari roſ. ātiq. ℥. ij. ſepi renū yrcorū liq̄facti. ℥. i. ſ. vi
tella ꝺuorū ouorū i aceto elixatorū. ⁊ ſi ſit ꝓfūditas vul
neris i iteſtinis. adde cere liq̄facte. ℥. ſ. Uel fac cliſtere
ſolū ex bolo lapide ematbitis ſan. dra. ⁊ maſt. tritis ⁊ ꝺi
ſtēpereť cū ſuco plātagīs et coꝛigiole. Sirup⁹ plātagis
uł mirtin⁹ vł ali⁹ ſirup⁹ ꝯſtrictiu⁹ p cliſtere iniciať addi
to ſepo yrcino vł caprino recēti ⁊ cera liq̄facta. Jtē i
tret pa. mane ⁊ ſero: ſi ſit foꝛtis i bal. iſto qꝺ vꝫ ad oēꝫ
ꝺiſinteriā lieteriā ⁊ fluxū vētris. ℞. coꝛticis caſtaneaꝝ
lib. i. radicis querc⁹ prunelorū granatoꝝ pirorū neſpu
lorū ⁊ coctanorū ⁊ foliorū pdictarū arborū ana. faſcicu
lū vnū mirti glādiū roſ. ſiccarū radicis filicis tiriones
rubi foliorū boꝛaginis corigiole balau. ſumach. riſi mi
lij ana lib. ſ. oīa hec vł q̄dā corū i aqua pluuiali buł. et
i iſto bal. ſtet ⁊ ſedeat i mane ⁊ i ſero q̄ꝫtū pa. placet: et
ibi ſumat atanaſiā uel mieletā cū ſuco plātaginis vł ʒu
carū roſ. antiquū ſaltē uel aliqua ꝯſtrictia: ⁊ vtaſ alijs
cōſtrictiuis ꝺictis ſupi⁹. Jtē fiat epithima. ℞. coꝛticis
mali granati balau. laudāī galbāī roſ. maſti. mēte cōis
gūmi arabici ſandał. al. ⁊ ru. ana. teranť ⁊ oīa cuꝫ aqua
roſ. ꝺiſtēperenť. Et ſi materia ꝺiſinterie fuerit i iſerioꝛi
bus iteſtinis epithimeť pectē ⁊ renes ⁊ vēter ab vmbi
lico iſeri⁹. S vō i ſupioꝛibus iteſtis materia ꝺiſinterie
fuerit tūc ſupra vmbilicū. Si vō fuerit i medijs iteſtis
qꝺ p ꝺoloꝛē ſupra vmbilicū cognoſciť: tūc ꝺictū epithi
ma ſupra vmbilicū apponam⁹. ēplaſtra ēt ⁊ epithiata i
capitulo ꝺe ꝺiaria ꝺe vomitu pter naturā ꝯſtrigendo i
his cāis cōpetūt. Jtē ſi materia: vt ꝺixi: fuerit i medijs
inteſtis ptim p medicamē expſſiuū ptiꝫ p ſirupos ꝯſtri
ctiuos trociſcos balnea cliſteria ⁊ epithiata ſupi⁹ ꝺcā
cureť. Jtē ſi fuerit ꝺiſinteria cū tenaſmone fiāt ſedati
ua tenaſmonis ⁊ oīa neceſſaria i capitulo ꝓprio ꝺicta.
Qꝺ ſi fuerit ꝺiſinteria epatica ꝺēť ſirupi ⁊ electuaria ⁊
pul. ⁊ trociſci ꝯſtrictiui ꝺcī. Electuariū qꝺ vꝫ ad oēꝫ ꝺi
ſinterie ſpēm ⁊ ꝺiarie ⁊ ad quēlibet fluxū vētris. ℞. ſu
mach gūmi arabici boli acatie ypoq̄ſtidos mirtiloꝛum
ana. ʒ. iij. lapidis ematbitis maſt. ſan. dra. ana. ʒ. ij. ſ. mu
mie cinamomi amidi pſide ſimphiti roſ. ʒ. ij. coꝛali albi
⁊ ru. ſe. cidonioꝝ ⁊ papaueris al. ana. ʒ. i. ſ. ſpodij cori
giole ſe. acetoſelle plātaginis antbere ꝺraganti came
dreos aā. ʒ. i. maioꝛis cōſolide mioꝛis ⁊ medie ana. ʒ. i.
nucis cbarabe vł cacabre ſe. malue floꝛū oʒimi ana. ʒ. i.
ſuci arnogloſe ſuci cimaꝝ rubi ſuci cidōiorū et vḡe pa
ſto. et plātagīs ana. ʒ. i. ʒucari roſ. ueteris et ʒucari al.
q. ſ. vtaſ eo pa. quotidie qm̄ ē mirabile. Trociſci mira
biles ed cōſtrigēꝺū ꝺiſinteriā ⁊ oēꝫ fluxū. ℞. ro. ſpodij
berberis acatie balauſtie ypoq̄ſtidos gūi arabici tbuř
mirre ſe. coriādri ſe. naſturcij ſticados eupatorij fructu
um mirti coſti pſidie ſimphiti cbarabe vł cacabre ſāda
loꝝ al. ⁊ ru. ſe. plātagīs ſe. acetoſe mirabolanoꝛum cbe-
buloꝝ ana. ℥. quartā. oīa hec teraſ et i aceto foꝛtiſſimo
p ꝺiē ⁊ noctē iaceāt ſeu īſundāť. ꝺeīde adde pul. boli la
pidis ematbitis ſan. ꝺra. ana. ʒ. i. et cū aqua pluuiali vel
ro. vł ſuco plātagīs cidonioꝛuꝫ vł mirtilorū trociſcos
īfoꝛma quoꝝ quolibet fit pōderis. ʒ. i. et ꝺenť. ℈. vel pul.
eorum p cliſtere iniciaſ qm̄ i omni fluxu ſeu ꝺiſinteria
ſunt experti. ⁊ ſic ꝺe alijs.

Oditio pul. ꝓbatus ad oēm ſpēm ꝺiſinterie
ſiue ſit epatica ſiue iteſtinalis. Accipiaſ tur-
tur cū pēnis ſuis ⁊ iterioꝛa extrahanť ⁊ pul.
boli ar. ſan. dra. mumie cū foꝛti aceto et vitellis ouoꝝ
.q. ſ. cōficiaſ. et ex hoc turtur īpleaſ et i ola noua pona
tur et optie ſigilleť i furno panis ꝯburaſ et de hoc pul.
ꝺes quotidie cū ſuco plātagis uel aqua ro. uel ʒucaro
ro. ātiquo uł aliquo ſirupo ꝯſtrictio ꝓbatū ē. Sirup⁹
ꝯſtrictiu⁹ i ꝺiſinteria ualēs ⁊ i fluxu uētris. ℞. roſ. ſicca
rū. ℥. ſ. ſandał. al. ⁊ ru. ana. ℥. quartā. oꝛdei mundi ⁊ aſſi
.p. i. ca. ue. M. i. ſpodij. ʒ. quartā. bul. oīa iſimul i aqua
pluuiali. et adde ſuci arnogloſe uel q̄nqueneruie ſuci
virge paſtoris ꝺpurati ana. lib. ſ. ʒucari. q. ſ. fiat ſirup⁹
Et ꝺeť ſirup⁹ plātaginis ꝓbat⁹ ad oēm ſpēm ꝺiſinterie
⁊ fluxū vētris. ℞. ſuci plātaginis depurati. ℥. iiij. aque
pluuiał vel roſ. qꝺ meli⁹ ē lib. i. ſpodij nucis cipſſi ba
lauſtie ſumach ſan. ꝺra. gūmi arabici maſt. tbuř. galaꝝ
ypoq̄ſtidos lapidis ematbitis raſine aā. ʒ. ij. teraſ oīa i
pdcō ſuco ⁊ aqua ro. vſqꝫ ad medietatē coquaſ ⁊ addi
to ʒucaro fiat ſirup⁹ ꝺ quo ꝺeť quotidie cū aqua pluuia
li decoc. ſpodij gūi arabici maſt. aſſatorū qm̄ ē mirabi
le ⁊ ꝓbatū. Trociſci ꝓbati ad ꝺiſinteriā et ad oēꝫ flu
xū vētris. ℞. glādiū licij fructuuꝫ tamariſci tburis ba
lau. ana. ʒ. i. opij gūmi arabici maſt. aſſari. ʒ. ſ. fiāt troci
ſci quorū quilibet ſit. ʒ. i. et cum aqua roſa. conficianť.
ꝺes vnum cum ſirupo plātaginis uel mirtino uel ſal
tem cū ʒucaro ro. uel cū aqua ciſterne. ſtringit eniꝫ flu
xum vētris et valet cōtra ꝺiſinteriā. Experimentum
frīs Alberti cōtra fluxū vētris. accipe caſeum ꝺuriſſi
mum ⁊ antiquatum ⁊ tridatur et ponatur in aqua plu
uiali in qua decocte fuerint balau. thus ſumach ⁊ gū
mi arabicum et multū in ꝺicta aqua coquantur et po
ſtea remoueantur ⁊ deſicentur cū pdictis reb⁹. ꝺeinde
caſeus grateť cū modico pdictarū rerū pul. ſup laga
na paſte leuata bene cocta ponantur: et ꝺentur pa. qa
quemlibet fluxum ſtringūt ſecundum Albertum. No
ta ꝙ pul. mirabolanorum vſtorum ſuper lar vel ſuper
tegulā ignitam ꝺonec nigreſcant datus cuꝫ ʒucaro ro.
veteri vel cum ſirupo mirtino vel ſirupo roſa. vel ali
quo alio conſtrictiuo mirabiliter ſtringit omnem flu
xum ventris. Et no. ꝙ ſi fluxus eſt colericus debent
eſſē citrini. Si flegmaticus cbebuli. Si melancolicus
indi. Et babeas ꝙ in oī fluxu ſunt experti da. ʒ. i. ad
plus. Et q̄dā addūt vt maſt. ſe. plātagīs aſſatoꝝ aā. ʒ.
.ij. gūmi arabici aſſi. ʒ. iij. ꝺ pul. mirabolanoꝝ. ʒ. i. ⁊ ꝺeť
bis uel ter i die pa. Diſinteria ut plurimū fit de flate
groſſo viſcoſo adberēte foꝛtiť iteſtis q̄ diu retineť et
caleſit. ⁊ ex boc acuitatem acquirit: ita ut finaliter

mordeat iteſtina ⁊ vlceret. ⁊ īducit ani exitū dolorem pſſurā vel expſſionē ⁊ pondus. tūc melior cura ē ſi paſſio ē īfra vmbilicū cliſtere qͦ fit. ℞. aque lbr. i. ſ. mell'. ℥. iiij. teneat multū. ⁊ iterē ſepꝰ ⁊ ī declinatiōe ad roborādū iteſtina in dicto cliſteri pñt addi roſe ī decoc. vel aliud ſtipticū. Et ſi materia declinet ad coleraꝫ vꝫ vnctio olei ro. ⁊ aſperſio pul. ro. Et ſi materia eſt flegmatica fiat cum oleo maſti. ⁊ puluerizetur pul. eiuſdē. ⁊ apponatur faſcia ⁊ ſupra vētreꝫ faſcietur. Sed ſi materia eſt colerica faciens morſuram ⁊ aduſtionem: in aqua ordei ſpiſſā bul'. plātago vl' ſolatrū ⁊ diſſoluāt duo albuīa oui ⁊ fiat cliſter ⁊ pñt addi. ʒ. iij. papaueris albi uſti. pñt addi olei ro. ʒ. ij. gūmi ara. ʒ. ij. pñt ligari extrema ⁊ fieri vētoſe circa epar. Itē bibat ꝺ hac aqua ī qua bul'. ro. aſſate ī tegula gūmi ara. aſſatū boli ar. ite grū aſſatū bul'. in aqua ad ꝯſūptionē quarte ptis bibat qñ vult biber māe ⁊ ſero. El'uariū. ℞. ꝯſerue ro. ru. coral'. ʒ. ij. ſ. karabe. ʒ. i. iacitoꝝ ḡnatoꝝ ſaphiri. añ. ℈. ſ. margaritaꝝ. ʒ. ſ. ſi ē diſinteria co. adde acacie. ʒ ſ. ⁊ ꝺ criſtal'. ʒ. ij. Empl'm ex ſe. iuſqami albi triti. cū alb. oui ⁊ modico aceti ſup pectinē ⁊ renibus: ſi materia ē col'ica vel ēt ꝺ herba piſta. Empl'm ex oleo ro. maſti. nucibꝰ veſibꝰ ⁊ glādibꝰ recētibꝰ ſil' piſtatis ſi ūbilico ſuppōat vꝫ diſinterie. Empl'm ex maſti. gūmi dragāti bolo ſan. dra. ḡnis ḡnatoꝝ acetoſoꝝ ⁊ ḡnis vuaꝝ acerbaꝝ acatie ⁊ cortice ḡnatoꝝ ⁊ ſuco poligōe ſiue ligue paſſarie vꝫ. Reubarbaꝝ aſſū datū cū ſuco plātagis ⁊ modico vini vꝫ. lana ſucida oleo ro. īfuſa cal'a ſuppōat vētri dolēti Empl'm ex gall' cortice ḡnatoꝝ mirto. ſumach floribꝰ malue roſ. ficis capoli vitis ficis dactil' ī vino ſtiptico coctis pōe loco dolēti. Pill'e ad diariā. ℞. ipoqſtidoſ balau. lapatij acuti añ. ʒ. ij. mūie. ʒ. i. fac pill'as. da. v. añ pādiū. ⁊. v. añ cenā. pꝰ bibat paꝝ ꝺ ſuco mirti: vl' vini auſteri. In col'ica diſinteria. ℞. karabe ſe. acetoſe. plātaginis berberis gūmi aſſi criſtalli añ. ʒ. ij. acatie coral' papaueris al. añ. ʒ. iij. cāphor ḡna. vij. fiat puluis: q ſumat cū ſirupo berberis vel plātagis. vel muſce pul. cū zucaro ātiq. ⁊ ſumat. ʒ. ſ. añ pādiū ⁊ cenā ⁊ ī matutis. Sirupꝰ ꝺ mirto. ℞. ſuci mirti lbr. i. ſuci cidōioꝝ lbr. ſ. ſumach acatie. ʒ. ij. ro. ʒ. ſ. ſpodij: ipoqſtidoſ añ. ʒ. i. maſti. ʒ. ij. gūmi ara. dragāti añ. ʒ. i. ſ. aq pluuial'. q. s. fiat ſirupꝰ cū melle vel zucaro ⁊ pōt addi ſuci plātagis lbr. ſ. ſe. papaueris al. ʒ. i. aq lbr. ſ. Suci plātagis ⁊ portulace ⁊ lapacij acuti valent ſi cū eo bibat. ℈. i. coaguli lepo. vel edi. mūia cū ſuco plātagis cliſterizata vꝫ in diſinteria. diapapauer nigꝝ vꝫ. Sirupꝰ ꝺ berber vꝫ q: vicit colerā ⁊ ſiti remouꝫ vētrē retiet ꝯfert raſur ⁊ fluxu vētris. ſe. acetoſe vꝫ ī pdcis ⁊ ſit finis huiꝰ capitl'i. xxxvij.

¶ Capi. xxxviij. de diſtēpantia epatis in caliditate ſeu frigiditate ex opillatione ſeu duritie ipſius.

Epar multotiens diſtēpat ex cal'itate. aliqñ ex friate. Et aliqñ ēt opillat. Diſtēpantia itaqꝫ in cal'itate ſeu friate. aliqñ ē cū hu. vitio. aliqñ ſiue hūoris vitio. Si fuerit diſtēpantia epatis cal'a ſiue hūoris vitio cogſcit p diſpōnē coris. qm ñ ē plectorica. cogſcit ēt p vrinā: q: ñ ē vehemēter ticta. dolor ēt ſup epar ñ ſentit nimis itēſus ⁊ ēt egōnes ñ ſūt multum ticte. Si vō fuerit ca. epatis diſtēpātia cū hūoris vitio tūc vria appꝫ multū ticta rubea vel ſubru. vel citrina vel ſubcitria cū aliquali croceitate ſupius. Qñqꝫ pūgitiuꝰ dolor a later dextro ſup epar ſentit: calorē patit īfirmꝰ: ſitim: ⁊ oris amaritudinē. ⁊ color faciei citrinus appꝫ. Cal'a vō epatis diſtēpantia ſine hūoris vitio curari ſolū pōt p localia adiutoria alterātia ſic cū vnctōe olei ro. vel viol. cū populeō ⁊ aceto modico inungēdo ſup epar. vel cū epithīate tali. ℞. ro. ʒ. ſ. farie ordei. ʒ. i. ſanda. al. ⁊ ru. cora. al. ⁊ ru. añ. ʒ. ij. tēperent cū ſuco endiuie ⁊ ſolatri vel ꝟmicularis aqua ro. ⁊ oleo viol. ⁊ epithiet ſup epar. Aliud ad idē. ℞. ſandal. al. ⁊ ru. añ. ʒ. ſ. gūmi ara. dragāti. ſe. portulace ſpodij añ. ʒ. ij. terant ⁊ diſtēpent cū ſuco ciex rubi ⁊ aqua ro. ⁊ pānꝰ liqri ipſo īfuſus epi ſupponat. Dieta ēt fria: ſirupi fri ⁊ el'uaria fria ⁊ ce. ſm qꝫ dcm̄ ē ī ca. ꝺ dolore capitis ex ca. aeris diſtēpantia fcō ſine hu. vitio. Si cū humo. vitio fuerit ſiue fuerit corpꝰ plectoricū ⁊ vtꝰ ⁊ etas ꝑmiſerit fiat minutio de vena epatis brachij dextri. pꝰ det ꝺ ſirupo ro. ⁊ oxizacara añ. ʒ. i. cū fria. Uel des ꝺ iſto ſirupo qlꝫ mane. ʒ. i. ſ. cū aqua ꝺcoctōis ēdiuie ⁊ ſcariole. ℞. viol. ēdiuie epatice cicoree ca. ve. ſcariole radicis apij ſpgij ⁊ bruſci añ. M. ſ. ordei mūdi. p. ij. ſe. cōiū. ʒ. ij. ſādal. al. ⁊ ru. añ. ʒ. ſ. ttiā ſpodij. ʒ. ij. zuca. lbr. i. ſuci ſolatri lbr. ſ. ſuci ḡnatoꝝ acetoſoꝝ. ʒ. iij. ſumat ꝺ iſto ſirupo q̄ uſqꝫ materia ſit digā pꝰ euacuet humor nō cū medicia ſcamōcata. q: mirabil'r nocet epati. purget ḡ cū ꝺcoc. ī ca. ꝺ dolore capi. ex co. fcō ſcripta. Uel cū iſta. ℞. ca. ve. ſcolopēdrie epatice añ. M. i. iuiubas. xv. pruā ſicca xxx. hec oia ī ſufficiēti qtitate aq bul. ⁊ collatur addat zucari viol. tamarīdi caſſie fi. añ. ʒ. i. reubarbari. ʒ. tertiā zucari ro. ʒ. i. vel purget cū trifera oxipſilitico vel diacatolicō ⁊ ſilibꝰ. Et pꝰ purgōnē dent triaſandal'. ⁊ diarodō iulij. Sirupꝰ ēt violatꝰ ro. epithiata dcā ſupiꝰ ſup epar ponant. Et ſi fuerint qñqꝫ ꝯſtipati. fiat eis cliſter linitiuū. dietet vt ī ca. ꝺ dolore capi. ex co. fcō dcm̄ ē. Qͦ ſi ſit epatis diſtēpantia fria cū humoris vitio. vria erit alba glauca tenuis: color faciei palidꝰ ⁊ labia alba palida: dolor ſup epar ⁊ dextrū ypocūdriū: defectꝰ digeſtiue ſtōaci. ⁊ pꝰ cōeſtionē magis moleſtant: ⁊ ḡuedinē ⁊ iflationē patiunt. Qͦ ſi ſit epatis diſtēpantia fria ſine hūoris vitio. tūc adſunt pdcā ſinthōata ſꝫ nō ita itēſa corpꝰ ñ ē plectoricū ſꝫ extenuatū. ⁊ tūc ſolū mō localibꝰ adiutorijs vel remedijs curat. Inungat epar ex oleo laurino muſcelino agrippa marciatō dialtea ⁊ ceroto ī cura ſtōaci fri dcō. ⁊ ēt vnctōibꝰ ⁊ ēpl'is ibi dcis. foucat epar ſpōgia maria itincta ī vio decoc. baccaꝝ laur ⁊ eā epati ſepe applica. Si vō epis diſtēperātia fuerit fria: ⁊ fuerit cū hūoris vitio: digerat materia cū oxielle cōpoſito: vel cuꝫ ſirupo tali. ℞. floꝝ abſinthij camo. añ. ʒ. ſ. ſqnāti. ʒ. i. cipi. ʒ. tertiā ſpice. ʒ. ij. mel' ru. ⁊ diſpūati ī yeme. lbr. i. ſ. eſtate vō ꝯfice cū zucaro. poſtea cū materia fuerit digā purget cuꝫ yerapi. Ga. vel yeralogodiō. vel ꝺ coctiōe ī cap. ꝺ dolor capi. ex frate fcō dicta. Et foucat epar vnctōibꝰ ⁊ epithiatibꝰ ī eodē capi. dcis. Empl'm qͦ ꝯfortat ſtōacuꝫ ⁊ epar qͦ pōit raſis ī diuiſiōibꝰ vtile ē ī hac cā. detur electuaria cal'ia ſic diaciminū diaſꝑmatō diazinzi. gariofilatū ⁊ hmōi. Uel hoc el'uariū. ℞. ciamōi amcos gariofi. nuciſmu. maſti. folij galāge añ. ʒ. ij. ſpice cardamōi maioris ⁊ mioris carui zinzi. añ. ʒ. i. ligni al'. pipis longi. añ. ℈. iiij. ābre. ℈. ij. ſirupi. roſ. lbr. ij. Qñqꝫ opilat epar qͦ a fris ſeu cal. accit hūoribꝰ. Si ex fridis hu. aut ē ī gibbo epatis. ⁊ tūc vria erit alba aqſa ⁊ ſbtil'. aut ī ꝯcauitate epatis. ⁊ tūc appꝫ egeſtio liqda ⁊ alba: ⁊ vria palida ⁊ ſubpalida ⁊ dolor ſb diafragmate dxtro ⁊ tūor. Aliqñ vō accit ex retētōe emoroidaꝝ vel meſtruoꝝ: cu

lus cura ē emoꝛoidas vel mſtrua ꝓuocaꝛ vt dcm̄ ē. Cū itaq3 ipſa opillatō ex frīs hūoꝛibꝰ ī ꝯcauitate ſeu gilbo epatis fuerit: digeraꝛ materia cū ſirupo nūc ꝓxīe ſcripto: ⁊ eluaria dcā dētur purgato pꝛiꝰ coꝛpe: vt dcm̄ ē. v3 ī diſtēꝑantia frīa cū hūoꝛis vitio. Uel digeraꝛ materia cū iſto ſirupo ad opillatōnē epatis ex frīate optio ℞. radicū cōiū. ℥.i. ſe. aniſi ameos apij ſqnāti ſpice galāge zinzi. ciamōi añ. ℥.ſ. vtaꝛ quottidie eo. purgeꝛ vt ſuꝑ dixi. Et vtaꝛ eluarijs pꝛius dictis. Qꝺ ſi epar ex calīs hūo. fuerit opillatū doloꝛ ē ſuꝑ epar. ⁊ qñq3 tūoꝛ vrīa ru. vel ſubꝛu. vel citria tenuis: ⁊ ſitis. Solet eni3 hmōi opillatio vt plurimū accideꝛ diuturnis febꝛibus ſeu egritudinibꝰ. ſirupatio igiꝛ ⁊ purgatio iunctiōes ⁊ alia q̄ ī epatis ca. diſtēꝑātia valeꝛ diximꝰ. ⁊ ī hac cā valent. Sirupꝰ diaqlō ad opillatiōes epatis ex calītate ⁊ opillatiōes ictericie ⁊ renū valēs ꝯ doloꝛē. ℞. ſuci ſcariole apij ſen. ꝺpurati añ. lbꝛ. ſ. coquāꝛ ī aqua ſe. cōiū ꝯtuſoꝝ. ℥. ij. ca. ve. epatice ſcolopēdrie radicis ⁊ ſe. fe. ⁊ aniſi añ. ℥.i. ⁊ cū cocta fueꝛit ꝑdcā adde colatuꝛ ipoꝝ ſucos ꝑdcōs ⁊ zucari. q. s. ⁊ reubarbari pulueri. ℥.i. in unctiōes empl̄a ⁊ oīa ſuꝑdcā ī hac cā fiāt. Qꝺ ſi durities epatis affuerit ex cā ca. radices vrticaꝝ ⁊ frondes eaꝝ ⁊ ficꝰ ſiccas ī aqua fac decoq ⁊ addita farina oꝛdei ⁊ paꝝ aceti vel agreſte fac ēpl̄m. Si v̊o ex cā frīa fuerit ī vīo coquanꝛ ꝑdcā ⁊ epati applicenꝛ. Jtē ſe. lini ſe nugreci ⁊ radix maluauiſci ſiſl̄ coquanꝛ: ⁊ addito butyro fac ēpl̄m ⁊ epati appliceꝛ. Aliꝺ ad idē butyꝝ oleū ⁊ acetū ſiſl̄ diu coquanꝛ: ⁊ addita cera fiat ī modū vnguēti. ⁊ iungaꝛ epar: ex hoc vnguēto. Fructꝰ capaꝛ comedāt epaticā ſpargos bꝛuſcos lupulos ius ciceꝝ pullos edos ⁊ hmōi. Uinū ſubtile ⁊ līphatū bibāt. Additiōes ſirupꝰ ꝑ me cōpoſitꝰ ad epatis opillatōes frīas ⁊ ēt ſplenis. ℞. ſcolopendrie ca. ve. lapatij acuti leuiſtici rute añ. M. ſ. radi. cōiū radicis acoꝛi glādiole añ. ℥. i. ſe. cōiū. ℥. ij. ſe. ſinaꝑ. apij feni. petro. macedonici añ. ʒ. ij. cāedreos cāepitheos valeriāe añ. M. i. ordei mūdati. p. i. radices ⁊ ſe. cōia ꝑdcā ꝑ noctē iaceāt ī forti aceto mane v̊o ī vīo ⁊ aqua bulꝛ. ⁊ colenꝛ addito melle diſpūato fiat ſirupꝰ ⁊ dū coqꝛ irroreꝛ ſꝑ cū dcō aceto.

¶ Capitulu3. xxxix. de mala complexione calida epatis ſeu frigida humida vel ſicca.

Cum ꝺ paſſiōe epatis ad pn̄s tractemꝰ: videamꝰ ꝺ mala cōpl̄one epatis ca. frida hūida ⁊ ſicca. Cōplīonis igiꝛ calide pluſq̄3 oz: ſigna ſunt hec. Facies citrina āplitudo vēaꝝ: vrīa colorata ⁊ tincta egeſtiōes ēt tīcte doloꝛ ꝺxtri ypocūdrij ⁊ ēt ex māifeſta cā. Cura hec ē ſicē dic̄ Auice. vt fiat prīo ſubtiliatio ī regimīe ⁊ ñ denꝛ res aq̄ſe vehemētis frītatis l3 ſit diſcraſia cal̄a q̄ꝛ opillaꝛ epar. Et ꝑꝑ h̄ cū īfriantibꝰ docet nos daꝛ aliqꝺ apitiuū ſicē apiū ēdiuia vel cicorea: q̄ ē melior. Fiat itaq3 ſirupꝰ ad hoc exꝑtꝰ. ℞. ſuci ēdiuie cicoree apij feniculi coriādri hūidi ꝺ oībꝰ iſtis ſucis ꝺpuratis añ. ℥. iij. croci. ʒ. i. ſ. ſuci ḡnatoꝝ acetoſorū. ℥. v. zucari albi lbr. ij. ſ. Aliud ad idē exꝑtū ⁊ ſpāl̄r ſi vis educere colerā. ℞. aloes epatici. ʒ. ij. ſuci cicoree ꝺpurati. ℥. ij. zucari. ℥. i. Jtē valet ſi des ꝑdcō loco ipſiꝰ aloes. ℥. quartā reubarbari cū ſuco cicoree vel ſcariole depurato ⁊. ℥. i. zucari. mirabil̄r. n. colerā educit. Jtē dēꝛ trociſci ad h̄ exꝑti. ℞. herbis. ʒ. x. ēdiuie citruloꝝ excoꝛticatoꝝ ſe. portulace añ. ʒ. iij. ro. ʒ. ij. ſpice. ∈. i. confice cū ſuco ēdiuie ⁊ ſit ql3 trociſcꝰ. ʒ. i. ⁊ des eū cū ſirupo acetoſo ꝺ zucaro. Et ſi fuerit ꝯſtipatꝰ cum aqua prūorū ⁊ tamarīdoꝛū deꝛ: ⁊ aliqꝺ cliſteꝛ lēitiuū ſi fuerit neceſſariū fiat. Qꝺ ſi fuerit mala cōpl̄io epatis ſicca his ſignis cognoſciꝛ: adeſt coꝛpis extēuatio vrīe tenuitas vene dure ⁊ vniuerſaliter coris hītudo ſicca. Cuiꝰ cura general̄ ē humectaꝛ epar cū cibis ⁊ potibꝰ ⁊ emplaſtris hūectātibꝰ: q̄ oīa ī capi. de ethica deo dāte diceꝛ. Jtē electuariū ad reſtauratiōe3 hūiditatis ſirupꝰ hūiditatis reſtauratiuꝰ. bal. aque tepide. ul̄ decoc. nēuſa. ro. oꝛdei triti ⁊ floꝝ camo. Et ēplaſtra fiāt ſupꝛa ipſū epar hūectātia: q̄ oīa ī capi. de ethica diceꝛ. Et ꝑꝑ hoc ad ꝑſens de ipſis nō facio mētionē. Qꝺ ſi fuerit mala cōplexio epatis frīa: adeſt diſcoloꝛatio faciei ypocundrij dextri doloꝛ aggrauatiuꝰ: vrīe diſcoloratō: mala digō ⁊ corporis habitudo frigida: vēter ⁊ ypocūdria nuda pilis: ⁊ vene āguſte. ſecūdū ꝙ dicit Ga. ī tegni. Fiat ſirupꝰ ī hac cauſa optimꝰ ℞. ſe. fen. apij aniſi. añ. ℥. ſ. maſti. ʒ. ii coꝛticis radicis fen. ⁊ apij ana. ℥. i. eupatorij abſinthij. ana. M. ſ. lace lote calami arōatici ariſto. ro. coſti dul. ⁊ amari ana. ʒ. iij. ſquināti. ʒ. iiij. zucari lbꝛ. ii. detur cū ca. ⁊ ſcias ꝙ iſte ſirupꝰ valet ī omni ſpecie ydropiſis. Jtē denꝛ ſirupatis trociſ. mirabiles qui ℞. ſpice maſt. ciperi ſquināti calami aromatici croci ane. ʒ. i. ſ. ſe. fen. aniſi ana. ʒ. ii. ꝯficianꝛ cū ſuco abſinthij. ⁊ ſit qlibet trociſcꝰ. ʒ. i. deꝛ vnꝰ cū decoc. eupatorii. Electuaria ca. ⁊ dieta ca. ⁊ unctiones: ⁊ ēplaſtratiōes ca. ſecundū ꝙ dictū ē ī capitulo de mala cōplexione frigida ſtōi iniūgātur. Qꝺ ſi fuerit mala cōplexio epatis humida adeſt īflatio faciei: ſpiſſitudo urine: abundātia ſaliue frequēs īueniꝛ corpꝰ uniuerſu3 molle. Et cura eiꝰ ē iniūgere abſtinētiā cibi et potꝰ multi. ⁊ ſpecialiter piſciū lactis aque frigide potū euitaꝛ ⁊ ſil̄ia. Exercitiū añ comeſtionē iniungaꝛ ⁊ cibaria: ſicut ſiccꝰ panis biſcoctꝰ durus parū: vini odoriferi puri deꝛ parū et līpheꝛ vinu3 cū aqua decoc. radicis fen. ſpice ciamomi ⁊ ſquinanti. cibaria ſicca ⁊ aſſata exhibeātur. Jtē dētur iſti trociſci. ℞. lace lote. ʒ. iii. ſpice. ſe. apij. ameos maſti. ſquinanti ſe. ſpargii et iuniderī coſti ama. rub. tinctorū amigdalarū amararū ſuci eupatorii ariſto. aſſari gētiane. añ. ʒ. iii. ſ. īfoꝛmētur trociſ. cū ſuco fen. quorū qu libet ſit. ʒ. i. deꝛ vnꝰ de mane cū decoc. ſquināti ⁊ radicis fen. uel cū ſirupo meliloti. de apoſtemate v̊o epatis hic non loquar quia de hoc tractabo ī tractatu de fe. cum huiuſmodi apā ſine fe. eſſe non pōt.

Additiōes. quidā dixit mihi ꝙ paſſus fuit tātā calefactionē epatis ꝙ oculi eiꝰ erāt omnes citrini: ⁊ ipe totꝰ erat citrinꝰ effectꝰ: ⁊ doloꝛē etiā ī latere dextro ſentiebat ītēſiſſimū: ⁊ quaſi oīa bona ſua cōſumpſerat cōcilijs ꝓboꝛū medicoꝛū nec curari potuit. Cui quidā peregrinꝰ ſuperueniēs: dixit. accipe vnū ouu3 galine ⁊ euacua ipſum facto foꝛamine ī eo ⁊ eijce vitellū ⁊ cū clara miſce tm̄ aq̄ roſ. hōe ꝙ ſit plenū ⁊ miſce bñ ⁊ bibe omni māe ꝑ. ix. dies: q fecit hoc ⁊ liberatꝰ ē. Et oīs illa calefactio receſſit dixit mihi magiſter ioānes ꝺ peru. ꝙ pꝛobauit ī ſe et ēt ī pl̄ibꝰ: q hēbant epar calefactū et erant citrini ſicut icterici dedit eis de quadā herba q̄ uocaꝛ vua canina tres cimas ieiuno ſtōaco ꝑ tres dies et liberati ſūt. vel ſi ex ſuco eiꝰ et aceto ſupꝛa epar inūgaꝛ. valet etiam tantum ſi homo totus fuerit ytericus.

¶ Capitulum quadrageſimum de yterícia.

De ycteritia pꝛimo videamꝰ qd ſit ycteritia. Ycteritia eſt immutatio coloꝛis īnati ī non natiuū. diciꝛ ycterícia ab yctere que ē auis

quedã.qꝛ i modũ auis ycteris viridis efficiſ i hac paſ.
Cõſequẽter ẽt dicitᷣ alio noie iſte morbꝰ arcuatus mor
bus ad ſimilitudinẽ arcꝰ celeſtis uľ ẽt alio noie moꝛbꝰ
regiꝰ ad ſimilitudinẽ regaľ auis.quoniã q patiſ hunc
morbũ hẽt colorẽ yctericiũ totuʒ viridẽ queadmodũ
regaľ auis Secũdũ egritudis uarietatẽ ⁊ humoꝛis ua
riaſ coloꝛ cutis i hoc morbo.Sũt ⁊ eni ycteritie ſpẽs
tres.ſ.ycteritia crocea ex co. naturali ycteritia nigra
ex co.nigra.⁊ ycteritia viridiſ ex co.viridi.Fit.n.ycte
ricia hoc mõ dũ colera exiſtẽs i epate ĩficit ſanguinẽ.⁊
ſan.trahiſ ad cuti cutis tũc ĩtingiſ ⁊ coloraſ.Et ꝑm ꝙ
varie ſũt ſpẽs colere ut dictũ ẽ ſunt varie ſpẽs ycteri-
cie.Quãdoqʒ fit ycteritia ex opillatiõe ĩferioris porri
chiſtis felľ.Quãdoqʒ ex opillatõe ſuperioris chiſtis fel
lis.Quãdoqʒ ex ſolius ſã. feruoſ.Si ergo fiat ab opil
latõe ĩferioꝛis porri chiſtis felľ coꝛpꝰ ab ũblico ĩferiꝰẽ
ĩfectũ.ab ũblico ſuperiꝰ nõ ẽ ĩfectũ.aut minꝰ oculi cro
cei ſunt.adeſt oꝛis amaritudo ⁊ dolor capitis:uẽtris i
digeſtõ:⁊ egõ ẽ ualde colerica:vomitꝰ v̊o adeſt colericꝰ
Si v̊o porꝰ ſupriꝰ fuerit opilatꝰ coꝛpꝰ ab ũbilico ſupi-
us ẽ valde ĩfectũ egeſtio valð colerica uomitꝰ v̊o nõ ẽ
ſic ĩfectꝰ:vrina tñ ẽ crocea.nec ſitis nec doloꝛ capitis
nec tinitꝰ auriũ adſunt.Si v̊o vterqʒ poꝛoꝛũ opillatus
fuerit.ſ. ſupioꝛ ⁊ inferioꝛ.adeſt vrina valde colorata ⁊
crocea adeſt ẽt faſtidiũ nec võitus nec egeſtio ſũt valð
colerica. Qð ſi ex ſolo ſanguie feruente fiat ycteritia
adeſt coris ĩfectio:corpꝰ tactu calidiſſimũ diſcernitur
ſpãliter circa dextrũ ypocũdriũ ſitis dolor frõtis:au
ris tinitꝰ:et totiꝰ corpis ĩfectio:vrina colorata:cũ ſpu-
ma cõtinua:nomitꝰ et egeſtio crocea ⁊ colera infecta.
Et nota ꝙ i ycteritia crocea ex co.naturali appet ſpũa
crocea ſup vrinã.In viridi ycteritia appet vrina viri-
dis .Et i nigra ycteritia apparet i vrina ſpuma nigra.
Qð ſi apoſtea fuerit in epate ꝑ quod opilatio alicuius
poꝛi ſit facta et ex hoc ycteritia ſit ſecuta: cognoſciſ ꝑ
ſigna que in tractatu de apãte epatis diceſ in libꝛo fe.
Icteritia fit quãdoqʒ in fe.acutis q̃ ſi añ dieʒ ſeptimuʒ
ſupueniat malũ ſignificat.Significat enim ꝙ materia
moꝛbi exteriora petit uľ ꝑꝑ multitudinẽ ipſius:uel ꝑꝑ
ſui furioſitatẽ cũ augmẽtatiõe fe.vľ ſinthomatum.hoc
eni ẽ peſſimũ. Qð ſi poſt diẽ ſeptimum i acutis fe.ſup-
ueniat ⁊ ſpecialiter i aliquo die cretico cuʒ diminutiõe
fe.⁊ remiſſiõe ſinthomatũ ⁊ aleuiatiõe pa. tũc bonũ ſi-
gnũ ẽ.Fit ẽt ycteritia cũ ĩfectiõe meľie ut i ſpleneticis
⁊ fit cũ grauedine quadam i ſiniſtro ypocũdrio ipſius
patiẽtis.Secũdũ igiſ varias ſpẽs ycteritie diuerſifica
tur ẽt vrina.vrina igiſ rubicunda uel ſubrubicunda i
ſƀa mediocriter tenuis in pꝛincipio:uel mediocriter
ſpiſſa i ſtatu uľ declinatiõe cũ ſpuma crocea apparẽte
ſupiꝰ ictericiã croceã ſigificat.Sʒ taľ vrina cũ ſpuma
viridi ſupius appẽte ycteritiã viridẽ ſignificat. vrina
inops uel chianos in ſƀa ꝑ totũ ſpiſſa cũ ſpuma nigra
ycteritiã nigrã ſignificat. Sinthõata cuiuſlʒ ycteritie
ſunt dicta ſupiꝰ.Iõ ad curã ĩtẽdamꝰ.Si ergo ex feruo
re ſan.uľ colere fuerit ycteritia qꝛ quaſi vno ⁊ eodem
mõ curaſ ſi virtꝰ ⁊ etas ꝑmiſerit ⁊ coꝛpꝰ fuerit plecto
ricũ fiat minutio i pꝛincipio ð vena epatica dextri bra
chij.Et hoc dico ſi ñ febꝛicitauerit.Si v̊o febꝛicitet pꝰ
quartũ diẽ fiat minutio ut dictũ ẽ.pꝰ ea deſ oxiʒacara
uľ ſirupꝰ acetoſus cũ aqua fe.coiũ:uľ ſirupꝰ diaglõ
ſupra ſcriptus.uel ſirupꝰ iſte optimus in hac cã.℞.ſe.
coiuʒ.ʒ.ij.radicis apij aneſi fen.petro.ſpargi bꝛuſci a-
cori ⁊ cipi ca.ue.epatice ana .M. i.hec oia optie buli-
ant:⁊ collatura cũ tãtũdẽ ſuci ſcariole ⁊ cicoree depu-
ratorũ apponaſ.Et addito ʒucaro fiat ſirupꝰ.poſtea cũ
materia fuerit digã purgeſ cũ decoc.i capi.de dolore
capitis ex co.⁊ ſan.facto dicta.deſ trifera ſaracẽica ſim
plex i mãe uľ oxi.uľ pſiliticꝰ uľ diapꝛunis uľ ʒucarũ ro.
uľ aqua.ʒ.ſ.reubarbari qð i ſuco ſcariole ꝑ noctẽ iacu
erit addito ſirupo violľ.qꝛ mirabiliter ualet. Et ea que
dcã ſunt in opillatiõe epatis ex ca.cã.i hac cã ualẽt.In
ungaſ epar bis uľ ter in die ex oleo violľ.roſ.populeon
⁊ ſilib9. Sucꝰ pẽtafilõ in quo diſtẽperatũ fit olibanuʒ
al.limatũ ſi in potu deſ ſoluit ycteritiã.Pillule optie
ad ycteritiã ℞.aloes ſcamõee ana.℥.quartã.agarici.ʒ.
v.ſuci eupatorij.ʒ.iij.foꝛmenſ pillule cum ſuco ẽdiuie
⁊ dẽtur ſecũdũ vires.Itẽ ius cicerũ ru.datũ mirabili-
ter ualet ⁊ ſpãliter ſi cum ſuco ẽdiuie cicoꝛee fen.⁊ apij
coquãtur.Sirupꝰ ẽt diaquilon i ca.de diſtẽperantia ⁊
opillatiõe epatis ex ca.cã.facta dictꝰ deſ.triaſandali dia
rodon ⁊ huiuſmõi tribuãſ. Si v̊o febꝛicitauerit lactu
ce ſcariola ⁊ huiuſmõi cocta ⁊ cũ aceto citrãgľorũ:uel
agreſta ꝓparata comedant.lac amigda. farinã ordei ⁊
huiuſmõi comedãt. lac ſe.coium bibãt candi penidias
michã panis lotã cuʒ ʒucaro comedãt.Si v̊o nõ febri-
citauerit pullos ſturnos ꝑdices ſaxiãos piſces petro-
ſos ſꝑgos bꝛuſculos lupullos.⁊ bꝛodiũ cicerũ ꝓpara-
tũ ſicut dictũ ẽ ſupra ⁊ ſiľia comedãt.vinũ ſubtile ⁊ li-
phatũ bibãt cuʒ lacte ſe.coium. Si v̊o ycteritia fuerit
ꝑꝑ ſplenis vitiũ cureſ ſplẽ cũ ſirup̃ apperiẽtibus opilla
tionẽ ipſius ſplenis: cũ purgationibus ⁊ unctionibus
⁊ emplaſtris de quibus deo dante in pꝛoprio tractatu
loquar.

Cõditõ.cura expta ad ycteritiã iã ſparſaʒ ꝑ
totũ corpꝰ ualde ãtiquã:vtaſ aliquibꝰ diebꝰ
ſirupo fcõ ex capꝛifolio ſcolopẽdria epatica
ca.ue.adiãthos ⁊ ſeibus coibꝰ. poſt ſumat
hãc loturã.℞.ſeri lactis capꝛini lƀꝛ.i.reubarbari boni
ʒ.ij.pulpe coloquitide ſpice nardi ana.ʒ.i.ʒucari ro.⁊
violľ.ana.℈.i.deſ in mane.Itẽ deſ cois trifera ſarace
nica ⁊ diaprunis ⁊ triaſanda. q̃nqʒ. Iurauit quidã mi
hi ꝙ cũ iſto ſirupo exꝑimẽto plures ictericos cura-
uit.Accipiebat ſtercꝰ aſini recẽs ⁊ ipſuʒ ponebat i duo
bus ciatis vini albi ſubtilis ⁊ puri ⁊ ipſuʒ manibꝰ ma-
laxabat.deĩde ꝑmittebat ipſuʒ ſtercꝰ facere reſidentiã
⁊ de ipſo vino clariori ad menſuram vnius ciati tri-
buebat in potu ycterco. deinde faciebat ipſuʒ in lecto
bene cooperire ⁊ ſtatim ſudabat ⁊ vrinabat ⁊ ſic ma-
teria ycteritie optime euacuabatur:⁊ hoc experimen-
to dixit ſe vltra .xx.ycteritios curaſſe.Quidaʒ curabat
ycteritios accipiendo ſtercus ante dictum ⁊ faciebat
exſiccari ⁊ exſiccatuʒ permiſcebat cum ʒucaro ⁊ ſiľ mi
xta in potu cum vino albo ſƀtili dabat mane ad biben
dum.Sirupus mirabilis ad ycteritiam ℞. ſuci abſin
thij fumiterre ⁊ cicoree depurati ſe. cõmunium et or-
dei mundati quantum pꝛedicti ſuci ⁊ ʒucari.q.s. Et
ſumat de eo ycteritius quotidie cuʒ lacte ſe.cõmuniũ
quoniaʒ miromodo vʒ. Contra calefactionem epatis
⁊ ycteritiã. ℞. ſcolopendrie epatice g̃mĩs ana. M.i.
violľ.℥.iij.florũ boraginis.℥.i. caſſieſi.mũdate tamaridi

añ.ʒ.ſ.mirabolanoꝝ citrinoꝝ ⁊ idoꝝ añ.ʒ.i.ſ.reub. ʒ.iii.fiat decoctio in aqua teperentur reubarbarum ⁊ mirabolani ⁊ colature addantur. caſſieſi. ⁊ tamarindi ⁊ dentur tepida in auroꝛa. Suci vel radicis panis poꝛcini.ʒ.ij.vȝ ytericis.ſuci roſtri poꝛcini.ʒ.iij.valēt ſi pluries ſumatur.

¶Capitulum.xli.de ydropiſi.

i Dropiſis eſt erroꝛ digeſtiue virtutis epatis tumoꝛem ⁊ inflationem membꝛoꝛum pꝛeter naturam generans.dum enim virtus digeſtiua in epate debilitatur humoꝛes ſuperflui generantur qui ab actione nature derelicti a membꝛis ad exterioꝛa expelluntur. Unde exterioꝛa inflantur.Ex diſtemperantia enim caliditatis frigiditatis humiditatis ⁊ ſiccitatis errat virtus epatis digeſtiua.⁊ ſic ex erroꝛe ipſius contingit ſiue conſurgit ydropiſis vt dictum eſt.Et ex nimia enim retentione menſtruoꝛum ⁊ emoꝛoidarum vel fluxus ſanguinis fit ydropiſis. dum enim dicta conſueta ſunt fluere per ſuas regiones ⁊ retinentur pꝛeter naturam: virtutes oppꝛimūtur ⁊ generantur ſuperfluitates in epate ex quibus membꝛoꝛum inflatio ⁊ tumoꝛ pꝛeter naturam ſequitur.Ex ſuperfluo etiam fluxu emoꝛoidarum menſtruoꝛum ⁊ ſimilium pꝛeter naturam exſoluuntur ſpiritus:debilitātur virtutes:⁊ ſuperfluitates ex indigeſtione conſurgentes coꝛpus diſſoluunt ⁊ inflatio ſequitur ⁊ tumoꝛ pꝛeter naturam.⁊ ſic fit idropiſis etiam ex ſuperflua retentione ⁊ ſuperfluo fluxu pꝛedictoꝛum. Jdropiſis quatuoꝛ ſunt ſpecies.ſ.leucoſlatica yposarca vel anaſarca timpanites ⁊ aſclites. leucoflegmatica eſt ſpecies ydropiſis: que fit ex diſtēperantia frigiditatis vel humiditatis.⁊ dicitur a leuco qđ eſt albuȝ qm̄ ex flegmate albo fit.vrina ē palida ſub palida karops glauca lactea alba mediocriter tēuis ad ſpiſſitudinem tamen accedens in pꝛincipio vel per totum ſpiſſa longo tempoꝛe pꝛecedente.in hac ſpecie apparet ſuperficies coꝛpoꝛis alba ⁊ mollis.vehemens inflatio totius coꝛpoꝛis ⁊ digitus carni impꝛeſſus ſignū foꝛaminis facit.Sed poſtea caro paulatim inſurgit. Jpoſarca vel anaſarca eſt ſpecies ydropiſis que fit ex diſtemperantia frigiditatis ⁊ ſiccitatis. Et dicitur ab ipo.qđ eſt ſub ⁊ archa qđ ē caro quaſi poſita ſub carne vel quia fit de materia poſita iuxta carneȝ ſicut ex ſanguine aquoſo per omnia coꝛpoꝛis ſparſo ⁊ diffuſo:vnde coꝛpus inflatur: ſed non vehementer: ⁊ caro eoꝛum fetet.Et quandoqȝ caro putrefacta emittitur.vrina pallida vel ſubpallida charops lactea vel alba mediocriter tenuis in pꝛincipio vel per medium totum ſpiſſa longo tempoꝛe apparet pꝛecedente. Et iſte due ſpecies ſcilicet leucoflegmatica ⁊ ipoſarca curabiles ſunt:ſi bona adhibeatur ſolicitudo ⁊ cura. Et tertia ſpecies que dicit̄ aſclites que fit ex diſtemperantia calidi ⁊ humidi:dicitur ab aſclis ꝙ eſt vter.quia eoꝛuȝ vēter ſi percutitur cum manu reſonat in modum vtris ſemipleni.Adeſt inflatio ventris ⁊ immoderata coꝛpoꝛis conſumptio: extremitatum gracilitas. narium acumen:oculoꝛum concauitas ⁊ rotūditas:vrina ruffa vel ſubruſa.⁊ per totum ſpiſſa longo tempoꝛe pꝛecedente ⁊ liuens. Timpanites eſt quarta ſpecies ydropiſis: ⁊ fit ex diſtemperātia ca.⁊ ſiccitatis.Et recipit hec paſſio ſimilitudinariam denominationem a timpano. quoniam ſi venter illoꝛum percutiatur reſonat in modū tipani. Adeſt inflatio uētris ⁊ pedū ⁊ alia ſinthomata:q̄ ſūt i aſclite ſūt i tipanite tn̄ itērioꝛa.Et iſte due ſpēs uix aut unqȝ curāt̄. ſiūt.n.ex debilitate uirtutis digie ⁊ expulſiue ⁊ imoderata uentoſitatis abūdātia q̄ de facili diſſolui n̄ pōt.Et iđ icurabiles ſūt iſte due ſpēs:n̄ qꝛ oīno ſint icurabiles:ſȝ qꝛ difficilime ſūt ad curādū. Memini.n.me uidiſſe neapoli plures aſcliticos quos magiſter meᵘ curauit tēpoꝛibᵘ meis: qñ cū eo ſtudebā cuȝ curis īfra ſcribēdis. Jtē nota ꝙ ſitis ⁊ tumoꝛ pedū ſūt ſigna familiaria i oī ſpē ydropiſis ⁊ n̄ egerūt niſi modicū ⁊ cū anguſtia.Jtē nota ꝙ ſi tuſſ's ſupueniat i ydropiſi ē ſignū moꝛtale.⁊ ſpālıter qñ cū tuſſi rē eijciūt.Jtē nota ꝙ ut dicit Jpo. i pꝛonoſticis. Jdropiſis cuȝ fe.acuta peſſima.⁊ reddit ibi Jpocras rōneȝ huiᵘ dicēdo: ifeſtatur.n.fe.iumoꝛe ⁊ grauedine mēbꝛoꝝ. Et hec oīa mala ſūt in ydropiſi. Cura magiſtri mei qua curauit plures ydropicos.fiat pmo talis ſirupus de quo ſumat quolȝ die.ʒ.i.ſ.cū aqua ſileꝛ uľ ſqnāti quouſqȝ materia ſit digā. ℞.quatuoꝛ radi.coiuȝ.calamēti ca.ue.ēdiuie ſcolopēdrie ligue bouis capa.recētiuȝ quercule ma.⁊ minoris anthos os mūdi radicis ſalicis berbeꝛ omniū ana. M.i.aſſari ameos: ſileris mōtani.ana.ʒ.i.ſqnanti ſpice celtice ⁊ idice.ana.ʒ.vi.ſanda.al.⁊ rub.ſpodij ana.ʒ.ſ. ſe.coiuȝ ꝑtuſoꝝ.ʒ.ij.⁊ bul'.omnia i aqua.⁊ tūc ex decoc. illa accipiant̄ lbr.v.ſuci ſcariole.lbr.iij.ſuci apij ⁊ ſen. ana lbꝛ.i.ſ.oīum depuratoꝝ ⁊ ȝucari ⁊ mellis diſpnmati quātū ſufficit.digā materia purget̄ cū pillul' ad ydropiſim magr̄i mei expertis. ꝓurgatiōe.n.illaꝝ vidi quēdā ydropicū p cūdē fuiſſe curatū ℞.v.generū mirabolanoꝝ ana.ʒ.i.turbit.ʒ.ſ.ſuci eupatoꝛij ℈.ij.ſpice celtice ſpice nardi maratri floꝝ roſiſmari nucis idice nucis muſcate ana.℈.i.cuſcute ſeu thimi epithimi.ana ℈.ij. ſ.ſe.aniſi feni.cardamōi añ.℈.i.reubar.reupōtici ana. ℈.i.ſ.ſal'.cō.ſal' nitri ana.℈.ſ.qrcule maio.⁊ mi. ana. ℈.ij.eſule.℈.i.aloes epatici.ʒ.iiij. lapidis laȝuli loti.ʒ. ij.ſ.cōficiant̄ cū ſuco abſinthij uel ebuli in canelo i paſta decocti qđ melius eſt uel ſaltiȝ cū ſuco feniculi.⁊ dentur ex eis.ʒ.ij.ſ.pa quoniā ſunt expertiſſime in ydropiſi. Alie pillule optie ad aſclitē ℞.reubarbari corticis mirabolanorū citri.ana.ʒ.v.agarici ſe.fūiterre ana.ʒ.i.epithi cuſcute.ſe.coium munda.ana.ʒ.ij.ro.℈.i.ſe.ſcariole.℈.ij.cōfice cum ſuco radicis ebl'i.in canello in paſta cocti. ⁊ dentur ex eis.ʒ.ij.ſ. Jtem ſucus radicis ebuli ad quantitateȝ.ʒ.i.datus prius coctus in canello in paſta miromō valet. Jteȝ.ʒ.ij.de pul.epatis lupi.exſiccati date miromō ualent. Jtem.ʒ.i. frondium laureole infuſe prius per triduū in foꝛti aceto. poſtea ſiccate ⁊ puluerizate ⁊ date in ſero cum ſirupo ro. uel viola. omnibus ydropicis ⁊ ſpecialiter in fria cā nil expertius hoc īueni Jtem emplaſtrum laxatiuum qđ in cura quartane ſcribitur a magiſtro meo expertuȝ.quia cum eo plures ytericos ⁊ ydropicos curauit. Trociſ.magi.mei in aſclitem optimi ℞.roſ.ſiccaruȝ.ʒ.v.berberis.ʒ.vi.ſe.ſcariole portulace citruli ana.ʒ.ij. ſeminis apij.ʒ.i. ſpice maſticis lace reubarbari ana.ʒ ij.fiant trociſci ex quibus quolibet die accipe vnuȝ cū aqua decoc.endiuie vł ſcolopēdrie:⁊ ſit quilibet trociſcus ponderis.ʒ.i.magiſter meus mittebat ydropicos ad ſudatoꝛium prope nea-

poli ⁊ qualꝫ die ac nocte faciebat eos itrarẽ bis uľ ter
poſtea faciebat eos ire ad bal. arcus ⁊ circli ⁊ in exitu
balnei faciebat eos uti dialaca ⁊ trociſcis ſupra dictis
⁊ faciebat iungi uẽtrẽ ⁊ latꝰ ſplẽis ⁊ epatis ex marciatõ
agripa oľo laurino ⁊ ſiľ. ibus Et ſi nõ fueris prope hoc
bal. fac ydropicos vti bal. ſalſo ſulfu. uľ alumĩoſo na
turaľr uľ artificiaľr facto uel hoc balneo ℞. tribulorũ
marinorũ radicis ⁊ teneritatis ebulorũ policarie ma-
iorẽ ⁊ miorẽ iunipi foliorũ lauri ſauine rute pulegij ſal-
uie ſerpilij ana. hec omnia in aqua marina uľ ſalmẽti-
na ⁊ modico vino bulliãt. ⁊ iſtu fẽt ſepe ⁊ ſepius ⁊ inũ-
gaẽ ut dictũ ẽ. Iteꝫ ſi vẽter, pedes ⁊ cetera loca corpo-
ris ſũt iflata ad deponẽdũ tumorẽ ipſorũ mẽbrorũ. te
ranẽ tribuli marini cũ tãtũdẽ ſtercorẽ bouini ſici ⁊ epi-
thimeẽ. uel ex ſolis limacijs cũ corticibꝰ ſuis ⁊ pauco
ſale tritis quia multũ ualẽt epithimate i hac cã. Opti-
mũ cataplaſma ad deponẽduꝫ quemlibet tumorẽ. ℞.
florũ camo. meliloti coſti ſpice nardi ana. terãtur ⁊ cuꝫ
tantundẽ ſtercoris bouini miſce: ⁊ oĩa in forti aceto uľ
aqua ſalſa buľ. ⁊ addita faria ordei fiat ex eis cataplaſ-
ma ſupra vẽtrem ⁊ pedes ⁊ cetera loca tumefcã qm̃ ẽ
mirabile. Iteꝫ emplaſtratiões ⁊ cataplaſmata dicta in
ca. de tumore teſticulorum i hac cauſa ualent ⁊ huiuſ-
modi tumorẽ deponũt. Magiſter meus iſtos ydropi-
cos maxime inflatos ⁊ tũefactos in furno ca. cũ extra
ctꝰ fuit panis ſupra aliquã tabulã i eo poſitã eos facie
bat itrare pluries ⁊ ſudare. poſſunt etiã ſubterrari ſub
arena ca. vſqꝫ ad gulã ⁊ poteſt fieri in tẽpore multũ ca.
ut in diebus canicularibus uel exponaẽ ſoli uel in fur-
no ca. ſubterrẽtur. Ilinitõ ad educendũ aquã ydropi-
corũ. ℞. ſuci cucu. aſinini farine horobi eris uſti ana.
diſtẽperentur cuꝫ aqua uel ſuco lilij celeſtis ⁊ illiniatur
ex eis uenter lumbi ⁊ pecten ſepe: ⁊ purgabitur mate/
ria p vrinaꝫ. Alia linitio ad ideꝫ ℞ pulpe coloquintide
cucu. aſini recen. ana. p. i. frondiuꝫ laureole triduo in
aceto infuſorũ tantũdem ex his liniatur uenter qꝛ mi-
rabiliter educit aquã ydropicis. Item euacuatio aque
i ydropicis fit per inciſionem. ſ. ut iſcindaẽ uenter tri
bus digitis ſub umbilico ⁊ ſtuello impoſito aquaꝫ que
inde exierit paulatim ⁊ per interualla exire permittas.

Quod ſi exierit ex uẽtre ipſius ydropici aqua que-
dã nigra ⁊ fetens in moduꝫ amurce olei nigri ⁊ ſpiſſi.
tunc os iciſionis claude ⁊ ulterius non itromittas te
de tali ydropiſi: qꝛ icurabilis eſt. Quod ſi exierit aqua
clara ⁊ citrina nõ fetens tũc curari poterit i hunc mo-
dũ. mittatur i predicto foramie ſtuellus i medio perfo
ratꝰ i modũ ſpinule uegetis fcũs ex argento auricalco
uel ere uel ligno ⁊ cũ faſcia ligeẽ fortiter poſt ſpatulas
ipſe ſtuellus. ⁊ per ſpiulaꝫ extrahas de ipa aqua modi-
cũ: ⁊ poſtea obtura ac ſi extraheres vinũ de uegete. de
inde ꝯforta naturã cũ cibis ⁊ potibꝰ cõuẽiẽtibus. ⁊ ite
rũ ꝺ ipſa aqua extrahas: ⁊ poſtea cibũ uľ potũ des ⁊ ſic
p multos dies labores i extrahẽdo dictã aquã et i con
fortãdo virtutẽ et nõ pmittas ipam aquã ſubito exire
nec i multa quantitate: qꝛ ſtatim eger poſſet deficere.
Conſideres ẽt anforiſ. Ipo i ſecunda particula dicẽ-
tẽ ſecũduꝫ multum ⁊ repẽte ⁊c. Si igitur huiuſmodi
anfo. ſcientiaꝫ memorie comẽdes in obſeruãdo eius
precepta: ydropiſiꝫ curare per inciſioneꝫ poteris curã
dos. Si vero ſubito ⁊ inordinate ⁊ i multa quãtitate ſi
mul ⁊ ſemel ipſaꝫ aquã ydropicoꝝ exire permiſeris i
cides i vituperiũ ⁊ dedecus. Uidi cirugicuꝫ qui vidit
quẽdã nobileꝫ ydropicũ ⁊ inquit: vultis ꝙ eũ cureꝫ:
cui parẽtes dixerũt uolumus. ⁊ ſtatim incidit ipſuꝫ ſub
umbilico ⁊ aqua citrina ſtatĩ incipit exire ⁊ ipſe tanqꝫ
fatuus vnã lagenaꝫ ex ipſa aqua in prima vice extra/
xit ⁊ euacuatus eſt venter. ⁊ ille ait parentibꝰ curatus
eſt ydropicus ⁊ liberatus. In ſequẽti vero nocte pro-
pter ſubitam euacuationem et multam mortuus eſt.
et ſic cirurgicus fuit in mortis periculo.

Oditõẽs. pillule expte ad ydropiſiꝫ ⁊ pedũ
tumorẽ ⁊ aquã citrinã mirabiliter euacuan
tes. ℞. pulpe cologntide ſerapini añ. ʒ. viij.
diagredij i coctano uľ paſta cocti. ʒ. iij. ſaľ
geme. ʒ. i. cõficiãtur cũ ſuco abſinthij. da. ʒ. i. ſ. uľ circa
ſunt. n. mirabiles ⁊ i pluribꝰ pbate. Sirupꝰ ad quãlꝫ
ſpẽm ydropiſis. ℞ aque decoc. radicũ coĩum ⁊ ordei
mũdi lbꝛ. i. ſuci radicuꝫ coĩum ⁊ ordei mũdi lbꝛ. i. ſuci
radicis ſãbuci ⁊ ebuli ⁊ teneritatis cimarũ eorũ fumi
terrẽ abſinthij ana. ℥. iij. melľ. q. s. Dixit mihi magiſter
Iohãnes de florẽtia ꝙ quidã theotõicus fide dignꝰ di
xit ei ꝙ curabat oẽs ydropicos hoc mõ. dãdo eis i po
tu de tertio i tertiũ: ꝺ cẽtaurea maiori pulueriꝫata. ʒ. i.
⁊ ſe. ani. carui ana. ʒ. ſ. pbauit. n. i pluribꝰ. Et magiſter
Iohãnes dama. dicit ꝙ qñ daẽ cum aqua decoc. ame-
os ⁊ maſti. multũ vigoraẽ eiꝰ operatio: ⁊ cõfert multũ
opilationibꝰ ſplenis. ¶ Pillule quas cõpoſui p quadaꝫ
dña pa. ydropſiꝫ ℞. trociſcos quos põit almãſor capi.
de ydropiſi: pillularum cochiarũ ⁊ aurẽ. ana. ʒ. iii. dia-
gredij bõi. ʒ. i. ſ. cõfice cũ ſuco ebuli cocto cũ canello i
paſta iuoluto ⁊ i furno poſito. dedi. v. vel. vi. vicibꝰ. ⁊
ẽ aleuiata pa. deẽ ꝺ tertõ itertiũ. electuariũ magrĩ mei
optimũ ad ydropiſiꝫ ℞. ariſt. longie ⁊ ro. cẽtauree mi-
noris ąrcľe maio. ⁊ mĩo. lace ſqnãti ligni aľ. ro. ana. ʒ.
quattuor. ſpice fu mẽ apij cubebe fiſtici yſopi gaẽ. ma
rubij ſticados cinamõi añ. ʒ. viij. amedos mũte añ. ʒ. v.
ꝫucari ⁊ melľ. q. s. Sirupꝰ ad ydropiſiꝫ ℞. radicis ebu
li filipẽdule herbe uẽti maiorẽ medie ⁊ minoris yreos
ana. fiat ſirupꝰ. Ad ydropiſiꝫ de fria cã euacuans aquã
℞. agaẽ. ariſto. lon. ⁊ ro. ana. ʒ. ij. ſ. ſuci cucu. aſini ſica-
ti. ʒ. ſ. ſerapini. ʒ. ij. que diſſoluãtur i ſuco radicis yre-
os gaẽ. uľ ſpice maſti. ana. ʒ. ſ. fiãt pillule cũ vĩo aroma
tico uľ decoc. radicis leuiſtici. Alie pillule valentes in
fria ⁊ timpanite ℞. yere. ʒ. vi. ſerapini agaẽ. ſaľ idi cor
ticis meꝫereon florũ ſquinãti ſuci eupatorij. añ. ʒ. i. eu
forbij. ʒ. i. ſ. turbit. ʒ. vij. ſuci abſinthij. ʒ. iij. ſuci radi-
cis yreos. ʒ. ij. fac pillulas. da. ʒ. i. cũ aqua endiuie. ſuci
yreos. ʒ. iij. mane ſumpte ſoluũt naturã uẽtris. x. vici-
bus ⁊ pſeruãt lõgo tpꝛe ab inflatiõe pedũ ⁊ ab ydropi
⁊ bibitur crudꝰ. Sucꝰ radicis ſãſuci cũ oxielle datus
iuuat ad ydrop. Itẽ gñũ euforbij i ouo ſorbili datuꝫ.
Tria grana alkekigi trita ⁊ cũ vĩo al. ⁊ bono data eua
cuãt mľtũ vrinã i ydropicis. ſirupꝰ de radicibus ⁊ ſe.
coibus i oi ydrop. valet. In principio vꝫ decoc. ſpice
nardi in ſero caprino ſero ⁊ mane ⁊ quãdocunqꝫ quia
longo uſu curat.

Capitulum xlij. de paſ. ſplenis.

Lures in ſplene generanẽ paſſiões ſicut eſt
opilatõ durities tumor ⁊ huiuſmõi. Cuꝫ. n.
p ſplen hẽat depuraẽ epar a ſupfluitate mľica
qñqꝫ ipediẽ eiꝰ opatio ſic ꝙ opilaẽ ⁊ iduraẽ
⁊ tumeſcit. Et hoc accit qñ qs lõgo tpe vtiẽ dieta ge-
nerãte mľiã ſicut ſũt carnes uacie porcie bubalie ca
prie dactili ⁊ leguĩa ⁊ cibaria hu. groſſũ gñantia ⁊ cũ

qs laborat ⁊ fortiter ſudat deīde ſubito infrigidaꝛ ex
lōga egritudine cū qs ſpāliter ī ea nō ē vſus bono re-
gimine in dieta ſicut ē quartana ⁊ huiuſmōi:cū multā
aquā friam ī egritudine potauit īfirm⁹. Ex qbus oīb⁹
nīſia generata ī multa quātitate ſplen qđ ē ſuū recepta
culū replet ⁊ diſtendit: ⁊ ipſum ꝑter naturā īflat. Et ſi
gnū diſtinctiuū hui⁹ eſt. qꝛ hec īflatio ⁊ diſtenſio non
ſemꝑ eadem permanet: ſed nunc aduenit. mō recedit.
Signa ſpleneticorū ⁊ ꝙ hūor melancolic⁹ ſit in cā: ⁊
ſpecialiter ſi nō fuerit calefactō epatis ſunt hec: urina
taliū apparet citrina uel ſubcitrina. diſcolorata ⁊ lim-
pida ⁊ tenuis ⁊ ꝑ totū virgulata adeſt tūor ſub ſiniſtro
ipocundrio: qn̄qꝫ cū doloꝛ ⁊ grauedine. an̄ pꝛādiū me
lius ſe hn̄t q̃ꝫ poſt ⁊ ſpāliter cū cōederit cibaria idige
ſtibilia mlīam generātia de quib⁹ dictū ē ſupꝛa. Sunt
n. pigri ad motū ⁊ graues ualde ī coxis ⁊ ꝑtib⁹ īferioꝛi
bus: ⁊ ſpāliter qn̄ leguia ⁊ cibaria groſſa cōedūt ut di-
xi: ⁊ cū uolūt grad⁹ aſcēdeꝛ ſcalarū uł mōtē multū la-
borāt ⁊ hanelitū cū difficultate attrahūt: ſic ꝙ ſi qs ob
turet os in illo aſcenſu q̃ꝫſtati ſuffocaretur. Adeſt ēt
pluries vētris cōſtipatio. Et ſi ꝑ lōgū tps durauerit a-
deſt toti⁹ corpis diſcoloratio. extrēitatū gracilitas. do
lor ſiniſtre ꝑtis capitis: ⁊ qn̄qꝫ ſan. ꝑ ſiniſtrā narē emit
tiꝛ: que paſ. ſi diuturna fuerit ⁊ in ſcliroſim cōuerſa fu
erit grauiter curaꝛ: qđ palā ē videꝛ cū ſiniſtrū lat⁹ diu
extiterit durꝫ tot⁹ uenter creuit: ⁊ facies paleſcit. ⁊ co-
lū macreſcit: ⁊ tibie qn̄qꝫ rūpūtur: ⁊ triſtatur īfirm⁹: ⁊
piger exiſtit ⁊ ſiłia accia appꝫent. Aliqn̄ opillaꝛ ſplē ex
materia ꝑ calorē ⁊ ebulitōnē ibidē īſpiſſata qđ cogno-
ſciꝛ ex tumore ipſi⁹ ſupꝛadcō ex fe. lēta. ſi fuerit ipſum
apa ex hu. frio. Si uero ex ca. fuerit doloꝛ erit acutus ⁊
fe. acuta. Apata. n. ī ſplene epate. ſtōaco coſtis ⁊ ī hmōi
īteriorib⁹ eſſe n̄ poſſunt. quin fe. ea ſemꝑ cōiteꝛ. Aliqn̄
vo ſiūt ꝑdicte egritudines ſplēis ex co. qū nimis ſuper
abundat ita ꝙ non ſolū ad kiſti fell. ſed ēt ad ſplenē per
icōtinētiā mittiꝛ. ⁊ tunc urina taliū appꝫet colorata ⁊ te
nuis: vētris flux⁹: dolor ī ſiniſtro ypocūdrio pūgitiu⁹:
totū coꝛp⁹ crocco colore infectū ſitis oꝛis amaritudo:
vigilie ⁊ ſiłia coleꝛ accidētia. Sirup⁹ ma. mei. ad vitia
ſplenis optim⁹ ℞. corticis radicis fen. caparis apij an̄
℥. i. ſe. ſcariole ani. fen. ℥. iij. ſpice ſqnāti ana. ℥. ſ. ca. ue.
frōdiū tamariſci ſalicis corigiole maioꝛ ana. M. i. caſ.
ſiel. cuſcute cardamōi ana. ℥. quartā ſcolopēdrie frōdi
um ſcariole boragis aneſi frōdes ana. xxv. aque ⁊ ace-
ti lbꝛ. iij. cōtuſa ī ꝑdcō aceto ⁊ aqua ꝑ diē ⁊ noctē iace
at. deīde uſqꝫ ad medietatis ꝯſumptionē buł. ⁊ addito
zucaro fiat ſyrup⁹ ī quo colato ponaꝛ. ʒ. ſ. croci opti-
mi pulueriꝫati: ⁊ deꝛ mane quolꝫ. ℥. i. ſ. đ hoc ſirupo cū
aqua ſalicis ⁊ tamariſci quouſqꝫ materia ſit digā. dein
de purgeꝛ cū pilluł ſine quib⁹ eſſe nolo uel cū auꝛ. ⁊ ar-
theticis. uł cū pillulis iſtis. ℞. ſpice. ʒ. ij. agarici reubar
ba. amomi epithī maſt. croci coſti camedreos ana. ʒ. i.
ſ. mire cinamōi ſquināti garioſi. ana. ʒ. ſ. aloes epatici
. ʒ. iiij cōſice vino: ⁊ dētur ex his pilluł. ʒ. ij. uł purge-
tur cū decoc. tali ℞. ſcolopēdrie ca. ue. epatice radicis
rubee maioꝛ ꝑitarie ana. M. i. ſe. fenicu. apij ſquinanti
aneſi. ana. ℥. ſ. ſe. coium cōtuſorū. ℥. ij. hec oīa ī. iij. lbꝛ.
aque buł. quouſqꝫ ad vnā redeāt ⁊ colētur ⁊ collatuꝛ
addatur. ℥. i. mirabolāorū citri. ⁊ idorū. ℥. ſ. ſubtiliter
pul. mane vero ꝑ ſtaīam coleꝛ ⁊ additis. ℥. ii. zucari deꝛ
totū ī potu ī aurora. Eodēmō pōt daꝛ mirabolanos ci
trios ⁊ idos: ſi iaceāt ꝑ noctē ī lbꝛ. i. ſeri capꝛini ⁊ ma-
ne cū zucaro ꝓpinētur. vꝫ et hoc mirabiliter ad ydro-
piſiꝫ. p⁹ euacuationē deꝛ un⁹ de trociſcis iſtis cuꝫ de-
coc. caparorū ⁊ ſcolopēdrie ⁊ pōderet quilꝫ. ʒ. i. ℞. cor
ticis radicis caparis ī aceto īfuſi ⁊ deſicati. ℥. i. ſe. agni
caſti ariſtologie. lō. ſcolopēdrie ana. ʒ. iij. oppoponacis.
ʒ. quattuoꝛ. radicis bugloſe. ʒ. viij. cōficiātur cū aceto
ꝑdcō. Alij trociſci ad idē expti. ℞. ro. x. ʒ. ſpodij ſe. coꝛ
um portulace ana. ʒ. iij. ſ. ⁊ grana. xv. reubarbari ſcolo
pēdrie ſice ana. ʒ. i. ſ. croci. ʒ. i. cāphoꝛ. ʒ. ſ. cōficianꝛ cū
ſuco ſalicis ⁊ ſcariole ⁊ ſit qlibꝫ trociſcus. ℥. i. ſ. deꝛ ī ſe
ro cū aqua predicta ⁊ ēt ſi fuerit epatis calefactio. ꝓba
tū ē. ⁊ Puł. ad vitia ſplēis optim⁹ ℞. ro. ʒ. ſ. ſpodij reu
barbari corticis radicis capaꝛ ī aceto īfuſi ſcolopēdrie
ſice ana. ℥. i. ſpice maſti. policarie maio. ⁊ mino. ana. ʒ.
ii. croci zucari. ʒ. i. pulueriꝫenꝛ oīa ſubtiliter ⁊ recipiat
pa. ʒ. ij. ſ. ex illo pul. mane ⁊ ſero cū vino ca. Alius pul.
ad vitia ſplenis expt⁹ ℞ aneſi. ℥. ij. ziꝫi. liquiꝛ. caparis
corticis tamariſci ana. ℥. i. piꝑis lon. cardamomi ſilue-
ſtris radicis acori ana. ʒ. ſ. apij carui ſe. rute centauree
caſſieł. gētiāe ana. ʒ. ij. oīa ī ſubtilē ꝛdigātur pul. qb⁹ ad
daꝛ lapidis laꝫuli loti pul. ℈. i. diaſene et diāthos ana
ʒ. iij. ferrugis ad pōdus medietatis oīum ꝓdictorūꝫ.
oīa bn̄ lota et mūda q̃ lauāda ſunt in vino optimo uſqꝫ
ad ipſius cōſumptiōis vini coquātur. deīnde ſicentur
terātur et cribeleꝛ et uſui quotidie reſeruētur. Ele-
ctuariū ad vitia ſplenis optimū. ℞ corticis radicis ca
paꝛ tamariſci ī aceto triduo īfuſorū ana. ʒ. iij. ſqle aſſe
aſſari piretri centauree maio. piꝑis nigri thimi nigelle
apij radicis agrimonie ſe. fen. aneſi ana. ʒ. i. reubarbari
reupōtici. ana. ʒ. ſ. zucari. q. s. ſumaꝛ de hoc electuario
ī ſero ad quātitatē nucis cū vino ca. Electuaria ca. ſi
cut diaciminū diaſꝑmatō diaꝫiꝫi. diacalamētū pliris ar
coticō et ſiłia dētur: exercitiū an̄ cōeſtionē iniūgaꝛ. bal.
ī ꝑcedēti ca. dicta. bal. aluioſuꝫ uł ſalſuꝫ fiat ſepi⁹. Et ſi
hoc pa. ātiquata fuerit et cū ī aſclitē cōuerti videaꝛ fi-
at miutio de uena ſplenis man⁹ ſiniſtre circa reuoluti-
onē lune uł vētoſe cū ſcarificatiōe: uł ſanguiſuge ſu-
pra ſplenē apponāꝛ. et ſecūdū vires ſang. extrahaꝛ. deī
de ſepū arietinū uł caprinū liquefactuꝫ et addita cera
et modico maſti. olibāi olei fiat cerotū: ī quo infundaꝛ
petia lini et ſupra ſplē appōaꝛ ca. ūguētū optimum ad
ſplenis duritiē et opilationeꝫ ℞. mucilagis fenugreci
ſe. lini. ſe. altee. oīuꝫ ana lbr. ſ. armo. ī aceto īfuſi ꝑ no-
ctē. ℥. iij. ſuci ciclamīs lbꝛ. ſ. olī anetini. ℥. iiij. olei ro. ℥.
ii. cere citrine. q. s. Euaporeꝛ ſplē ſepe ex filtro uł ſpō-
gia ī aceto īfuſo ca. exꝑſſa. deīde abſtergaꝛ cū pāno li-
neo. et p⁹ ex ꝑdcō unguēto iungaꝛ. Aliđ ūguētū ad idē
a magr̄o meo ꝓbatū ℞. radicū mal. bis mal bꝛāce ur.
radicis ſilicis brionie ſe. lini fenugreci et lilij ana terā
tur: ⁊ ī aceto buł. et mucilago ab his extrahaꝛ. et addi-
tis olī camo. ℥. i. olei amigdał. et meł. et ſuci yreos an̄
℥. i. ſ. gūmi hedeꝛ. ℥. ſ. butyri ⁊ ceꝛ. q. s. oīa ī malo teꝛꝛ
cōcauo buł. et iugaꝛ ſplē ex iſto ūguēto. Empłm opti-
mū ad ſplēis duritiē accipe malū teꝛꝛ mūđ ab exterio
ri cortice herbā cicutā cū radicib⁹ lilij. brancā urſi. ſoł
ſinapis rutā ſaluiā rorēmarinū an̄. teranꝛ. ⁊ ī aceto foꝛ
tiſſimo vino et oleo an̄ quoquātur quouſqꝫ oēs liquo
res cōſumātur et addito armōiaco et cera oīa īſimul
īcorpores. et ſupra ſplenē empłenꝛ. Itē ſaculus plen⁹
limo mole ſerarij et pul. ariſto. ī aceto ca. ſepe ponaꝛ et
exprimatur et ſpleni applicetur. Aliud ad duritiē ſple
nis emplaſtrū ꝓbatū. ℞. armōiaci et in aceto forti per

nocte iaceat.ʒ.ij.mane vero liquefac. ⁊ in mortario cū piſtello ferreo circūducat̄ diu:p̄miſcēdo ſibi pul.ſpice.ʒ.ij.ſe.lini fenugreci floꝝ camo.farīe ordei ana.ʒ.ſ.⁊ ſupra coriū extēdat̄ ⁊ applicet̄ ſpleni ⁊ hoc fiat corpe pri⁹ purgato cū ſupdictis medicis uł cū diaſene acuato cū euforbio ⁊ ſilib⁹.Empla.n. ut ait raſis nō debēt apponi niſi prius purgatio p̄cedat.Aliud emplm̄ ad idē.℞ frōdiū tamariſci ⁊ ſalicis.ana.M.i.coquant̄ cū aceto fortiſſimo uſq₃ ad cōſūptionē aceti deīde piſtet̄ optie ⁊ addita faria ordei ſe.lini fenugreci ⁊ radice biſmalue trita cum aſongia porci liqueſcā omnia conficiantur ⁊ emplaſtrētur ſpleni.

Oditio.pillule mirabiles ꝯtra vitia ſplenis ⁊ epatis aut cōtra oppillationes ⁊ durities: ⁊ ſcliroſim ipſorū mēbrorū. ℞. mirabolanorum chebulorū embilicoru₃ belliricoru₃ indorum:nardi elebori nigri armoniaci. coſti cimi caparū cētauree minoris ſe.agni caſti.lapidis lazuli abluti.dauci croci.ariſto.ro.colo.polipod.agar.ſene ſu.armo.gario.ana.ʒ.i. ſplenis canis deſicati.ʒ. ij. reubar. quantum de oībus. aloes tantum ad pondus reubar. ⁊ omnia p̄dicta confice cū ſuco abſinthij:⁊ ſi uis acuere eas cum diagred.appone de ipſo cocto i paſta.vi. partem: uel ſecundū ꝙ videbitur expedire ad ſoluēdū magis uel minus.Sirupus optimus ad vitia ſplenis probatus per me.℞.radicis raffani bugloſe corticis radicis fraxini:⁊ tamariſci.ana.M.i. ſene maratri:feniculi.cimarum hedere ⁊ ebulorum ſcolopēdrie. ana. M.ſ. omnia i trib⁹ lib. aque ⁊ tribus vini coquantur quouſq₃ ad medietatem deueniant ⁊ additis zucari ⁊ mellis lib.i.ſ.fiat ſirupus:⁊ pfecte coquatur: in quo addatur reubarbari.ʒ.iij.⁊ reupōtici.ʒ.ij.da.ʒ.ij.omni mane cum decoc.carui.quoniā eſt mirabilis.Ite₃ ſi detur camomille.armo.⁊ corticis rad.tamariſci.ana.ʒ.ij.cum decoc.carui mirōmō ualet ad p̄dicta.Item ſplen yrci coctum ⁊ pul.⁊ datum multum cōfert ſpleneticis.Oleum mirabile ad ſplenis opilatione₃ probatum per.m.m.accipe florum geneſtre ⁊ in oleo ueteri pone eos ad medietatē: ⁊ ſub fimo ca.p.xv.uel viginti dies dimitte.⁊ fiat ſicut unguētu₃. cola ⁊ uſui reſerua iungēdo uel fricando ſplenē iuxta ignē uel ſolē.

Unguētū ad ſplenē.℞. olei tamariſci olei fraxini olei muſcelini olei ſquanti ana.ʒ.iij.oppoponacis armo.in aceto p diē naturalē īfuſi aā.ʒ.ij.ſuci fumiter̄ ana.ʒ.i. miſceant̄ ⁊ fiat unguētū. Aliud ad idē ℞. oppoponacis galbani in aceto per diē ⁊ noctē temperati ſiue laudani ana.ʒ.i.ſerapini.ʒ.ſ.coquant̄ in aqua decoc.ſcolopēdrie tamariſci.fumiterre caparis uel olei eius ana quantū videt̄ tibi uſq₃ ad conſump. ita ꝙ nō reſtēt niſi gume:poſt adde olei fraxini olei tamariſci olei ſqle olei muſcelini olei caparis aā.ʒ.ſ.īcorporētur omnia ſimul: ⁊ de vna parte fiat unguētū ⁊ de alia emplaſtrū.

Itē cimī pul.ʒ.i.ponat̄ ſupra teſtam madefactā ad vaporē aceti ſupra ca.lapide₃ proiecti aſpergat̄ pul.⁊ ca.ſpleni dolēti applicetur. Aliud dolori ſplenis ualet agaricus manifeſte. ⁊ ſyrupus radicis ebuli valet.

Et aſongia gal.cū ceroto d lilio ⁊ armoniacū diſſolutū in aceto addita furmēti.ʒ.i.ſ.fenugreci.ʒ.i. Unguentum ad ſplenem durū ⁊ oppilatū.ma.m.℞ agripe dialtee.martiatō olei laurini camomelini. ana.ʒ.ſ. cere.ʒ.i.ſ.omnia in malo terre concauo bulliant ⁊ in fine addatur cera.

Capitulū.xlii.de ſcabiē ſeu pruritu.

Scabies ſeu pruritus fiunt ex ſuperfluis humoribus qui ad cutis ſuperficie₃ transmittuntur. In quibus materia aut eſt ſanguis cui colera admiſcetur:que forte conuerſa ē in melancoliam:aut materia cui admiſcetur fl̄a ſalſu₃.

Et enim quedam ſcabies humida.Et quedam ſicca ad groſſitudinem decliuis. Et tunc cauſe generantes pruritum ⁊ ſcabiem ſunt ſimiles quaſi ſed tamen ſunt fortiores cauſe generantes materiam ſcabiei q̄₃ que generant materiam pruritus.Et ſimiles ſunt hec cauſe cauſis generantib⁹ pediculos furfures ſerpigines et impetigines quo ad generationem et quo ad curationem. In ſcabie igit̄ manifeſte ſigna apparēt.ſ.ſcabies et pruritus p totum corpus et maxime i inferiorib⁹ ptibus circa nodos ⁊ iuncturas.vrina talium appet citrina.⁊ aliquādo ruffa incenſa propter ipſu₃ fl̄a ſalſu₃ quod ibi naſcitur quātitate colere: ⁊ adeſt vrina mediocriter tenuis cu₃ adhuc eſt indigeſtū:uel mediocriter ſpiſſa c̄ ad digeſtionē appropīquat.adeſt corruptio digeſtionis ſalſedo oris dolor capitis faſtidium ⁊ pruritus et ſcabies per vniuerſum corpus. Cura igitur huiuſmodi egritudinis conſiſtit in dieta ordinanda et ſirupis vtilibus exhiben. poſtea in purgando humo. aduſtos et fl̄a ſalſum: poſtea in bal. ordinando: vltio inungendo corpus de quibus omnibus dicā. Primo igitur dieta ordinentur fria. et hu.dando in cibo et potu.et ca.⁊ ſicca cibaria ſubtrahantur. Poſt ea quoli₃ mane iſtius ſirupi detur.ʒ.i.ſ.qd ℞.ſe fen.⁊ ane.ana.ʒ.i. polipodij quercini recen.ʒ.iii. hec omnia per die₃ ⁊ noctem in aceto iaceant.deinde in aqua coquantur uſq₃ ad medietatis cōſumptionem: colature adde ſuci lapacij.ʒ.iiij.ſuci.fumiterre ⁊ ſcabioſe.ana.ʒ.viij.ſuci taſſibar.ʒ.iij.omnes iſti depurati cu₃ p̄dcā decoc. addantur:⁊ fiat oximel additis lib.iiij. mell'al. deſpumati cum p̄dicto aceto in quo ſteterint radices maratri:⁊ detur quouſq₃ materia ſit digeſta:uel digerat̄ materia cum oximel.compoſito de radicibus uel cum ſirupo acetoſo.uel oxizacara.uel cū aqua decoc.rad uł ſe.feniculi.poſtea purgetur cum pillulis de fumoterre uel cum oximelle laxatiuo. yera rufini. uel yeralogodion uel cum pillulis de.v. generibus: uel cum his pillulis.ma.m.ad flegma ſalſum et ſcabiem expertis.℞. yera ruffini:catartici imperialis laxatiui ana.ʒ.i.turbit coloquintide agarici hermodactil. ana.ʒ.i. eſule.℈.i. maſticis bdelij.ana.℈.i.ſ.ſe.feniculi.ane.ana.℈.ſ.cōficiantur pul.cum p̄dictis electuarijs ⁊ forment̄ pillule in modum cicerum.da.xv.uel.xix.plus uel minus ſecundum virtutem. Alie pillule ad idem optime. ℞.mirabolanorum citrinorum roſa.ru. ana.ʒ.ij.diagredii.in pomo cocti.ʒ.i.aloes epatici.ʒ.iii.conficiantur cum ſuco abſinthii uel fumiterre. des.ʒ.ii. bis uel ter infra ſpatium vnius menſis precedente digeſtiuo. pillule alie optime ad purgandum flegma ſalſum ⁊ humo. aduſtos probate. ℞.cuſcute epitimi agarici elbi nigri ana.ʒ.ſ. reubarbari corticis mirabolanorum citrinorum ana.ʒ.i.ſ.aloes diagredii.ana.ʒ.i. maſticis.℈.i. roſarum violarum. ana.℈.ſ. confice eas cum ſuco feniculi.⁊ des.ʒ.ii.ſ.ex eis. Item pillule facte ex.ʒ.ij.yere rufini ⁊.ʒ.i.yere pigre Galieni.⁊ formentur pillule in modum ciceris ⁊ dentur.xv. plus vel minus ſecundum vires.valēt ad idē.purgato cor-

pore ducaf ad ſulfureū bal. ſalſuꝫ. uł aluminoſum. Et ſi nō fuerit ipſa bal. ꝓpe fac artificialiter: ⁊ i ipſis bal. coquātur ſal ſulfur ⁊ alumē. ⁊ i tina illa itrent ⁊ ſudent ⁊ lauēt ſe ex illa aqua poſtea bn̄ tergātur cū pāno lineo: ⁊ i ungātur ſubſcribēdis ūguētis. Unguētū optimū ad qualꝫ ſcabieꝫ. ℞. argēti viui cū ſaliua extīcti clinie argēti ſulfuris viui. thuris litargirij foliorū oleādri ⁊ ſuci: aloes ana partes equales. terātur oīa ⁊ i forti aceto ibibāf deide ꝑmittātur quaſi deſicari: poſtmodū inter duas lapides ad moꝺ coloris cū oleo ro. tātū quātum ſufficit ducanf: ⁊ iunge loca ſcabioſa. nec audeas ex aliquo unguēto pororū cōſtrictiuo corpꝰ ungere niſi priꝰ precedat purgatio. Unguētū ad ſcabiē ⁊ ſſa ſalſum ꝓbatū. ℞. ſuci ſcabioſe fūiterre ana. bulł. et depurētur ⁊ oleū ⁊ aſongiam adde ⁊ liquefac inſimul: deinde pul. ſtaphiſagrie uel ceruſe ana. adde. Et poſt exitum balnei ſalſi uel ſulfurei uł aluioſi ex unguēto unguātur: ⁊ caueāt ne poſt unctionē ſudent. Aliud unguētuꝫ ad ſcabieꝫ ⁊ ſſa ſalſuꝫ optimū. ℞. litargirij. ceruſe. arſenici acatie. marciaton ana. ʒ. i. argēti viui. ℈. ij. cere. ʒ. ſ. aſongie por. veteris. ʒ. ij. aloes epati. ʒ. i. ſ. cimi pul. ʒ. quartū. aque ro. ⁊ olei ro. q̄ſtū ſufficit. Aliud ūguētū opti. ad ſſa ſalſuꝫ ſcabiē ⁊ ipetiginē. ℞. auripigmēti tartari nitri fuliginis litargirij ſulfuris viui pſilotri eris uſti. ana de oībus. oīa ſubtiliſſime pulue. cribelētur: ⁊ cum ſuco lapacij ⁊ oleo ⁊ aceto mixtis coquātur uſqꝫ ad cōſumptiōeꝫ liquoris ⁊ addita cera. q. s. fiat unguentū ⁊ unge loca.

Dditio. vnguētū ꝓbatū ad ſcabiē oleū laurinū cū argēto viuo cuꝫ ſaliua mortificato
a ana diu mixtis ⁊ icorporatis miromō vꝫ. prius tamē vniuerſał ꝓcedat purgatio. Aliud vnguētū quod inueni. ℞. ceruſe. ʒ. i. thuris maſt. litargirij ana. ʒ. ſ. olei ro. loti cum pluribꝰ aquis ⁊ ducti diu i mortario plūbi cū piſtello plūbeo. q. s. ad icorporādū probatū ē: qa ſtati ſanat ⁊ i uaſe plūbeo reſeruef. pro ſcabie. ℞. ſalis cōis. ʒ. i. thuris al. ʒ. ij. aſongie por. recē. ʒ. iij. argēti viui cū ſaliua mortificati. ʒ. ij. ſuci plātaginis ⁊ fumiterre ana. ʒ. i. olei lauri. ʒ. ij. fiat unguētū Aliud ꝓ ſcabie. ℞. olei laurini olibāi cere noue argenti viui ana. ʒ. ii. aſongie por. ʒ. v. ſał cōmunis pulueriʒati ʒ. i. ſuci fumiterre ſuci plātaginis ana. ʒ. iiij. fiat unguētuꝫ. Cura tinee. quidā curabat tineā ponēdo i ſumitate capitis quātitatē picis ⁊ diffundebaf per totuꝫ caput: ⁊ addebat vtriuſqꝫ litargirij: ⁊ oīa ūguēta iſta debent teneri ꝑ tres dies ſupra marmorē. Unguētū ad ſcabiē. ℞. butyri lbꝛ. ſ. terbētīe lbꝛ. quartū vitella ouorū cocta octo ⁊ fiat ūguētū. Unguētū ad ſcabiem. ℞. vrinā hominis i magna quātitate ut pa. i ea lauari poſſit vſqꝫ ad genua ⁊ ſi ꝑ totum corpus patiatur ſufficit tantum ſi abluit tibias cum illa vrina diſperſa pul. carbonum: ⁊ adde eis elebori nigri in minori quantitate q̄ꝫ carbones ſint: ⁊ confice ſimul: ⁊ ablue tibias per xv. dies uel per menſem. hoc eſt ſumum remedium leproſis tibijs: ⁊ alijs mēbris corporis fedis ⁊ deturpatis ⁊ puſtulis ⁊ ulceribus leproſis. Contra groſſam ⁊ cruſtoſam ſcabiem in capite puerorum uel alibi. ℞. butyri recētis terbentine aſongie galine recentis olei violati. ʒ. quartum. cere. q. s. fiat unguentum de quo ungatur ſcabies ter uel quater in die: ⁊ ſcabies remollita auferatur cum ſpatulis: ⁊ poſt ungatur ⁊ folium blete ſuperponatur uel ſolium caulium uel lapacij acuti. Cōtra ſcabiē in toto corpore vt videanf leproſi. ℞. ſulfuris viui lbꝛ. i. ſ. ſalis cōis olei cōis aā. lbꝛ. i. teranf ſubtilr̄ ſup marmorē terēda. ⁊ icorporēf cū oleo ⁊ iungaf pꝰ ſtupbā pluries iterata vnctiōe ēt iterata: ⁊ ſciēdū ē qꝺ mordicat multū ē bonū ꝓ ruſticis. Item ℞. lardi por. liqfacti pluries i aqua collati quouſqꝫ ſit al. adde ſuci vermicularis ⁊ ſempuiue ⁊ fac vnguētuꝫ qꝺ valet ad ſcabiē. Itē vnguētū aliud. ℞. rad. yreos enule cāpane munde aā. quartum. i. olei lbꝛ. ſ. aſongie galine recē. ʒ. iiij. miſceanf ⁊ fiat vnguentū liqdū.

Aliud vnguētū ad curādū oēm ſcabiē ſi vnguātur plante pedū ⁊ manuū. ℞. olei laurini. ʒ. iij. thuris al. ʒ. ij. ar. viui cū ſputo mortificati. ʒ. ij. ſ. pinguedinis por. recētis. ʒ. v. ſalis marini bn̄ triti. ʒ. viij. ſuci plātagis ⁊ fumiterre ad placitū ꝯfice oīa ꝑfecte miſcēdo. Eſt eni mirabile ūguētū ad oē genꝰ ſcabiei. Radix lapacij acuti inuoluaf i ſtupis canapis balneatis i aceto ⁊ coquaf ſub cinere ca. ⁊ cū radix fuerit bn̄ cocta teraf cū aſongia por. vetuſtiſſima ſtupis ⁊ corticibꝰ exterioribꝰ radicis remotis pꝰ apponaf tertia ps ſulfuris ⁊ fuliginis: q̄ adheret camino ⁊ pax viui argēti. deide manibꝰ cuꝫ ſaliua madefacta oīa malaxenf. hoc vnguētū ꝓbatū ē i oī ſpē ſcabiei. Aliud. ℞. pinguedinis porci. ʒ. v. liqfa. ad ignē ſał cōis triti. ʒ. viij. argenti viui mortificati. ʒ. ij. ſuci plātagis ſuci fumiterre ad libitū cere. ʒ. ij. miſce oīa: ⁊ fac vnguētū q̄ vnguanf plāte pedū ⁊ vole manuum ꝑ. ix. dies. i qualibet vnctiōe pone ad q̄ſtitatē auelane i manibꝰ ⁊ tātundē in pedibus ⁊ ꝑ diuturnaꝫ fricationē ꝯtinuetur i pedibus ⁊ manibus quouſqꝫ totū ſit imbibituꝫ. Aliud vnguentū quo vngantur pulſus. ℞. olei laurini. ʒ. ix. ar. viui. ʒ. iij. boracis. ʒ. iij. ceruſe. ʒ. ij. cimini. ʒ. quartū fiat vnguentuꝫ. ponanf brachia in aqua ca. ꝑ horā ad poror apertionē vel ſup̄ fumuꝫ aq̄ ca. poſt abſtergātur. quattuor digiti in predicto vnguēto ⁊ circa pulſum ambo brachia inungantur. Aliud in forma vnguenti expertum. ℞. aloes cicotrini boracis oīum aā. par. i. argenti viui tertiā partē. ꝯfice cuꝫ oleo laurino ⁊ fiat vnguentum: ⁊ vnguantur brachia circa pulſum per vnū palmū: ⁊ dicif ꝙ ē probatiſſimum ad oēm ſpeciem ſcabiei. Itē vnguentum ſaracenicum qꝺ ſanat ſcabiem cancrum malum: ⁊ ſalſum ſſa educēdo ꝑ os materiā ⁊ dicitur curare leproſos in principio. ⁊ ꝯfert arthetice ⁊ podagre. ℞. ſalis nitri ſalis puri plūbi uſti euforbij aā. ʒ. ij. panici marini cameleonte aā. ʒ. i. ſ. ceruſe ar. viui aā. ʒ. ij. confice cuꝫ ueteri aſongia ⁊ oleo ſic: prius mortificatio argen. viuo cum aſongia ueteri: ⁊ oleo antiquo: ⁊ poſt addatur pul. ⁊ fac unguētum. poſt fac duos ignes ⁊ in medio locetur pa. ſupra tabulam ⁊ inungatur a genibus inferius uſqꝫ ad pedes ⁊ ſupra genua tribus digitis: ⁊ fiat iſta unctio bis in die: ⁊ caueat pa. multum a frigiditate. ⁊ cum ſſa icipit diſſolui recede ab unctiōibus: dieta ſit tenuis ⁊ bene digeſtibilis: ⁊ ſi propter multa ſputa nimia aſperitas ⁊ dolor ſentiatur in gutture da mel ro. Et ſi pa. multum debilitetur da ʒucarum roſa. uel uiolatum. Si fuerit conſtipatus bonum eſt ꝙ ante inunctionem purgetur cuꝫ catartico. ⁊ duꝫ ſit hec cura cuſtodiatur pa. a frigore ſicut mulier in partu. Item ſecundum alium modum fiat unguentum ſic. ℞. euforbij litargirij aurei lbꝛ. ſ. ar. viui lbꝛ. i. aſongie ueteris lbꝛ. i. ſ. lauetur ſongia ſtudioſe. deinde argentum uiuum mortificetur cū ſaliua ⁊ poſt incorporentur cū ea. deide miſce

pul. ⁊ bene miſce inungendo mane ⁊ ſero infra duos
ignes: donec pa. dẽtes dolere icepint. tũc ceſſet ab vn
ctiõe ⁊ teneat ca. ⁊ ſic ſtet donec ceſſet fluxus flãtis p
gingiuas. Hoc facto vo ſe lauet vſq ad. xl. dies ⁊ acci
piat gũmi arabicũ ⁊ aſongiam vrſi: ⁊ oleum ro. ana. ⁊
aliquantulum balſami ⁊ miſce ⁊ vnge manus timpo-
ra ⁊ faciez vt color redeat qui quaſi fuerat mortificat⁹
⁊ extinctus. Et ſi fuerit fluxus ſuperfluus reſtrige. bo
lũ ar. diſſolue in ſuco plãtaginis cũ ſan. ora. ⁊ in ore te
neat: ⁊ caueat ne ptes alie vnguant q̃ȝ q̃ dicte ſunt. ⁊
poſt vnctionem cũ pãno bene coperiat. Dixit mihi do
minus Theodoricus de reato q oĩs ſcabies humida
curat hoc mõ. nõ comedat pa. niſi ſemel i die modicuȝ
panis. ſ. ad. v. vel ad. vi. ʒ. ⁊ vnũ ciatũ vini limphati al
bi bibat: ⁊ hoc facias vſq ad dies octo ⁊ curabit. Con
tra ſcabiẽ ubicunq ſit. ℞. corticis radicis lapacij acu-
ti mũdate tere in mortario ⁊ adde duas ptes butyri. ⁊
utere. Aliud unguẽtũ de aleis minutiſſime tritis cum
aſongia porci curat ſcabiẽ. Aliud ꝯ ſcabiẽ humidã. ℞.
ſulfuris viui. ʒ. i. litargirij. ʒ. ſ. cere ⁊ olei. q. s. Vnguẽ
tũ ꝓbatũ p ma. Joãnẽ de florẽtia ꝯ fl'a ſalſũ qd fuit ita
intenſum q oĩa membra ulcerauit in modũ lepre. ℞.
tapſie puluerizate aſongie por. liq̃facte lib. ſ. picis gre
ce argenti viui i ſaliua extincti. auripigmẽti pul. aã. ʒ.
ij. cere. q. s. fiat vnguẽtũ ⁊ vnguãtur tibie a genu vſq
ad pedes: ⁊ brachia a cubito vſq ad manũ: ⁊ ſtet ſic q̄r
emittit totũ illud fl'a ſalſum p os: de tertio in tertiũ di
em remoueat dictũ vnguẽtũ: ⁊ nõ dormiat niſi paucũ
de nocte ſȝ ſemp ſtet reflexus: q̄r totã illã materiã emit
tet p os. caueat tñ q ſit p̄mo bene purgat⁹ bis uel ter
ſm q neceſſe fuerit cũ pilliſ d fumoterre uel yera ruf
fi. uel ſimilibus: q̄r de facili caderẽt ſibi dentes ſi p̄mo
purgatio non precederet. Et ſcias q tapſia que in hoc
vnguento intrat ẽ ſcã i modũ laſulate ſiue mẽte roma
ne ⁊ uocat piperia ⁊ loco pipis ponit in ſalſa: ⁊ in foro
iulij ⁊ i cãpoferici tm̃ iuxta murũ reperit: ⁊ hȝ acuitatẽ
ſicut piper ⁊ ẽ facta ad modum lapacij acuti ſiue laſu/
late. Alia uero tapſia: que eſt facta ad modum ferule ſi
in aqua coquatur ⁊ i illa aqua ponant teſticuli hoĩs aſi
ni equi uel alterius aĩalis dum ẽ calidũ pp iter inflant
multũ. ⁊ ſi ponant i aceto ca. ſtatim recedit iflatio. Ad
fl'a ſalſum litargirij ſulfuris viui fuliginis furni aã. cõ
fice cũ oleo ad ignẽ ⁊ unge locũ. Ad ſcabiẽ ulceroſaȝ
curãdã una applicatiõe uel duabus: p̄miſſa uľi euacua
tiõe. ℞. eruginis eris. ʒ. vi. ar. uiui. ʒ. iij. aſõgie por. q.
s. fiat unguẽtũ. Ad idẽ aliud. ℞. granorũ iunipi. ℳ. i.
ſalis cõis coclear. i. terant ſimul fortiſſime. poſt accipe
aſongiã porci maſculi: liquefac ⁊ poſtea ꝓijce in dicta
aſongia ⁊ miſce bñ ⁊ ca. cola p telã: ⁊ de colato unge.
Ad ſcabiẽ cruſtoſam. ℞. thuris ſan. por cere aã. piſtet
ſimul ⁊ diſſoluant ad ignẽ ⁊ fiat unguẽtũ. Ad ſcabiem
℞. peciã plũbi pone ad ignẽ i olla rudi ⁊ agita cũ bac
culo uel corilo ⁊ cum oleo. ⁊ ſi uis adde tertiam parteȝ
aceti ⁊ fac unguentum.

Capitulũ. xlv. de puſtulis ⁊ ulcerib⁹ tibiarum.

a D puſtulas ⁊ ulcera tibiaꝝ. p̄io ſb̄trahãt oĩa
cibaria ca. ⁊ ſicca ⁊ ſalſi fl'atis gñatiua. purget
corpus ſecundũ q dictũ ẽ ſupra. poſt hoc em-
plaſtrũ ſupra puſtulas quottidie bis applica. ℞. fumi-
terre lapacij acuti taſſi bar. ana. ℳ. i. omnia inſimul
bene piſtentur ⁊ additis mell. lib. ij. inſimul buliant.
deinde admiſce farine ſiliginis. p. i. ⁊ de hoc empla-
ſtro ſup̄ peciaȝ lini extẽdat quolibet die mane ⁊ ſero ⁊
hoc fiat quouſq reuma ⁊ hũores ſalſi ⁊ putredo ipaꝝ
puſtulaꝝ ſit optiẽ mũdificata poſtea i crure circũcirca
appõe ſtrictoriũ hoc mõ factũ. ℞. olibani maſti. thuris
boli gũmi arabici ſan. dra. mumie balauſtiarũ ana terã
tur oĩa ⁊ cũ al. oui cõficiant: ⁊ circũcirca crura inuol-
uãtur: q̄r reſtringit fl'aticum fluxum ſic q ampli⁹ non
deſcendit ad ipas puſtulas: et poſtea vngãtur puſtule
ex aliquo de vnguẽtis cõſolidatiuis ad ſcabiẽ valenti-
bus ſupius dictis. Vel ex iſto vnguẽto qd valet ad fl'a
ſalſum ⁊ puſtul' ⁊ ſcabiẽ et etiã ad leprã ⁊ eſt exptũ ℞.
perticul'. nitri litargirij fuliginis tartari cocti ſb cineri
bus in frõdib⁹ cauliũ auri pigmẽti pipis olibani vitello
rum ouorũ ana. ʒ. iiij. rad enule lapacij acuti i forti lixi-
uio coc. ana. ʒ. ij. ſuci fumiterre ſuci lapacij acuti et ab-
ſinthij: celidonie: enule: fabe grece: abrotani: d oĩbus
his ſucis. aã. ʒ. iij. elebori al. ſulfuris viui ſaponis ſara
cenici ana. ʒ. ſ. oẽs ſuci buliãt et depurẽtur et colent.
Et poſtea radices enule lapacij trite apponãtur. deide
ſapo poſtea pul. ſpecierũ et tũc adde olei cõis et aſon-
gie porci ⁊ cere ana. ʒ. ij. et argẽti uiui cũ ſputo extincti
. ʒ. i. et ex hoc vnguẽto inungat ſcabioſus vel ẽt lepro-
ſus: ⁊ ipm per diem et nocte ſupra ſe teneat ⁊ per totũ
corpus ſit fortiter fricatum iuxta ignem vel ſolem: ⁊ ſe
quẽti die bal. intret ⁊ ſic fiat donec ſanet: verũtamẽ p̄
us oportet corpus ſecũdũ p̄dictũ modum purgare. vľ
ſaltem ſumat per. xv. dies anteq̃ȝ vnguatur quolibet
die de ſuco fumiterre. ʒ. ij. cum tiriaca mixtus.
Quod ſi flegma ſalſum ⁊ ſcabies in diebus caniculari
ſius ẽt in tempore ca. nimis ſuperabundet precedente
aliquo diuiſiuo ⁊ corpore leuiter mundificato fiat hoc
Inungatur locus ſcabioſus cum ſtercore bouino. dei
de obſtruatur arena. deinde ex vnguento nigro ſupra
in capitulo de morfea nigra dicto inungat. poſtea ad
bal. ſalſa vel ſulfurea vel aluminoſa pa. ducatur. vel
in quibus predicta ſint cocta: vel ſaltem in bal. deco-
ctio. fumiterre lapatij acuti enule abſinthij abrotãi et
celidonie que valet omnibus ſcabioſis mirabiliter. et
caueant a ſalſis et acutis et a generantibus flegma ſal
ſum omnino. Sirupus optimus ad purgandum fleg
ma ſalſum omnino. ℞. radicis apij liquiritie ſcario-
le vio. ana. ʒ. i. corticuȝ mirabol'. citrinorum indorum
chebulorum ana. ʒ. xx. iuiube ſebeſtem pruna ſica ana
l. nũero. ceraſa ſica nũero. c. paſſularũ mũdataꝝ. ʒ. i. ſ.
ſcariole politrici ca. ue. aã. m. i. hec oĩa i. x. lib. aq bul'.
tm̃: q ſolũ tertia ps remaneat colet ⁊ colature addat
ſuci fumiterre lib. iiij. ſuci ſcabioſe ãborũ depuratorũ
lib. ij. additis zuchari lib. viij. fiat ſirup⁹ circa finẽ de-
co. add mãne pulpe caſſieſi. tamarind aã. ʒ. iij. ⁊ ſumat
ſcabioſus ex eo quolibet mane. ʒ. ij. cum tepid. quouſ-
q hu. ſit optime per ſeceſſum mundificatus. eſt. n. mi-
rabilis iſte ſirupus ad hoc.

a Oditio. vidi quẽdã q in tantũ habebat tibi
as vlceratas q oſſa ſuaꝝ tibiaꝝ appebãt diſ
copta: ⁊ oĩa bõa in hmõi egritudiẽ ꝯſũpſe-
rat nec poterat aliqd vtile remediũ repire:
cui quidam extraneus ſuperueniens dixit: vade et acci
pe cardum benedictum viridem in bona quantitate ⁊
piſta ipſum bene. poſtea fac decoqui in bono vino.
deinde aſongiam porci liquefactam adde: et iterum
ſimul bulliãt. poſtea admiſce tantum farine tritici
cum ſpatula cum his q fiat in modum vnguenti li-

quidi: ꝛ ꝺ hoc vnge bis quolibet die. hoc fecit ꝛ in breui tēpoꝛe liberat⁹ eſt. Itē folia rubi ſuperpoſita ꝓſunt. Experimētum pro tibiarū ulceribus. ꝛ cōtra ſla ſalſuꝫ ꝓbatū p ma. meū. Folia maluarū in aqua ꝛ vino albo ana. decoqui facias quouſque optie decocta ſint. deinde colleƙ p ſtaminā raraꝫ ꝛ additis ſubtiliſſimi pul. furfuris ſiligis i modū vnguenti i ſimul conficiantur ꝛ de hoc pone ſup pecias lini veteris bis vel ſemel in die: ꝛ ulceribus uel puſtulis applica: ꝛ ſemp ſit calidū: ꝛ cū remoues ipſuꝫ: laua ſemper qualibet vice vlcera cum vino al. ca. ꝛ hoc fac donec ſanies a predictis ulcerib⁹ optime mūdificata fuerit: poſtea loca ipſa cū oleo loto cū. ix. aquis cū ceruſa in modū vnguēti mixti innūgaƙ quolibꝫ die quouſqꝫ cōſolidata fuerit. tuti⁹ tn̄ eſt ſi p̄us purgeƙ corpus: ꝛ emplaſtrū reſtringēs reuma circūcirca īuoluaƙ. Ad cancrenas in qb⁹ caro putrefacta non excedit. Pillule. ℞. aque groſſe ꝛ putride putei ſalſi vel ſaltem aque groſſe libr. ij. ſuci arengiarū libr. i. coparoſe. ʒ. ſ. miſce i fiala vitri ꝛ agiteƙ diu quouſqꝫ diſſoluatur coparoſa ꝛ iſundaƙ ſtupa mūda i predicta aqua: lauetur prius cancrena cū illa aqua poſtea legiƙ binda linea lōga diu bulita in aqua pluuiali: ꝛ appliceƙ quanto calidi⁹ poterit. Aliud ubi caro excedit ꝛ cura p̄cedens non valet. ℞. ſuci affodilorū creſentiū i arena maris quartam. i. calcis viue. ʒ. i. auripigmēti. ʒ. ſ. arſenici ru. argenti viui ſublimati an̄. ʒ. ij. viridi eris coparoſe ana. ʒ. i. puluerizāda puluerizēƙ: ꝛ fiāt trociſci ꝛ deſiceƙ ad ſolē. ꝛ appliceƙ bis i die pul. ſupra cancrenā quātū videƙ ſufficere. Ad cancrenā noli me tāgere ꝛ ulcera depaſcentia ꝛ coroſiua. ℞. ar. viui ſublimati icorporeƙ diutiſſime cū aſongia por. re. ꝛ vngaƙ loc⁹ cum pluma. Aliud ad idē. ℞. ar. viui ſublimati bul' in aqua quouſque fiat blaua de qua lauetur cancrena: ꝛ ſupra ligatura fiat cū binda poſita i aqua ca. fortiter expreſſa ne fluant hu. Ad lupuꝫ. ℞. balſami ꝛ mirre ana. pulueriza poſt. ℞. terram in qua ſit infuſa cāpana quātum ꝺ vno predictorum ꝛ totū diſtēpera cum aceto: ꝛ fiat vnguētū tūc ablue p̄mo mēbrū cum urina pa. poſt vnge. Aliud carpina minutiſſime panū lini antiquū ꝛ i bono aceto itinge. poſt ſupra lupū expande ꝛ cuꝫ pāno lineo albo liga. muta ſemel in yeme: bis in eſtate.

℄ Capitulum. xlvi. de porris ꝛ verucis.

q Uandoque porri ꝛ veruce fiunt i pedibus ꝛ manib⁹. Et differentia qdē inter hoc eſt. Si. n. ſunt moles. ꝛ ſine doloꝛe ꝛ pue ex ſlate fiūt ꝛ dicūƙ porri. Si dure ſpiſſe ꝛ maiores ꝺ colā nigra fiūt ꝛ dicūtur ueruce: ꝛ quandoque ſuper iuncturis ꝛ extremitatib⁹ naſcunƙ ꝛ ſunt longi ꝛ hi dicūtur cornua: que oīa in hunc modū curantur Si corpus fuerit plectoricū ꝛ hu. nimiū ſup̄abundant euacuenƙ cū medicina conuenieti ꝛ ſſoīa ſi necitas immineat. deinde ad particularia remedia intēdam⁹. Inungantur primo veruce cornua ſiue porri ex olo coſtino vel ex melle anacardino vel ſapōe uel medicaīe acuto. deinde ligentur radices eorū ſeu prope radices cuꝫ capillis: uel ſubtili filio ſerici ꝛ ſtringaƙ fortiter donec cadant. uƙ cōburanƙ cū virgis incenſis uel cuꝫ ferro ardenti: vel cum raſorio bene incidenti abſcindantur. et ſan. ab eis exeat. deinde cum ſuco citrino qui a radice celidonie exit inungatur: ꝛ hoc fiat ſepe ꝛ ſepi⁹ donec pa. liberetur. probatum eſt: poſtea ex butyro cocto inūgatur. Experimentum probatum ad verucas porros ſeu cornua. ℞. cineris ramorum vitis ſtercoris ouini ꝛ caprini ana miſce puluerizentur ꝛ cum lacte ficus uƙ tintimali conficiantur ꝛ emplaſtrentur: prius tamē cū multis acubus in ſimƙligatis pungatur: ita ꝙ ſanguinet aut granum oꝛdei aliqꝺ inſcindatur ut dictum ē uƙ ſaltem cum vrtica viua tangantur. Aliud emplaſtrum probatum ad idem. ℞. eruginis ꝛ auripigmenti hermodactiloꝝ calcis viue ſpume maris tartari vitrioli ſtercoris columbini farine ſiliginis ꝛ nigelle ana. terantur ꝛ cum felle vacino diſtemperentur. ꝛ eis prius ſanguinatis emplaſtrum hoc ſuperponatur quia probatuꝫ eſt. Aliud ad idē. cantarides arſenicum mel anacardinum ſimul mixta ꝛ ſuperpoſita ca. extirpant. Ideꝫ facit farina ſiliginis nigella ſtercus colūbi vitrioluꝫ ꝛ calx viua ana. cū lacte ficus uel titimali mixta ꝛ ſuperpoſita ca. ꝓ certo ea cū radice ſua extirpāt prius tn̄ ſanguinēt ut dixi. Aliud ad idē. ℞. coꝛticis nucis humide drāgāti calcis uiue ana. tēperenƙ cū aceto fortiſſimo ꝛ ſupponātur. Itē ſolum tartaruꝫ ſupra prunas poſitum ardētes in pecia uel ſtupa in forti aceto intincta inuolutū ꝛ decoctum ibidē ꝛ ſupra porros coꝛnua uel uerucas linitū oīa predicta delet ꝛ extirpat. vnguēta etiaꝫ ꝛ pul. ꝛ cetera fortiſſima in capƙo moꝛphee al. ꝛ ꝛ nigre. ꝛ in capitulo de cācro in gingiuis nato ad hec ſunt optīa: prius tn̄ oꝫ ꝙ fricenƙ uel pūganƙ uel inſcindātur ut dixit ſic quod ſanguinent. deinde emplaſtra ꝛ alia ſupradicta ſuperponantur. Quidā ſacerdos cū hoc experimento abſtulit mihi de manibus pluſquam .c. porros. Iui ad eum ꝛ ipſe cepit me tangere cū manibus ꝛ poꝛros tangebat manuuꝫ mearum ꝛ ibi faciebat ſignum crucis ꝛ dixit mihi recede ꝛ in proximo liberatus eris. ꝛ ſtatim iuit ad paritariam ꝛ flexis genibus dixit coꝛam ea pater noſter totum ꝛ cum deberet dicere Sed libera nos a malo dicebat: Sed libera arnaldum a porris ꝛ verucis quos in manibus habet. ꝛ hoc modo collegit tres cimas paritarie cum trib⁹ pater noſter. ſicut dictuꝫ ē: ꝛ iſtas tres cimulas poſuit in terra in loco humido ꝛ priuato: ꝛ cum ceperunt marceſcere porri ꝺ manibus meis inceperunt abire: ſic ꝙ infra ſpatium. x. dierum ab ipſis poꝛris totaliter liberatus ſum: ꝛ ſic omnes curabat.

a Dditio. dixit mihi ma. Iohānes de florentia ꝙ ſi datur. ʒ. i. ſpolij ſerpētis puluerizati in cibo uel potu alicui hn̄ti porros uel uerucas in quacūqꝫ p̄te coꝛporis fuerit i quiqꝫ diebus oēs de coꝛpoꝛe recedent: ꝛ dicit ſe ꝓbaſſe. ꝙ ſi charta bombacis uetuſta accendaƙ deinde tangatur cū ea ueruca ſic accēſa: ꝛ dimittaƙ ſupra uerucā cinis eius: ꝛ ſic fiat de oībus qꝛ intra quinqꝫ dies vel. vj. recedent exptuꝫ eſt. Nꝺ ſi radix taſſi bar. ſicceƙ in ſole vƙ in tegula ca. deinde puluerizeƙ: ꝛ ꝓijciatur ſupra porros ꝛ uerucas deſtruit eos. Iteꝫ ſucus celidonie facit idem. Item lauare locū cum aqua ſaponarie curat.

℄ Capitulum. xlvij. de lepra.

ſ Icut dicit Auicena in ſen tertia quarti tractatus. lepra eſt infirmitas mala proueniēs ex ſperſione colere nigre in toto coꝛpoꝛe quare coꝛrumpitur complexio membroꝝ ꝛ foꝛma ipſoꝛum: ꝛ figura ipſorū. Et in fine lepre quādoque rumpitur continuitas ipſoꝛum membrorum. Ita ꝙ coꝛrumpuntur extremitates vt naſus ꝛ labia ꝛ huiuſmodi ꝛ cadunt. Fit autem quis leproſus cum

coeat cū mſiere cū qua ſtati leproſus coiuit. Qñq3 ab ipſa generatione fit leproſus: ut quis a ſanguine im puro nutriatur aut ex corrupto ſpermate generatur. aut cu3 generaſ ī tēpore mēſtruorū. Fit etiā quādoq3 qs leproſus ex mala qualitate ⁊ diſpoſitiōe aeris: ⁊ ex uſu ſſaticoꝝ ⁊ melēcolicoꝝ ciboꝝ ſūptoꝝ īmoderate: ex carnib⁹ aſininis bubalinis uel vachinis īfectis carni b⁹ porcinis cōmoratis ⁊ ſimilib⁹ carnib⁹ ī puris. Fit ēt qs leproſus ꝑꝑ nimiū uſū aleate ⁊ piꝑate: ⁊ ex imo-derato uſu vini puri. ⁊ quia gallici his īmoderate utū tur ⁊ burgūdiōes ꝓpterea nılti eoꝝ ſunt leproſi. Ite3 efficiſ qs leproſus cū nimiū cōuerſaſ cū leproſis: ⁊ ſe-cū ī uno loco pſeuerat. leproſi. n. inficiūt aerē: ⁊ aer īſe ctus cū atrahiſ ab illis: q cōuerſanſ cū illis ītrās eoꝝ corpora īficit ea. ꝓpter hoc leproſi a cōuerſatiōe ſano rū hoīu3 debēt ſegregari: ne aerē ibi corrūpāt ⁊ ſanoſ ī leprā faciāt īcideſ. Et iō ī locis remotis habitaſ cogā tur. Lepre quattuor ſūt ſpēs. ſ. leonina: elefātia: alo pitia: ⁊ tiriaſis. leonina fit ex colera ī qua rotūdantur oculi: ⁊ eminēt cū eminētia neuarū: ⁊ citrinitate īmixta rubori: ⁊ valde mobiles efficiūſ: adeſt nariu3 gracilli-tas cū uehemētiſſima raucedine: ſic ꝙ uidenſ quaſi lo q per nares: gingiue eoru3 ⁊ naſi extremitates coro-dunſ: cutis eorū exaſperatur: ⁊ ſupcilia depillanſ. Et cu3 urina emittūt aliquādo aliquas gutas ſan. ſerpigi nes ⁊ īpetigines ꝑ corpora eorū apparēt ⁊ multū ſter-nutant. Et cū inueteraſ hec ſpecies cadunt extremita tes: ſicut naſus ⁊ huiuſmōi. Et dıciſ leonina quoniam pluries leonib⁹ hec ſpecies accidit: ⁊ etiā quoniā facit faciē pa. terribilē: ſicut ē facies leonis. Alopitia ē ſpeci es lepre: que fit ex ſangīe aduſto. ⁊ in iſta ſpecie tota depillāſ ſupcilia ⁊ barba. Et ꝑꝑ hoc dicitur alopitia ab alopibus. i. uulpib⁹. depillanſ. n. in modū uulpiū: oculi eorū inflanſ: ⁊ uehementer rubēt. puſtule ī facie rubee ⁊ qñq3 ī toto corpore oriūſ: a quib⁹ manat ſanies cu3 ſan. mixta apparēt vene ī pectore ⁊ odor eorū ⁊ ſudor ⁊ hanelitus fetet ⁊ difficulter odorant: naſus ingroſ-ſatur: ⁊ gene tumēt: ⁊ ſanguis a gigiuis effluit: ⁊ in urina alique gute ſan. quādoq3 emittūſ: ⁊ iſte due ſpe cies. ſ. leonina ⁊ alopitia quaſi oīno incurabiles ſunt: ⁊ ſpecialiter cum fuerint antiquate: ⁊ cum extremitates iam incipiunt cadere ab eorum curatōe omnino inſi-ſtas. Elefantia uero ē alia ſpecies lepre qne accidit ele phantib⁹ pluries: ⁊ fit ex melīa naturali. ⁊ ī hac ſpecie oculi rotundanſ: ⁊ corruganſ palpebre: ⁊ nares angu ſtanſ uox efficiſ rauca: tubera fiunt in corpore minuta ⁊ dura partium quarundam circa ſuperficiem: fit inſē ſibilitas: ungues etiam ingroſſantur cum quadam e-qualitate. Et quandoque apparet his in ſompnis qđ ſupra corpus eorum habeant maximam grauedine3 ⁊ pondus: ⁊ mores multi mali ⁊ doloſi in eis apparēt. Eſt etiam alia ſpecies lepre que tiriaſis dicitur: in qua cutis moleſcit ⁊ excoriatur. ad ſimilitudinem tiro-rum: glandule oriuntur moles: ⁊ dealbatur cutis: ⁊ cum aſpergitur: non coheret: morphee albe inna-ſcuntur: nares oppillantur: vox efficitur rauca: ⁊ hec quarta ſpecies lepre fit a flegmate. Nota itaq3 ut di-xi prime due ſpecies lepre incurabiles ſunt ſcilicet leonina ⁊ alopicia. Elefantia vero ⁊ tiriaſis quando-que curantur licet etiam incurabiles reputentur. Oēs. n. lepre ſpecies ꝓ incurabilib⁹ habentur: ⁊ ſpāli-ter cū fuerint antiquate: ⁊ cu3 extremitates iā cadunt ungues ſcindūtur ⁊ forma corporis feda incipit fieri ⁊ facies fit terribilis: ⁊ color denigraſ ⁊ ſan. cū extra-hitur ſtati cōgelaſ ⁊ currit uirus fetens per corpus.

Quādocunq3 hec ſigna uľ plura eoru3 apparuerint ī leproſo: tunc de curatione ei⁹ nō intromittas. Et pul ſus quidē leproſi debilis eſt ꝓpter debilitate3 uirtutis naturalis ⁊ corruptionē ipſi⁹ caloris naturalis ī corpo re. Lepra igitur cū noua fuerit ⁊ ſpecialiter elefātina ⁊ tiriaſis ſi ſigna terribilia ꝑdicta adhuc nō apparent in hūc modū ſecūdu3 magiſtrū meū curari poterit. Cu3 hac eni cura plures leproſos ī ꝑ̄ncipio cū apparuerit eis lepra meis curaui tēporibus. ¶ Primo fiat fleboto mia ī brachio ſiniſtro uene mediane: poſtea ſequēti die ꝺ dextro. poſtea quolibet die ſumat. ℥. ij. ꝺ iſto ſiru po cū ca. in mane. ℞. ſuci boraginis depurati lib. iij. ſuci fumiterre depurati lb̄r. i. ⁊ radicum tenerimaru3 roriſmarini: ſanſuci: lapatij acuti: ⁊ ebuli ana. ℥. i. ſ. pru na damaſ. l. maſticis polipodij quercini recentis ſe. fe niculi radicis affodiloꝝ inſimul coctorū ana. ℥. ij. uio larū florū boraginis ana. ℥. i. ſ. oīa inſimul coquaſ ꝑ-fecte: ⁊ accipe tantū decoc. illius quātū ſūt ſuci: ⁊ addi to zucaro. q. s. fiat ſirupus: ⁊ quottidie utaſ quouſq3 materia ſit digeſta. deinde purgetur cu3 pillulis de fu-moterre: uel cu3 yera ruffi. uel cum alijs pillulis eua-cuātibus colera3 nigram ⁊ humores aduſtos: que in precedenti capitulo ꝺ ſcabie dicte ſunt. ⁊ fiat ſic ꝙ bis uel ſaltem ſemel ſoluatur uenter leproſi in qualibet eb domada: uel quod ſaltim ſemel uel bis aſſelet qualibet die. Sumat bis in ſeptimana cietū unum ſeri capri ni cu3. ℥. i. caſſieſi. ℥. i. zuchari ⁊ ʒ. iij. reubarbari pulue rizati: quia optīe ſoluit. poſtea iſtud caputpurgiū nari bus immittatur ꝑ quoddā inſtrumentū qđ diciſ naſta le: quantū nares capiunt. ℞. macropiperis celidonie: tapſie: naſturcij: burungi ana. ʒ. i. nucis muſcate: pule-gij ana. ʒ. ſ. ſuci agnicaſti: olei ſiſamini ana. ℥. iij. miſce ⁊ bul. omnia vſq3 ad tertie partis conſumptionem co quantur: ⁊ in vaſe vitreo ſeruentur ⁊ per naſtale nari bus immittatur: ut dixi: quantū nares capere poſſunt. Alia etiam caputpurgia dicta in dolore capitis in hac cauſa competunt. In balneo aque ſimplicis poſt pur gationem intrent quolibet die et fricentur fortiter: et facies eoru3 ex oleo ex ſe. cucurbite extracto et oleo uiolato unguatur: ⁊ totum corpus eorum cū oleo mir tino maſticino coſtino uel aliquo de vnguētis ſubſcri bendis iungatur. Et poſt exitum balnei in pānis bene inuolutus una hora quieſcat. deinde detur ſibi pēna in oleo intincta precedente prius potatione aque ca. de-co. ſe. raparū ⁊ atriplicis ⁊ uomat qualitercūq3 poſſit deinde dentur in potu ſtati3. ʒ. ij. abſinthij cū uino al. ſubtili. Itē tiriaca maior gal. ⁊ tiriaca diateſſerō ⁊ dia ſulfur trociſci ſqnanti ⁊ trociſci ꝺ tiro cū. ℥. i. uini dati mirabiliter ualēt leproſis. Itē comedāt ꝯtinue carnes uiperaꝝ ī hunc modū paratas. Accipiātur uipeſ ſeu ſerpētes: q in mōtanis locis ⁊ petroſis degūt: ⁊ ruffe meliores ſunt ⁊ abſcidaſ eis caput ⁊ cauda: ⁊ qđ ē ī uē tre eiciaſ: deinde lauenſ ⁊ in olla noua coquanſ cū ane to ſale galanga petro. modico piperis parū cinamomi ⁊ parū olei ⁊ pauco pul. diptami ī aqua coquāſ donec caro ab oſſib⁹ ſepeſ: ⁊ des carnes iſtas ad comedēdū et ius ad bibēdū. Et ſi ſcotomiā paſſus fuerit leproſus

huiuſmōi carnes āplius nō denſ ꝙ ſi dentur dicte car
nes viparū ad comedēdū ⁊ ius ad bibēdū q̄uſq; inflef
⁊ ſcotomiā patiaſ tūc ſufficit.⁊ qeſcat pa.a laboribus
ſuis ⁊ vigilȝ quātū pōt. Caueāt ſibi oēs leproſi a frixis
acetoſis ſalſis acruibus:⁊ a forti vino ⁊ a coitu. Come
dant quādoq; lac caprinū i quo lapides fluuiales ſint
extincti:⁊ boraginē:bletas:cucur. citrulos : lactucas:
cicoreā:ſpinachias:⁊ hmōi cū lacte amigdalarū cōdi-
tas:comedāt carnes edinas pulinas caſtratinas perdi
cū faxianorū turdorū ⁊ ſimilia. Vinum clarū ⁊ ſubtile
redolens ⁊ bene limphatū bibāt. Unguētū ꝓbatuȝ ad
leproſos. ℞.radicis lapatij acuti abrotani agreſtis fu-
miterre eruce agreſtis. floruȝ ⁊ foliorū titiali ana. ℳ.
ſ.hec oia bene teranſ:⁊ cū aſongia ueteri optie piſtenſ
⁊ ſic i aliquo uaſe ereo ditātur ꝑ dies octo.deinde liq̄
fac in ſtagnato ⁊ pul.iſte aſꝑgatur ⁊ ꝑ īterualla cū ſpa-
tula oliue aduniſceanſ. ℞.aluis ſici elbi albi auripigmē
ti ſtaphiſagrie oiuȝ ana.ℨ.ſ.ultio adde.ℨ. ii.picis liqui
de ⁊ ſemꝑ cū ſpatula ducas ⁊ ꝑfecte d̄coqui facias.d̄in
de ꝑ ſtaminam rarā collef.⁊ uſui reſeruef. Unguē-
tū ma.mei ad leproſos optium de quo poſt.bal. exitū
īnungaf q2 ꝓbatū eſt.ipleaſ uas tereū oleo cōmuni bo
no i quo.vii.uel.viii.lacertas virides maiores ⁊ vene
noſas quas iuenire poteris apponas ⁊ ibi ꝑmittāſ mo
ri ⁊ iacere ꝑ diē ⁊ noctē.deīde bulliāt ſupra ignē donec
liqueſiāt:⁊ quaſi ſint oino cōbuſte:⁊ cū eis bul'.x.fruſta
corticis radicis ſābuci viridis: ⁊ cū bullierit diu p̄dcā
fruſta ſābuci:abiiciāſ ⁊ p̄dictū oleū coagulari ꝑmittaſ
d̄ q̄ i exitu bal.loca iſecta a lepra ſepe iunganſ:qm̄ ē mi
rabile.vnguētū optimū ad leprā ⁊ ad oēs corpis iſecti
ones. ℞.ſapōis gallici.ℨ.iii.aſōgie veteris por.ℨ.iiii. fa
rine lupinorū ⁊ ſiliginis ana.ℨ.iii.olei ⁊ capitelli ana.
lbr.ſ.oia teranſ iſimul ⁊ i uaſe figuli coquanſ uſq; ad
ꝯſumptionē p̄dictorū liquorū : ⁊ addita cera.q.s.fiat
unguētū: d̄ q̄ iungaſ purgatiōe bal.⁊ fricatōe dictis p̄
us factis. Jtē nota ꝙ ꝑ abſciſionē teſticulorū paleanſ
leproſi. Potio optima ad leprā ſ̄piginē ipetiginē:
morpheā:⁊ hmōi iſectiōes corpis. ℞.collogntide aga
rici ſqle aſſe turbit ſcamo.elbi nigri polipodij:pipis al
bi ⁊ nigri cāedreos cāepitheos cētauree ana.ʒ.x. ſiſi-
leos praſij ameos epithi gētiāe:euforbii:polij abſinthij
cicute : ariſto.rotūde ⁊ lōge ana.ʒ.x.cōchigīdi.titima-
li:yreos:ſuitere:petro.armoniaci.oppoponacis:ſpice
xilocaſſie:aſſari:ciamomi:amomi calami aromatici: fo
lij mire ſcordeon cipi ipericon piperis lōgi fu . croci:
ſpice celtice: ſquināti carpobalſami:ſe.ruthe.ſe.⁊ radi
cis apii caſtorei ana.ʒ.ii.ſ.ſerapini: bdelii ana.ʒ.v.car
niū citrorū.ℨ.iii. yrundis cocte pinguedis tirorū ana
ʒ.x.aloes.ʒ.xxxii.hec oia cū piguedie p̄dicta ⁊ ſapa.q.
s.ꝯficianſ ⁊ i pillulis ul' qualitercūq; poteris des.ʒ.v.
ul' ſ̄m ꝙ.tibi videbiſ ex p̄dcā cōfectione qm̄ mirabilis
eſt. Sirup⁹ expert⁹ ꝓprie ad illos q icipiūt fieri lepro
ſi.mitigat enim eos ⁊ nō ꝑmittit āpli⁹ leprā eorū excre
ſcere.ſȝ curat eos ſepe:groſſos ⁊ viſcoſos humo.pur
gat:⁊ ꝯtra ſſa ſalſū ſerpiginē ipetiginē roſulas ⁊ ꝯ oēs
cutis iſectiones ē mirabilis ⁊ approbat⁹. ℞.fumiterre
rad̄ taſſi.bar.alere radicis ſticados aſſodil'.ſerpentarie
cucu.agreſtis radicis yreos:utriuſq; elebori celidōie
leuiſtici. Et ſi hu.colericus i cā fuerit uermicularuȝ ci-
balarie craſule ſolatri ſempuiue de omnibus his her
bis ana.piſtatis in ea quantitate qua ſucuȝ habere poſ
ſet ⁊ omnes iſti ſuci reſidere dimittātur. ſequenti vero
die colētur ⁊ pro vnaquaq; libra ſuci:pōe libr.ſ.mell'.
diſpumati ⁊ coquātur fere vſq; ad medietatis cōſum
ptionē.⁊ tūc ab igne d̄ponanſ ⁊ pul.iſte admiſceaſ. ℞.
turbit eſule polipodij hermodactil'.cataputiaꝝ mūd̄.
ana.ʒ.i.ariſto.lō diptami aā.ℨ.ſ.elbi al.⁊ nigri ana.ℨ.
quartū deſ de iſto ſirupo.ℨ.ii.ſemel i ſeptimana cuȝ ca.
Ad palliationē leproſorū fiat vnguentuȝ tale. ℞.lima-
ture auri argēti plūbi eris ſtagni ⁊ ferri.ana.terantur.
⁊ ducanſ due hore ſupra porſidū i mod̄ colorū ⁊ cum
ſan.teſtudis ⁊ ſan.puerorū recētib⁹ ⁊ oleo amid̄ ama.
ana. iſil' diſtēpētur:⁊ additis parū balſami mire aloes
i modū vnguēti ꝯfice ⁊ corp⁹ iūgaſ cū leproſus d̄ bal.
exit. Aliud exꝑtū ad idē. ℞.vnguēti fuſci.balſamite vn
guēti aurei ana.miſce cū trebētina limatura ferri ſāgui
ne pueroꝝ re.oib⁹ his mixtis inūgaſ corp⁹ cū exit de
bal.⁊ ſtatiȝ pliris arcoticon cū limatura eboris ⁊ auri
i potu tribuaſ cū vio albo limphato ⁊ ſubtili diſtempe
ratis. Aqua metallorū experta ad omnem leprā ſcabiē
fiſtulā morpheā ſerpiginē ipetiginē ⁊ cancrū ⁊ cōforta
tionem omnium membrorum corporis ⁊ omnē mor-
bum contagioſum palliat ⁊ interficit omnem morbuȝ
cōtiue ſolutionis. ℞.limature ferri.calibis auri argēti
eris ſtagni plumbi ana. mirre aloes ana.quantū d̄ om
nibus terantur omnia ſimul ⁊ miſce ⁊ ponantur oia
in olla vitreata vel alkimita:que vas diſtillationis ſuꝑ
ſe habet:⁊ ſupra igneȝ fornacis apponatur.⁊ aqua que
per alembicū diſtilat in vaſe vitreo collige ⁊ vſui reſer
ua.quoniam eſt mirabil'. ad omnia ſupradicta. Jtem
aqua betonice celidonie rute eruce verbene eodeȝ mō
per diſtilationeȝ abſtracta valet ad omnia ſupradicta.
⁊ pluchritudinem dat coloris.

Oditio. experimētuȝ. ſi aliquis ē leproſus
a ſecūdum fratrem Albertum. fiat minutio
de brachio:⁊ pijciatur i ſan.modicū plum
bi uſti pul. ſi ſtati petit fundū ē ul' erit i bre
ui leproſus:⁊ ſi nō deſcendat ſȝ ſupnatet nō.nūquā.n.
in ſano deſcendit ſed ſupnatat. Jteȝ ſan.leproſi cum
fuerit ifrigidat⁹ ſi frices cum digito tuo ſenties ipſuȝ
arenoſum ac ſi ibi eēnt arene ⁊ hoc verū eſt ſignum le
pre. Jtem hoc mō poteris cognoſcere leproſū acci
pe argētum viuum ⁊ cum ſaliua mortifica ipſum dein
de cum cera liquefacta malaxetur.⁊ in moduȝ empla
ſtri ponatur in aliqua ꝑte corporis per diem uel noctē
Si enim leproſus eſt.locus ampulatur. Si non: non.
Sirupus ad omnē ſpecieȝ lepre.decoquatur ſucus fu
miterre ⁊ coletur:⁊ in collatura decoquatur thimi epi
thi ſene.ariſto.ro.gentiane mirti baccarum lauri tama
rindi cinamomi ȝinȝi.carnium ſerpentis preparatarū.
Accipe ſerpentem de melioribus qui habent ventrem
album:⁊ in medio ventris lineam rubeam diſtinctaȝ ⁊
dorſum nigrum:⁊ remotis capite ⁊ cauda mediū d̄co
quaſ de predictis uſque ad carniū integram diſſoluti-
onem.deinde coletur:⁊ cum ȝucaro ſirupiȝetur:de p̄-
dcō recipiat de tertio i tertium diē quātuȝ capit teſta
oui cū aqua tepida p̄cedēte uſu electuarii iſtius. Deco
quaſ ſerpēs p̄dicto modo p̄paratus i vino albo remo
tis ſpinis ⁊ oſſibus teratur caro ⁊ cum duabus parti
bus diaſene miſceatur ⁊ fiat electuarium contra oēm
cauſam frigidam. Jn cauſa ca.ſint due partes roſa
te nouelle cum tertia carnium ſerpentis decocti cum
porris ad comedendum. Jtem detur vinum ſer-
pentis ad bibendum. Jtem ſerpentes decocti cum

tritico uſq₃ ad integrā diſſolutione₃ detur gallinis ad paſcēdū ⁊ deplumabūt ⁊ renouabunt plume poſt: ⁊ pꝰ renouatione₃ aſſent dent oībꝰ leproſis ad comedēdū ad renouandū cutem. Itē cū pinguedine defluente in ungatur facies: ⁊ operabitur illud idē. Ad paliandum le prā. ℞. argēti viui ſtagni ana: funde ſimul miſce. poſt tere ſup marmorē ⁊ adde quātū illa de mercurio ſublimato. tere oīa fortiter ſimul: ⁊ poſtea pone ī celario hūido ī vitro ⁊ fiat aqua: de qua appōe ſupra puſtulas fcā ſcarificatione ⁊ dimittat p diem: poſt vnge cū oleo de vitellis ouorū: ⁊ ſi neceſſe tibi videtur reitera opus quia renouat cutē: ⁊ paliat leprā cū bono regie. Ad leprā. ℞. ſtaphiſagrie litargirij plūbi uſti euforbij ana. ℥. iii. ſuci gētiane ſuci bardane ana. ℥. iii. olei de oliuis ue teris. ℥. ii. pulueri₃ēt ſubtiliſſime ⁊ fiat maſſa cū pdcis poſt. ℞. anabulā minorem ⁊ caulē agreſtē lapaciū acutū radices affodilorū tere diligēter cū porci aſūgie ve tuſtiſſime. ℥. iiii. ⁊ fortiter piſtādo icorporet. cui addat maſſa ſupradicta: ⁊ fiat vnguentū. Ultio addat ſcamo nee cocte ſubtiliter pulueri₃ate. ℥. vi. vnge brachia circa pulſū ī cruribꝰ ⁊ miraberis effectū. Pillula vna ad modū cicerū de ābra ſero ſumpta v₃ ad leprā: qa iter oīa ſan. mundificat. Notandū ꝙ ī puſtulis ⁊ raſca faciei multū iuuat appoſitio ventoſarū cū ſcarificatiōe in ſpatul. Et poſt diē tertiū appōe ſanguiſugas. poſt iunge cū vnguētis pcedētibꝰ tñ prius purgatiōe ⁊ balneo. Ad leprā v₃ aqua ſan. porci. aurū potabile. Electuariū ꝓpentū ſecundū doctrinā galieni in. xi. farmacorū ⁊ aurū purū. Sirupꝰ ga. laxatiuꝰ ad oē₃ ſpeciē lepre optimū ꝓpiginē ipetiginē ſcabiē ſtomacū mūdificās ⁊ renes purgans. ℞. mirabolanorū citrinoꝝ kebuloꝝ ⁊ idorū ana. ℥. x. epithi cuſcute abſinthij boragīs radicis apij maratri ana. ℥. ii. pruna ſica. xxv. paſſularū ſine nucleis belericoꝝ ligritie polipodij ana. ℥. xii. tamaridorū caſſief. aā. ℥. ii. roſa. viol. ₃i₃i. aā. ℥. i. iuiube ſebeſtē aā. xv. oīa bul. uſq₃ ad ꝯſumptōe₃ tertie partis. deide colletur: ⁊ ð collatura coꝝ accipe libr. iiii. ⁊ adde ſuci fumiterre depurati libr. ii. ſuci boraginis ⁊ ſuci ſcabioſe aā libr. i. ₃ucari. q. ſ. dent. ℥. ii. cū tepida bis uł ter ī hebdomada. Ungnētū ad puſtulas faciei qð habuit magiſter Bernardꝰ foreſtē ī mōte peſulano a quodā peregrino ⁊ vidit effectū. ℞. ₃in₃i. al. granoꝝ paradiſi gariofi. ana. ℥. ſ. ſulfuris viui. ℥. i. ſ. aſungie porci recentis. ℥. iii. pulueri₃āda pulueri₃ent ⁊ miſce ī modō vnguēti: quo vngat ſe de ſero morpheatꝰ ſeu leproſus: ⁊ ð mane lauet ſe cū aqua decoc. cōmunis furfuris.

Explicit liber ſecundus.

Incipit tertius.

In hoc meo tertio deo auxiliāte ð egritudinibꝰ que proprie mulieribus accidunt tractare itēdo. ⁊ quia mulieres ut plurimū ſūt aīalia uenenoſa: ð morſu aīaliū uenenoſorū ꝯſequēter tractabo. ⁊ poſt ea de qbuſdā apātibꝰ ⁊ ð antrace carbunculo ⁊ fiſtul. Et ī hoc finiet liber tertiꝰ poſtea librū quartū de febribꝰ ordinabo: qui erit ultimus liber breuiarij mei ad fine₃ cuius ſobrie ⁊ leto omnipotens deducat animo.

Capłm primū de cāis ipediētibus conceptionem.

Incipiēs igit ab ipedimēto conceptionis: audeo dicere ꝙ ex multis ⁊ diuerſis cauſis in mulieribus conceptio denegatur: vt ex nimio fluxu menſtruoꝝ: ⁊ ex nimia retentione eorum: ⁊ ex apoſtemate matricis ſeu vulue. ⁊ de vnoquoq₃ propriu₃ capitulu₃ ordinabo. v₃ de nimia retentione mēſtruoꝝ: ⁊ de immoderato fluxu ipſorum ⁊ de apāte vulue. Qñq₃ ipedit ꝯceptio pp nimiā mrīcis ꝯſtrictionē. qð nno pōt ſemp ſciri niſi p mulierē: q̄ mulier os matricis tāgēs digito qñq₃ ip₃ os matricis ita ſtrictū inuenit ut digitꝰ intromitti nō poſſit. Et h̄ eſt cā ſterilitatis ī multis mulieribus. pp hāc. n. cōſtrictionē oris matricis ſpma nō pōt intrare matricē: nec ad gñationē uel ꝯceptionē facere. vñ curet ut īfra dicā. Qñq₃ fit mlier ſteril totalr: ut qñ bibit aquā decoctionis radicis filicis. ⁊ aquā in qua ferrarij extīguūt forficeo ſuas: uel ſupponūt ſibi aliqð ſuppoſitoriū cōceptionē īpediēs: de qbꝰ īfra tractabit: ⁊ hec ſterilitas p medicinā nō curat. Qñq₃ ipedit conceptio ſicut mulieres dicūt p facinora ſeu maleficia facta illi mulieri: ſ₃ pluries ⁊ pluribus accidit p artē nigromātie ut in pluribꝰ vidi: ⁊ hmōi ſterilitas curationē nō recipit niſi priꝰ facinora tollant. Qñq₃ ēt mulieres a pricipijs gñantibꝰ ⁊ cōponētibꝰ efficiunt ſteriles: aut rōne etatis: q₂ iam trāſiuerūt. l. annū vel ſexageſimū. ⁊ hmōi ſterilitas nō recipit curationē nec ꝯcipe pñt tales mlieres niſi forte diuino miraculo. ſicut p₃ ð ſcā eliſabeth: q̄ iā ſexageſimū annū trāſiēs cū diuino ſpiramine peperit beatu₃ Iohāne₃ baptiſtā ⁊ de pluribꝰ alijs. Cauſe āt gñales ī mulieribꝰ ꝯceptionē ipediētes ſūt quattuor. ſ. diſtēperātia caliditatis friditatis ſiccitatis ⁊ hūiditatis. Na₃ vt dixit ipo. anfor. li. v. pticule. Quecūq₃ frias ⁊ dēſas matrices hñt nō cōcipiunt. Et qcūq₃ humidas habēt matrices nō ꝯcipiūt. extinguit. n. in eis ſemen. Et qcūq₃ ſiccas matrices hñtes no cōcipiunt: indigentia eni₃ nutrimēti corrūpit ſemē. Et ð his quattuor qualitatibꝰ in virtute excedētibus exēplū in hūc modū poſſumus colligere. Spma viri eſt ſicut artifex. Et ſpma mulieris eſt ſicut materia in creatiōe. Uñ quēadmodū agricola ī agro ſuo granū ſemiat. eodē modo ⁊ vir in muliere ſeminat ſemē ſuū. ſi itaq₃ granū tuū in locis frigidiſſimis ſicut ſunt plures ptes ſithie uel alamanie: uel qñ nix ⁊ glaties ſunt in terra ⁊ in locis illis uolueris ſeminare nō germinabit nec fructum faciet. hoc modo ſemē a te ſeiatu₃ ibidē pp nimiā frigiditatē extiguet: ⁊ mortificabit: ⁊ virtꝰ ipiꝰ ſemis anihilabit: ⁊ nō faciet ad gñationē. Idē dico de hūitate nimia. Uerbigrā ſi ſemiaueris granū ī palude tāta eſt ibi humiditas ꝙ virtus que eſt in ſemine ibidē nō pōt oriri. Eodē mō ꝯtingit in muliere hñte matricē nimis humidā naturalr uel accidentalter ut accidit meretricibus que tota die coeūt: ⁊ hñt matricē hūidā. in eis. n. nō fit gñatio. Eodē modo de caliditate nimia. ut ſi in ethiopia uel ſaltē ī diebꝰ canicularibꝰ ſeiaueris: tāta ē terre caliditas ⁊ ariditas: ꝙ vtꝰ ſemis ibi adurit ⁊ ſuffocat. Simile exēplū accidit ð nimia ſiccitate. ut ſi ſeiaueris granū uel aliqð tale in arena maris: tāta eſt ibi ſiccitas qð granū ibi naſci nō pōt. ita potes dicere de muliere hñte matricē nimis ſiccā. Oportet ergo ſi matrix in aliqua iſtarū quattuor qualitatū diſtēpata fuerit: ꝙ ad tēperamentum reducat cū rebus ⁊ medicaminibꝰ ſicut inferius dicā. Frigiditas nimia in cā eē cognoſcitur: quia mulier ſētit frigiditatē circa latera ⁊ renes ⁊ matricem: ⁊ urina ē tenuis ⁊ alba: appet ⁊ quādoque mediocriter ſpiſſa, ⁊ oīa frigida nocent: ⁊ calida proſunt.

humiditas vero ĩ cã eſſe cognoſcitur ex pingui ul' me
diocri corporis diſpoſitione: ex meſtruis exeuntibus
cũ mucilaginib⁹: ꝛ ẽt q̃ circa pricipiũ ꝛ finẽ meſtruo
rum mulier quoddã viſcoſũ ꝛ aquoſum emittit. vria
alba. ſpiſſa: ꝛ quãdoque lactea appet. Adeſt ẽt frigidi
tas ꝛ grauedo matricis: ꝛ vulue: ꝛ dolor circa latera ꝛ
renes. Nimia võ caliditas ſeu ſiccitas manifeſtaꝛ ꝑ
exiſtẽtia: vrina. citrina ul' ſubcitria tenuis cũ athomis
lactis. Adeſt ſitis oris amaritudo: ꝛ quãdoq; toti⁹ cor
poris macilẽtia ꝛ exſicatio: paucitas mẽſtruoꝝ: ꝛ quan
doque aliqua res extenuãs corp⁹ ꝓceſſit ſicut ſunt vi
gilie nimie: ieiunia: labor: anguſtia: acuta fe. ꝛ ſimilia.
Et huiuſmodi mulieres que naturaliter ad huiuſmõi
macilẽtiã ſunt diſpoſite raro ꝛ cũ difficultate ad tẽpe
ramẽtũ redeunt ꝛ cõcipere poſſunt. Quãdoq; ẽt ĩpedi
tur ꝯceptio vitio viri ut ſi ſpma ipſi⁹ fuerit nimis cali
dũ qḋ ſciꝛ ꝑ mulierem: quia quãdo tale ſpma in matri
ce emittiꝛ ſentitur calidũ quaſi adurens. Aliquãdo ſẽ
tiꝛ nimis frigidũ ꝛ quaſi ad modũ glatiei ĩ vulua muli
eris aut pre nimia lubricitate ſtati emittiꝛ cuȝ muliere
ſpma incõtinẽti lubricũ ꝛ aquoſũ ꝛ iſti tales nõ gene
rant. oportet enim quod ſperma faciẽs ad cõceptionẽ
ſit cõdẽpſatũ ꝛ ſpiſſum ꝛ ĩ quattuor qualitatib⁹ tẽpera
tũ. Itẽ quando vir hȝ virgã tortuoſã ſeu curtã ꝛ cur
uatã nõ generat: qꝛ nõ põt ſpma ſuũ recte ĩ matricẽ ꝓ
iſcere ꝛ ſic nõ generat. Itẽ nota ꝙ dicit philoſoph⁹ in
libro ð animalib⁹ ꝙ ſperma pueri ꝛ ebrij ꝛ multum co
euntis non facit ad generationẽ. Item nota ſicut
dicit Auicena ſperma viri ẽ ſicut artifex ꝛ ſperma mu
lieris eſt ſicut materia in creandis infantibus. Et ſi
cut videmus in pauco fermẽto quod magnaȝ paſte ꝑ
tem fermẽtat ꝛ eleuat. Eodem modo eſt ð ſpermate vi
ri quando cũ ſpermate mulieris miſcetur. plus enim
eijcit vna mulier de ſpermate quã facerent. x. viri. Et
iſtud modicũ ſperma viri: qḋ cuȝ illo ſpermate multo
mulieris miſcetur eſt ſicut fermẽtũ ĩ paſta poſituȝ ut di
ctũ eſt. Et ſi obijceres contra me forte ꝙ mulieres non
ſpermatizant. dico ꝙ verum eſt ꝙ illud quod emittit
mulier non eſt verum ſperma. ſed poteſt dici quod eſt
ſan. mẽſtruoſus dealbatus: ꝛ ſic habes quod nomen
ſpermatis dicitur de duobus ſpermatibus per cõmu
nitatem nominis tantum ꝛ vniuoce. Probatio ſte
rilitatis ĩ viro uel muliere hoc modo poteſt fieri. Acci
piat quilibet eorum grana furmenti ordei ꝛ fabarũ aã.
vij. et quilibet eorum madefaciat ſua grana ex vrina
propria: ꝛ ſeminet quilibet eorum ſeparatim ꝛ per ſe
grana ſua in aliqua gruſta in qua ſit ð terra ad ſufficiẽ
tiam ut ibidem naſci poſſint: ꝛ quilibet eorum quolibȝ
mane ex vrina propria gruſtam ſuam aſpergat. ꝛ ſic ꝑ
. viii. uel decem dies uel amplius fiat. ꝛ dimittantur ꝑ
dicte gruſte ſic ꝙ ſuper eas non pluat. ꝛ grana que na
ſcentur ſignificant quod ex parte illius non eſt ſterili
tas. Aliud ad idem ſi ſperma viri uel mulieris ſup vas
plenum aqua proijciatur: illud quod ſupernatauerit
ſignificat in iſto ſterilitatem eſſe. quod vero ad ꝓfundũ
iuerit ſignificat illum uel illam poſſe generare uel con
cipere. Aliud melius ſignum quod poſſit haberi a mu
liere utrum poſſit concipere. vel non eſt ꝙ facias illud
quod dicit. ypo. in ãfo. mulieri ſi vis ſcire ꝛ ce. ꝛ ſi nõ
concepit coopias eaȝ veſtimentis ꝛ ſuffumiga ex aro
matibus per inferiora ꝛ ſi odorem per nares ꝛ os ſen
ſerit: ſcias ꝙ non propter ſe: non concepit. eſt ergo cul
pa viri. Sȝ hec ſuffumigatio hoc modo debet fieri
ſedeat mulier in ſcãno perforato nudo culo. ꝛ ſit bene
induta veſtimentis pluribus. ꝛ ſupra omnes pãnos ſu
os ſit cicta ꝛ fortiter ſtricta cum cingulo uel faſcia ſic
quod fumus ab inferiori parte veniens per os ꝛ na
res eius accedere non poſſit. Et tunc ꝑ embotũ fumũ
ab huiuſmodi aromatibus ſupra carbones poſitis in
vuluam recipiat. ſicut ſunt laudanum: ſtorax calãita: li
gnũal'. muſcus: ambra. ꝛ huiuſmodi. Et ſi huiuſmo
di fumum per corpus ſuum trãſire ſenſerit ꝛ ad nares
deuenire. ſcias ꝙ ex parte huius mulieris non inpedi
tur conceptio. ſed potius ex parte uiri. Si uero dictũ
fumum ad nares ſuas nullo modo ſenſerit deuenire
ſcias ꝙ a culpa eius procedit ſterilitas. Item nota
ꝙ ſi alleum mundatum ponatur in vuluam: ꝛ odor ei⁹
ad nares per corpus penetret ſignum eſt ꝙ a muliere
ſterilitas non procedit: ꝛ econuerſo. Si itaq; ĩ mu
liere impediatur cõceptio propter nimiam menſtruo
rum retentionem: vel ꝓpter eorum ĩmoderatum exi
tum: uel ꝓpter apoſtema matricis: prouocentur uel re
ſtringantur mẽſtrua uel curetur apoſtema matricis ſe
cundũ quod in ꝓprijs dicetur capitulis. Quodſi ꝓ
pter nimiam frigiditatẽ cõceptio impediatur. hoc mo
do curetur. circa finem reuolutio. lune menſtruorum
curſu completo mulier circa horã matutinalẽ ſtuphaȝ
intret. in qua matriſilua malua biſmalua: roſe. iunpe
rus: pitaria mentaſtrum: frondes lauri: mirtus pule
giuȝ: camo. ſauina: pimpinella: menta: maiorana: folia
citri: baſilicõ: ꝛ alia odorifera apponanꝛ: ꝛ in aqua bul
liãt: ꝛ in ipſa aqua rũpaꝛ ampula oleo laurio muſcelio
uel cãomilino plena ꝛ ibi balneꝛ ꝛ ſtuphcꝛ. In. iiij. die
fiat ſcarificatio poſt earum tibias: ꝛ extrahatur ſan.
Si tamẽ hu. fri. in cauſa fuerint prius debent purgari
cũ theodoricon: uel cũ benedicta: uel cum pillulis ſine
quibus eſſe nolo ꝛ ſimilibus. Poſtea predictã ſtuphã
intrare debet: ꝛ cũ exiuerit balneum ſumat de diamar
gariton: vel de muſcata ad quãtitatem nucis cuȝ vino
odorifero. vel de iſto electuario ad hoc optimo. ℞. ſpi
ce: nucis muſcate: gario. zedoarie: galãge: piperis lon.
roſa. ſtora. calamite: alipte muſcate. ana. de oibus par
tes equales radicis biſtorte ad pondus oiuȝ: cõfice cũ
melle diſpũato: ꝛ aromatizeꝛ cũ muſco: ꝛ oĩ die ꝛ ma
ne ꝛ ſero ſumaꝛ ð hoc electuario ad q̃titatẽ nucis cũ
vino odorifero. oĩ die balneeꝛ vſq; ad. x. dies ĩ ꝓdicto
bal. ꝛ de predicto electuario ſumatur. ꝛ vuluã ſuã cuȝ
aqua dicta bene lauet. Deinde ſuffuimiga ipſaȝ vul
uam cũ laudano: thure: xiloaloe: ſtorace: ambra: alipta:
xilobalſamo ꝛ ſimilibus. ꝛ ſtatim ſupponat ſibi ſuppo
ſitoriũ factũ ex magna triſera: uel eſdra cũ puluere oli
bani ꝛ oleo laurino uel muſcelino inſimul confectis. ꝛ
ipſum ſuppoſitoriũ per totã diem in vulua teneat re
nouãdo quolibet die ipſuȝ. In nocte võ iſtud aliud
teneat in vulua. ℞. nucis muſcate: ſtoracis calamite:
alipte: gari. muſci: ligni aloes pulueriȝẽ. ꝛ cũ aqua ro.
conficiãtur: ꝛ ſuppoſitoriũ ex his informetur: ꝛ ipſum
per noctem totam teneat. uel fiat ſaculus ex ſubtiliſſi
ma pecia panni lini in modũ digiti. ꝛ impleatur predi
cto pul. ꝛ in vuluã ꝑ totã noctẽ teneat. In die vero
ꝓdictuȝ ſuppoſitoriũ teneat in vulua qḋ ſupradictũ ẽ.
ꝛ vtaꝛ balneo dicto ſupra. ꝛ electuario ibi dicto ꝛ hec
ſufficiãt p. x. dies. Suffumiget ſe ẽt q̃nq; ex aqua de
coc. pulegij biſtorte laudani ꝛ olibani. In. x. võ die ꝛ

nō ante ī hora matutinali uir ſuus accedat ad eā auide
⁊ coeat cū ea tangēdo eā in mamillis ⁊ per corpus cū
maxima auiditate ⁊ deſiderio. ꝑdicta tamē oīa a mulie
re uſqꝫ ad. x. diē fieri debēt qlibet die. ⁊ añ coire nō de
bet. ⁊ uir illis diebꝰ a coitu abſtineat. ut tūc tpis ſit ma.
gis auidꝰ ad coitū. ⁊ illis diebꝰ utaꝛ aliq electuario cali
do augmētatiuo ſpmatis ut diaſtici diaſpermatō ⁊ ele
ctuaria ſupꝛaſcri. intret ēt qñqꝫ ſtuphā ꝑdictā. Qđ
ſi ꝓpter nimiā humiditatē matricis conceptio impe-
diaꝛ: ſi nihil aſtiterit: p. vii. dies ante mēſtrua purgetur
cū benedicta paulino: theodoricō empericō yeralogo
dion ⁊ ſimilibꝰ. Itē utantur iſto ſirupo ante purga-
tionē optimo contra cōceptionis impedimentum pꝛo
pter frigiditatē ⁊ humiditatē facto. ℞. ſauine calamen
ti campeſtris ⁊ fluuialis ameos. ſquinātī ana. ℥. ſ. ane
ſi ⁊ fenicnli ana. ℥. i. buliāt in ſufficiēti quātitate aque
uſque ad cōſumptionē medietatis ⁊ fiat ex colatura ſi
rupꝰ addēdo mellis ſpumati. q. s. ⁊ bis de trifera ma-
gna cū diagredio uꝉ gith. ⁊ mercuriali tritis ⁊ ꝯmixtis
ſupponaꝛ omni ſero. ⁊ vtatur bal. ⁊ ſuffumigijs ſupꝛa
dictis ⁊ ſuppoſitorijs ⁊ electuarijs ſupradictis ſecun-
dū doctrinā ſuperius traditam. ⁊ hoc per. xii. faciat di
es. Deinde cum uiro coeat. Et ſi nimis pinguis fue-
rit mulier: iniungaꝛ exercitiū: ⁊ dieta ca. ⁊ ſicca: paneꝫ
durū comedat: ⁊ uinum forte bibat: nō iaceat ī lecto:
⁊ huiuſmodi corpꝰ extenuātibus utatur. Suppoſi-
toria exſicantia fiāt: ſicut eſt illud quod fit de cologn
tida ⁊ thure cum vino mixtis: ⁊ fiat ſuppoſitoꝛiū. vel
iſtud ſuppoſitoꝛium ad hoc exptuꝫ fiat ⁊ ſupponatur.
℞ coloquintide: aluminis gith: caſtoꝛei: mirre: galba-
ni: piperis: calamite: oppoponacis ana. ʒ. i. muſci: am
bꝛe ana. ʒ. ſ. oīa puluerizentur ⁊ cōficiantur cū vino re
centi: ⁊ fiat ſuppoſitoꝛiū in modum glandis ⁊ ſuppo-
natur per totā noctē: qꝛ miro modo iuuat ad cōcepti-
onem. Mulier que pꝛopter nimiā humiditatē vel pin
guedinem concipere nō pōt. vtatur etiā diacoꝛo: dia
margariton: ⁊ electuarijs calīs ſupꝛadictis. Et ſi pꝛi-
ma vice nō concipit mulier factis oībus ſupꝛadictis:
Alio tpe adueniente mēſtruoꝛū mundificentur iteruꝫ
mēſtrua: ⁊ fiant oīa pꝛedicta ſm pꝛedictū oꝛdinem: ⁊
hoc bis vel ter fiat ſi fuerit opoꝛtunum. Qđ ſi in ca
liditate vel ſicitate fuerit diſtemperantia. ſ. in muliere
impediens conceptionem: purgetur pꝛimo humoꝛ: ſi
in ea fuerit: cū medicina conuenienti. deinde mulier ī
tret bal. aque calide ſimplicis omni nocte ī quo balne
et ſe: ⁊ ibi parū moꝛetur: ⁊ in exitu triferā magnam re
cipiat cū vino limphato: ⁊ omni ſero ſuffumigetur ma
trix de aqua decoc. violarū: bꝛance vꝛſine: paritarie:
roſ. ⁊ pulegij: ⁊ ſuppoſitoꝛium ex ipſa magna triſſera
⁊ olibano ſibi ſupponat. vel ſuppoſitoꝛiū iſtud mirabi
le ad impedimentū conceptionis. ℞. ſileris montani
puluerizati. ʒ. ij. coaguli lepoꝛis. ʒ. quartū. confice cuꝫ
melle diſpumato ⁊ oleo muſcelio vel laurino ⁊ per diē
⁊ noctem vſqꝫ ad matutinū ſupponatur ⁊ extrahatur.
⁊ coeant tunc. Item ſuppoſitoꝛiū factū ſolū ex ſterco-
re lepoꝛis: ⁊ melle ſimꝉ mixtis ſuppoſitū miro mō cō-
ceptionem adiuuat. Et a ſalſis ⁊ acutis omnino ab-
ſtineat. vinum odoꝛiferum ⁊ limphatum bibat ⁊ tem-
perata ⁊ humida dieta vtatur. Item vinū decoc. viſci
quercini in potu datū valet ad conceptionem: ⁊ ſimi
liter vinum muſci. Item os de coꝛde cerui: ſeratura
eboꝛis circa finem mēſtruoꝛum in potu data iuuat ad
conceptionem. Item vrina elephantis potata valet.
Item teſticuli galloꝛum ⁊ poꝛcini arefacti ⁊ comeſti iu
uāt ad conceptionem. Quidam dant ſemen ſiſileos pe
cudibus frigidis ⁊ dicunt ꝙ facit multiplicare fetum
in eis. Iteꝫ radix biſtoꝛte trita. ⁊ cum coagulo lepoꝛis
⁊ vino mixta impoſita data ea nocte qua ad mulіereꝫ
vir vult accedere iuuat ad concipienduꝫ mirabiliter.
Criſpelle iuuantes ad concipiendum ℞. radicum bꝛaſ
ce vꝛſine arthemiſie: enule: pigami herbe venti ſaluie
omnium viridiū ana. partem. i. radicis biſtoꝛte quan-
tum de oībus. farine ſubtiliſſime: ⁊ vitelloꝛum ouoꝛū
q. ſufficit. fac criſpellas ⁊ cum adipe vel lardo frige
eas: ⁊ cum melle comedat ex eis. v. vel. vij. in mane: vꝉ
qđ meliꝰ ē fiat ex eis placentula ſub pꝛunis ardētibus
⁊ detur. Suppoſitoꝛiū mirabile adiuuans ad cōcepti-
onē. ℞. ſpice: croci: maſticis: mirre: gallie: caſtoꝛei: me
liloti: coꝛdumeni: yꝛeos: bdelij ana. ʒ. quartum. conſi
ciātur cum adipe anſeris vitellis ouoꝝ ⁊ oleo laurino
vel muſcelino: vel cuꝫ oleo de lilio: quod ſufficit ⁊ ſup
ponatur in lana pꝛecedentibus pꝛius bal. ⁊ ablutioni-
bus pꝛedictis: ⁊ quolibet die renouetur. Aliud exper-
tum ad idem. Aleum optime mundetur ⁊ in oleo ro.
vel ſiſamino buliat quouſqꝫ diſſoluatur: ⁊ recedat
ab eo humiditas ⁊ aquoſitas. deinde teratur ⁊ inuol-
uatur in lana ⁊ ſupponatur: quia miromodo iuuat ad
concipiendum. Liciniū vt mulier non cōcipiat niſi
maſculos ℞. gallie galbani. ℥. iij. laudani. ℥. i. ſ. ſtoꝛa-
cis liqde. ʒ. ij. ſpice. ℈. i. ſuci matricarie fellis gati. q.
s. confice. ⁊ in lana ſucida inuoluatur. ⁊ precedēte bal-
neo ⁊ vſu pꝛedictorum ſupponatur per noctem: ⁊ ho
ra matutina extrahatur ⁊ cum ea coeat. Aliud peſſa-
riū vt mulier nō cōcipiat niſi maſculos ℞. cere mellis
butyri medulle ceruine olei. ro. ana. ʒ. ij. croci caſſieꝉ.
cinamoni yſopi ana. ʒ. i. mirre ſtoꝛacis aloes treben
tine calamenti adipis pulini ⁊ anſerini fenugreci: fari
ne volatilis ana. ʒ. iij. muſci grana. vi. fiat ex oībus peſ
ſarium: ⁊ in vulua vſqꝫ ad hoꝛam coitus retineatur.
Item nota ꝙ dicit philoſophus in libꝛo de aīalibus
ꝙ ſperma faciens ad generationem maſculi deſcen-
dit per teſticulum dextrum. per teſticulum vero ſini-
ſtrum deſcendit ſperma faciens ad generationem fe-
mine. Unde quedā domina apud neapolim dixit mi-
hi. ꝙ pp hoc quando intendebat impꝛegnari in ipſo
coitu: quū coibat cum viro ſuo ligabat cum quadam
coꝛdula teſticulum ſiniſtrum viri ſui pꝛope locum vbi
pendebat: ⁊ ipſa maſculos ſemper concipiebat. Un
guentum optimū ad conceptioneꝫ: ⁊ ad oēs matricis
occaſiones: ⁊ ad mēſtrua pꝛouocāda. Et ē probatum a
quadā regina noīe cleopatra ad oīa ſupꝛadicta ℞. mel
lis diſpumati fialā vnā: adipis vituli ⁊ vulpis olei len-
tiſci ⁊ laurini ana. ℥. ij. butyri. ℥. iiij. adipis vrſi ⁊ cere
ana libꝛ. i. ſuci arthemiſie fialam. i. hec omnia pꝛedicta ī
ſimul diſſoluantur ⁊ buliant: ⁊ adde galbani trebenti-
ne ana. ℥. i. zinzi. al. coꝛūbꝛi. ʒ. ij. thuris. ʒ. i. ſ. mirre ma
ſti. caſſie ana. ʒ. ij. ſpice: xilobalſami ana. ℥. i. ameos radi
cis yreos ana. ʒ. ij. iuſquiami yſopi: pulegij: epithimi:
agarici: ſtoꝛa. calamite: ſe. petro. dauci: carui: maratri:
aneſi ana. ℥. i. oīa in ſubtiliſſimū pulue. redacta ꝑdictiſ
rebꝰ addāꝛ. ⁊ hoc vnguētū ī vaſe figuli mūdo ꝯſerue
tur ⁊ ꝑcedēte vſu bal. mittaꝛ ī vuluā cū lana ſucida ī eo
īticta ⁊ ſupponaꝛ: qꝛ ꝓbatū ē ad oīa ſupꝛadcā. Itē car
nes leporis aſſate ſup carbones ⁊ toꝛreſcē: ⁊ coagulū

leporis cum vino miromodo iuuant ad concipiendū.
Qđ ſi propter conſtrictionem matricis mulier cō-
cipere non poteſt: qđ per ſupradcā ſigna cognoſcitur.
ter in die. ſ. mane meridie ⁊ ſero abluat ſe cum aqua
decoc. maluarum paritarie brance urſine: viol. ℥ ʒi. fe
nugreci ⁊ ſimilium omnium contuſorum. poſtea mal
uam uel radicem brance ur. cū medula ceruina uel vi-
tulina tritis ſupponat cum digito qualitercunque po
teſt in vuluam. Aliud ad idem. ſanſucum ⁊ radix brā
ce urſine terantur inſimul ⁊ ſupponantur. Item mal-
ua ⁊ ruta trita cum ſepo uacino: ⁊ ſuppoſita miromo-
do vꝫ. vel ſolum ſepum vacinum vel medula vacina:
uel ceruina cum lana ſucida ſupponantur. poſt hec ſi
fuerit elargatū os vulue fiant bal. ⁊ vtatur ſuppoſito-
rijs ⁊ electuarijs ſupradictis ⁊ ſic concipiet. Qđ ſi
ſolummodo in loco ubi debet eſſe vulua ſit vnum par
uum foramen: ⁊ ꝙ vix puncta vnius fuſi intrare poſ-
ſet quod vidi in quadam puella bononie tunc incida-
tur ut amplietur vulua cum raſorio condecenter ꝑ
manum cirurgici probi. ⁊ poſtea conſolidetur ut vul-
nera cetera. Et hec de īpedimēto conceptionis ad pre
ſens dicta ſufficiant.

Dditio. nota. vltimum ⁊ vtile experimē
tum ut mulier concipiat ⁊ eſt ualde leue.
ſi huiuſmodi impedimeutum conceptio
nis propter frigidam cauſā uel humidā
eſſe cognoſcatur. Accipiātur herbe calide ſicut ſūt ſa
uina: laurus flores camo. melilotum ſanſucus: baſili-
cō: matriſſilua. herba paraleſis: folia citri ⁊ huiuſmo-
di aromatice ⁊ calide in aqua bulliant in aliquo vaſe
bene obturato ſic ꝙ nō poſſit aliqs vapor ab ipſo exi-
re niſi per cānam vnā in medio pforatam: cuius caput
vnum in vaſe predicto collocetur ⁊ aliud caput illius
cāne i vulua mulieris teneatur: ſic ꝙ ille fumus tota
nocte in vuluam intret: ⁊ mulier ſuperdormiat. dei
de poſt matutinum coeat cum viro ſuo. quia mirabili
ter iuuat ad concipiēdū. Et ſi fuerit cauſa calida impe
diens conceptionem: fiat idē ſuffumigiū ex aqua deco
ctio. violarū: uel roſa. ſimphiti ⁊ ſimilium. Suppoſi-
torium ex ſtercore vulpis leporis ⁊ coagulis eorum ⁊
ex fellibus ipſorum: ⁊ ex felle ⁊ ſtercore gazelli ⁊ ex fel
le leonis: ſi ex illis omnibus uel aliquo predictorum
cum pillulis ſpecierum aromaticarum ⁊ oleo laurino
uel muſcelino fiat ſuppoſitoriū miromō adiuuat cōce
ptionē ſi ſupponat̃. Potio probata ut mulier cōci
piat ⁊ ſi per plures annos ſterilis ſteterit. ⁊ ꝺperditas
reſtaurat carnes: ⁊ vigorē anime bonū facit. ℞. viſta-
ginis pori vitis albe ana. nodos ſinceros uel pugilos
ſingulos meliloti: betōice: pīpinelle. arthemiſie: quer
cule maioris ⁊ mioris: ligue ceruie: mulifiolij: caprifo
lij: violarū craſſule ſauie agrimonie: yſopi: oiuꝫ viri
diū aā. faſciculū. i. piperis grana. c. cimini. ʒ. iiii. gario.
ciamomi: nardi galāge. nucis muſcate ʒ iꝫibe. coſti aā
. ʒ. ii. cōfice ſic: nodos viſtagis pori ⁊ vitis albe bñ ab
lutos cū herbis predictis ī vino albo bono ꝑ duos ia
cere dies dimittas. tertia vō die uſqꝫ quo tertia pars
dicti vini remaneat coquātur: ⁊ optime colētur ⁊ co
latur̃ adde mellis diſpumati. q. s. ⁊ poſtea puluerē pre
dictarū ſpecierū ſuper aſperge: ⁊ ſumat ꝺ eo māe me
ridie ⁊ ſero mediū ciatū cū tantumdem vini limphati
mixti. Ut mulier cōcipiat lanā ſucidā ī lacte aſine ītin
gat ⁊ ſup ūbilicū eā liget. poſtea pulue. ſcm̄ ꝺ teſticulis
vetris cū decoc. biſtorte: ⁊ aqua gario. bibat cuꝫ vadit
dormitū: ⁊ hoc poſt purgationē mēſtruoꝝ faciat: poſt
ea cū viro coeat ⁊ ꝯcipiet. ꝓbatū eſt. Aliud. ℞. ſaluie:
yſopi: rute ana. M. i. terant̃ ⁊ fac ex illis ſupoſitorium
⁊ teneat̃ a muliere in vulua ꝑ tres dies ⁊ noctes qua-
libet die ⁊ nocte renouādo dictū ſuppoſitoriū. deinde
extirpet̃ virga cū teſticulis a lepore: ⁊ exſiccētur in fur
no uel alibi ⁊ pulueriꝫent̃. ⁊ de illo pul. ſumat quātum
capit teſta vnius auelane cū ciato vno vini calidi ī ſero
quādo intrat lectum. In quarta die ſcilꝫ in matutinis
accedat vir ad mulierē ⁊ ꝯcipiet. Balneū optimū. ℞.
arthemiſie: roriſmarini: pulegij: calamenti: origani: ⁊
ibi balneetur per duos aut tres dies: ⁊ in exitu bal. ſu
mat magne triſere cū predicto vino. ʒ. iij. deinde tera
tur calamentū recens ⁊ cū melle ⁊ coagulo leporis cō-
fectis inuoluatur in pecia lini ſubtiliſſima: ⁊ in moduꝫ
digiti ſupponatur in vuluā: ⁊ teneatur per duos dies
ibi. poſtea coeat cuꝫ viro ⁊ eſt expertum. Item fel an-
ſeris domeſtici ⁊ iuuenis cum ſuco praſſi ⁊ policarie
⁊ paritarie mimixtum cum bombace in eo intincto
ſupponatur in vulua uſqꝫ ad horam matutinalē: ⁊ tūc
coeat: qꝛ mirabile eſt. Ut mulier concipiat: matricem
ceruie ſuper carbones aſſata comedat. probatum eſt.
Itē ſtercus leporis ſuppoſitū cū coagulo eius vel co
meſtū mirabile eſt. Betonica fomētata matrici: ⁊ con
fecta cum melle ad concipiendum valet. ⁊ ſimiliter ſal
uia. Aliud ad idē. ℞. betonice. ʒ. vi. ſpecierū aromati-
carum tm̄. deide adde biſtortā: qꝛ iuuat retentioni ma
tricis.

Capitulum ſecundum de ſignis impregnationis. ⁊
vtrum mulier conceperit maſculum an non.

Igna conceptionis ſunt hec. menſtrua non
currunt ſcđꝫ ſolitū curſum: ſed minorant̃:
⁊ de eis quaſi nihil emittitur. ⁊ nō appetunt
quēadmodū ante quandoqꝫ appetebant. iō
appetitus deuaſtat̃ ⁊ minorat̃: ⁊ quandoqꝫ appetunt
carbones tuſſos cretā albā ⁊ ſimilia cibaria. mamille
ſunt duriores ſolito. ⁊ etiā vir ſentit in coitu vuluā ſu
gentē virgā ſuā: ⁊ ſperma a matrice non egreditur: ⁊
mulier ſentit os matricis clauſum ⁊ coniunctū valde.
Nā vt dicit Ipo. in conceptione tm̄ claudit̃ ⁊ ſtringit̃
matricis os: ꝙ etiā puncta acus vix intrare poſſit. Itē
pōt ſciri ſi mulier cōcipit aut nō: hoc modo ſm Ipo. ī
quarto anfo. dicētem. Mulieri ſi vis ſcire ſi concepit
qñ dormitura eſt melicratum da bibere: ⁊ ſiqdeꝫ tor-
tiones circa vmbilicū ſeu ventrem habuerit: ſcias ꝙ
concepit. ſi non: non concepit. Melicratum eniꝫ fit ex
vna parte vini: ⁊ alia aque cum melle decoctis. Item
dicit Auicena ꝙ vrina in pregnantibus ſpiſſa apparet
propter retentionem ſuperfluitatum. ⁊ etiā apparet ī
ea quoddam paruum ſicut cotum carpinatum in fun
do vrine reſidens. Si vis ſcire ſi mulier feminam
vel maſculum conceperit: exprimi facias vnam vel
duas gutas lactis a mamillis eius ſupra aliquod ſpe-
culum vel enſem: vel ſupra vngueꝫ: vel ſupra aliud cor
pus ſimile nitidum: ⁊ ſi illud lac diffudit ſe ⁊ lubricat
per ſpeculum vel enſem ſcias ꝙ feminaꝫ concepit. Si
vero coadunat̃ vel coagulat̃ ſimul ipſa guta lactis ſci-
as fetum eſſe maſculum. probatum eſt. Item ſi mulier
maſculum concepit bene colorata eſt: ⁊ leuis ad motū
⁊ venter eius erit rotundus: ⁊ plus pendet ad dextruꝫ
latus quam ad ſiniſtrum: quia vt ait Ipo. in ampho.

Maſculi quidē in dextro: femīe vero in ſiniſtris: ⁊c. Item pregnans de maſculo citius ſentit in uentre motum infantis. Item nota ſicut dicit ypo. in anfo. Si lac fluit ex mamillis mulierū habentium fetum in utero: ⁊ ipſe mamille lubricant ſignū manifeſtū eſt fetū nō eē ſanum. Si vero dure fuerint ſcias fetum eſſe ſanum.

Capitulū tertium de regimine pregnātium: ⁊ de cōſeruatione embrionis: ⁊ de cautela aborſus.

Pregnantes oportet regimine preſeruari ad hoc ut fetus ſuos cuſtodiant ſanos ⁊ nō abortiant. primo ꝙ ſint i quiete ⁊ requie: ⁊ caueant ſibi a ſuperfluo motu: ⁊ ſaltu: ⁊ labore: caſu: ꝑcuſſione: pedū eleuatione: a nimia repletione cibi ⁊ potus: a coitu caueant quātū poſſunt: iram: triſtitiam: ⁊ timorē euitent. Omne acutū ⁊ amarum ſicut caparū: enulam: marubiū: abſinthium abrotanum: ſinapi erucam: rutam: oliuas inmaturas: apium aleū crudū: cepe: ⁊ ſilia: quantū plus poſſunt fugiant. Et ſimiliter fugiant omnia prouocātia meſtrua: de quibus in capitulo dicam proprio. In primis quattuor menſibus: ⁊ a. vij. mēſe in antea a flobotōia ⁊ farmacia oīno abſtineat. In principio eiꝰ ligamēta: que cotilidones appellantur: quibus ligatur fetus i vtero ſunt mollia ⁊ debilia: utputa de ſan. creata: ideoqꝫ facile rumpunt: procedente vero tempore indurātur: ⁊ rurſus in fine molificātur per maiorē ebulitionē que fit in fetu. ut patet in ligamētis fructuū: qui in principio a quolibet leui uento moleſtātur: ⁊ de facili cadūt a quolibet vento tacti. Similiter eſt de fetu. Nā ſi i principio ſcilicet in primis quatuor mēſibus faceres flobotomiā: uel farmatiā dares: ſubtraheres nutrimētū fetꝰ ⁊ debilitares ligamēta retinētia fetū: cū adhuc nō ſint idurata nec fortia bñ. ⁊ ſic mulier poſſet abortir. In. v. vo mēſe ⁊. vi. ſi fuerit multū neceſſe pōt uti medicaīe leui ul' flobotomia minoratiua: qr tūc ligamēta fetus fortia ⁊ robuſta ſunt ſicut ſimile exēplū de fructibꝰ poſui ⁊ī his oībꝰ tpibus mulier nullū mēſtruū emittit cū mēſtrua cedāt in nutrimētū fetus. Iterū i. vij. mēſe ul' in antea nō minuas per flobotomiā ul' farmaciā tūc. n. fetus eſt prope maturationē. ſicut dixi de fructibꝰ. ⁊ tūc plurio idiget nutrimēto quare ꝑ modica ſibi ſubtractione nutrimēti poteſt mulier abortire. ⁊ ꝓpterea flebotomiā: uel farmaciā in predictis temporibus nullo modo facere debemus ad cōſeruationē fetus. Et debes ſcire ꝙ fetus in vtero non comedit neque bibit ꝑ os: neqꝫ egerit per annum: nec mingit per virgam: quia ſi hoc faceret: iā impleret totum corpus matricis ſue matris ſtercoribus ⁊ uria ſuis. ⁊ ideo natura ſagax que non deficit in neceſſarijs ⁊ ēt ſufficiens i omni eo quo indiget: ordinauit ꝙ fetus ſuum nutrimentū cōpetēs ſibi attraheret inde. Si vero per flobotomiam uel farmaciam ſubtraheretur nutrimētum fetus i. vij. menſe: uel ſi nō inueniat nutrimentum ſibi ſufficiens utputa: quia mater nimis ieiunat: uel affligatur labore febre uel tenaſmone ⁊ huiuſmodi tunc fetus poſſet calcitrare: ⁊ ſi tunc emegeret uiuus quodāmodo ad uitā poſſet conualeſcere. Si uero tūc ipſo menſe. vij. nō emerſerit nec exierit debilitabitur ualde in ipſo motu ut ſi in. viij. menſe exeat cōtingit ipſū deficere. Si uero. viij. mēſe nō exeat tātū coroboratur i utero ⁊ fortificatur uirtꝰ eiꝰ: ut pꝰea exiēs i. ix. mēſe fetus viuere poſſit. Et hec ē ratio quare ſi fetꝰ in. viij. mēſe emittitur nō uiuit. Uñ oportet pregnantibꝰ cibis bōis laudabilibꝰ ⁊ nutrietibꝰ ⁊ vinū odoriferū bibāt. vtatur electuarijs confortatis ſicut eſt electuariū de margaritis quod competit ꝑ dominabꝰ diuitibꝰ q̄ ipſū habere poſſūt: qð ſic ſit ℞. margaritarū perforatarū ⁊ piretri ana. ʒ. i. ʒinʒi maſti. ana. ʒ. iiij. ʒedoarie doronici ſe. apij. caſſie li. cardamomi nucis muſcate macis cinamomi ana. ʒ. ij. been al. ⁊ ru. piperis macropiperis. ana. ʒ. iij. cimini. ʒ. ii. ʒucari. q. s. def cū vino odorifero mane ⁊ ſero ad quantitatē nucis: rectificat enim diſpoſitionem matricis ⁊ ſtomaci pregnantium mirabiliter. Itē propter perditionem appetitus ipſarū ſumant ſirupū malorum granatorum conditū cū nucemuſcata. ligno al. ⁊ ſimilibus. Gallinas edos ſturnos perdices ⁊ huiuſmōi cū vino odorifero ⁊ agreſta coquīata: ⁊ in patella parata comedant: ⁊ ſuper pul. cinamomi gariofi. ⁊ ſpice aſpgatur. ⁊ cetera que in capitulo de defectu appetitꝰ diximus: prout competit fiant. Et aliquod de emplis ſtomacū confortantibus ibi dictis ſtomaco applicetur: ul' iſtud emplaſtrum ſtomachū miro modo cōfortans ℞ cidoniorum dactillorum al. ana. partē unam ſe. apij aniſi feniculi cimi carui ameos calāi aromatici mēte ſicce cinamomi ʒinʒi. ana partem. ſ. tereꝰ omnia: ⁊ in uino odorifero buliant: ⁊ vinum illud in potu tribuatur. ⁊ omnia predicta trita ſupra ſtomacum apponantur. qa uentoſitatē ⁊ inflationē a ſtomaco tollūt: ⁊ appetitū cōfortāt. Et ſi pgnās appetit tuffos: ideſt lapides: carbōes: ⁊ ſimilia: curetur ut i ꝓprio capitulo dictū eſt. Qð ſi pregnanti mēſtrua ſupuenerit: mittatur in bal. ex ſtipticis rebꝰ facto: ⁊ ēplaſtra cōſtrictiua ſibi ſupra pectinē apponātur ⁊ cetera q̄ i capitulo de meſtruorū ꝯſtrictōe dicam fiāt remedia. Qð ſi pedes eorū īflentur ūgantur de chimolea tēperata cū aceto: ⁊ i quibꝰ decoquatur citrū. ⁊ emplaſtrētur cū folijs caulium uel ex aneto cum aceto. Qð ſi nimius fluxꝰ uētris ſupuenerit uel tenaſmō vel nimiꝰ fluxꝰ ſan. curetur: ut dictū ē in ꝓprijs capitulis. Fit enī quādoqꝫ aborſus ex tenaſmone: ⁊ ex fe. acuta ⁊ pluribꝰ alijs de cauſis dictis ſupra: in quibꝰ omnibꝰ prout poſſumꝰ preſeruatiōe utendum eſt. Qð ſi fetus i utero mortuꝰ ſit. extrahatur ſecundum ꝙ dicemus inferiꝰ. Qð ſi violētia pōderis ſaltꝰ: uel clamoris: ul' ꝑcuſſionis ſupra dorſū ⁊ uentrem ⁊ ſimilia ſint cauſa aborſus: ⁊ nōdū fetus ſit mortuus. quod ex motu infantis perpēditur: ſuffumigetur cum ſtipticis quibus nō eſt aromaticꝰ odor: ⁊ in eis balnecetur: ex aqua ipſorū lauet uuluam. Et hec ſunt ſicut galle: lentes: balau. cortex maligranati: ſimphitū: alumīa fafiſgalicus radix filicis: antimonium: ſumac: granum riſi: radix conſolide ⁊ ſimilia: in aqua pluuiali decoc. Item ad conſeruationem embrionis: ⁊ cautelam ne mulier arbortiatur ſecundum Auicenam detur in potu aqua radicis cum oleo de kerua vel decoc. albaſe uel fenugreci cū oleo predicto. Item fiat cliſtere ad conſeruationem embrionis ⁊ ad ventoſitatem expellendam. ℞ origani: ſauine: ameos: ramorum aneti: florum camo. ⁊ rute: albaſe: fenugreci ana partem vnā. coquantur in tribus lib. aque quouſqꝫ ad vnā redeant addito oleo ſiſamino laurio pulegino muſcelino. ⁊ camo. ⁊ ꝑ cliſtere inciatur. Experimētū magi. mei ad lubricitatē hūidā matricis nec mlierē ꝑmittit abortir. Inueniatur colognti

da campeſtris integra: ⁊ in medio cõcauef. deinde impleaf ex oleo de lilio: ⁊ obturetur bene cũ paſta. deĩde ſup prunas ponatur ardẽtes ⁊ bul. tribus bulitionib⁹ deinde cũ peſſario vel lana ſuccida in eo intincta predictũ oleũ in vuluã iniciatur tepidũ. Qđ ſi coloquintidam integrã hñe nõ poteris cũ cortice pulpã coloqntide hẽto: ⁊ cũ predicto oleo đ lilio mixtã in uaſe figuli optime cũ paſta vl' creta ſigillato parum bul. ⁊ fac ut ſupra dictũ eſt: de dicto oleo. ꝑeſſariũ optimũ ad idem. ℞. bdelij armoniaci nigelle. ana. ʒ. ſ. ſpice maſti. croci mire galie muſcate caſtorei zedoarie cardamomi. muſci ſpodij. ana. ʒ. ij. confice cũ oleo nardino: aut adipe anſeris: ⁊ in lana rudi inuoluãtur ⁊ ſupponatur poſt mũdificationẽ. vel fiat ex oĩbus ſupradictis ſuppoſitorium ⁊ ſupponaf. Itẽ dianiſum. Electuariũ letificans in capitulo de nõ valẽtibus coire dictum. deinde been. al. ⁊ ru. zedoaria ⁊ hmõi comeſta: miro mõ valent ad conſeruãdum fetum in ventre. Item ſi lauẽt ſepe ſe ex aqua decoc. florum camo. ameos ⁊ aneti: ⁊ balneent ſeipſas qñqꝫ ex illa aqua multum vꝫ ad conſeruationem embrionis.

Oditio. quedã mulieres ſunt q̃ abortiunt ⁊ nõ poſſunt fetus ſuos cõtinere: vꝫ multũ ſi mulier primo ſuffumigef cum filato prĩo cocto. deinde accipiat graſſilũ galine ⁊ peliculam illam que eſt in ipſa: vbi ſtat cibus diſcutiat ⁊ lauet eam: ⁊ decoquat parũ in prunis ⁊ comedat: ⁊ hoc faciat per plures dies q᷑ nõ abortiet. ꝓbatũ ẽ. Et ego facio dictas peliculas puluerizare ⁊ do. ꝑul. ſpolij ſerpentum datus ad quantitatem. ʒ. i. valet.

¶ Capitulũ. ij. de difficultate pariendi ⁊ aleuiatione partus.

Unt qꝫplures mulieres: que cũ maxĩa difficultate pariunt. ſicut mulieres vltra modũ pingues: aut debiles: aut timide: aut hñtes vuluã paruã: aut ſtrictã valde: aut ſi ibi eſt apã: vel ſi fetus ẽ nimis magn⁹: aut nimis groſſus: aut ydropicus: aut maximũ hꝫ caput: aut duo capita: aut mõſtrũ: aut ſi ſunt plures: aut ſi fetus ſit mortuus in vtero: aut ſi fetus nõ exit naturaliter ſicut oꝫ ⁊ dꝫ exire. Debet enim fetus exire naturaliter hoc modo. ſ. ut prĩo caput emittat ⁊ manus eius: coxe extẽſe debẽt eẽ: ⁊ qñqꝫ emittit prius pedes extenſos: ⁊ nõ diſtortos. ⁊ iſti egreſſus naturales ſunt. Alij aũt egreſſus qualitercũqꝫ preter predictos duos modos exeãt: ſunt innaturales. ⁊ preter naturã oĩno. Cũ igif mulier difficulter ⁊ cũ maximo ⁊ intolerabili dolore incipit parere. itret aquã decoc. mal. altee ſe. fenu gre. ⁊ lini: vel ſaltim ĩ ꝑdicta aqua ca. lauenf ſibi crura: tibie: vulua. latera ⁊ femur. deĩde ꝑdicta loca vnganf ex oleo yrino vel anetino vl' de lilio ⁊ ſĩlib⁹: fricãdo ſuauiter cũ manib⁹: p⁹ moueat ſuauiter ⁊ moderate: ⁊ deſcẽdat p loca decliua: ⁊ ꝓuocet ſternutatõe cũ eleboro cõdiſi ⁊ ſĩlib⁹ narib⁹ ĩſufflatis: ⁊ cũ ſternutat teneaf p os ⁊ p nares ne ĩde reſpiret. ⁊ tũc p motũ ſternutatõis fiet maior ipulſio fetus ad inferius. cũ os ⁊ nares tenebunf cõſtricte. Et ſi mulier fuerit in ꝑtu valde timida. oꝫ ab alijs mulierib⁹ hortari ⁊ ſecura fieri ꝙ nõ periclitabif. Et ſi fuerit primarola neqꝫ ꝑtum nouit: debet ab alijs doceri vt cũ hora doloris venerit. ſpiritus retinẽdo ad inferiores partes gemitus oĩno impellat: ⁊ ſi deficeret reficiaf cũ pane aſſo ⁊ ſĩlibus. Qđ ſi fetus nõ egrediaf egreſſione naturali: vt dictum eſt: Sed cõtra naturã ⁊ pedibus retortis: vel ſtans reuerſus. ⁊ ſic inde reducatur ad vnũ de duobus modis ab obſtetrice. vt ſic eſt capite vel pedibus añ ⁊ cũ brachijs plicatis vt decet exeat naturali exitu. Jurauit mihi quedã vetula ſalerni. ꝙ oẽs mulieres cum hoc experimẽto faciebat parere. Accipiebat tria grana piperis vnũ poſt aliud in nomine mulieris volentis parere tpe partus. ⁊ p vnoqꝫqꝫ grano dicebat' vnum pater noſter ⁊ cũ deberet dicere: ſꝫ libera nos a malo. dicebat ſed libera hãc mulierẽ. N. a. ab hoc difficili partu. ⁊ tũc dabat illa tria grana ad trãſglutiendum vnum poſt aliud cum vino vel aqua. ita ꝙ nullũ ꝑdictoꝝ triũ granoꝝ a dẽtibus tãgeref. deinde dicebat hec verba ter: cũ tribus pater noſter. in aure eius dextra. hizomic: lamion: lamium: azerai vachina deus. deus ſabaoth. pleni ſunt celi ⁊ terra gloria tua oſãna in excelſis. benedictus qui venit in nomine domini oſãna in excelſis. His oĩbus dictis ſic ſtatim mulier pariet. qđ oĩno vitupero ⁊ oĩbus vere fidelibus talia diabolica necnon medicamina ſiĩa fugienda eſſe cenſeo. Apozima cito faciens parere ⁊ etiam interdũ facit aborſum. ℞. piperis grana. xiiij. abſinthij arthimiſie: rute diptami. ana. ʒ. i. oĩa trita bul. in libr. i. vini vſqꝫ ad cõſumptionem tertie partis. deinde illđ vinum colef: ⁊ adde mellis diſpumati. ʒ. v. ⁊ iterum bul. adde opij mirre. ana. ʒ. i. ⁊ totũ in potu ſumat: q᷑ ſtatim faciet parere. Sirupus optimus faciẽs cito parere. ℞. ſe. fenugreci. ʒ. ij. ſe. altee: malue: ana. ʒ. i. cinamomi corticis caſſ. fi. oĩum tritoꝝ. ana. ʒ. iij. ca. ve. pulegij. añ. m. i. aſſe. caſtorei. añ. ʒ. quartã mellis al. diſpumati. q. ſ. detur in potu difficulter pariẽti qñ eſt mirabilis. ꝑillule optime ⁊ valde aleuiãtes partũ. ℞. cinamomi: ſauie. añ. ʒ. x. caſſie. ʒ. vij. cimi: mirr: ari. ro. coſti amari. ana. ʒ. ſ. ſtoracis: apij. añ. ʒ. i. rute. ʒ. v. armoniaci aſſe: ſerapini: bdelij: caſtorei: mirre. ana. ʒ. i. denf ex eis cũ apozimate vel ſirupo predicto. ʒ. i. ſ. q᷑ ſtatĩ faciet parere. Itẽ liniaf venter ab vmbilico vſqꝫ ad pectinẽ ex coloquintida cũ ſuco rute decocta addita mirra puluerizata ⁊ ſupponaf ẽt in lana: q᷑ fortiſſime educit fetũ. Sucus porri bibitus vel cum lacte caprino ⁊ melle p ſe mixtus ſtatim eijcit fetum. Item eſdra cũ ſuco arthimiſie diſtẽperata ⁊ in potu data. ⁊ ſupra vmbilicũ poſita ꝑtũ accelerat ⁊ fetũ ſiue viuũ ſiue mortuum educit. Itẽ cũ infans naſcif ſtat inuolutus in quadam pellicula q̃ ſecundina vocaf: que qñqꝫ cũ ipſo infante inuoluta educif. ⁊ qñqꝫ infans emittitur ſine ea. Et qñqꝫ poſtqꝫ puer natus fuerit: ſtatĩ poſt ipſũ emittitur. ⁊ iđ dicif ſecũdina: q᷑ ſcđo pluries emittif. ſ. primo fetus ſcđo ſecundina. Et accidit ſepe ꝙ hmõi ſecũdina nõ emittif. ſed interius retinef. ⁊ ꝓpterea multe mulieres icurrũt mortis periculũ: ⁊ moriunf pluries. Secũdina ergo iſto mõ educif. ſi ipſa ad vmbilicũ adheret ⁊ ĩfans in manus ceciderit obſtetricis tradat ipſum alteri mulieri: ⁊ tẽptet hac ⁊ illac ſi ſeparari poterit ſecũdina. ſi morã fecerit incidatur ſecũdina ⁊ ſeparetur infans: reliquũ eſt tenẽdũ ⁊ ſi matrix ſe apit ad educẽdũ. Si vero ruptũ vel inciſũ fuerit ⁊ ſtatĩ ſe intus abſcõderit obſtetrix apta vulua manũ intingat in oleo ⁊ in vuluã mittat ⁊ ſecũdinã educat. Qđ ſi ſecundina ad fundũ matricis receſſerit: ſic ꝙ ab obſtetrice cũ manu attingi nõ poſſit oꝫ feſtinare cito ad eã extrahẽdã: qđ fit hoc modo ꝓuocẽtur ſternutationes cum

elebozo condiſi.euforbio ꝛ ſimilibus apprehendendo
os ꝛ nares. Jtez balſamū in oleo intinctū ꝛ ſuppoſitū
aut bibitum ſecūdinā educit. Jtez ſucus malue bibit⁹
idem operatur. Suffumigatio cito faciens cadere ſe-
cundinam. ℞.rute:abꝛotani:praſi:ſauine:pulegij:ana
.M.i.olei de lilio olei de kerua.q.s. Ponātur omnia
in vaſe figuli nouo optime coopto:ꝛ ſupra pꝛunas po
nantur ꝛ bulliat:ꝛ per ſcānaꝫ perfoꝛatā mulier fumū i
vuluam duabus hoꝛis recipiat pānis optime vndiqꝫ
circūfulta. Jtem ſuffumigatio cum oculis piſciū ſal-
ſoꝛum ſuper ardentes prunas poſitoꝛū in vulua rece-
pta pꝛo certo ſecundinaꝫ cadere facit. ſuffumigatio ex
ficubus ſiccis ꝛ naſturtio facta ſub vulua. Jtem ſuffu
migatio ex galbano:oppopo.mira:vngulis equoꝛum
ſinapi:cicuta:aſſa fetida:vſnee:ariſto. ro.elebozo albo
ſtercoꝛe colūbino:canino vł galinaceo ex his omnib⁹
vel aliquo predictoꝝ ſecūdinā educit velociter. Jtem
vnguentū baſilicon ſi infundatur in matricē cū peſſa-
rio vel alio quocūqꝫ.ita ꝙ ad fundū matricis penetret
putrefacit ꝛ extrahit ipſam. ꝛ cū exit inijciatur oleum
ro. ꝛ adminiſtrenť medicine que aboꝛtire faciūt vt q̄ i
ſequēti capł̃o dicetur. Et ſi fetus i vtero moꝛtu⁹ fuerit
extrahať ſicut ibidē dicetur. Jtem ſi ſan. poſt partum
nō exierit ſicut debet pꝛouocētur mēſtrua cū his q̄ in
fra in pꝛopꝛio capitulo dicentur. Si vero imoderate
fluxerint: reſtringatnr ut in menſtruoꝛum retentione
dicturus ſum.

¶ Capitulum. v. de extractiōe fetus moꝛtui. ꝛ de mo-
la ꝛ ad faciendum aboꝛſum.

Si fetus in vtero moꝛtuus fuerit qḋ cogno
ſcitur qꝛ nō mouetur ꝛ eſt frigidus: ꝛ non
habet pulſum. Si aliter fieri nō poſſit ipm
obſtetrix fruſtratim icidat ꝛ educat. Si vͦ
ſit intus hora qua matrix apitur obſtetrix abſciſis ſibi
vnguibus manū in oleo intinctā in pugnū redactā in
vuluā imittat ꝛ fetū prepet ꝛ educat. Qḋ ſi vulua nō
apiať ꝛ mulier ſit i moꝛtis piculo qꝛ fetū moꝛtuū i vte
ro retiet. Emplꝫ qḋ i cura quartāe ꝯtinue diceť pecti
applicetur: qꝛ ipſuꝫ fetū imediate educit: ꝛ ſuppoſito-
ria infraſcribenda ſupponātur que ſunt quaſi cōia ad
educendū fetū moꝛtuū ꝛ ad mollā ſimiliter. Eſt.n.mol
la quedā paſ.que mulierib⁹ plerunqꝫ accidit ꝛ ſpāliter
cū mēſtrua diu retinenť in eis ꝛ nō currūt ꝺm curſuꝫ
debitum. vnde incurrūt diſpoſitionē ſimilē pregnanti
bus qꝛ venter earū creſcit: ꝛ fiunt diſcolorate: ꝛ pdūt
appetitum cibi ꝛ potus: ꝛ qn̄qꝫ inflať venter earum ꝛ
creſcit ſicut ſi eſſent ydropice. ꝛ ſentiūt i matrice earū
duriciem ꝛ pondus ſicut ſi eſſent pꝛegnātes. Et qn̄qꝫ
accidit eis doloꝛ intenſus ꝛ intolerabilis: ac ſi vellent
parere: ꝛ qn̄qꝫ ſolā ventoſitatē emittunt: ꝛ qn̄qꝫ multi
tudinē humoꝝ: qn̄qꝫ in foꝛma ſanguis duri ꝛ coagula
ti p vuluā emittūt: ac ſi vellēt pere. Et qn̄qꝫ ipꝫ fruſtꝝ
per. v. uel. vii. annos: ꝛ qn̄qꝫ toto tpe vite earū rema
net in coꝛpe eaꝝ. Qḋ ſi diu in coꝛpe earū fuerit anti-
quatū: vix aut nunq̄ꝫ curať. nec hmōi fruſtruꝫ extrahi
pōt. poſtq̄ꝫ aūt tranſiuerit tēpus in quo fetus in vtero
rōnabiliter moueri dꝫ. ꝛ mulier nō ſenſerit ipſum fetū
moueri in coꝛpoꝛe ſuo: ꝛ venter inceperit ingroſſari:
ꝛ mēſtrua retinenť. tunc mollā ineſſe non dubitabis. ꝛ
tūc ſtati quouſqꝫ paſ. recēs fuerit curať: ꝛ nō pmittať
antiquari. Dētur ergo pillule fetide almāſoꝛis. Tro
ciſci de mirra aqua ſe. cōium ꝛ ſuffumigia ꝛ peſſaria
menſtrua puocantia ſiant ſicut in pp̄rio capł̃o diceť.
Medicamen ad mollam ꝛ menſtrua puocanda: ꝛ etiā
ſi mulier fuerit pꝛegnās ꝯfoꝛtat ſtomacū ꝛ nō ledit fe-
tū. ideo retentionē menſtruoꝝ aperit ꝛ vrinaꝫ puocat
ꝛ mēſtrua bono modo. ℞. caſtoꝛei acoꝛi ſe. apij. ca. ve.
ſiccoꝝ ana. ʒ. ij. terank oia ꝛ per ſtaminā cribelenť: ꝛ i
optimo vino dentur. Fumigiū pbatū: qḋ mollam ſeu
fetum moꝛtuū: ſiue viuū facit cadere cito. ℞. thimiane
ameos oppoponacis galbani ſulfuris viui ana. terank
oia ꝛ cuꝫ felle vacino incoꝛpoꝛenť. ꝛ fac ex eis omnib⁹
pillulas quarū vnā poſt aliam ſup carbones ardentes
mulier mittat. ꝛ p embotū fumū ab illiſ pillulis reſolu
tū in vuluā recipiat per hoꝛā. poſtea ſimiliter per vnā
hoꝛam faciat: qꝛ ſtatim educit fetuꝫ ſiue viuū ſiue moꝛ
tuuꝫ. ꝛ mollam ſimiliter. pꝛobatū eſt. Jtem terať rute
cum ſcamonea: ꝛ ſuppoſitoꝛiū ex eis factuꝫ in vuluam
mittat mulier. qꝛ fetum ſiue moꝛtuū ſiue viuum quo-
cunqꝫ tempoꝛe ꝛ quocūqꝫ mēſe voluerit educit ꝛ mol
lam ſimiliter. Jtem ſuffumigatio facta ex vngula aſini
vel ex ſtercoꝛe ipſius aſini ad predicta valet. uel ſuffu-
migatio ex ſpolio ſerpentis oppoponaco. mirra galba
no caſtoꝛeo ſulfure citrino rubea. ſtercoꝛe columbino
uel accipitris. ſi hec oia uel quedaꝫ eoꝝ terank. ꝛ cum
felle vacino conficiantur. ꝛ fumus eoꝝ per embotum
in vuluam earū recipiatur fetum ſiue viuum ſiue moꝛ
tuum educit ꝛ in faciendo aboꝛſum ualet. Jtē. ℞. aſſe
. ʒ. ſ. folioꝛū rute ſiccoꝛū. ʒ. iij. mirre. ʒ. ij. detur. ʒ. i. ſ. p
vice cū vino. Aliud ad predicta. ℞. ariſtologie longe
baccarū lauri gētiane mirre: coſti: caſſieł. rubee tincto
rū: ſuci abſin. coꝛdumeni recētis pipis ana. ʒ. ſ. deť ex
hoc medicamīe quolibꝫ die aur. i. cū vino decoc. beto
nice ꝛ rute vſqꝫ ad. x. dies. ꝛ Tyriaca diateſſerō ē opti
ma i hac cā. Jtē ſi deť i potu aqua decoc. ficuū ſiccaꝝ
ſenugreci rute ꝛ oꝛigani fetū moꝛtuū lubꝛicare facit.
deiñ extrahať cū medicamib⁹ dcis. Peſſariū optimū
ad educēdū fetū mortuū ſiue viuū. ifoꝛmeť peſſariū ex
bōbace uel lana ſucida ad lōgitudinē digiti ꝛ i ſuco cu
cumeris aſini mixto cū felle taurino uel bouino intin
gať ꝛ ſupponať in vulua. Aliud ad idē optimū. me-
dullas coꝛdumēi cū ſale armoniaco ꝛ ruta miſce ꝛ ſup
ponank. Aliud ad p̄dcā. ℞. armōiaci oppoponacis ele
boꝛi nigri ſaxifragie ariſto. lon. ꝛ ro. pulpe colognitide
ana. ꝯfice oia trita cū ſuco rute: ꝛ ſuco cucu. aſini ꝛ fel-
le vacino ꝛ ſuppoſitoꝛiū i modū digiti ifoꝛmeť. qm̄ fe
tū ſiue viuū ſiue moꝛtuū ſtati educit ꝛ aboꝛſuꝫ facit. Et
ego h̄ ſuppoſitoꝛiū feci ꝛ pbaui i q̇dā pa. mollā ꝛ ſtatiꝫ
eam liberaui. Jtē. ʒ. i. eufoꝛbij ſūpti aboꝛſū facit. ſꝫ mul
tū ē violētū. Jdē faciūt. ʒ. iij. naſturcij ſūpte i cibo vel
potu. Jtē mirra ari. ro. ꝛ pip p os ſūpta fetū iterficiūt.

Additio. ad fetū expellendū quocūqꝫ tēpoꝛe
voluerīs ſiue viuum ſiue moꝛtuum. teratur
ruta cum ſcamonea ꝛ in bombace inuolua
tur ꝛ ſupponatur. pꝛobatū eſt per ma. meū.
Suppoſitoꝛiū ad fetum ſiue viuū ſiue moꝛtuū educen
dum. ℞. ariſto. ro. ſauine naſturcij ana. cōfice cū felle
uacino ꝛ ſupponatur. Jtem kitran ſuppoſitum ꝛ illi-
nitū in virga facto coitu fetū educit ſiue viuū ſiue moꝛ
tuum. Si mulier in vtero habet fetum bibat lac alteri⁹
mulieris ꝛ ſtatim eum eijciet. Jtem ſucus diptami uel
pul. rad. eius ad quātitatē. ʒ. ij. cū vino ſi fuerit ſine fe.
uel cuꝫ aqua ca. ſi fuerit cū fe. in potu ſumptus educit
fetum ſine periculo. Sucus gallitrici per peſſarium in

vuluam imiſſus ſiſtit fluxũ ſan. nimiũ poſt partũ. pbatũ eſt. Ad extrahendũ fetũ mollam aut ſan. coagulatũ ℞. mirre. ℥. ß. cinamomi galbani caſtorei. ana. ʒ. i. ß. oppoponacis. ʒ. i. confice cũ felle vacino. fumaſ ex eo. ʒ. i. pijciaſ in carbonibus ⁊ fiat ſuffumigatio. Bal. exptũ in hoc caſu. ℞. calamenti fluuialis abrotani arthemiſie. ana. ℳ. i. abſinthij. ℳ. ij. aſpalti. ℥. ß. ru. tinctorum ʒ. ij. ß. florum camo. meliloti fenu greci. ana. ʒ. ij. bul. oia in aqua dulci. ⁊ fiat balneum. deinde inungaſ hoc oleo. ℞. adipis galline anatis. ana. ʒ. ß. olei aneti. ʒ. ij. inungaſ caput in exitu bal. deide da ad potandũ ſibi. ʒ. i. ß. pul. cinamomi. ʒ. ß. pul. oſſium dactil. cũ vino ſubtili detur ⁊. ℈. i. ⁊ fiat pul. Suppoſitorium factũ ex oppoponaco extrahit fetum mortuum. Et fumus laudani idem. Item ſuci yreos quattuor coclearia cuʒ brodio vel vino.

¶ Capitulum ſextum vt mulier nõ concipiat ⁊ vt virgo videatur.

Ut itaqʒ mulier nõ cõcipiat ſuffumiget vuluam ſuam de vngula mule ſupra prunas ardentes poſita ⁊ fumũ p embotum in vulua accipiat. ⁊ pro certo nõ concipiet in illo menſe probatũ eſt. Et illud etiã fumigium mẽſtruuʒ reſtringit. Aliud ad idẽ. bulliant ſimul lac iumenti ⁊ mel ſupra ignem lentũ vſqʒ ad ſpiſſitudinẽ: ita vt nõ ſit fumus ſub eis: ⁊ in pecia lini inuoluatur ⁊ ſupra vmbilicum imponaſ ⁊ portetur. qr quot diebus portat ſupra vmbilicum tot menſibus ſtat mulier ꝙ nõ cõcipiet Iteʒ diciſ ꝙ ſi mulier bibat quolibet mane p tres dies duas minas aque: in qua ferrarij extinguũt ſuas forpices: ſterilis ſit in ppetuũ. hoc etiaʒ dicit Iohãnes de ſancto paulo in ſuo breuiario. Item radix filicis trita ⁊ in potu data tollit impregnationem. Aqua etiam in qua infundiſ ſiſamus in potu data: idẽ operaſ Grana etiã iuniperi ſe. hedere hec oia ſimul mixta vel quolibʒ eoꝝ per ſe cũ vino ieiuno ſtomaco bibita impregnationem tollũt. Itẽ ſtercus elephantis ſuppoſitũ tollit impregnationem. Item ſe. caulis tritum ⁊ pulueriʒatum in vulua imiſſum poſt coitum ſtatim impregnationeʒ tollit. qm̃ ſperma corrumpit. probatum eſt. Item menta viridis tpe menſtru. comeſta impregnationem tollit ⁊ nõ ſinit mulieres cõcipere eo die quo comeditur a muliere. Item ſi accipiantur folia ſalicis: ⁊ in aqua bul. ⁊ de illa aqua dentur in quolibet mane ciati duo cum pul. pauco de vngula mule impediet ꝯceptio miro modo. Et ſi vis facere ꝙ vulua mulieris corrupte ſiat in tãtũ ſtricta ꝙ quaſi virgo eſſe videaſ. Accipe ſanguinariam: alumen: plantaginẽ: gallas ſimphitum: gũmi ara. acatia ypoquiſtid. balau. conſolidã ma. ⁊ minorem ⁊ hmõi conſtrictiua: que in capitulo de diſinteria dicta ſunt: ⁊ etiam in capitulo de fluxu ſan. a naribus ⁊ in aqua vino: vel aceto bul. ⁊ ex eo ca. mulier vuluaʒ ſibi lauet ſepe. Suppoſitoriũ ad idem exptum. ℞. thuris gũmi arabici mirre aluis atramenti. ãn. ʒ. ß. hec oia cũ forti aceto diſtemperẽtur ex eis fiat ſuppoſitorium ⁊ in vuluam inijciatur. Et poſt modicum tpis mulier videbiſ virgo cocũti cũ ea. Apud neapoliʒ ⁊ in partibus illis cõſuetudo eſt talis: ꝙ qlibet capiens vxorem q̃ nunq̃ʒ habuerit virũ ea nocte qua primo iacet cũ ea facit eã indui camiſiã ſuã. Et ſi in coitu camiſia appeat ſanguinolenta: tenet eã ꝓ virgine: ⁊ in mane portatur parẽtibus viri ⁊ mulieris camiſia illa: ⁊ ſuper illa camiſia faciũt ſibi dona: ⁊ cuſtodiſ illa camiſia. Qð ſi nõ apparet ſanguinolẽta: nõ crediſ eſſe virgo ſed corrupta quare a viro aliqñ expelliſ. Quare matres filias ſcientes eſſe corruptas ſuã paliãt corruptionẽ hoc modo. faciũt lauari vuluas eaꝝ p plures dies cũ aquis conſtrictiuis predictis. ⁊ ſupponũt ſuppoſitoria vuluis de quibus in tractatu de fluxu ſanguinis. a naribus. ⁊ in tractatu de diſinteria ſatis dictum eſt. Et illa nocte qua vir cũ puella debet iacere: accipiũt veſicã alicuiꝰ piſcis ſubtilẽ plenã ſanguine columbi ca. ⁊ ipſam veſicam in vuluã puelle mittunt. ⁊ vir cũ accedit ad eam: ⁊ virgaʒ in vuluam quã ſtrictã inuenit cũ difficultate ⁊ auiditate intromittit. ⁊ rumpitur illa veſica ⁊ ſan. qui in ea eſt exit extra. ⁊ camiſiam ſanguinolentam facit: ⁊ puella plangit ⁊ flet ac ſi de nouo pforaretur: ſm ꝙ a matre docta fuit: ⁊ ſic vir decipiſ credẽs qð nõ eſt. Aliter alie mulieres paliant corruptionem vt virgines eſſe videãtur lauantes cũ cõſtrictiuis pdictis p multos dies vuluas ipſaruʒ: ⁊ p duos dies anteq̃ʒ iaceant cũ viris ſuis: apponũt duas vel tres ſanguiſſugas ꝓpe os vulue intus: ⁊ parum ſan. ꝑ ipſas ſanguiſſugas extrahi pmittũt: Et pꝰ remouẽt eas. ⁊ in illo loco vbi ſanguiſſuge extraxerũt ſãguinẽ ſiũt cruſtule: ⁊ ſan. extra manat ⁊ camiſiã vel lintheamen rubificat: ⁊ puella clamat: qr dolet qr cruſtule aperiuntur ⁊ vir putans: quod non eſt decipitur.

Ad ditio. ut mlier puſillas habeat mamillas: ⁊ ſibi nõ creſcãt. cicutam cũ aceto tere ⁊ in modũ malagmatis mamillis appõe: ⁊ erũt puſille. ſed lac nõ habebũt. Item ſimus leporis cũ aceto mixtus ⁊ coagulum leporis ſiĩi modo mixtũ aceto ſi ex eo mamille inungantur eas creſcere non ſinit. Item argilla cum aceto diſtemperata ponatur ſupra ⁊ ſient puſille.

¶ Capitulum. vij. de retẽtione mẽ. ⁊ ipſis ꝓuocãdis.

Menſtruoꝝ ablatio ſeu retentio aut eſt naturalis: aut accidentalis. naturalis eſt que fit in ſenectute. poſtq̃ʒ enim mulieres ſeneſcere incipiũt amittũt menſtrua. ⁊ de hmõi ablatione naturali mẽſtru. medicus nõ dʒ ſe intromitteſ qr nõ eſt poſſibile medico in talibus mẽſtrua ꝓuocare. Accidẽtalis v° mẽſtruoꝝ retẽtio mulieribus accidit iuuenibus plerumqʒ vt ex nimia triſtitia: gemitu: dolore: timore: ira: ieiunio: ſollicitudine: nimijs vigilijs nimio fluxu ſangui. a naribus: vel ex febre ⁊ ſimilibus. deficiũt etiaʒ ⁊ retinenſ mẽſtrua pp apã matricis aut ex frigidis ⁊ viſcoſis hu. in matrice exñtibus. Et hmõi accidẽtalis mẽſtruoꝝ retentio curaſ in iuuenibꝰ ⁊ in his que adhuc. l. annũ nõ trãſierũt. Signa igiſ retentionis mẽſtruoꝝ ſunt hec. dolor capitis colli ⁊ dorſi: grauitas oculoꝝ: ⁊ grauitas ⁊ dolor ventris ab vmbilico inferius: faſtidiũ: malus appetitus: ⁊ qñqʒ appetũt tuſſos: cretã: ⁊ carbones: lutũ: ⁊ ſilia: vrina alba ⁊ ſpiſſa cũ reſolutionibus multis apparet. aut apparet nigra ⁊ erugioſa: aut quaſi lotura carniũ. Et iſte mulieres diſponunſ ad ydropoſim: maniã ⁊ melencoliã niſi curentur. Et nota ꝙ matrix eſt ita in corpore mulieris locata: tanq̃ʒ receptaculum omnium ſupfluitatũ corporis quẽadmodũ eſt ſentina nauis: ad quã oẽs ſuperfluitates nauis decurrũt. Unde vt dictũ eſt cuʒ hmõi menſtrua accidẽtalia vltra modũ retinenſ: ⁊ ſũt groſſa venientia ad pedes faciunt podagrã. Si vero medio-

cris ad epar veniant ⁊ impediant digeſtiuam virtutē
faciunt ydropiſim. Si vero ſubtilia ſint hec retenta a-
ſcendunt cerebrum ⁊ faciunt maniam ⁊ melencoliam:
⁊ huiuſmodi diuerſas paſ. Nam vt ait ipo. in anforiſ.
Mēſtruis veniētibus ⁊ nō cueniētibus accidūt egritu
dines. Unde medicus debet eſſe multū ſolicitus i eis
prouocādis: quū opoꝛtet ſicut i hoc dicetur capitulo.
Et in his cōſtringēdis ſi indebite fluxerint: ſicut dicet
in ſequēti ca. Fiat ſirupus ſm ma. meū ad menſtrua ꝓ
uocanda. ℞. calamēti agreſtis ⁊ domeſtici ca. ve. quer
cule: ma ⁊ mi. bugloſe aā. ᴍ. i. ſe. feniculi ⁊ aniſi. ℥. ſ.
radicis apij aniſi ſpgi ⁊ bꝛuſci ſticad. paſ. ſine nucleis
ſauine polij mon. aſſa. ʒ. i. pꝛaſij ameos dauci ſquināti
cuſcute ana. ʒ. v. caſſief. ariſto. lon. baccaꝝ lauri ana. ℥.
quartā. reupontici. ℥. i. hec oīa parū ꝯtrita bulliant in
aqua quouſqꝫ ad tertiā partē̄ redeant. deinde colent
⁊ addito zucaro fiat ſirupus: de quo quolibet mane ſu
mat. ℥. ij. cū aqua decoc. calamēti campeſtris: ⁊ ſe. ſe.
⁊ capꝛifolij. poſtea purget cū pillulis de. v. generibus
vel cū arteticis vel cū pillulis ipo. vl' cū lotura tali. ℞.
ca. ve. ſcolopen. ana. ᴍ. i. ſauie. ℥. ſ. calamenti campe-
ſtris ⁊ fluuialis ana. ℥. i. iuiube: ſebeſtē. ana. xxv. verbe
ne cimas. xv. hec oīa additis pꝛunis. xxx. in ſufficienti
quātitate aque coquātur quouſqꝫ quarta pꝛedicte de
coctio remaneat: ⁊ colet ⁊ colature addat pulpe caſ-
ſieſi. ℥. ij. diaboꝛaginati: catartici imperialis ana. ʒ. i.
benedicte. laſſatiue. ℥. ſ. ſequēti die poſt purgationē: ſi
fuerit foꝛtis: in mane intret hoc bal. ℞. ſauine iunipe-
ri ſaluie ruthe ru. tinctoꝝ paritarie ſerpili roriſmarini
arthemiſie: malue capꝛifolij: veꝛbene: calamenti: mēta
ſtri: radicis ſpargi ⁊ bꝛuſci ana. faſciculū vnū: hec oīa
in aqua bulliant ⁊ ipſa intret coopertā tinā in qua pꝛe-
dicta aqua cū herbis ipſis mittat ⁊ ſtuffet ſe: vel ſolum
cū decoc. herbarū pꝛedictaruꝫ ſuffumiget matrix. In
tertio vero die flobotomet de vena ſaphena cuiꝰ ſitus
eſt ꝓpe cauiculam pedis. ſequēti vero die de vena alte
rius pedis minuat. Alio die apponant vētoſe cū ſcari
ficatione in cruribus ſupꝛa nodū: ⁊ ſanguis ſm vires
extrahatur. ⁊ hoc dico virtute exiſtente foꝛti. Item
dētur trociſci de mirra optimi ad mēſtrua ꝓuocanda
℞. mirre. ʒ. iij. farine lupinoꝝ. ʒ. v. folioꝝ rute: menta-
ſtri: pullegij: cicerum: ru. tinctoꝛū: aſſe: ſerapini: oppo-
ponacis ana. ʒ. ij. foꝛmētur inde trociſci: quoꝝ qlibet
ſit. ʒ. i. ⁊ oī mane ſumat vnū ex eis cū aqua decoc. ſe. iu
niperi: vel ſauine: ⁊ ē melius ſi in vino albo coquātur.
Quod ſi adhuc oībus pꝛedictis factis menſtrua nō ve
niunt. ponātur vētoſe ſine ſcarificatiōe ſupꝛa femur ⁊
in nocte ſequēti ſuppoſitoꝛiū iſtud i matrice ſupponat
℞. ciclaminis eleboꝛi albi: calamēti: eufoꝛbij: ſerapini:
ana. ʒ. ſ. oīa terant: ⁊ cū ſuco ſauine: mente: vel arthe-
miſie confice. ⁊ in modum digiti ſupponat in vulua:
Aliud ad idē fac ſuppoſitoꝛiū de malo terre mūdato:
qd poſſit i vuluā itroire: ⁊ ex oleo lanrio vl' pulegino
inungatur: ⁊ mittatur in vuluaꝫ. Aliud ad idem: arthe
miſia: mirra ruta: yſopus: nitrū: piper ⁊ ſerapinum cū
felle taurino: vel lacte ⁊ melle confice. ⁊ in lana ſucida
vel bombace inuoluat ⁊ ſupponat. Aliud ad idē fa-
ba lupina ⁊ radix ſtachis aſſa fetida. verbēa. mercuria-
lis malua ⁊ gith. cū melle trita confice. ⁊ in lana ſucida
vel bombace ponātur ⁊ inuoluātur ⁊ imittant. Aliud
naſtale ad idem. iuoluatur bōbax vel lana ſuccida. de-
inde in ſuco matricarie ⁊ tyriaca ſimul mixtis intinga
tur ⁊ ſupponatur: qꝛ miro modo mēſtrua ꝓuocant oīa
pꝛedicta ſuppoſitoꝛia. ⁊ ſi matrix acumie dictoꝛū ſup-
poſitoꝛioꝝ doleat fomentes os vulue cuꝫ decoctione
malue: biſmalue: ⁊ brance vrſine. ⁊ inungat cuꝫ oleo
camo. pulegino: muſcelino: butyro ⁊ ſimilibus. Su
cus canfoꝛate ſucus rute ſucus arthemiſie vel ipſe her
be ⁊ radix diptami: ſauina pulegium: ⁊ calamentū. hec
omnia vel aliqua pꝛedictarū herbarum in comeſtione
data vel vinū decoctiōis ipſarū in quo trifera magna
diſtemperata fuerit in potu data ſepe infallibiliter mē
ſtrua ꝓuocat. vel ſi vis accipe rute. ʒ. iij. diptami. ʒ. ij.
nuces. iij. terant omnia ⁊ cū vino in quo pꝛedicte her
be decocte fuerint vel ſaltim aliqua earū in potu det:
quia eſt mirabile ⁊ expertum ad menſtrua ꝓuocanda.
Item ſi detur. ʒ. i. euforbij triti cū petro. ⁊ aſſaro: men
ſtrua ꝓuocat. Item ſi teres inſimul verbenam termo-
ſoꝛmes. x. ⁊. x. garioſi. in lib. i. vini ⁊ vſqꝫ ad medietatē
bullire facias ⁊ eunti doꝛmitū in ſero vel in matutinis
detur: qꝛ menſtrua ꝓuocat. Sirupus p. ma. me. cōpo-
ſitus cū quo curauit quādā dominā prope tranū que
carebat menſtruis ⁊ iam incipiebāt ei apparere tumo-
res in uentre ⁊ in lacertibus ⁊ incipiebat fieri ydropi-
ca pꝛopter menſtruoꝝ retentionē. ℞. ca. ve. capꝛifolij:
verbene: eupatoꝛij: endiuie: ſcolopendrie: boꝛaginis:
bugloſe: calamenti cāpeſtris ⁊ fluuialis: rubee tincto-
rū: camedreos: camepiteos valeriane ana. ᴍ. ſ. floꝝ
camo. ſe. feniculi aniſi cimini toꝛefacti radicis feniculi
apij: ſpargij: bꝛuſci floꝛum boꝛaginis: bugloſe: paſſu-
larum ſine nucleis ana. ℥. i. ſe. cōium. ℥. ij. oꝛdei mundi
. p. ſ. ſquinanti: aſſari. ameos: ana. ℥. ſ. ſebeſten. xl. iuiu-
be. xx. feniculi poꝛcini. ℥. ij. mente cimas. l. zuchari vel
mellis. q. s. ſumat de eo quotidie. ℥. ij. quolibet mane
cum aqua decoc. pulegij: capꝛifolij: ⁊ ſe. feniculi. Si
retentio vel ablatio menſtruoꝛuꝫ fuerit ex triſtitia: vel
nimio gemitu ⁊ doloꝛe ⁊ ſimilibus anime paſſion. tri
ſtitia cōmuttetur in gaudium ⁊ ita cedetur: ⁊ in qbus
animus delectatur: exerceatur. Et ſi quid amat qd cō-
mode habere non poſſit ſtatim blandis verbis ꝓmit-
tatur. Si ex conſtrictione venarū retineātur mēſtrua
⁊ ꝓpter hu. viſcoſos ſuperius in matrice abundātes:
⁊ oꝛa venarum conſtringant detur ſirupus ſuperius
ſcriptus ⁊ purgetur vt ſupꝛa in principio huius cure
dictum eſt. deinde fiant remedia ꝓuocantia de qbus
ſuperius competenter tractaui.

Dditio. ſi mulier continue comedat betoni
a cam vel decoctionem eius in bꝛeui recupe-
rat menſtrua deperdita. Ad menſtrua pꝛo-
uocanda aqua fluens de quercu femina cū
ouo ſoꝛbili: vel cum vino data ⁊ ſuppoſita cum peſſa-
rio ex bombace uel lana ſuccida facto menſtrua pꝛo-
uocat. Sucus camphoꝛate rute: ⁊ arthemiſie per ſe
quilibet eoꝝ vel omnes in potu dati: uel ipſe herbe in
vino decoc. vel in criſpellis qualitercunqꝫ date men-
ſtrua pꝛouocant. Suppoſitoꝛium ad menſtrua pꝛouo
canda. ℞. ſtoꝛa. calamite. laudani ligni aloes: aſſefetide
ſerapini: galbani: ana. terantur: ⁊ cum ſuco ſauine uel
arthemiſie confice ⁊ ſupponantur. Aliud probatum
ad menſtrua pꝛouocanda. accipe radices taſſi bar. et
munda eas a coꝛtice exterioꝛi: et inungantur oleo lau
rino vel muſcelino: ⁊ pul. nigelle deſuper aſperga-
tur ⁊ immittatur in vulua: quia menſtrua pro certo
educit: Aliud ad idem mirabile accipe armoniaci: gal-

bani ⁊ ſerapini ⁊ cum tyriaca miſce ⁊ ſupponaẜ. Sed
inter omnia radix lilij trita cū oleo muſcelino: laurino
vel pulegino: ⁊ ſuppoſita cum lana ſuccida vel bōbace
potiſſima eſt ad mēſtrua ꝓuocanda. Suppoſitoriū ad
menſtrua ꝓuocanda. teraẜ ſcabioſa cū ſtercore porci-
no: ⁊ addatur fel vacinū ante ⁊ in ſubtili pecia lini in-
uoluaẜ ⁊ ſupponaẜ per noctē. Suppoſitoriū ex galba-
no ⁊ armoniaco: ⁊ aſſa fe. menſtrua ꝓuocat ⁊ etiā ſecū-
dinā educit: prius tamē ex butyro vel melle inungaẜ
os vulue ne mulier ibi ſentiat ardorē ꝓpter ſuppoſi-
torium predictū. Apozima optimū ad menſtrua ꝓ-
uocāda. ℞. quattuor radices cōmunes meu yreos: ca-
lamenti: acori: ru. ma. arthemiſie: camphorate: ſerpilij
ana. ℥. i. ameos: nardi ſe. feniculi petro. caſſie li. ſpice
celtice ana. ℥. ſ. hec omnia in ſufficienti quātitate aque
quouſq; tertia pars remaneat: bulẜ. ⁊ colenẜ: ⁊ addito
zucaro vel melle al. diſpūato. q. s. fiat apozima: ⁊ quo-
libet mane ſumat d eo. ℥. ij. cū aqua arthemiſie ⁊ rute.
eſt enim mirabile. Bombax infuſus in ſuco cētauree
minoris ſuppoſitus menſtrua ꝓuocat. Et decoctio
granoꝝ iuniperi. bibita ⁊ ypericō ſimiliter. ⁊ decoctio
aſſari. vel bibere. ℥. ij. decoc. hedere mirabiliter ꝓuo-
cat. Peſſariū mūdans matricē fit de dactilis aſſatis ī
ſtupis ⁊ ficubus ⁊ radice gentiane ⁊ nigelle.

¶ Capitulum octauum de fluxu men. īmoderato cō-
ſtringendo.

Menſtrua quādoq; plus fluūt debito: ꝙ fit
aut ex humo. abundantia per incōtinen-
tiam. aut eoꝝ acumine. humoꝝ abūdātia
cognoſciẜ ex plectorica corpis diſpoſitōe
ex repletione venarū: ex larga dieta ꝓcedēte: ex ſan. ꝑ
vuluā ī magna ꝗ̄titate decurrēte. Acumē vō humoꝝ
cognoſciẜ: q; calor ī ꝓfundo vulue ſentiẜ ⁊ ſi pannus
lineus in ipſis mēſtruis intingaẜ: ⁊ poſtea deſicetur in
ſole vel circa ignem remanet colore croceo infectus.
Et in exitu ſuo menſtrua exeunt cū ardore ⁊ incendio.
Et hec paſſio ſi antiquata fuerit difficile curaẜ. ex quo
orificia venarū diu fuerunt aperta difficilime conſoli-
dātur. Unde ad hanc paſſionē inueteratā ſequiẜ ma-
cies: faſtidium: imutatio coloris. tumor pedū ⁊ ydro-
piſis. Aliquādo exeūt mēſtrua ſicut fex vini. aliquādo
alba aliquādo nigra. Et cū huiuſmodi fluxus diu pſe-
uerauerit: vt dixi: ſequūtur incōueniētia dicta: ⁊ diffi-
cile curaẜ. Si itaq; ſan. fuerit in cā. fiat minutio de
baſilica ⁊ ventoſas ſupra mamillas apponamꝰ ſine ſca-
rificatione: vel etiā ſub mamillis ſine ſcarificatione vel
cū ſcarificatiōe. Si vō alioꝝ humoꝝ abundātia fue-
rit in cā ut colera: flegma: vel melēcolia: purgeẜ ſicut
in capitulo de dolore capitis dictū eſt ſeriatim: ⁊ etiaꝫ
in alijs quāpluribus locis: ⁊ poſtea cū reſtrictiuis me-
dicinis ſubſcribēdis inſiſtamus. Et ſi humoꝝ acumen
in cauſa fuerit comtempereẜ cū decoc. prunorū: vioẜ.
caſſiefiſtule: tamarindoꝝ: reubarbari ⁊ ſimilium. Qua-
litercūq; igiẜ fluxerint mēſtrua vltra debitū modum
purgato prius humore in cauſa exiſtente. Si etas tpꝰ
regio ⁊ conſuetudo permiſerit. primo fiat experimen-
tum ipo. in anſo. dicentis. Mulieri mēſtrua ſi vis reti-
nere ſitiam maiorē ad mamillas appone. Sitia eniꝫ eſt
ventoſa. ⁊ ſi fieri pōt ſit ventoſa ita magna: ꝙ totā ma-
millam ſub ſe cōtineat: ⁊ ſine ſcarificatiōe apponatur.
deinde conſtrictiuis vtatur remedijs: proijciatur hoc
conſtrictiuū menſtruoꝝ magiſtri. m. cum peſſario in
matricē. ℞. ſuci plātaginis: ⁊ faxiolarie ana. ℥. ij. gipſi
℥. i. atanaſie boli. ſan. draco. mumie. anā. ℥. quartū. Su-
cus vrtice in vulua bis vel ter iniectus mēſtrua reſtri-
git. Item fiat emplaſtrum ſupra pectinem ⁊ renes ex
maſtice bolo. ſan. draco. olibano: ⁊ mumia. ana. oībus
puluerizatis ⁊ cū aceto ⁊ albu. oui mixtis ⁊ confectis.
¶ Aliud ad idem ſquama ferri ſubtiliter trita in aceto
⁊ aqua ro. buliat vſq; ad conſumptionē liquoꝝ. deide
addatur pul. carte cōbuſte ⁊ pulue. cornu cerui aduſti
quantū eſt predicta ſquama. poſtea adde pul. corticis
glandiū quercus quātum de oībus. ⁊ hec oīa inſimul
mixta cū ſuco plantaginis incorporenẜ: ⁊ vna pars ea-
rū peſſarizeẜ: ⁊ in vuluā inijciaẜ. Alia vō pars cū albu.
oui ⁊ aceto confecta ſupra renes ⁊ pectinē epithimeẜ.

Maſtale factū ex galla: alumine ſanguie draco. ma-
ſtice: bollo: mumia: ſimphito: acatia: ⁊ caſtoreo: cū ata-
naſia: vel cum ſuco plantaginis ꝯfectum: ⁊ ſuppoſitū
menſtrua conſtringit. Suffumigatio de vngula mule
ſupra carbones poſita ſi ſub vulua recipiaẜ ꝯſtringit
menſtrua. Sed impedit impregnationem per menſem.
Aliā ſuffumigatio mēſtrua reſtringēs. ℞. balauſtiarū
pſidie mirtiloꝝ: cocularū quercus: corticū caſtanea-
rum roſa. folioꝝ ſorbi: piri: ⁊ neſpuli: corigioẜ. planta-
ginis ⁊ ſimiliū ꝯſtrictiuarū ana. Et oīa in aqua pluuia-
li: uel ciſterne bulẜ: ⁊ mulier ex aqua fumuꝫ ſub vulua
recipiat: ⁊ cum tepefacta fuerit ſub ea ſedeat: ⁊ ſpon-
gia marina vel lana ſucida ī eodē liquore ītincta pecti-
ni ⁊ renibus applicetur: ⁊ ultimo predictis locis predi-
cte herbe piſtate calide emplaſtrentur. pul. cōſolide mi-
noris ſolearum ueterū ⁊ panni blaui: uẜ ſcarlati omni-
um in ſimul in pignato nouo ſupra ignem cōbuſtoruꝫ
⁊ ſufflatus ī vuluā menſtrua ꝯſtringit. Et vt breuiter
me expediam: quecunq; dixi valere in fluxu ⁊ paſſione
emoroydarū ⁊ in fluxu ſanguinis narriū ⁊ diſinteria
prout in ꝓprijs capitulis dixi: in hac cā valent. ⁊ eadē
etiā dicta in hoc caſu cōpetunt ſicut in dictis dixi ca-
pitulis. Qō ſi mulier fluxum menſtruoꝝ habēs do-
lorem in precordijs patiaẜ. accipe magnā triferā cum
vino decoc. boli cina. maſticis: ⁊ ſaculus lini ſubtilis ī
modū digiti factꝰ impleaẜ ex pul. facto ex ro. maſtice.
bolo cina. ſan. dra. ſpodio olibano ⁊ ſimphito ⁊ mūia
⁊ radice cōſolide minoris ana.

Additio. ſucus pētafilon ad quātitatē. ℥. i.
datus cū. ℥. ij. atanaſie in mane: ⁊ modica
aqua pluuiali: ⁊ in ſero tātūdem vel ſalteꝫ
decoc. ipſius herbe cū athanaſia data mē-
ſtrua ꝯſtringit ꝓbatum ē. Item ſuppoſitoriū ex mūia
puluerizata factum ſtatim ſtringit fluxum mēſtruoꝝ.
Pillule ad ꝯſtrictionem menſtruoꝝ ꝓptime. ℞. ſan.
dra. boli. ar. corali. olibani ſimphiti gūmi arabici opij
lapid emathitis. ana. cōfice cū ſuco plantaginis ⁊ atha-
naſia detur ex eis. ℥. i. Et etiā ſuppoſitoriū ex eis infor-
matū ⁊ in vulua ſuppoſitum mirabiliter ſtringit men-
ſtrua. Item miclete ⁊ zucarū roxatū antiquū ⁊ diaro-
don abbatis oīa mixta ⁊ data cū aqua pluuiali quū la-
pide emathitis fuerit fricatus addito ſuco plātaginis
⁊ etiā athanaſia mēſtrua mirabiliter ſtringit. Itē radix
cōſolide maioris trita cū bolo ⁊ lapide emathtis ſan.
dra. cina. ⁊ modico maſticis inſimul oīa cū vitelẜ ouo-
rum mixta: ⁊ in fritellis vel alio quocunq; modo data
menſtrua ſine dubio reſtringit. Item. ℞. ſuci planta-
gīs lib. i. mucilaginis draganti gūmi arabici ana. ℥. ij.

miſce. ⁊ immittaꝛ medietas ītus matricē ⁊ alia bibaꝛ.

ℭ Capitulū nonū de ſuffocatione matricis.

q Quandoqꝫ accidit quedā paſſio mulieribus
que ſuffocatio matricis dicitur. Et quidaꝫ
medici ignorantia imbuti hanc paſſionem
ſincopim eſſe credunt. Alij vero minus
bene diiudicantes paſ. huiuſmodi epilenſiā eſſe dicūt.
ſed multū decipiūtur. Nam huiuſmodi paſ. iter ſe
ſe multū differunt. Sincopis eni fit ex ira: triſticia: lō
go fluxu meſtruoꝝ: vel ſanguine aliunde manante: vt
vt ex fluxu venarū imoderato: ⁊ ex ſubita mutatiōe ca
loris in frigiduꝫ: ⁊ ex pluribus alijs cauſis: de quibus
in tractatu de ſincopi in libro febriū dicam. ⁊ corpus
in ſincopi calet. ⁊ dū pulſatur ſtatim in ſe reuertitur.
In hac aūt paſ. mulier nō ſentit qcquā. Et fit hec paſ.
per interualla ⁊ nō ſubito. ⁊ tanta fit in hac paſ. debili
tas ⁊ afflictio ꝙ eſt maior qꝫ in aliqua ſpē ſincopis.
ſic ꝙ mulier priuaꝛ totaliter ſenſu ⁊ motu. ⁊ nō pōt in
aliquo percipi vita eiꝰ niſi per lanā carpinatā vel bom
bicem naribus appoſitū: uel per ampulā vitreā plenaꝫ
aqua ſupra pectꝰ mulieris poſitā: q2 ipſa lana ꝑ motū
quēcūqꝫ reſpirationis ꝑ os moueꝛ: ⁊ aqua in ampula
exiſtens a pectore quocūqꝫ motu mouetur ⁊ effundiꝛ:
⁊ in hoc percipitur vita mulieris pa. matricis ſuffoca
tionem. Differt etiā hec paſ. ab epilenſia: q2 epilentici
ſubito ⁊ repente ⁊ non per interualla cadunt ⁊ ſpumāt
per os. ⁊ in caſu eoꝝ de ſtercore vel ſpermate vel vri
na parum inuoluntarie emittūt in acceſſione eorum. ⁊
etiā os eoꝝ aliquādo torquetur ⁊ pedes ⁊ manus eoꝝ
contrahunꝛ: ꝙ in hac paſ. nō accidit. Fit ergo ſuf
focatio matricis dum matrix ipſa ſpiritualia cōprimit
⁊ ſic mulierem quaſi mortuam apparere facit: ut dixi.

Fit autem principaliter ex retentione menſtruoruꝫ
ex aliquo humore venenoſo exiſtente in ipſa matrice.
⁊ ex corrupto ſpermate in venenoſitatē cōuerſo circa
teſticulos matricis exiſtente. ꝙ frequēter accidit mu
lieribus iuuenibus caſte viuentibus ⁊ monialibus. ac
cidit plurimū in viduis que cū fuerint conſuete coire
cum viris earū: poſtmodū abſtinent a coitu. ⁊ ſperma
in matricibus earum corrumpiꝛ: ⁊ in venenoſam trā
ſit habitudinē. ⁊ ſic ſuffocatio matricis induciꝛ. Acci
dit etiā ſuffocatio virginibus: que a parētibus tantuꝫ
in domo retinenꝛ anteqꝫ nuptui tradanꝛ. ꝙ quādoqꝫ
xv. annū vel. xx. tranſeunt. Et ſic ſpma in ipſis ſuper
abundās in venenoſas trāſiens qualitates: ſuffocatio
nem inducit matricis. Dum enim mēſtrua indebite re
tinentur: vel humor venenoſus vel ſperma corruptū
in matrice ſuperabundat: ⁊ per coitum nō extrahitur:
fumoſitas ab iſtis talibus reſoluta vacuitatē matricis
replet: ⁊ deſcendit. Matrix vō repleta ⁊ ſupius ducta
ſpiritualia comprimit. Unde mulier ſuffocatur quaſi.
Cognoſcitur autē paſ. hec ex precedentibus cauſis ⁊
ſignis: ⁊ ex retentione mēſtruoꝝ: ⁊ grauedine capitis:
renū ⁊ coxaꝝ: ⁊ ſimilibus precedētibus. In ipſa itaqꝫ
acceſſione ſuffocationis matricis cum mulier ſtat ia
cens: ac ſi eſſet mortua ligentur ⁊ cōſtringantur cum
faſſia coſſe ꝓpe genua fortiter: ⁊ brachia prope cubitū.
Poſtea fricenꝛ partes inferiores extremitatū cū ſale
fuligine aceto ⁊ aqua mixtis. ꝓuoceꝛ ſternutatio cū ca
ſtoreo piretro euforbio condiſi pipere ⁊ ſimilibus. ap
ponātur fetida naribꝰ earū ſicut ſunt liciniū in amur
ca olei intinctū: ⁊ in igne accenſum ⁊ poſtea ītingi dꝫ.
⁊ fumus ſub naribꝰ earū ſupponaꝛ ⁊ in naribus ītret.
aromaticū: galbanū ꝓapiriū: aſſa fetida: ⁊ ſilia ſup car
bōes ardētes ponanꝛ: ⁊ fumū ab eis reſolutū i eaꝝ na
ribꝰ ſubītrare facias. Urine ēt fetide ⁊ ſtercora hūana
ſupra carbones poſita: ⁊ vermes vel carnes fetide ⁊ q̄
cūqꝫ fetidiora iſtis excogitare potes: naribꝰ apponere
debetis: ad hoc vt matrix ipſa ſpiritualia comprimēs
illum ſentiens fetorem ad locuꝫ ſuū deſcendat. Item
ad hoc vt matrix ad locum ſuum deſcendat: quoniaꝫ
multum aromaticis cōfortatur. fiant ſuffumigatōnes
ex aromaticis ſub vulua hoc modo. laudanum: thus:
lignuꝫ aloes: ſtorax: ambra: muſchus: nuces muſcate:
garioſi. pulegium: maiora. baſilicon ⁊ huiuſmodi ſup
carbones ardentes ponātur: ⁊ i vino bul. ⁊ ꝑ embotuꝫ
fumus ab eiſdem reſolutus in vuluam tranſeat ⁊ mul
lier in ſcella perforata collocetur: ⁊ ſit optime pannis
cooperta ⁊ ſtricte cincta ſuper pannos ſic ꝙ fumus
a predictis aromaticis reſolutus ad nares per pānos
tranſire nō poſſit: ſed ſolum in vuluam ſubintret. Cuꝫ
itaqꝫ mulier iam ad vitam reuerſa fuerit: que prius
quaſi mortua videbatur: Scias vtrum hec paſ. vene
rit propter menſtrui retentionem: ⁊ tunc ꝓuoca men
ſtrua in ea ſecundū ꝙ in capitulo de. M. ꝓuocatiōe
dictum eſt. Et ſi humo. frigidi vel calidi in eam eſſe
noſcanꝛ. purga ꝺm ꝙ in pluribꝰ capl'is mei breuiarij
docui. Si ex ſpmate corrupto fiat hec paſ. ſi virū hēat
coeat cū eo. ſi vō iuuenis puela fuerit ⁊ virū petēs: tra
daꝛ nuptui. Si vō vidua vel monacha vel vouerit ca
ſtitatē deo: fiat remediuꝫ hoc. ſalgema ⁊ nitrū ana. pul
ueriſentur ſubtiliter: ⁊ cuꝫ aceto vel aqua ſalſa vel ſal
mentina diſtempereꝛ: ⁊ bombax in huiuſmodi liquo
ribus intinctus ſupponatur in vuluam. ex hoc eniꝫ fit
quedam mordicatio: vnde ſperma emittunt. Quedaꝫ
domine vidue ⁊ etiam mercatrices: quarum mariti a
patria recedunt: ⁊ quandoqꝫ ſtāt per. ij. vel. iij. annos
non reuertētes ad patriā quādoqꝫ huiuſmodi paſ. in
currunt ⁊ nimis appetunt coitum: ſed timētes impre
gnari non audent cuꝫ viris coire. ⁊ ſupponunt ſibi di
gitum vel quēdam ſaculum paruum impletū bomba
ce factum in modum virge virilis: ⁊ in tantum impo
nunt intus ⁊ extra ꝙ ſpermatiꝫāt. Et alie habent quod
dam vas ereum vel ex auricalco factuꝫ in modum vir
ge virilis in medio concauū: in cuiꝰ ſumitate eſt fora
men paruum: ⁊ tantun ducunt in vuluis ſuis intus ⁊
extra: ꝙ ſpermatizant: ⁊ cum ſpermatizare incipiunt
mittunt in vuluis ſuis per illud foramen per mediuꝫ
vaſis illius parum aque roſa. que miſcetur cum ſper
mate. Et mulieres tuſcie magis ſunt viciate hoc pec
cato ſodomitico ceteris mulieribus. Inueni eniꝫ qua
dam vice ſūmo mane in via in ciuitate florentie quod
dam inſtrumentum ſic factum in modum virge viri
lis: quod cuidam mulieri ceciderat. Et propterea ſcio
ꝙ in talibus delectantur. ſed predicta omnia ſodomi
tica ſunt ⁊ ab eccleſia probibita. Eſt enim maximum
peccatuꝫ hoc facere vnde potius cōſulo ꝙ cum viris
coeant ⁊ minus peccatum cōmittent. Abſtineant
a ſalſis: ⁊ a carnibus vnctuoſis ventoſitatem generan
tibus: a carnibus vacinis leporibus ⁊ ſimilibus. vi
num odoriferū ⁊ bene limphatū bibāt. Additio
nes. bardana maior ſupra caput poſita eleuat matricē.
Ideo valet in precipitatione: ⁊ ſub planta deprimit.
ideo valet in ſuffocatione.

Nota vires Bardane mirabiles

¶ Capitulum.x.de precipitatione matricis ſeu diſlo
catione.

Liquãdo matrix precipitatur ſeu diſloca
a tur vnde ipſa quãdoqz dextorſũ:quãdo
qz ſiniſtrorſũ declinat qñqz etiam pars
ipſius exit ꝛ ueit vſqz ad os vulue.hz.n.
hoc fieri ex relaxatiõe neruorũ ipſiꝰ ma
tricis:ꝛ ex ſupfluis hu. matricẽ agrauantibus. Co
gnoſcitur autem matricis percipitatio ſi exierit viſu
uel tactu obſtetricis. Si vero ad aliqͦd laterũ deſcẽde
rit cognoſcit per iflationẽ ꝛ duriciẽ ipſiꝰ lateris ad qͦd
dſcẽdit ꝛ p dolorẽ ꝛ grauedinẽ pectinis:capitis renũ
ꝛ brachiorũ:colli ꝛ ptiũ matrici adiacẽtiũ:ex tortõe ꝛ
dolore ab umbilico iferius ꝛ ſupra. qñqz uſqz ad ſto
machũ ex perditione uiſus: ſubuerſiõe ſtomaci:ꝛ etiaz
ex retentiõe mẽſtruorũ . Curet ãt hec paſ.i hũc modũ
prio põat mlier i bal.ubi decocte ſint mal.uiol.brãca
ur.cũ olo ꝛ butyro.uel ſaltẽ ex hac aqua fomẽtet ꝛ eiꝰ
vulua lauet:deide cũ retiacula pp hmõi bal.uel fumi
gium ul lotionẽ fuerit bñ relaxata:a muliere forti:vel
viro fideli ꝛ amico fit tota extenſa in terra : vel in le
cto ꝛ eleuẽtur pedes eiꝰ:ꝛ p eos fortiter trahat :ſic ꝙ
precipitata matrix ad locũ debitũ reuertat. Sternuta
tiones cũ eleboro ꝛ condiſi ꝛ ſimilibus prouocentur.
Et ſi mẽſtrua defecerint puocẽtur ut dictũ ẽ.Et ſi hu
mor i cauſa fuerit purget ſecũdũ ꝙ i diuerſis locis di
ctũ ẽ. Itẽ apponant vẽtoſe ſine ſcarificatiõe circa um
bilicũ. Itẽ fiat ſuffumigatio ſub matrice ex fuſtibꝰ.ga
rioſi.ligno aloes cimino hoc modo.pdcã oĩa in puro
uino p noctẽ iaceãt.poſtea dcoquãtur i ipſo uio ꝛ mu
lier fumũ illũ p embotũ recipiat:quia predcis reſolui
tur.ꝛ nares cũ bombace opilẽtur. Itẽ fetida naribus
apponãtur:de qbus ſupra i precedẽti ca.dictũ ẽ. Et ſi
matrix extra exierit iteriꝰ reponat p obſtetricẽ deide
fiat ſuffumigatio ſub ea ex gal. corticibꝰ quercus ꝛ
glandibꝰ.ramis mirti:balauſti.corticibꝰ mali granati.
roſis ꝛ ſimilibus ꝯſtrictiuis i capi.de diſinteria dictis
hec oĩa i aqua pluuiali uel ciſterne bul.deide mulier i
ſella ſedens i vulua ſua hmõi recipiat fumũ matrice p
obſtetricẽ prius imiſſã.Aliud ſuffumigiũ ad idẽ:aſpal
tũ:colofoniã capillos hũanos:ꝛ cornu capnũ:hec oĩa
vel qͦlibet predictorum per ſe mittat ſupra prunas
ardentes.ꝛ mulier fumũ a predictis reſolutũ per em
botũ recipiat in vuluam.Aliud ad idẽ ferruginẽ calefac
ꝛ acetũ ſupinfunde:ꝛ fumũ ab ipſa ferugĩe reſolutum
mulier recipiat per ẽbotũ i vuluã.Itẽ arthia cũ aqua
acatie ꝛ ypoqſtidos ꝛ cetera cõſtrictia ſumat q̃ i capi.
de diſinteria dicta ſũt:put vr̃ expedire . Et dũ matrix
ad pprĩũ locũ redierit fiat ſub vulua ſuffumigatio ſu
pra ppe pricipiũ huiꝰ capl̃i dicta. Qͦd ſi mulier fue
rit nimis conſtipata cliſterizet cũ aqua dcoc.mal.uiol.
mercurial:ordei fracti brãce ur.ſe.anc.ꝛ feniculi.i qua
reſoluant trifera ſaracenica uel caſſiefi.ꝛ oleũ uiolatũ.
Itẽ ſi ſitit multum detur ſibi de zucaro albo cuz aqua
ordei.ꝛ ex hac mixtura.℞. diarodõ abbatis dragan
ti ꝛ zucari ro.ãtiqui.ana.℥.iij.de qua cũ aqua ordei fra
cti det quãdocũqz uoluerit. Et cetera que i capi. de ſi
ti dicta ſũt propinẽtur.Et ſi febricauerit ſumat oĩ mãe
℥.ſ.oxizacare cũ.ʒ.ii.penidiarũ cũ aqua calida. Et po
ſtea humor.qui i cã fuerit purgetur.Et deinde empla
ſtra ſtomachum cõfortantia ꝛ electuaria ꝛ huiuſmodi
in capitulo de defectu appetitus dicta:fiant i hac cã.

¶ Capitulũ.xi.de apoſtemate vulue.

Liquãdo fit apa in vulua aut ex ablatio
a ne mẽſtruorũ aut ex pcuſſiõe:quod apã
aut ex ca.aut ex fri.fit humoribus.Si ex
ca.adeſt dolor intollerabilis fe.acuta uri
na apparet kianos ꝛ i ſupficie liuida cuz
multis reſolutionibꝰ.Si vero ex fri.fit humoribꝰ ad
eſt dolor i pectine ꝛ anchis.ꝛ nõ acutus nec cõtinuꝰ:
ſz aggrauatiuus.adeſt ſtranguria ſeu difficultas min
gendi.urina pignis karopos ꝛ cũ reſolutionibus mul
tis ſupiꝰ liuida.Itẽ ſi huiuſmõi apãta ſint i prora vul
ue dolor renũ ꝛ pectinis:ꝛ ſtrãguria adſunt.Si in pu
pi:dolor dorſi:ꝛ cõſtrictio egeſtiõis adſũt.Si i ſupio
ri pte dolor ſupra ũbilicũ ꝛ ſupra ſtomacũ adeſt.Si i
iferiori pte dolor ſub umbilico adeſt.Si i lateribꝰ:do
lor ẽ in iguibꝰ ꝛ lateribus ꝛ curibꝰ ꝛ coſſis.Et nota ꝙ
huiuſmodi apãta que i vulua fiunt ſemper cõcomita
tur fe.Si itaqz in huiuſmodi apãte noueris hu.ca.eſſe
in cauſa viribus ꝛ etate permittẽtibus. primo fiat mi
nutio de ſaphena dextri pedis.ſecundo vero de ſaphe
na ſiniſtri.ꝛ extrahatur ſan.ab eis ſecundum uires. ꝛ
exhibeatur ſirupus uiol.uel ro.quolz mane.Et ſi fue
rit corpꝰ cõſtipatũ iteri fiãt ſuppoſitoria aliqua:ul cli
ſteria lenitia ſi ſuppoſitoria nõ educerẽt.poſtea mũdi
ficet corpꝰ cũ decoc.prũoꝝ uiolaꝝ tamarĩdõ.capi.ue.
ſe.cõiũ:caſſiefi.trifer ſaracenice:ꝛ ſimiliũ humorẽ cali
dũ ſuauiter purgãtiũ.deĩde accipe ſolatrũ ſempuiuaz
lactucã portulacã.ꝛ ſiles herbas frigidas.ꝛ piſtẽt op
tie:ꝛ cũ oleo ro.ul uiol.icorporẽt:ꝛ emplz ex eis ppe
tur:ꝛ ponat ſupra pectinẽ ꝛ anchas ꝛ iter podicem ꝛ
uluuã appõatur ſepiꝰ.hoc itaqz fiat i pricipio ut mate
ria repellat.ꝛ acumẽ caloris mitiget ſi põt fieri poſtea
uero malua cũ ſeie lini trito cocta ꝛ piſtata cũ pauco
butyro ꝛ oleo ro.ſupra pectinem optime emplaſtren
tur.Et peſſarium iſtud in matrice mittatur.meliloti
ſe. ligni fenugrecum ꝛ malua: terantur ꝛ coquantur
cũ aſongia porcia anſeris ꝛ galie.ꝛ cũ oleo ro.ul uiol.
cõfice:ꝛ peſſariũ ex eis informet ꝛ vulue intromittat.
Et ẽt ex pdictis ephiet pectẽ pitoneõ.ꝛ hmõi loca cir
cũiacentia. Aliud ad idẽ ꝛ ẽt ad maturandũ oĩa apata
℞.radicis altee:brãce vr.malue:volubilis:ſaponarie:
abſinthij.ana.ℳ.i.ſe.lini fenugre.ana.℥.i.terãtur oĩa
cũ vino al.optimo ꝛ aſongia por. liquefacta ꝛ melle ꝛ
modico butyro ꝛ oleo ro.ꝛ vio.oĩa incorpora: ꝛ addi
ta farina ordei:ſic ꝙ oĩa ſint liquida inſimul paꝝ bul.
in pignato nouo:quouſqz paruz indureſcãt.ex hoc in
ungatur peſſariũ ex bõbace vel ex lana ſucida informa
tũ ꝛ in vuluã intromittat.ꝛ de hoc vnguẽto ſupra pe
tiã lini extende:ꝛ locis circũiacentibus vulue appone.
Eſt.n.maturatiũ valdͦ ad apãta ſupra q̃ ponit hoc ũguẽ
tũ.Et ſi vngant loca apãtis ex viſcoſitate mal.biſmal
ue ꝛ ſe.lini. Et fuerit nimiꝰ ardor ꝛ incẽdiuz inungat
ex populeon cũ oleo ro.vel vio.mixtis.Si vero febri
citauerit:itret ſepe aquã calidã:i qua buliãt viol.brãca
vr.ſaponaria:malua:caules veteres:ꝛ ſilia.Et ex hac
aqua lauẽt ꝛ ſuffumigẽt ſibi os vulue. deide vnguẽtũ
predictum ꝛ cetera ſupraſcripta in vulnam intromit
tantur ꝛ partibus circumiacentibus applicentur.

Qͦd ſi humor frigidus fuerit in cauſa. primo di
geratur materia cum ſirupo melino: vel cum aliquo
competenti digeſtiuo mũdificetur humor ille cuz pil

lulis arthe.uel aureis ⁊ filijb⁹ deide ſimilia ep̄la p̄dicta
⁊ epithimata circa loca fiant. Aliud. ℞. mēte: mellilloti
ſanſuci: ficuū ficarū albarū: ⁊ vuarū paſſa. ana. terātur
oīa ⁊ in vīo albo optime coquant̄ ⁊ ex p̄dcō vino cali-
do vulua lauetur ⁊ ptes circūiacētes. ſ. pectē ⁊ pitone
on ex p̄dictis ēplaſtrētur. Et peſſariū ex iſto vnguēto
illinitū in vuluā mittat̄. ℞. aſſogie galline anſeris: ⁊ ce
re ana. ℥. iii. medule cerui ⁊ vituli an̄ ℥. vii. maſti. meli
loti ana. ℥. ii. ʒ. yſopi pul̄. florum camo. ſe. lini fenugre
ci. oīum pulue. ana. ℥. ii. tēperentur oīa cū liquefactis
aſongiis ⁊ olo camo. ⁊ liciniū in hoc vnguēto intictuꝫ
in vulua pōatur. dōec apā maturatur. Et ſi iterū vēter
fuerit conſtipatus ⁊ nō aſſellet cliſteri opus ē. Cū ita-
qꝫ ipſū apā crepauerit: ⁊ pus ibi factum fuerit tūc pri
mo itēdēdū ē cū mundificatiuis ⁊ cōſtrictiuis ⁊ conſo
lidatiuis. p̄io igiť mel diſtēperatū cū ptiſana vel uino
calido vl̄ cum aqua calida ad mūdificationē ſaniei inii
ciatur multotiens ī matrice. poſtqꝫ vero ſanies fuerit
optime mūdificata aqua ro. cum licio deſtēperata ini-
ciatur. poſtea vnguētū iſtō iliniatur vel peſſarium ex
bōbace vl̄ lana ſucida itictū immittat̄ qō. ℞. olibāi gū
bi arabici dragāti litargiri aloes boli. ar. maſti. ana. ℥.
ʒ. ceruſe. ℥. iii. hec oīa terantur cū oleo ro. ⁊ aqua ro.
diſtēperētur ⁊ ſupra vulnus vulue mittatur uel peſſa-
rizetur ſi ī profūdo fuerit ut dixi. Itē peſſariū ex licio
bolo mirra ture ſāguie draco. ⁊ ariſtologia ro. an̄ oīa
terātur ⁊ cū ſuco plātaginis cōmiſceātur. ⁊ iformato
ex his ſuppoſitorio: ⁊ ī vuluā imiſſo mirabiliter cōſoli
dat. Cetera auteꝫ ī ca. de diſinteria ⁊ ī capl̄o de crepa
tura dicta que cōſolidant. pn̄t ī hac cā ad cōſolidanđ
appōi. Qō ſi pruritus fuerit ī vulua ꝙ ſepe ꝯſueuit ac
cidere ⁊ ſpāliter quādo vulnus ſanare icipit. fiat hoc.
℞. al. oui olei ro. litargirii. ceruſe. ⁊ camphore partes
equales miſce oīa ī ſil̄ ⁊ liciniū iungatur ī predictis oī
b⁹ ⁊ ſuppōat̄. Si febricitauerit cōedit lactucā ſcariol̄.
⁊ hmōi. qn̄qꝫ cruda: quādoqꝫ cū lacte amigdalarū cō
dita detur aqua ſe. cōium cū zucaro ⁊ penidiis. Si ve
ro nō febricitauerit comedat pullos edos : faxianos:
perdices ⁊ oīa ſimilia. ⁊ uinum bn̄ liphatū bibat.

¶ Capitulū. xii. de dolore mamillarū ⁊ generantibus
lac ⁊ de apoſtemate mamillarū.

Aliqn̄ idurātur mamille ⁊ tumeſcunt pter
a naturā ex eo ꝙ lac quādoqꝫ coagulatur ī
eis ⁊ fit dolor ⁊ tumor: pp que ubera ipſa
iflantur. Fiāt ergo empl̄a dicta ī ca. de do
lor̄ tumor̄ ⁊ ardore teſticulorū ſecūdum
quantitatē humorum abundātiū. ut ibi ē dictū. Faria
lētis cū ſe. lini ⁊ tritici amixtis ⁊ ſuppoſita dolorē ma
millarū propter lactis coagulatōeꝫ ſoluit factū. Idem
facit mēta cū aſongia piſtata ⁊ ſuppoſita: ⁊ lac facit: ⁊
generat. Itē oua teſtudinis cū oleo ro. cimino: ⁊ melle
diſtēperata ⁊ farina fabarū ēpl̄ata multū ualent. Hec ꝓ
uocant lac. ſ. lactuca nouella agnus caſtus: raffan⁹ ani
ſum aqua caſei ueteris cocti: eruca coquinata : ⁊ feni-
culi: ⁊ brodiū eorū bibitū: anetū: ordeū: fabe grana: ul
mi: cicer: mel: crocus: brodia piguia gallinaruꝫ ⁊ ſtur
norū cū uitell̄ ouorū ⁊ carniū caſtratarū: brodiū cau-
liū ⁊ cicerū. Et ut in generalibus loquar oīa cibaria ⁊
ſpāliter cali. ⁊ humida humorē generātia ſumpta aug
mētant lac. Stercus ouiū: ⁊ follia porrorū cōtrita cū
mēta: fece aceti: mica panis: ⁊ ſuco apii. hec oīa ſimul
mixta ⁊ emplaſtrata tollunt duritiem mamillarū ⁊ lac
reſoluūt. Qō ſi forſā p̄dicta mamillarū duritieſ
iā ī tātū fuerit idurata ꝙ reſolui non poſſit ⁊ iō ad apā
conuertatur: tunc videas qs humor fuerit in cā. nam
ſi gutta lactis: que ex mamilla trahitur fuerit alba ul̄ li
uida. tunc humores ī cā eē cognoſcas frigidos. Si vō
citrina fuerit vel rubea. tūc hūores calidos in cauſa eē
nō dubitabis: quos primo mūdificabis. deide cū ma
turatiuis iſiſtes. ⁊ facta ſanie ⁊ mūdificata tūc ultimo
conſolidatiuis vtendū eſt.

Additio. nota ꝙ menta mamillis empl̄ata
a lac prouocat. nigela cū aceto diſtēperata
et ſupra mamillas dolentes empl̄ata : et
poſtea cum remouetur ab ea ſi ex aqua de
coc. camomill̄ fomentetur tollit dolorē mamillarū ꝓ
pter lac coagulatum in ipſis factum. Itē ī dolor̄ ⁊ tu-
more mamillarum folia enule parum cōtuſa ſupponā
tur. Itē faria fabarū cum uitello oui ⁊ melle mixta do-
lorē ⁊ tumorē tollit. Idē facit marubiū al. cū aſongia
ueteri piſtātū ⁊ emplaſtratum. Itē ſtercus colūbinū cū
melle et cera reſolutū dolorē et inflationē tollit.

¶ Capitulū. xiii. de morſu canis rabidi.

Cū qꝛ ī initio huius tertii li. de morſu aīali
c um uenenoſorum tractare ꝓmiſi vna cū
paſ. mulierū. ⁊ iō ad intentū ueniēs đ mor
ſu canis rabidi tractare incipio . Rabi-
es itaqꝫ plerūqꝫ accidit canibus: aut natu
rali cōplexione eorū que declināt ad ml̄iā malam frau
dulentā ⁊ uenenoſam. aut cū calor naturalis nimis itē
ſus adurit hūorem ei⁹ ⁊ ſic fit rabioſus ī eſtate aūt fri
gus cōgelat ſanguinē ei⁹ ut ī yeme tūc accidit rabies
Fit ēt rabies canis ex ſāguine corporū īfectoꝝ quādo
comedit carnes cadauerū: ⁊ bibit ex aqs putridis cuꝫ
quib⁹ impletur ml̄ia putrida qua fit rabies. Rabid⁹
itaqꝫ canis cognoſcitur ꝑ hec ſigna qꝛ aquā fugit: ⁊
quādo aque obuiat eā fugit: ⁊ timet valde. os ut pluri-
mū tenet aptū: ⁊ lingua ei⁹ extra pēdet: ſaliua multum:
ſpumoſa quandoqꝫ de ore ei⁹ fluit vadit quaſi ebrius:
oculi eius imerſi ⁊ rubicūdi. auricule eius ſūt ſuſpen-
ſe. caudam inter coxas portat. vocem nullam aut rau
cam emittit domeſticos ſuos libenter mordet: ⁊ etiam
interficit ſi poteſt. ⁊ omnes fere canes qui vident eum
latrant eum timentes hec omnia ſunt ſigna malitie do
minātis in ipſo cane rabido ⁊ īficiētis ipſū. Et fiūt vt
plurimū canes rabidi ī vere ⁊ autūno ⁊ ſine ueris ⁊ ye
mis ⁊ eſtate adueniēte ꝑncipio p̄dcōrū tēporuꝫ ⁊ quū
qs dicit ſe morſū a cane rabido eſſe vtrū fuerit canis
rabidus uel ne per hoc ſignum cognoſcere poteris: pi
ſtetur nux bona: ⁊ cū molica panis emplaſtretur ſupra
morſum canis. ⁊ per tres horas ibi ſtet deinde alicui
galline da uel gallo ad comedendum : ⁊ ſi canis fuerit
rabidus morietur gallina uel gallus infra ſpaciū uni⁹
diei ad plus. Si vero nō: nō. Aliud experimentum ad
idē fruſtrum panis intinctū ſanguine exeunte a plaga
morſus canis ꝓijciatur alijs canibus. Et ſi alij canes
refutauerit ⁊ nullus eorum uelit ipſum morſuꝫ come
dere nō dubites canē eſſe rabidum. Ex morſu itaqꝫ ca
nis rabidi talia accidūt ſinthomata. quibuſdam infra
duos dies aut quattuor. quibuſdam ītra tertiuꝫ men
ſem ⁊ nonū quibuſdam poſt annum ꝙ patiuntur vigi
lias ſomniāt teribilia ⁊ cogitationes corruptas: ⁊ diſ
poſiti fiunt ad iram ⁊ contingit rationem ipſoruꝫ per
turbari ⁊ permiſceri: ſtomachi grauedo: ciborum cor

ruptio ꝛ venter eoꝝ vltimo contrahit ad ſe. ꝛ ſpaſmant ꝛ rubet facies eorū ꝛ vox rauca efficitur ꝛ plorant. Et quandoqꝫ voluntant ſe ſup terrā: ꝛ timent mirabiliter aquā: vnde idrophobici dicūtur. Nā idros grece aqua latine. Fobis vero metus dicitur. quādoqꝫ etiam deſiderant aquā. deinde ꝓclamant ꝛ quādoqꝫ obuiat eis: quādoqꝫ abſorbēt ex ea quare ſtrāgulātur ꝛ moriūtur per eā. Et quādoqꝫ vt ait auicena latrāt ſicut canes: ꝛ quādoqꝫ mingūt pinguedinē in qua ſūt carnoſitates quaſi ſint aīalia: ꝛ quaſi ſint parui canes. ꝛ ſi huiuſmōi rabidus aliū hoiem ſanū momorderit: ſtatiꝫ efficit homo rabidus ille q morſus eſt. In principio itaqꝫ cū qs morſus fuerit a cane rabido ꝛ anteqꝫ terreat ab aqua curari poterit hoc mō. Intēdamus primo ad tenēduꝫ vulnꝰ dilatatū ꝛ aptū. ꝛ ſi nō fuerit āplū ꝛ aptū āplief ꝛ aperiat. ꝛ ſanguiſſuge ꝛ ventoſe etiā ſupra vulnꝰ cuꝫ ſcarificatione ponant ꝛ ſanguis inde extrahatur. ſic ꝙ nullomō ipm vulnus conſtringat ſeu conſolidet. niſi priꝰ trāſierit. xl. dies. Et ſi qs fatuus medicus ante diē cōſolidatiōis ꝯſolidauerit apiatur ꝛ dilatatū teneatur. humectet q̄tū fieri poterit cū apitiuis ſicut ſūt oppopo. nux ꝛ alea. ꝛ ſimilia. Medicina etiaꝫ cholere nigre purgatiua det ſm ꝙ in ca. de quartana dicemus. ꝛ in pluribus alijs locis ſupius diximus. Fiat etiā flebotomia ſi videt expedire. cibos accipiāt digeſtibiles ꝛ leues. ꝛ qꝛ pro diuerſis fantaſijs quas imaginātur timēt aquā ꝛ etiaꝫ corpora clara: per hoc infundat aqua per fiſtulā ori eoꝝ in qua pul. cācrorum fluuialiuꝫ combuſtorū ſit cōmixtus. pul. etiā cātaridarū. coagulū lepoꝝ tritum ꝛ cū melicrato datus coaguluꝫ catulorū canis ſucus gentiane pul. radicis eius cū melicrato datꝰ hec oia ſiue per ſe ſiue admixta miromodo valēt. Experimētum optimū ad morſuꝫ canis rabidi. cācros fluuiales in olla rudi pone ꝛ in furno calido cōſumi ꝑmittas donec per ſe teri poſſint: ꝛ caue ne multum cōburātur de qbus ℞. ptes. x. thuris parteꝫ. i. ꝛ da quotidie. ʒ. ij. in mane ꝛ ſero. ij. ꝭ. cū aqua frigida addita. ʒ. i. ꝭ. tyriace diateſſeron. prius tamen precedat vl'is purgatio corporis ꝛ bonū regimē i dieta. ꝛ appoſitō ſanguiſſugarū ꝛ ventoſarū cū ſcarificatiōe ſup locū ꝛ de medicinis q̄ extrahunt venenū ſi ſupra vulnus apponāt: ſunt ſicut oleum aut cepe: aut ſinap. aut eruca: aut naſturtiū: ruta ꝛ aſongia cū ſale piſtata ꝛ icorporata ꝛ ſuperpoſita miromō venenū extrahūt. Itē ſpica celtica cū ſale ꝛ galbano piſtata ꝛ incorporata ꝛ ſuppoſita miromō venenū extrahūt. Itē auelane cū ſale ꝛ cepe trite ꝛ ſuperpoſite oē venenū attrahūt. Itē lapis viridis a mēbris venenū extrahit miromō. Empl'm optimuꝫ ad idem. ℞. oppopo. galbani ana lib. iij. picis lib. i. aceti lib. i. ꝭ. oia īſimul liquefiāt ꝛ bul'. ꝛ empl'ꝫ ex ꝑdcis ſupra morſuꝫ apponat quoniā eſt mirabile. valet quoqꝫ cōtra venenū radix diptami: ꝛ dragōtee: calamentū bacce lauri ari. lon. ꝛ ro. cardus benedictus. hec oia ſeu quodlibꝫ eoꝝ per ſe vꝫ ſiue ſumpta per os ſiue empl'ata. Alea āt piſtata ꝛ radix taſſi barbaſſi pul. etiā oſſiū vituli icenſorū cū melle cōmixtis. valēt etiā hec oia contra morſuꝫ hominis i hoie. Itē ciclamē ꝛ aſſa fetida ſuppoſita iuuāt ꝛ attrahūt venenū. Medicina dilatās vulnꝰ ſi clauſuꝫ fuerit: ē iſta ℞. ſal' cōis. ʒ. iij. ſal' ar. ʒ. iiij. calcadiſ. ʒ. .i. vitrioli. ʒ. viij. ſquille aſſe. ʒ. i. ꝭ. rute. ʒ. v. coral'. ʒ. xi. eris vſti. ʒ. v. flor. eris. ʒ. iiij. praſij. ʒ. iij. Euacua cū flebotomia: cartartico ꝛ cliſterijs ſm ꝙ tibi videbitur expedire: ꝛ totum ſtudiū tuū ſit in tenēdo vulnus apertū quouſqꝫ adm nꝰ trāſierit dies. xl. vt dixi. Itē nota ꝙ ſi epar canis rabidi ſupra vulnus ponat ꝛ detur pa. ad comedendū ſupra carbones ardētes aſſatum neſciente ipſo eſt mirabile ꝛ probatum ad hoc. Item caro piſcium ſallita cū aleis cocta ꝛ poſita multū valet. Itē cinis vitis nitrum ſal ꝛ mēta cū aceto ꝛ vrina pueri virginis empl'ata multum vꝫ. probatū eſt. Item trite formice flos eris ſpuma maris adeps vituli ꝛ anſeris et oleū de alchitrā confecte inſimul empl'ent. Iteꝫ radix feniculi volubil' ꝛ baurach empl'ata mirabilē habēt effectum in extrahēdo venenum.

¶ Cpl'm. xiiij. de morſu rutelle ꝛ aranearum.

Sicut dicit Auicēa i ſexta fen. ſui libri quarti: rutella ē quoddā aīal ſiſe aranee. Et ē venatrix muſcarū. ꝛ dicit ꝙ. xij. ſūt ſpēs rutellarū. primo igitur cum quis a rutella ſe eſſe morſum fatetur. tandiu in aqua calida permittatur eē donec dolor quieſcere videatur: quia aliquādo dum ē in aqua ceſſat dolor ꝛ poſtea redit. deīde epithimet locus cū aqua vbi multū ſalis ſit diſſolutū ꝛ corpus plurimū calefiat. ꝛ die primo ꝛ ſequenti ſudare facias pa. deinde hoc empl'm ſupra locuꝫ predicti morſus appone. ℞. cineris facti de ligno ficus: calcis ꝛ farine ordei ana. terant ꝛ cū aqua ſalſa confice: ꝛ empl'entur prius tamē detur in potu cuꝫ vino ſe. nigelle. ꝛ diptami ana .ʒ. i. Item detur in potu tyriaca magna vel tyriaca diateſſerō. vel hec tyriaca ad morſuꝫ rutelle ꝛ aranearū expta. ℞. nigelle. ʒ. x. dauci cimini ana. ʒ. v. ſe. iuniperi nucis cipreſſi ana. ʒ. iij. ſpice indice baccaruꝫ lauri ari. ro. carpobalſami: cinamomi ſe. arnogloſe ſemi. apij oium ana. ʒ. ij. confice cū melle ꝛ detur cum vino veteri ad quātitatē nucis. Alia tyriaca bona ad ideꝫ ꝛ etiā ad morſum ſerpētū. ℞. ꝑdell'. al. ari. ro. radicis lilij celeſtis ſpice celtice: piretri: diptami: dauci el. hi nigri: cimi: affodili: gētiane: ſe. nigelle: ſe. citri. foliorum rute carpobal. ciamo. balau. boli: coaguli leporis. cācroruꝫ fluuialium aduſtorum: ſtoracis calamite: tur'. ſe. papauer. ana. ʒ. ij. terātur ꝛ confice oia cū vino veteri ꝛ melle ꝛ fiant trociſci quoꝝ quilibet ſit ponderis. ʒ. i. detur cum vino odorifero veteri. Ad morſum itaqꝫ aranearuꝫ ꝯferūt oia predicta: ꝛ ſudare i bal. ꝛ bibere multū ex vio forti ꝛ bono paulatī ꝛ paulatī venenū eos infrigidat ꝛ vinū calefacit ꝛ cōfert. Item ari. ciminū nigella: ꝛ ruta ſicca: cum vino data ad predicta miromodo valent. Item epithima ſuperpoſitum in morſu aranearum eſt optimū. vel iſtud ad utrunqꝫ morſuꝫ peroptimuꝫ. ℞. farine ordei radicis virge paſtoris. foliorum porroꝝ ari. ro. corticū granatorū. ana. terantur ꝛ cum aceto ꝛ vrīa hoīs addito pauco ſalis cōfice: ꝛ ſi addideris de cineribꝰ factis de lignis ficus ē optimū empl'm ad oēs huiuſmodi morſus ꝛc.

¶ Capl'm. xv. de morſu ſcorpionis ſtelionis ꝛ lacerte.

S Corpionū plꝫ ſunt genera. Nā qdā ſūt colore al. alij citrini: alij cinericij. ꝛ terādi ꝛ virides. Alij aurei hētes caudā nigrā: ꝛ vio ſi coloris ꝛ fumoſi ſicut dicit Aui. Cū itaqꝫ qs morſus fuerit a ſcorpione ꝛ locus morſus apātur apāte duro ꝛ rubeo. ꝛ ſeqtur ad huiōi morſuꝫ ſudor ꝛ tremor labij. ꝑmo ergo cumporet locus cū ſale ꝛ milio calis ꝛ ſilibus his ꝛ ponātur ſupra ipſuꝫ locū aſſa pirētrū cepe alcū cū ſale trita: auelane trite ꝛ ſuppoſite ꝛ na

pi barbari alca cum nucibus et vino mixta et ſuperpo ſita cepe ſquille et tiriace.ſ.G.et diateſſeron ⁊ ea que ē dicta i morſu rutelle.oīa hec cōmixta ⁊ emplāta valēt et cum vino ſumpta i potu.⁊ ſudare in balneo ē mirabilis iuuamēti ad hoc. Tiriaca bona ad morſuʒ ſcorpionis:ſtellionis:ſeu lacerte.℞.radicis caparis:coloquintide:abſinthij ari.lon.gētiane baccaꝝ lauri been citrini:vitis albe ana. cōfice cū melle ⁊ dentur ad modum nucis cū vino. Alia tiriaca ad idem ℞.ſe. rute campeſtris.cimī:aleoꝝ nucis ⁊ auelanarū ana.ʒ.i. folioꝝ rute ſiccorū.ʒ.i.ſ.mirre thuris ana.ʒ. quartā. caſtorei pipe. al.opij.ana.ʒ.iij.oppopo.galbāi.ʒ.ſ.oīa confice cū melle:et def ex eo ad quātitatē groſſe fabe cū vino ꝑdicto. Epithietur etiā loc⁹ epithiatib⁹ ſuperi⁹ dictis. Radix etiā coloqntide cū ſale trita: et epithiata miromō valet. Aliud ad idem.℞.agar. radicis affodilloꝝ ⁊ fructuū ei⁹ baccarū lauri folioꝝ et ſe.raffani ariſto.ro. piretri ana.terātur ⁊ cū faria ordei et ſuco rute cōmiſce et epithientur. Jtē furfur tritici cū fimo colūbino.⁊ ſanſuco ſicco et ſale et vrina mixtis et emplātis valde cōferūt.⁊ aqua decoctiōis camo.vrticarū ca.deſuper embrocata mirabil' ē effect⁹. Qd̄ ſi ſtelliō nel lacerta momorderit:fiāt oīa predicta remedia: qꝛ que valent ad morſum ſcorpiōis ⁊ rutele in hac cā ſimili modo cōpetunt.⁊ ſi dentes dictoꝝ aīalium in carne remāſerit faciendo dolorē ⁊ pruritū extrahātur cū ſeta: uel ſi ſolū deſuper oleum ⁊ cineres poſueris extrahēt ea: poſtea dentur de tiriacis precedentibus ⁊ in morſu rutelle dictis ⁊ fiāt remedia ſupraſcripta. Additiōes ad morſum ſerpētium canis rabidi vipe ⁊ cuiuſcūqꝫ animalis uenenoſi probatū.da bibere coclear vnū ſuci radicis ebuli cum vino qnia infallibiliter oēm morſum venenoſum animalis venenoſi eijcit:⁊ etiam venenū ſumptuʒ per os. Ruta ēt data ſatis iuuat ꝑdictis ſed ebuli ſucus ſpecialiſſime valet. Si quis pūctus fuerit ab urticis ul' ſuco ſquille: ſūma cura eſt inungere loca leſa ex olo.expertus ſum hoc. Signa ſi qs morſus fuerit a ſerpēte venenoſo ſunt hec ꝙ dolet mirabiliter in loco illo cū pūctura.ꝙ dnegatur in eo vrina ⁊ ſterc⁹. Jtē ſcias ꝙ ſūt plures ſerpentes qui nō habent venenū. Et illi ſunt ꝓprie venenoſi: qui ſunt impetiginoſi ⁊ nigri ⁊ habent caudam ſubtilem ⁊ prope anū. ⁊ iſti habent venenum i capitib⁹ eoꝝ i quadā capſula :qd̄ bn̄ pōt tolli ꝑ ſciētē.

¶ Capitulum.xvi.de morſu ſimie ſeu cati canis domeſtici vel hominis.

D morſuʒ ſimie fiat ēplatio cuʒ ciner ⁊ aceto ⁊ melle aut cū amigd ⁊ ficubus ⁊ proprie imaturis. Jtem litargiriū cuʒ ſale. radix feniculi nigella ēt ⁊ mel cuʒ farina horobi mixta ⁊ ſuppoſita miromō ualent. Cuʒ vō cat⁹ momorderit accit qn̄qꝫ dolor vehemens ⁊ viriditas ſeu liuiditas loci. liniātur itaqꝫ loca leſa cū emplō d cepe ſcd̄ trito.⁊ calamētuʒ cāpeſtre ēplatū ⁊ comeſtū ēt ē mirabile Nigella ēt ⁊ ſiſamus emplāta valēt. Cuʒ vero mulier uel hō: hoiem momorderit.ponaf ſupra morſuʒ cepe ⁊ ſal multū ꝑ diē ⁊ nocteʒ.deinde iungātur cū unguēſcd̄ ex adipe cera olo ⁊ galbāo. Jtem cinis cōfect⁹ cuʒ cepe trito ſale ⁊ melle. Jtē ſal tritū cū melle ⁊ cinere radicū cauliū cōbuſtoꝝ:aut radix feniculi cū melle ⁊ farina fabarū ⁊ cera cōmixta et ēplo ex eis ſcd̄ ⁊ ſuppōito miromō valēt. Jtē thus cū vino oleo ⁊ melle ⁊ pul. oſſium vituloꝝ cōbuſtorū cōmixtis ⁊ ſuppoſitis mirabilis ſunt iuuamēti. Morſus vero canis domeſtici curatur ſuperponēdo clarū oui cū pilis eiuſdeʒ canis q̄ momorderit:uel pilis alteri⁹canis minutiſſime tritis: ⁊ ſupra platulā d ſtupa poſitis ⁊ ſupra uulnus poſitis. Et ea que dcā ſunt i curōne morſus hois in hoc caſu valēt. Jtē arnogloſa: ſal: folia cucūeris ⁊ citruli: ⁊ farina horobi cum melle oīa mixta ⁊ ſuperpoſita valent. Jtem ſi timeatur de rabie canis teneatur vulnus apertum lauetur cum aceto: ⁊ ex aceto ⁊ nitro emplētur ꝑ tres dies aut.iiij. Et ad cetera remedia in ca.de morſu canis rabidi dicta ſi fuerit neceſſe recurrēdū ē.

¶ Ca.xvij.de morſu apum ⁊ ueſparum.

Eſpe quādoqꝫ ⁊ apes mordicāt ſʒ vehemētius incēdit ⁊ adurit morſus veſparum q̄ꝫ morſus apū. Accidit.n. quādoqꝫ ex morſu veſparū dolor ⁊ rubedo ⁊ iflatio loci.⁊ ſūt veſpe quedā magne habentes capita nigra aculeos plures ⁊ morſus iparū eſt peſſimus. Jn puarum ēt morſu qn̄qꝫ fit tumor magnus: ⁊ accnt veſice ⁊ aggrauaf lingua raliū. Cura itaqꝫ huiuſmōi morſuū talis eſt. ꝙ deſuper vnguanf ⁊ ēpſentur loca leſa ex reb⁹ fris ⁊ ſucis friaꝝ herbarū. Suc⁹ malue biſmalue ſolatri vermicularis cibalarie citruli cucu.cucur. ⁊ ſilia.vl'aceto ⁊ oleo vio.uel ro. ⁊ albu.oui imixtis ⁊ ſup illinita miromodo valēt. Jtē de ſedātib⁹ dolorē expertū.mittaf mēbrū morſuʒ in aqua ca.fortiter hora vna deinde extrahatur et mittatur ſubito in aquā ſalſā uel ſalmētinā factaʒ cum aceto mixtā.deinde liniant loca leſa cū muſcis piſtatis. qꝛ mirabiliter valēt. Jtē ſterc⁹ vacinū cū aceto. Jtem panis īfuſus i aceto:ul' luto mixtus vl' miſcus cū terra peſſali ⁊ inuolut⁹ miromō valet.itē apiū ſe.iuſqami lēticule aque cū aceto ⁊ terra ſuppoſita miromō valēt. ad vltimū ſi liniant loca cū lacte fic⁹ cū ſale ⁊ aceto ⁊ cantaridibus mixtis ſimul faciunt loca veſicari. et exibit ab eis aqua clara in qua ſtabit malia illi⁹ venēi:q̄ imiſſa ē ꝑ ueſpas ul' apes i mēbro aliquo corpis hūani. Eodē mō curētur qui morſi fuerint ab apib⁹. Jtē vtantur iſtis ſirupis fris ſicut vio.ro.nenuſa.⁊ ſiſibus. ⁊ dieta fria ⁊ hūida iūgaf eis. Si cuʒ ſuco mal.aceto cōmixto qs ſe inungat:nō hebit morſuʒ veſparū nec apū. Sil' e opaf ſi inūgaf ex eodē ſuco vl' ſuco altee cū olo mixto. itē effugātur apes ⁊ veſpe ſi ſuffuigenf cū ſulfure viuo uel auripigmēto:⁊ cura formicarū volātium:⁊ aīalium ſibi ſimiliū quū mordēt eſt ſimilis morſui veſparū ſecūdum Auice.in lib.iiij. fen.ſexta.

¶ Capl'm.xviij.de morſu ſerpētis vipe ⁊ ſiſium.

Uod ſi ſerpēs vel vipa ſeu aliqd̄ ſil'e animal venenoſū quēqꝫ momorderit ligef cū faſcia fortiter uel cū forti corregia prope locū morſiōis. poſtea fiat hoc ſecūdū ma.meū probatū. Accipiaf caput lacerte viridis uel illi⁹ aīalis qd̄ momorderit uel ſil'e'ul' caput cuiuſcūqꝫ alteri⁹ aīalis uenenoſi ⁊ piſtef fortiter ⁊ epithietur ſupra locū morſionis. attrahit.n.venenū.⁊ ſic fit attractio a ſili.iteʒ ſanguiſſuge uel vētoſe cū ſcarificatiōe ſupra locū appoſite miromodo iuuāt.itē apponere ſupra loca medi. ueſſicantes ⁊ excoriātes ſicut ſūt cātarides ſinap.⁊ huiuſmodi valet mirabil'r.ex hoc.n. veſſicabif loc⁹.vltimū vō remediū eſt ꝙ abſcīdaf mēbrū uenenatū vl' cauterizetur cū ferro cādenti ul' oleo ⁊ pice liqda caliſſimis: ⁊ nō ꝑmittaf aliquo mō vuln⁹ cōſolidari.niſi pus vuln⁹ fuerit a ueneno mūdificatū et quaſi amiſſum abſcindaf.

Et ſi hoc nõ ſit vlteri⁹ pſit inſici mẽbra: ⁊ totũ corpus in periculo mortis ſubeſt. quãdoq; venenũ forte petit cor. ⁊ ſic ſubito interficit pa. item detur tiriaca magna vel metridatũ vel diateſſeron ⁊ huiuſmõi tiriace ſuper poſite ⁊ vinũ decoc. calamẽti ⁊ caſtorei. item muſtella ⁊ mus in domo hĩtans cocta cũ aceto ⁊ faba et emplãta mirõmõ iuuãt. Caro aũt vipere elixata comeſta alea cepe porri ſinap̃ raffanus ruta cepe ſqlle piſtatũ cũ aceto ⁊ emplãtũ iuuant. Coagl̃m ficcum cũ virga cerui aſſa comeſta et emplãta iuuant. Coagl̃m leporis cum vino decoc. diptami ⁊ gentiane datum uel cum ſuco rute: ſanſuci: ⁊ foliorũ malorũ ⁊ vino deſ q: mirõmõ valʒ. Empl̃ʒ ex calce ⁊ ſtercore caprio: uel ex teſtis aleorũ et cepe piſtatis ⁊ cũ ſuco porri ⁊ calamẽti ꝯfectis ⁊ emplãtis ualet. quoniã attrahit uenenũ mirõmõ. Additõ expimentũ ꝓbatum per magiſtrũ. h. anglicũ ad morſũ ſerpentis vel uipe: cum dicebatur ei talis homo ẽ morſus a ſerpente: ipſe faciebat ei deferri vnũ cietum aque benedicte uel alteri⁹ aque plenuʒ: ⁊ dicebat ſupra ipaʒ aquã trib⁹ vicibus. in nomĩe patris ⁊ filij ⁊ ſpũs ſancti amẽ. manay paracliti ſpũs ſancti. ſ. libera hunc famulũ tuum de ueneno ſerpẽtis. hoc dicto tribus vicibus dicebat hãc orationẽ. deus q beato Brandino cõfeſſori tuo mirabili potẽtia tua virtutẽ expellẽdi venenum cõtuliſti: da ſeruis tuis credẽtib⁹ ut qſqs morſu vipere occupat⁹ fuerit meritis et precibus beati brandani valeat liberari. p. d. n. i. x. ⁊c. et tunc deſ illa aqua ad bibẽdũ uel nũcio q prio portauit noua de eo. et ipe nunci⁹ vomet venenũ. ⁊ pa. liberabiſ qꝺ nõ laudo aliqb⁹. ſed q: in principio hui⁹ mei opis dixi me velle oĩa expimẽta pitorum medicorum ⁊ ſimplicũ aggregaſ viſus ſũ ⁊ hoc obſcenuʒ in mediũ adducere attamẽ quilibet debet iſta omnino euitare.

Capl̃m. xix. ad effugandũ aĩalia venenoſa ⁊ nociua.

Si quis aĩalia venenoſa effugare voluerit hẽat ſecũ rutam. Eſt enim tantũ abomĩabilis ruta vnicuiq; animali venenoſo: ꝙ ipſi⁹ odorem ſentiens ſtatim fugit. vnde vidi tẽporib⁹ meis ꝙ. M. meus hẽbat viridariũ in neapoli: ĩ quo tota die tot ſerpẽtes ⁊ aĩalia venenoſa apparebãt ꝙ ibi piculoſum erat eẽ. et ipe iuſſit ꝙ in plurib⁹ locis viridarij plãtareſ ruta quo facto quũ incepit vireſcere oĩa illa aĩalia venenoſa fugerũt ⁊ ñ vltra appuerũt. ut itaq; mures fugiãt de domo fiat hoc ſũigiũ a. M. meo probatum. ℞. realgar ſalis cõis corticum granatorum raꝺ. elbi nigri litargirij ſulfuſ corticum locuſte marine ana. teranſ oĩa ⁊ ſupra carbones ardẽtes aſpgantur. ⁊ fumigeſ domus: q: oẽs murẽs fugiẽt longe. ⁊ nõ redibunt ampli⁹ ad locũ vbi ſteterũt: et fugias ab huiuſmõi fumo q: malus ẽ valde. Aliud ad idẽ raſurã cornu cerui picem ⁊ atramentũ omnia inſimul puluerizata cum oleo confice et cum papiro uel aliquo ſimili inuoluãtur: et ſupra carbões ardentes ponantur et ſuffumigetur foramen domus. item realgar datum cũ caſeo uel pane tritum interficit mures. idem facit litargirium elebus niger ſe. iuſquiani radix caulis ſcamonea uel ſquama ferri crocus ⁊ cepe ſquille. Suffumigatio autem faciens fugere omnia animalia venenoſa hec eſt. ſuffumigenſ foramina in qb⁹ habitant ex galbano: ſerapio aſſa fetida. ⁊ ex cornu vngul̃ ⁊ pill̃ bouis equi: arietis capre. ⁊ ſimiliũ. item fum⁹ ligni granati: ⁊ corticis granati omia animalia venenoſa fugat. item aſpaltũ fumigatũ radix lilij aſſa apiũ: nigella: ſulfur. folia lauri ⁊ ſe. eius cornu cerui: ⁊ cornu capre: ſtorax iuſquiamus radix mãdragore: pilli capitis: calamẽtũ galbanũ: oppopõacũ. hec oĩa aĩalia venenoſa fugãt. Jtẽ ſi qs ſub lecto ſuo poſuerit ſiſimbriũ: rutã: ozimuʒ: calamentũ. folia lauri: agnũ caſtũ: ⁊ aſſãm nunq̃ʒ aliqꝺ aĩal venenoſum appropinquare nec ledere poterit ipſum. Sputũ ieiuni piectũ in os ſerpẽtis iterficit ipm. Jtẽ iterficit ſcorpionẽ. ⁊ raffan⁹ maſticat⁹ cũ tãgit eos. Suffumigatio educẽs ſcorpiones ℞. ſtoracis: arſenici: ad ipis ʒirbi oium ana. teranſ oia ⁊ diſſoluanſ cũ vino: ⁊ fiat fumigiũ ex eis ꝓpe foramẽ vbi ſtãt ſcorpiões. Jteʒ radix raffani ſupponaſ: vel ex ipſa radice fumigenſ foramina in qb⁹ ſunt ſcorpiões ⁊ educit eos ſine aliqua leſione pſone alicuius. ⁊ tũc iterficiãt eos cũ exierint. dcã fumigia ẽt ſerpẽtes fugãt ⁊ ſpãliter ſulfur: radix lilij: cornu cerui: ⁊ piretrũ ſuffumigata. Jtẽ ſi aſpgatur loc⁹ ĩ quo degũt huiuſmodi aĩalia venenoſa aqua decoc. ſinap̃ ĩ qua diſſolutũ fuerit armoniacũ fugiũt. Jtẽ ſi qs liniuerit man⁹ ſuas ſuco ſeu ſpolio dragontee nõ mordebit eũ vipa ſeu ſerpẽs ẽt ſi in manib⁹ ipſam tenuerit. Jtẽ ſi qs iungat man⁹ ſuas cuʒ cerebro leporis ſtorace aceto ⁊ oleo mixtis: nõ poterit ab aliq aĩali venenoſo mordi. Jtẽ radices affodilorꝫ pini recẽtis naſturcij: radicis cordumẽi: raꝺ. mandragore: carpobal. añ. ad ſpiſſitudinẽ hul̃. ⁊ ex eis mẽbra iunganſ. ⁊ nullũ aĩal venenoſum poterit nocere nec venenaſ. Muſce ĩterficiunſ: ſi fumigenſ cũ thuſ vel elbo nigro. Jtem ſi elebor⁹ niger pſuerizat⁹ vel arſenicũ mixtũ cũ lacte vl̃ melle: ⁊ p parietes ꝓijciaſ cũ muſce currunt ad ipm ⁊ fugũt ex eo ſtati moriũſ. Canes ẽt ⁊ leopdos iterficit elbus. Jtẽ amigdale amaſ comeſte iterficiũt vulpes. pulices iterficit abſinthiũ ⁊ amaruſca aſpſa p domũ ⁊ decoc. eorꝫ ⁊ colongtide fo. rubi ⁊ oleãder ⁊ odor caul̃ iterficit eos. Et ſi ponaſ ſanguis vel pinguedo vrſi in fouea vel ĩ ſartagĩe ſub lecto currũt pulices illuc: ⁊ necanſ ⁊ moriunſ ibidẽ. Jtẽ ſi linianſ camiſie vel brachale vel lintheamẽ ĩ aqua ĩ qua decoc. ſit abſinthiũ corp⁹ ꝯſeruat a pedicul̃ lendib⁹ ⁊ pulicib⁹ ⁊ ſil̃ib⁹. Et ſi puer ĩ dcã aqua ab ĩfantia plurib⁹ ebdomadis balneeſ: non timebit pulices nec aĩalia iam dcã pediculos ſeu lendines. debẽt aũt lauari ĩ ꝓdicta aqua abſinthiaca quolibet ſero p. iij. vel. iiij. mẽſes ⁊ nunq̃ʒ timebũt ꝺ morſu pulicũ ⁊ ſimilium predictorum.

Ca. xx. de his q venena ſumpſerunt in cibo vel potu: ⁊ de cautela circa venenum habenda.

Si quis in cibo vel potu venenum biberit ſtatim aquam calidam cum oleo ſiſamino vel communi vel cum vomitio nicolai vel patriarche mixtis bibat. ⁊ vomituʒ prouocet ſicut dictum eſt in ca. de uomitu prouocando. ⁊ ſi uomere non poſſet comedat cibaria multa ⁊ bibat lac multum cum decoc. urtice ⁊ butyro ⁊ nitatur prius ſi poſſit ad uomendum etiam bis uel ter ſi poſſit. Et ſi uenenum ad inferiora deſcenderit fiant cliſteria: ⁊ detur aliquod laxatiuuʒ qꝺ ipſum uenenum expellat. pillule de ſerapino optĩe ſunt ĩ hac cã. tiriaca magna Galieni uel diateſſeron mirõmõ ſunt expta ꝯtra uenenũ. Jtem tyriaca in morſu ſcorpionis uel rutele ualet. Tyriaca mirabil̃ que ſi detur in principio cum quis uenenatus fuerit: facit euomere uenenuʒ ℞. yreos terre ſigillate bacca. lauri ana. ʒ. i. terantur oia ⁊ cuʒ oleo cõi

cōfice.ꝺeꝛ quātū vna auelana. Itē ſterc⁹ galli cum ſuco praſij ꝺatū facit ſtati vomeꝛ venenū. Itē.ʒ.iii. galbani ꝛ.ʒ.i.mirꝛ in potu iuuāt ad vomēꝺū ipſū venenū. Tyriace.n.ꝺcē ſunt cōtrarie veneno.ꝛ non pmittūt ipſum ire ad coꝛ. Itē gnū iunipi tritū i potu ꝺatū miro mō venenū expellit. Aliud ad idē. ℞.carpobal.yſopi ſicce ſe.canapis:pipis al.ꝛ nigri ꝛ lon.acoꝛi.feniculi petro.aſſari ciminꝛ: ſileris mōtani:ꝛ rute caſtorei baccarū lauri ana.ʒ.v.ſe.iuſqāi ſpice ſqnāti aā.ʒ.iii.caſſie.ʒ.iiii.ꝯfice cū melle ꝛ ꝺetur ſicut faba groſſa. Cū ergo ſupuenerit ſincopis venenatis ꝛ vēter eoꝝ icipit tūeſcere ꝛ pmutaꝛ pupilla ſuoꝝ oc'loꝝ ꝛ occultaꝛ nigreꝺo pupille:uꝉ ſi rubeant oculi eoꝝ ꝛ caꝺat pulſus:ꝛ egreꝺiaꝛ lingua eoꝝ ꝛ ſuꝺēt ſuꝺoꝛ frio.tūc ſunt ſigna moꝛtalia.ꝛ i breui moꝛiūtur. Si vero venenat⁹ ſentit i corpe ſuo ſile moꝛꝺicationi ꝛ inciſioni:ꝛ pūctionē ꝛ coꝛroſionē. tūc certi ſum⁹ ꝙ venenū ē ꝺ gnē meꝺi.acutaꝝ caliꝺaꝝ ꝛ moꝛꝺicātiū ſicut ē arſenicū ꝛ argē.viuū cū ſputo extictū:ut ꝺic Aui. in libꝛo.iiii.fen ſexta ꝺe venenis. Et tūc lac.butyrū cruꝺuȝ aut coctū ſe.malue:lini ꝛ fenugreci ꝛ altee cū butyro ꝛ aꝺipe āſeris uel galline ꝛ ſiſa ꝺare ꝺebem⁹:que cōfrangūt acuitatē ꝛ moꝛꝺicatiōeȝ rerū venenoſarū ſumptarū i cibo uel potu. Aut ſentit venenat⁹ iflatiōeȝ maximā i coꝛe:ꝛ rubeꝺinē oculoꝝ ꝛ anguſtiā ſitim exuberātē.ꝛ tūc ſignificaꝛ venenū pp calitatē fuiſſe ſic ē euforb. ſcamo.coꝛſeni:cui⁹ malīa nō fuit repſſa p iꝺoneā ꝺcoc. ꝛce.ꝛ tūc ifrigiꝺem⁹ eū cū ſirupo nenufa.ro.ſirupo ꝺe ſanꝺal.aqua ro.ꝛ ſuco cucur.cū cāphoꝛa ꝛ cū ſirup ex herbis fris factis. Iteȝ lac vacinū ifrigiꝺatū ꝺe quo extractū fuerit butyrū pꝛius:ꝛ lactuce ꝛ ſiſa fria ꝺenꝛ. Et ſſtomiā ſi fuerit necaria ēt aꝺhibeam⁹:ꝛ loca ex fris herbis ſternamus.ꝛ aerē qualꝛcūqȝ poſſum⁹ aꝺ frigiditatē alterem⁹. Qꝺ ſi venenat⁹ ſtet ſtupiꝺus:ꝛ pꝛofūꝺiſſime ꝺoꝛmit:ꝛ ē frigiꝺ⁹ valꝺe:tūc ſignāt ꝙ venenū ē ꝺe genere narcoticoꝝ.ſicut eſt opiū:māꝺragora ꝛ ſiſa in multa quātitate exhibita.ꝛ tūc ꝺam⁹ tyriacā metriꝺatū aſſā fetiꝺā:ꝛ alea trita cū vino puro ꝺata ꝓſunt.oꝺoꝛēt ēt muſcū ꝛ ſiſa ꝛ ex reb⁹ caliꝺis fumigenꝛ veſtes eoꝝ. Quiꝺā nobiles ꝛ barōes quāꝺo comeꝺūt tenēt ſup mēſaȝ cornu ſerpētis uꝉ liguā ipſi⁹ i vaſe ſupra vnū panē.ꝛ ꝺicitur ꝙ ſi venenum coram eo poꝛtaretur aliqꝺ ſupra menſam ſtatim illuꝺ incipit ſuꝺare. Qui venenum timent habeant ſemper ſiꝺelem famulum et ſemper ſibi creꝺentiam faciant fieri: ꝛ caueant a cibis in ſalſeꝺine ꝛ acetoſitate aut acuitate aut ꝺulceꝺine ꝺn̄antibus:aut nimium reꝺolentibus. Ipſi.n.qui volunt ꝺare venena i huiuſmoꝺi cibis ponunt ea.vnꝺe caueant ſibi ab his in fame ꝛ ſiti uehementi. Si quis ante comeſtionem uꝉ poſt ſumat.v.uel.vi.cimas rute ꝛ cuȝ vna nuce comeꝺat nō poterit a veneno leꝺi. Aliuꝺ aꝺ iꝺem. ℞.rute cimas.vij.ſalis.ʒ.ſ.ficus ſiccas.v.boli ar.ʒ.iii. hec omnia terātur ꝛ cum vino ſumantur in potu quoniam venenū coꝛpus leꝺere nō poterit. Itē caueāt ſibi oēs a potiōe vini i quo fuerit animal venenoſū:ſicut lacerta ſerpens ꝛ huiuſmoꝺi necata animalia.nam miromoꝺo libenter bibunt vinum.ꝛ quanꝺoqȝ caꝺunt in ipſo ꝛ ibiꝺem moꝛiuntur.ꝛ quanꝺoqȝ in ipſo vino inebriantur ꝛ uomunt in eo.vnꝺe ex tali vino periculoſum eſt bibere.ꝛ propterea cum muſtum in vaſe ponitur opillari ꝺebet. ſic ꝙ non remaneat niſi quoꝺꝺam foꝛamen in cotone.in quo foꝛſan digitus poſſit intrare ne fumoſitas ab ipſo vino pꝛoceꝺens per ipſum foꝛamē poſſit euaporare.ꝛ foramē ita ſtrictum ꝙ p ipm aliqꝺ aial venenoſum intrare nō poſſit. Cū vo ipſum muſtuȝ bulierit ꝛ clarificatum fuerit:ꝺebet opillari totaliter qꝛ tūc reſpiratione non inꝺiget.

Ca.xxi.ꝺe fiſtulis cancris lupo ꝛ ſimilibus.

Fiſtula fit qñqȝ ab humoꝛib⁹ coꝛruptis ꝛ in iterioꝛib⁹ trāſmiſſis aꝺ aliqꝺ mēbꝝ ipꝫ coꝛrumpētib⁹.qñqȝ ab exterioꝛib⁹ ſicut apāte male curato:ꝛ ꝺiſcuſſo ꝛ vulneꝛ male ſanato.ꝛ ꝺꝛ fiſtula p ſilitudinē.qꝛ ſicut fiſtula a pte ſupioꝛi hꝫ foꝛamē anguſtū:ꝛ a pte iferioꝛi i latū extenꝺiꝛ.ita fiſtula ut plurimū os hꝫ ſtrictū ꝛ i profunꝺitate recōꝺiꝛ in latū. Si itaqȝ fuerit fiſtula in loco carnoſo:vbi tenta poſſit appōi aꝺ foꝛamis elōgationē.pꝛio itēꝺam⁹ i ponenꝺo i ea tētā factā ꝺ raꝺice laureole ſicce uel mali terre ſic.raꝺi.gētiane ſerpētarie uel brionie ſiccaꝝ uel cuȝ meꝺulla ſambuci uel cū tēta panilea:uel cū tenta ꝺe canabo itincta i ſuco linarie apto oꝛe fiſtule bene abluaꝛ fiſtula cuȝ vino ꝛ melle aā.ſiꝉ mixtis.ꝛ hoc fiat ter vel quater i ꝺie. Tertio ꝺie balneeꝛ cū vrina patientis vel uria.pueri vgīs ꝛ cū ſuco linarie aā.ſiꝉ mixtis ꝛ hoc fiat ter uel quater i ꝺie cū tētis optie abſtergaꝛ ꝛ tenta uſqȝ aꝺ ꝓfunꝺuȝ fiſtule mittaꝛ vncta unguento viriꝺi cui ſupaſpgaꝛ pul.ꝺe ſale cōbuſto ꝛ viriꝺ eris facto.ꝛ hoc fiat p ſeptē ꝺies.ꝺemū ex hoc alio unguēto ungaꝛ tenta:ꝛ i ea ponaꝛ ſuc⁹ titimali maioꝛis:ꝛ aſongia porci uetuſta liquefcā iſiꝉ buꝉ.ꝛ in eis apponaꝛ viriꝺ.eris ʒ.i.ſalgeme.ʒ.ſ. coparoſe.ʒ.i.ꝺeiꝺe fiat tenta ꝺe ſtupa canabia:ꝛ hūecteꝛ caput tēte cū ſaliua hoīs ieiuni.ꝺeinꝺe iungaꝛ hoc vnguēto:ꝛ imittaꝛ i fiſtula:ꝛ ſup os fiſtule apponaꝛ empꝉm factū ꝺe melle oleo ꝛ ſuco apij ꝛ farina tritici.ꝛ ſic p ꝺiē ꝛ noctē maneat ꝛ i quolȝ ꝺie tēta pꝺcā:ꝛ empꝉm pꝺictū ſup eā ponaꝛ ſemp ꝺonec fiſtula mortificeꝛ. Et ſcias ꝙ quouſqȝ ſanies ꝛ vir⁹ ab ea exit aquoſum ꝛ ſubruſum viuit. Et qñqȝ exit iꝺe ſanies moꝺica ꝛ alba ꝛ globoſa ꝛ magis ſpiſſa:ꝛ cum labia ulceꝝ rubere icipiūt.tūc iā ſcias fiſtulā eē mortificatā. ꝛ tūc tētā itinge i vnguento fcō ꝺ aluie ꝺ pluma uꝉ ȝucarino litargirio attramēto ꝛ melle ꝺiſpūato iſiꝉ i moꝺuȝ vnguēti ꝓfectis:uꝉ ſolū fiſtula iungaꝛ melle ꝛ ſol⁹ pul.aluis ꝺe pluma ſupponaꝛ. Et aꝺ iꝺucenꝺū cicatriȝationē carni quū tibi vꝛ expeꝺire vnge labia vulnerū cū vnguēto citrino uel vnguento fuſco. Qꝺ ſi fiſtula fuerit in loco oſſuoſo:vel neruoſo: vbi tēta poni nō poſſit.fiat tale colliriū. ℞.ſucū celiꝺonie ꝛ parū vini albi aꝺmiſce ꝛ parū ſuci apij ꝛ mellis ru.ꝺiſpumati: poſtea aloe epaticū alumē ꝺe pluma ꝛ mentā ana miſce:ꝛ moꝺicū viriꝺis eris:ꝛ moꝺicuȝ ſalgeme.ꝛ iſta ſubtiliter pul.ꝛ cum preꝺicto ſuco ꝛ liquoꝛibus miſce in moꝺum vnguenti ꝛ fiſtule inungantur prius lote cuȝ vrina vel aceto:ſeu liquoribus ſupraꝺictis. Iſtuꝺ qꝺē penetrat vſqȝ aꝺ pꝛofunꝺū raꝺicis fiſtule ēt ſi fuerit i oſſe ꝛ neruo mortificat potenter. Et ſi ponatur ꝺe pꝉre algar aꝺ quātitatē lentis vnius i eā mortificat ipſam ꝛ cancrum ꝛ lupum.etiam. Seꝺ quia eſt res nimis venenoſa ꝛ violenta: iꝺeo ꝺebet temperari hoc moꝺo. Caleſiat lamina ferrea erea uel cuprea: et ꝺum fuerit bene ignita ſuperaſpergatur realgar pulueriȝatum et in aceto forti extiguatur et ita fiat ter uel quater.uel ſi ſolum teratur et in aceto forti al.per noctem ſteterit ꝺeinꝺe ſoli ſicetur eius malitia et violentia reprimetur. Et quia quanꝺoqȝ non vult meꝺicus ꝙ pa. ſciat quiꝺ

ſit:ut videaſ ipaʒ dıuerſimode mutare ſi cū eo miſce-
as poſtea pul. aluis zuchari. vel de pluma. vel pul. hu-
iuſmōi pul. erit al. ſi mediā partem predictorum ibi ad
miſceas. Si rute deſiccate folia admiſceas erit viridis
colo. Et valet iſte pul. potiſſime mortificata fiſtula cā
cro ⁊ noli me tāgere. item fiſtula mortificata ſi īmitta
tur in ea ſucus celidonie: in quo diſſoluta ſit ſal gēme
viridis eris ana. ʒ. i. ſuci predicti et vini al. ana libr. ſ.
itē probatū ad fiſtulā impleatur olla limacijs ſine aqua
⁊ ponaſ cooperta ſupra ignē: et eleuabitur quedā ſpu
ma ſuper eas que colligatur et deſiccetur: quoniā eaʒ
mortificat probatum eſt. Sed ſi a limacijs aqua diſtil-
letur ꝑ alēbicū melius eſt. Quedam vetula curauit
quēdam: qui fiſtulam in oſſatam habuit hoc modo. tē-
tam tixit in melle ⁊ ſuco abſinthij et poſuit ī ea donec
ſaniē al. incepit emittere. deinde accepit florē cameleō
tis vnde ſit coagl'm et cōbuſſit ipſuʒ parū in bacili ſic
ꝙ puluerizari poſſit et de hoc pul. et aloe ana cum ten
ta īpoſuit quottidie donec curata fuit fiſtula. item co
rium buffonis ⁊ teſta teſtudinis ſicca et puluerizata:
vel etiam cōbuſta et pul. vel cinis ex eis factus fiſtule ī
miſſus ſanat eam prius mortificatam. Empl'm factum
ex linaria quinquenerua ebul'. melle et farina ſiliginis
ſuperpoſitum fiſtule ſanat eam prius mortificatam.
¶ Potio expta contra fiſtulam. ℞. pimpinelle abſinthij
acatie betonice: vtriuſqʒ plantaginis ana. ℳ. i. coquā
tur in quattuor libr. vini quouſqʒ redeat ad libr. ij. ⁊
additis tribus libr. mellis ſumat cietum vnum in ma
ne ⁊ alium in ſero de hac potione. Item de ſuco
betonice marubij agrimonie mileſolij rute et ſenatio
num ana. et de radicibus ipſorum fiat potio cum mel
le: uel ſaltem cum decoc. predictarum herbarū. deſic
cāt fiſtulam infra. x. dies ſi de hac potione ſumat infir-
mus quolʒ mane cietuʒ. i. Iteʒ ad fiſtulā. ℞. cauliū ru.
rub. tinctorū ſe. canabis aā. ℥. iiij. vini libr. iij. mell'. libr.
ij. buliāt oīa iſta ⁊ bibāt de iſto vino cietum. i. oī mane
⁊ ſemꝑ oīa predicta remaneāt ī vino donec fiſtula de-
ſiccetur: qꝛ pro certo in breui liberabitur. Iteʒ anācia
⁊ filipēdula multuʒ valent data. itē videatur ſi corpus
eſt plectoricū: ⁊ quis humor in eo peccat ſecundū ꝙ ꝑ
propria ſigna diſcernitur: ⁊ diuidatur ⁊ alteretur. poſt
ea cōpetenti catartico euacuetur ſecundum ꝙ in pluri
bus locis edoctus es. ⁊ ſi indiget minutione ſi in capi-
te de cephalica. ⁊ ſi in pectore uel circa de cardiaca. Si
circa umbilicum de epatica. ſi circa inferiora de ſaphe-
na. item pul. de ari. ro. ſi accipiatur ex ea vel in pillulis
formatus. ʒ. i. in mane ⁊ aliam in ſero. in breui tempo-
re fiſtulam deſiccat. item herba que dicitur gariofila
ta ⁊ cardꝰ bñdictꝰ ⁊ agrimoīa ī vīo cocta addito mell'.
⁊ ī potu data ⁊ ēt her. dcē pul. ī fiſtulā immiſſe ſanāt eā.
¶ Potō mirabilis ad fiſtulā ⁊ ēt oſſa fracta de vulne
ribꝰ ⁊ vlceribꝰ eijcit. ℞. potētile caul'. ru. fragarie abro-
tani. tanaceti ſumitatū et radicū lapatii acuti tormēti-
le rubee tīctorū plātagis vtriuſqʒ muſcate. gario. car-
di benedicti. ana. ℳ. i. ſe. feniculi apii aneſi petro. ana
℥. ſ. ſe. canabis parum triti libr. ſ. coquantur in. x. libr.
uini al. vſqʒ ad conſumptionem medietatis. ⁊ additis
libr. iii. mellis fiat apozima: et detur de eo quolʒ mane
et ſero cietus vnus qꝛ mirabilē habet efficaciā. Item ſi
uis probare ſi fiſtula vel vulnus ātiquū ſit curabilis. ℞
plātagis utriuſqʒ pedis colūbini calēdule ꝯſolide ma.
mileſolij primule ueris dācte: uiolarie: lapatij acuti aā

. ℳ. i. ſicca. et de hoc pul. da pa. mane meridie ⁊ ſero
quantum cum tribus digitis capeſ poteſt ſi ſtatiʒ euo
mit eum eſt incurabilis. Conſtantinꝰ in antido. Cinis
de capite canis cōbuſti fiſtulis uel cancro immiſſus ip-
ſum pro certo ſanat. Item lauetur fiſtula cum vino de
coc. anabule vel ſuco centauree ⁊ porri inſimul buli-
tis: ⁊ in fiſtulam imittatur. quia ſanat eā pro certo. Itē
ſolummodo ſucus pedis columbini iniectus in fiſtu-
lam ſanat. In potu datus ſimiliter mirabilem habet
effectuʒ. Item ſi fiſtula multa habeat foramina: ⁊ vnū
iniciauerit ⁊ non ſint recta foramina dicta ad hoc ut
medicamen intrare poſſit: ⁊ etiam ſi locus ſit tumidus
⁊ ſtrictus. Stercus caprinum ſiccum pulueriza ⁊ cuʒ
melle in modum emplaſtri miſce ⁊ ſuperpone: quoniā
tumorem ⁊ dolorem tollit ⁊ putrediñeʒ attrahit: ⁊ ner
uos confortat mirabiliter viciatos. expertum eſt. Iteʒ
ſucus taſſi barbati cum melle ana. coque: donec dictꝰ
ſucus ſit conſumptus ⁊ tunc adde de pul. pſidie ⁊ oſſi
um mirabolanorum citrinorum in modum emplaſtri
incorpora: ⁊ pone ſuper fiſtulam uel cancrum: quoni-
am mirabiliter iuuat. Item ſerpilium ⁊ arnogloſa tri-
ta cuʒ modico ſale ⁊ ſuperpoſita ſanant fiſtulam. Iteʒ
comburatur ſtercus humanum in teſta noua: deinde
addatur eis tertia pars ſui piperis puluerizati ſubtili-
ter: ⁊ de iſto pul. proijcias in fiſtulam ſeu in cancrum:
quia eum interficit pro certo. Item panem frementa-
tum per noctem vnam in forti lixiuio pone. deinde fi-
ſtule ſuperpone: quoniam attrahit de profundo putre-
dinem: ⁊ ſic ſanat fiſtulam ſecundum Gal. ⁊ yſaac. Itē
alius pul. mortificans fiſtulam. ℞. vitrioli arſenici ⁊
fimi humani ⁊ attramenti aā. incorporētur īſimul ⁊ cō
buranſ: ⁊ fiat puluis. eſt. n. ualde fortis in cauſa hac.
Item puluis de auripigmēto ſulfure ⁊ calce vina cum
ſapone gallico incorporatus: et tenta cum eis facta
⁊ in fiſtulam immiſſa in tribus vel in quattuor vici-
bus fiſtulam mortificat. item ſi fiſtula ſit in manu inter
fice murileguʒ in ſero ⁊ teneas illam manum vbi eſt fi-
ſtula per totam noctem in viſceribus dicti murilegi.
Et ſi fuerit alibi fiſtula ponatur ſupra per noctem mu-
rilegus ſciſſus. et hoc fiat per quattuor aut. ij. noctes
et de. iiij. aut. ij. murilegis et pro certo ſanabitur ſecū-
dum ꝙ dicit ¶ Petrus lucrator ⁊ dicit probatum eſſe.
item dicit ꝙ ſucus pimpinelle immiſſus fiſtule ⁊ her-
ba ipſa ſuper ligata ſanat fiſtulam. item pul. expertiſſi-
mus ad fiſtulam. ℞. ſtercorum galinarum milij ⁊ ſalis
communis ana. tere et combure in olla rudi omnia et
adde tertiam partem de radice uel corticibus pomi fel
lis terre ideſt coloquintide et aperi orificia cuʒ radice
yreos vel mali terre ſecundo ꝙ ſupraſcriptum eſt. et
dictum pul. inicias. Et quidam addunt predicto pul.
coſti tartari agarici agrimonie pimpinelle arnogloſe
viridis eris ana. et cuʒ melle conficiantur: et tente in-
ungantur et ponantur in fiſtulis: quoniam eas morti-
ficat: et oſſa fracta attrahit: et malam carneʒ corrodit.
item titimalus cum ſua radice in furno ſiccatus ⁊ pul
uerizatus. et pul. eius fiſtule immiſſus eam pro certo
mortificat ſicut dicit Gal. idem facit ſal alchali immiſ
ſum. ⁊ pul. marmoris: qui videtur eſſe ſal: ⁊ dicitur pe
tro ſal: immiſſus idem facit. Item caput gruis oculi ⁊
venter ſiccentur aſſentur ⁊ pul. cum omnibus conten
tis in eis: quia fiſtulam cancrum ⁊ omnia vlcera ſanā.
Ga. ibidem. Item radix lapatij acuti quolibet die bis

Mortifica-
fiſtulaʒ &
cancrj. —

.ſ.mane ⁊ ſero bene raſa in fiſtulam pone per tot dies vſq̧ ad profundum fiſtule donec aqua nitroſa nō exeat: ſed putredo al. ⁊ ſpiſſa venire incipiat. ⁊ tunc ſcias fiſtulam mortuam eſſe: quam tunc cum carpia ⁊ unguento fuſco vel citrino curabis ſicut cetera vulnera. Galienus ibidem. Item gariofilata cum vino cocta ⁊ vinum illud bibitum: ⁊ herba ſupra fiſtulam quotidie empl'ata ſanat eam in breui ſecundum Albertum. ⁊ dicit expertum eſſe. Item agrimonia eodem modo facit ſicut dicunt predicti auctores. ⁊ ē mirabilis in omnibus fiſtulis vlceribus ⁊ cancris. Item fimus columbinus cum lacte caprino diſtemperatus datus putredinem vulnerum in viſceribus: ⁊ exterius poſitus miro modo ēt ſanat: ⁊ apoſtematibus ⁊ fiſtulis optimus eſt. Item pul. affodilorum fiſtulam ⁊ cancrum occidit. itē accipiaṫ buffo maior qui haberi poteſt: ⁊ eiectis interioribus totus impleaṫ ex radice laureole trita: ⁊ ſtercore galine ⁊ ſalle cum dialtea cōmixtis ⁊ ponatur in veru: ⁊ aſſetur in igne donec combuſtus ſit: ſic ꝙ cū omnibus predictis rebus pulueriȥari poſſit. ⁊ piguedo q̄ ab eo exierit colligatur: ⁊ de ea quandoq̧ modicum in fiſtula ⁊ de pul. omnium predictorum ponatur quoniam quidam ruſticus dixit mihi: ꝙ cum hoc puluere curabat omnes fiſtulas abundantes in aliqua parte corporis. Item pul. contra fiſtulam ⁊ cancrum periculoſum expertus. ℞ calcis viue auripigmenti: aluminis ȥuchari: tartari vini albi: ana. ℥. ij. terantur ⁊ in panno lineo ligentur: ⁊ per tres dies in fortiſſ. mo aceto iaceant. quarta vero die in igne comburantur in pignato nouo bene obturato: ⁊ pul. iſte vſui ſeruetur: qꝛ in duabus uel tribus vicibus cancrum uel fiſtulam mortificat pro certo: que mortificata curantur cum unguento fuſco: ⁊ ceteris adminiculis ſecūdum ꝙ cetera uulnera curantur. Et nota ꝙ omnia: que fiſtulam curant ⁊ mortificant: ſimiliter curant ⁊ mortificant cancrum ⁊ lupum ⁊ huiuſmodi ſimiles egritudines.

Additio ad remouenduȥ cicatricē ſeu quodcunq̧ ſignum remaneat poſt uulu' ul' apā.
a infundatur pecia lini i ſuco ſiſimbrij domeſtici: quod eſt ſimile mente bone: ⁊ ponatur ſupra cicatricem: ⁊ cum fuerit deſiccata iterum in ipſo ſuco infundatur: ⁊ ſuperponatur cicatrici: ⁊ fiat totiēs quouſq̧ tollatur cicatrix ⁊ omne ueſtigium eius: ⁊ caro ibi equetur ⁊ remāeat ſine ſigno ⁊ veſtigio aliquo. Item aqua vitis ſuper cicatricem poſita ſimili modo deſtruit eam. Quidam habens fiſtulam longo tempor̄ in pectore non reperiens apud medicos remediū uſus concilio cuiuſdā peregrini accepit qualibet die cū oleribus carnibus ⁊ ouis de herba dicta cauda equina et curat⁹ ē i breui. Unguētū qꝺ miſit rex Francie domino Gregorio pape quarto ualet ad fiſtulam cancrū ⁊ apāta ⁊ ad omnes durities. ℞. aſongie marmote cerui ⁊ porci maſculi cere virginee picis al. ⁊ turis maſculi ana pulueriȥari ⁊ cum aſongia liquefacta confice ⁊ colla per ſtamineam unguentum ⁊ utere. ⁊ loco aſongie marmote pōt poni aſongia taſſi gati ſilueſtris ⁊ domeſtici. Item aqua vite cum alumine ȥucharino in fiſtulam uel cancrum miſſa bis uel ter in die curat. ꝓbatum eſt. Quedam mulier habens fiſtulā in manu quotidie apponebat in ea ſucum celidonie ⁊ herbam tritā ſuper fiſtulaȥ bis in die ponebat ⁊ in breui curata fuit. Quidam ſumpſit omni mane corda quinq̧ ranarum aquaticarum in modum pillularum. ⁊ in breui curatus eſt de fiſtula ſupra ſtomacum: que aliquando curari non poterat. Quedam domina curabat omnes plagas hoc modo: ſucum pentafilo. bis in die ſuperponebat. deinde ipſam herbam tritam. ⁊ ſic in breui tempore curabat omnia vulnera ⁊ inciſiones in quocunq̧ loco corporis etiam cum fractura oſſis. Itē ad fiſtulam probatum. filiginem cuȥ ſuco porri diſtempera: ⁊ pone in ea bis uel ter in die quouſq̧ mortificeṫ: deinde fiat unguentum conſolidatiuum quod ualet ad conſolidandum omnes plagas. ex ſuco plātaginis ⁊ taſſi barbati ⁊ aſōgia veteri colofonia ⁊ cera ana. iſiſ' modicū bulitis. ⁊ i modū unguēti ꝯfice. Cancer ⁊ fiſtula curanṫ ſi ſepius abluanṫ cum aqua ſanguis diſtilata ⁊ ſuperaſperſa calce ſan. Item accipe ſucū apij herbe roberti niphe aquatice: laua fiſtulā ⁊ pone tentā de medula ſambuci. ⁊ applica empl'm. Ideȥ facit ſuc⁹ betonice iniectus ⁊ radix celidonie cū ro. ⁊ vino bulitis. ſi īde laueṫ loc⁹ curat. Itē ℞. agrimōie pīpinelle foliorū oliuaſtri cētauree maio. ſticados arabi. ſaluie piloſele utriuſq̧ ꝯſolide: arnogloſe: ſanamūꝺ rubee ma. caul. ru. pedis colūbi gallitrici abſinthij tanaceti ligue auis heder̄ treſtris fragarie bugloſe gētiāe betōice v̇bene añ. m. ſ. buł. i trib⁹ quaterōib⁹ vini q̊uſq̧ r̄dcāt ad q̄rtaronum. i. ſ. ⁊ i fiñ addaṫ mell'. ℥. viij. poſtea diſtilleṫ ad modū clareti. ⁊ ponaṫ i āphora ⁊ adminiſtreṫ ut ſupra.

Capitulum. xxij. de antrace ſeu carbūculo.

Icut dicit almanſor antrax ſeu carbuncul⁹ fit ex' ſanguine groſſo ⁊ corrupto: ⁊ negociatione ⁊ labor̄ poſt ſatietatē. ⁊ huiuſmōi q̄de apā aut ē rubeū aut citrinū aut viride: aut nigrū: ⁊ vnūquodq̧ ipſoꝝ ē mortale ꝓꝑ ipſi⁹ materiā ueneno ſaȥ. ⁊ hȥ ſuꝑ ſe virgulas citrinas nigras. uł ru. liuidas ⁊ virides: ⁊ videṫ egro ꝙ ibi habeat grauedinē: ſicut ſi plūbū pōderoſuȥ ibi haberet ⁊ ē ſuꝑ ipȥ ſicut lēticula nig̃. Aui. tamē dicit ꝙ rubeū ē ſalui⁹: deinde citrinum ⁊ ex eo quod declinat ad nigredinē nō euadit aliqs: ⁊ ē magis timoroſus quādo accidit i locis emūctorijs ꝓꝑ vicinitatem mēbrorum principalium. Et fortaſſē hoc modo. quoniam inducit maliciā ꝑ viā artariarum ad cor. ⁊ fit inde vomit⁹ ⁊ pulſus cordis ⁊ ſincoꝑ que oīa ſunt ſigna praua. Et cura huius egritudinis ē per flebotomiaȥ ⁊ ventoſas: ⁊ ſolutionē ventris cū mirabolanis citrinis ſene. ⁊ fumoterr̄: prunis iuiubis: ⁊ tamarindis ⁊ ſimilibus i potu ſepe ſumptis: ⁊ nō curet comeſtionē dulciuȥ neq̧ vinuȥ dulce ⁊ groſſum bibere: ⁊ cibaria multuȥ replentia comedere. Et denṫ ei omnia velociter cor confortātia cū ſtipticitate arōaticitate ſicut ſunt granata acetoſa ⁊ acetoſitas citri: ⁊ caro pullorū uel edorum cum agreſta: uel cū aceto forti cocta. ⁊ cōfert odoramētuȥ rerū redolentiū cū infrigidatiōe ſicut ro. camphora ⁊ huiuſmōi. Super locum aut nihil pōaṫ niſi qꝺ reſoluit maturat ⁊ rūpit. Et ex eis ē emplaſtrū de ſale ⁊ fermēto. aut ſolū frumentū maſticatū ieiuno ſtomaco: ⁊ ficus pingues cū ſinapi ⁊ oleo de lilio. uel terātur ficus ſicce aut vue paſſe cuȥ vitro oleo et ſale et ſupponāṫ. et vitrū ⁊ terbētia apit ⁊ ſaniē mūdificat. Qꝺ ſi p⁹ tardeṫ aptio: ꝑforeṫ cū aliq̄ iſtr̄o: ⁊ dū ſanies expulſa fuerit iponaṫ mel coctū ad tertiā ꝑtē et ſarcacola pulueriȥata añ. ⁊ fiat vnguētū qm̄ totū mūdificat ⁊ r̄mouet vir⁹. et p⁹ vnguēto fuſco et alijs carniū gñatiis vtaṫ. fr Teodoric⁹ i pncipio antracis curabat

ip̄ȝ hoc mō. vitellū oui crudū cū tātūdē ſalis pulueriſa
ti inſil' cōficiebat ⁊ ſuper antraceȝ pōebat quouſqȝ rū
patur ⁊ tota aquoſitas egrediat̄. deīde iſtō emplaſtruȝ
ſupponebat. ℞. ſuci apii mell' diſpumati ana farine ſi
liginis ⁊ tritici tātūdē. coquātur ad ſpiſſitudinē ⁊ ſup
pone. Qd̄ ſi fiat cordis ebullitio propter empl'a pre
dicta cōfortet̄ cor epithimando ſup ipm̄ ēpl'm ex aqua
ro. ſandal' al. ⁊ ru. coral' ⁊ huiuſmodi. Et detur ſucus
granatorū acetoſorū: zucarū ro. triaſandal. ſtomaticū
ro. ⁊ hmōi ⁊ abluatur locus cū aqua ca. Jtē fel porcinū
deſiccatū in furno ponatur tātū quātū tenet carbūcu
lus ſuper ipſuȝ ſi adheret apāti attrahit apā cū tota ra
dice ſua ⁊ curabitur eger. Jdē facit galbanū ſupra peci
am lini extēſū ⁊ ſuppoſitū antraci: ſi enim ē curabil' ad
heret ſtati ei. ⁊ nō pōt inde remoueri: donec radicē an
tracis attrahat. Et ſi nō fuerit curabilis tūc nō adheret
ei. ⁊ hoc experimēto vtebatur ſemper ma. meꝰ i ātrace.
Jtē cōſolida minor trita iter duos lapides: ⁊ ātraci ſu
perpoſita diuino miraculo ātracē cito deſtruit ⁊ morti
ficat Jdē facit ſcabioſa trita cū ſale ana. ⁊ ſuperpoſi
ta. Jtē pul. coriādri cū melle mixtꝰ: ⁊ ſup carbūculū
poſitꝰ ipſū deſtruit ⁊ ꝯſumit. probatū ē. Jtē da de ſuco
ſcabioſe ⁊ cōſolide minoris ana tritis ⁊ piſtatis quātuȝ
capit teſta vnꝰ oui i potu: vel ſucus vel puluis eiꝰ mul
tū valet cōtra ātracē ⁊ cōtra morſū aīaliū venenoſorū.
Jtē tāgere ſepe ātracē i die cū ſaphiro ⁊ tenere ſaphi
rū ſupra ſe cōfert antraci. Jtē apiū riſus pes colūbinꝰ:
⁊ naſturtiū trita ātracē curāt ſuperpoſita. Jdē facit
radix vel herba: que dicitur cauda equina ſup empl'ata
Jtē cardus benedictꝰ. abſinthiū. limacie: nuclei nucis
magne: ruta: frumētū maſticatū: mora terreſtris ul' ma
li caparꝰ. ana vel quodlibet p ſe cōfectū cū melle ⁊ felle
bouis ſuppoſita antraci cū apātibus quibuſcūqȝ uene
noſis cito ea maturat ⁊ rūpit ⁊ quēlibet tumorē corꝰ
diſſoluit. Jtē ſi uis ſcire vtrū pa. antracē debeat libera
ri an ne. ſi nō febricitat des ſibi modicū bōe tiriace cuȝ
vīo: ⁊ inunge antracē ex tyriaca bōa: ⁊ ſi tyriaca aduri
tur cito ſup ipſū ⁊ māeat ibi ⁊ nō meliorēt eger: ſignū
ē peſſimū mortis vl' lōgitudis nimie egritudis. Si vō
nō aduritur ibi ē ſignū ſalutis ⁊ ſpāliter ſi pa. i hoc ſen
tit alleuiationē. Jtē nō pmittas egrū dormire in prin
cipio uſqȝquo ſecurus ſis de ſalute ipiꝰ i oibꝰ. cū cibal'
⁊ hmōi fac ibi cōtiue fieri ꝑmōes: q: ſi dormiret mate
ria uenenoſa poſſet rapi ad cor ⁊ ſubito egrū iterficer̄.
Additō. i cura bubōis ꝓcedētibꝰ purgatōibꝰ
a ēpl'ȝ qd̄ an̄ collectionē reſoluit. ℞. radicis
yrigi ⁊ marini pul. coquāt̄ i aqua ⁊ cū aſō
gia porci fiat vnguētū qd̄ applicet̄ bis i die.
Unguētū reſoluēs apāta ⁊ ſedās doloreȝ. ℞. duo vitel
la ouorū vſqȝ ad durū ſub cīeribꝰ coctorū terbētine. ʒ.
.ſ. ol'i camo. uel cōis ul' ro. ʒ. ii. adipis galie. ʒ. i. ſā. dra.
.ʒ. ii. miſce. Sucꝰ ebuli uel ſābuci cū farina mixtꝰ ſoluit
tūorē apātū. pell' cūiculi cū butiro ſuppoſita botio vȝ.

¶ Explicit liber tertius.

¶ Jncipit quartus.

Tractaturi de febre: uidendum ē qd
ſit febris. Et ut ait Gal. ſuper anfo
riſmis. Febris nihil aliud eſt qȝ ca
lor naturalis in igneum mutatus.
Uel ſic ſecundum yſaac Febris eſt
calor naturalis curſū nature ſuper
grediens procedēs a corde: in arterias ſuoqȝ ledēs ef
fectu. Duplex n. i corporibus noſtris eſt calor natura
lis. vnus videlicet qui ab elementis innaſcitur que
noſtra corpora conſtituunt vt partes: ⁊ iſte calor dicit̄
potentialis. Alius vero eſt in noſtris corporibus ca
lor naturalis qui actualis ⁊ ſenſibilis nūcupatur ⁊ iſte
innaſcitur a ſpiritibus ⁊ humoribus in corpore exiſtē
tibus. Et quum iſte calor naturalis actualis diſtem
peratur a vitali ſpū fit fe. Fe. igitur aut fit ex principa
li vitio ſiue diſtemperantia ſpirituuȝ ⁊ dr̄ effimera. aut
principali diſtemperantia humorꝫ ⁊ dr̄ putrida. aut ex
principali vitio ſeu diſtēperantia mēbrorum ⁊ ethica
nuncupatur: de quibꝰ oībus prout melius potero tra
ctare propoſui. Hec. n. tria genera fe. cōparantur tri
bus q̄ ſunt in bal. aeri vȝ aque ⁊ parieti. Aer. n. balnei
calorem citius ſuſcipit ⁊ citius ſuſceptum deponit qȝ
aqua: ⁊ hec aſſil'atur effimere in qua ſpūs citius infla
mātur ⁊ velocius ⁊ citius curatur ſi medicꝰ fuerit ſol
licitus qȝ alie fe. ſicut inferius euidēter appebit. Aqua
vero bal. putride aſſil'atur: q̄ cū maiori difficultate ca
leſit qȝ aer ⁊ tardius īfrigidat̄. Similiter putrida cuȝ
maiori difficultate accidit ⁊ difficilius eſt eā curare qȝ
effimeraȝ. Parietes vō bal. ethice aſſil'antur: in qua
mēbra ꝯſumūtur. Nā paries ipſius balnei ē ſicut ethi
ca in qua mēbra ꝯſumuntur. Jdeo difficilius qȝ predi
cte curatur. Jn vnoquoqȝ genere febrium eſt ſciendū
ꝙ hec tria quandoqȝ diſtinguūtur ſiue diſtemperātur
ſ. ſpūs humor ⁊ mēbra ꝫ magis ⁊ minꝰ vt dicā īferiꝰ.

¶ Capitulum ſecunduȝ de effimera.

e Ffimera ſicut dictum eſt ſuperius ē fe. que
fit ex principali vitio ſeu diſtemperantia ſpi
rituum. ⁊ dicitur effime ⁊ ad ſimilitudineȝ
cuiuſdaȝ piſcis: qui effimeron dicitur: qui
in mari naſcitur ⁊ non viuit niſi per vnum diem: eodē
eniȝ die quo naſcitur moritur: ſimili modo Fe. effime
ra vix vltra vnum dieȝ extenditur. peccato vero medi
ci vel infirmi interueniente aut opillatio. 'poroꝝ mo
do ſi vſqȝ ad tertium vel quartum durauerit ⁊ per pe
riodos currere incipit in putridaȝ vel ethicaȝ conuer
titur. Fe. enim effimera non debet habere niſi vnum
periodum: nec cum rigore ſeu opillatione incipit.
corpus pa. cum tangitur non ſentitur multum ca. nec
pungens nec mordicans calor apparet. urina talium
non multum diſtemperatur in colore uel in ſubſtantia
a naturali diſpoſitione urine. Effimera aūt ē ſinthoma
alterius morbi aut bubonum: aut apoſtematum alioꝝ
calidoruȝ: aut eſt morbus per ſe. ⁊ hoc pluribus ꝺ cau
ſis: accidit aut ex nimio labore ca. aere ſeu fri. ira: triſti
cia: anguſtia ſollicitudine nimio ſtudio: aut propter ni
miam ſeſſionem in aqua frigida aut propter nimiam
moram in bal. vel ſi bal. ex mala aqua factuȝ fuerit. uel
ſi ex malis lignis uenenoſe qualitatis balneum fuerit
calefactum aut propter medicinam calidam ab impe
rito medico datam: aut propter ſuperfluam comeſtio
nem uel potionem uini fortis: uel propter nimium ie
iuniū: aut pp corizam ⁊ reumatiſmuȝ. Si igitur pp ſo
lis calorē ſupuenit alicui effimera pa. hȝ caput calidiꝰ
reliquo corpore: ⁊ facies feruet ⁊ rubet: ⁊ quāqȝ reuma
calidum per nares ⁊ pallatuȝ deſcendit. Si vō ex calo
re aeris fuerit: corpꝰ magis īcendit̄ qȝ caput: ſitim ma
gnam patiuntur: ⁊ deſiderium attrahendi aerem frigi
dū urina appet ſemp colorata plus ſolito ⁊ pulſus et

mutatur ⁊ poſt cibū grauius moleſtari ſolet: ⁊ ſi eger
ſudauerit alleuiatur. In hoc enim vt dixi differt effime
ra a putrida quia putrida in ſecunda afflictōne fortius
affligit q̄ȝ in prima: cum calor ſit acutior per putredi-
nis ebullitionem. In effimera autem non eſt ſic. quia vt
dixi non currit per periodos. Secunda autem acceſſio
effimere nullam infert moleſtiam: aut paruā. ⁊ raro tran
ſit ad aliā acceſſionē: niſi forte in putridam vel ethicam
muteť vt dixi. Cū ergo effimera fuerit propter calorē
ſoľ vel aerē calidū cureť hoc modo. i aqua buliāt mal.
vioľ. folia ſalicis ⁊ vitis roſe ⁊ huiuſmodi. ⁊ ex ipſa aq̄
fomentetur caput eius vt ſudet. poſtea manus ⁊ tim-
pora ⁊ pedes ex predicta aqua ca. lauentur ⁊ abſtergā-
tur bene cum pāno lineo. deinde inunganť oleo ro. vel
viol. cū agreſta ⁊ lacte mulieris. Itē agreſta ſuc⁹ cima-
rū rubi ⁊ oleū viol. ⁊ ro. inſimul miſce ⁊ in huiuſmodi
liquore pānus lineus infuſus tīporibus ⁊ fronti appli
ceť ſepe ⁊ ſepius. Itē ꝯſtituať eger i domo fria. ⁊ fene
ſtre ſint apte vt ventus frigidus poſſit libere intrare
⁊ ſi nō fuerit domus naturaliter fria: fiat hoc artificia-
liter vt ꝑ artē ſuppleam⁹ defectū nature. Ars. n. ſicut
dicit ariſto. imitať naturā īquātū poteſt. accipianť ita-
q̄ȝ. x. vel. xv. ſpōgie marine magne: ⁊ īfundanť i aceto.
⁊ ſuſpēdanť circūcirca lectū pa. aqua currēs naturaľr
vel artificiaľr diſtillans. vel ſaltē ante infirmū ꝯſtituā-
tur folia friarum arborum ⁊ herbe per domum aſper
gantur. ſicut ſunt cimbalarie vermicularis craſſule ſo
latri. frondiū cānarū pampini vitis ⁊ rami ſalicis: roſe
vioľ. ⁊ ſimilia. his artificioſe īfrigidabitur domus. Et
camphoram etiam odorent. ēt intrent bal. aque tepid̄:
⁊ ibi ſuauiter ⁊ molliter fricenť cum manu precipue in
locis articulorum. deinde ſuauiter cum pāno lineo abſter
gantur: ⁊ ex oleo ro. vel vioľ. inunganť. ⁊ hoc fiat bis
vel ter ſi fuerit opportunum. Sirupum ⁊ iulep: qui ſo
lum fiunt ex aqua ⁊ zucaro bibant. vel ſi nimium con
ſtipati fuerint ſirupum vioľ. bibant. ⁊ ſirupum ēt ro. ſi
non fuerint conſtipati plus debito. lactucas portula-
cas aſſas pruna damaſcena ſcario. cicorēā: cucur. aſſa-
tas: farinam ordei: amigdalas micam panis prius lotā
in aqua. v. vel ſex vicibus addito pauco zucaro. Simi
liter ſucum granatorum bibant cum aqua. poſſunt eti
am vinum ſubtiliſſimum optime limphatum bibere: ſi
ipſum appetunt: tamen in parua quantitate detur. tuti
us non dare q̄ȝ dare eſt. collocentur in loco molli ⁊
dormiant plus ſolito: ⁊ empľm ēt prouocatiuum ſom
ni: quod in ca. de freneſi dictū eſt fronti ⁊ timporibus
applicetur. Et ſi poſt hoc aliqđ veſtigiū laboris vel laſ
ſitudinis apparuerit: ad bal. iterū ducatur. ⁊ oīa predi
cta remedia fiant quouſq̄ȝ pa. libereť. Et ſi diſpoſitio
corporis pa. fuerit plectorica: ⁊ ſanguis valde abunda
uerit fac flebotomiā vene baſilice dextri brachij: ⁊ ſecū
dum virtutem egri ſanguinem extrahas: ne forte infir
mus in ſinocham incidat. ⁊ hoc dico viribus etate cō-
plexione ⁊ tempore permittentibus conſuetudine nō
contradicente. Et ſi colera nimium ſuperabundauerit
leuiter ⁊ ſuauiter educatur cū decoc. i capitulo đ dolo
re capitis ex colera facto dicta: ne eger in cauſon fe. in
cidat. deinde ſupraſcripto regimine regatur infirm⁹.
Et ſi febrē hmōi pa. ꝑ īteruualla fuerit nimis ꝯſtipati ſi
at eis cliſtere aliqđ lēitiuū vt ex mal. mercuriaľ. vioľ. ⁊
furfurib⁹ additis caſſiafi. oleo viol. zuca. viol. ⁊ ſilib⁹.
aquā ro. oleū viol. vel roſ. ⁊ acetū ſiſľ miſce: ⁊ pecia in
tali liquore īfuſa fronti ⁊ tīporibus pati. appliceť. hoc
n. mō curabiť effimera ꝑ calorem ſoľ vel aeris calidi:
vel ꝑ dictā bulitionē ꝑ ſolē vel aerē calīn factā iterā-
do ꝑdcā remedia quouſq̄ȝ pa. liberat⁹ ſit. Si vō aliq̄s
effimerā patiať ꝓpterea ꝙ vſus eſt bal. naturaliter ca.
indebite vt ſulfureo aluminoſo ferreo calcanti ⁊ ſimili
bus. Et ēt ꝑ bal. aque artificialiter calide: qđ ſcitur ꝑ
manifeſtationem ipſius pa. tunc curetur hoc modo. In
tret bal. aque tepide: ⁊ ibi lauetur ⁊ ſuauiter fricetur. đ
inde cū pāno lineo abſtergatur: ⁊ cū ſupradictis oleis
iungatur: ⁊ epithimate iſto frons ⁊ tīpora epithimeť.
℞. ſandaľ al. ⁊ ru. ro. ſemis portulace aū. ℥. ſ. ſpodij gū
mi ara. dragāti aū. ℨ. ij. teranť oīa ⁊ pulueriȝenť. ⁊ cum
aqua ro. diſtēperenť: ⁊ pānus in his ꝑdictis īfuſus lo-
cis appliceť: vel de ſuco ſolatri: vel oleo ro. ⁊ ſuco cu-
cu. ⁊ agreſta inſiľ mixtis idē facere poteris. deť ſirup⁹
ro. vel vioľ. ⁊ iulep ⁊ mittanť ſm ſuperiorē doctrinam.
Si vero q̄s hāc fe. īcurrat ꝑ nimiā potationem vini
fortis: ⁊ puri: detur ſirupus iulep ⁊ ſirup⁹ acetoſus cū
frigida: ⁊ vomitus prouoceť: vel cū vomiti. pṫiarche
Nicolai vel ſcarpelle prouocabis vomitum: ⁊ a vino
oīo abſtineat quouſq̄ȝ liberatus ſit. Sup fluuiū aliquē
vel riuum conſtituatur pa. vel ſaltē in domo fiat aer ar
tificiaľr frigidus ſicut ſupradictū ē. Camphorā odorēt
⁊ huiuſmodi fria. Et cum fe. ſedata fuerit ponať i bal.
aque tepide: ⁊ ibi leuiter fricetť cum manu. deinde ab-
ſtergať ⁊ inungať vt ſupra. dieta ſuperi⁹ ſcripta tribua-
tur. Et parentur cibaria ipſius cū aceto ⁊ cum agreſta
aqua ro. ⁊ ſuco granatorum ⁊ ſilib⁹. poma ēt elixa come-
dat. Qđ ſi q̄s effimerā pa. ꝑ comeſtionē calidorum ci
borum ſolūmō: curetur ſicut ꝑdicta: vomitū ꝓuocādo ⁊
oīa ꝑ ordinē faciēdo ſicut nūc dictū ē. Et cū fe. parum
ſedata fuerit aqua ordei cū zucaro in bona quantitate
i potu detur. Et q̄r hec fe. ꝑdicta: que fit ex vini fortis
potatione multotiens in putri. ꝯſueuit ꝯuerti. ꝑ hoc
oȝ medicū valde eſſe ſolicitū in cura earū. Si itaq̄ȝ iſti
patiantur capitis grauedinem ⁊ oculorum extenſio ⁊
rubedo ſupuenerit ⁊ venarum plenitudo: ēt vrina ruffa:
cū ſubſtātia ſpiſſa ⁊ oris dulcedo: ⁊ alia ſigna ſanguis
apparuerint. tunc extrahatur ſanguis cū flebotomia ⁊
ēt cū ventoſis: ⁊ cliſteria mollificatiua ⁊ lenitiua fiāt: ⁊
ſoluať venter ſi fuerit opportunū cum decoc. dicta in
capitulo đ dolore capitis ex ſanguine fcō. Si vero q̄s
effimerā patiatur ex fri. aere: vel frigide aque ītroitu:
qđ cognoſcitur q̄r color cutis mutatus eſt in plūbeum
vel obſcurū: pulſus eſt paruus ⁊ velox. vrina rubea pa
rum īmutata. quandoq̄ȝ apparēs alba aut plūbea: ocu
li ⁊ facies parū tumēt: caput graue ⁊ frigidū: cutis du
ra: durior tamen ſi ſit ꝑ bal. aque frigide. pa. ēt fateť
ſe leſum fuiſſe a frigido aere. vel bal. vel īfuſione aque
frigide. Cū itaq̄ȝ he febres his de cauſis veniāt curen-
tur hoc modo intret pa. ſtuphā aque calide ⁊ ibi mo
ram trahat quouſq̄ȝ ſudet. deinde leuiter fricetur ⁊ ab
ſtergatur corpus eius: ⁊ inungať ex oleo camo. ⁊ optie
collocetur in lecto molli: ⁊ bene coperiať ⁊ ſudet ⁊ dor
miat ibi. ⁊ cibos ſubtiles ſumat ⁊ boni nutrimēti ⁊ bo
ni ſanguinis generatiuos: ⁊ vinum forte ⁊ ſubtile ī par
ua quantitate bibat: ⁊ parum comedat. ⁊ dum quieue
rit: ſi poſt iterum aliquid de fe. remanſerit ad bal. iterū
ducať ⁊ ad totū regimē dictū. Claria ēt calida vt diaci
minum diacalamentum ⁊ huiuſmodi cum fuerit in cō-
ualeſcentia dentur. Qđ ſi ex ira hec paſ. fuerit oculi

rubet ⁊ ex eminet ⁊ cito mouent. facies rubet: pulsus est magnus ⁊ fortis vrina plus solito colorat parum. Si vero ex tristitia vel angustia: oculi cōcauant ⁊ qeti sūt: totius corporis debilitas. ⁊ pulsus debilior est solito. ⁊ facies palescit vel citrinat parum: ⁊ similiter mutat vrina et parum a suo colore naturali. Primo ergo mittant isti tales i bal. aque tepide ⁊ oleo ro. vel viol. leuiter iungat. post hoc aqua ro. sup caput eorum īfundat. Epithimet pectus eorum ⁊ supra caput ⁊ supra cor apponat hoc epithima. Rx. sandali al. ⁊ rubei ro. an. ʒ. ij. cāphore. ʒ. ſ. terātur ⁊ cū aqua ro. cōfice. Sirupus. iulep det in potu cū succo granatorum acetosorum. Cibaria sua sint frigida ⁊ condita cū rebus fris sicut acetositate citri: aceto ⁊ agresta ⁊ similia a vino ⁊ rebus calīs oīo abstineāt: qm̄ hec plus icēderet ⁊ augmētaret ipsam febrē. Ira. n. nil aliud est quam accēsio sanguinis circa cor: vt dicit Aristo. cū itaqz i ira fiat ebulitio sanguinis: ⁊ feruor: circa cor. si nos daremus res naturalr ca. magis augmētaremus feruorē ⁊ icendiū ⁊ sic fe. magis augmētaret ⁊ incēderet. Intēdendū. n. est cū fris supra dictis: qm̄ ex causis predictis hec fe. venit. Inducat et leticia ⁊ cantus musicorum: ⁊ instrorum coram pa. pulsent: ⁊ parentes eius dent sibi solatiū ⁊ gaudiū.

Et si pp amissionē pecunie vel alterius rei hoc patitur: pmittantur sibi similes res a parētibus ⁊ amicis.

Qd si pp nimiū ieiuniū acciderit hec pas. cognoscit p corporis dispositionē macrā ⁊ siccā: ⁊ oculorū cōcauitatē: pulsum debilē ⁊ velocē: ⁊ vrina rubea: quandoqz apparet: ⁊ patiens fatetur se nimium ieiunasse. Curatur hoc modo pa. reficiatur cibis restauratiuis ⁊ potibus bal. electuarijs ⁊ inunctionibus: que in sequenti ca. de ethica sus dicturus. Quod si aliquis effimeram patiat cā multarum cogitationū: vel multe solicitudinis: qd cognoscitur iuditio pa. ⁊ etiaz qz facies ⁊ totum corpus quandoqz citrinat oculi cōcauant: palpebre graues ⁊ moles: ⁊ ad mouendū tardus fit: ⁊ vultus tumidus: vrina tenuis: pulsus paruus. in bal. aque tepide imittat: ⁊ leuiter abstergatur ⁊ vngatur secundū predictam doctrinaz. deinde nutriatur ex cibis faciliter digerentibus ⁊ nutrientibus: ⁊ vinum optimum ⁊ nutritiuum parum limphatuz bibat. prouocetur somnus in eo cum emplastro quod in capi. de frenesi dicam. In domo frigida collocetur. Remoueat ab huiusmodi solicitudine verboruz interpolatione. ⁊ aliqui ludi in quibus delectetur fiant corā ipso: instrumenta musicalia coraz eo pulsentur si in eis delectatur. Quod si aliquis effimeram inciderit eo quod plus solito comederit: aut cibum multum nutrientem aut grossi nutrimenti sumpserit: aut cibum male ⁊ venenose qualitatis. primo ergo statim vomitum prouocemus cum vomitu patriarche nicolai vel scarpelle vel cuz aliquo vomitu cōuenieti. Qd si hec fe. p plures dies durauerit: sic quod quasi sinochus esse videat. nō est materiei digestio expectāda: qz sinochus ⁊ sinocha: antrax ⁊ squinantia: materias crudas euacuare iubet. In his. n. egritudinibus ⁊ silibus nō debemus materie digestionē expectare sz stati flobare ⁊ vētrē soluet cū aqua ca. fructuū ul aliqua pueiēti medicīa: ⁊ det syrupus acetosus. ptisana detur solūmō ⁊ lac am. gd: ⁊ mica panis ter vl quater lota cū zucaro i aqua. Cūqz fe. aliqātulū alleuiat icēpit pa. i bal. aque tepide iponat: i quo morā magnā nō faciat. Et fricetur corpus eius ex furfure diu deinde lauetur bene ⁊ abstergatur: ⁊ in pāno lineo inuoluatur: ⁊ i lecto molli ponatur ⁊ quiescat: ⁊ nutriatur vt dictum est. Quod si fe. diminuta fuerit sed non in totum recessit iterum uirtute existente forti in bal. mittat ⁊ plus moret ibi quā prius ⁊ oīa frigida secūdū superiorē doctrinā exhibeantur. In pncipio tamē huius fe. absqz magna cautella bal. igredi nō debet. Cauēdum est. n. ne pa. i huiusmodi bal. laborē patiatur. ⁊ ne corpus ipsius calefiat. Qd si cōtingat ipsū i bal. oripillationē pati illico extrahendus est. ⁊ hoc dico de quolibet effimeram pa. Cū. n. quis patitur oripillationē i bal. p hoc cognoscitur ipsā febrē nō esse effimerā sed putridā ⁊ hoc spāle signū ad cognoscēdū effimerā distingui a putrida. Cū. n. eger se balneauerit ⁊ oripilatio nō superuenerit scias illā febrē esse effimerā. ⁊ tūc vomitus prouocetur cum adhuc materia fuerit i ore stomaci: a qua fumi resoluti inficiētes spūs iduxerit vel si venter fuerit solutus si materia i fūdo stomaci fuerit ⁊ vria puocata fuerit: ⁊ flebotomia et fcā fuerit si fuerit oportunū: ⁊ ordo diete obseruatus fuerit. ⁊ ordo et itrādi bal. ⁊ inungendi corpus sicut supius scriptū est obseruatus cito curabit qlibz effimera. nec i putridā puertet. Si āt error i pdictis cōtigat in fe. putridā vel i qtidianā ul i sinochā ⁊ similes cito transibit. Qd si aliquis hāc febrē patit propterea qz vsū bal. pretermisit ⁊ nō balneat ut cōsueuerat: qd scit iuditio pa. i bal. aq tepide imittat: ⁊ multa aqua tepida sup eū fūdatur: ⁊ corpus eius fricetur ex furfure fe. cōibus tritis ⁊ pauco nitro isimul mixtis. deinde lauetur bene ex dicta aqua: et abstergatur eius corpus: ⁊ ponatur in lecto: et nutriatur ex cibis facilis digestionis: et cibis extinguentibus calorem. ⁊ vinū clarū albū valde subtile sibi exhibeat i potu die sequēti: si non liberatus fuerit: balnectur ⁊ predicto regimine regatur. Quod si multam sitim habuerit vel si quis hāc fe. pp sitim habuerit dentur extiguētia siti i capi. de siti dicta. In bal. aque tepide mittat ptisana ordei ⁊ etiā aqua frigida cū zucaro det. aqua et frigida detur: nutriatur ⁊ ex cibis humectātibus ⁊ frigidis: a labore abstineat. Quod si aliquis hāc febrē patitur pp disinteriā quā habet vel fluxū uētris: aut vomitū ul tenasmō. succurratur pdictis egritudibus ⁊ curetur secūdū quod i ppriis capitulis dictū est. Si vo patiatur qs hāc febrē pp reumatismū seu corizā ⁊ tussim ⁊ similia: succurēdum est cito cū flebotomia vel uentosis secūdū rasim. pectus eorum mollificetur ⁊ tussis ⁊ reumatismus sedetur secūdū quod i propriis capitulis dictū est. A carnibus ⁊ vino oīno abstineāt ptisanam farinam ordei lac amigdalarū ⁊ similia comedat. Cūqz fe. quieuerit i bal. mittēdū est ⁊ ordinati paulati ad cōsueta trāseūdo. huiusmodi enī fe. cū ex huiusmodi causis procedit: ⁊ cura eius negligitur multotiēs i pleuresim cōuerti cōsueuit. Cū vo hāc fe. quis patitur propter bubones seu apāta qd visu discernitur et est pulsus magnus ⁊ uelox et spissus: vrina alba ⁊ cruda: facies rubea ⁊ iflata ⁊ i sine sudor aliqs: tūc infirmus secūdū rasim ex pte cōtraria minuēdus est ⁊ locus ifrigidādus est: queadmodū de apāte calido ostēsū est. bal. vero nullo mō igrediatur: nec vinū bibat donec illud apā sedetur ⁊ eius igneitas ⁊ ardor depriatur: soluatur venter eorū: ⁊ calor eius naturalis mutatus in igneum ad temperiem reducatur cum his que i precedentibus dicta sunt ⁊ ex cibis frigidis nutriatur et ipsum apā ad maturitatē pducatur ⁊ prius extrahatur. Maturato enī apāte et sanie extracta tollit dolor

⁊ febris q̄r remota cā̃ remouetur eius effect⁹. Nā̃ idē
dicit Ypo. i anſo. Circa generationem ſaniei ⁊c.

Capitulum ſecundum de ethica.

Ethica febris habitualis dr̃ ab ethi. qđ ē ha
bitudo: q̄r corpori adueniens ĩ hitu ꝯuer-
ti cõſueuit: ⁊ hꝫ fieri diuerſis de cauſis. Qñ
qꝫ. n. fit ex p̄cedētibus fe. diuturnis: ex paſ.
aīe: ut ex longa ira ſollicitudīe triſtitia nimio ſtudio ex
nimio ieiunio nimio coitu ex lõgo mēſtru. uel emoroi
da. fluxu. qñqꝫ fit ex precedente ptiſi pleureſi uel peri-
pleumonia. ⁊ hec ab auctoribus ĩcurabilis reputatur.
Ethice ergo tres ſunt ſpecies. prima ſecunda ⁊ tertia.
Prima ſpēs ethice fit ex ꝯſumptione humiditatis ad
regimen mēbroꝝ ab epate veniente: q̄ nondum ē di-
geſta nec dealbata nec membris aſſimiata. ⁊ vrina appa
ret citrina vel ſubcitrina: vel mediocriter tenuis: ⁊ me
diocriter ſpiſſa cũ petaloidibus reſolutõnibus ⁊ calor
ꝯtinuus ⁊ leuis: ⁊ in volis manuũ ſemper eſt calor: ſed
minor poſt prādiũ q̄ꝫ ante. ⁊ hoc eſt familiare ſignum ĩ
omni ſpē ethice ⁊ alia ſigna cõia cõueniunt. adeſt tuſſi
cula modica: mēbroꝝ ꝯſumatio ⁊ grauedo ⁊ in poris
extenſio: oculoꝝ ꝯcauitas narium acumē ⁊ calor: vt di
xi ꝯtinuus ĩ volis manuũ ⁊ pedũ. Et hec ſigna magis
intenduntur: ſi ad ſecundā̃ ſpēm deuenerit ⁊ magis ſi
ad tertiā̃. Secunda ſpēs fit ex maiori humiditatis cõ
ſumptione mēbrorum aſſiſate nec ex toto incorporate
ex parte digeſte ⁊ ex p̄te dealbate. cuius ſigna ſunt oīa:
que in prima ſpecie dicta ſunt. ſed fortiora ⁊ vehemē-
tiora ſigna ſunt in hac ſpecie. vrina citrina vel ſubcitri
na mediocriter tenuis vel mediocriter ſpiſſa: ĩ qua ap-
parēt cumoidales reſolutiones: ⁊ ſupnatat ipſi vrine q̄
dā̃ groſſities vt tela aranee: quā̃ groſſitiē Ypo. ĩ p̄noſti
cis vitupabilē appellat vbi dicit. groſſities in vrina vt
aranee tela vitupanda ē. ⁊ hec ſpēs vix aut nunq̄ꝫ cura
tur. In tertia v̄o ſpē ethice ꝯſumit̃ ipſa humiditas ter
tia: q̄ ex toto digā̃ ⁊ ex toto dealbata: ⁊ fere vnũ cũ mē
bro: in qua vrina app̄et ēt colore ⁊ ſubſtantia oleagino
ſa cũ q̄buſdā̃ atomis albis ⁊ rotũdis ĩ modũ parui fru
ſtri carnis veniētis: in qua qñqꝫ oculi ſunt valde con-
caui: timpora plana: nares valde acute ⁊ ꝯ̄cte: ⁊ facies
fit terribilis ⁊ collũ valde gracile fit ⁊ valde ſubtile. oſ
ſa pectoris ⁊ diſcooperiunt̃ ita ꝙ pñt oīa viſu ⁊ tactu
cõputari: vox ēt fit rauca ⁊ qñqꝫ exilis ⁊ debil' fit: ⁊ qñ
qꝫ vix audit̃. pulſus fit valde đbil' ⁊ ſubtilis. ⁊ totũ cor
pus deſiccat̃ ſic ꝙ nõ vr̃ niſi coriũ ⁊ oſſa: ⁊ oīs pulcri-
tudo ⁊ claritas corpis recedit: ⁊ vēter attenuat̃ ⁊ dilla
tatur: ſic ꝙ vr̃ quaſi coſtis adherere. nihil quaſi ĩ eo vr̃
eſſe. cutis ēt ſi eleuet̃ p̄ ſe nõ reſidet. vltimo cadũt capil
li ⁊ ꝯſtringunt̃ vngues: q̄ oīa mortē ꝓpinquā̃ pronũci
ant: ⁊ citius ſi fluxus vētris vel ſan. ſupuenerit. Cõtin
git eē ethicā̃ qñqꝫ cũ putrida. qđ cognoſcit̃: q̄r ceſſāte
tipo pu. calor ethice leuis p̄manet: ⁊ hec ē valde diffici
lis ad curandũ: q̄r ſicut dicit. Ga. Nihil ē difficilius ad
curādũ q̄ꝫ due egritudines ꝯ̄rie ſimul ĩ eodē t̄pe ⁊ cor
pore exiſtentes. Nā̃ ſi das aliqđ euacuatiuũ iuuas ad
curationē pu. ⁊ ledis ad curationē ethice. ſi econuerſo
nõ euacuas: ſꝫ circa reſtaurationē ĩfirmi ĩſiſtis augmē
tat̃ putrida: lꝫ multũ proficias ethice. Et ego quēdā̃ cu
raui hoc mõ. cũ cibis ꝯuenientibus ad reſtaurationē p̄
plures dies ip̄m nutriui: ⁊ naturā̃ ipſius fortificaui: q̄r
ait Ga. Nature forti nihil ē ĩpoſſe. educit. n. ſaniē p̄ me
diũ oſſis. Natura v̄o fortificata leui lotura putridam
mũdificaui. Et poſtmodũ ad ethice curā̃ infraſcriptam
adhibui ⁊ ſic pa. ꝯualuit. In oĩ itaqꝫ ſpē ethice lꝫ tertia
incurabilis ſit ⁊ ſecũda cũ difficultate curet̃. Prio or
dinet̃ dieta cũ dieta ſit potiſſima pars curationis. Co-
medāt ergo ethici pullos cum farina ordei coctos: ⁊ ſi
carnē maſticare non poſſint: ſi forte iam ad nimiā̃ debi
litatē deuenerit: p̄dictoꝝ pulloꝝ ſucus exhibeatur. lac
amigdalaꝝ cũ penidijs ⁊ draganto: lac aſininum ⁊ ca-
prarũ calidũ cum ex vberibus extractum fuerit addi-
to pauco zucaro ⁊ mica panis vel ſine ea quotidie ſu-
mant. Et hoc dico ſi non multũ febricitauerit. Unde
poſt aſſumptionē lactis videndum eſt ſi aeris attractio
vrina ⁊ alia accidentia fortificentur: ⁊ tunc non dam⁹
ipſum lac ſed alia predicta cibaria. vinum clarũ ⁊ odo-
riferũ cũ ptiſana ordei optime limphatũ bibant. Siru
pus optimus ⁊ exp̄t⁹ ethicis ⁊ ꝯſumptis ℞. ordei mũ
di pugillũ. i. ſe. cõium. ℥. ij. ſuci liquiritie berberis ſebe
ſten amigđ. añ. ℥. v. ſe. mal. ſe. bombacis añ. ℥. iij. viol̃.
℥. ſ. roſ. ℥. i. ſe. feniculi petro. añ. ℥. i. ſ. fiat ſirupus hoc
modo. accipe q̄ꝫplures teſtudines: ⁊ deinde eas diſmē
bra proiectis eaꝝ conchis: ⁊ cum vino albo optimo ⁊
pauco ſale ablue eas bene. deinde coquantur optime ĩ
aqua ſic ꝙ caro ab oſſibus ſeparetur ⁊ oēs res predcē
addantur: ⁊ ſit os olle taliter obturatum ꝙ fumus re-
ſpirare non poſſit: ⁊ addito zucaro. q. s. fiat ſirupus: q̄
vtātur quottidie. q̄r mirabiliter reſtaurat ptiſicos a cõ
ſumptione. Item comedant ipſas teſtudines coctas cũ
ordeo mundo quottidie. Alius ſirupus ad ethicā̃ opti
mus fit ex aqua decoc. pimpinelle: lingue canis: dragā̃
ti ⁊ ordei mundi addito zucaro. q. s. Alius ſirupus
ad ethicam bonus ℞. ca. ve. ſcolopendrie epatice: pim
pinelle bugloſe: floꝝ boraginis añ. M. i. corticis citri
℥. i. ſebeſten. xl. numero liquir̃. munde. ℥. i. ſandalo. al. ⁊
ru. ſe. cidoniorũ portuce ſe. papaueris albi gũmi dra-
ganti paſſularum añ. ℥. ſ. roſ. ſpodij añ. ℥. iij. gũmi ara-
bici berberis ſe. cõium ſe. bombacis craſſule teſticu. vi
riđ ſatirionis. ana. ℥. ſ. Iuiubas. xxv. ſe. fenugreci. ℥. ſ.
zucari. q. s. ⁊ prope finem decoc. iſtius ſyrupi impona
tur in ea de bona aqua roſ. al. in bona quātitate. ⁊ vtā
tur eo quotidie ethici: q̄r hic ſyrupus cõpoſitus fuit a
magiſtro meo ⁊ expertus in hac cā̃. Syrupus ēt de cu
cur. bonus eſt ethicis qui ſic fit. cucurbitas virides in
paſta inuolue: ⁊ in furno decoqui facias: ⁊ aquam cũ
manibus exprime in qua gũmi arabici. dragāti ſe. mal.
lactuce bombacis cidoniorum papaueris al. ⁊ ſandal̃.
al. ⁊ ru. ro. añ. fac bulire ⁊ addito zucaro fiat ſyrupus.
Syrupus de pſilio. qui fit hoc modo optimus in hac
cauſa eſt. ℞. ſandal̃. al. ⁊ ru. ro. draganti gũmi arabici.
ana. ℥. i. ſ. ſpodij ſe. portulace lactuce ſe. cõmuniũ. añ.
℥. iij. pſilij in pecia lini ligati. ℥. ij. omnia in ſirupo ro-
bul̃. addita aqua ⁊ iterum vltimo addito zucaro. q. s.
fiat ſyrupus ⁊ cum coctum fuerit aromatizetur cum
℥. ij. camphore: ⁊ detur cũ ptiſana. ⁊ ſi fluxus ventris
ſuperuenerit detur cum aqua decoc. gũmi arabici dra
ganti. ⁊ fiant remedia in capitulo de fluxu ventris ſeu
lienteria dicta. Electuarium ad reſtaurationem humi-
ditatis pro ethicis ptiſicis ⁊ conſumptis ex quacunqꝫ
cauſa fuerit optimum ⁊ expertum. ℞. roſe zucari ana.
℥. iiij. draganti gummi arabici ana. ℥. ij. ſandalorum al
borum ⁊ ru. ana. ℥. vij. ſe. papaueris albi. ℥. i. ſ. ſuci li-
quir̃. amili ſe. portulace ſcariole ſpodij ana. ℥. ſ. gario-
filorum. ℥. iiij. cinamomi. ℥. i. zinziberis. ſtoracis ana. ℥.

.ij.croci.ʒ.i.penid.ʒ.ij.ſe.communium.ʒ.ſ.ſe.cidoni-
orum.ʒ.iij.amidi candi ſebeſten ana.ʒ.i.ſe. mal. viol.
ana.ʒ.ij.confice cum ſirupo roſ. in quo ſit de bona a-
qua roſ.et ſumatur de eo ad quātitatem nucis groſſe
mane et ſero. Electuariuʒ vero qd dicitur diapapa
uer eſt optimum in hac cauſa. ℞. ſuci liquiritie dragā
ti gūmi arabici ana.ʒ.x.ſe.papaueris al.amigdalarum
amidi ſe.cidoniorum portulace ro.ana.ʒ.xx.ſe.cōmu-
nium lactuce mal.bombacis ſan.dra. ana.ʒ.iij. Siru-
pus roſatus etiam ſepe ſi non febricitauerit multum
.q.s.detur vt eſt dictum. Aliud electuarium optimuʒ
ad ethicam.℞.ſe.papa.al.pinearum penid.gūmi ara-
bici draganti ana.ʒ.v.ligni aloes cinamomi maſti. ſe.
cōmunium mundorum ſe.cidoniorum ſanguinis dra
co. ana .ʒ.iij. ſirupi roſa.q.s. Quod ſi fluxus ven-
tris ſuperuenerit detur ſirupus conſtrictiuus in ca.
de diſinteria poſitus. Trociſci etiam de ſpodio et
trociſci de camphoꝛa quos ponit almanſor in ca.de e-
thica pꝛopinenꝰ ⁊ alia remedia conſtringentia in ca.de
diſinteria dicta: ſi hec nō ſufficiant. Caueāt ſibi ethici
a ſalſis frixis acetoſis. ⁊ etiam ab ira triſtitia ⁊ a coi-
tu maxime: ⁊ ab omnibus cibarijs īdigeſtibilibus quā
tum plus poſſunt. Sit ſemper in gaudio ⁊ leticia toto
poſſe: inſtrumenta muſicalia audiant: et coꝛeas ⁊ lu-
dos: in quibus delectātur quotidie videāt. Et hec de e-
thicis dicta ſufficiant.

a Dditiones. qdam iuuenis videbatur ethicꝰ
de quo medicꝰ cōſiderauit ꝙ patiebatur ſic
citatem epatis: qui eſt vſus ſirupo vio. ⁊ a-
qua oꝛdei per multū tempus ⁊ vnctiōe olei
viol. ſuper epar ⁊ dieta frigida ⁊ ſanus factus ē. Siru
pus mirabilis. accipe teſtudies: que r̄periūtur ī nemo-
re uel loco teſtudinū puras carnes. Et ſi nō habes ac
cipe cerbella caponum: ⁊ lauentur cum vino ⁊ aqua et
ponātur in olla rudi plena aqua. pꝛius tamen in moꝛta
rio conquaſſentur: ⁊ cum illis admiſceantur liquiritie
⁊ ſucus eius roſ.draganti gūmi ara.ana.ʒ.i.ſ.ſe. papa.
al.ſe.pꝛotula.lactuce amidi.ana.ʒ.ſ.ſe.cucur. melonū
cucu.citruli ana.℥.ſ.ſe.mal.vio.ana.ʒ.ij.ſpodij.℥.ij.oꝛ
dei lib.ſ.penid.ʒ.ſ.ſe.bombacis cidonioꝛū ana.ʒ.iiij.
pinearum amigdalarū vuarū paſſularū ſebeſten berbe
ris ana.℥.ij.ſ.ponātur in olla ⁊ os cum paſta ⁊ argilla
obturetur ne fumꝰ exeat: et decoque ad conſumptioné
tertie partis. collétur inter duos baculos per pānum ⁊
late admiſceatur ʒucarum ⁊ ſirupiʒetur. ⁊ de hoc quan
tum teſta oui capit ſumat cum tribus ꝑtibus aque te
pide uel aque oꝛdei. Sirupus mirabilis ad ethicaʒ. ℞.
floꝛum boꝛaginis ſe.lactuce quinqueneruie craſſule te
ſticuloꝛum viridium ſatirionis ana partes.ij.ſe. poꝛtu
lace baſiliconis ſe. papa. mal. ana partes .iiij.ſe. cido-
nio. bombacis mundi.mal. ana .ʒ.i. iuiube ſebeſten.
ana.xxv.cucur.munde.ʒ.ij.ſe.fenugreci.ʒ.i.⁊.ſ.ſpodij
berberis ſan.al.⁊ ru.gūmi draganti.gūmi ara.ro.ana.
.ʒ.i.vio.ʒ.vi.prunoꝛū coctorum.xxv. ⁊ hec duo addā
tur ſi non fuerit fluxus ventris: ⁊ ſi fuerit non ponan-
tur. Et ponantur omnia pꝛedicta in aqua ro. et ad-
dito ʒucaro optimo fiat ſirupus ⁊ cū pauca cāphoꝛa a-
romatiʒetur. Sirupus optimus ethicis cōfortitatiuꝰ
r̄ſtaurās ſubtilé hūiditaté cōferés his q ſūt deſiccati et
facti ſūt maciléti. ℞. ſuci boꝛaginis depurati libr .iiij.
bul.in eo florū boꝛaginis.floꝛū roriſmarini ſe . bōba-
cis ſandalo.citrinoꝛū berbex roſa.capꝛioloꝛū vitis aſi.
ʒ.ſ.ſe.baſiliconis.ʒ.ij.ʒucari.q.s.⁊ ponaꝰ in fine dcoc.
ipiꝰ muſci.ābre ana.℈.i.et deꝰ in potu quotidie mane
meridie ⁊ ſero: qm̄ ē mirabile. Cliſtere ſm ſerap.ca. de
ethica humectās ⁊ īpiguās coꝛpꝰ ⁊ competit multū e-
thicis. Accipe caput arietis: et pedes eius ⁊ contundā
tur ⁊ ꝑiciātur in olla lipida ⁊ fundaꝰ ſup illud aque
.q.s.tritici ⁊ oꝛdei mūdi ana pugillū vnū aneti camo.
ana.ʒ.i.paſſularū abſqʒ nucleis ſuis .℥.i.ficuū numero
.x.coquanꝰ tm̄ donec ad tertiaʒ parté redeat ⁊ colleꝰ:
⁊ ſumāt ex hac decoc.collata lib.ſ. butyri vacini .℥.i.
olei ſiſami .℥.ij.olei de beé.℥.ſ. miſce totū ⁊ cliſteriʒa
ſemel ī tribꝰ diebꝰ: ⁊ ſic fiat dōec coꝛpꝰ humecteꝰ ⁊ im
pingueꝰ. Renes ⁊ totū coꝛpus in nocte vnguantur ex
oleo maſticino uel ro.cū cera al.mixta: ⁊ ſorbeat ī ma-
ne vitellum oui. ⁊ parū vini inſipidi. deinde ingrediaꝰ
bal. ⁊ parum moreꝰ in eo.

Capitulum quartum de ſincopi cardiaca ⁊ tremoꝛe coꝛdis.

q Uoniā ſincopis ſeu cardiaca plerūqʒ ſupue
nit febꝛicitātibꝰ: lʒ ét nō febꝛicitātibꝰ plerū-
qʒ ſupueniat: d ea ad pñs tractare ꝓpoſui.
Sīcopis igiꝰ ut ait Ga. é defectꝰ ſpūs ī coꝛ
de: ⁊ accīt ex multis cāis ſm ꝙ dicit Ga.i cométo illiꝰ
anſo. Qui exoluūtur foꝛtiter ⁊ frequēter ⁊c. dicit.n.ibi
dé ꝙ hec cōditio ſine māifeſta cā ſit bñ poſita ibidé ab
ipo. dicit.n. ꝙ qdā ſtetit diu ī bal. qd nō fuit calefactuʒ
ex bōis lignis ⁊ ſic ſincopiʒauit. Feīa qdā ét paſ. matri
cis moleſtata ſincopiʒauit ſeu exoluta é. ⁊ hoc nō fuit
in his cā ſubite moꝛtis: q̄ fecit eos ſincopiʒare. Sīco-
pis ⁊ exolutio ⁊ lipothoīa idé ſignificāt. ſūt.n. nomia ſi
nonima. fit ergo ſincop̄ ꝑ fluxū ſā. ꝑ nares: vl' ꝑ emoꝛo
idé: vl' ꝑ meſtrua: vl' ex nimio fluxu uētris: vl' ex vōitu
nimio: aut ex retétiōe meſtruoꝛū ul' emoꝛoidarū ātiqua
rū. Accīt ét ꝑꝑ nimiū ſtudiū: ⁊ illis q moleſtatiōibꝰ epa
tis ⁊ ſtomaci īfeſtāꝰ: ⁊ ex ſuffocatiōe mꝛicis. Accīt etiā
ſincopis ex paſ. aīe ut ex nimio gaudio: triſtitia: timoꝛ
⁊ ita ꝑꝑ nimiū gaudiū fit tāta coꝛd dilatio: ꝙ totus ca-
loꝛ naturalis expirat ⁊ exit de capſula coꝛdis: ⁊ ſic ſubi-
to quis moꝛitur. Et ſic moꝛtua é quedā dña ī lōbardia
cuius filius peregre ꝑuus iuit per mūdū: quem mater
credés fuiſſe moꝛtuū infra .xx. annos reuerſus ad ma-
tré: Epus vnius magni epatus fuit: de quo mater ī tā
tum gauiſa eſt ꝙ ſincopiʒauit: ⁊ moꝛtua é. Unde gall.
cum de patria ſua pauper ⁊ exul exiuiſſet cum rediit ad
p̄riam iuſſit patré ⁊ matrem certos fieri ꝙ redibat: et
timens ne pꝛopter nimiū gaudiuʒ ſincopiʒarent miſit
per aliū nuncium ꝙ de quodā pōte deſcendens frege-
rat ſibi crus. ⁊ ſic triſtitia ſecuta obſtitit: ne alter coꝛuʒ
ſincopiʒaret de gaudio. Aliquādo etiā ꝑꝑ nimium ti-
moꝛem fit tanta coꝛdis conſtrictio ꝙ ſubito quis moꝛi
tur. Similiter accīt ꝑꝑ nimiā iram ⁊ triſticiā. Item in
fe. multis multotiés ſupuenit ſincopis. Ité ſi qs ītret
⁊ moꝛeꝰ ī bal. qd calefactū fuit ex lignis venenoſis pōt
ſubito ſincopiʒare et moꝛi. Nam calor ignis inficit a-
quam: ⁊ aqua infecta inficit aeré: ⁊ aer īfectus cū attra
bitur per os ſubito vadens ad cor pōt inducere ſinco
pim pꝰ moꝛté ſua venenoſitate. Ligna aūt q̄ maxie ve-
nenoſa ſūt ſm Ma.meū ſūt arboꝛes habentes radices
que ſtāt ſupꝛa cauernas ſerpētum ⁊ alioꝛū aīalium ve-
nenoſorū: aut q̄ diu ſteterūt in locis putridis ⁊ fetidis
⁊ hec habét venenoſitaté nō pꝛopꝛiā ſʒ acquiſitaʒ. Aut
ſunt quedā ligna que ſunt a tota ſpecie venenoſa: ſicut

eſt quodam lignum qð dicitur laudrũ: qð in ſardinia
⁊ in cicilia ⁊ in ptibus marinis ⁊ inſul' maris: ⁊ in pluri
bus alijs locis reperitur ⁊ eſt ſimile illud lignum lauro
⁊ ſimiles frõdes habet de quo quidẽ hoies in naui exi
ſtẽtes fecerũt veru cũ puenerũt ad quãdam inſulã ubi
erat ſatis de illo ligno: ⁊ in ipſo aſſauerũt carnes: de q
bus quotquot comederũt mortui ſtatiʒ ſunt. Et ẽ her
ba quedã que dr̃ thorax que ẽ venenoſa tota ſpecie. Et
eſt quedã alia herba que dr̃ napellus: que eſt venenoſa
⁊ multa alia repiunt. Signa vero ſincopis ſunt hec. ca
dit pa. ſubito quaſi mortuus: ul' inuolũtari⁹ ſupra ter-
rã uel lectũ: ⁊ ſi ponas ſibi manuʒ ſup ptes adiacentes
cordi: nimia anxietas adeſt frequentia ſpũs ⁊ pulſus ⁊
diſpoſitio caloris. aliquãdo puatio ſelle ⁊ urine ⁊ cum
pa. icipit ſurgere parũ icipit urinare ⁊ aſſellare. Fit etiã
hec paſ. ex humore aliq̃ adunato in capſula cordis: qui
ſi ſit calidus adeſt tremor cordis: calor ⁊ ſitis ⁊ pulſus
frequens ⁊ hanelitus altus. Si frigidus adeſt tremor
cordis: pulſus rarus triſtitia: pigritia: abſq; ſiti. Si ita
q; ſanguis fuerit in cã fiat minutio de cardiaca. Si
colera uel fl̃a uel m̃ia in cã fuerit purgetur ſicut in ca
pi. de dolore capitis ex eiſdẽ cãis facto dictum eſt Si
pp plenitudinem cibi ⁊ potus fuerit hec paſ. prouocet
vomitus cũ vomitiſo nicolai vl' patriarche uel aliquo ſi
mili in ca. de vomitu ſcripto. ſi ppter triſtitiã ⁊ timorẽ
fuerit inducatur gaudium ⁊ leticia ⁊ inſtr̃a muſicalia
corã eis cõſtituant. Si propter nimiũ fuerit gaudium
inducatur aliqua cogitatio: uel dolor aliqs pronuncie
tur vt de amiſſiõe aliquarũ pecuniarum maxie: vel de
percuſſiõe alicuius parẽtis: ſicut fecit ga. pr̃i vt dictũ
eſt. Si ex nimio fluxu ſan. mẽſtruorũ nariũ vel ſimiliuʒ
ſupradictorum curentur predicte paſ. ſicut in proprijs
capitulis dictum eſt et dicetur. Et cibaria nutritiua: et
electa: et boni ſan. generatiua ⁊ reſtauratiua in precedẽ
ti ca. dicta dentur. his itaq; dictis ad ſpãles curas ſin
cop. ſeu cardiace veniam⁹. In ipo caſu cuʒ quis ſinco
piʒat ſtatim cum aqua ro. vel cũ aqua frigida ſimplici
in viſu ipſius aſpergatur ⁊ pedes ⁊ man⁹ ⁊ nares ipſi⁹
fricet cum pecia parũ infuſa in aqua ro. Itẽ ſtorax ca-
lãita in optio vino i ola rudi bul'. et pa. per os ⁊ nares
fumum recipiat. Item fac pa. fumũ recipe ex aſſa feti-
da ſuper carbones poſita per os ⁊ nares. Et ſi huiuſ-
modi fumum abhorreat ſpes boni ẽ. Item des in po-
tu modicum boni vini limphati cum aqua roſ. optima
⁊ odorifera. Nihil enim immediatius cõfortat cor ho
minis q̃ʒ vinum i modica quantitate ſumptum. et ex
illo vino lauentur teſticuli in viris ⁊ pudibunda in mu
lieribus: et petia lini infuſa in aqua roſa. ſuper cor ap-
ponatur. cum eſt tribus digitis ſub aſella ſiniſtra. dein
de remota pecia hoc empl'ʒ in predicto loco ſupra cor
appõat: vbi ſteterit pdcã pecia. ℞. ſanð. al. ⁊ ru. añ. ʒ.
quartã ro. ʒ. ſ. coral. al. et ru. añ. ʒ. ij. macis. ʒ. iij. muſci
. ℈. ij. pãis biſcoti torfacti ⁊ i optio vio iſuſi. ʒ. ſ. maio
rane. ʒ. quartã. cõfice cũ aqua ro. ⁊ ſucco bugloſe ⁊ ap
ponatur ſupra cor. Et hec oia pdcã debent fieri i ipſo
ipetu: cũ qs ſincopiʒauerit. ⁊ poſtea purgetur hũor ſe
cundũ ſcriptũ modũ: q fuerit i cã. Sirup⁹ optim⁹ i ſin
copi ⁊ cardiaca ẽt ſi fuerit cũ fe. ℞. ſuci boraginis: ſu-
ci bugloſe ⁊ ẽdiuie oium depuratorũ ana. ʒ. iiii. coral'.
al. ⁊ ru. ligni al'. añ. ʒ. quartã. margaritarum. been al. ⁊
ru. ana. ʒ. ii. ⁊. ſ. roſar. ʒ. ſ. macis. ℈. ij. oia pulueriʒata
i ſaculo lini ponãtur. ⁊ addita lbr. ſ. aque ro. ⁊ ſucis p-
dictis bul'. ⁊ addito ʒucaro fiat ſirupus: ⁊ adde ibi pa-
rũ cãphore. Itẽ dent' trociſci ẽt i hac cã expti. ℞. ſpo
dij. ʒ. iiii. ligni aloes galie muſcate añ. ʒ. ii. cardamomi
garioſi. ana. ʒ. ſ. cãphore. ℈. ſ. maxime ſi ſit febricitãs
⁊ nõ appõas ibi tũc garioſi. coralo. al. ⁊ ru. been ana. ʒ.
i. terãtur oia ⁊ cũ ſuco bugloſe cõfice: ⁊ detur vnus ex
iſtis trociſcis diſtempat⁹ cũ frigida ſi febricitauerit ſi
ſi cũ vino odorifero. Itẽ ſi nõ febricitauerit detur dia
muſcũ maius. detur pliris arcoticon: diambra: vel ele-
ctuariũ Io. damaſceni de gẽmis: qð ponitur i ãtidota
rio meſue in hac cã probatũ. Itẽ odorifera ⁊ aromati-
ca naribus apponãtur: ⁊ cũ ipſis ſternutatio prouocet
ſicut ſunt ambra. muſc⁹ ⁊ ſimilia. bal. ẽt ex herbis odo
riferis huic paſ. vtilia ſũt ſi ſine fe. fuerit. Sirup⁹ ma-
mei ad cardiacam ⁊ ſincopim ⁊ tremorem cordis opti
m⁹. ℞. foliorum bugloſe exſiccatorũ ro. fol'. ozimi cicerũ
ca. ue. garioſilate ana. ʒ. iii. granorũ cidoniorũ inciſo-
rũ. ʒ. viij. mandragore fruſtrũ vnũ paruũ: i quo ſint
herbe ⁊ radices. hec oia i. xv. lib. aq̃ bul. dõec tertia ps
remãeat: ⁊ collet ⁊ adde collatur vini bõi greci vl' alte
ri⁹ boni libr. viii. mellis al. diſpumati libr. ix. ⁊ i eis bu
liãt ſpẽs iſte i ſaculo lineo poſite. ℞. karabe trite ſerici
crudi ⁊ inciſi lapidis laʒuli loti ʒedoaria nuciſmuſcate
doronici. beẽ al. ⁊ ru. margaritarũ ſpodij berberis li-
gnial'. boni ⁊ crudi maſt. thuris añ. ʒ. i. hec oia pulueri
ʒata in ſaculo lini poſita i pdicto ſyrupo bul'. vſq; ad p
fectã decoc. ⁊ cũ fuerit prope decoc. aromatiʒetur cuʒ
. ʒ. i. muſci boni ⁊. ʒ. i. ſ. cãphore ⁊ utat eo quotidie. Itẽ
utant iſtis troci. ℞. maſt. ſpice xiloba. cinamõi garioſi.
nucis muſcate cubebe cardamõi ma. ⁊ mi. corticis ci-
tri oium ana. ʒ. ſ. muſci. ℈. ſ. cõfice cum vio optio. Si
febricitauerit dietẽtur ut iferius dicã. Si non carnes
galinarũ faxianorum pdicũ pulorũ colũborũ caprioloruʒ
⁊ ſil'iũ aſſatorũ cũ ſalſis huiuſmõi comedãt. aſſet mica
panis ſupra prũas ⁊ i aceto iſundat: ⁊ terat ⁊ pul'. cina
momi macis nucis muſcate garioſi. addat: ⁊ oia ſil' cũ
aceto ⁊ modica aqua ro. i pignato nouo bul'. ⁊ cũ pdi-
ctis carnib⁹ det. Alia ſalſa. roſmar. ſanſuc⁹ ⁊ mẽta terã
tur: ⁊ cũ cinamomo garioſi. ⁊ mica panis i aceto infuſa
⁊ cũ aceto diſtempata: des cũ dictis carnibus. loco ẽt
aceti poteſt poni ſuc⁹ citrangulorũ limõcellorũ ⁊ limo
nũ qð meli⁹ ẽ. vinũ odoriferũ bibãt modicũ limphatũ:
⁊ hoc dico ſi nõ febricitauerint. piſces ẽt ð locis petro
ſis quandoq; poſſunt comedere.

Capitulũ. v. de pleureſi.

Pleureſis ẽ apã naſcẽs i pellicul' coſtarũ ⁊ la
certoruʒ inter coſtas exiſtentibus. Fit itaq;
hoc apã quandoq; i uelamie coſtarũ. quãdo
q; in lacertis inter coſtas ⁊ in diafragmate.
Ad cuius euidentiã notandũ ẽ: q pect⁹ ex. xxiiij. coſtis
cõpoſitũ ẽ. inter quas coſtas ſunt lacerti q faciunt ad
cõſtringẽdũ. Aliq alij ad dilatãdũ pp attractionẽ aeris
⁊ furculorũ ⁊ ſupfluitatũ expulſionẽ: ⁊ quãdoq; uela-
mẽ ẽ coopiẽs ipſas coſtas. Unde fit quandoq; ipʒ apã
i velamine diſtincte: ⁊ tunc dr̃ vera. quandoq; in lacer
tis iter coſtas exiſtentib⁹. quandoq; i panniculo coopi
iente ⁊ tangẽte coſtas: ⁊ tunc in ſiniſtro latere ul' dextro
⁊ nõ vera dr̃. Signa ergo pleureſis ſunt hec. q fit
ex ca. hu. ⁊ adeſt fe. ideficiẽs pp vicitatẽ cordis. adeſt
dolor pungitiuus pp pãniculoſitatem ⁊ ſenſibilitateʒ
membri: qui dolor aliquando ſentitur in principio:
aliquando vero non. niſi cum mouetur ad tuſſim. ſicut

dicit Ga. ī expōne cano. pleureſis ſup regie acutoꝝ.
Tertiū ſignū ē cōſtrictio hanelit⁹ ꝛ paruitas ꝯſtie ei⁹ ꝛ
hoc accidit pp coartationē factā ab epate. Quartū ſi-
gnū eſt pulſus ſerinus. cuius cā ē diuerſitas q̄ augmē
taƭ pp ſtatū egritudinis ꝛ debilitatē virtutis. Quintū
ſignū eſt tuſſis ī ꝑncipio: qn̄qꝫ ſicca: qn̄qꝫ nō: deīde cū
ſputo. Tuſſis qn̄qꝫ accidit q: pͥmo ledit̃ ex vicinitate
apātis. Et q: reſudat iā tūc reſoluit̃ qḋ collectū ē cum
ſputo. Et quia huiuſmodi apā aſſilatur apāti epatis ꝑ
hec ſigna. ꝑmo ponā differentiā in vtroqꝫ. deīde ſigna
vere ꝛ nō vere pleureſis aſſignabo. Naꝫ in apāte epis
pulſus appet vndoſus ꝛ nō ſ̄rinus: vt ī pleureſi. Itē ī
apāte ē dolor aggrauatiu⁹ ꝛ nō pūgitiu⁹ vt in pleureſi
ꝛ hoc rōe epis qḋ ē ꝑue ſenſibilitatis. Itē in hmōi apā
te ē tuſſis ſine ſputo ꝛ cū ſcreat adeſt ibi ꝯſtrictio hane
litus nō vehemēs valde: ſed qn̄qꝫ ē modus ordinatus
ex aſpiratione ꝛ inſpiratiōe. Itē nota ꝙ ē tāta vehemē
tia fe. quāta in pleureſi: adeſt citrinitas faciei in hmōi
apāte vrina groſſa valde: nigredo lingue: egō ſangui
nolenta: qn̄qꝫ ſimilis loture carnis pp debilitatē vir-
tutis. Differentias inter verā pleureſim ꝛ nō verā: hic
nota. Vere pleureſis q̄ fit in velamīe tegēte coſtas do-
lor huiuſmodi nō aſcendit ad oſſa pectoris ſꝫ plus aſcē
dit ad mamillas. Cū v̊o in diafragmate ē pleureſis do
lor aſcendit ad oſſa pectoris: ꝛ ſepi⁹ accidit ꝑmixtio rō
nis. Cū v̊o ē ī velaīe tegēte coſtas: tūc nunq̄ꝫ vel raro
accit ꝑmixtio rōnis. Et illa ſigna q̄ dixim⁹ nō ſunt tāte
fortitudis cū vehemētia ī pleureſi q̄ fit in velamine: ſic
qn̄ fit ī alijs locis Si v̊o fuerit pleureſis in pāniculo in
ter coſtas appet tumor ex̄. Itē ut plurimū cōuertit̃ ad
ſaniē: cū exit exterius ꝑ viā criſis: ꝛ interius ꝑ viā ſin-
thomatū. Itē ſi ſolū digito paꝝ tāgat̃ locus mirabilr̃
dolet: cū ſit apā in ſuꝑficie natū. Iteꝫ fe. ꝛ alia ſigna q̄
dixim⁹ lentiſſima ſunt. Qn̄qꝫ aūt uera ꝛ nō v̊a pleure-
ſis nō diſtinguit̃ penes mēbrū ſꝫ penes materiā: ꝛ tūc
dr̃ vera qn̄ ē ex colr̃a vel ſan. colerico. Nō vera qn̄ eſt
ex flr̃ate ul' mr̃ia. Signa uere pleureſis ex ſanguīe ſunt
vrina a medio īferius ru. ſeu ſubru. ꝛ ſpiſſa ꝛ ſuꝑi⁹ cū
appoſitione manus liuet ꝛ obūbrata vr̃. tuſſis modica
ſputū ſanguineū vel ſubſanguineū in eſcreādo emittit̃
multū: oris dulcedo dolor ꝯtinu⁹: ſitis modica venaꝝ
plenitudo: pulſus velox ꝛ plenus: dieta ca. ꝛ hūida ꝑce
dēs: etas: tp̄s ꝛ regio ī hoc ꝯueniētia magis certificāt.
Signa vere pleureſis q̄ fit ex colr̃a vel ſan. colerico ſūt
fortiora q̄ꝫ ꝑdicta: q: adeſt idē dolor lateris pūgitiuus
pp pāniculoſitatē ꝛ ſenſibilitatē mēbri: ꝛ ē q: colera eſt
humor valde pūgitiu⁹ ꝛ mordicatiuus: q dolor aliqn̄
ab ipſo ꝑncipio ſentit̃. aliqn̄ nō. niſi cū mouet̃ ad tuſ-
ſim. adeſt ſtrictura hanelit⁹ ſputū citrinū ꝛ tenue: ꝛ an
guſtioſe attrahunt hanelitū: adeſt ſitis fe. indeficiens:
oris amaritudo pulſus velox ꝛ acutus: vrina citrina ꝛ
tenuis mediocrit̃ pp co. q̄ hꝫ attenuare. dieta ꝑcedēs
ca. ꝛ ſicca etas regio ꝛ tp̄s āni in hoc ꝯueniētia magis
certificāt. Si v̊o de flegmate fuerit pleureſis nō vera
dr̃ cuius ſigna ſunt hec: adeſt dolor aggrauatiu⁹ ꝛ nō
ita vehemēs ſicut in ꝑdictis: neqꝫ ita pūgitiuus: oris
inſipiditas: fe. remiſſior q̄ꝫ in predictis: ſputū ſubalbi-
dū: pulſus tardus ꝛ plenus: vrina in principio pallida
ad ſpiſſitudinē tendens ꝛ circa ſtatū ſubruffa ꝛ in ſuꝑ-
ficie liuida. Signa vero eius pleureſis q̄ fit ex melr̃ia: q̄
nō vera dr̃ ſeu melr̃ico ſanguīe facta ſunt hec: dolor la
teris ponderoſus. ſputum tendens ad plumbeitatem
ꝛ nigredineꝫ: vrina eſt ſubcinericia vel ſubnigra ad ci
trinitatē tendēs: ꝛ ſuperius liuida: ꝛ fe. adeſt lenta. Itē
nota ꝙ ſi pleureticus paꝝ tuſſiendo multū ꝛ leuiter ex
creat: bonū ſignū ꝛ ſalubre eſt. ſi vero non: malum. ꝛ ſi
a principio vſqꝫ ad. vi. vel. vij. dies ſputum ſanguine-
um vel putridum apparuerit virtute exiſtēte forti bo-
num ſignum ꝛ ſalubre eſt. Si circa ſtatum ꝛ in fine iaꝫ
virtute debili exiſtente peſſimum ꝛ malum ſignum eſt.
Itē ſi vrina clara ꝛ non liuida apparuerit malū ſignuꝫ
eſt. Si itaqꝫ pleureſis fuerit ex ſan. vel colera. Curet̃
hoc mō. ꝑmo fiat calefactoriū ex vitreo vaſe: vel ereo
ꝛ veſica porci plena aqua calida īuoluta in pāno lineo
vel ex ſpongia marina in aqua calida. Nam calefacto-
rio tali incepto cum ſit ſignum ſi corpus eſt repletuꝫ:
curatur ſi materia eſt modica ī minera. Quod ſi cor
pus ſit repletuꝫ: ꝛ materia ſit colerica ſiue ſanguinea.
ꝛ etiam ſi paruꝫ fuerit flegmatica vel melancolica: vir
tus etaſqꝫ permiſerint: fiat flebotomia de baſilica quo
uſqꝫ ſanguis in contrarium colorem mutetur vt ſalue
tur dictum ipo. dicentis in regimine acutorum. Et ſi
materia eſt in fluxu fiat ipſa minutio per partem oppo
ſitaꝫ ꝛ materia fuerit multa ꝛ virtus fortis vſqꝫ ad de
fectionem ducas. Et ſpecialiter quando dolor de-
ſcenderit vſqꝫ ad furculā. conſiderando ſemper ſi ſuf-
ficiat egrotans: ꝛ ſi fortis fuerit in virtute. poſtea iun
gatur locus ex butyro ꝛ emplaſtretur. ꝛ deſuper mal.
biſmal. branca vrſina ꝛ huiuſmodi ſimul cocta ꝛ viol.
cantabrum in aqua decoctum ꝛ emplaſtratum vel ſe.
mal. biſmal. lini ꝛ fenugreci terantur inſimul ꝛ coquā-
tur in aqua: ꝛ cum earum viſcoſitate miſce butyrum
ꝛ oleum viol. ꝛ ex vnguento inungatur locus: quia mi
rabiliter maturat ꝛ reprimit dolorem. Iteꝫ emplaſtrū
factum ex floribus camo. ꝛ farina ordei cum oleo ro. ī
principio aut in proceſſu cum mal. ꝛ butyro decoc. ſu
perpoſitum multum valet. Item nota ꝙ nihil actu fri
gidum. nec aliqḋ repercuſſiuum dꝫ ſuperponi: ſꝫ cale-
factoria vnguenta ꝛ emplr̃a ꝑdicta. Itē det̃ ſirup⁹ iuiu
binus ad hoc vtilis. q. ℞. iuiubas. l. ſebeſten ḡna. xxv.
ordei mundi pugilum. i. ſeminum cōium draganti ſe.
mal. ſuci liquiritie gūmi arabici ſe. portu. ſe. bōbacis:
pſilij: papaueris al. ana. ʒ. ij. ca. ve. ℔. i. ꝛ in yeme: ſpe
cialiter ſi fuerit pleureſis nō vera ex flr̃ate vel melanco
lia appone in predicto ſirupo iſopi. ℔. i. zucari. q. s. ḋ
tur cum aqua ordei mundi in qua zucarum cū penid.
mixtuꝫ fuerit. Quod ſi multitudo humor̃ fuerit in
cauſa: euacuet̃ cū leui farmaco poſt dies. vij. tutior tn̄
via ē euacuare ī ꝑncipio ꝑ flebotomiā vſqꝫ ad ſincopi
ſi ſufficiat egrotās: q: quoſdā credim⁹ multū purgare
ꝛ parū purgam⁹ ꝛ ecōuerſo. ꝛ hec pluries accidit mu-
lierib⁹ ꝛ ſpāliter in qbuſdā monachabus de ordine ci-
ſterciēſi. dedi. ii. cuidā mōace vice quadā pillr̃as. xxxi ʒ.
cochias bene acutas cū ſcamonea: ꝛ non aſſellauit niſi
bis ex eis. ꝛ cuidā alteri dedi. vij. pillr̃as de ſupradictis
ꝛ aſſellauit. xx. In. x. igit̃ vel. xii. purget̃ pleuretic⁹ cū ḋ
coc. purgāte colerā ꝛ ſanguinē mūdificāte poſita ſuꝑ
ī principio huius libri ī ca. de dolore capitis ex ſangui
ne vel colera facto. Et anteq̄ꝫ det̃ decoc. ꝑparet̃ ma-
teria cū ſirupo iuiubīo ſupraſcripto ꝛ cliſterizet̃ egro
tans ſi fuerit nimis ꝯſtipatus aliquo lenitīo cliſteri vl̃
aliqḋ ſuppoſitoriū ſibi īmittatur Eoꝝ dieta ſit ptiſana
ordei cū lacte amigḋ paꝝ furfuris collatū pruna ſicca
ꝛ elixa hmōi dētur. bibant aquā decoc. ſe. cōiū tritorū

ptiſanā collataꝫ ꝛ ſirupus ēt acetoſus cū predictis pti ſana ſeu aqua dragāti detur. Quod ſi de flegmate ꝛ melancolico ſanguine ī autūno uel in uere uel in ieme fuerit pleureſis: ignis de lignis ſiccis uel de prunis ante infirmum fiat. Item oximel factum tantum de ſapa ꝛ melle detur: uel ſirupus iuiubinus cuꝫ melle addito iſopo. milium calefactum in teſta vel ſartagine cuꝫ ſale in ſacculo ſupra locum apponatur. poſtea vero radices lilij parum trite cum farina ordei coquantur: ꝛ ſupra petiā extendantur: ꝛ loco dolenti applicentur. Itē ſe. mal. lini fenugreci in aqua decocta ideꝫ operantur. Item ficus ſicce in aqua decocte: ꝛ ſuperpoſite poſt diem ſeptimum apā ipſum rumpunt. Idē facit cātabruꝫ cū vino ꝛ oleo diſtēperatū. Itē cliſteria ꝛ ſuppoſitoria fiāt ꝯuenientia ſi fuerit oportunū. In octauo vel. x. vel xij. die purgeꝛ humor cum pillulis ex aſſa fe. ſiſileos: ꝛ maratro in ca. ꝺ dolore capitis ex ſtate facto dictis. vꝛ cū decoc. ibi ſcripta. Qꝺ ſi in ſene fuerit hec paſ. qꝺ raro accidit. Nā vt dictū ē ſupra hec paſ. plurimuꝫ fit de materia calida ꝛ in iuuenibus. Senes vero pp flegmatis abundantiam ꝛ friam complexionē eorum pipl'oic mortis vitio ꝯdēnantur cui ꝯſonat illud dictū: Ipo. plures ex his q grādes ſunt pipl'mōica collectione depeunt. Alij vero alijs collectionibus magis. Cuꝫ igiꝛ in ſene fuerit hoc apā iam dictū: tunc inungaꝛ locus ſepe ꝛ ſepius ex dialtea mixta cū butyro ꝛ pelli leporia calefacta ad ignē deſup ponaꝛ. pa. ſtet iuxta ignē de lignis ſiccis vel ꝺ carbonibus. Itē mal. biſmal. brāca vr. paritaria: flores camo. ſe. lini. ꝛ fenugreci cū aſógia porcina veteri fortiter teranꝛ ꝛ cuꝫ butyro oleo ꝛ vino inſimul ſupra locū apātis pp maturationē ꝛ eruptionē ipſius apātis ſepe ꝛ ſepius apponanꝛ. Sirupꝰ ēt iſte deꝛ ℞. iſopi praſij: liquiꝛ. paſſularū ſine nucleis añ. ʒ. i. ficus ſiccas. xl. draganti. ʒ. ſ. pineaꝝ cū raſina. ʒ. ij. radicū apij ꝛ feniculi añ. ʒ. i. ſ. ordei mūdi pugillū. i. ꝯfice cū melle diſpumato. detur quottidie cuꝫ ptiſana ca. ꝛ ſpecialiter circa eruptionē apātis. frumentum coctum vel coquinatū cum lacte amigꝺ. deꝛ ēt diapenidion diairis diadragantum. lac amigꝺ. ꝛ ptiſana cocta. amidū pinee ꝛ circa finē ius galine cuꝫ ordeo decocte cū mica panis deꝛ. aquā bibant in qua draganthuꝫ praſſium ficus ſicce ꝛ ordeum mundum cocta fuerint cuꝫ zucaro vel cū penidijs. vel cum ſirupo ſupraſcripto.

Capitulum ſextum de peripleumonia.

Tractato de pleureſi: de peripleumonia videamꝰ. Eſt ergo peripleumonia apā qꝺ fit de materia colerica. Et dꝛ a peri qꝺ ē circū ꝛ pulmon pulmo quaſi apā circa pulmonē. Peripleumonia alia vera. alia non. Uera eſt illa: que fit de flegmate. non vera eſt illa que fit de alio humore. Et fit maxime hec paſ. in vere ꝛ in fine yemis: cuiꝰ ſigna ſūt hec. fe. ꝯtinua rubor faciei: ꝛ maxime ſiniſtre maxille: dolor mamille ſiniſtre vel ſpatule ſiniſtre. Fe. ī die modica: in nocte vero fortis ꝛ magis ſuccenſa: difficultas hanelitus cū tuſſi. vrina ruffa vel ſubruffa: vel charops ꝛ p totū ſpiſſa a media regiōe ſuperius diſtincte liuens cū quadā ſpuma ꝯtinua. ꝛ lucida. ꝛ qñqꝫ ſputum ſubſanguineū rubeū vel ſanioſum in principio eiiciunt qꝺ eſt optimum. ſi vero nō malum. Itē ſi a pmo die vſqꝫ ad tertiū fluxus ventris ſuperuenerit bonū: ſed circa finem ꝛ ſtatum peſſimum. Item eius ſputuꝫ proiectum ſupra carbones ardentes fetet. Item nota qꝺ ſi peripleumonicus deſideret vinum cuꝫ aſperitate ꝛ nigredine lingue: peſſimum ſignum eſt ꝛ mortale. Et etiam qꝛ hec paſ. maxime fit in ſenibus: ꝛ etate prouectis iuxta illud ipo. plures ex his qui grandes ſunt peripleumonica collectione depereunt. Primo igitur ī hac egritudine ſi corpus fuerit pletoricum: fiat minutio de vena pul. cuius ſitus eſt iuxta grabatū vel de vena cardiaca vel baſilica. Et ignis ꝺ lignis ſiccis ſine fumo: vel carbonibus ardentibus coraꝫ pa. fiat vt aer artificialiter fit calidꝰ. ꝛ deꝛ poſtmodū quolibet die mane ꝛ ſero de iſto ſirupo cū aqua decoc. ordei mūdi dragāti ꝛ amidi. ℞. yſopi eupatorij praſij marubij al. añ. ʒ. ſ. liquiꝛ. munde. ʒ. i. ſ. ordei mundi pugillum. i. ſebeſten. xx. amiꝺ. ʒ. ij. dragāti. ʒ. i. mell' lbꝛ. i. zucari lbꝛ. ſ. deꝛ ēt ptiſana collata cū zucaro ꝛ penidijs. Sirupus etiam iuiubinus in predicto ca. notatus datus optimꝰ eſt. collatura furfuris coquinata cum amido ꝛ dragante detur. Item detur de iſto medicamine ad quantitatem caſtanee. quod valet ad omnem tuſſim frigidam: qꝺ ℞. ſuci liqꝛ. ʒ. i. ſiſami. ʒ. ſ. ſe. lini torrefacti. ʒ. quartā gūmi ara. ꝛ dragāti añ. ʒ. i. tertiā. ꝯfice cum melle diſpumato. Inungaꝛ pectꝰ cū butyro ꝛ dialtea. Itē emplꝛeꝛ poſtmodū cū mal. biſmal. brāca vr. ſil' mixtis ꝛ ſepe ꝛ ſepiꝰ inoua. Itē ſe. lini ꝛ fenugreci trita ꝛ calefcā ꝛ ipoſita vel cataplaſmata valet. Aliud ad idē ℞. radicis ſambuci trite: ſeu corticū fabaꝝ. ad idē ſe. lini cum fenugreco decoctum uel cantabrum in uino uel aqua decocta ꝛ cataplaſmata ualēt. Et oīa q dcā ſunt ī capi. ꝺ pleureſi ī hac paſ. ꝯferūt. excepto ſirupo acetoſo: q ī hac paſſ. nō cōpetit. Empl'm optimū. qꝺ ſi ſupra pectꝰ apponaꝛ mirōmō ꝯfert huic egritudini. ℞. ſuci naſturcij lbꝛ. ſ. aſongie porcine liquefacte. ʒ. ij. mellis diſpumati lbꝛ. i. flor camo. ʒ. i. ſe. lini torrefacti. ʒ. ſ. ſe. fenugreci torrefacti. ʒ. ij. oīa teranꝛ optime ꝛ inſimul ꝯfice. ꝛ emplaſtrū ex his oībus factū tepidū pectori appliceꝛ qm̄ ē mirabile. Et ſi cōſtipatus fuerit uenter fiat ei aliqꝺ leue ſuppoſitoriū: uel cliſtere lenitiuū ſeu mollificatiuū. teneat pillulas ſub lingua ꝛ paulatim eas trāſgluttiat: quas in capi. de tuſſi poſui. Dragantū ſe. cidoniorum ſucus liquiꝛ. ꝛ ſe. cōia in aqua decocta cum zucaro ꝛ penidijs quandoqꝫ ſumat.

Capitulum ſeptimum de ptiſi.

Poſt tractatuꝫ de peripleumonia: de ptiſi uideamus. Ptiſis quidē eſt conſumptio ſpiritualis humiditatis corporis ex ulcere pulmonis proueniens. Fit igitur ptiſis diuerſis modis. Quandoqꝫ eni fit ex humo. frigido uel ca. a capite diſtillante: qui diu repercutiens pulmoneꝫ cauat ipſum ꝛ facit ibi ulcus. ad lapidis ſimilitudinem iuxta illud. Et durum lapidem gutta cadendo cauat. Fit etiam ex nimia ſiccitate arefaciente ꝛ deſiccante ipſam pulmonis ſubſtantiam: qua pulmonis ſubſtantia arefacta ꝛ deſiccata de facili rumpitur. Fit etiaꝫ ex ſaltu clamore pondere uel percuſſione ꝛ ſimilibus. rumpitur eni tunc aliqua uena in ipſo pulmone ꝛ tūc ſanguis cum exit extra uenas ꝛ locum non habeat propriū uertitur in ſaniem: ꝛ ſanies inficit ꝛ ulcerat pulmonē. unde. Ipo. ī anforiſmis. Et ſanguis ſputo ptiſis ꝛ mors. Signa igiꝛ ptiſis ſunt hec calor continuꝰ ſm magis ꝛ minꝰ in uol' manuū: acutior ſitis cum aſpitate lingue: colli gracilitas: ꝯſtipatio uētris: totius corporis macilentia: unguiū ꝛ extremitatuꝫ conſumptio: ꝛ grauitas

oculorũ. Et ſamiliare ſignũ ad hoc ẽ dolor ſiniſtre ſpa
tule uſq; ad humerũ. poteſ etiã ptiſicũ hoc ſigno co-
gnoſcere. Fac ipſũ ore apto fortiter anelare: ⁊ ſi flatus
eiꝰ fetet ſcias ipſuz eſſe ptiſicũ niſi hoc fuerit a natura
aut ꝓpter alias cauſas ĩ capitulo de fetore oris dictas.
Et quod certiꝰ ſignum eſt fac quod dicit Ypo. ĩ anſo.
videlicet. fac ptiſicuz ſuꝑ accẽſos carbões expuere: ⁊ ſi
odor ille qui cũ ſputo reſoluitur fetet ꝓnũcia ipſuz eſ
ſe ptiſicũ maxime ſi ſigna ſupradicta uel aliqua eoruz
cum hoc cõcordãt. Itẽ nota ꝙ quãdo ptiſis fuerit cõ
firmata vix aut nũq̃ curatur. q: ſanguinis ſputo ſaniei
ſputum ĩ ſanie ſputo ptiſis ⁊c. ſicut dicit Ypo. Et tũc
diſtigue quia aut ptiſis ſuꝑuenit iuuenibus aut adole
ſcẽtibꝰ ante. xl. annum: ⁊ hec vltra annuz portare non
põt: quoniã infra ãnũ interficiet: aut ſanatur pa. in ter
mino anni. aut ſuꝑuenit ſenibꝰ et vltra ãnuz. xl. ⁊ in eta
te prouectis: ⁊ hec nõ ita cito interficit ſi beneficio me
dicine iuuetur. tamen ſemꝑ eſt mortalis ĩ quacũq; eta-
te proueniat ſi vſq; ad cõfirmationẽ ꝑuenerit. Et hec ẽ
ratio q: ſi pulmo fuerit ulceratꝰ ipſa vlceratio nõ poteſt
cõſolidari. p̱rio q: pulmo eſt ordinatus ĩ modũ flabel
li ⁊ aerẽ attrahit: ⁊ cor quotidie refrigerat. unde ſi cor nõ
reciperet tale refrigeriũ mediante coopatiõe pulmõis:
tãta eſſet caliditas cordis: ꝙ ſubito ſuffocaretur homo.
Cũ ergo ipſe pulmo vlceratꝰ fuerit cũ ſemꝑ ſit in conti-
nuo motu nullã recipit medicinã: quã retinere poſſit:
qua ulcus ſuuz cõſolidare poſſit. In vlcere. n. requiri
tur quies: ad hoc ꝙ cõſolidetur. Prio ſupponamꝰ ꝙ ali
qua medicina ſibi ꝑ os mittatur: prius tranſit ꝑ tot vias
anteq̃ ad ipſuz pulmonẽ ꝑueniat ꝙ ſuã amittit virtu-
tẽ. ⁊ ideo vlcus pulmonis quũ cõfirmatũ fuerit: ⁊ ĩ pti
ſim cõuerſuz conſolidationẽ nõ recipiet. Item nota ꝙ
fluxus ventris uel caſus capilloruz ptiſicis ſuꝑueniẽs
ſignũ proximuz morti eſt future ſecundũ Ypo. ĩ anſo.
Prio ergo in via curationis huius egritudinis. nota
ꝙ nulla minutio ſan. ſeu purgatio ꝑ medicinam aliquaz
competit in ptiſi nec in ethica: ut ibi dictuz eſt. Et ma
xime coitus Et nimium ieiuniũ in dictis egritudinibꝰ
ſunt nociua. ⁊ cibaria deſiccantia ⁊ conſumptiua aut
nimium ſalſa. Curetur igitur ptiſicus ſic. ſi cõfirmatꝰ fue
rit in ptiſi: accipimus ipſuz tanquã mortuũ in cura ⁊ ꝓ
cedimus in hunc moduz. Si ex catarro ptiſis proceſſit
qḋ ꝑ ſigna precedentia maniſeſte dignoſcitur: ⁊ per re
laxationem ⁊ titilationem pallati per mucilaginũ ⁊ ſpu
torũ abũdantiã ꝑ lacrymarũ effuſionẽ ⁊ ſimilia. Pri-
mo cũ ex his cauſis proceſſit ptiſis: intercipiamꝰ reu-
ma cum pill. de cinogloſa ſuperius in capi. de catarro
dictis: ⁊ in ca. de tuſſi: uel cum aliquibꝰ alijs pillul. reu-
ma reſtringẽtibus ĩ predictis capitulis dictis. Et iterũ
aliqua dicam hic. Non. n. credo in vitium nugationis
incidere ſi utilia ſepius ⁊ ſepe repetam. Pillule ergo
ex croco mira. thure opio ana. diſtemperatis cũ al. oui:
in modum horobi facte ſi. v. uel. vij. ex eis ſumantur:
uel vna poſt aliaz ſub lingua teneatur: ⁊ tranſglutiatur
miromodo valent. uel cum vadit dormitũ ſi tranſgluti
at tria grana olibani miromõ reuma reſtrigũt. Pillu-
le ẽt facte ex gũmi ara. ⁊ amido in trociſ. cum ptiſana
ordei ſpiſſa cõfice: ⁊ in modũ cicerũ informẽtur. ⁊ ſub
lingua teneãtur donec diſſoluantur: et fumus ab eis re-
ſolutus petat cerebrũ poſtea trãſglutiantur. Detur eti
am ſibi de iſto ſirupo. ℞. praſij yſopi ana. M. i. iuiube
ſebeſten quĩquaginta. mell. lib. ii. Et detur ſibi de iſto

electuario ℞. roſ. ʒ. ß. gũi ara. draganti farine fabarum
ana. ʒ. quartam. ſuci liquiritie. ʒ. ij. amigḋ. ⁊ pinearum
mũḋ. ana lib. ß. zucari lib. ij. Dentur etiam ſibi aque
facientes ſcreare ſi ipſe ſcreare non poſſit ſicut ẽ aqua
yſopi cum melle: uel aqua ficuũ ſiccarũ ariſto. ro. yre-
os cum zucaro roſa. mixta ⁊ ſilia: que in capitulo de
ſcreatione ſaniei ſeu empimate dicta ſunt: ſi oportu
num fuerit exhibeantur. Et ſi conſtipatus fuerit ven-
ter eius non curo multum: quia vt dixi ſuperius ethi-
cus et ptiſicus cum ad ſolutionem ventris deuene-
rit: cito moritur. tamen ſi per plures dies ſteterit ꝙ
non aſſelauerit: prouocetur aſſelatio cuz aliquo ſuppo
ſitorio leni ex lardo: uel aliquo cliſteri leuiſſimo. Et ſi ad
ſolutionem deuenerit ſtatim cuz reſtrictis ſuccurrere
debemus exhibendo trociſcos ſyrupos electuaria et
huiuſmodi reſtrictiua: que ĩ capitulo de lienteria ⁊ di-
ſinteria dicta ſunt. Item mittantur ptiſici in bal. qḋ
in capitulo de ethica dixi. ⁊ iungantur ex unguento qḋ
ĩ ipſo capitulo ſcriptũ ẽ: ⁊ vtantur eadẽ dieta ⁊ eiſdẽ elec
tuarijs ut ethici. Lac ẽt caprinum vel aſininũ: ĩ q̃ calibs
uel lapis ignitꝰ ſit extinctꝰ detur. Et cibaria in ipſo lacte ꝓ-
parata exhibeantur. ⁊ hoc dico fe. ⁊ dolore capitis nõ exi
ſtentibus ut ſaluetur anſo. Ypo. Lac dare caput ⁊c.

Capi. viij. de apãte epatis ⁊ ſplenis.

Ccidit quãdoq; ꝙ epar apãtur quod ſit qñ
q; ex ca. hu. quãdoq; ex frigido. quandoq;
a ip̃z apã naſcitur ĩ gilbo epatis: quãdoq; ĩ ſima
Calidꝰ hũor ꝑ hec ſigna diſcernitur eſſe ĩ cau
ſa. adeſt dolor dextri ypocũdrij acutus ⁊ pungitiuus.
Fe. cõtinua ſitis oculi crocei uel rubei. ⁊ quãdoq; to-
tũ corpus ĩficitur ĩ colore crocco uel rubeo. ⁊ multoti-
ens terĩatur hoc apã ĩ acuta uel peracuta fe. in die. vii. ꝑ
fluxuz ſanguis nariũ. Vrĩa appꝫ rubea ſubrubea ſeu
rubicũda: uel ſubrubicuuda: uel inops ſpiſſa. ⁊ quãdo
q; crocea cuz quadã tĩctura ĩ ſuꝑficie liueſcit: ⁊ obſcu
ra in eius ſuperficie appꝫ. Frigidus uero hũor ꝑ hec
ſigna cognoſcitur eẽ ĩ cã. adeſt fe. magis lenta: ſitis autẽ
nulla aut modica: dolor aggrauatiuꝰ ſub ypocũdrio dex
tro. Vrina diſcolorata ⁊ turbulẽta: ſuperiꝰ liuida: ocu
lorũ liuiditas: ⁊ corporis figura palida ẽ. Si huiuſmõi
apã fuerit ĩ ſima epatis grauitas ſiue dolor ſentitur in
profundo: adeſt ſingultus ⁊ vomitus ex compreſſione
ſtomaci: ⁊ appõne manus non irritatur dolor. Si ve-
ro huiuſmõi apã fuerit in gilbo epatis ſeq̇tur difficul-
tas hanelandi: tuſſis ex compreſſione ſpũaliũ. vix etiaz
patitur pa. ꝙ manꝰ ĩ loco illo apponatur. tumor etiaz appa
ret ĩ dextro ypocundrio in modum lune nouelle uel ſe
micirculi patiẽte iacẽte ſupino ⁊ extenſo. Et nota ꝙ ali
quãdo ſit apã ſub diafragmate in lõgũ ⁊ tranſuerſum
extenſum: ⁊ videtur apã epatis qḋ non ſit. Etpropter
hoc ſcias ꝙ apã lacertorum formam habet mõ in lon-
guz modo in tranſuerſuz ſecundũ formaz ⁊ poſitionez
ipſius lacerti. Apã uero epatis formam habet ſemicir
culi. Apã igitur caliduz epatis in hunc modũ curetur: ſi
virtꝰ ⁊ etas ꝑmiſerit. Prio minuatur ḋ media vena ḋxtri
brachij deinde ab ipſo pricipio detur ſirupꝰ ḋ ſeminibꝰ
cũ aqua ipſorũ ſeiuz: ⁊ inũgatur locꝰ ex oleo ro. uel viol.
⁊ malua ĩ aqua cocta cum ſe. lini: ⁊ feuugreci ⁊ frõdi
bus iuſquiami ⁊ maluauiſci apponatur: ⁊ huiuſmodi
q̃ diximꝰ in ca. de pleureſi. Et ſi conſtipatus fuerit fiat
cliſtere ſupra in precedẽtibꝰ ſcriptuz. Et primo fiat le
nitiuũ. deĩde mundificatiuũ tãtum. Quod ſi poſt di

es.vij.apã ñ rũpetur.dtur d trociſcis ſupius ſcriptis in capitulo de dolore capitis ex ſanguine ſeu colera ſacto.deƒ ẽt ſirupus diaquilõ ſupius ſcript⁹ qui v3 poſt rupturã apãtis: ⁊ detur lac ſe.coium in potu. Quod ſi frigidus humor in cauſa fuerit non fiat minutio niſi corpus fuerit ualde repletũ ⁊ plectoricũ: quib⁹ conditiõibus exiſtẽtib⁹ fiat minutio de predicta vena ad hoc ꝙ facta minutiõe natura ſupra reſiduũ confortet. dei d radices altee fenugreci.ſe.lini trite ⁊ fic⁹ ſicce i aqua oĩa decoquantur ⁊ ſupra cataplaſmẽtur. Aliud ad idẽ. radix affodilorũ vue paſſe ficus ſicce i vino uel lixiuio ⁊ olo cocta ⁊ deſup poſita miromõ maturat. Ite3 frumẽtum cũ olo cõfectum: uel ruta cocta in vino ⁊ oleo ⁊ huiuſmodi que dicta ſunt in precedentib⁹ caplis de apãtib⁹ itrinſecis fiant. Rupto apãte qd cognoſcitur qr ſanies p vrinã uel ſeceſſu3 emittit mũdificetur loc⁹ a ſanie: qr cũ ſubſtantia epatis ſit tenera valde cito rũpitur niſi mundificet ab eo ſanies. Epar.n.ut ait Gal. nõ eſt niſi ſanguis coagulatus. Si fri.humor p vrina3 purgetur: iuuetur natura: ⁊ dentur prouocãtia vrinã que i capitulo d ſtrãguria dicta ſunt. deƒ decoc.ſe.apij ⁊ fen. que in pdicto capitulo dicta ſũt. Si uero ca. materia p vrinã purgetur deƒ dcoc.ſe.coiu3 cu3 ſuco ſcariole ⁊ huiuſmodi. Quod ſi hec materia p ſeceſſum purgetur et ſit fria detur decoc. thimi: epithimi: polij ſe.feni.agarici apii petro.bruſci: ſpargi: ſquinãti: aſſari ſpice ⁊ huiuſmodi: que in capi. de quartana vera dicã: que quãdoqꝫ cũ melle ro. poſt rupturã apoſtematis dẽtur. mũdificata ſanie empl̃m cõſolidatiuũ deſup apponatur de ſpica maſtice thur tritis ⁊ cu3 olo confectis. Ultima uero cura ẽ p inciſionẽ in iſtis apoſtematibus dãdo prius opiũ pa. poſt incidẽdo ⁊ materiã euacuando: que facit apã. deĩde ſuẽdo ⁊ cõſolidatiua ſupponẽdo. Apã vero ſplenis ex tũore ipſius ex punctura ſiniſtri lateris ⁊ ex fe. pſente cognoſcitur. Et nota ꝙ nũqꝫ põt eẽ apã i interiorib⁹ ut in diafragmate: in pleura: in epe: i ſplene: i ſtõaco ⁊ inteſtis. ⁊ in huiuſmõi iterioribus: qn ſemp ad hoc apã fe. cõitetur. ⁊ hoc ẽ ſignũ diſtictiuũ ad oĩa apãta i interiorib⁹ exiſtẽtia. Si vero fe. acuta ⁊ dolor acut⁹ ⁊ pungitiu⁹ fuerit in huiuſmõi apãtib⁹ ſignũ ẽ ꝙ ẽ materia ca. Si vero fe. lẽta ⁊ dolor põderoſus ⁊ aggrauatiu⁹: ſignũ ẽ ꝙ ex humor frido ſũt. Curetur ergo hoc apã ſplenis ut apã epatis ſecundu3 diuerſitatẽ hũoꝝ in cã exiſtẽtiũ ut ſupra dictũ ẽ. Eodẽ modo curet apã factũ in lacertis ſicut pdicta. Dieta eoꝝ ſit ptiſana amigd. cũ lactu. cocta: ſcariola: lactuca ⁊ hmõi aquã ſe.coiu3 bibãt ⁊ hmõi quſqꝫ fe. durauerit ⁊ apã fuerit mũdificatũ. cũ vo receſſerit: ⁊ apã quaſi mũdificatũ fuerit: pulos: edos ⁊ caſtratias carnes: merulas: turdos pdices: ⁊ hmõi comedere pñt. Uinũ liphatũ cũ aqua ſe.coiu3 bibãt. Fiãt ẽt remedia dicta i ca. d duritie ⁊ opillatiõe ſplenis cũ fuerit apã i epe ⁊ ſplene.

¶ Ca.ix. de apãte ſtomaci ⁊ inteſtinorum.

In cõcauitate ſtõaci quãdoqꝫ apã generat ⁊ tunc anteqꝫ cõfirmet illd apã ab ipſo pricipio aliqd d eo emittit p vomitũ: ex cibis aſſumptis grauedo ſentit i ſtõaco. Quãdoqꝫ ẽt i cõcauitate iteſtinorũ generat apã cui⁹ ſignũ manifeſte i principio ipſi⁹ apãtis ãte cõfirmationẽ ipſi⁹ ẽ: qñqꝫ aliqd de ipo emittit: qr p iteſtina tranſiẽs: dolor ⁊ grauedo ſentit in ipſis inteſtinis. quãdoqꝫ ipſu3 apã ẽ in ſupficie ſtomaci uel inteſtinorũ. ⁊ tumor ibi appet cu3 circũſcriptis ſignis: nec võitus: nec ſeceſſus aliqd hẽnt d materia ipſa admixta. Quãdoqꝫ aũt iter pelliculas colligit: ⁊ generat ibi apã qd ẽ difficille cognoſcer. Generat aũt huiuſmõi apã ex materieb⁹ ca. aut fri. Si ex ca. dolor ẽ acut⁹ ⁊ pũgitiu⁹ nimis ⁊ fe. cõtinua cũ ſiti ⁊ lingue aſpitate itenſiõe ⁊ ardore corpis: ipſi⁹ man⁹ ſuppoſita in loco ubi ẽ apã maximũ calorẽ ⁊ ardorem ibi ſentiet. ⁊ aliquando ſingultũ patiũt et fumoſa3 eructationẽ ⁊ vrina ẽt taliu3 appet ticta citrino color vl ſubcitrino mediocriter tenuis uel ſpiſſa. Qd ſi frigidi hu. i cã fuerint: adeſt dolor aggrauatius ⁊ nõ ita acut⁹ ſicut prior. fe. lenta ſitis modica acetoſa eructuatio: ſpũs ẽt ſit ſpiſſus ⁊ puus pp diafragma ſtomaco vicinãs. Urina palida ul' ſbpalida cũ ſba mediocriter ſpiſſa ul' mediocriter tenui. Et quãdoqꝫ aboiatiõem ⁊ anguſtiã pectoris ⁊ ſpatularũ et cubitorũ ſtrinctionẽ patiũtur: ⁊ alia mlta ſigna ad hoc familiaria appẽt. Fe. tamen ẽ in his oĩbus apãtibus in intriſecis exiſtẽtib⁹ ⁊ pp ter hoc capitulum de his apãtibus in tractatu pſenti iſerer volui. cũ ad ipa apãta vt dictũ ẽ ſemp cõcomitetur fe. Cura apãtis ex materia ca. Si igitur huiuſmõi apã ſtomaci ul' iteſtinorũ ex hu.ca. eſſe ppẽdet p ſigna pdicta. ¶ Primo fiat minutio in tribus uel quattuor dieb⁹: viribus ⁊ etate pmittẽtib⁹: de mediana vena ſtomaci. ¶ Poſtea vtant tali ſyrupo. ℞. ẽdiuie: apij: ſolatri: cibalarie vermicularis ana. ℳ.ſ. ordei mũdi.p.i. olĩ.ro.℥.ſ.zuca.lbr.i. cataplaſmet locus ex ro: ſandal. al. ⁊ ru. pul. ⁊ cũ aceto mixtis. uel ex ſuco corigiole: plãtaginis mercurialis: cibalarie: lactuce: ſcariole ⁊ huiuſmodi tritis ⁊ ſuperpoſitis miromõ v3. Cataplaſma optimũ contra apãta ca. ſtomaci inteſtinorũ ⁊ viſceru3 ⁊ puſtionẽ epatis ⁊ ſtomaci. pp hu.ca. ℞. farine ordei ℥.xx. ſand. al. ⁊ ru. ℥.x. vio. rad. mal ana ℥.vi. tẽpa cũ ſuco ſolatri ⁊ ſuppõe. Et ſi vis facere ex pdictis i modũ ceroti confice pdicta pul. cũ. oleo ro. ⁊ cera. Jnũge ſeu cum pecia lini cataplaſma. prius tamen purgabis hu. antequam cataplaſmata apponas cum decoc. viol. prunorum. ⁊ cetera dicta in ca de dolore capitis ex ſan. ul' colera facto: ſi expedierit fiant. poſtea des trociſ. de roſis albis qui multum cõpetũt in hac cauſa. ℞. caſſiefi. munde ro. karabe: maſti. apij ana ℥.iii. ſe mal. meliloti: pſilij. ſanda. al. ⁊ ru. ſpice ana ℥.ii. ſe. ẽdiuie ℥.i.ſ. liquiritie: apij: aneſi ℥.i. tempera cum ſuco ſolatri. ⁊ da ℥.i. cum aqua fria. Alij trociſci ad idem ⁊ ad dolorem fluxus humoris colici ad locum. ℞. ro. liquiritie añ ℥.iij. ſãdal. al. ⁊ ru. ana ℥.ii. berberis meliloti añ ℥.ii.ſ. ſe. cucu. ſpice macis karabe ana ℥.i. ſpodij mãne añ ℥.ii. croci ℥.i.ſ. Fac. trociſ põderis ℥.i. quorum vnum dabis cũ ſuco uendiuie. Quod ſi propter hoc materia nequeat repelli imo ad ſaniem tendat: qd cognoſcitur p grauedinem ſinthomatum ⁊ fe. incenſionem. iuxta illd Ypo. Circa generationem ſaniei ⁊ce. tunc maturatiua fortiora ⁊ potentiora ad maturandum loco apãtis ſuperponenda ſunt. Farine ordei cum aſongia porci recenti ⁊ ſuco mal. commixta addito vitello oui vl' fermẽtum ſolum cum vitello oui commixtum ſuperpoſitu3 miromodo maturat. Alid ad idẽ liquefac aſõgiã porci nã ⁊ additis floꝝ camo. ſe. lini ⁊ fenugreci pulue. ana. i corporentur ⁊ ſuperponantur. Aliud ad ide3 optimũ. ℞. farine ordei violarum. ana ℥.v. ſandalorum alborum et rubeoru3 ana ℥.vi. cãphore acatie cãtabri galie croci gũmi ara. ana ℥.ii. maſti. meliloti ſe. mal. ana ℥.

i.pulue.oīa ⁊ cū ſuco ſolatri ⁊ oleo ro.ꝯfice ⁊ uſui re-
ſer uef. Qđ ſi hec apāta ex materia fria eē dignoſcanf
fiat h apozia ⁊ def quotidie ī potu cū lacte ſe.coiuz uł
amigđ.℞.meliloti:radicis apij:ſquinā ti maratri ana.
ʒ.vi.radicis mal.liquir.ana.ʒ.v.reubarba.maſti.ani
ſi:maratri:ſpice ſanſuci:baſilici:cimi:apij: cardamo-
mi aū.ʒ.ii.ordei mūdi.p.i.paſſul.ſine nucleis.ʒ.x.oīa
coquanf ī .iiii.libris aque:quouſqꝫ ad vnā redeant ⁊
addita.lbꝛ.i.mellis fiat apozima de quo q̄tidie def.ʒ.
iii.cū amigđ.uel aqua decoc.liquir.⁊ paſſ.enucleataꝝ
ca.Rupto apāte quod cognoſcif ꝑ uōitū ſaniei:ſi ma
teria fuerit:ī ſtomaco:uel ꝑ ſeceſſum mundificantia ſi
materia fuerit ī iteſtis denf mūdificantia ſaniē: ſicut
ſunt ſirupꝰ factꝰ ex ptiſana ordeacea ⁊ ſuco ſcabioſe đ-
purato ana.factus cum melle diſpumato ī materia fri
gida:uel cū zuca.ī materia ca.⁊ iſte eſt ſpālis ad hoc.⁊
ſpālr quando daf cū eo ī qualꝫ doſi.ʒ.i.corali pulueri
zati ꝓbatū eſt addito pul.nitri ꝑ ſe uel cū ꝑdicto ſyru
po datꝰ multū mūdificāt. Qđ ſi materia ꝑ vrinā pur
getur.denf diuretica dcā ī tractatu ſtrāgurie. Et ne
locus ulceratus remaneat:dētur poſtmodū aliqua de
medicis cōſolidātibꝰ:quas dixi in capitulo de diſinte
ria. Qđ ſi propter hoc materia nō tēdat ad ſaniē:
uel repelli poſſit.cataplaſmata ⁊ vnctiōes fiāt ⁊ huiuſ
mōi iuuatiua.Fiat igitur cerotū ſibi iuuatiuū optimū
ad hoc:de quo inūgatur ſupra apātis locum ſiue ī ſto
maco ſiue in inteſtis fuerit mane meridie ⁊ ſero iuxta
ignē:quod ſic fit.℞.aloes maſticis aū.ʒ.ſ.floꝝ camo.
meliloti abſinthij ana.ʒ.i.ro.ʒ.ii.hec omnia in ſubtilē
pul.redigātur:⁊ cum oleo camo.⁊ cetera liquefacta fi
at cerotum ⁊ uſui ſeruetur.Cataplaſma vtile cōtra do
loꝛem ſtomaci propter frigidum apā.℞.mēte ſe.apij.
ana.ʒ.ſ.maſticis. aniſi ſpice.ana.ʒ.ii.ſ.dauci cimini li
gni al.xilobalſami.caſſie cardamomi ſquinanti ana.ʒ.
ii.ex decoctione predictorū ⁊ melle diſpumato fiat ſy
rupus:⁊ quotidie def in potu cū mulſa uel cum aqua
oꝛdei.⁊ predicta omnia que in fundovaſis decocta re
manſerint calida terantur ⁊ apoſtemati cataplaſmen-
tur.Cataplaſma valēs ad diſſoluēdū duritiē apātis ⁊
dura apāta ſtomaci ⁊ iteſtiorū.℞.meliloti ſquināti ca
mo.mal.bdelij ana.ʒ.iiii.abſinthij.ʒ.iii.mirre armoni
aci.ana.ʒ.ii.ficus ſiccas numero.x.oīa teranf vnum
quodqꝫ ꝑ ſe.⁊ coquanf ī vino excepto armoniaco ⁊
bdelio:⁊ mirra que vltio debēt apponi ⁊ liquefieri in
eis ⁊ fiat cataplaſma.Aliud cataplaſma ad idē ⁊ etiam
ad ſplenis duritiem.℞.armōiaci.ʒ.xx.bdelij.ʒ.x.aceti
acerrimi.ʒ.vi.hec oīa ſupra ignez diſſoluāf.deinde ad
de cer.ʒ.x.olei ſiſamini.ʒ.ii.ſ.croci thur.maſti caſto.
aū.ʒ.iii.oībꝰ pulueriʒatis his ⁊ deſuꝑ poſitis fiat cata
plaſma.Aliud ad idem ⁊ ad omnia ſupradicta.℞.alo
es maſti.bdelij armoniaci caſtoꝛ.thur.draganti mirr
ana.ʒ.ſ.ſepi vitulini ⁊ galinacei ana.ʒ.i.olei muſcelini
⁊ ſambucini ⁊ cere.q.s. Item fabe fracte in vino ⁊
oleo cocte ⁊ cataplaſmate ad omnia apoſtemata cito
maturanda mirabiliter operantur.Item cepe in vīo
⁊ oleo cuz pul.cocte mirabiliter valēt ad oīa apāta ma
turanda.Item radix mal.biſmal.bꝛance vr.⁊ lilij ī vīo
coquantur per optime:deinde teranf ⁊ addito pul.fe
nugreci ſe.lini ⁊ florum camo.fiat cataplaſma:⁊ loco
apātis apponaf: qa oīa apāta maturat mirabiliter: ⁊
omnem duritiem epatis uel ſplenis uel cuiuſcunqꝫ al
terius partis remolit.

¶ Capitulum.x.de freneſi.

Et quia de apātibus ī iterioꝛibus oꝛtis
e ſufficienter tractatū eſt : de apoſtemati-
bꝰ que fiūt ī toto coꝛꝑe vꝫ de freneſi ⁊
⁊ litargia tractabo.Eſt igif freneſis apā
quod naſcitur in frenibus.Sunt autē duo pāniculi q
appellantur frenes ad ſimilitudinem freni equi : quia
ſicut frenum diuidit ſuperiorem mollam equi ab infe
riori: ſic ⁊ iſti duo pāniculi diuidunt ipſum cerebꝛū a
craneo:⁊ ſic huiuſmodi apoſtema ſuſcepit đnomīatio
nem a loco ⁊ dicitur freneſis. Unde nota ꝙ quidam
moꝛbi recipiunt denominationem a loco vt freneſis
in qua frenes leduntur ut dictum eſt:podagra in qua
pedes leduntur:⁊ ciragra in qua manus leduntur ſu-
ſcipiunt denominationez a loco ⁊ce.Aliqua recipiunt
denominationē ab effectu: vt fe.dicitur a feruore.Et
ſic etiam freneſis ſumitur a loco vt dictum eſt ⁊ etiaꝫ
ab effectu quia dicitur a frene qđ eſt mens eo ꝙ ī hac
paſſ.maxime mens leditur.Et nota vt ait Ga.in libꝛo
de accñti ⁊ morbo.Freneſis eſt accidens moꝛbi quia
nunquaꝫ per ſe inducitur:ſꝫ ab altero moꝛbo inducif
uel ſuperuenit ei.Freneſis itaqꝫ ut plurimū ſuperue-
nit in iuuene colerico :⁊ eſtate pa.emitriteum mediū
uel tertianam continuam cauſonidem uel pleureſim:
Et huiuſmodi fe.acutas. San.n.cū ſit ca.⁊ humidꝰ
circa cor ⁊ epar ⁊ pectoꝛis cōcauitates cū putreſit ce-
rebrum quadam groſſā vētoſitate percutiens ibi apā
generat:quod poſſumꝰ videre per ſimilitudinē ignis
in camino.Nam fumus quotidie camiuum atingens
fuliginēibi generat. Freneſis aliqua vera:aliqua ñ
vera.Freneſis vera fit ex humore colerico vel ex fu-
moſitate cerebrū aſcendēte:⁊ ibi apā generāte.Cū ita
qꝫ ibi apā generatur in ipſis pāniculis cerebꝛi qđ fre-
neſis dicif cerebꝛū ipſū in quo ſenſus fundatur graua
tur:⁊ ideo ſenſu ⁊ rōne priuaf īfirmus.vnde ſeqf mē
tis alienatio:vigiliarū inſtātia ꝓpter humoꝛis feruoꝛē
fe.indeficiens:mētis inſania:oculorū mobilitas pꝛe-
ter ſolitum: ſtridoꝛ dētiuꝫ.eger ducit manus hīcinde
tāquam aliquid de pariete euulſurus uel aliq̄d poſitu
rus.Aliquando ſurgit eger furioſus de lecto volens
aſtantes percutere:uel volēs ſe de feneſtra iactare:
uel capere arma. quandoqꝫ cantat :quandoqꝫ plorat
qñqꝫ videf ſibi ꝙ hoſtes armati inſidiātur ei: aliena ⁊
fatua loquif.vrina diſcolorata ⁊ tenuis que oīa ſunt ſi
gna vere freneſis.In nō vera freneſi eadez ſunt ſigna
excepto ꝙ vrina nō adeo eſt diſcolorata nec adeo tenu
is nec adſunt accīa ita fortia nec ſunt ita cōtinua:ſicut
in uera freneſi.Pōt ſiq̄dem peritus medicus ꝑ vri-
nā futurā freneſim cognoſcere:vt vrina in hmōi fe. q-
bus ſuperuenit freneſis:ſubito de die in diem mutaf.
verbigratia: ſi hodie vrina in fe. cauſone ſiue tertia-
na dupl̄ci: uel mediano emitritco ⁊ ſilibus nigra appa
ret.cras vō ſubito ⁊ ſine aliqua manifeſta cā mutatus
eſt color ipſius vrine in ſubcitrinū ⁊ palidū colorē.tūc
enim ſignū eſt ꝙ materia rapif ad cerebrum ⁊ fit frene
ſis.⁊ tūc medicus cautus ⁊ ingenioſus ſit intentus ad
curandū eā ante q̄ꝫ cōfirmef.qꝛ poſtq̄ꝫ cōfirmata fue-
rit incurabilis eſt.⁊ tunc ſolis pronoſticis relinquen-
dus eſt eger.Non enim nouit medicus mortuos ſuſci
tare.Si igif freneſis nondū cōfirmata fuerit curabif
hoc modo vꝫ ut ꝑticularibus curationibus ſpāliter in
tendamus.In hac enim egritudine oꝫ multum ꝑticu-

laria inſpicere. Secundū .n. ꝙ vult Ga. qui vl'e cognoſcit ꝑticulare aūt ignorat multotiens ī curatione peccabit. Et ꝓpter hoc pariſieſes ⁊ ultramōtāi medici plurimū ſtudēt ut habeāt ſciētiā de vl'i non curantes habere ꝑticulares cognitiōes ⁊ experimēta. Memini enim vidiſſe quendam maximū ī artibus naturalē loycum ⁊ theoricū optimū. In medicia tamē vnū cliſtere ſeu aliquā ꝑticularē curationē non nouit ordinare. ⁊ vix effimerā ſciebat curare. Et medici mōtis peſulani ſicut magiſter meus ⁊ alij probi viri: qui fuerūt ſcolares: qui ſtudent ſatis hēre ſcientiā de vniuerſali non pretermittētes ſciētiā particularē. Unde magis aſpiciunt ad curatiōes ꝑticulares: ⁊ didaſcola ⁊ vera experimenta ꝙ̄ ſemper vniuerſalibus latrare. Attendam⁹ igit̄ ꝑticularia hoc modo. Collocet̄ primo pa. ī domo obſcura in lecto non rutilante. nec habeat ſuper ſe pānos diuerſorum colorum: nec quos odio habuit tp̄e ſanitatis ſint ibi: nec alique cōfabulationes hoīū. ꝑnt tamē eē aliqui amici ſui: qui ſedeant ī pace ⁊ nō loquātur. Infrigidetur aer artificialiter hoc modo. Accipiātur. x. uel. xv. ſpongie marine maiores: quas inuenire poteris: ⁊ facias eas in aqua dulci optime lauari. deinde ībibantur omnes ī aceto optimo vinacio: ⁊ circum circa lectum ſuſpendantur in pariete: ut aer īfrigidet̄ ⁊ purificetur ī loco illo. nec ſint picture ſeu ymagines alique: ⁊ frondes vitis ſalicis cānarum ſemperuiue ⁊ huiuſmodi herbarum ſimilium per cameram ſternantur. ⁊ aqua frigida deſuper irroretur. Si ergo fuerit plectoricum: viribus ⁊ etate ꝑmittentibus: fiat minutio de vena mediana brachij: ſecūdo de cephalica: tertio ſi adhuc durauerit egritudo de vēa frontis fiat minutio. poſtea ꝓuocemus ſeceſſū cū aliquo ſuppoſitorio leui. uel faciamus cliſtere lenitiuū: poſtea mordicatiuum ⁊ forte trib⁹ uel quattuor vicibus inter diem ⁊ noctē. Cū itaq3 pa. aſſelauerit mediantibus ſuppoſitorijs ⁊ cliſteriis: faciam⁹ radi totū corp⁹ eius: ⁊ ſtupā canabinā ī aceto tepido infuſam capiti apponam⁹. ꝙ nō niſi actu frigidū capiti d3 apponi ſecundū. Auice. ⁊ Alexandrum. deinde catulū puum ⁊ lactantē retro ꝑ dorſum ſcindi faciam⁹ ⁊ abiectis interiorib⁹ capiti calidū ſuperponi faciamus: vel gallū ſciſſū ꝑ mediū. vl' pulmonē pecoris ſeu arietis ſtatim cū a corpor̄ animalis extrahitur capiti apponamus. Item caſula cordis arietis ſeu pecoris calida cum a uentre extrahitur animalis ⁊ ol'o viol'. īfuſa ⁊ capi appoſita v3. Poſt āt appōnē catulorū ⁊ ꝑdcārū rerum epithietur caput hoc mō. accipe ſucū apij. lac mulierū ⁊ oleū viol'. ⁊ parum opij ⁊ ī hoc liquor̄ tepido pecia īfundatur ⁊ capi applicetur. quoniam eſt mirabile ⁊ exptum ad hoc. Et fiant magis hec cataplaſmata ī anteriori uel circa mediā celulam capitis. cum freneſis fiat ī anteriori celula capitis vt dictum eſt ⁊ media celula āteriori cōpatit̄. Aliō epithīa ad idē. ℞. ſuci ſolatri ſempuiue craſſule cibalarie: ⁊ raſur̄. cucur. ⁊ corigiole ⁊ yppoſelini aquatici addito modico lacte mulieris aceti agreſte. ⁊ olei viol'. oīa ſil' mixta. ⁊ ī huiuſmodi liquore tepido pecia īfundatur ⁊ ter uel quater ⁊ bis in nocte applicetur. Uel extrahat̄ ſucus ab yppoſelino aquatico ⁊ depuret̄ ⁊ fex abijciatur: ⁊ ī claro ſuco apponatur farina ordei ⁊ fac empl'm ⁊ capi mediāte pecia lini uſq3 ad frontē ter vl' quater tepidū ī die apponatur. Itē radix lilij trita farina ordei: ⁊ parum olei ⁊ aceti mixta ⁊ cataplaſmata valēt. pedes ei⁹ ⁊ man⁹ vſq3 ad brachium ex aqua decoc. mal. mirti ro. ⁊ huiuſmodi lauentur. Prouocet̄ ſternutatio: non cum vehementer diſſolutis ſed cum leuibus: ſicut cū pul. cāphore naribus iniecto. uel cum pecia in oleo viol'. īfuſa ⁊ in naribus ꝓfunde immiſſa. Et ſi cum his omnib⁹ materia reprimi nō poſſit: ſ3 iā3 aſcenderit: vtatur predictis flebotomijs ſi corpus fuerit plectoricū. apponant̄ etiā due vel tres ſanguiſſuge naribus. vel etiam ſan. cum cetis porcinis de naribus educatur: quia per hoc materia minuitur. Dieta eorū ſit ſubtilis ⁊ frigida. Sirupū iulep bibant. vel ſirupū factū ex iuiubis ſebeſten viol' prunis ficcis ⁊ zucaro. deinde purget̄ cū decoc. in capitulo de dolore capitis ex ſanguine vel colera facto dicta. Emplaſtrum iſtud prouocatiuum ſomni tepidum a media parte frontis vſq3 ad mediam partem capitis pa. apponatur. ℞. ro. viol'. ſanda. alb. ⁊ ru. ana. ʒ. iij. opij. ʒ. i. ſ. ſemi. iuſquiami papaueris al. lactuce portulace ana. ʒ. ij. corticū mādragor̄. ʒ. ſ. olei ro. viol'. lactis mulieris ⁊ aceti al. q. s. Et nota ꝙ predictis remedijs cōuenienter factis vt decet. ſi adhuc inſania pſeuerauerit cū inſōnietate ⁊ diſcoloratione vrine maxime in die tertia deſperādū eſt de pa. Opiū ſolū cū lacte mulieris diſtēperatū. ⁊ naribus illinitū ſōpnū ꝓuocat. Itē ſolā radicē mādragor̄ tritā: ⁊ cū oleo vio. ⁊ cū farina ordei ⁊ ſuco lactuce. ⁊ al. oui īſimul miſce. ⁊ frōti ⁊ tīporibus applicētur precedente fricatione loci cū manu: q᷑ ſomnum ꝓuocat. Itē. ʒ. i. ſe. lactuce vel papaueris al. poſita ī cibo ⁊ data idem facit. Sirupus ad ſōpnū ꝓuocandū optimus ℞. ſebeſten. ℨ. ij. lingue canis. ℨ. i. viol'. ʒ. iiij. ſe. papaueris al. portulace lactuce ana. ʒ. ſ. ordei mundi lbr. ſ. ſe. mal. ʒ. ij. corticū mādragor̄. ʒ. i. ſanda. al. ⁊ ru. ana. ʒ. quartā. zucari. q. s. Empl'm magr̄i mei q̄ ſemp vtebat̄ in hac egritudine ⁊ in oībus alijs ſe. vbi ē neceſſe ſōnū prouocare ℞. ſanda. al. ⁊ ru. ro. ana. ʒ. ij. ſe. papaueris al. iuſqami ana. ʒ. quartā. ſe. portulace lactuce ana. ʒ. ij. corticū mandragore. ʒ. ii. ſ. opij tebaici. ʒ. ij. gūmi arabici. ʒ. iij. caſſie li. ʒ. i. ſ. terantur oīa ⁊ confice cum al. oui aqua ro. ⁊ lacte mulieris. vel ſolum cum aliquo predictorū: ⁊ fronte prius fricato cū manibus leuiter ⁊ timporibus applicetur. Pomum q̄ ſi odores ſomnum prouocat. ℞. folia mandragore ⁊ cortices radicū ipſius lac papaueris ortenſis ⁊ folia ipſius ⁊ farinā ordei ⁊ confice in modum pomi. ⁊ da ad odorandū: q᷑ ſomnū inducit. Aliud ad idem. ℞. opij croci. ana. partem vnā cere albe ꝑ. ij. ⁊ iūges eis oleū ro. ⁊ ex his omnibus vnge faciē nares aures ⁊ frontē: q᷑ cito prouocat ſomnum pro certo. Suffumigiū ſomnum prouocās. ℞. ſtoracis: armoniaci: bdelij: corticis radicis mādragore opij. ana. ʒ. ij. vel quātum vis. fac pul. ⁊ magdaleones informa in modū auelane cum ſuco mandragore ⁊ iuſquiami ⁊ pone vnū vel duos iuxta carbones ardētes cū volueris ⁊ pa. fumum recipiat ex eis ⁊ dormiet. Item ad ſomnum prouocandum ita fortiter ꝙ totus hō pōt īſcidi: ꝙ nō ſentiet aliqd ac ſi eēt mortu⁹ ⁊ eſt exꝑimētū magr̄i Michaelis ſcoti. ℞. opij tebaici boni corticis mādragor̄: radicis iuſqami: leuiſtici. ana. ℨ. i. tere fortiter ⁊ cū aqua fria agita ⁊ dite reſidet̄. ꝙ ſi vis hoīe3 ſuere vl' ſcidere ꝙ ñ ſentiat: īfūde ibi pānū lineū ⁊ vnge frontē ab vna aure vſq3 ad aliam ⁊ nares

ſimiliter ⁊ cito dormiet: ⁊ ita fortiter ꝙ poteris facere qd uolueris. Et cū uolueris eum excitare infunde pannum in forti aceto: ⁊ pone ad nares eius ⁊ ſtatiꝫ euigilabit: ⁊ hoc eſt optimū in freneſi quādo nō pōt freneticum facere dormire. Item iuſquiami radix cū menta trita ⁊ fronti cataplaſmata inducit ſomnum: ꝙ ſi non: morietur freneticus. Iteꝫ vngula cū populeon trita ⁊ fronti applicata ſomnum inducit: ꝙ ſi nō: moritur febricitans. Item ſi vis ſcire ſi freneticus uel quis alius moriatur ex egritudine: quā patit ad preſens uel non. Accipe pānum lini al. ⁊ lotum ⁊ deſiccatum bene. ⁊ iſtū de ipſum in vrina pa. poſtea p horaꝫ ablue ipm i aqua Et ſi aliqua liuiditas vel color plūbeus vel palidus in pāno remanſerit nō euadet. Item certū ſignū ad hoc ⁊ in alijs fe. eſt iſtud ꝙ fricetur frons infirmi cum lardo: pane: carnibus: vel aliquo ſimili ⁊ proijciat canib⁹ ⁊ ſi comedūt ſignū ē ꝙ euadet. ſi nō. ſignū eſt ꝙ morietur. Hec ſunt ſomnifera opium: mandragora: iuſquiamus: papauer: portulaca: lenticule aquaꝝ: pſilium: vio. ro. nenufar. lactuca: ſemperuiua: anetū ⁊ armoniacū.

a Oditiones. dicit raſis cū eſſeꝫ plurimū ſolicitus circa medicamīa oportebat me in nocte plurimū vigilare: ⁊ tam diu feci donec ſomno oīno carui: ⁊ vſus fui rebus diuerſis: que mihi nihil ꝓfuerunt. Ultimū v̄o naribus meis ipoſui oleū nenufaris. incepi comedere lactucas qbus ſum vſus oi tpe mee iuuētutis: ⁊ ſomnū recuperaui ⁊ nil vtilius inueni in hoc. Item dicit raſis ego nō indigui in emigraneis acutis alia medicina: niſi apponere oleū nenufaris in naribus ⁊ inūgere ex eo tipora. hec enim unctio olei predicti valet ad cephaleam calidā vaporib⁹ ad cerebrū aſcēdētib⁹: vigilijs: freneſi mixto cū cera al. ⁊ oleo ro. vꝫ apātibus calidis ſtomaci ⁊ epatis. ⁊ valet vlceribus veſice ⁊ renū cliſterizatū: ⁊ imiſſuꝫ p ſiringā. vꝫ arſur vrine. fiat āt oleū nenufaris ex florib⁹ nenufa. ſicut oleū roſ. de roſis: ⁊ oleū vio. de vio. Exptus qdam in oībus indrñter febricitantibus ⁊ nō febricitātibus ex quacunqꝫ cā: ſomnum ꝓuocabat hoc mō. ℞. ſe. iuſquiami ptem. i. ⁊ de ſuco cimarū ſambuci partes duas: ⁊ dictos ſucos ī canello ponebat: ⁊ opillabat bene ſeu claudebat os dicti canelli cū ſtupa vel aliquo ſimili. ⁊ ipſuꝫ canellū in aqua in caldario ponebat ⁊ faciebat diu dictam aquam bullire: ac ſi eſſent carnes que decoqui deberēt. deinde d̄ p̄dicto ſuco inſpiſſato iungebat frontē ⁊ timpora ⁊ venas pulſatiles brachiorum ⁊ tibiarum ac pedū: ⁊ ſtatim ꝓuocabat ſomnuꝫ. Spongia cū qua cirurgici ꝓuocant ſomnuꝫ qñ volūt hoīem incidere in aliquo loco: vel ſuere vt nil ſentiat. ℞. ſuci mandragore. iuſquiami papaueris hedere arboree. ana. ℥. ij. opij tebaici ℥. i. terat opiū ſubtiliter ⁊ cū ſucis predictis diſtempet. ⁊ in his oībus ſpōgia imbibat ⁊ ſiccet in ſole ⁊ ſerua quātuꝫ vis: ⁊ cū volueris ſomnum ꝓuocare vt ēt incidere poſſis: ponat ſpōgia in aqua calida ex vna pte vt aliquantulum reſoluat. ⁊ ex illa pte naribus applicetur ⁊ ꝓuocabit ſtatim ſomnus fortis. cū vero eū volueris euigilare hēas ſpōgiā imbibitā in ſuco feniculi apij cū aliquātulo an ſi feniculi ⁊ cimi exſiccatoꝝ in ſole: ⁊ i vino ca. reſoluat ⁊ moliatur: ⁊ narib⁹ applicet ⁊ ſtatiꝫ euigilabit. Suffumigiuꝫ probatum p magrꝫ meū ad faciēduꝫ domire quouſqꝫ volueris. ℞. mirre optime ſe. lactuce papaueris al. corticis radicis mandragore. ana. quoꝝ quodlibet puluezetur p ſe: ⁊ oīa ſimul mixta temperent cū felle vacino ⁊ factis ex his pillulis in modū cicerū ponātur ſup carbones accenſos ⁊ ſuffumiga quouſqꝫ volueris: qꝛ dormiet ſtatim. Ad idem bdeliū ſtercus colūborum ⁊ radices mādragore. ana miſce cū dicto felle: ⁊ ſuffumiga vt dictū eſt ſupra: qꝛ quouſqꝫ volueris ſoporabit: vel ſūmat opiuꝫ bonū euforbiū ⁊ muſcū puriſſimum fiat vt ſupra. tñ nō fugies niſi liniere nares aures plantaſqꝫ manuuꝫ ⁊ pedum butyro vacino recenti.

¶ Capitulum ſcd̄m de litargia ⁊ ſubet.

l Itargia eſt apā qd fit in poſteriori celula capitis. Et dicit a lithos qd eſt obliuio: qꝛ reddit hoīem obliuioſum. hꝫ hec paſ. ꝓuenire ex cāis diuerſis: ex flegmate peccāte hꝫ ſubſtātiam ⁊ quātitatem exñtem in eſſentia cerebri vel ab alio loco ad ipſuꝫ cerebrū trāſmiſſo. Et accidit hec paſ. in quotidiana cōtinua in minori emitriteo ⁊ in pipleumonia. Unde nō eſt morbus p ſe: ſed p̄dictis ſuperuenit morbis. in quibus ſupflua actione caloris ebulientis rapit ad cerebruꝫ. ⁊ in poſteriori celula capitis colligit. Et fit hoc apā in ipſa poſteriori celula capitis: ita ꝙ nō i alia parte. Litargia ſiue ſubet qd idē eſt. Alia vera alia nō. Uera fit ex flegmate qñqꝫ cum admixtione colere. Nō v̄a fit ex flegmate ſalſo. Signa litargie ſūt hec grauedo totius corporis ⁊ maxime capitis: qñqꝫ inſenſibilitas: oculos ſemp tenet clauſos ⁊ oppreſſos: ⁊ ſōnus fantaſtic⁹: eger ſi uocet vix rñdet: ⁊ ſi loqt: loqt aliena: adeſt fritas extremitatū: eger iacet ſupinus Et ſi a medico vl ab aliquo ſup aliquod latus ꝯuertat iterum ſupinatur: adeſt fe. cōtinua: vrina diſcolorata ⁊ ſpiſſa: priuatio loquele pp opillationem originis neruorum vocaliū: frontis ⁊ palpebraꝝ liuiditas: priuatio egeſtionis: iacet pa. vt trūcus in lecto: ⁊ oēs operatōes anime ſunt impedite: ita ꝙ ſi p capillos ⁊ p barbā trahant huc ⁊ illuc qñqꝫ non ſentit. Cui paſſioni in hunc modū eſt ſubueniendū: ut quattuor regulas attendamus. Prima vt poſterior celula capitis abradat: qua abraſa nihil actu frigidi apponat. Scd̄a eſt ꝙ nihil repercuſſiui capiti apponat. Tertia vt medicus elaboret ad ingeniādum ne pa. dormiat. Quarta regula eſt: ꝙ inſiſtamus ſemper cū ſuppoſitorijs ⁊ cliſterijs acutis ⁊ mordicatiuis: ut materia ad inferiora trahatur. Et ſi cū hoc nō poteſt plenarie materia trahi ad inferiora: ꝙ mundificetur corpus cum aliqua medicina competenti. Primo igitur conſtituatur pa. in aliqua domo clara lucida: ⁊ multotiēs ⁊ ſepe infeſtetur ⁊ clametur pulſetur ⁊ ſonetur ⁊ per capillos ⁊ barbam trahatur: pili coxaruꝫ ⁊ pectinis trahantur ſibi. Magiſter meus iuſſit ſuſpendi ad caput lecti cuiuſdam militis neapolitani: qui litargicus erat ſueꝫ vnam per pedem qui audiens continuum clamorem ſuis uociferantis in tantuꝫ terrebatur ꝙ dormire non poterat. Cuidaꝫ alteri fecit caput abradi. poſtea iuſſit ꝙ caput illius inungeretur ex melle qd factuꝫ eſt: ⁊ ſic muſce inceperunt cū intantū infeſtare ꝙ dormire nō poterat ꝑcutiēdo ſemp muſcas ⁊ ſic curatus eſt a litargia. Fiat minutio de vena q̄ eſt i medio frontis ⁊ vſqꝫ ad libr. ſ. ſan. ab ea extrabatur nam ſicut dicit Ipo. Poſteriora capitis dolentia ⁊ cetera. vel ſanguiſſuge in medio frontis apponant. Itē fiāt cliſteria ⁊ ſuppoſitoria acuta: quoniā ſepe ⁊ ſepius in hac paſ. ſunt multū vtilia. fricent extremitates manuū ⁊ pedū ſepe ex ſale nitro ⁊ fuligie ⁊ aceto ſimul

mixtis. Jtē fiat ſuffumigiū ex capillis ꝯbuſtis ſub nari
bus vel de cornu ceruino caprino vel aretino: vel lici-
nium de bōbace in oleo intinctū accēdat ⁊ extinguat
⁊ fumus eius ſub naribus pa. ponat. Suffumigatio ēt
ex aſſa fetida ſerapino oppoponaco. ⁊ hmōi valet ad
idē. Jtē ſternutatiuū fiat nō cum eleboro nec cōdiſi ⁊
ſilibus vehemēter diſſolutiuis: q2 ꝑꝑ nimiā diſſolutio
nē quā faciunt ledūt multū cerebrū: ſed cū caſtorco di
ſtemꝑato cū ſuco feniculi. ⁊ mittat in naribus ꝑ quod
dam inſtrm: qḋ dicit naſtale: vel alio quocūqꝫ modo:
q2 mirabiliter neruos cōfortat ⁊ virtutē aialem cere-
bri. Jtē ſucus blete tepidus ſpāle eſt remediū ad hoc
Jtem fiat gargariſma ad hoc ꝓbatū ex aurea alexādri
na cū vino calido mixta. Jtē virtute exiſtente forti pur
getur litargicus cū. ʒ. i. ſ. ierepigre ga. q2 mirabiliter
vꝫ cū decoc. vio. prunoꝝ ſe. cōium polipodij ⁊ ſe. feni-
culi additis. ʒ. i. mirabolanoꝝ kebulorū. Expimentum
ybernici ad reducenduꝫ memoriā in litargicū ⁊ ad eū
curādū exꝑtum. detur. ʒ. quarta pul. piꝑis cū bono vi
no puriſſimo calido in potu pa. poſtea poſterior pars
capitis abraſa melle inungat calido ⁊ pul. iſte ſuꝑaſper
gatur. ℞. cinamomi. ʒ. quartaꝫ. anacardi. ʒ. ſ. ſtercoris
caprini deſſicati. ʒ. i. piretri. ʒ. ſ. oia ſubtiliter pulueri-
ʒata ſuꝑ ꝑdictū mel aſpergant: ⁊ pᵒea tegula calida ſe-
pius ſupponat. hac. n. cura fatet ybernicus multos cu
raſſe litargicos. Aliud expimentū magri mei ad indu-
cendū memoriā litargicis. accipe ficus ſiccas. ⁊ ſi cor-
pus hoīs fuerit pigue decoquant in aceto. ſi vero ma-
cilētum decoquant in aqua. ⁊ cū decoc. fuerint terant
⁊ cū ſe. ſinaꝑ. fiat ſinapiſmū: ⁊ in poſteriori parte capi-
tis abraſa poñat tepidū. Aliud ad idē. acetū ⁊ caſtore.
tepiḋ epithimētur. Aliud ad idē agnus caſtus apiū ſal-
uia coquant in aceto vel agreſta vel aqua ſalſa ca. ſal-
mētina: ⁊ fricet ex eis poſterior ꝑs capitis ſepius. Aliḋ
℞. pul. caſtorei capilloꝝ hois ꝯbuſtoꝝ ſaluie ſauie aii.
terant ⁊ tēperent cū ſuco apij. ⁊ tepidū occipitio appli
cabis. Jtē ēplꝫ factū de ſuco mēte romane vł cōis pul.
ſtaphiſagrie ⁊ caſto. occipitio raſo mediāte fricatione
manus appoſitū ter vł quater i die renouatū miro mō
vꝫ. Et ſemꝑ cū renouat ēplꝫ lauet occipitiū cū vino vł
aqua decoctiōis ſaluie domeſtice vel agreſtis. hec eniꝫ
ꝑaſ. ꝓ diſꝑata hētur: ⁊ hmōi litargicos tāqꝫ mortuos
in cura accipe debemus. Jnſtilet vinū liphatū vel pu
rū ꝑ os. Det ſirupus factᵒ de ſaluia agreſti ⁊ mēta cōi
tñ maior qꝫtitas ſit mēte qꝫ ſaluie. Epihia aliud opti-
mū caſto. i ſuco rute bul. ⁊ aceto: ⁊ facta fricatōe ma-
nus in occipitio epithict ibi. Jtē ſinapiſmū ibidē poſi-
tū ex ſuco apij pul. ſinaꝑ. aceto ⁊ hūiditate. anacardo-
rū idē oꝑatur. Et h̄ de emplis ⁊ epithiatibus i litargie
cura dicta ſufficiant. Nota tñ ꝙ ſi maior diſcoloratio
vrine ⁊ tremor in mēbris ſuꝑuenerit. tūc litargicū reli
quamus: ⁊ ipſū ſancto ſpiritui comēdemus ⁊ tradamᵒ
ipm ſacerdotibᵒ: ⁊ ab eo fugiamus. Si vō vrina inci-
piat colorari ⁊ ſinthomata minui: ⁊ medicamina que
fecerimus ꝓficiunt. tunc de ſalute ſpemus: ⁊ tūc pur-
gationē ſuꝑraſcriptā ⁊ alia neceſſaria faciamus. Qḋ ſi
ex nimia dētiū cōſtrictione ſequeret amiſſio loquelle ſi
cut ſepius accidit apiamus dentes artificialiter cū cul
tello: ⁊ linguā lauemus cū vino deco. ſaluie ⁊ caſtorci
⁊ ipſe pul. caſtorei fricet ꝑ linguā: ⁊ tyriaca vel metri
datū inclinato capite vt ſaliua poſſit effluere. Et nota
ꝙ qñ freneticus fit litargicus malum ſignum eſt. Et
quādo litargicus fit freneticus optimū ſignū eſt. Vñ
quidam ponunt litargicū in bal. de ca. herbis facto vt
eā ſoluat vel ſalti freneſiꝫ inducat ꝙ nūqꝫ facere volui
qm̄ valde timoroſū ⁊ ꝑiculoſū eſt. Qḋ ſi deneget vri-
na litargicis i qua bul. faria tritici farina ordei faria ci
cerū ⁊ mal. ⁊ apiū equaliter ⁊ ſenationes: ⁊ ex iſta aqua
lauet pa. vſqꝫ ad vmbilicum: ⁊ poſt dicta ſupra pecten
emplent: ⁊ aliqua remedia in ca. de ſtrāguria dicta ſi-
ant ſi fuerit oportunū. Jus galline decoctū cū petro. ⁊
apio detur. ʒucarum ⁊ penidie ⁊ ſirupus vio. dent iter
dū. Nota ꝙ liuiditas faciei ſudor factus i capite ⁊ tre-
mor: ⁊ inordinatus motus manuuꝫ: ⁊ cū ſanguiſſuge
fronti apponunt ⁊ nō adherēt. ſunt ſigna mortalia in
litargico. Exꝑimētum ꝙ dicit ſe ꝓbaſſe pluries magr
petrus yſpanus: ⁊ cū eo multos litargicos curaſſe.

¶ Primo fecit radi occipitiū. deinde fecit ibi euapora-
tionē cum aceto decoc. ſaluie ⁊ ſaturegie: ⁊ predictas
herbas fecit loco apponi per horam. deinde remoueri
iuſſit: ⁊ cinerē thimi ꝯbuſti ⁊ cātarides ⁊ pul. ſe. ſinaꝑ.
pulueriʒatū cum emplo aplorum cōficere fecit. ⁊ hoc
emplm occipitio fecit apponi. ⁊ ſtatiꝫ attraxit ad ꝑtes
exteriores cutis materiaꝫ q̄ faciebat ibi apā ⁊ curatus
eſt pa. Exꝑimentum ꝙ habui a fratre iohāne ꝓbatum
ad litargiam. primo radat poſterior pars capitis infir
mi. deinde lauetur fortiter cū forti aceto tepido ⁊ diu
fricetur cū pāno aſpero donec rubeſcat. deinde pul.
cātaridarum ſuꝑaſpergatur: ⁊ petia lini ſubtilis i ace
to madefacta ſuperponat pul. ⁊ frōdem caul. pone ſu
pra. dimittat ſic eſſe ꝑ vnā noctē vel per vnum diē. de
inde diſſoluat locus: ⁊ ſi inueniātur ibi multe ampule
non rūpantur ſed ſupponātur plures frondes lapacij
acuti quater in die remouēdo vſqꝫ ad. iiij. vel. v. dies
⁊ liberabit pa. Et nota ꝙ ſi locus nō ampulet ſignum
eſt ꝙ apā iam cōfirmatum ſit in loco: ⁊ ꝙ pa. liberari
nō poteſt. ſed ſi ampulet ſpes ē ſalutis. ⁊ ſi cū toto hoc
nō poſſit excitari: apponātur ſcarabei viui: qui uoluūt
ſtercora aialiū ſub media cortice nucis duos vel tres
circa occipitiū bene raſū prius: ⁊ ſuꝑ muſculos brachi
orum a ꝑte anteriori in vno quoqꝫ vnuꝫ ⁊ ſub planta
pedis: vnū ſub vnoquoqꝫ pede. ⁊ bñ ligent ibi: q2 mi-
rabiliter exſicāt. Et magiſter Johānes de florētia hoc
remedio excitauit quēdā: qui excitari nō poterat per ſe
ptem dies elapſos: ⁊ cū cātatridibus fecit veſicatiōes
in occipitio ⁊ liberatus eſt. ſcarabei etiā qui ſtāt ſub la
pidibus vel in bal. boni ſunt.

¶ Capitulum. xij. de cognitione vniuſcuiuſqꝫ humo-
ris per vrinam in ſanis ⁊ egris.

q Voniaꝫ in corpore humano quattuor ſunt
hu. ſm naturam temperamētum oſtenden
tes ſm ꝙ corpus eſt ſanum vt multum ⁊ ut
nunc. ſed in hoc cōtingit eos quandoqꝫ ex-
creſcet ⁊ minui: vt quādoqꝫ excreſcit cholera aut ſan.
aut flegma aut melēcolia. Et tūc ipſius hu. exceſſu imu
tatur vrina in colore ⁊ in ſubſtantia. Caliditatis. n. eſt
colorare vrinā. frigiditatis diſcolorare. ⁊ humiditatis
inſpiſſare: ⁊ ſiccitatis attēuare. verbigrā ſi dñat chole
ra rub. hōgenea tūc eius vrina erit ruffa ⁊ tenuis per
totum. Qḋ ſi ipſa colera ru. putrefiat facit cauſon: qñ
qꝫ tertianam ⁊ hmōi. tūc ipſa vrina apparet ſilr ruf
fa: magis incēſa: ⁊ per totum tenuis cū quadā limpitu
dine. Si vō dñatur colera citrina. tunc erit eius vrina
citria cū ſubſtātia nō multū tenui. Si vō putrefiat ⁊ ſa

ciat tertianā: tūc ipſa vrina erit citrina vel ruffa magis īcēſa in ſba tenuis ad quādā mediocritat ē tēdēs. Si uero colera vitelia dñatur. tūc ei⁹ vrina appebit ſubci tria: remiſſā cū quadam puula ſpiſſitudie: ſilis ī colore vitello ouoꝝ. Si vero facit tertianā: tūc ī eodē colore vrina appebit. ſꝫ magis īcēdet color ei⁹ ⁊ cū quadam ſpiſſitudine appebit. Qđ ſi fl'a ſalſum in corpe dñi- net: vrina appebit citria uel ſubcitria remiſſā cū quadā ſpiſſitudie mediocri. Qđ ſi putrefiat fiet vria ruffa uel ſubruffa ıicēſa ī colore: ⁊ ī ſba mediocriter ſpiſſa. ⁊ ſi faciat quotidianā de fl'ate dulci. tūc ī eadem ſba ⁊ colore manet vrina: ſed magis īcēdit ī color: ⁊ ī ſba per totū appet ſpiſſa. Acetoſum uero fl'a qđ īfectū ē m'ia facit vrinā palidā uel ſubpalidā: glaucam lacteam ⁊ albā: mediocriter ſpiſſā. cū vero putrefit ⁊ facit quotidianā magis īcēditur ipſa urina ī colore. Fl'a vō vitreuꝫ qđ ē coagulatū ꝓpter debilitatē caloris naturalis facit vrinā ſpiſſam ⁊ globoſam p totū: eodēmō appet cū facit quotidianā: ⁊ ſp in pricipio appet vria globoſa ⁊ ſpiſſa. Cū vero iā appropiquat ipſius digō humoris ipſa vria īcipit attēuari. Unde ſignū digōnis ī vrina qualꝫ que in pricipio appuerit tēuis. in initio cuiuſcūqꝫ morbi ē eius inſpiſſatō. In fl'ate vō vitreo: ī quo in principio vrina appuit ſpiſſa ⁊ globoſa: Signū digōnis ipſi⁹ eſt attenuatio ipſius vrine. Sanguis itaqꝫ rubeus eſt ⁊ ſpiſſus. Ꝺꝫ eſſe eius vrina ru. ⁊ mediocriter ſpiſſa. ꝑterqꝫ ſi ſan. fuerit aquoſus ſpiſſus ⁊ aduſtus: q: tunc vrina talium erit rubicunda ⁊ ſpiſſa. Et ſi ultra modum extendatur faciet ſinochum ⁊ huiuſmodi. niſi cum flebotomia ⁊ alijs inferius dicendis cito ſuccurramus. Mel'ia autem natural' facit vrinam palidam glaucam lacteam uel albam: ⁊ cū magis accēdit facit quartanam. Nāꝫ coloratur magis vria: ⁊ appet tenuis. Urina alba tenuis m'tū: ⁊ ſepe micta diabetē ſignificat. Urina alba ⁊ tenuis longo tpe egritudinis precedente ydropiſim ſignificat. Urina alba ⁊ tenuis micta m'tū in fine fe. deficientium effimerā ſignificat ⁊ quotidianam de fl'ate vitreo. Urina alba ⁊ tēuis cū granulis in circulo ſuperiori diſtinctis arteticā ſeu catarrū ſignificat. Urina alba ⁊ tenuis quaſi virēs in circulo plūbeo ſuperiori epil'iaꝫ ſignificat. Urina alba ⁊ ī ſba p totuꝫ ſpiſſa fl'a naturale ſine fe. abūdare ſignificat. Urina alba ⁊ mediocriter ſpiſſa fl'a acetoſum ſine fe. abūdare ſignificat. Urina alba ⁊ mediocriter tenuis in fe. uenies litargiam ſignificat. Uria alba ī ſba mediocriter ſpiſſa: cū quadam gleba indigā quotidianā ꝺ fl'ate vitreo ſignificat. Urina tenuis alba in puero veniēs mala. Nā vrie aquoſe ī pueris peſſime ſūt. Ypo. teſtāte. Urina tēuis ⁊ alba in ſanis hoib⁹ ueniēs multā potationem ſignificat cū largo cibo. ⁊ maxime ſi ſit vinū exile ſicut dicit theophilus. In ſenib⁹ uero tal' vria veniēs ꝺbilitatē virtutis digeſtiue ſignificat. Uria tenuis ⁊ alba ī tertiana ⁊ cauſōe ul' huiuſmōi fe. adurētib⁹ veniēs freneſiꝫ futurā ſignificat. Urina palida ul' ſubpalida karops glauca uel lactea in ſba p totū ſpiſſa: fl'a naturale ſine fe. ſignificat abundare. Urina palida ul' ſubpalida: carops lactea uel glauca: ī ſba p totū tēuis: m'iaꝫ naturalē ſine fe. ſignificat. Uria palida: ⁊ ī ſba mediocriter ſpiſſa: fl'a acetoſū digeſtuꝫ ſine fe. abūdar ſigificat. tēuis vō īdigōnē ipſi⁹ fl'atis acetoſi eē ſignificat. Uria lactea tēuis ī pncipio fe. adurētiū veniēs mala. In ꝺclinatōe ī multa quātitate veniēs ſignificat ſoꝛōneꝫ egritudis. Uria palida: ⁊ p totā ſpiſſa ī fe. acuta veniens litargiā ſignificat. Uria palida: ī ſba p totū ſpiſſa: ſine fe. lōgo tēpe pcedēte leucoflematiā. i. idropiſiꝫ de fl'ate generatā ſignificat. Urina ſubcitrina ⁊ pallori vicina ī ſba p totū tenuis m'iam inaturalē abundare ſignificat. Uria ſubcitrina tenuis: ⁊ nō pallori vicina: ⁊ paꝝ īcēſa: colerā naturalem ſine fe. ſignificat abundare. Urina ſubcitrina ī ſubſtātia p totum ſpiſſa quotidianam de fl'ate naturali ſignificat. Urina ſubcitrina: ⁊ ī ſubſtantia mediocriter tenuis plus ad mediocritatē accedēs quotidianā de fl'ate acetoſo īdigeſto ſignificat. Urina ſubcitrina in ſubſtātia mediocriter tenuis plus ad tennitatem accedēs colerā vitelinā ſine fe. abūdare ſignificat. Si fuerit īcenſa m'tū tertianā de colera vitelina ſignificat. Uria ſubcitria īcēſa ī ſuba p totū tenuis ī iuuene colerico ueniens colerā naturalē ſine fe ſignificat abūdare. In puero uero duplicem: uel miorem emitriteum: ī muliere vel in ſene m'ico ⁊ fl'atico ſimplicē quotidianā ſignificat. Talis. n. vrina longo tpe pcedēte veniēs erraticaꝫ vel quartanā ſignificat. Uria citria ⁊ in ſba p totū ſpiſſa in iuuene colerico: fl'a dulce ſine fe. abūdare ſignificat. In ſene m'ico ⁊ fl'atico vel muliere quotidianā de fl'ate dulci. In puero veniēs dupliceꝫ vel minorē emitriteū. nō longo tpe pcedēte vitiū gute vel ydropiſim ſignificat. Urina citrina in ſba mediocriter ſpiſſa ī iuuene col'ico fl'a ſalſuꝫ ſine fe. abūdare ſigt. In me'ico ſene ⁊ fl'atico vel in muliere qtidianā ꝺ fl'ate ſalſo. In puero duplicē uel miorē emitriteū lōgo tēpore pcedēte ſcabiē ſignificat. Uria citria in ſubſtantia mediocriter tenuis plus ad mediocritatē ſpiſſitudis q̄ ad tenuitatē accedens In iuuene colerico fl'a ſalſū ſine fe. abūdar ſignificat ⁊ īdigeſtiōeꝫ. In m'ico ſene ⁊ fl'atco uel muliere quotidianam de fl'ate ſalſo. In puero duplicē uel minorē emitriteuꝫ ſignificat. Urina ſubcitrina cū ſpuma crocea ictericiā croceā ſignificat: uiridi uirdē: ⁊ cū nigra nigrā ictericiā ſignificat. Uria ruffa ul' ſubruffa in ſubſtātia p totū tēuis ī iuuene colerico ſimplicē tertianā ſignificat. In m'ico ſene fl'atico uel muliere duplicē tertianā ſignificat. In puero uero minorē emitriteū. Urina ruffa uel ſubruffa. lipidiſſima uitium ſplenis ⁊ epatis ſignificat. Urina ruffa uel ſubruffa ī ſba p totū ſpiſſa: ⁊ n̄ liuens qtidianā ꝺ fl'ate dulci ſignificat. Urina ruffa uel ſubruffa p totū ſpiſſa: ⁊ diſticta liuēs cū appoſitione manus pauco tpe pcedēte pipleumoniā ſeu pleureſiꝫ ſignificat. uel quotidianam de fl'ate dulci cū reūate: materia principali exiſtēte ī ſpūalibus uel ī m'rice mulieris uel gutā ꝺ cā ca. uel aſclitē. Urina ruffa uel ſubruffa ī ſubſtātia mediocri ⁊ nō liuēs quotidianā de fl'ate ſalſo ſignificat. Cū uero appoſitione manus fuerit liuens duo pōt ſignificare: vl' minorē emitriteū uel quotidianā de fl'ate ſalſo: cū reumate principaliter exiſtēte in ſpūalibus uel in matrice in mulierib⁹. Urina rubea uel ſubru. in ſubſtātia mediocriter tenuis in pricipio fe. apparēs quotidianā de fl'ate ſalſo indigeſto ſignificat. Si ī fine uero ueniat hec urina ī iuuene colerico: materia exiſtente digeſta tertianā ſimplicē ſignificat. In ſene uero m'ico uel fl'atico ⁊ mulier ueniēs duplicē: materia exn̄te digeſta in principio ueniens minorē. Urina rubea uel ſubru. in ſba per totū tenuis ī iuuene colerico ſimplicē tertianā: u l' calefactionē epatis ſignificat. In ſene melencolico uel

ſiatico uel mulier duplicē. In puero minorē emitriteū ſignificat. Urina rubea uel ſubru. ⁊ diſticte liuēs manu appoſita pleureſim ſignificat. Urina rubea uel ſubru. i ſb̄a mediocriter tēuis nō liuēs materiā idigāʒ i dupli ci tertiana ſignificat. Urina ru. uel ſubrubea mediocri ter tenuis ⁊ diſticte liuēs a media regiōe ſuperius: cuʒ appōe man⁹ mediū ſignificat emitriteū mā exiſtēte di geſta. Urina rubicūda ul' ſubrubicūda i ſubſtātia p to tū ı tēuis. ⁊ liuēs velut ignis ⁊ cū ſpūa ſe. cauſon: que fit dē colera putreſcā i ſubtiliſſimis venis ſtomaci pulmo nis ⁊ ep̄is ſignificat. Tal'. eniʒ vria in ſubſtātia p totuʒ ſpiſſa: ⁊ nō liuēs ſignificat ſinochū. hec ē fe. facta de ſā guine putreſcō intra uaſa. Itē hmōi vrina i ſubſtantia mediocriter tenuis cauſonideʒ ſignificat. i. fe. de ſan. ⁊ colera putreſcā itra vaſa: ex maiori tn̄ quātitate colere ⁊ minori ſan. Itē hmōi vrina i ſubſtantia mediocriter ſpiſſa ſinochidē ſignificat. ⁊ fe. factā ex ſan. ⁊ colera in tra uaſa putreſcā ex maiori tn̄ p̄te ſan. ⁊ minori colere. Urina iops. i. ſicut vinū inferi⁹ obſcurū ⁊ turbatū ru. uel ſubru. cū quadā liuiditate crocea ſuperius appens obſcura apā epatis uel renuʒ ſignificat. Urina iops in acutis fe. ⁊ maxīe i cauſon ſupueniēs maiorē aduſtio nē ſignificat. ⁊ quādoqʒ mortem propinquaʒ huic fe. ſuperuenieētē. Urina kianos ſuperueniēs ſubcitria ru pturā uene i renib⁹ uel epate tā i viris q̄ʒ i mulierib⁹ ſi gnificat. Urīa kianos i ſanis hoīb⁹ ſupueniēs laboreʒ vie aut curſū multū ſignificat eſſe factū. Si vō in ſene ſupueniat lōgo t̄pe pſeuerās lithiaſiʒ ſignificat. Urina ſāguinolēta i mulierib⁹ appens mēſtruoꝝ fluxū ſignifi cat. In pueris vl' mulierib⁹ pauco t̄pe p̄cedēte ruptu rā vene i renib⁹ ſignificat. Urīa nigra ⁊ pauca fetens i acuta fe. micta mortē p̄priā idicat eſſe futurā. hoc di co nihil mali hn̄ti i ueſica. Urīa nigra p̄cedēte viridi colore lucido ut cornu lucidū calorē ſignificat adurētē. Urīa nigra liuido p̄cedēte colore frītatē mortificātē ſi gnificat. Urina nigra cū ſb̄a ſpiſſa i bōa q̄ntitate i quar narijs veniēs multitudinū hūorū purgationē oſtēdit ⁊ ſolutionē quartāe ſignificat. Urīa cuiuſcūqʒ coloris fuerit hn̄s arenulas ru. i fundo vaſis vitiuʒ lapidis ſi gnificat fore i renibus. Si vō arenule in fundo urinal' exiſtentes fuerit albe tunc lapidem fore in veſica ſigni ficant.

Ca. xiii. de febribus cōtinuis ⁊ putridis.

Putrida. fe. alia intra uaſa alia extra uaſa. Materia extra uaſa ut quotidiana tertia na quartana fe. erratice ⁊ huiuſmodi. Et hmōi. n. fe. dicūt putride. eo q̄ ex p̄ncipali vitio putridoꝝ humoꝝ fiūt. Cāe aūt putreſcētiū hūoꝝ ſunt ſicut larga dieta ⁊ groſſa: quies multa: ſomnus mult⁹ ⁊ imoderatus: vigilie imoderate: paſſiōes aīe ſi cut triſtitia ira ⁊ hmōi. aer ēt ualde calidus ſeu frius re gio: tēp⁹ ⁊ hmōi. Cauſe. n. putredis ſūt quīqʒ. ſ. multitu do hūoꝝ: groſities eoꝝ: ⁊ viſcoſitas eoꝝ opillatio por roꝝ: ⁊ fumoſitatū retētio. Quaꝝ due vltīe ſunt magis potētes ⁊ ſufficiētes ad putredinem faciēdā. Opillatio . n. poroꝝ ex quacūqʒ cā retineꝛ talis fumoſitas. Ideo diſſoluūꝛ ⁊ corrūpunꝛ hūores ⁊ putreſcūt i vaſis vel extra vaſa. vaſa aūt appello venas ⁊ arterias. Tractatu ri itaqʒ d̄ ꝯtinuis. dicam⁹ q̄ fe. ꝯtiue ſūt ille q̄ fiūt ex hu more putreſcō itra uaſa. ⁊ cōtiue affligūt patiētē uſqʒ ad creticā dclinatōeʒ ſicut ſūt ſinocha iflatiua: ſinoch⁹ putrid⁹: cauſon ⁊ hmōi. Cāe aūt ꝯtiue afflictiōis ſūt. s. putredo ꝯtinua. ꝯtinua reſpiratio putredinis ad cor. ⁊ defect⁹ materiei pp̄ p̄ncipalē corruptionē ſan. Et iō i ſinocha ē requies nulla cū i ea iſte tres cāe cōtinuitatis cōgregaꝛ. In alijs aūt cotiuis i qb⁹ niſi due cāe cōti nuatis concurrūt aliqua reqes fit. ⁊ licet colera ⁊ fleg ma ⁊ mel̄ia altera ſiue vtraqʒ q̄litate putredi repu gnant. Tamē propter amixtionem ſan. calidi. ⁊ humi di qui cum eis miſcetur per interclusionem venarum continue putreſiunt. ſed in quibuſdam horum plus: i quibuſdā vero minus. ⁊ rurſus lʒ humores ſint admi xti. tamen quandoqʒ vnus tantuʒ corruptus eſt ⁊ non alij. Et quia de eadem dieta humor vnus ad corrupti onem ⁊ ad putredinem habilior generatur: contingit interdum q̄ vnus de quattuor humoribus putreſit. Continuarum fe. alie ſunt ſimplices alie ſunt compoſi te. Simplices ſunt que ex vna tantum materia in ua ſis putrefacte fiunt ut ſinocha. Compoſite vero ſūt que ex vna materia putrefacta intra ⁊ extra uel ex di uerſis humoribus putrefactis intus tantū: uel intus ⁊ extra fiunt. ut emitritei ⁊ prius de ſimplicib⁹ agamus.

Capi. xiiij. de ſinocha inflatiua.

Cum ſan. ſuperabundat in corpore vltra de bitum modum ⁊ precipue in ſpiritualib⁹ ⁊ ſuperaccēdatur ⁊ nō putreſit: facit quā dam fe. continuam: que inflatiua ſinocha appellaꝛ. ⁊ dr̄ inflatiā pp̄ multā fumoſitatē: que pect⁹ ⁊ pulmonē inflat: ⁊ etiā totum corpus in hac fe. inflaꝛ. Differt āt ſinocha iflatiua a ſinocha putrida: ⁊ ab alijs putridis. q2 i hac fe. vrīa nō fetet ⁊ pulſus ē fortis. In putrida āt vrīa fetet ⁊ pulſus ē iordinat⁹ ꝯſtrictio velo cior eſt q̄ʒ dilatatio. Itē in hac fe. apparet vrina ruffa uel ſubru. i ſubſtātia p totū ſpiſſa: ⁊ nō liuens. In pu trida vō liuet ipſa vrina. Sunt autem ſigna alia i ſino cha inflatiua membrorum grauitas: uenarum pleni tudo: calor cōtinuus: rubor oculorum ⁊ faciei: dolor frontis ⁊ timporum. In ſomno videtur infirmo q̄ vi deat lāpadas quaſi luiatas ⁊ rubea corpora ſicut ſcar latum: corpus rubeum ſanguinem rubeas picturas et huiuſmodi. hec enim fe. niſi cito curetur in pleureſim terminari conſueuit multotiens: curetur ergo hoc mō Si nil obſtiterit fiat minutio in principio de baſilica: uel q̄ melius eſt de vena meſſe. que eſt inter baſilicam ⁊ cephalicam: extrahatur ſanguis vſqʒ ad lipotomiā. Multi enim ſola minutione huiuſmodi ſunt liberati. Poſtea ſi eius venter fuerit laxatus competenter de tur. ℥. i. ſ. ſirupi roſ. vel vio. cū frigida. Si fuerit ꝯſtipa tus vſqʒ ad quintum diem dentur ei cibaria refrigera tiua ⁊ boni ſang. generatiua ſicut ſunt ſpinachia bora go lactuce pruna damaſcena in aqua elixata ſucus gra natorum portulaca ſcariola mica panis ter uel quater cum aqua lota addito ʒucaro ⁊ ſimilia dentur. Et ſi ni mium fuerit conſtipatus aliquod ſuppoſitorium ex lar do ⁊ huiuſmodi fiat ⁊ aliquod cliſtere leue ex mal. mer curiali frondibus uio. ⁊ furfure decoctis ⁊ additis caſ ſieſi. olei viola. ʒucari uio. ⁊ huiuſmodi ⁊ fiat cliſtere. Poſt diem uero ſeptimum ſi adhuc plenitudo dura uerit purgetur cum decoc. ca. ve. epatice iuiubarum ſebeſten. ſcariole prunorum ⁊ viola. in qua reſoluatur caſſieſi. ℥. ij. tamarindorum ⁊ māne. ana. ʒ. i. ʒucari vio. ʒ. i. ſ. Uidi quendā pueꝝ qui patiebaꝛ ſinochā iflatiuā: qui erat in tantū tumefactus ⁊ inflatus q̄ oēs medici ipm̄ p̄ diſpato hēbant. cui quidem ſenex paup̄ petens

elemoſinam ſuperuenit: cui parentes dixerũt uade cuȝ deo frater. ⁊ ille ait qd habetis. ⁊ illi dixerũt vide quid habemus. ⁊ oñderunt ſibi puerũ. ⁊ ille dixit. ite ⁊ accipite paritariam ⁊ omni mane detur in potu de ſuco eiꝰ ʒ.i.ſ. cum ſirupo ro. vel vio. vel cũ zucaro ſolo. ⁊ dictã herbaȝ detis ſibi comedere in criſpellis coctã: qui hec fecerũt vſq; ad dies nouẽ ⁊ liberatus eſt pa. In quarta vero die emiſit maximã vrine quantitatem: ⁊ curatus ẽ perſecte. Qđ ſi hmõi egritudo cũ apãte fuerit detur ptiſana ordei. ⁊ cetera ſupradicta in precedentibus capitulis fiãt. pro dolore capitis fiat inunctio ex oleo nucum vel vio. vel populeon ⁊ ſiľibus. vel epithimentur frons ⁊ tipora de ſanđ. al. ⁊ rub. vio. diſtempatis cũ aqua ro. ⁊ ſuco ſempuiue. lauenť manus ⁊ pedes in aqua decoc. floꝝ camo. vio. ⁊ mal. ⁊ ro. In fe. continuis. ℞. abſinthij. M. i. fac bulire i aceto quouſq; virtꝰ abſinthij demundeť aceto: poſt ℞. farine ordei. ʒ. iij. farine fenugreci. ʒ. i. fiat emplm a ſtomaco vſq; ad vmbilicum.

Capitulum. xv. de ſinocho putrido.

Sinochus ẽ fe. q̃ fit de ſanguĩe putrefacto ⁊ ſupacceſo: i qua vria appet rubicũda vl' ſb rubicũda i ſubſtãtia p totũ ſpiſſa: ⁊ liuens ſuperius ⁊ ẽt fetẽs ſi odoreť. Et notãdũ ꝙ tres ſunt ſpẽs ſinochi. ſ. homotenꝰ augmaſticus: epaumaſticus. nã ſm ꝓprietatẽ materiei ⁊ caloris tenorẽ diuerſificanť ſpẽs ſinochi. Cũ. n. materia ẽ mlta ⁊ ad ſucceſſionẽ iepta ⁊ calor ẽ fortis ualde a pricipio calor fortius opať: ⁊ qr materia ẽ multa cõſumptioni diutiꝰ reſiſtit. vnde ſtatus egritudinis cito icipit. ⁊ diutius vſq; ad finẽ pſeuerat. ⁊ fit ſpẽs ſinochi. qui dr homotenus ab homos qđ ẽ vnũ ⁊ tenos qđ ẽ tenor. qr vniꝰ dr eſſe tenoris. ⁊ videmus in multis lignis ſiccis ſiľ aggregatis in quibꝰ ignis acceſus fortiter agit: ⁊ diutius pſeuerat equaľ. vrina apparet ſicut dictũ ẽ pulſus magnꝰ plenus ⁊ inordinatus. facies rubea: ſitis magna. ligua ſicca ⁊ aſpa. Et vniuerſaľr ſcias ꝙ in ſinocha vel ſinocho nulla requies vera uel falſa inueniť. ⁊ durat qñq; vſq; ad diẽ tertiũ uel ſeptimũ. quãdoq; ad. ix. quãdoq; ad. xi. qñq; vſq; ad. xix. ⁊ vltra nõ protẽdiť. Et nota ꝙ vrina rubicũda vel ſubricũda in homoteno apparens eadẽ pſeuerat vſq; ad finẽ: nec mutatur aliquomodo in colore. In augmaſtico vero vrina ru. vel ſubru. apparet. deinde rubicũda vel ſubri. efficiť. In epaumaſtico vero ecõtrario accit. ⁊ hec vltima ſpẽs ſaluior eſt. Augmaſticus ẽ ſecũda ſpẽs ſinochi: qui dr augmaſticus ab augẽdo. ⁊ fit qñ materia ẽ multa ⁊ acceſſioni inepta. ⁊ calor ẽ debilis. tunc. n. ab ipſo principio calor leuiter ⁊ debiliter operať ⁊ paulatim augmẽtať. ⁊ longiori tpe manet. cuius ſiľe eſt videre in viridibꝰ lignis in quibꝰ ſi ignis accendať ab ipſo principio ẽ debilis ⁊ lentus. ſed paulatim incipit fortiter operari ⁊ accendi: ⁊ diu durat. In principio aũt nota leuiter incipit. ſed ualde grauiter finit: ſic ꝙ in tertia vel quarta die grauiſſime ⁊ potiſſime pa. infeſtat. Qñq; uero materia eſt pauca ⁊ calor ẽ fortis: ⁊ tunc calor a principio agit fortiter: ⁊ materiã paucitate ſua cito cõſumit. vnde cito incipit declinatio. ⁊ ſic fit fe. que dr epaumaſticus quaſi decreſcens qđ ẽ videri in ſtupa: in qua ſi ignis accẽdatur: a principio fortiter agit ⁊ inflãmatur. cito tñ incipit decreſcere ⁊ lenteſcere: ⁊ oĩa ſintbomata ſupradcã in hac ſpẽ ſinochi leuiora ſunt: ⁊ ad bonũ ueniunt. ⁊ iſti tales qui patiunť epaumaſticũ ſine auxilio medici liberanť. qr materia lȝ ſit habilis ad acceſſionẽ. tñ eſt pauca ⁊ cito cõſumitur. Homotenus ẽt ⁊ augmaſticus hoc modo curenť. fiat minutio ſecũda die de uena predicta uel de uena epatis. ⁊ nõ tanta ſicut in ſinocha inflatiua ſed fiat ita ꝙ ſan. exiens in cõtrariũ muteť. Ut ſalueť dictũ Ipo. in regimine acutorũ ẽritis. ꝙ nõ debes venã obturare quouſq; ſan. i cõtrariũ muteť colorẽ. Et purgatio dieta ſuppoſitoria: leuia cliſteria: inunctiões frõtisꝰ ⁊ timporũ: ⁊ epithimata frontis fiant ſiľimõ: ſicut i ſinocha inflatiua dictũ ẽ. Sirupus ro. violť. cum aqua fria: uel zucarũ ro. cũ fria deť. Sirupꝰ optius ad hmõi fe. ℞. pruna ſicca: ⁊ lota i aqua. xxx. ſe. portulace lactuce ſandaľ. al. ⁊ ru. berbeꝝ ro. ana. ʒ. q̃rtã. vio. ʒ. ſ. gũmi ara. dragãti ⁊ pſilij. aã. ʒ. quartam. iuiube. xv. bul. in aqua cũ ſeminibꝰ pdictis ⁊ gũmis i ſubtili ſaculo lineo poſitis. ⁊ addito zucaro in pdicta decoc. fiat ſirupꝰ. ⁊ aromatizeť cũ. ʒ. ij. cãphore. Sirupꝰ ẽt đ aq̃ citruloꝝ. vľ cucur. deco. i paſta vľ ipa aq̃ cucur. ⁊ hmõi cũ pdcã decoc. miſceať ⁊ fiat ſirupꝰ cũ zucaro. Epithietur frons ⁊ tipora ex ſanda. al. ⁊ ru. ro. cũ aqua ro. mixtis ⁊ ſupra cor ⁊ epar appõať pecia in pdicto liquore i tincta. Ex populeon oleo ro. uel vio. ſuco ſolatri ſempuiue ⁊ ſiľ. bꝰ loca pdcã inũgať ⁊ epithieť. Ad ſitis etiã mitigationẽ deť ſirupꝰ de pſilio. ipleať ẽt ſacculus lineus ſubtilis parũ ſe. pſilij uel ſaltẽ ſe. lini trito ⁊ ponať i aqua fria. ⁊ cũ ipſa aqua quãdã mucilaginẽ fecerit: cuȝ illa mucilagine laueť lingua: ⁊ cũ ipſo ſacculo fricať. ſemẽ ẽt cidonioꝝ in ore teneať: ⁊ eius deco. ſitiȝ auſert. Spongia uel pãnus lini iſuſus i aqua decoc. mal. ſe. lini ⁊ fenu greci tepiđ pectori ⁊ thoraci applicet. Qđ ſi materia fuerit idigeſta. ⁊ ſitis ualde icitet pa. deť uas vitreũ ereũ uel argẽteũ magnũ: qđ teneat vnã octauaȝ uel plus: plenũ totũ aqua clariſſima ⁊ fria i potu deť. Nã ut ait Ipo. i regie acutoꝝ. Aque nullũ aũt inueni uſuȝ niſi qr in fe. acutis exhibeť ⁊c. Et ego hoc ſolo vidi q̃plures ab hmõi fe. acutis liberatos fuiſſe. Radať quoq; lingua cũ cãna uel ligno ⁊ fricať cũ ſpõgia: uel ſaluia iſuſa in aqua. ⁊ ſucũ lactuce ⁊ portula. in pdcis ad ſitiȝ mitigãdã in ore teneat. p inſomnietate lauẽtur pedes ⁊ crura i aqua i qua mirtꝰ violaꝝ mal. frõdiũ ſalicis lactuce: iuſqami: ⁊ papaueris cocta fuerit. de hac enim aqua lauentur pedes manus frons ⁊ timpora ⁊ pulſus. deinde leuiter abſtergantur. poſtea aliquod de empľis ad inducendum ſomnũ dictis in capitulo de freneſi fronti ⁊ timporibus applicetur. Cuȝ aũt in his paſ. ⁊ in alijs acutis fe. eſt tanta fe. ⁊ inſõnietas: ꝙ fere pa. ad mortẽ deduciť. ⁊ nullo mõ eos poſſumus ꝓuocare ad ſomnũ: ultimũ remediũ qđ poſſumus facere in prouocando ſomnũ eſt iſtud. ℞. roſ. ʒ. iij. ſe. portulace lactuce ſe. melonũ aniſi liquir. citrini opij thebaici. aã. ʒ. i. cõficianť cũ aqua fria. et ſuco apij. et ſirupo roſ. et detur in potu. Aer etiam alteretur cuȝ ſpongijs in aceto infuſis circũcirca lectum ſuſpenſis: ⁊ frond. cãnarũ vitis: ſalicis: mirti glãdioli et huiuſmodi per domum ſternantur. ⁊ deſuper aqua frigida diſtilletur. Conſtituatur etiam diſtillatio aque frigide: uel riuulus coraȝ eo: quia ſic ſtupor in eorum oculis euenit. fricentur extremitates manuũ et pedum eoꝝ cũ ſtaia infuſa in aceto ſale fuliginc et aqua ro. ſimul mixtis. Et fiãt ſi fuerit neceſſe ea: que dicta ſunt in capitulo de litargia videlȝ

ſi ad litargiã videat tibi parare egrotans. cliſteria fiãt ex mal. vio. brãca vr. paritaria ꝛ vrtica. ãn. ℳ. i. ſe. li ni triti. ʒ. ij. in aqua bul. ꝛ colentur. ꝛ addito ſuco blete mercurialis. ãn. ʒ. ij. ʒuca. vio. olei vio. ana. ʒ. i. ſ. caſſie fi. ʒ. iij. mel. vio. ʒ. i. inijciatur p cliſtere. mica panis ter vel quater in aqua lota cum aqua frigida ꝛ ʒucaro mixta detur. Qḋ ſi in. viij. die nõ terminet egritudo purget cũ lotura ſupius dicta. vel fiat ſirupus de ſe. cõib⁹ pſilio ca. ve. ꝛ vio. i q̃ ponat. ʒ. i. reubarbari puluerizati ꝛ det totũ in potu. Et qꝛ hec egritudo p fluxuʒ ſan. narium terminari cõſueuit ſi in die cretico nõ fluat ipſe ſan. ex naribus. ꝛ ſigna denunciatiua ipſius ſang. ex naribus debẽtis fluere pcedunt ſicut ſunt dolor capitis frontis ſtomaci ꝛ hmõi ꝛ ſintilationes velut ignis coram oculis infirmi apparent. prouocet cũ ſetis porci in naribus immiſſis: vel cum ſpargula: vel cũ flobotomo naribus impoſito: vel cũ ſanguiſſugis naribus ꝛ fronti appoſitis. vel fiat flebotomia de vena: que eſt in medio frontis. Qñqʒ etiã in vere ſuperuenit fluxus ſan. in naribus. ꝛ ſoluit egritudo p ſe. interduʒ durat diutius ipſe fluxus ſanguinis a narib⁹ a nobis dict⁹. Et etiã qñqʒ natura fortis facit criſim p fluxum ſan. vẽtris qui nõ reſtringatur niſi fe. prius receſſerit. Et ſi vlterius ipſe fluxus vẽtris durauerit. dẽtur trociſci de ſpodio ꝛ fiãt alia remedia in ca. de fluxu vẽtris dicta.

¶ Capl'm ſextũdecimum de cauſonide.

Cauſon fe. a caumate dicta eſt: qm̃ maximuʒ corpori infert cauma ꝛ incendium. ꝛ fit ex pura colera in venis ſubtiliſſimis ꝛ artarijs ſtomaci pulmonis ꝛ epatis putrefacta. Eſt enim cauſon de genere tertiane. ſed tñ fortior exiſtit ꝛ maioris caloris. Una tñ die fit fortior. alia vero die remiſſior. nec tñ a corpore ſeparat. ꝛ nõ accidit oripilatio i cauſonide cũ accit. alia ꝛ accidẽtia ſunt vehemẽtiora in cauſonide q̃ʒ in tertiana ſm ꝙ inferius diſtinguemus. Signa igitur in cauſonide ſunt hec. Urina rubicũda vel ſubru. vel citrina ꝛ tenuis ꝛ liuẽs velut ignis in hac fe. apparet. adeſt calor cõtinuus ꝛ acutus. toti⁹ corporis incẽdium ꝛ cauma forte: dolor capitis frõtis ꝛ tiporum figitiuus in modũ clauoꝝ: qui figerentur i capite. ꝛ pcipue in dextra parte capitis ꝛ oculoꝝ: pſumptio cordis: ꝛ ſtomaci morſus: vigiliarum inſtãtia: os amaricatũ. alienationes multe: pulſus velox ꝛ acutus vel ſubtilis: ſitis pſeuerans. vt eis bibentibus nil ſufficiat. lingua cõbuſta ꝛ deſiccata ꝛ aſpera: ꝛ quãdoqʒ nigra: facies ſqualida apparet aliquãtula citrinitate pfuſa: cõſtipatio ventris ꝑpter nimiã ſiccitatem colere ex feruore vigenti. ꝛ ſemp continuus eſt dolor ꝛ incendium acutiſſimũ: ꝛ ſine intermiſſione in hac fe. niſi qꝛ i mane circa horas matutinales aliquãtula fit incendij ꝛ feruoris remiſſio: nõ tñ plena reqes. Et hoc accidit propter horas ſan. q tunc ſpargitur p membra qbus illa hora dñatur. Et nota ꝙ ſi in cauſonide yppoſtaſis i fundo vrine pmanens ſit alba. ſignificat futurã quotidianã. ſi fuſca tertianam. ſi nigra erraticam: vel quartanã. Jtẽ nota ꝙ ſi i hac fe. ꝛ ẽt in alijs acutis fuerit ypoſtaſis rubea in fundo vrine cõtinua ꝛ perſeuerãs ꝛ forme pineate: eſt optimum ſignum. ſignificat. n. materiã ſanguineã: que cito digerit. ꝛ erit digeſtioni obediẽs. Jtẽ nota ꝙ ſi in hac fe. ꝛ in alijs fe. acutis apparet vrina diſcolorata ꝛ pauca mictura: valde malũ ſignuʒ ẽ: ꝛ ſpẽliter ſi nullã facit reſidentiam in fundo vrinalis: dũ quieſcit per duas vel tres horas. Si tñ in multa quantate micta fuerit ꝛ frequenter ꝛ faciat reſidentiam bonum ſignum eſt: qꝛ eſt ſignum digeſtionis ꝛ purgationis per vrinam. Jtem nota ꝙ in hac fe. ꝛ in alijs acutis vrina pauca fetida: pinguis vel nigra ꝛ hmõi ꝛ migatur cum difficultate. mortem proximam protendit. Curetur igitur huiuſmodi paſ. in hunc modum. detur omni mane ſirupus acetoſus vel orizacara. vel ſucus malorum granatorum cum ʒucaro mixtus cum aqua ſe. cõium ſeu cum lacte ſe. predictorum. Jn ſecũdo vero vel tertio fiat minutio de mediana vena. ꝛ hoc dico ſi virtus etas ꝛ ſimilia particularia in hec conueniant. Pueri enim ꝛ ſenes nõ ſunt flobotomandi ſicut vult Auicena. Jtem ſi vomitus vel fluxus ventris in principio ſuperuenerit: uel pa. macilentus fuerit vltra modum minutio nõ eſt facienda. Jtem in tempore nimis fri. nec nimis ca. nõ debet fieri minutio: nec in tẽpore nimis ventoſo. niſi maxima imineat neceſſitas. ꝛ hoc in oĩbus acutis fe. ꝛ in oĩbus alijs egritudinibus. ꝛ etiam in ſanis locum habet. Jtem nota ꝙ in continuis in die ſecunda vel quarta ad plus minutionem faciamus ꝛ non ultra. Et ratio eſt: qꝛ vſqʒ ad quartuʒ diem hãx egritudinuʒ materia eſt fluxibilis ꝛ virtus fortis: a quarta vero die in antea virtus debilitatur ꝛ materia reſidet. ꝛ ꝑpter h̃ a quarto die in antea nõ dʒ fieri minutio. quidam uero minuũt in quarto die. qḋ nõ approbo. Jtem nota ꝙ ſi in hmõi cõtinuis ſequat fluxus ventris uel uomitus: eſt malum ſignuʒ valde. Fit enim ex abundantia humorum aut ſinthomatis. ꝛ de. x. vix vnus liberatur: quibus hoc accidens ꝑpter minutionem ſan. ſuperueniat. Facta minutione detur ſirupus vio. uel roſ. cum aqua frigida: uel ʒucarum ro. uel triaſandal. dieta tenuis iniũgatur. qꝛ dicit Jpo. in amphoriſmis. Ad vltimas. i. acutas egritudines ultime curationes ꝛc. Sit igitur dieta eorum mica panis ter uel quater lota cum ʒucaro: ſcariola lactuca: portulaca: farina ordei amigdal'. ꝛ huiuſmodi dẽtur. i quarto uel octauo die purget cũ iſta decoc. ℞. ca. ve. epatice ſcariole boraginis. ana. ℳ. ſ. vio. ʒ. ſ. ſe. cõmuniuʒ contuſorum. ʒ. ij. pruna. xxx. iuiube ſebeſten. ana. xx. h̃ omnia in quãtitate aque ſufficienti coquantur ꝛ colentur: ꝛ colature addãtur pulpe caſſie fi. ʒ. ij. oximell' ſimplicis tamarindorum diaprunis ʒucari vio. ana. ʒ. i. ʒucari roſ. ʒ. i. ſ. reubarbari triti ꝛ poſiti in ſuco ſcariol'. depurato. ʒ. iij. Et ſi maiori indigeat purgatione. adde mirabolanoꝝ citrinoꝝ puluerizatorum. ʒ. i. ſ. aque de coc. plantaginis. ʒ. ij. hec enim decoctio in oĩ tertiana ꝛ omni egritudine de colera facta cõueniens eſt ꝛ bona. in his tamen egritudibus tutior in. xiiij. uel. xv. diebus q̃ʒ ante ſi competenter poſſumus differre. Quando uero materia fuerit furioſa currens ſubito de loco ad locum. tunc ſtatim purgamus nec digeſtionem materei expectamus. Nam ſinochus ꝛ ſinocha: freneſis: ſquinantia: ꝛ antrax: paſ. iliaca: ꝛ colica: tenaſmon acutiſſimus ꝛ ſimilia materie digeſtionem in his egritudinibus non expectabat ma. meus. ſed ſtatim humorẽ peccãtem euacuabat ẽt materia exiſtente cruda. Utat pa. cauſonidẽ ſirupis frigidis i pcedenti capitulo traditis ſicut eſt ſirupus de ſuco cucur. ꝛ ʒucaro. ſirupus de ſe. cõib⁹. ſirupus pſiliat⁹ acetoſus uiola. roſ. ꝛ hmõi ſitim extinguentia in predicto ca. dicta. Det ẽt ſirupus rubeus qui fuit inuentus in vltramarinis partibus:

qui fit de quadã herba: que ſub niue oritur ꝛ zucaro optimo ĩ hac fe. ꝛ oĩb⁹ fe. ex ca. humoꝛib⁹ factis mira biľr ꝯfert. ꝓuocet ſõnus lauãdo pedes manus frontẽ ꝛ tẽpoꝛa cũ aqua ĩ dicto capitulo dicta. ꝛ ponẽdo tẽpoꝛi ꝛ frõti emplĩm aliqđ ex dictis ĩ capitulo đ freneſi. Epithimet ſtomacus: frõs: epar: ꝛ tẽpoꝛa: cũ epithimate dicto. Aque fri. ĩ febꝛib⁹ adurentib⁹ cõpetẽter tribuant ſicut ẽ aqua panis bñ cocti ꝛ bene fermentati: ꝛ de bono tritico facti. ĩ aqua fria ponat ꝛ tãdiu ibi iaceat: donec optime mollificet. deinde cũ panno lineo mũdiſſimo collet: ꝛ ſi uis adde parũ zucari. ꝛ collaturã dabis. hoc. n. in acutis fe. plĩ valet ꝛ bene nutrit ꝛ caloꝛẽ mitigat. ꝛ aqua ca. decoc. dragãti. zucari ꝛ penidiarũ medula citruloꝝ in fria aqua infuſa ꝛ data. Et hoc dico ſi hmõi fe. fuerit ſine apãte ꝛ ſine punctura ꝛ doloꝛe pectoꝛis. q2 tunc hmõi aque friẽ non competunt. Nã vt ait ypo. in ampho. Frigidũ inimicũ ẽ neruis pectoꝛi oſſib⁹ ꝛcc. Aqua melonis paleſti in his fe. data optĩa ẽ que hoc mõ extrahi dȝ. Accipiatur melo paleſtinus: ꝛ ꝑfozet. ꝛ ꝑ illud foꝛamẽ imittat zucharũ ĩ predicto melone. ꝛ tãdiu manib⁹ moueat huc ꝛ illuc quouſqȝ zucharũ liquefiat. deĩde ipſa aqua tribuat ĩ potu. Alia aqua optima ĩ hmõi fe. que diſcraſſiã febꝛilẽ ꝛ incẽdiũ ꝛ ſitim mitigat ꝛ vrinã ꝓuocat. terant ſeĩa coĩa ad quãtitatẽ. ʒ. iij. plus vel minus ꝑm ꝙ volueris. ꝛ ſup ipĩs tritis infunde ptiſanã oꝛdei feruentiſſimã vel ſaltẽ aquã ſimplicẽ ca. ſed nõ tm̃ vȝ. ꝛ colletur ꝛ adde zuchari ꝛ penidiarũ. ꝛ in potu da. Qđ ſi fuerit vẽtris cõſtipatõ: det hec aqua optima: que quaſi vino aſſimilat: ꝛ multũ cõfert in hmõi fe. ꝛ ĩ ſimplici ꝛ duplici tertiana. alterat. n. febꝛilẽ diſcraſiã. ꝛ purgat aliquãtulũ. bull. aliqua fruſtra reubarbari ĩ aqua. ꝛ ipm̃ reubarbarũ aquã colorabit ſic ꝙ quaſi vinũ videbit: ꝛ addito zucharo vel penidijs vel ſirupo vioľ. det in potu. Cliſtere lenitiuũ vel ſuppoſitoꝛiũ fiat ſi neceſſe fuerit. pro aſperitate lingue. ꝛ pro doloꝛe capitis fiant remedia ſupꝰ dicta ĩ ꝑcedẽti capitulo.

¶ Capi. xvij. de emitriteis. ꝛ primo de minori.

Emitritei tres ſunt ſpẽs. ſ. maioꝛ medius ꝛ minoꝛ. medius ꝛ minoꝛ curari pñt: ſi medicus fuerit prouidus ꝛ circa infirmũ ſolicitus. Maioꝛ vero potiꝰ diuina q̃ȝ humana manu curat. auctoꝛib⁹ oĩb⁹ teſtãtib⁹. Emitriteus qdẽ ẽ fe. cõtinua ex duobus humoꝛib⁹. vno ĩ venis. ꝛ altero extra putrefactis. Et dr̃ emitriteus ab emi qđ ẽ mediũ ꝛ triteus ꝙ eſt tertiana. Inde dr̃ emitriteus quaſi habens mediã ꝑtẽ ſui. materiã tertiane. ſ. colerã. Minoꝛ itaqȝ emitriteus fit ex flegmate putrefacto intra vaſa. ꝛ colera extra. Uñ talia hẽt eẽ ſinthomata. Urina ruffa: ſeu ſubruffa: ſeu citrina ꝛ mediocriter ſpiſſa ꝛ ſuperius liuẽs cũ appõne manus. pulſus velox ꝛ plenus: lĩgua appet aliq̃ȝtulũ nigra ꝛ limoſa: pa. cõtinuo frigore infeſtat a primo die vſqȝ ad tertiũ vel quartũ diẽ ĩ veſpis. ꝛ poſtq̃ȝ frigus minuit ꝑmanet extremitatũ fritas. ſ. manuũ: pedũ: naſi. ꝛ ſic manet ĩfirmus ꝑ xviij. horas: quas hȝ ĩ ſũmo labore. s. ab hoꝛa veſptina vſqȝ ad matutinã. ꝛ ẽ cũ ocľoꝝ grauitate ꝛ falſo ſõno. ꝛ ſic a qbuſdã medicis ĩpitis minꝰ bene iudicantib⁹ ꝑꝑ hmõi accidẽtia ꝛ ſtupoꝛẽ ocľoꝝ litargia eẽ credit. ꝛ ꝑꝑ ſex hoꝛas. ſ. a tertia vſqȝ ad veſpas quas hȝ ĩ falſa qete: a qbuſdã ĩpitis quotidiana eẽ credit: cũ nõ ſit. Unde q̃ſqȝ ꝓbus medicus infirmũ ſuũ dȝ aſſidue viſitare. vt aſſidua viſitatione quã paſſ. curare debeat cognoſcat. ꝛ nõ ſemꝑ ĩ ſola aſpectione vrine cõfidat. cũ vrina ſit fallax nũcius ꝑterq̃ȝ in qbuſdã moꝛbis: ꝛ ſpecialiter in his moꝛbis: ꝛ que hñt materiã ĩtra vaſa. Medius vero emitriteus fit de colera putrefacta intra vaſa ꝛ ex ſtate extra uaſa putrefacto. In principio apparet vrina rubea vel ſubru. mediocriter tenuis. in ſtatu vero aliquãtulũ inſpiſſat: ſeu in augmẽto: ꝛ in ſuꝑficie aliquãtulũ liuiditatis vel viriditatis vel ingredinis adeſt: uigiliaꝝ iſtãtia: ſitis: lĩgue ariditas ꝛ aſpitas doloꝛ frõtis tẽpoꝝ ꝛ auriũ: cõſtipatio ventris: pulſus uelox ꝛ ſubtilis. Rigor in hac ſpẽ emitritei de tertio in tertiũ diẽ incohatus ſexta vel nona hoꝛa dici habens. xxvi. horas in ſummo labore. ꝛ. xij. in falſa qete. Maior vero emitriteus fit ex colera putrefacta intra vaſa ꝛ mľia extra. ꝛ hȝ. xl. horas in ſũmo labore: ꝛ. xi. ĩ falſa qete: infeſtans pa. intenſiſſime eiſdẽ accidentib⁹ ſicut in medio emitriteo diximus. ſed magis valde ꝛ cũ peſſimis ꝛ malis ſignificationibus ꝛ mortalibus. vrina apparet in eo viridis vel nigra. Et iſti tales: ſicut ſuperius dixi: ſunt. ſctõ ſpũi cõmendandi: ꝛ ſolis ſignis pronoſticis relinquẽdi. Et nota ꝙ q̃ñqȝ ſolet fluxus ventris: vel vomitus in principio minoꝛis ꝛ medij emitritei ſuperuenire: q ſi fiat vi ſinthõatis tã debili exiſtente infirmo mortem proximaȝ pronunciabis. Si vero cũ fortitudine virtutis ꝛ vi materie pugnantis contra moꝛbũ: tunc egritudinẽ breuem ꝛ bene terminabilem foꝛe pronunciabis. Curetur itaqȝ minor emitriteus in hunc modũ. a principio detur ſirupus acetoſus: vel oxizacara cũ aqua fri. vel tepida. In tertia vel quarta die fiat minutio: virtute ꝛ etate permittentibus: de vena epatis ꝛ ſan. ꝑm virtutem pa. extrahatur. Poſt minutionẽ vero detur ſirupus ro. vľ vioľ. cũ aqua fria vľ zucharũ ro. nouũ propter confortationem ſtomaci in. viij. vel. x. vel. xij. diebus vel ultra. q2 hmõi egritudo. vij. ix. xi. xiiij. uel. xx. die terminat utplurimũ. ꝛ quandoqȝ uſqȝ ad. xx. uel. xxiiij. diem ad plus protendit. ꝓlõges itaqȝ quantũ plus potes dare medicinã ſi videret ꝑiculũ ĩmineri. Des itaqȝ hanc decoc. ĩ decima uel duodecima die. ℞. polipodij quercini boni ꝛ recentis ꝛ bene raſi ꝛ mundati a coꝛtice exteriori. ʒ. quattuor. terãtur bene inſiľ cũ. ʒ. i. ſ. ſe. feniculi ꝛ buliãt cũ. xxv. prunis ſiccis ꝛ additis. ʒ. ij. mirabolanoꝝ citrinoꝝ in ſero. mane collatura propinetur: uel detur hec decoc. optima ad hoc ℞. ca. ue. epatice ana. M. i. vioľ. ʒ. i. pruna damaſcena ſicca. xxx. Iuiube ſebeſtẽ ana. xxv. polipodij quercini mũdati. ʒ. i. ſ. oꝛdei mũdi. p. i. ſe. fen. aniſi ana. ʒ. i. oĩa ꝑfecte coquantur ꝛ colent. ꝛ additis tamarĩdoꝝ. ʒ. ij. pulpe caſſie ſi. ʒ. i. mirabolanorũ citrinorũ. ʒ. ſ. q totã diẽ iaceãt ad ſerenũ ꝛ additis. ʒ. i. zuchari uioľ. mane in aurora tepida exhibeatur in potu. Uel detur aqua reubarbari cũ ſirupo uioľ. ꝛ ſi in yeme fuerit uel autumno detur oximel. pſiliticũ uel diaprunis uel electuarium de ſuco ro. ꝙ ſi neceſſe fuerit ſepe fiat. ꝛ ſi in. xiiij. uel etiã in. xxiiij. tranſeat egritudo. Et etiaȝ ſi fluxus uentris uel ſan. uel uomitus ſupuenerit: ꝛ eger nõ uideat tibi in totũ liberatus propter hoc nõ ſtes quin cũ predictis decoc. ꝛ electuarijs purges ipſum dummodo uirtus pa. ſit foꝛtis. Qđ ſi ſťa extra uaſa remanſerit. prouocabis uomitum cum aqua ſe. rađ. raparum uel rapiſtarũ atriplicis ſeu raffani. vel cũ uomitiuo Nicbolai ſcarpelle

uel patriarche ⁊ ſimilib⁹ i capitulo de uomitu poſitis. Qđ ſi ſtupor ſuperuenerit ſeu ſubeth. fiāt fricationes ſeu cetera remedia in capitulo de litargia dicta ut ſunt cliſteria empl'a ⁊ huiuſmodi i occipitio facta fricatiōe prius forti ſicut i capitulo predicto plene dixi. dieta te nuis exhibeatur ſi virt⁹ vſqꝫ ad ſtatū durauerit: ſicut ē ptiſana collata cū zucaro ⁊ penidijs mica panis ter uel quater lota i aqua cū zucaro ⁊ penidijs prūa damaſce na elixa: ſcariola lactuca cucurbita portulaca citruli ⁊ huiuſmodi elixa: cum agreſta uel aceto parata dēſ. lac amigđ. faria ordei cū eodem lacte parata ⁊ huiuſmodi dentur. Qđ ſi infirmus fuerit ualde debilis: et virtus non ſufficiat uſqꝫ ad ſtatum: detur ſucus parue pulle cum ordeo mundo decocte uel ipſa caro ipſius pulle i tantum decocta ꝙ caro ab oſſib⁹ ſeparet. pira groſſa ⁊ matura ⁊ poma groſſa dari poſſunt. ēt vue iudaice: ſuc⁹ granatoꝝ ⁊ ſi'ia dari poſſūt. Medi⁹ vero ētrite⁹ eodēꝫ mō curaſ per oīa ſicut minor hoc excepto qꝛ in patiētib⁹ mediū emitriteū debem⁹ iſiſtere quātū poſſu mus cū emplaſtris ⁊ alijs remedijs prouocantib⁹ ſom nium in capitulo de freneſi dictis. Cū iſti patientes me dium de facili fiant frenetici. Jn minori debemus fri cationes ⁊ hmōi facere inhibere ſomnū ſicut dictum eſt: cum his que in capitulo de litargia dicta ſunt. cum de facili huiuſmodi minor emitriteus in litargiā con uertaſ. Unde in aliquo preterqꝫ i hoc nō differt cura minoris ⁊ medij emitritei. Eodē. n. modo purgamus ⁊ digerim⁹ materiā. ⁊ huiuſmodi alia facimus i vno ſi cut i alio. Nec differt cura vnius ⁊ alteri⁹ niſi in duo bus dictis. Maior vero emitriteus icurabiſ ē ut dixi. cū inuenimus patientē iquantū poſſumus ipſum pro deſpato i cura recipiam⁹. ⁊ inſiſtam⁹ cū predicta cura in ca. de minori emitriteo dicta. Jtē purgemus pa. cū đcoc. ſene: thimi: cuſcute: epithimi vioſ. ca. ue. ſcolopē drie ana. ℳ. ſ. vioſ. ʒ. i. pruna. xxx. omnibus decoctis addatur collature caſſie fi. tamarindorū: zucari uioſ. diaprūis. ana. ʒ. i. lapidis lazuli. ʒ. iij. reubarbari. ʒ. iiij. mirabolanorū citrinorū. ℥. ſ. p noctē hec iſimſ iaceāt. māe vo collatura ꝓpinetur in potu. ⁊ faciam⁹ qđ poſſu m⁹: tñ ſemp huiuſmodi pa. maiorē emitriteū pro deſp ato habeamus.

¶ Capitulum. xviij. de tertiana vera.

T Ertiāe eni due ſūt ſpēs. alia ꝟa alia ñ uera. ⁊ hec dicitſ nota. Sꝫ prio đ ꝟa agendū ē. ꝟa tertiana fit ex colera ru. naturali pura: ⁊ po ti⁹ i iuuene colerico ſicco ⁊ macilēto magis tenſa. ⁊ i eſtate ⁊ i calida regione ⁊ ſicca: ⁊ dicta ēt cali da ⁊ ſicca: ⁊ multe colere generatiua pcedēte. ⁊ talſ ter tiana inter acutas noīatur: que tantū p. vij. periodos durat eſt vera. ⁊ ſi tranſit ſeptem periodos eſt nota. Habet igitur vera tertiana. xij. horas i ſummo labore xij. in leptopicijs. ⁊. xxxiij. i vera quiete. Urina talium ruffa uel ſubruffa. p totū tenuis. ⁊ qñqꝫ crocea: uel au rea apparet. ⁊ pa. đ tertio in tertiū diem infeſtaſ a ter tia hora diei in antea. prīa cum ingēti rigore ſꝫ parum durat. poſtea ſequiſ calor magnus: pulſus magn⁹ ⁊ ue lox: ſitis: amaritudo oris: ⁊ ēt ulceratur os: dolor fron tis ⁊ tiporuꝫ: ⁊ quādoqꝫ ꝯtinu⁹. i. uomit⁹ ꝯtinu⁹ ⁊ cole ric⁹ ſequiſ. Et nota ꝙ cū dicitſ tertiana vera uel quar tana ⁊ huiuſmodi fe. habet tot uel tot horas in labore itelligiſ ꝙ eas haberet ad plus aliqñ. eni huiuſmōi ter tiana vera nō affligit i fe. p. ix. horas uel. x. uel minus ſi materia fuerit pauca ⁊ ſic de alijs. Jn pricipio itaqꝫ hmōi fe. deſ ad diuiſionē materiei quolꝫ mane. ℥. i. ſ. ſi rupi violati uel oxizacare cū aq̄ fri. niſi fuerit cum hoc dolor pectoris uel lateris. qꝛ tūc miſcem⁹ cū predicto ſirupo tertiā ptē. ʒ. penidiarū. et damus cū tepida. Et ſi fuerit cū hoc fluxus uentris uel uomit⁹: admiſcem⁹ pdicto ſirupo. ʒ. ſ. zuchari ro. antiqui uel dam⁹ ſirupū roſ. Si vero uenter fuerit cōſtipat⁹: dam⁹ ſirupū uioſ. cū tepida. uel oxizacara miſcem⁹ zucarū uioſ ⁊ dam⁹. ¶ Poſt uero tertiā uſ quartā acceſſionē videlicꝫ i octa uo uſ decimo die ſi materia fuerit i ſtomaco. qđ cogno citur per nauſeā uel uomitū uſ p alia ſigna ſupradicta ad hoc conuenientia: educatur materia ipſa cū uomi tiuo patriarche uel Nicolai ⁊ ſimilib⁹ in capitulo đ uo mitu dictis. uel in ipſo feruore caloris aqua frigida in mīta quantitate exhibeaſ in potu. ⁊ digitis in ore im miſſis uomitus ꝓuoceſ. multi hoc ſolo curantur. vide licet cū materia eſt in ſtōaco: que faciat huiuſmodi ter tianā uerā. Qđ ſi materia ſit i iteſtinis. qđ cognoſciſ qꝛ dolor ⁊ tortō ſunt circa nentrē. ⁊ qñqꝫ adeſt fluxus uentris ⁊ egritudo colerica. tunc educaſ materia cuꝫ cliſterijs acutis ⁊ mordicatiuis ſuperius dictis ptim: ⁊ partiꝫ etiā cū medicinis iferius dicēdis. Si uero ma teria ſit i epate uſ kiſti fellis qđ cognoſciſ p urinā mul tū incenſaꝫ in colore: ⁊ ēt ad quandā ſpiſſitudineꝫ acce denteꝫ: ⁊ calor eſt ualde acutus. Si uero i ſpūalib⁹ fue rit materia. tūc adeſt ſitis intenſa: ⁊ p potuꝫ mitigari nō pōt. Jn quocūqꝫ pdictorū locorū fuerit materia. ſ. in inteſtinis: epate: uel kiſti felis: uel i ſpūalib⁹: digeraſ ſecūdū doctrinā ſupi⁹ dictā. Jn. x. uel. xij. dieb⁹ purge tur pa. cū decoc. iſta. ℞. ca. ue. epatice: ſcolopēdrie: bo raginis ana. ℳ. ſ. florū vioſ. florū boraginis ana. ʒ. i. ſe. coium. ʒ. ij. ordei mundi. p. i. pruna. xxx. iuiube: ſebe ſten ana. xxv. hec omnia perfecte coquantur: ⁊ colleſ ⁊ collature addatur tamarindorū oximellis ſimplicis ana. ʒ. i. zucari ro. uioſ. ana. ʒ. ſ. diaboragiati. ʒ. i. ſ. reu barbari triti ⁊ poſiti i ſuco ſcariole depurato p nocteꝫ . ʒ. tertiam. aque decoc. plantaginis. ʒ. ij. hec omnia ſi mul mixta per noctem ſiſ iaceant ad ſerenum. mane ue ro in potu dentur: quoniam hac decoc. utebatur ma giſter meus in tertianis ueris. etiaꝫ ⁊ in cauſone. ⁊ in omnibus egritudinibus ex colera factis. Utebaſ etiā ſirupo laxatiuo ad hoc. ℞. uioſ. ʒ. ij. pruna. l. iaceant hec per noctem in aqua feruenti. mane uero bulſ. ⁊ collentur ⁊ fiat ſirupus cum libr. i. ſ. zucari in quo ad de reubarbari puluerizati. ʒ. iij. aque ro. ʒ. iiij. de hoc ſirupo ſumat pa. ʒ. iij. uſ q̄ttuor de quarto i quartū diē in die quietis. ⁊ hoc poſt tertiam uel quartaꝫ acceſſi̇o nem. uel purgetur ſolum cum decoc. mirabolanorum citrinorum ⁊ cum. ʒ. ij. zucari in aqua ca. per noctem ponantur mane uero exhibeatur collatura eorum ha benti ſtomacum frigidum cum ca. habēti uero ſtoma cum ca. cum fri. exhibeantur. Et nota ꝙ mirabolani dati cum ca. faciunt plus urinare ⁊ minus aſſellare: cū fri. uero dati contrarium faciunt. Qđ ſi pa. ualde ti moroſus fuerit in accipiendo decoc. nec conſuetus ta lia ſumere. anteqꝫ detur ipſa medicia: ſeu decoc. p. v. uſ. vi. dies fiat hoc ēplꝫ cōſtrictiuū ⁊ ſtōaci cōfortati uū ⁊ ſtōaco apponaſ. ℞. ſan. dra. maſticis olibani gūi ara. ro. aū. oīa puluerizata cū ſuco mēte pficiaſ. Cūqꝫ medicinā dare volueris. ligeſ ſumitas lacertoruꝫ bra-

chioꝝ ⁊ cruriū circa muſculos ⁊ digiti manuū ⁊ pedū
cū aliquibus corrigijs ſubtilibus ſeu chordis ligētur.
⁊ fiat fricatio extremitatū: ⁊ lauet ſibi os cū aceto vel
agreſta vel ſuco arāgie vel limonū vel pomo acetoſo ſi
ue malogranato acetoſo: ⁊ nil de eo deglutiat. ⁊ ex ſu-
co alicuius predictoꝝ vel aceto infundāt oculi. poſtq̄
aūt biberit medicinā aſpgat facies eius cū aqua ro. vl'
aqua frigida ad quātitatem vnius cieti proiecta ſupra
eius faciē. ⁊ odoret panē aſſum in aceto ⁊ ſuco mēte in
ſuſum: aut pulegiū vel muſcū qd̄ melius eſt. Quod ſi
abomīatio venerit pa. ⁊ medicinā eijcere voluerit per
os. panem aſſum in aceto īfunde addito ſuco mēte. vel
ipſa menta teratur: ⁊ ſpongia marina vl' lana ſucida i-
tincta in huiuſmodi liquore orificio ſtomaci ſepe ap-
ponat: ⁊ in ore eius ſalſam teneat. ⁊ ſi vult parū de ipa
tranſglutiat: ut ſapor medicine aboleat. deinde qeſcat
in lecto ca. nec dormiat nec ēt deambulādo vadat niſi
prius medicina mouere incipiat. Cūq̄ medicina iā ſol
uere incepit: vadat parū deābulando p domū paſſum
poſt paſſum. Qd̄ ſi ipa medicina nō bene ſoluerit. des
parū de reubarbaro pul. cū ſero caprino vel d̄ electua
rio de ſuco ro. vel diaprunis: vel aliquod tale cū tepi-
da vel cū fria: vel cū aqua prunoꝝ qd̄ meli⁹ eſt. Qd̄
ſi ꝑpter frigiditatē aeris ſeu ſtomaci medicina nō du-
ceret ſicut debet: tūc panis calidus ſicut exit de furno
p mediū ſcindat: ⁊ in panno lineo īuoluat: ⁊ ſtomaco
apponat: vel locū ca. vino albo irroratum in pānis iuo
lutū. imo olla lutea vel veſica enea vino vel aqua plēa
inuoluta pānis ⁊ ſimilia ca. ſtomaco applicent. Qd̄
ſi vomitus ſuperuenerit: ſuccurrat cū his que in cap.
de vomitu reſtringendo ſunt dicta. Qd̄ ſi medicina
nimis duxerit: terat aſōgia ⁊ cū cinere ꝯficiatur. ⁊ fiat
ex eis empl'm: ⁊ ſupra vmbilicū ponat. Mittatur pa.
in bal. aque decoc. radicis filicis tapſi corticis grana-
torū ⁊ huiuſmodi ſtipticoꝝ. ⁊ dent ſirupi ⁊ electuaria
ꝯſtrictiua in capl'o de fluxu ventris ⁊ diſinteria dicta.
Et nota ꝙ ſi in tertiana fuerit dolor pectoris: ꝑpterea
forte q: in ſpūalibus materia ꝯtinet: vel alia quacūq̄
de cā ab interioribus prouenīēte: nō debet dari medi-
cina niſi prius ipſe dolor ſedet ⁊ recedat. ⁊ tunc oīa p-
ticularia ꝯſiderari debent. Sirupus mirabilis contra
tertianā. ℞. ſuci plātaginis ſcariole ⁊ cicoree. ana. qui
libet iſtoꝝ ſucoꝝ depuret ⁊ oēs inſimul miſceant ⁊ bu
liant. ⁊ addito zucaro fiat ſirupus: in quo addat parū
criſtalli pulueriſati. ⁊ detur q: miromodo valet ⁊ ſitiꝫ
extinguit ⁊ calorē reprimit in ipſo. Hora acceſſiōis pe
des ⁊ crura ponātur in aqua frigida decoc. mirti mal-
ue viol'. ⁊ ſimiliū ⁊ frōs ⁊ timpora ſupradicta aqua la-
uētur. Poſtea in ipſo calore ⁊ feruore intenſiſſimo
cū pa. videt totus cōburi: ⁊ ſitit mirabiliter: detur ſibi
in potu vas eneū vel vitreū magnū plenum aqua fri-
gidiſſima ⁊ potet ad ſatietateꝫ. ⁊ crura ⁊ brachia ⁊ pe-
des ſuos in aqua p̄dicta frigida teneat decoc. mirti. ⁊
cū ſba. Poſtea predicta mēbra inungant ol'o ro. ⁊
viol'. prius tamē cū pāno lineo ſubtili abſterſa. ⁊ etiā in
lecto pōat pa. hoc. n. ſolo plures tertianarios curauit
magiſter meus. Et hoc dꝫ fieri poſt tertiā vel quartaꝫ
acceſſionē materia iam digā. Sirupus etiā dyaquilon
in potu detur pro ſiti: ⁊ ſirupus ſuꝑius ſcriptus. pſiliū
ablutum in ore teneat. Fiat etiā aer artificialiter frigi
dus cum aſperſione frigidarū herbarū ⁊ aquarū ⁊ hu
iuſmodi per camerā. Electuaria frigida ⁊ ſirupi frigi-
di: ⁊ huiuſmodi ⁊ alia frigida i capitulo de cauſone di
cta dentur. Pro inſomnietate. prouocetur ſomnus
cum his. que in capitulo de freneſi diximus. Pro do
lore renū vngātur renes ex oleo viol'. ro. agreſta ⁊ la-
cte mulieris ſimul mixtis. Item faſciculū cimarum te
nerrimarū mirti i aceto decoqui facias: quoniā miro
modo huiuſmodi doloreꝫ tollit ⁊ hoc ſepe fac. Aliud
ad idem. acetū: agreſta: fructus ſolatri: vermicularis:
portulace: cimbalarie: ⁊ huiuſmodi frigidarū herbarū
inſimul miſceant. ⁊ addito oleo viol'. ⁊ ro. tepido fiat.
⁊ in hoc liquore pānus ſpongia vel lana ſucida īfunda
tur ⁊ renibus ſepius applicet. Pro oris vlceratione
penidie: zucarum: amidum cū zucaro violato ⁊ aqua
roſata inſimul diſtēperent: ⁊ ex hoc vlcerata loca liniā
tur. Aliud. acetū decoctionis mirti maſticis ⁊ roſaruꝫ
gargarizet: quia miromodo valet. Item aqua de flori
bus mirti p alembicū abſtracta ⁊ gargarizata ad hoc
mirabiliter valet. Aliud expertiſſimū. vitella ouoꝝ bu
liant diu in ſartagine ⁊ deſup aſpergatur pulue. peni-
diarū zucari ⁊ amidi. ⁊ ex hoc locus vlceratus ſeu pu-
ſtulat⁹ ſepe liniat. Pro tinitu auriū ſucus ſempuiue
coriādri ſolatri vermicularis hedere terreſtris. vnum
quodq̄ per ſe vel oīa ſimul mixta cū pauco lacte mu-
lieris ⁊ aqua roſa. auribus inſtillet: q: dolorem tollit.
Aliud ad idē per me expertum. elixent duo vel tria uel
quattuor oua galline ſic ꝙ fiant dura ⁊ ex albuminib⁹
ipſoꝝ aqua extrahat exprimēdo ea fortiter cū pecia li-
ni ſubtili. ⁊ talis aqua cū oleo roſa. mixta tepida ac ſi i
ſole ſtetiſſet auribus infundat: q: aurib⁹ nihil actu fri-
gidū dꝫ imponi. Pro dolore ergo renū: ꝑ vlceratiōe
oris: ⁊ ꝑ tinitu auriuꝫ ⁊ huiuſmodi ſi ea que dicta ſūt
hic nō ſufficiant: ſunt remedia ad h̄ ꝯueniētia ſicut in
ꝓprijs capitul' dictū eſt ſuperius. Itē nota ꝙ in omni
tertiana tam nota. q̄ꝫ vera poſt tertiam vel quartā ac-
ceſſionē alumen ⁊ trifolium cū trifera ſaracenica ante
horā acceſſionis tollit ipſam tertianā ⁊ patienteꝫ libe-
rat: ſm ꝙ dicit ma. Petrus yſpanus ſenex i ſecretis
ſuis. Item aliud optimū ad hoc poſt purgationem. ſer
rentur ſandali albi ⁊ ru. cum ſera cū qua fiūt pectines
vel cū ſimili ſera: ⁊ illa ſerratura cum ſuco vermicula-
ris vel ſemperuiue cū ſirupo ro. vel viol'. vel ſirupo ſa
cto de herba ribes i potu detur vl' cū aliq̄ ſuco herba-
rū frigidarū ⁊ zucaro i potu detur. Dieta eoꝝ ſit mica
panis ter vl' quater in aqua fria lota. deiñ cū zucaro vl'
penidijs lac amigdalarū ptiſana ordei faria ordei ſpel-
te cū predicto lacte cōdita. pruna damaſcena elixa: me-
dula citruli: ⁊ melo paleſtīus: vue iudaice granatoꝝ ſu
cus cruda herba acetoſa uel elixa ſatis eſt vtilis: ſcario
la: lactuce: cicorea: ſpinach. portulaca: cucur. hec oīa
elixa ⁊ cū lacte amigdal'. ꝯdita. ⁊ pauca agreſta vel ace-
to. deſup infuſo dent: ſpargi ēt elixi optimi ſūt. Abſti-
neant a carnib⁹ ⁊ vino oīo. Quia nō pura corpora q̄ꝫ
to magis ⁊c. ut ait Ipo. anſo. io. ꝑticule ſcd̄e. In die
v̄o acceſſiōis vel nullus cib⁹ det vel det cib⁹ tenuiſſim⁹
p qnq̄ uel ſaltim quattuor horas añ paroxiſmū: q: in
paroxiſmis ſubtrahere oꝫ ⁊c. ut ait Ipo. anſo. io. ꝑticu
le. p̄mo nihil igit i ipo ꝑoxiſmo dādū ē d̄ cibo. ⁊ hoc i
telligas niſi virtus eſſet valde debilitata ⁊ vltra modū
diſſolueret ſicut accidere cōſueuit in colericis. in his
enim cum apparuerint accidentia virtutem diſſoluen-
tia: ilico cibus eſt dandus ſcilicet in paroxiſmo et an-
te paroxiſmum. ⁊ etiā in ſtatu. ⁊ hoc vult Ga. in cōmē

to ſup regimine acutoꝝ ⁊ in cōmēto anforiſmi.ix.pri me particule. In accidentibus itaqꝫ virtutē diſſoluentibus ilico cibus eſt dandus. ⁊ hunc modum tenebat etiā.M. meus in dietādo infirmos ſuos. dabit igitur corpore debili exiſtēte.⁊ in huiuſmodi febricitantibus ⁊ in alijs etiā febribꝰ pultē vel tortā oui vel p̄dicta olera cū lacte amigdalarū cōdita apposito in eis ꝓ condimēto fruſtro vno integro aſongie recentis. Cuꝫ vero iam pa. cōualuerit vtatur cōfortatiuis ⁊ reſtauratiuis ſicut eſt roſata nouella: diamargaritō: triaſandali: diarodon abatis: electuariū ad reſtaurationē humiditatū ⁊ ſīlia in ca. de ethica dicta denť. Sirupus ꝯfortatiuꝰ ⁊ reſtauratiuꝰ ſubſtātialis hūiditatis. ℞. ſuci boragis libr.iiij. florū roriſmarini florū boraginis ſe. bōbacis berberis endiuie ſandalo.al.⁊ ru. capriolorꝫ vitis: ſeminis papaueris al.oīum ana.ʒ.vnius tertiaꝫ.ſe. baſiliconis.ʒ.quartā.oīa hec teranť ⁊ in ſuco boraginis p̄dicto buliant vſqꝫ ad tertie partis cōſumptionē. ⁊ addito ʒucaro fiat ſirupus.⁊ in fine decoc.adde ambre ⁊ muſci ana.℈.i.⁊ vtatur quotidie: quoniā cōfortat ſpiritus ⁊ reſtaurat miromodo. Item ītestina porcelloꝝ vel edoꝝ bene preparata ⁊ data. galina etiā vel perdix que eſt melior: decoquať in paſta in furno inuoluta cū ʒirbo vt ſua bona humiditas reſerueť.⁊ parū de maiorana vel baſilicone cū pul. cinamomi ſpice vel galāge ibi apposito deť: qm̄ miromodo reſtaurat. Ad tollēdū paroxiſmū tertiane. accipe folioꝝ vrtice: folioꝝ ſalicis vitis ana.M.i. teranť ⁊ cū forti aceto cōficianť. ⁊ circūcirca pulſus brachioꝝ inuoluantur per duas horas ante acceſſionē ⁊ ſimiliter circa pulſus. probaui in dn̄o petro cañ. Experimentum ma. mei alleuiās valde ⁊ q̄n̄qꝫ diminuēs ⁊ tollens totaliter paroxiſmū ſic ꝙ amplꝰ pa. nō ledat. ℞. oxiʒacare.ʒ.i.ſ. ſuci cicoree depurati.ʒ.ij.aq.ʒ.iiij.oīa denť ī potu. Itē os de corde cerui puluerizatū ⁊ datū in potu eſt mirabile ⁊ probatuꝫ. Et digā materia electuariū de ſuco roſ. vel diaprunis datus multuꝫ confert. Item triſera ſaracenica ad quātitatē.ʒ.ſ. data cum.ʒ.i. ſirupi roſa.⁊ aqua fr̄ia data in mane in die quietis: vel ī duplici tertiana in die minoris acceſſionis mirabilr̄ diminuit ⁊ tollit q̄n̄qꝫ tertianam. Sirupus laxatiuꝰ cōpetēs in tertiana feruida materia iā digā ⁊ in acutis ⁊ in calore cpatis: ſecūdū ma. Tadeū. ℞. violť. ca. ue. berberis añ.ʒ.iij. pruna damaſcena.xxx. mãne.ʒ.ij. mirabolāoꝝ citrinorū.ʒ.i. reubarbari.ʒ.ſ. radicis plātaginis.ʒ.ij. graminis pentafilo. ana.ʒ.ij. terantur ⁊ ſtent in aqua ꝑ diem ⁊ noctē. deinde coquātur ad medietatem ⁊ fiat ſirupus cū ʒucaro. da de eo.ʒ.ij. uť.iij. cū aqua tepida. Expimētū ꝯ tertianā.F.v. dn̄i pape medici probi. digeſta materia da .ʒ.i. cētauree minoris mēſe maij collecte uel ſaltiꝫ ipſa herba cū.ʒ.ij. ſirupi ro. vť violť. uel cū.ʒ.i. triſere ſaracenice cū aqua fr̄ia. ꝓbatū eſt. Itē fiat emplr̄m. ℞. cimini armoniaci maſticis ana. teranť ⁊ cū mucilagine pſilij diſtēperenť ⁊ pone ſup uenas pulſatiles manuū ⁊ pedum per horam vnā ante acceſſionē. Et hec de cura uere tertiane ſufficiant.

¶ Capi. decimūnonum de tertiana nota.

Videamus nunc de tertiana nota ſeu non uera. Nota igitur tertiana ſeu nō vera eſt illa ī qua oīa accidētia ſupra ſcripta uel plura ſi cōueniunt. Nam differt nota a uera in hoc. videlꝫ qꝛ pa. notā īfeſtari dꝫ ꝺ tertio ī tertiū ī ueſpertinis ⁊ ſerotinis. Primo rigore maiore q̄ꝫ in vera tertiana.⁊ calor ſequiť nō tā magnus: pulſus tardior eſt in hac q̄ꝫ in vera. vrina minus incenſa eſt q̄ꝫ in vera. Variať enim vrina ſecundū diuerſitatē humoꝝ complexionū ⁊ temporū. Item differt nota a vera in hoc: qꝛ tertiana vera in.vij. periodis longiſſima iudicať vt ait ipo. anfo. lix. quarte particule. Unde tertiana vera nunq̄ꝫ tranſit ſeptimū periodū.⁊ ſi vlterius extendať non eſt vera ſed nota. Itē tertiana nota q̄zuis in eſtate fiat ſepe: in iuuene ⁊ colerico nō fit. ſed magis in ſene. ⁊ ſi forte in colerico fiat. fit in yeme vel autumno. Tertiana vera vt dictū eſt fit ſolum cum colera ru. peccat. In nota vero: q̄n̄qꝫ colera citrina peccat. ⁊ q̄n̄qꝫ vitellina. Urina igiť ſubcitrina ⁊ in ſubſtātia citrino colorē remiſſa ad tenuitatē magis accedens q̄ꝫ ad ſpiſſitudinē tertianā notā de colera vitelina oſtēdit. Unde adeſt ſtomaci nimia repletio capitis grauedo faſtidiū ⁊ pa. predicto mō dꝫ infeſtari. Quando vero peccat colera citrina: Urina appꝫt citrina: ⁊ in citrio colore remiſſa: tenuis mediocriter. magis tn̄ ad tenuitatē q̄ꝫ ſpiſſitudinē accedens. tertianā notam de colera citrina oſtendit eē.⁊ p̄dicta ſinthomata debēt eſſe. Colera vero eruginoſa ⁊ colera praſina nō colliguntť ad putredinē ꝓpter facilitatē ⁊ furioſitatē motus.⁊ ideo nō īducūt fe. nec vrinā īmutāt vt ait yſaac in libro fe. Cureť itaqꝫ tertiana nota de colera citrina vel vitelina hoc modo. detur pa.ʒ.i.ſ. ſirupi acetoſi de radicibus cōibus facti quolibet mane cū aqua tepida decoctiōs ſe. aniſi: feniculi: ſcariole: ⁊ maſticis.⁊ ħ fiat vſqꝫ ad decimum vel vndecimū diē ⁊ tunc purgeť cuꝫ yerepigra Ga.ʒ.i. vel cū benedicta: aut cū decoctōe iſta. ℞. polipodij quercini optimi ⁊ viridis bene raſi ⁊ abluti.ʒ.iij.ſe.ſe.ʒ.i. hec duo inſimul ꝯteranť.⁊ admiſceanť cū radice feniculi: petro. apij ſpargi: bruſci: añ.M.ſ. violť.ʒ.i. pruna.xxx. numero. agaŕ.ʒ. quartā. turbit. eſule. ana.ʒ. tertiā. hec oīa optīe decoquātur in.v.libr. aque quouſqꝫ ad vnaꝫ redeāt. deinde colētur ⁊ colature adde pulpe caſſie fi. tamarindi ana.ʒ.i.ſ. mirabolanorum citrinoꝝ ⁊ kebu. ana.ʒ.i. reubarbari.ʒ. quartā. ʒucari violť.⁊ ro.ʒ.i. ſi eſt aliqua opillatō in epate predictū reubarbarū terať.⁊ ī ſuco endiuie per noctē iaceat. deinde in decoctione p̄dicta ponať.⁊ in matutinis tepida exhibeať. Qđ ſi p̄dicta colera vitelina vel citrina in ſtomaco fuerit: ꝓnoceť vomitus ꝺm doctrinā ſuperius ſcriptā in ca. de vomitu. Si deť.ʒ.ij.ꝺ ſe. mirti trito ⁊ diſtēpato cū oximelle ⁊ aqua calida in potu vomitū ꝓuocat: qđ ī quodam ſene q longo tempore paſſus fuit tertianā notam ꝓbaui.⁊ poſtea dedi ſibi ⁊ vomitū prouocauit. poſtea dedi ſibi yerepigre Ga.ʒ.i. cum tepida ⁊ purgatus eſt optime ⁊ cōualuit. Qđ ſi poſt purgationē amplꝰ inuaderet fe. acceſſio. añ horā acceſſiōis detur aur. alexādrina vel rubea cū calida. Si in eſtate fuerit dieteť ut ī vera tertiana.⁊ alia remedia: ibi dicta fiāt ꝺm ꝙ oꝫ. Si in yeme aut tp̄e frigido ⁊ in ſene vel puero denť puli: edi: perdices: faxiani: feniculū borago: ⁊ ſimilia. Et nota ꝙ ſi dolor in pectore ſiue in ſp̄ualibus fuerit ſemper debemus obſeruare illud qđ ſuperius dictū ē. ſcilicet ꝙ infirmo de penidijs ⁊ draganto ſemꝑ apponamus aliqd.⁊ etiā ꝙ nō purgemus pa. donec dolor quieuerit ⁊ certa ibi dicta obſeruari debēt. Exptus ſum in tertiana vera ⁊ in quotidiana poſt.xiiij. diē digā materia ⁊ purgata per vnam horam vel duas ante principiuꝫ

paroxiſmi dare.ʒ.ij.rubee trociſcate ⁊ ʒ.i.cuʒ vino d coc.rute ⁊ abrotani ⁊ ſaluié:qꝫ tollit fe.in breui.

Capi.vigeſimum de duplici tertiana.

Duplex tertiana fit de cholera in diuerſis locis putrefacta.⁊ in diuerſis horis affligit' infirmus quotidie vna die grauius.altera vero leuius.adeſt calor magnus ⁊ feruēs:pulſus velox ⁊ acutus:dolor capitis intenſus:vomit⁹ collericus:oris amaritudo:abominatio:rigor paruus:ita ꝙ deficiente vna acceſſione cū ſudore:alia acceſſio inſurgit qñqꝫ.Unde quidā exiſtimant hanc fe.eſſe quotidianā vel cōtinuā.ſed continua rigore ⁊ ſudore cognoſcit'.Sed qñqꝫ acceſſio durat per.xij.horas vt quotidiana.ſed in paruo rigore:⁊ acuto calore.⁊ collerico vomitu diſcrepat quotidiana.Urina in hac febre apparet ru.vel ſubru.vel crocea:in ſubſtantia per totū:tenuis in principio:vel mediocriter ſpiſſa in ſtatu vel declinatione:ſuperius obūbrata ⁊ nō liuens.Curetur duplex tertiana per oīa ſicut tertiana vera curat'.excepto ꝙ in hac debet fieri minutio in ſecūdo vel tertio die de vena mediana.detur ſirupus roſa.cū frigida.Utant' eadē dieta eodēqꝫ regimine ⁊ eodeʒ modo purgationis:⁊ in omnibus his que in curatiōe tertiane dicta ſunt.

Capitulum.xxi.de tertiana continua.

Tertiana cōtinua fit ex cholera putrefacta in vaſis.affligit per.xxiiij.horas in ſummo labore.⁊ p vigintitres horas in falſa quiete.differt aūt a cauſon.quia materia cauſonidis ē in locis uicinis cordi.materia uero huius eſt in locis remotis a corde.idēqꝫ ſinthomata que in cauſone emergunt.eadē igitur ſigna in utraqꝫ ipſarū apparēt.ſed differunt in quātitate malitie.utraqꝫ enim fit ſine rigore:⁊ utraqꝫ iſtarū uno die affligit magis qꝫ alio.tertiana itaqꝫ cōtinua eodēmō dꝫ curari ſicut cauſon hoc excepto:ꝙ in tertiana minus fris expedit uti.⁊ minus tenui dieta qꝫ in cauſonide.Utat' eodē regimine ⁊ eadē purgatione i ca.pdicto dicta exceptis his dictis nunc.

Capitulum.xxij.de quotidiana uera de flegmate naturali.

Quotidiana alia cōtinua:alia īterpolata:alia uera:alia nota.Et primo de uera ⁊ interpolata dicamus.Quotidiana uera de flate naturali hꝫ fieri ut plurimū i yeme ⁊ tpe frio in ſenibus ⁊ mulierib⁹ flaticis.Cū.n.ipm fla.naturale putreſcit extra uaſa.⁊ nō colligit' ad apā facit quotidianā interpolatā que incipit affligere in tertia hora noctis.Primo rigore.deinde calore.⁊ hꝫ.xij.horas ad plus in labore.⁊ ſex de falſa qete.ſ.in declinatione.⁊ ſex in uera qete.Urina apparet ſubcitrina uel palida ⁊ p totum ſpiſſa.adeſt idigeſtio uentris:⁊ lateris extēſio:capitis grauedo:pigritics ad ſenſum ⁊ ad motuʒ.ſomnolentia.oris inſipiditas:ſputi ⁊ ſaliuaruʒ abundantia.Curet' hmōi fe.hoc mō.oī mane ſumat.ʒ.i.oximell' de radicib⁹ cū aqua tepida:uel ſirupū acetoſum de radicib⁹ fenicli petro.apij:ſpargi:bruſci:⁊ radice lupulor̄.digeſta materia ꝙ fiet in.x.uel.xij.diebus ad plus.purget' cū ſirupo laxatiuo magiſtri mei in quotidiana uera optimus.q ſic fit ℞.polipodij quercini.ʒ.iij.uidelicet uiridis ⁊ bene mundati ⁊ triti cū.ʒ.i.ſe.feniculi turbit boni ⁊ gūoſi:eſule agarici añ.ʒ.iij.pruna ſicca.xxv.pdicta terenda terant'.⁊ oīa p noctē in aqua calida iaceāt.mane uero quouſqꝫ tiñ tertia ps remaneat buliāt.⁊ addito ʒucaro fiat ſirupus.de quo des añ horā acceſſionis digeſta materia.ʒ.ij.uel.iij.cū calida uel purget' cū decoc.iſta ℞.ca.ue.epice:ſcolopēdrie:adiātbos:politrici:cicorce:radicis ſpargij:bruſci:petro.fen.ana.ʒ.ſ.agar.hermo.ana.ʒ.iij.polipodij quercini:cōtriti cū pauco ſe.feniculi ana.ʒ.i.ſ.maratri.ʒ.iij.hec oīa p noctē iaceāt i lbr.iij.aque.mane uero buliāt quouſqꝫ ad unā redeāt:collent'.⁊ collature addat' pulpe caſie fi.triſere ſaracenice ʒucari ro.⁊ ʒucari uiol'.ana.ʒ.i.mirabolanor̄ kebulor̄.ʒ.i.ſ.plus uel min⁹ ſm ꝙ magis uel minus uis purgare.Uel purget' cuʒ benedicta laxatiua:uel cū catartico:uel cū blaca:uel cū oximelle ſquilitico:uel cuʒ clareto laxatiuo:qđ ſic fit.℞.lbr.i.polipodij quercī uiridis ⁊ boni.⁊ cū.ʒ.ij.ſe.feniculi terant' ⁊ buliāt i lbr.iij.vini boni quouſqꝫ tertia ps minuatur.poſtea colla ipm vinū ⁊ adde.ʒ.iij.mell' uel ʒucari:cinamomi:folij:ſpice:cardamomi fuſtis garioſ.⁊ terant' ſpēs iſte:⁊ i pdictovino ponant' ⁊ collent' p ſaxiā uel ſaculū ⁊ det' i potu.lbr.i.qꝫ bene purgat.⁊ M.meus.cū hmōi clareto purgabat delicatos.⁊ ſpecial'r galicos q mirabil'r abborēt ſumere medicīas:⁊ ipē loco medicine dabat hmōi claretū cū quo optime purgabant' ⁊ libēter ipꝫ ſumebāt.Itē purgabat quoſ dā cū tragea quadā ſua laxatiua:quē ſic fit ℞.turbith boni gumoſi.ʒ.i.foliculor̄ ſene:eſule hermodactilor̄ polipođ ana.ʒ.ſ.maſticis ſeminis feniculi ⁊ aneſi ana.ʒ.quartā terant'.⁊ oīa cribellent':⁊ addat' ʒucari ad pōdus oīum doſis ē.ʒ.ſ.⁊ in qualibet doſi adde grana v.diagredi i pomo cocti:qꝫ mirabiliter ualet ꝯ exceſſum flegmatis.etiā artheticis mirabiliter ualet ſi utat' bis i hebdomada.Uel ſi vis potes purgare cū pul.petro.ſupra i paſſionib⁹ ſcripto. Qđ ſi poſt purgationē pa.ſtomacū ſuū adhuc ſentiat repletū fore.ꝓuocetur uomitus cū his que i ca.de uomitu ꝓuocādo ſcripta ſunt.Poſt purgationē uel uomitum ſi adhuc febris durauerit.ante horā acceſſionis det' metridatū:uel aurea alexādrina:uel adrianū ⁊ ſilia cū calida.⁊ inungant' renes cū aragō:cū marciaton:agripa oleo laurino pulegino ⁊ ſilibus.balneū ēt qđ i ca.quartane dicturus ſuʒ:corpe mūdificato ante qꝫ frigus cū iuadat intret.⁊ ibi aliquas de dictis opiatis ſuſcipiat.Dent' ſibi electuaria ꝯfortatiua.ſicut ſunt diamargaritō:diacalamentū:dianthos ⁊ ſilia.comedat carnes edias:faxianos:pdices:ſturnos:minores aues.⁊ hoc dico poſt quā egritudo iā.xiij.diē trāſiuerit:⁊ virtus ualde debilitata fuerit.alioquin ſi virtus fuerit fortis ⁊ ſufficiēs uſqꝫ ad ſtatuʒ ⁊ declinationē egritudinis comedat ſolū farinā ordei cū lacte amigdalarū conditā.amigdala tū.collaturā furfuris feniculi ⁊ boraginis cū eodem lacte conditā.pira ⁊ poma groſſa aſſata.quādoqꝫ aquā in qua coquat' radix feniculi mixtā bibāt cum ʒucaro.Cum uero in conualeſcentia fuerit uel cū egritudo nimis protenditur.⁊ virtus incipit debilitari:debemus dare predictas carnes aues ⁊ pedes predictor̄ cum feniculo ⁊ boragine coquinatas.oua ſorbilia ⁊ ſimilia demus.etiā uinum album ⁊ ſubtile cuʒ predicta aqua limphatum bibant.

Capitulum.xxiij.de quotidiana nota.⁊ primo de ea que fit ex flegmate ſalſo.

q Uotidiana nota fit diuerſis mōis. qn̄q3 ex ſtate dulci. qn̄q3 ex ſtate ſalſo: ⁊ qn̄q3 ex ſtate acetoſo. De ſtate uero ſalſo ſepi⁹ h3 fieri. ⁊ fit q̄tidiana nota in eſtate: qn̄q3 i autūno: qn̄q3 in uere. Vn̄ i quolibet tpe āni pōt ſupuenire. Signa igitur quotidiane note de flegmate ſalſo facte ſunt iſta. Urina ruffa uel ſubruffa: medіociter tenuis i principio: vel mediocriter ſpiſſa in ſtatu ⁊ in declinatione: ⁊ nō liuens apparet: adeſt oris ſalſedo: digeſtiōis corruptio: capitis dolor: pruritus p corpus vniuerſū ⁊ qn̄q3 ſcabies. ⁊ maxime adeſt pruritus i inferioribus partibus corporis circa nodos ⁊ iuncturas. ¶Pa. i nona hora diei in antea incipit affligi. primo rigore. deinde lento calore ⁊ maxime vſq3 ad mediā noctē affligit. Curet i hunc modū. ſumat oī mane. ℥. i. ſirupi acetoſi cōpoſiti de radicibus facti cū calida: i quo miſceatur. ℥. i. zucari roſati noui. poſt uero qntā uel ſextā acceſſionē materia iā digeſta: puocet uomitus cū aliquo de predictis uomitib⁹ in capitulo de uomitu dictis.

Qđ ſi nō fuerit facilis ad uomendū cum oxi. uel catartico: uel benedicta laxatiua purget: uel cum decoc. iſta ℞. polipodij. ʒ. ij. agar. ʒ. ſ. epithimi viol'. an̄. ʒ. i. ſeminis fen. ⁊ aniſi ana. ʒ. i. ſ. terant hec oia ⁊ buliāt cū tribus lbr. aque quouſq3 ad vnā redeāt. collentur ⁊ in collatura ponātur. ʒ. ij. mirabolanoꝝ citri. ⁊. ʒ. ij. ſ. zucari: ⁊ ſic p noctē iaceant in ſimul. in mane vero collatura ꝓpinet. uel cū iſta decoctione alia purgare poteris ad hoc optima cū qua magiſter meus hmōi febricitātes purgabat ℞. ſcariole ſcolopēdrie: boraginis ca. ue. ana. ꝯ. i. radicis petro. apij. ana. ʒ. i. floꝝ violarū ⁊ borag. ana. ʒ. ſ. ordei mūdi. pu. i. pruna. xxv. coquantur oia ⁊ bul' cū tribus libr. aque quouſq3 ad vnā redeant: ⁊ colature addant pulpe colloquintide caſſiefi. ana. ʒ. i j. zucari violati triſere. ſaracenice ana. ʒ. i. zucari ro. ℥. ſ. reubarbari. ʒ. iij. pulpe mirabolanoꝝ citri. kebu. ana. ʒ. ſ. Qđ ſi poſt purgationē infirmus nō pfecte curatus fuerit. ⁊ remāſerit aliqd ꝺ tipo: ante horā acceſſionis det muſa enea: ⁊ metridatū: adrianū eſdra uel aur' alexādrina ⁊ ſilia: q: mirabil'r ualent. dietentur: ut in ca. de tertiana nota dictū eſt.

¶Ca. xxiiij. de quotidiana: que fit ex ſtate dulci.

f Legma dulce qn̄q3 corrūpitur ⁊ facit quotidianā: que ſil'r nota ē ſicut pdicta. In hac enim fe. appet urina ruffa vel ſubruffa: i ſubſtātia p totū ſpiſſa ſicut in colore ſanguinis: obūbrata parū ſuperius. Circa mediā noctē incipit affligere inter horas ſtatis ⁊ ſanguinis lēto calore tipum non h3 habere: q: materia non eſt ita frigida ⁊ humida vt frigus inducat. nec ita ca. ⁊ ſicca vt rigorem inducat: nec ita frigida ⁊ ſicca vt oripillationē inducat. adeſt oris dulcedo: digeſtionis corruptio: ⁊ ciboꝝ ſumptorū putrida ⁊ fumoſa eructuatio: tanq̄3 ex ouorū putridorū cōmeſtione. fetor nimius egōnū: grauedo capitis: ſputi ⁊ ſaliuarū abundantia dulcis. Curetur ſic. oī mane ſumat oximel vel ſirupū acetoſum de radicibus cū aqua decoc. prunorū ⁊ maratri. Farina ordei: lac amigdalarū borago cū lacte amigꝺ cocta ſpargi elixi. lactuce cicoree elixate: mica panis lota. ⁊ hmōi exhibeant. Cū vero materia fuerit ad expulſionē parata. ꝙ fit in. xxiiij. die. vel īfra detur hec decoc. ℞. ca. ue. ſcolopendrie: cicoree ceterac: politrici ana. ꝯ. i. radicis feniculi: petro. ſpargi: bruſci ana. ꝯ. ſ. agari. ʒ. ſ. cuſcute. ʒ. ij. radicis blete. ʒ. i. viol'. florū boraginis ana. ʒ. ſ. pruna damaſ. xxv. oīa in aqua buliant vt ſupra dictū eſt. ⁊ collature addantur pulpe caſſifi. ʒ. ij. triſere ſaracenice zucari viol' ror. māne ana. ʒ. i. mirabolanorū kebu. citri. cum. vi. amigdalis dulcibus. ʒ. ij. Qđ ſi poſt purgationē aliquid ꝺ tipo remāſerit. detur alique opiate ante acceſſionē. vt aurea eſdra. adrianum. ⁊ ſimilia.

¶Capi. xxv. de quotidiana de flegmate acetoſo.

c Um itaq3 contingit flegma acetoſum putrefieri ⁊ quotidianā notā i eo accendi. tūc eius vrina apparet in principio mediocriter tenuis vel mediocriter ſpiſſa. cum appropinqnat ad digeſtionem. ⁊ eſt in colore glauca lactea: uel alba. parum in colore huiuſmodi intenſa. hec enim fe. in ſero incipit affligere inter horas flegmatis ⁊ melie. ¶Primo oripillatione cū lēto calore. Flegma eni acetoſu3 ꝓprietatē h3 cū mel'ia. ⁊ iō inducit oripillationē. Adeſt oris acetoſitas. capitis grauedo. indigeſtio vētris. ꝯſtipatio vētris. ⁊ lateris īflatio. Facies et i cōtrariū mutat colorē: q: palidior fit quā a natura eēt. pmutatio enim mali coloris nō fit ob aliud: niſi ꝓpter malam digeſtione3 neceſſario ſequitur malus color. Unde cū dico iſte uel ille eſt male colloratus neceſſario ſequitur ꝙ male digerit. Cum itaq3 in flegmate acetoſo exceſſiue ſuperabundante due qualitates peccent principaliter. ſ. fritas ⁊ ſiccitas. digeſtioni cōtradicentes: non eſt mirum ſi colorem incontrarium permutent. In hac ergo fe. primo ordinetur dieta nō nimis tenuis. groſſior tā in yeme quā in eſtate. Farina3 ordei cum lacte amigd. conditam ſpinachiam boraginem lactucas: ⁊ hmōi cū pdicto lacte cōditas: ſpgos elixos. pullam paruam perdicem ⁊ minores aues comedant. Uinū ſubtile clarū ⁊ bene limphatu3 bibant. Sumant quolibet mane. ℥. i. ſ. hmōi ſirupi cū calida. ℞. radicis ſpargij apij bruſci petro. feni. ana. ꝯ. i. corticum radicu3 interiorum ſambuci ⁊ ebuli ana. ʒ. iii. ordei mundi pug. i. buliant pfecte. ⁊ addito melle diſpumato al. ⁊ zucaro ana. fiat ſirupus de quo oī mane det ad quantitatē predictā quouſq3 materia ſit digā. Uel digeratur materia cū oximelle ſqlitico. cū ſirupo acetoſo de radicibus. vel oximelle facto de radice raffani in viris. in mulieribus vero detur quolibet mane mel ro. cū aqua decoc. radicis feniculi. digā materia: qđ cognoſcit p anticipationem acceſſionis: vel p vrinam mediocriter ſpiſſam. purgetur pa. cū decoc. iſta ℞. ſene thi epithi. cuſcute ana. ʒ. ſ. radicis blete ſpargi bruſci fen. ana. ʒ. i. hec oia in tribus libr. aque buliant quouſq3 ad vnā redeant. ⁊ addant collature pulpe caſſie fi. ⁊ māne ana. ʒ. i. ſ. triſere ſaracenice. ʒ. i. ſ. zucari viol'. ⁊ ro. ana. ʒ. ſ. mirabolanorū indorū emblicorū ⁊ kebulorū cū. viij. amigdal. dulcibus cōtritoru3 ana. ʒ. i. hec oia p noctē in ſil' ſtēt. mane vero collent ⁊ collatur ad vnius gobeleti quātitatē patiēti det in potu. Et ſi medicinā abhorere videat. fiat ad hoc empl'm ſupra ſtomacū ⁊ cetera i capi. ꝺ va tertiana dicta. Qđ ſi cōſtipatus fuerit ei⁹ vēter ſuppoſitoriū aliqđ vl' cliſter fiat. Utat ēt balneo an̄ cibū: i mane i q̄ poſite ſint roſe ⁊ flores camomile. Et cū exit ſumat aliqd ꝺ pdictis opiatis. ⁊ inunganc renes talium ⁊ ſpina dorſi ex oleo laurino camomelino ⁊ ſi'lib⁹ cū butyro mixtis. ⁊ h poſt bal. ⁊ hmōi iunctōes: ⁊ datio alicui⁹ opiate fie-

ri dꝫ poſt purgationē. añ eni quā euacutio fiat ſiue pur
gatio ꝑ naturā ſiue medicinā nō cōpetunt predicta.

¶ Capitulū. xxvi. de quotidiana de flegmate vitreo.

q Uando fl'a vitreum inducit quotidianam:
que ſimiliter nota eſt ſic ⁊ predicte. tūc vri-
na taliū in principio morbi appet alba glau
ca: vel alba cū gleba hu. appente i ea. vnde
in ipſo dñio fl'atis vitrei vel cū fe. vel etiā ſine fe. vrina
apparet ſpiſſa ⁊ globboſa. Cum vero iaꝫ appropiquat
digō quotidie de die i diem attenuaꝛ vrina. Flegma ⁊
eniꝫ vitreū in pricipio ſue diſſolutionis calore exiſtēte
debili diſſoluiꝛ in quedā fruſtula. vnde reddit vrinaꝫ
diſcoloratā ⁊ ſpiſſam. In fine vero ſue diſſolutiōis ca-
lore in eo agente fortius tanquā in materiā ſubiectam
in ſubtiles ⁊ aquoſas partes diſſoluiꝛ ſiue reſoluitur.
que vrine admixte reddūt ipſaꝫ tenuem ⁊ multā. Cuiꝰ
ſimile videre poſſumus in niue q̄ ſi ſoli exponaꝛ in p̄n-
cipio reſoluiꝛ in groſſas partes. calore v̄o ſolis in eam
fortius agente in fine reſoluitur in ꝑtes ſubtiles. ⁊ hec
ſinthomata ſunt in hac febre. ¶ Poſt tertiā horā noctis
incipit inuadere. ¶ Primo adeſt tipus. deinde ſequitur
calor lētus. adeſt maxima extremitatū frigiditas ⁊ ſen-
titur circa loca in inquibus materia cōtineꝛ: ⁊ etiā ibi
ſentiꝛ tanta frigiditas ac ſi ibi eſſet fruſtrū glaciei maxi
mū vbi materia cōtinetur: qd̄ nimis onerat pa. adeſt
maxima indigō. ⁊ qñqꝫ per vomitū. ⁊ qñqꝫ ꝑ ſeceſſum
quoddā modicū in modū glatiei vel vitri emittūt. ni-
mius adeſt īteſtinoꝝ dolor ⁊ corroſio. Uñ qñ galienꝰ
huiuſmodi pa. patereꝛ. inqt videbanꝛ inteſtina: quaſi
in eo quodāmodo terebello ꝑforari: ſꝫ cliſterizatꝰ ſum
ex melle calido ⁊ emiſi fl'a quale cathagorax vitreū ap-
pellauit. Cureꝛ hec fe. ſic: nō nimis tenuis dieta iniūga
tur. Carnes pulinas ⁊ minoꝝ auiuꝫ perdicū ſturnorū
⁊ faxianorū ⁊ huiuſmodi ſimilia comedant olera predi
cta. Uinū odoriferū ⁊ clarū cū aqua decoc. radicis fe.
⁊ ſe. eius bibāt. A pricipio quolibꝫ mane ſumāt. ℥. i. ſ.
oximellis conditi de radicibꝰ raffani vel oximellis ſqli
tici: ꝙ ſic fit. Accipe ſquillā ⁊ mūdetur ⁊ fruſtratim in-
cidatur. ⁊ i aceto dimittatur per duos dies cū. M. iii.
de radice fen. apij ſpargij bruſci ⁊ petro. deīde buliāt
p̄dicte radices cū aceto ⁊ p̄dicta ſqlla. ⁊ addaꝛ eis ſe.
ſe. petro. apij aniſi ⁊ ſpargi ana. ℥. ij. ⁊ coquāꝛ perfecte
quouſqꝫ tertia ps remaneat. deinde coleꝛ: ⁊ colature
addaꝛ tantūdē mellis diſpumati ⁊ perfecte coquātur.
Iſtud eni eſt oximel ſquiliticū ⁊ cōpoſitū qd̄ valde cō-
petit in his fe. Digā materia ꝙ cognoſciꝛ ꝑ vrine atte
nuationē ſicut ſuꝑius dictū ē. ⁊ anticipationē acceſſio-
nis. purgeꝛ pa. cū yera lōgodiō: vel benedicta laxatiua
cū aqua mediani corticis radicis ſambuci ebuli ⁊ inte
rioꝝ coloquitide. Et nota ꝙ iſta decoctio ē exꝑtiſſima
in eraticis febribus. vel purgeꝛ cū decoctōne aliqua d̄
ſupradictis. Si vero dolor fuerit in ore ſtomaci ꝓuo-
cetur vomitus cū aliquo de vomitibus i predicto ca.
dictis. Si vero in inteſtinis contineaꝛ materia. fiāt cli
ſteria acuta ſicut eſt iſtud. ℞. mal. mercurialis ſenatio-
num ꝑitarie vrtice viol'. brance vr. radi. ſambuci ebuli
ana. M. i. cātabri pugillū. i. addanꝛ triſere ſaracenice
. ʒ. ij. mellis ⁊ olei ana. ʒ. i. ſ. ſaꝛ pulueriʒati vel uſti. ℥. i.
Et ſi in ipſa decoc. addaꝛ cucu. agreſtis ⁊ maliterre ⁊
parū de turbith agarico coloqntida eſula ⁊ hermoda-
ctiꝛ ⁊ vtaꝛ: magis acutū ⁊ magis forte cliſteꝛ fiet ſepe.
Si dolor ē in aliquo mēbro ⁊ fr̄itas: inūgatur mēbruꝫ

iſtud vnguēto aureo arogon martiatō oleo laurio pu-
legino camomilino ⁊ ſilibus. Cathaplaſmeꝛ locus cū
ꝑitaria origano calefactis inſil'. Cū fe. receſſerit: detur
diacalamētū diamargaritō vel diaciminū cū vino de-
coc. pulegij ⁊ origani. Bal. ēt qd̄ i cura quartane vere
dicā ſatis eſt vtile in hac fe. poſt corꝑis mundificatio-
nem. Et nota ꝙ in fl'ate vitreo ſiue cū fe. ſiue ſine febre
ſemꝑ debet apparere vrina diſcolorata ꝓpter frigidi-
tatis vehementem exceſſum.

¶ Ca. xxvij. de febre quartana uera.

f Ebris. quartana. alia vera. alia non uera ⁊
nota dicitur. Uera quartana fit de melan
colia naturali cum putrefit. Et fit magis ī
autumno ſene ⁊ mel'ico. per. xxiiii. horas af
fligit. ⁊ per. xliiii. interpolat. magnus tremor cum fri-
gore fit in principio acceſſionis ut oſſa confrangi ⁊ di
ſtingui videantur. ſequiꝛ calor leuis ⁊ nō nimis acutꝰ.
⁊ magis durat i tertia acceſſiōe. ¶ Pulſus in principio
paruus ⁊ tardꝰ ⁊ occultus adeſt deinde uero magnus
⁊ plenus. Urina in principio palida ⁊ tenuis per totū
deinde citrineſcit ⁊ fit citria ⁊ tenuis per totū. In fine
uero ⁊ reſolutione ipſius quartane qñqꝫ emittitur vri
na nigra ⁊ ſpiſſa. ⁊ hoc ē bonū ſi i bona quātitate emit-
tatur. qr tunc ſignum eſt ꝙ materia faciēs quartanam
per urinā purgatur Et ēt durities ſplenis in quartana
uera conſueuit eſſe. Curetur quartana hoc modo prio
ſubtrahantur omnia cibaria groſſum ⁊ viſcoſum hu-
morem ⁊ mel'icuꝫ generantia ſicut ſunt piſces: lac: caſe
us: fabe: caules: carnes bouine. bubaline. ſcrophine ⁊
ſimilia. hec enim ſunt maxime duratiōis cauſe quarta
ne. Unde primo denꝛ oīa cibaria bonū ſanguinē gene
rātia ſicut carnes pulline elixate: gallinarū capriolorū
perdicum: faxianoꝝ: edorū ⁊ huiuſmodi coquinatas ⁊
cōditas cum feniculo boragine trifolio ⁊ huiuſmodi ⁊
puluere canelle. ⁊ ʒinʒi. in parua quātitate pōt ſuper di
cta aſpergi. vitella ouoꝝ molia in aqua elixata ⁊ paneꝫ
triticeū bene coctū ⁊ bene fermentatuꝫ comedat ⁊ re-
centē vnius diei. Uinū clarū ⁊ odoriſeꝝ bibāt limpha
tum cū aqua decoctionis radicis feniculi boraginis ⁊
ſcariole. In die vero acceſſionis vel nihil comedant ſi
abſtinere poſſunt: vel comedāt ſaltim in matutis de p̄-
dictis fercl'is ⁊ parū. Si eniꝫ poſſunt abſtinere a cibis
quouſqꝫ fe. incipiat declinare ſatis melius ē nō come-
dere q̄ꝫ ſi comedāt. Ordinata dieta: que ē ſatis potiſſi
ma pars curationis ſm Ga. ⁊ etiā Auicena dicit ꝙ nō
oīs egritudo ſuo curaꝛ cōtrario. ſed ſufficit qñqꝫ ſo-
lūmō bonū regimē in curatione egritudis. Et ad alia
remedia medicinalia recurramꝰ. ¶ Primo igiꝛ ponā
curā magiſtri mei ad quālibet quartanā exꝑtā. ⁊ in plu
ribus per exꝑientiā vidi quos in breui ſpacio curauit.
hoc mō ad materie preparationeꝫ ipſe dabat quolibet
mane de iſto ſirupo cū tepida ℞. ſuci endiuie: ſuci bo-
raginis: ſuci fe. omniū per ſe depuratorū ana lib. i. ſuci
pomoꝝ dulciū libr. iij. pimpinelle lingue bouis kalen-
dule: lauendule ca. ve. ſcolopēdrie ana. M. ſ. predicte
herbe buliant in aqua quouſqꝫ tertia pars remaneat ⁊
coleꝛ ⁊ colature addātur p̄dicti ſuci depurati ⁊ addi
tis ʒucari. libr. iij. fiat ſirupus. ¶ Poſt purgeꝛ hoc mō
dū materia digā fuerit. ℞. mirabolanoꝝ citrinorū ke-
bu. idoꝝ añ. ℥. ſ. viol'. ℥. i. floꝝ boragīs. ℥. ſ. pruna fica
⁊ lota. xxx. oīa inſimul ꝑfecte buliāt ⁊ cuꝫ fuerint quaſi
decota: adde epithimi ortenſis. ʒ. i. buliant tribus bu-

litionibus. ⁊ tota nocte ſub ſereno reſideant. mane vo colentur ⁊ addita. ℥. i. penidiarū tepida exhibeat̄. Item fiant pillule ⁊ dentur. iij. vel. v. ante horam acceſſiōis per duas horas que. ℞. peonie gētiane: caſtorei: abſinthij. ana. ℥. i. mirre oppoponacis centaure maioris camedreos camepiteos ſene lapid lazuli. ana. ℈. ij. cōficiant̄ cū tyriaca optima ⁊ rubea trociſcata ana: ⁊ fiant pillule groſſe in modū ciceris pui. ⁊ dentur qnq̧ ante horā acceſſionis per duas vel tres horas: q2 miro mō valent. Et vtebatur magiſter meus in die acceſſionis ante horam ſolum qnq̧ pillulis paruis factis de optima tyriaca ⁊ mirra ana. ⁊ notabiliter valebāt. In die vero quietis quolibet mane ⁊ ſero dabat ad quātitatē caſtanee d iſto electuario: qd cariſſimū inter cetera reputabat ⁊ nemi i ſcriptis vnq̄ ꝯcedere voluit. qd. ℞. carniū mirabolanoꝝ citrinoꝝ kebu. idorū. agar. viol. ana. ℥. iij. aniſi reubarbar fen. ca. ve. eupator. ſquināti caparorū galange ligni alo. epithimi ortēſis nucis muſcate cardamomi lapis lazuli ſaliſgēme ana. ℥. ij. cōfice cū melle ⁊ zucharo ana ⁊ des vt dixi. ¶ Poſt purgationem vo mittat̄ in bal. aque decoctionis iſtarū herbaꝝ per horā ante ꝙ̄ iuadat eum frigus vel ſaltē pedes ⁊ crura in aqua decoctionis ipſarū calida teneant̄ que ſunt iſte. ℞. ſaluie ſauine roriſmarini pulegij ꝑpilij policarie maioris ⁊ mīoris camedreos camepitheos origani florum camomille ana faſciculum vnū. fomentetur ⁊ ſtuphet ſe bene in predicta aqua. Et aliqua de dictis opiatis ſumat ⁊ hoc poſt purgationē fieri dꝫ. Sirupus magiſtri ¶ Petri vicentini ad quartanā exptus. ℞. camedreos camepiteos ſene thimi epithimi diptami. ana. ℥. ſ. florū boraginis ⁊ ſe. eius ana tres partes. radicis feniculi petroſilini ſpargi bruſci an̄. ℳ. ſ. bugloſe capilli veneris ſcolopēdrie. an̄. ℳ. i. zucari ⁊ mellis. q. s. detur ex eo quolibet mane. ℥. i. ſ. cū calida. Digā materia purget̄ cū decoctiōe iſta ad hoc expta. ℞. thimi epithimi ſene cuſcute elebori nigri camedreos ſquināti ſticados ſe. fe. ⁊ aniſi petro. lupuli cipi bugloſe fumiterre radicis fe. apij ſpgi bruſci petro. ſcolopendrie ca. ve. oium. ana. ℥. ſ. hec oia in tribꝰ lib. aque buliant quouſq̧ ad vnā redeant ⁊ collature addat̄ mirabolanoꝝ indoꝝ. ℥. i. ſ. kebu. ℥. i. lapidis lazuli optime loti. ℥. ij. diaſene ſimplicis. ℥. i. zucari roſ. ℥ i. ſ. detur calida hec decoctio in matutinis prope diē videlꝫ i aurora uel parū ante. Qd ſi decoctionē ſumere nō pōt: purgetur cuꝫ his pillul. in quartana vera ⁊ nota expertiſſimis. ℞. ſe. fe. aniſi melonū cucurbitarū ana. ℥. ij. interiorū coloquintide agarici ana. ℥. v. filipendule ſqnāti caſſiel. viol. maſticis: pipis albi euforbij: lignial. meliloti: cētauree ana. ℥. ij. āthere aſſe fetide. ana. ℥. iij. ſene mirabolanorū indorū kebulorū cuſcute epithimi lap lazuli armoniaci ana. ℥. v. aloes epatici in pomo vel paſta cocti ana. ℥. i. minꝰ quarta ſqle aſſe. ℥. i. ꝯficiant̄ cū ſuco abſinthij addita aqua modica decoctiōis caſto. ⁊ forment̄ pillule in moduꝫ borobi ⁊ dent̄. xi. vel. xiij. vel. xv. vel. xvij. vel. xxi. uel plus uel minus ſm virtutē recipiētis. Uel purget̄ cū paulino uel yerapigra Ga. vel theodoricon empericon: uel iera fortiſſima: uel cū pillul. de qnq̧ generibus uel cochijs ⁊ his ſimilibus. Trociſci optimi ad quartanā verā ſiue notā poſt purgationē dandi: q valent ꝯtra frigus febricitātiuꝫ ⁊ extremitatū ſpāliter. ℞. yreos ſuci eupatorij abſinthij ſumiter ana. ℥. i. ſe. apij aniſi fen. ana. ℈. i. ſaliſgeme. ℈. i. ⁊ grana. iiij. ſe. cicute kebu. ana. ℥. i. agar. ℥. i. ſ. ro. ru. ℈. iiij. ſuci liquiritie ſpice ana. ℥. ij. ſpodij eupatorij an̄ ℥. ſ. turbith. ℥. iij. cōficiant̄ cuꝫ bono vino uel cū ſuco feniculi. ⁊ fac trociſcos quoꝝ glibet pōderet. ℥. i. des vnū cum pauco bono vino al. ante horā acceſſionis in qualibet fe. cū frigore. q2 miro modo valent cōtra frigus quartane ⁊ etiā quotidiane ꝯtinue uel īterpolate. Expimentū quoddā ad remouēdū infallibiliter frigus quartane. accipe. ℥. i. ſ. bone tyriace: ⁊ miſceat̄ cū. ℥. i. ſuci mēte cōis depurati. ⁊ cū. ℥. ſ. boni vini puri albi ⁊ odoriferi. ⁊ detur hec mixtura ante horā acceſſionis ꝑ duas horas. Et de eo qd in fundo cieti remāſerit inungatur os ſtomaci: q2 mirabiliter valet ꝯtra frigus ipſius quartane. Item ſi ſumant̄. ℈. quattuor metridati cū. ℥. ij. ſuci plantaginis depurati ante horaꝫ acceſſiōis remouet infallibiliter quēlibet tipum quartane. Itē. ℥. ij. ſuci radicis taſſi bar. mixti cum tantūdem boni vini albi puri ⁊ odoriferi i potu date quaternarios liberat omnes ad plus infra tertiā vel quartā acceſſionem. Et hoc ſum expertus in me ⁊ in pluribus alijs quartanarijs. Item os de corde cerui puluerizatū ⁊ in potu datum cū vino decoctionis diptāi: ſaluie camedreos: camepiteos ante horā acceſſionis bibitū mirabiliter vꝫ. Item pul. tartari ⁊ blacte bizancie ⁊ pul. d cornu cerui qualitercūq̧. hec omnia uel aliqua eoꝝ data i potu ante horā acceſſionis valent. Item tyriaca cū vino decoctionis maiorane ante horam acceſſiōis bibita ⁊ ſucus hedere ante poxiſmū naribus īmiſſus miromodo valet. Item oleū rutaceum per os ⁊ nares infuſum in pricipio paroxiſmi ⁊ ſtati ſumat i potu pa. vnū granū muſci cū vino puro odorifero ⁊ albo optio tollit quēlibet quartane typū infallibiliter. Unguentū exptū in qualibet quartana taꝫ uera ꝙ̄ nota ⁊ iurauit mihi magiſter Hector anglicus ſe cū hoc vnguento ꝙ̄ plures quartanarios curaſſe qd. ℞. ſuci abrotani ſuci rute artemiſie ana. ℥. i. olei cōis. ℥ ii. ol̄i laurini. ℥. i. oia. in ſimul lento igne buliāt quouſq̧ ſuci cōſumant̄. ⁊ adde tūc. ℥. i. ſ. cere liquefacte noue ⁊ fac vnguentū: de quo vnguento ꝑ vnā horā an̄ acceſſionē inter duos ignes inunge renes ⁊ ſpinā dorſi vſq̧ ad caudā crura ⁊ ſplenem vmbilicū ⁊ ventrē ⁊ plātam manꝰ ſiniſtre ⁊ pedis ſiniſtri pulſus ⁊ tipora ⁊ ſtatiꝫ colloce̅t in lecto: ⁊ bene cooperiat̄ dato aliquo ſucorū ꝑdictorū in potu cū vino odorifero. ⁊ hoc pluries fiat q2 ꝓ certo in breui curabitur quartanarius ⁊ ſpāliter ſi ꝑceſſerit vniuerſalis purgatio. Aliud vnguentū ad idē. de quo ſimili modo loca ꝑdicta inungi debēt. ℞. ſuci quercule maioris ſuci matricarie ana ciatum vnū. miſce cū aſongia porcina ⁊ oleo cōi ana. ⁊ buliant inſimul vſq̧ ad ſuci conſumptōeꝫ. ⁊ tūc admiſce maſticis ⁊ olibāi puluerizatorū ana. ℥. i. cere ⁊ ſal̄ cōis ana. ℥. iij. inunganf predicta mēbra ⁊ fricent̄ fortiter mēbra hoc vnguento ſic ꝑ totum ꝙ quaſi nigredo videat̄ per membra pa. Et poſt modū collocet̄ in lecto ⁊ fiat ut ſupra. Et fiat hoc vnguentū in qualibet quartana exptum quo vtebat̄ magiſter ¶ Petrus maroni de ſalerno. Aliud vnguentuꝫ quo vtebatur magiſter meus ad idem. ℞. caſtorei tyriace ana. ℈. v. mirre olei laurini an̄. ℈. iiij. muſci. ambre. ana. ℈. i. conficiant̄ cum lib. ſ. mellis diſpumati. ⁊ de hoc inungant ſtomacum cum incipiūt frigeſcere plante manꝰ ⁊ pedis ſiniſtri ſimul ⁊ tipora ⁊ pulſus ⁊ frons ſimiliter: quia hoc vnguentum eſt expertum in

predictis. Et fiant ſtatim duo ſtuelli de pãno vel bom
bace ⁊ in predicta mixtura intingantur. ⁊ ſtatiꝫ narib⁹
intromittantur. ⁊ hoc fiat iuxta bonum ignem: quo fa
cto ſtatim ſumat pa. i potu. ℥. i. de bona rubea trociſca
ta cum bono vino albo. ⁊ ſtatim pãnis mundis calidis
optime cooperiatur in lecto. ⁊ adminus fiat in quali-
bet acceſſione adminus in tribus vel quattuor. qꝛ pro
certo hoc ſolo infra tertiam vel quartam acceſſionem
ad plus magiſter meus quartanarios curauit. Qui
daꝫ etiã gallicus iurauit mihi: ⁊ erat homo fidedign⁹:
ꝙ q̃ꝫplures quartanarios cum hoc emplaſtro curauit
℞. farie tritici cribrate: thuris maſculi ſiue albi pulue
rizati ana. ℥. ij. temperentur cum ſuco mente. fiat inde
emplaſtrum ⁊ ſupra peciam ante paroxiſmum tepiduꝫ
applicetur a primo ſpondili ſpine vſq; deorſum ſupra
caudam. ⁊ tandiu ibi remaneat quouſq; per ſe cadat.
⁊ tunc pro certo liberatus erit: vt dixit mihi. ⁊ iurauit
ille bonus homo gallicus cui non fuiſſet officiuꝫ boni
⁊ probi viri mendacia in damnum proximi dicere: eo
maxime: qꝛ vbi tractatur de humanorum corporuꝫ ſa
nitate ⁊ econuerſo de mortifero medicamine ſeu non
bono non poteſt eſſe quin de exhibentium animarum
damnatione tractetur. ⁊ vere dixit ſe in pluribus hoc
experimentuꝫ probaſſe. Tamen nota ꝙ huiuſmodi em
plaſtrum ⁊ vnctiones predicte maiorem habent effica
ciam ſi fiant corpore purgato: q̃ꝫ ſi fierent corpore re
pleto. Quidam dixit mihi ꝙ paſſus fuit quartanam
fere per annum: ⁊ q̃ꝫplures cure ſibi facte fuerunt: ⁊ ñ
potuit liberari. Cum autem quadam die inuadere in
ceperat eum fe. erat eques bene armatus ⁊ inuaſerunt
eum inimici ſui: ſic ꝙ oportuit cum eis preliari. ⁊ tran
ſiuit hora acceſſionis durante prelio: ⁊ ſic liberatus ẽ:
⁊ non habuit amplius quartanaꝫ. Uidi quendã quar
tanariũ qui in principio paroxiſmi iactatus fuit ĩ quo
dam paruo flumine eo ignorante: ⁊ propter illuꝫ timo
rem quẽ habuit liberatus ẽ. Uidi ẽt quendã aliũ apud
quẽ factũ eſt quoddã artificiale tonitruũ in pricipio ac
ceſſiõis: q intiṁ timuit ꝙ liberatus fuit. Uñ nota ꝙ
hec fe. multotiẽs pp timorẽ expellit: ⁊ ſpãliter qñ eſt in
declinatione. multi ⁊. n. decipiunt medici in hac fe. cu
rãda: ⁊ ſpãliter niſi ſint bñ ſoliciti circa ipſam curaꝫ. ⁊
qñq; ẽt cũ tota eoꝝ ſolicitudine ⁊ ſtudio ipſam quar
tanã expelleꝛ nequeũt. ⁊ pp hoc quartana vocat a qui
buſdã vitupium medicoꝝ. Quidã. n. medici ſunt q in
hac fe. ſemp aſſiſtũt cũ purgationibus non attendẽtes
circa alia particularia experimẽta ⁊ nunq̃ꝫ veniũt ad
finẽ curationis ipſius egritudinis. Si qs igit ſecundũ
infraſcripta experimẽta proceſſerit. deo auxiliãte ĩ bre
ui ipſaꝫ quartanã de poſſeſſione corporis qḋ inuaſit ci
to tanq̃ꝫ indigne ⁊ indebite poſſidenteꝫ eijciet ſine du
bio ⁊ eã perfecte curabit. Aliud ad idem ℞. mirre ele
cte. ℥. ij. fiat pul. ⁊ cum tyriace. q. s. fiant pillule ad ma
gnitudineꝫ ciceris ⁊ da quartanario quolibet die vnã.
In die acceſſionis longe ante horã acceſſiõis da qnq;.
Ad idem. ℞. mirre ad quantitatem ciceris. tere ⁊ cum
ſuco abſinthij: ⁊ rute depurato. ante horam acceſſiõis
detur. Et ſi ex hoc ſoluatur venter optimum eſt.

¶ Ca. xxviij. de quartana non vera ſiue nota.

a Ccidit quandoq; coleram aduſtam putre
fieri cuꝫ ipſa accenditur: ⁊ fit fe. quartana:
que non vera ſiue nota dicitur. Et tunc vri
na talium debet apparere ruſſa vel ſubru. ⁊
tenuis. pa. de quarto in quartum diem affligitur. prio
rigore potius q̃ꝫ frigore vel tremore: calor acutus ma
gis q̃ꝫ in vera ſequitur: pulſus velox ⁊ ſpiſſus: ⁊ ſitis q̃
ꝯſueuit in tertiana vel aliqua acuta eſſe in hac fe. adeſt.
Si materia quartane ẽ in ſtomaco ab ipſo pricipio cũ
incipit paroxiſmus eſt dolor ſtomaci. Et tunc cura iſtius
quartane eſt prouocare vomitũ in pricipio paroxiſmi. i.
anteq̃ꝫ incipiat cũ aliqua medicina vomitiua. Si vͦ
materia ẽ in inteſtinis: ẽ dolor inteſtinorum ⁊ tortio. ⁊
cũ incipit paroxiſmus egeſtio pauca emittitur: ſic ꝙ mul
tuꝫ ſunt conſtipati. ⁊ hec partim p cliſteria acuta: ⁊ par
tim per medicinas laxatiuas dictas ſuperius curatur.
Si materia fuerit in epate pa. huiuſmodi quartanam
vrina accedit ad ſpiſſitudinem ⁊ ad nigredinẽ. Et hec
per predictas purgationes ⁊ per vrinaꝫ prouocantia
curatur. Et ſignum quartane cuius materia in ſpũali-
bus cõtinetur eſt: ꝙ ampule apparent in ſuperficie vri
ne ⁊ ſitis non de facili corrigit ex potu. Quod ſi ma
teria quartane fuerit in ſplene ab ipſo principio: adeſt
durities ſplenis ⁊ ẽt in principio paroxiſmi ſentit pati.
punctionem ⁊ dolorem in ſiniſtro latere: circa ſplenẽ.
Et p purgationẽ ⁊ medicinas ⁊ inunctiones ĩ p̃cedẽti
capi. ⁊ ĩ ca. de vitio ſplenis dictas curat. Cura ẽt quar
tane note ẽ ꝙ ordinet dieta in quartana vͣ dicta. ⁊ eo
dẽ mõ regantur iſti ſicut ⁊ illi. Poſtea ĩ digeſtiõe ma-
terie det patiẽti quolꝫ mane. ℥. i. ſ. de oximelle cõpoſi-
to cũ radicibus raffani vel ſoluꝫ cũ oximelle cõpoſito
vel oxizacara cõpoſita. ⁊ dent hec cũ decoctiõe floruꝫ
boraginis ⁊ feniculi. Cũq; materia ad expulſionẽ para
ta fuerit purget pa. cũ decoc. iſta. ℞. ca. ve. ſcolopen
drie ceterac politrici adiãthos ana. ℳ. ſ. radicis fen.
petro. ſpgi apij bruſci ana. ℥. ſ. ſeminis fen. ⁊ aniſi. ſe-
ne thimi epithimi ana. ℥. tertiaꝫ violarum florum bo-
raginis ana. ℥. ſ. ſe. cõmuniuꝫ. ℥. ij. pruna dama. xxv. or
dei mundi. p. i. reupontici. ℥. i. hec omnia buliant ĩ lbr.
iij. aque quouſq; ad vnam redeant ⁊ colentur ⁊ cola
ture addatur mirabolanorum citrinorum ⁊ indorum
ana. ℥. i. ſ. ⁊ quarta pars. ℥. vnius reubarbari pulueri.
qḋ prius iacuit per diem in ſuco apij depurato zuca-
ri viol. ⁊ ro. ana. ℥. ſ. Et ſi fuerit de flegmate aduſto ad-
de agar. ℥. quartam. vel purgetur cũ oximelle laxatiuo
vel cum catartico imperiali vel cum triffera ſaraceni-
ca. Sirupus etiam diaquilon detur in potu. Et ſi pa.
fuerit fortis complexionis etiam ſanguineus multum
celebretur ſepius minutio. Et ſi de flegmate fiat quar
tana nota vel vera: cuius ſignum eſt ꝙ vrina apparet
alba ⁊ ſpiſſa: ⁊ frigus maximuꝫ adeſt ⁊ multum durãs:
calor vͦ non durãs: tunc huiuſmodi fe. vt vera quar-
tana ⁊ vera quottidiana curatur. hec tamen ſpecies q̃
fit de flegmate cum difficultate vera quartana ⁊ etiaꝫ
ea que fit de colera aduſta curantur. Unde ſi medicus
proceſſerit ad curam earum ſecundum ſuperius ſcri-
ptam doctrinam liberabit eos.

¶ Capitulum. xxix. de febribus erraticis.

c Onſueuerunt aliquando in quibuſdam ho
minibus ⁊ mulieribus. ⁊ ſpecialiter in autũ
no fe. accidet: que erratice ſeu planetice nũ
cupantur. eo ꝙ certum terminum acceſſio-
nis non ſeruant. neq; certum numerum in acceſſione
habent. Interdum. n. mane vſq; ad tertiam: vel mere-
diem: vel in ſero: vel in galli cantu: vel in media nocte
pa. affligunt: qñq; bis: qñq; ter: quandoq; quater vel

ſepius: qñq3 ſemel: qñq3 nullo mõ affligũt pa. ⁊ poſtea incipiunt ⁊ nullo ordine ſeruato procedunt. Fiunt eñi ex flegmate melãcolia vel colera ſimul mixtis i aliqua pte corporis ⁊ ſpãliter in autũno: vt dixi. Et frequẽter mutant' in quartanã. q2 reliqs humoribus ꝑ maiore pte ꝯſumptis qd remanet ſumit melancolie habitudinẽ ⁊ facit quartanã. In pmis i huiuſmodi fe. ordinet' dieta nõ multũ tenuis: nec multum groſſa. ℞ Poſtea dent' oĩ mane vel die. ʒ. ij. oximellis cõpoſiti: vel d radice raffani facti cũ aqua calida. ℞ Poſtea euacuet' humor cu3 aliquibus que colerã flegma ⁊ melancoliã euacuãt. ſ3 magis apponant' de reſpiciẽtib⁹ melancoliã. ſicut ẽ lapis lazuli ſene thimũ epithimũ ⁊ huiuſmodi. ſ3 ꝙ ſcriptũ ẽ ſuperius in cura quartane vere: vbi ſcripta ẽ decoctio ad hec optima. Dent' etiam qñq3 ſibi pillule fcẽ ex galbano caſto. ſiſileos. peonia ana. ʒ. ij. aloes epatici vel ſucotrini. ʒ. iij. informent' cũ vino ⁊ malaxentur cũ oleo laurino ⁊ fiant groſſe in modum ciceris ⁊ dentur. v. vel. vij. his vel ter in ſeptimana in ſero. Et ſi frigore moleſtentur poſt purgationẽ. bal. quod in cura vere quartane ſcriptu3 ẽ ſatis ẽ vtile ⁊ metridatum muſa enea aurea eſdra ⁊ ſil'ia cũ vino cal'o dent'. Et ſi ẽt de dolore capitis ꝯquerat' poſt purgationẽ det' ẽt rubea trociſcata. Et nota ꝙ i hac paſ. non ẽ vtile multũ cum purgationibus inſiſtere niſi pa. ex vſu habuerit.

¶ Capitulum. xxx. de quottidiana continua.

Quottidiana ẽ febris de flate putrefacto intra vaſa: cui⁹ ſigna ſunt hec. urina apparet ruffa vel ſubruffa ⁊ equaliter ſpiſſa nõ manifeſte: ſ3 cũ manus appõne parum liuens ⁊ inequal'. q2 qñq3 ſit fortis qñq3 debilis facies tumida ⁊ ſubalbida ſitis modica aut nulla: ⁊ h3. xviij. horas in ſũmo labore ⁊. vi. in falſa quiete. Et nullo frigore ſeu rigore moleſtatur ĩfirmus pp totius materiei poſitionẽ intra vaſa. Et p h a laborantibus minori emitriteo differũt. Subueniẽdi ſunt iſti ⁊ ſunt curandi quemadmodũ pa. minorem emitriteu3 in dieta ⁊ in oĩbus. Excepto ꝙ in minori emitriteo euacuamus flegma ⁊ coleram in hac vero fe. principaliter inſiſtẽdũ cũ euacuãtibus flegma: ſicut decoctõe agarici polipodij turbit mirabolanoꝝ chebuloꝝ ⁊ huiuſmodi: ſecundum ꝙ in capitulo de tertianis interpolatis ſcriptum eſt. Suppoſitoria ⁊ cliſteria ẽt fiant flegma educentia. Et ſi ſiãt ſtupidi fiant fricationes: ⁊ alia huiuſmodi in capitulo de litargia dicta. Dietẽtur ſimilimodo ſicut pa. emitriteum minorem. Et ſi nimis debiles fuerint detur pulla cum ordeo cocta vel ſucus eius. Qd ſi appetitus in eis deficiat quod ſepe accidere cõſueuit in iſtis. prouocetur hoc modo. ℞ Panem aſſum in aceto infuſum odorent calidum. Et ſalſa3 ex predicto pane i aceto aſſo infuſo ⁊ mentam in ore teneant. Et ex ipſa ſalſa fricentur manus eorum ⁊ pedes. Item caſeus maſtix ⁊ olibanum cũ oleo ro. in teſta oui buliant ſupra ignẽ. Et ex his inungatur ſtomacus pa. Et alia remedia in ca. de defectu appetitus dicta: ſi fuerit neceſſe in hac cauſa fiant.

¶ Capitulum. xxxi. de quartana continua.

Continua quartana eſt fe. que fit d mel'ia putrefacta intra vaſa tantum. ⁊ h3. xxiiij. horas in ſũmo labore ⁊. xlviij. in falſa quiete. Et fit ſine frigore ⁊ rigore: pulſus in initio eſt paruus tardus ⁊ occultus. poſtea magnus ⁊ plen⁹. De vrina. n. non datur certa regula in hac fe. q2 diuerſimode mutat vrinã. S3 certius ſignũ p qd potes ea3 cognoſcere ẽ illud qd dixi. v3 ꝙ tot horas h3 i ſũmo labore quot ⁊ vera quartana. ⁊ tot h3 horas in falſa quiete: quot quartana vera h3 in vera quiete. Simil'r quottidiana ꝯtinua tot horas h3 in ſũmo labore quot quottidiana vera interpolata. ⁊ tot horas h3 tunc in falſa quiete: quot ipſa quottidiana interpolata in vera quiete. Simil'r ⁊ tertiana continua tot h3 horas i ſũmo labore quot ⁊ tertiana vera in ſũmo labore. ⁊ etiam quot habet horas in vera quiete tertiana vera: tot habet horas ipſa tertiana continua in ſummo labore. Unde in cõtinua quartana nulla eſt quies. Similiter in quottidiana continua ⁊ etia3 in tertiana continua. Sed quartana etiam fortius affligit de quarto in quartum ⁊ tertiana continua fortius affligit de tertio in tertiu3 ⁊ ſic de alijs. Conſueuit itaq3 quartana continua multotiens vſq3 ad. xl. diem ⁊ vltra protendi. ⁊ tunc non debemus inſiſtere nimis cum ſubtili dieta cum ſit cronica egritudo. poſtq3 iam. xiiij. diem tranſiuit: quia vt ait Ipo. anfo. xxiij. ſecunde particule. Acute egritudines in. xiiij. diebus iudicantur. cum autem. xiiij. diem tranſiuerint iam non nominantur acute ſed cronice. Cum itaq3 alibi dicat Ipo. anfo. v. particule prime. In tenuibus dietis peccant ⁊ ce. ⁊ Tenues ⁊ certe diete in diuturnis egritudinibus ⁊ acutis quibus non conueniunt ⁊ ce. vt ait. Ipo. anfo. quarto. particule prime. Et ideo ab ipſo pricipio detur farina ordei ptiſana colata furfur oua mollia ⁊ huiuſmõi ſimilia cũ lacte amigdalarum condita: pruna elixa ſucus malorum granatorum ⁊ huiuſmodi. Cum vero egritudo tranſiuerit xiiij. vel vigeſimum diẽ ⁊ virtus incipiat debilitari debemus pullam ⁊ ſucum eius carnes minorum auium ⁊ huiuſmodi ſimilia dare. Cliſterizetur cu3 cliſteribus in qb⁹ educẽtia flegma ⁊ melancoliã ponantur: ſicut ẽ hoc. ℞. polipodij agar. turbit ſene thimi epithimi cuſcute centauree minoris ana. ʒ. i. coloquintide trite. ʒ. ſ. radicis ebuli ⁊ ſambuci ana. ʒ. iij. radicis cucu. agreſtis. ʒ. ij. furfuris ſe. lini ⁊ fenugreci omnium ana. p. i. ſal'. p. ſ. hec omnia decoquantur quouſq3 ſolum tertia pars remaneat in fundo cacabi. ⁊ collature addatur mellis. ʒ. i. olei. ʒ. ſ. triffere ſaracenice. ʒ. ij. caſſie fiſtule. ʒ. i. ſ. benedicte laxatiue. ʒ. i. fiat cliſtere hoc ſepius. Uel ſoluatur venter cum decoctione que educit flegma ⁊ melancoliam: que ſcripta eſt in capitulo de quartana vera. vel cu3 pillulis: vel cum electuario ibi ſcriptis. vel emplaſtrũ laxatiuũ ſup ventre3 ponat'. In hoc eni3 loco emplaſtra laxatiua ⁊ vnguenta laxatiua: que in locis diuerſis habui diſperſa ſimul aggregabo. Emplaſtrum laxatiuu3 qd ſi ſupra ventrem ponatur ⁊ ibi per noctem teneatur ventrem ſoluit in hac fe. ⁊ in omnibus alijs egritudinibus: in quibus eſt vẽtris cõſtipatio competit: ⁊ ſpecialiter materia digeſta ℞. centauree gith abſinthij farine lupinorum ana. ʒ. ſ. maſticis. ʒ. quarta3. aloes. ʒ. ij. conficiantur cum ſuco abſinthij. ⁊ fiat emplaſtrum ⁊ tepidum ſupra vmbilicum ⁊ ventrem apponatur. Aliud ad idem. buliant in oleo communi aloes cicotrini. ʒ. iij. ⁊ fiat in modu3 vnguẽti. ⁊ tũc pul. polipodij ⁊ turbith admiſceatur. ⁊ ſupra ventrem totum emplaſtretur. Aliud emplaſtrum laxatiuum expertum ſi ſupra ventrẽ ponatur ⁊ ibi g no-

etem teneaꝛ mirabilr̄ laxat ⁊ eo vtebaꝛ multotiēs.M.
me.i ydropicis ſpleneticis yctericis ⁊ i oī egritudine repletiōali ⁊ i pueris ydropicis ⁊ alijs qui nō ſunt apti ad capiendū medicinā ℞. radicis ciclaīs.ʒ.i.radicis cucu.agreſtis ⁊ foliorū eius aā.ʒ.i.fellis taurini ul' ua cini ciatos.iij.colofonie eleboꝛi albi pulueriʒati aā.ʒ.
.ii.cere.ʒ.v. olei ueteris.ʒ.iiii.oīa diligenter terātur ⁊ liquefiāt ⁊ i unū corpꝰ ꝯficiāt i modū vnguēti:⁊ iſpiſſē tur.deinde ſupra pānū huiuſmōi emplaſtrū extendaꝛ: ⁊ ſupra ventreʒ calidum apponaꝛ.ita ut totū uentreʒ ab umbilico inferius.⁊ ēt parū ſuperiꝰ coopiat.Et ponatur i galli cantu.deīde pa.in lecto ſuo quieſcat.⁊ ſit bene munitus a frigore.plus enim ſoluit ꝗ̄ catarticū Et cū uſqʒ ad.x.aſſellas ſoluerit: tunc pa.iuxta focū i manſiōe calida colloceꝛ ⁊ diligēter totū emplm̄ de uētre ſuo radatur ita ꝙ anteꝗ̄ ab aqua uēter tāgatur ſit bñ raſū iferius ꝑdictū ēplm̄:⁊ uenter cū pāno optie ſit abſterſus.dinde uenter ungaꝛ ex melle. hoc fiat huiuſmodi ydropicis yctericis ⁊ ſpleneticis ⁊ ſimilibꝰ bis ſemel vel bis in ſeptimana ſi uirtus ſufficiat quouſqʒ ſint perfecte curati qꝛ expertuʒ eſt.Aliud unguētū laxatiuū ſolū fit ex felle taurio oleo ⁊ ſalgema inſil'mixtis.Unguētū aliō laxatiuū ℞.ſaluie bene trite.M.i.
eleboꝛi.ʒ.i.olei.ʒ.iij.oīa bul'.i vino albo priꝰ trita bene quouſqʒ vinum cōſumatur.⁊ ſit tanta ꝗ̄titas uini ꝙ ſupnatet ſaluie.poſt colletur cum uinum fuerit cōſumptū.⁊ collatuꝛ addatur maſticis eleboꝛi al.aloes ana.ʒ.i.omnia pulueriʒata.⁊ i uinū confecta ſimul incoꝛporētur ⁊ addita pauca cera liquefacta fiat ūguētū de quo uenter unguaꝛ ⁊ pecia ſupponatur.Et cū reſtringere uolueris ducatur pa.ad bal.vel ſaltē iuxta ignem ⁊ radaꝛ optime emplaſtrū a uentre ⁊ inungaꝛ uenter ex melle calido.deīde ſpgatur ſuper ipſuʒ mel.
Empl'm aliud qō multotiēs ſum expertus qō ſi ſupra uētrem ponaꝛ celeriter ſoluit.Si ſupra ſtomacū uomitum pꝛouocat.Si ſupra renes vrinā pꝛouocat.Si ſupꝛa pectinē mulieris fetū moꝛtuū educit Sed caue ſtatim cū opationeʒ ſuam ad effectū deduxerit ꝙ ipſū ſtatim remoueas.qꝛ nimis educere poſſet.Et.M.hēricus anglicꝰ neapoli commoꝛans dixit mihi ꝙ in his omnibus hoc emplaſtruʒ erat expertum ⁊ nunꝗ̄ ibat ſine eo ⁊ ſic fit ℞.lacticinij.ʒ.i.catapuciarum interioꝛū coloquintide ſuci titimali ana.ʒ.vi.ſuci cucu.agreſtis eleboꝛi nigri terbentine ana .ʒ.iiij. coconidij .ʒ.i.
ſe.laureole.ʒ.ii.ſuci maliterr̄.ʒ.vi.ſcamonee.ʒ.iii.omnia pulueriʒentur ⁊ cum melle ſimul conficiantur et uſui reſeruetur.quoniam hoc emplaſtrum ad omnia predicta eſt expertum.Unguentum aliud optimum laxatiuuʒ qō ualet lapidoſis cōſtipatis nefreticis yliacis ⁊ ydropicis ſupra pectinem ⁊ uentrem inunctuʒ.
Et cum iungere uolueris caueat ſibi pa.ꝙ non comedat niſi prius.vi.hore tranſeāt.℞.ſuci cucu.agreſtis ſuci interiorum ſquile radicis anabule ſuci mali terre ſuci radicis ebuli ſuci radicis coꝛticū medianorū ſambuci lactis titimali chimolee ana.ʒ.ii.viol'.ſuci cucu.
agreſtis ⁊ pomorū ciꝰ camomile ſuci mercurialis ſuci radicis polipodij ſuci herbe cataputie laureole ca.
ue.aā.ʒ.ii.diagredij.ʒ.i.ſ.nucis īdice.ʒ.i.euforbij.ʒ.i.
fell' tauri:aloes epatici ul' ſucotrini aā.ʒ ij. oēs ſupra dicte herbe in mēſe maij colligātur ⁊ ꝯficiātur ſic. ſucos cataputie cū libꝛ.iij.olei.vij.diebꝰ miſce.octauo vo die tādiu coque donec ſucorū quātitas ꝯſumaꝛ.et tunc adde cerē al.ʒ.i.⁊ fellis tauri.⁊ ſemper agites donec fel ⁊ cera liquefiant. poſtea pul. terendorū addatur ⁊ uſui reſeruetur Et hec de unguentis ⁊ ēplaſtris laxatiuis in hoc loco ad preſens ſufficiant.

¶ Capitulum trigeſimum de fe.peſtilentialibus propter aeris coꝛruptionem factis:⁊ de regimine ſanorū in peſtilentia obſeruando.

E quia qñqʒ contingit aereʒ coꝛrūpi ⁊ moꝛbos peſtilentiales ibi generari vbi hec coꝛruptio aeris fit. Ideo de huiuſmodi aeris coꝛruptione agamus:tā in ſanis ꝗ̄ in egris vtilia aliqua aggregātes.Iſti enim moꝛbi ut plm̄ fiunt in fine eſtatis ⁊ in principio autūni:quoruʒ ſigna ſunt hec.aliquando in eadem die minatur pluuiam per tonitrua et coruſcationes:⁊ qñqʒ per tpūs nebuloſum ⁊ non pluit:apparent in aere velut ignes rubicūdiſſimi: mltiplicātur animalia ex putredine generata: ſicut ſūt formice alate:muſce ⁊ huiuſmōi apparent:⁊ appēt ſupra terras modi mirabiles animalium et ſerpentū:que fugiunt a locis ſuis pꝛopter uehementem aeris coꝛruptionem:aues etiam que quandoqʒ de die volare conſueuerūt de nocte quādoqʒ valant et dimittūt nidos ſuos ⁊ oua:⁊ nō flat uentꝰ aliquis:aut flat auſter.⁊ tūc ſignuʒ eſt ꝙ peſtilentia eſt ibi pꝛopiqua.Cum itaqʒ hec fe.ſuperuenit alicui homini uel multis hominibus iſimul.in principio non videtur multa caliditas ⁊ acuitas in huiuſmodi egrotātibꝰ.neqʒ multū calidi ſentiūtur cū tāgunꝛ huiuſmōi infirmi cum in occultis corpoꝛis partibus ⁊ ipſius profunditate maximuʒ lateat nocumentum ex ipſius aeris coꝛruptione generata. ſunt .n.huiuſmodi fe.valde lente ⁊ deceptorie. ⁊ ſentitur i eis hanelitus valde fetidus. ⁊ egeſtō ēt ualde fetida et omnes ſuperfluitates:que ab eorum emittuntur coꝛpoꝛibus:ſitim maximam ⁊ dolorem ⁊ anguſtiam i ſpiritualibus patiuntur.⁊ eorum hanelitus augetur.quādoqʒ cum vomitu et egeſtione aliquid valde fetidum ⁊ durum emittunt.deinde aliquando eis ſuperuenit ſincopis.⁊ ſubito moriūtur. Unde pꝛopter huiuſmodi accidentia reputantur periculoſiſſime ⁊ pernitioſiſſime huiuſmodi fe. ¶ Primū itaqʒ ⁊ tutius cōſiliuʒ qō poſſit in huiuſmodi egritudinibus exhiberi:⁊ ēt ſanis ē hoc: videlicet ꝙ ſtatim cum appent ſigna peſtilentie ſuperius dicta fugiant incontinenti ab illo aere tam infirmi ꝗ̄ ſani:⁊ ad alias contratas tendant ſeu poꝛtentur ſi commode fieri poteſt. Quod ſi ad predicta loca ſana cōmode ſe tranſmittere non poſſint:forte pꝛopter maxima diſcrimina vel propter alias cauſas contradicentes:Succurretur predictis fe. in hunc modum.Aer vnius particularis camere alteretur:in qua ſit infirmus et infrigidetur hoc modo.℞.foliorū mirtilorum lbꝛ.i.ſ.ſandalorum alborum ⁊ rubeoruʒ aā.
lbꝛ.ſ.roſ.lbr.i.buliant omnia hec in aceto ⁊ aqua deinde ex iſta decoctione parietes ⁊ pauimenta camere irrorentur.herbe frigide ſicut ſunt frondes ſalicis cānarum vitis cimbalarie vermicularis ⁊ huiuſmodi ꝑ domum ſternantur:uel ex ſolo aceto fiant hec. Et.xv.
vel.xx.ſpongie marine lote in aqua dulci ⁊ extorte circumcirca parietes camere aceto foꝛti replete ſuſpendantur vel in predicta decoctione infuſe.hec eni foꝛtia ſunt in rectificando aerem.Aqua etiam frigida per cameram in moduʒ riuuli ducatur ul' corā pa.diſtilleꝛ

Alterati[o] aeris

⁊ corā eo ventiletur aer quottidie cū flabello: quia ex tali vētilatione ꝑ motuʒ flabelli facta purificatur aer ⁊ prohibeꝛ ipſius aeris putrefactio. Aqua ro. multotiēs in die ſuper facieʒ eorū aſpergatur. Sirupꝰ acetoſus uel oxizacara. ⁊ ſirupꝰ etiam ro. ⁊ nenufaris cuʒ pauca cāphora aromatizati cuʒ frigida in potu tribuātur plu ries inter dieʒ ⁊ noctē. Farinā ordei comedāt: amigdalas cicera ſcariolas lactucas ⁊ ſimilia. cuʒ pauca agreſta uel aceto. uel cū ſuco pomoruʒ citrinorum cōditas poſtea in aqua elixas. Et ſi ultra moduʒ fuerit debiles ſucuʒ pulle ubi fuerit parū de agreſta: uel de predicto aceto demꝰ eis. ¶Pomū etiam illud ſemꝑ odorent qꝺ optimū eſt pro ſanis et etiam pro medico. qꝛ mirabiliter ualet contra putrefactioneʒ aeris. ℞. ʒ.i. cāphore pul. ſandalorū al. ⁊ ru. ana. ʒ.ſ. ro. ʒ.i.ſ. foliorū mirti ⁊ ſe. eiuꝰ ana. ʒ.ij. thuris mirre. ana. ʒ.i. laudani. ʒ.ij. aceti fortis. ʒ.ſ. gūi arabici ⁊ dragāti ana. ʒ.i. reſoluātur omnia predicta ī aqua ro. ⁊ ex his ſic reſolutis pomū vnū conficiatur qꝺ de manu in manū ſepe mutetur. Odorent infirmi necnon medicus etiam cum vadit per terram viſitando infirmos: quia multum confortat ⁊ inbibet aerem corruptum. ¶Pomum etiam citrinum nenuſar ⁊ ſimilia odorent. Aliud pomuʒ optimum ⁊ exꝑtum qꝺ ſi odoretur ⁊ ſpecialiter a ſanis hominibꝰ mirabiliter preſeruat corpus illeſum ab omni aeris putrefactione peſtilentiali ⁊ corrupto ab omni fetore. letitiam generat ⁊ confortat ſpiritus: ⁊ totum corpus in ſterilitatem facit conuerti. ℞. ambre muſci laudāi aā. ʒ.i. gariofilo. cinamomi alipte muſcate ana. ʒ.iij. gūmi arabici camphore ana. pondus vnum. omnia hec pulverizata cum aqua roſata ſimul ad igneʒ diſſoluantur ⁊ incorporentur inſimul: ex quibus omnibus pomuʒ componas ad libitum perforatum uel non perforatuʒ ⁊ odorandum exhibeas non febricitanti tamen quia ī ſanis magis vʒ. Suffumigatio optima valēs ad omnia predicta ad que valet pomum ⁊ ſpecialiter in ſanis loquor ℞. ambre muſci ana. ʒ.i. xiloaloes. ʒ.ſ. camphore. ʒ.iij. fiat hoc modo. ambra predicta ponatur ī vaſe pulchro ⁊ nitido ſupra cineres calidos ⁊ cum parum aque ro. agitetur diu donec inſpiſſetur: deinde apponātur dicte ſpecies cribrate ſubtiliter. ⁊ moueantur ⁊ coquantur ut durum fiat in modum marmoris. ſic ꝙ proijciatur ſupra marmoreʒ oleo inuncto. ⁊ vſui reſeruа quia fumus eius receptus in pannis ⁊ in corpore ſuper carbones accenſos ualet magis qʒ credi poſſit. Confert enim in tempore peſtilentie miromodo ſanis ⁊ etiam infirmis. huiuſmodi eniʒ fumus epilenticis ⁊ cardiacis naribus auribus ⁊ ori fetentibus putridis dentibus ⁊ gingiuis coitum prouocat: ſtōacuʒ cōfortat: ⁊ ad omnia ad q̄ predictū pomū valet: ⁊ iſtud fumigiuʒ ſimiliter ualʒ ⁊ ad alia qʒ plurima. Sirupꝰ cōtinēs ſanguinē ne ebuliat variolas prohibet ⁊ etiaʒ ſudoreʒ cōpeſcit ⁊ in aere calido ⁊ in tꝑe peſtilētie ualde utiľ eſt. ℞. ſuci malorū granatorum acetoſorum vue acerbe lbr. ſ. caſtanearum mundarum. aque roſate ana. ʒ.iiij. ſuci politrici ⁊ aceti acerrimi. ana. lbr.i. Malorum acrium: ⁊ malorum cidoniorum ana. lbr.i. coquantur omnia cum lbr. iiij. ſ. zucari ⁊ fiat ſirupus ⁊ quottidie vtantur eo infirmi ⁊ ſani. quia ad predicta omnia miromodo valet ⁊ efficax eſt. Quod ſi peſtilētialis aer ab inferioribus inſurgat ut ab aperitione foſſe terree ut accit meis tꝑibus prope neapoli vbi cecidit in ruinam quidam mons: ⁊ exiuerunt de illo monte ſerpentes quaſi infiniti ⁊ monſtruoſi ⁊ corruptus eſt ibi intātum aer ꝙ omnes de terra quaſi mortui fuerunt. Si igitur a tali apertione ſimilimodo conſurgat aeris corruptio vel forte a cadaueribus mortuorum ut hominum uel equorum uel aliorum animalium putridorū in loco aliquo exiſtentium ipſum aerē inficientium. vľ ſi forte a maľ herbis corruptus ſit aer. ſicut ſunt ebuli ſambuci volubilis ſucus cicute ⁊ huiuſmodi herbe ſimiles: aut a miera ſulfurea uel aluminoſa ⁊ hec per viſuʒ diſcernuntur. uel forte corruptus fuerit aer a corruptiōe principali ⁊ putredine a ſubterraneis partibꝰ ꝓcedente. qꝺ cognoſciꝛ ꝑ egreſſuʒ diuerſorū ⁊ monſtruoſorū ſerpētiuʒ ⁊ aīalium de ſuis cauernis exeuntiū: ⁊ ſupra terrā hōibus apparētiū: que ſentiūt corruptiōeʒ aeris ab īferioribꝰ prouenire. nec poſſūt in ſuis locis eſſe ⁊ ſic fugiūt ſupra terrā. Tunc qualitercunqʒ huiuſmōi aeris corruptio ſecūdū p̄dcōs modos ab īferioribꝰ ꝓueniat tutior via ⁊ melior ē ꝙ huiuſmōi homines a p̄dictis locis: taʒ ſani qʒ egri habitare fugiāt ſi cōmode hoc fieri p̄t. Sin aūt queranꝛ hoſpitia alta ⁊ agitata a uētis ⁊ feneſtre ſint apte ⁊ aer cū flabello uereꝛ. ⁊ īfrigideꝛ cuʒ ſupiꝰ dictis. Qꝺ ſi ipſa aeris corruptio a ſupioribꝰ īferaꝛ: qꝺ cognoſciꝛ ꝑ volatum auiū cōtra naturā: qꝛ aues que de nocte uolare cōſueuerūt: volāt ꝺ die ⁊ econuerſo. ⁊ ꝑ ſigna alia in aere apparentia: que ſupius in pricipio huiꝰ capitu. dicta ſūt. Similiter tutior via eſt ꝙ tam ſani qʒ egri a predictis locis ſe moueant ⁊ querāt ſana loca. Si aūt ſint in locis ſubterraneis: non ꝑ terraʒ ambulent niſi prius aer per ſolem depuratus fuerit: vt accit circa tertiā: ⁊ ab illa hora in antea. ⁊ infirmi in p̄dictiſ locis ſubterraneis collocati ſint: ⁊ feneſtre ſint clauſe: ⁊ īfrigidetur aer in ipſis. Et omnia ſupradcā remedia fiant in hoc conuenientia. Aque ēt rectificentur diſtillando vel ſaltim coquendo eas: ⁊ poſtea infrigidari permittantur ⁊ exhibeantur ut decet. Caueant ſibi tunc ſani a coitu: quia multum nocet in paſſionibus his membra principalia debilitaudo. Et non ambulent per terram ut dico niſi prius ſol depurauerit aerem. Et ſi neceſſitas cogat aliquando eos ire: portent ſemper in manu pomum aliqꝺ de ſupraſcriptis. ⁊ ſemper odorent ipſuʒ. tutius tamen eſt ſtare in camera in qua ſit aer particuraliter alteratus ſecundum quod ſuperius docui.

Dietentur ergo ſecundum ꝙ dixi ſuperius. Sanis vero edine puline caſtratine et huiuſmodi carnes cum aceto vel agreſta parate dentur. quoniam declinare ad acetoſa ī hec tꝑe ē valde tutū. Et ſint carnes qbꝰ vtunꝛ ſani vel egri aīalis ſaniſſimi: ⁊ nō egri. Si. n. in p̄dictis aīalibus fuerit peſtilentia caueant ſibi hoīes ab eis: qꝛ huiuſmodi carnes ſolū eſſent ſufficiētes ad peſtillentiā īducendū: ēt ſi nō eſſet p̄ns in hoībꝰ eis vtentibus. Vinū quanto plus fieri pōt fugiāt. Et ſi nō: claꝝ odoriferū ⁊ ſubtile ſit. limpheꝛ cuʒ aqua clara diſtillata vel cocta ⁊ īfrigidata. ⁊ declinēt quātū plus poſſunt ad acetoſa: vt dixi taʒ ſani qʒ egri.

¶Capitulū trigeſimūtertiū de fe. empiala ⁊ liparia.

ſ Jcut dicit Auicena in libro ſuo quarto vbi de fe. loquiꝛ ⁊ ſerapio libro ſexto capitulo ꝺ ēpiala ⁊ lipparia fe. Empiala fe. ſit ꝺ ſīate vitreo: qꝺ ē frigidius īter ceteras ſſatis ſpēs: qꝺ aut vincit in toto corpore aut ī mēbro vno. ⁊ illud

qꝫ vincit in toto corpe aut putrefit totum aut nõ putrefit ex eo aliqd. aut ex eo qꝫ putrefit tunc ipſum generat in corpore frigus quod nõ calefit abſqꝫ fe. Et ſi totũ putrefit. aut putrefit extra venas: ⁊ facit fe. que dr̃ effimerina hñs periodos. aut putrefit intra artarias miſeraicas ⁊ uenas ⁊ facit fe. cõtinuã. Si aũt putrefit pars eius noĩatur ẽpialos ⁊ ipſa quidẽ facit interius frigus et calorẽ exterius. Et vrina quidem pa. empialã eſt magis tendens ad ſigõnem frigiditatis ꝙ̃ vrina pa. effimerinã. ⁊ magis cruda ⁊ groſſior ea ⁊ pulſus ẽ groſſus ſepatus ⁊ tardus ⁊ rarus: ⁊ fortaſſe ſit fortis oĩ die ⁊ forte ſit fortior ĩ omni tertio uel quarto die cũ materia huiuſmõi in corpore eſt parua ⁊ parue putrefactionis ignea ⁊ fortaſſe ꝑiodus ẽ quatuor horarum ⁊ qñqꝫ. ix. et qñqꝫ ẽt quattuor horarum et fortaſſe plus ſm groſſiciẽ materiei ⁊ multitudinẽ ſecundum ſpiſſitudinẽ corporis ⁊ groſſiciem eius ⁊ debilitatem virtutis ⁊ tẽporum ãni. Et hec quidem fe. nõ permanet multum qꝫ ẽ qr fortaſſe moraẽ. xx. diebus ⁊ fortaſſẽ ſup illud addit et minuitur fe. Fe. autẽ que fit in omnibus. v. diebus aut in oĩbus. vij. aut in omnibus. x. diebus nõ accidit niſi ex ſtate groſſo aut ex colera nigra ⁊ ſecundũ quãtitatem groſſitudinis materiei ⁊ eius ſpiſſitudinis ex qua generaẽ procedit vehementia periodi eius ⁊ poſtponiẽ. ⁊ vrĩa ⁊ pulſus ſecundũ quantitatẽ materiei ſicut dicit ſerapio ca. predicto. Lipparia vero ẽ fe. ĩ qua extremitates mẽbrorũ ⁊ quod apparet ex corpore infrigidatur ⁊ aduritur ĩ ea ꝓfunditas corporis ut ſtomaci cum ſiti vehemẽti ⁊ cum aſꝑitate lingue: ⁊ pulſus eſt ꝑuus ⁊ lentus vnde lipparia contraria ẽ ẽpiale. Iuxta illud. Semp in ẽpiala frigeſcunt iteriora: Exteriora callent: cedit lipparia contra. Et materia huius egritudinis ſiue fe. ſecundum plurimũ eſt ſl'atica ⁊ quandoqꝫ ẽ colerica ex colera groſſa. Sed ut ſimus ſoliciti in ẽpiala in prouocãdo vomitum demus ſirupum acetoſum cum calida. ⁊ ſecundum Auicenam cũ aqua fariolorum raffani aneti calamenti ⁊ diureticorum. Et ſimus in eis ambabus fe. ſoliciti de facto valde in vomitu prouocando. ⁊ demus aquam ſeminũ coium ⁊ prouocãtiũ vrinam ⁊ potius infrigidantes ⁊ ſtomacum mundificãtes ſicut aqua apij ⁊ feniculi cum ſe. canabino ⁊ geleniabi. ⁊ cum fuerit digõ facta demus ſecundum auicenã ⁊ ſerap. infuſionẽ de aloes: quã predicti auctores in ſuis antidotarijs deſcribunt. quoniam multum confert. Et demus pillulas de eupatorio yerãpigrã Gal. ⁊ ſimilia. ſecũdũ Auicenã ⁊ ſerap. ſicut camomila melilotum furfur medula cartami: vrtica: cẽtaurẽ minor. anetũ almuri ⁊ mel. Comedãt aquam cicer ⁊ muri ⁊ ciminũ ⁊ ciclas: ⁊ ſpargos: ⁊ feniculũ cũ oleo de amigdalis dulcibus cõdita ſecundũ ſerapionem pullos perdices ⁊ parua volatilia in cãpis ⁊ nemoribus habitantia vinũ ſubtile ⁊ odoriferũ mediocriter liphatũ bibãt. In practica vero rogerica dicitur ꝙ in empiala digeratur materia cũ oximelle ſquilitico ⁊ purgeẽ cum yerapigra uel cũ yeralogodion ſecundum deſcriptionem antidotarij particularis. Tertio die poſt purgationem fiat ſtupha cum herbis iſtis: ſcilicet calamẽto origano mẽtaſtro ruta folijs lauri camomila mẽta ſaluia rozemarino ⁊ ſimilibus herbis calidis ⁊ odoriferis et cũ erit a bal. tergaẽ cũ pãno ⁊ ex hoc vnguento inungatur ſupra ſpinã ⁊ renes ⁊ ſtomacũ ⁊ circa brachia ⁊ crura ⁊ tibias qꝫ ſic fit. ℞. ſuci abſinthij feniculi abrotani balſamite agrimonie verbene. ana. ℥. ij. coquãtur ĩ olo cõi vel in oleo nucũ vſqꝫ ad cõſumptionẽ ſuccorum ⁊ additis ℥. iij. cere fiat vnguentum. Qꝫ ſi pp hoc non fuerit egritudo iã dicta curata: deinẽ opiate ſicut rubea trociſcata aurea ⁊ hmõi cũ apparuerint alices ⁊ oſſitationes ter vel quater ante horã acceſſiõis. Itẽ reitereẽ ꝑdicta purgatio. Dẽtur etiã electuaria calida ſicut diacalamentũ diantbos ⁊ hmõi. Item fiat fricatio in tibijs ⁊ vẽtoſe circa ſpatulas ⁊ renes apponanẽ. Scias vero qꝫ liparia ſicut dicẽ: quia fit de colera ſubcitrina putrefacta ⁊ ex flegmate ⁊ mel'ia in ſtomaco vel inteſtinis putrefacta: accidit ĩ eſtate de tribus in tribus diebus ꝑiodus eius. Et primo ſupueniũt ei alices ⁊ oſſitatiões. deinde rigor poſtea frigus. deĩde calor ⁊ in medio caloris ſupuenit frigus intolerabile in interioribus. Et rõ eſt qr dũ putrefit colera ſubcitrina pars trahitur ad cor ⁊ facit ipm febricitare: ⁊ pars trahiẽ ad ſtomacũ ⁊ inteſtina ⁊ diſſoluit flegma vitreũ ⁊ mel'iam ⁊ ipm calefacit ut poteſt videri de ſole ⁊ glacie. Ex illorũ igitur diſſolutione mẽbrorũ interiorũ ſeqtur infrigidatio. In ꝑncipio igitur lippie confert gelaniabĩ ſecũdum ſeparationem cum ſecaniabi ⁊ in fine ĩfuſio de aloe ⁊ yerapigã ⁊ aqua feniculi ⁊ maſticis endiuie apij. et trociſci de ro. Et vlr oꝫ vt regimen lipparie magis declinet ad ſubtilitatem Et hec ad laudem omnipotẽtis ſufficiant.

Finis.

Venetijs per Baptiſtam de
tortis. M. cccc. xciiij
die. xxi. Februarij.

Tabula ſiue regiſtrum capitulorũ huius practice

Prologus in breuiario. char. 2

De dolore capitis in generali. char. 2

De dolore capitis ex diſtemperantia aeris ſeu vẽto frigido facto. char. 2

De dolore capitis ex calidi aeris diſtemperantia facto. char. 2

De dolore capitis ex ſanguine facto. char. 2

De dolore capitis ex colera facto. char. 3

De dolore capitis ex flegmate facto. char. 3

De dolore capitis ex melĩa facto. char. 3

De dolore emigraneo. char. 4

De dolore capitis ex flegmate in ſtomaco ſuperabundante facto. char. 4

De dolore capitis ex melẽcolia in ſtomaco ſuperabundante facto. char. 4

De dolore capitis ex colera in ſtomaco ſuperabundante. char. 4

De dolore capitis ex ſang. in ſtomaco vel epate. et de eodem dolore propter indigeſtionem ⁊ corruptionem cibi vel potus in ſtomaco. char. 4

De paſſionibus oculorum ⁊ primo de guta ca. rubedine lipitudine ſiue obtalmia. char. 5

De lachrimis oculorum. char. 6

De ſanguine oculorum tumore pruritu dolore ⁊ ardore. char. 7

De caligine oculorum. char. 7

De cataractis. char. 8

De nebula vngula pãno ⁊ maculis in ocul'. char. 9

De pediculis in palpebris ⁊ fiſtula lachrimali in oculis. char. 11

De fiſtula. char. 11

De pillis in oculis vel alibi preter naturam natis in ppetuum tollendis. char. 11

Ad faciendũ naſci pillos in locis preternaturam depillatis vt in ſupercilio barba ⁊ hmõi. char. 12

De epilenſia. char. 12

De appopleſia. char. 14

De paraleſi. char. 14

De ſpaſmo. char. 16

De mania ⁊ melencolia. char 16

De vertigine ⁊ ſcotomia. char. 17

De defectu memorie ⁊ iuuãtib⁹ memoriã. char. 18

De catarro ⁊ coriza ⁊ branco. char. 18

De paſſionibus auriũ ⁊ primo de ſurditate tinitu ⁊ ſonitu. char. 20

De dolore auris pp caliditatẽ ⁊ frigiditatẽ vel ſanguinis repletionẽ uel apoſtema ibi natũ. char. 21

De vermib⁹ in auribus natis ⁊ de ingreſſu lapili vel grani uel pulicis ⁊ hmõi in aure. char. 21

De fluxu ſanguinis a naribus. char. 22

De dolore dentium. char. 22

¶ Sequuntur capitula ſecundi libri.

De ſquinantia char. 23

De ſolio ⁊ vua. char. 24

De raucedine ⁊ impedimento vocis. char. 25

De botio gule. char. 25

De ſcrophulis. char. 26

De tuſſi. char. 27

De aſmate ⁊ dolore pectoris. char. 27

De emothoica paſſione. char. 28

De empimate. char. 28

De paſſionibus ſtomaci. ⁊ primo de vomitu prouocando. char. 29

De vomitu reſtringendo. char. 29

De ſiti. char. 30

De mala cõplexiõe ſtomaci calida ſeu frigida dolorem faciente. ⁊ de ventoſitate ſtomaci. char. 30

De defectu appetit⁹ ⁊ de innaturali appetitu ut ð apetẽtibus comedere carbões ⁊ hmõi. char. 31

De appetitu canino ⁊ boliſmo. char. 31

De eructuatione et ſingultu char. 32

De inflatione lubricitate ⁊ debilitate ſtõci. char. 32

De vitio lapidis in renibus ⁊ veſica. char. 32

De ſtranguria diſſuria ⁊ ſuria char. 34

De dyabete ⁊ mingentibus in lecto. char. 34

De dolore renum. char. 35

De mingentibus ſanguinem. char. 35

De migẽtib⁹ pilos ⁊ furfures ⁊ ſcabie ueſice. char. 35

De apãtibus et vlceribus renũ et veſice. char. 35

De his qui coire non poſſunt et ad coitum prouocandum. char 36

De extinguenda libidine ⁊ voluntate coeundi remouenda. char. 37

De inuoluntaria ſpermatis emiſſione. char. 37

De inflatione rubore feruore: ⁊ ardore ⁊ excoriatione teſticulorum ⁊ virge. char. 37

De puſtulis ſeu carbunculis ⁊ fiſtulis in membro viri ſiue teſticulis char. 37

De crepatura. char. 38

De artetica: ſciatica: ciragra: podraga ⁊ genugra. char. 39

De colica ⁊ yliaca paſſione. char. 40

De lumbricis ⁊ aſcaridibus. char. 41

De emoroydib⁹ ꝓuocãdis ⁊ cõſtrigẽdis. char. 41

De exitu ani. char. 42

De tenaſmone. char. 42

De lienteria. char. 43

De diſinteria epatica ⁊ inteſtinorũ. char 43

De diſtẽperãtia epatis ĩ caliditate uel frĩtate ⁊ ð opillatione et duritie ipſius. char. 44

De mala complexione epatis ca. vel frigida: vel' humida et ſicca. char. 45

De yteritia. char. 45

De ydropiſi. char. 46

De paſſionibus ſplenis. char. 46

De ſcabie cum pruritu. char. 47

De puſtulis et vlceribus tibiarũ. char. 48

De porris et verucis. char. 49

De lepra. char. 49

¶ Sequuntur capitula tertij libri.

De ĩpedimento cõceptionis. char. 50

De ſignis impregnatõis et vtrum mulier conceperit maſculum. char. 52

De regimine pregnantis de preſeruatione embrionis et de cautela aborſus. char. 52

De difficultate pariendi et aleuiantibus partum. char. 53

De extractione fet⁹ mortui de mola et ad faciendũ aborſum. char. 53

Ut mulier non concipiat et vt mulier corrupta virgo videatur. char 54

De retẽtiõe mẽſtruoꝝ et ipſis ꝓuocãdis. char. 54

De fluxu meſtrui imoderato cōſtringēdo char. 55
De ſuffocatione matricis. char. 55
De pcipitatione ſiue diſlocatōe matricis. char. 56
De apoſtemate vulue. char. 56
De dolore mamillarum ⁊ generantibus lac ⁊ de apoſtemate ipſarum. char. 56
De morſu canis rabidi ⁊ aliorum animalium venenoſorum. char. 56
De morſu rutelle: ⁊ aranearum. char. 57
De morſu ſcorpionis ſtellionis ⁊ lacerte. char. 57
De ſimie: ſiue cati ſiue canis domeſtici vel hois morſu. char. 57
De morſu apum: vel veſparum. char. 57
De morſu ſerpentum viperaruꝫ ⁊ ſimiliū. char. 57
De effugatione alalium venenoſorum. char. 58
De his qui ſumpſerunt venena in cibo vel potu ⁊ eſt cautela certa ad venenum habenda. char. 58
De fiſtulis: cancro: lupo ⁊ ſimilibus. char. 58
De antrace ſeu carbunculo. char. 59
Sequūtur capitula quarti libri.
Quid ſit febris. char. 60
De effimera. char. 60
De ethica. char. 61
De ſincopi cardiaca: ⁊ tremorē cordis. char. 62
De pleureſi. char. 62
De peripleumonia. char. 63
De ptiſi. char. 63
De apoſtemate epatis ⁊ ſplenis. char. 64
De apoſtemate ſtomaci ⁊ inteſtinoruꝫ. char. 64
De freneſi. char. 65
De litargia. char. 66
De cognitione vniuſcuiuſqꝫ humoris per vrinam in ſanis ⁊ egris. char. 66
De fe. continuis putridis. char. 67
De ſinocha inflatiua. char. 67
De ſinocho putrido. char. 68
De cauſonide. char. 68
De emitriteis ⁊ primo de minori. char. 69
De tertiana vera. char. 69
De tertiana nota. char. 70
De tertiana duplici. char. 71
De tertiana continua. char. 71
De quottidiana vera de ſtate naturali. char. 71
De quottidiana nota: ⁊ primo de ea que fit de flegmate ſalſo. char. 71
De quottidiana q̄ fit de flegmate dulci. char. 71
De quottidiana de flegmate acetoſo. char. 71
De quottidiana de flegmate vitreo. char. 72
De quartana vera. char. 72
De quartana non vera ſiue nota. char. 73
De febribus erraticis. char. 73
De quottidiana continua. char. 73
De quartana continua. char. 73
De febribus peſtilētialibꝰ pp corruptionē aeris factis ⁊ de regie ſanorū i peſtilētia ꝯſeruādo. char. 74
De febribus empiala ⁊ lipparia. char. 74

Regiſtrum.

a
Prima alba
breuiarium
uerit in. vj.
capitulum. viij.

b
Totum turbit
centur ⁊
⁊ ponantur
lide in aliqua

c
Exterioribus
dum equales
humorum a
marini coquantur

d
Us in totum
rauit dando
tunc mortificentur
ſumpto des

e
Dicta vel
ana. ʒ. i.
⁊ vnus in
fa etiam cum

f
Solatrum roſ.
ſe preſeruare
cedente infirmitate
tum cum melle

g
Quidi: ⁊ de
huiuſmodi carnes
humiditas vero
leporis cum

h
Ruptio: ⁊
⁊ ſi hoc non
fit: vt videatur
ipſum hoc

i
i. pulue. omnia
ſimiliter ⁊
ciat tertianam
elemoſinam

k
Predictis
ctem teneatur

K.K. UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK IN WIEN

Hoffelner 1862. XX.